



MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZPRÁVA O STAVU ZEMĚDĚLSTVÍ ČR ZA ROK 2007



MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 17, 117 05 Praha 1
internet: www.eagri.cz
email: info@mze.cz

Produkce a tisk: MS Polygrafie s.r.o. – Bělá pod Bezdězem

**ZPRÁVA
O STAVU
ZEMĚDĚLSTVÍ ČR
ZA ROK 2007**

„ZELENÁ ZPRÁVA“

Zprávu o stavu zemědělství ČR za rok 2007 zpracoval Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky pod gescí Ministerstva zemědělství.

OBSAH

Použité zkratky	VI
Vysvětlivky k použitým číselným údajům	IX
ÚVOD	X
Souhrn ke Zprávě o stavu zemědělství ČR za rok 2007	I
1 Obecné podmínky vývoje agrárního sektoru ČR	5
1.1 Národní hospodářství ČR a pozice agrárního sektoru	5
1.1.1 Vývoj národního hospodářství	5
1.1.2 Pozice agrárního sektoru	16
1.2 Důležitá rozhodnutí orgánů EU v hodnoceném období, rozpočet EU	17
1.3 Příprava na PRES 2009	18
1.4 Podnikatelské prostředí	19
1.5 Povětrnostní podmínky a jejich dopady	19
2 Zemědělství a životní prostředí, ochrana zvířat	21
2.1 Opatření agrární politiky ve prospěch životního prostředí	21
2.2 Vliv agrárního sektoru na jednotlivé složky životního prostředí	22
2.3 Ekologické zemědělství	25
2.4 Ochrana zvířat	26
3 Kvalita potravin a maloobchod	27
3.1 Bezpečnost a kvalita potravin	27
3.2 Distribuce potravin	30
3.3 Spotřeba potravin	31
3.4 Vývoj spotřebitelských cen potravin	32
3.5 Vydání za potraviny	34
4 Struktury agrárního sektoru, využití půdy a vlastnické vztahy	36
4.1 Podnikatelská struktura zemědělství	36
4.2 Organizace prvovýrobců na agrárním trhu	37
4.3 Podnikatelská struktura zpracovatelů agrárních surovin	38
4.4 Dodavatelská odvětví	39
4.5 Úvěry a zajišťovací služby	42
4.6 Věda, výzkum, vzdělávání a poradenství	44
4.7 Využití půdního fondu	47
4.8 Trh s půdou	48
4.9 Privatizace a restituce ze státního majetku a půdy	49
5 Agrární produkce a její bilance	53
5.1 Rostlinná produkce celkem a podle rozhodujících komodit	53
5.1.1 Obiloviny	53
5.1.2 Cukrová řepa - cukr	59

5.1.3	Brambory a bramborový škrob	61
5.1.4	Olejniny	63
5.1.5	Chmel	64
5.1.6	Len přadný, konopí seté	67
5.1.7	Ovoce	68
5.1.8	Zelenina	71
5.1.9	Réva vinná - víno	74
5.2	Živočišná produkce celkem a podle rozhodujících komodit	75
5.2.1	Skot - mléko, hovězí maso	75
5.2.2	Prasata - vepřové maso	79
5.2.3	Drůbeží maso - vejce	82
5.2.4	Ovce, kozy - skopové a kozí maso	86
5.3	Produkce potravinářského odvětví celkem a podle rozhodujících oborů	86
5.4	Obnovitelné zdroje energie a ostatní nepotravinářská zemědělská produkce	88
5.4.1	Nepotravinářská zemědělská produkce v energetice	88
5.4.2	Nepotravinářská zemědělská produkce v dopravě	90
5.4.3	Ostatní nepotravinářská zemědělská produkce	92
5.5	Rybářství	92
5.6	Včelařství	93
6	Ceny a trhy agrárních produktů a vstupů do zemědělství	94
6.1	Cenový vývoj na agrárním trhu ČR a EU	94
6.2	Agrární zahraniční obchod a obchod v rámci EU	96
6.2.1	Obecná charakteristika základních tendencí v agrárním zahraničním obchodě	96
6.2.2	Teritoriální skladba agrárního zahraničního obchodu	97
6.2.3	Komoditní skladba agrárního zahraničního obchodu	98
6.3	Cenový vývoj finančních a materiálových vstupů do zemědělství	99
7	Ekonomické výsledky agrárního sektoru	102
7.1	Celkový ekonomický výsledek zemědělství (Souhrnný zemědělský účet)	102
7.2	Ekonomické výsledky zemědělských podniků	104
7.2.1	Celkové hospodářské výsledky zemědělských podniků	105
7.2.2	Ekonomické výsledky zemědělských podniků podle standardního výstupu EU	109
7.3	Ekonomické výsledky oborů zpracovávajících zemědělské suroviny	119
7.3.1	Ekonomické výsledky potravinářského odvětví a rozhodujících oborů	119
7.3.2	Práce a mzdy v potravinářském průmyslu	120
8	Rozvoj venkova a zemědělství	123
8.1	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova	123
8.2	Programové dokumenty rozvoje zemědělství a venkova	123
8.2.1	Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP RVMZ)	123
8.2.2	Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP)	125

8.2.3 Program rozvoje venkova ČR pro období 2007-2013	125
8.2.4 Operační program rybářství	127
8.3 Trh práce a sociální postavení zemědělců na venkově	128
8.3.1 Pracovní síly v zemědělství	128
8.3.2 Trh práce a postavení zemědělců	129
9 Podpory agrárního sektoru	130
9.1 Přímé platby	130
9.1.1 Jednotná platba na plochu (SAPS) a oddělená platba za cukr	131
9.1.2 Národní doplňkové platby	132
9.1.3 Ostatní přímé platby	132
9.2 Podpory v rámci rozvoje venkova	132
9.3 Národní podpory a opatření	135
9.4 Podpory tržních cen	137
10 Souhrnné hodnocení výdajů agrární politiky	139
PI Přehled legislativních opatření ve vztahu k agrárnímu sektoru	143
1.1 Úvodní stručný komentář k přehledu legislativních opatření	143
1.2 Přehled legislativních opatření přijatých od roku 1. 1. 2007 do 1. 3. 2008 a publikovaných ve Sbírce zákonů	143
1.2.1 Zákony	143
1.2.2 Nařízení vlády	143
1.2.3 Vyhlášky	144
1.3 Přípravované právní předpisy v roce 2007	146
P2 Metodika k určování potenciální ohroženosti zemědělské půdy vodní a větrnou erozí podle katastrů	147
Potenciální ohrožení vodní erozí	148
Potenciální ohrožení větrnou erozí	149
P3 Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU 25 za účetní rok 2005	150
P4 Tabulky v příloze	168

POUŽITÉ ZKRATKY

a. s.	akciová společnost
AEO	agroenvironmentální opatření
AWU	Annual Work Unit (roční pracovní jednotka)
AZO	agrární zahraniční obchod
BI00	čistá bionafta (směs metylesterů řepkového oleje bez obsahu ropných složek, označovaná i jako 100% MEŘO)
b. c.	běžné ceny
BSE	bovinní spongiformní encefalopatie (nemoc šílených krav)
CEFTA	Central European Free Trade Agreement (Středoevropská dohoda v oblasti volného obchodu)
CIF	Cost, Insurance and Freight (Náklady, pojištění a přepravné; tj. prodávající hradí uvedené náklady do ujednaného přístavu určení)
COCERAL	European association representing trade in cereals, feedstuffs, oilseeds, olive oil and agrosupply at the European Union (Asociace obchodníků s obilovinami a olejinami v EU)
CPV	ceny průmyslových výrobců
CZV	ceny zemědělských výrobců
ČAP	Česká asociace pojišťoven
ČHMÚ	Český hydrologický a meteorologický ústav
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka
ČNB	Česká národní banka
ČOV	čistírna odpadních vod
ČPI	Česká plemenářská inspekce
ČSCHMS	Český svaz chovatelů masného skotu
ČSN	česká státní norma (česká technická norma)
ČSÚ	Český statistický úřad
ČŠS	Český škrobářský svaz
ČÚZK	Český úřad zeměměřický a katastrální
č. ž.	čisté živiny
DDT	dichlor-difenyl-trichlorethan (dichlor-difenyl-trichlormetyl-methan)
DG SANCO	Health and Consumer Protection Directorate-General (Generální ředitelství zdraví a ochrany spotřebitele v EU)
DPH	daň z přidané hodnoty
EAFRD	European Agricultural Fund for Rural Development (Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova)
EAGGF	European Agricultural Guidance and Guarantee Fund (Evropský zemědělský orientační a záruční fond)
EFTA	European Free Trade Agreement (Evropské sdružení volného obchodu, tj. Norsko, Island, Lichtenštejnsko, Švýcarsko)
EHS	Evropské hospodářské společenství
EK	Evropská komise
ES	Evropské společenství
ETBE	etyltercbutyléter (příměs do benzínu)
EU 10	státy přistouпивší do Evropské unie 1. 5. 2004 (Česko, Slovensko, Polsko, Maďarsko, Slovinsko, Estonsko, Lotyšsko, Litva, Kypr, Malta)
EU 15	Evropská unie po roce 1994 (Belgie, Dánsko, Německo, Španělsko, Francie, Velká Británie, Řecko, Irsko, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Finsko, Švédsko)
EU 25	Evropská unie od 1. 5. 2004
EU 27	Evropská unie od 1. 1. 2007 (vč. Rumunska a Bulharska)
€	euro = společná měna Evropské měnové unie (platnost od 1. 1. 1999)
Eurostat	Evropské statistické centrum
EZ	ekologické zemědělství
FADN	Farm Accountancy Data Network (Síť testovacích podniků)
FAME	Fat Acid Methylster (skupina esterů mastných kyselin)
FEFAC	Evropské sdružení výrobců krmiv (European Feed Manufacturers Federation)
FOB	Free of Board (volně na palubu lodi, tzn. prodávající hradí náklady až po naložení do dopravního prostředku na uvedeném místě)
GIS	geograficko-informační systém
GJ	gigajoule (jednotka energie)
GM	geneticky modifikované
GŘC	Generální ředitelství cel
GWh	gigawatthodina
HCPI	Harmonised annual average consumer price indices (průměrný roční harmonizovaný index spotřebitelských cen)

HDP	hrubý domácí produkt
HPH	hrubá přidaná hodnota
HRDP	Horizontal Rural Development Plan (Horizontální plán rozvoje venkova)
CHKO	chráněná krajinná oblast
CHSKMn	chemická spotřeba kyslíku (manganová)
ILO	International Labour Organization (Mezinárodní organizace práce)
IP	integrovaná produkce
IPPC	Integrated Pollution Prevention and Control (Integrovaná prevence a omezování znečištění)
ISTA	International Seed Testing Association (Mezinárodní asociace pro zkoušení semen)
j. hm.	jatečná hmotnost
KBTPM	krávy bez tržní produkce mléka
KEZ	Kontrola ekologického zemědělství
KN	kombinovaná nomenklatura
kt	kilotuna
kW	kilowatt
KVS	Krajská veterinární správa
LAKR	léčivé, aromatické a kořeninové rostliny
LFA	Less Favoured Areas (méně příznivé oblasti)
LPF	lesní půdní fond
LPIS	Land Parcel Identification System (Systém pro identifikaci pozemků)
MATIF	Marche a Terme International de France (Francouzský mezinárodní termínový trh)
MEŘO	metylester řepkového oleje
MF	Ministerstvo financí
MJ	měrná jednotka
MK	Ministerstvo kultury
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MWh	megawatthodina
MZe	Ministerstvo zemědělství
MZd	Ministerstvo zdravotnictví
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
Natura 2000	Evropská ekologická síť chráněných území
NAZV	Národní agentura pro zemědělský výzkum
NČZ	nové členské země
NH	národní hospodářství
NM	normalizovaný moštoměr (množství cukru v kg/100l moštu)
NO ₃ ⁻	dusičnany
NP	národní park
NPK	dusík - fosfor - draslík
NUTS	Nomenclature des unités territoriales statistique (územní statistické jednotky)
NV	nařízení vlády
o. p.	orná půda
o. p. s.	obecně prospěšná společnost
OECD	Organization for Economic Cooperation and Development (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)
OKEČ	odvětvová klasifikace ekonomických činností
OOC	obchodní odbytové ceny
OP	Operační program
OP RVMZ	OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP Zemědělství)
OR	ochrana rostlin
OZE	obnovitelné zdroje energie
p. a.	per annum (ročně)
p. b.	procentní bod
PAH	polyaromatické uhlovodíky
PCB	polychlorované bifenylly
PF ČR	Pozemkový fond ČR
PFO	podniky fyzických osob

PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond
PHM	pohonné hmoty a mazadla
PJ	petajoule (= 1 000 000 GJ)
PPO	podniky právnických osob
PRV	Program rozvoje venkova ČR pro období 2007-2013
RO SZIF	Regionální odbory SZIF
RRD	rychle rostoucí dřeviny
s. c.	stálá cena
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
SAPARD	Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development (Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova)
SAPS	Single Area Payment Scheme (zjednodušená přímá platba na plochu)
Sb.	sbírka zákonů
SEUROP	Klasifikace jatečně upravených těl prasat a skotu (třídy S, E, U, R, O, P)
SFŽP ČR	Státní fond životního prostředí ČR
SISPO	Svaz pro integrované systémy pěstování ovoce
SMN 30	směsná motorová nafta s podílem min. 31 % (hmotnostních) MEŘO
SNS	Společenství nezávislých států
SOT	společná organizace trhu
SRS	Státní rostlinolékařská správa
SÚJB	Státní úřad pro jadernou bezpečnost
SVB	Sdružení pro výrobu bionafty
SVS ČR	Státní veterinární správa ČR
SVÚ	Státní veterinární ústav
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	Společná zemědělská politika
SZPI	Státní zemědělská a potravinářská inspekce
SZÚ	Souhrnný zemědělský účet
TIS ^{CR} SZIF	Tržní informační systém České republiky SZIF
TJ	terajoule (= 1 000 GJ)
TTP	trvalé travní porosty
ÚHÚL	Ústav pro hospodářskou úpravu lesů
ÚKOZ	Ústřední komise pro ochranu zvířat
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
USD	americký dolar
USDA	United State Department of Agriculture (Ministerstvo zemědělství USA)
ÚSKVBL	Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv
ÚZPI	Ústav zemědělských a potravinářských informací
VaV	výzkum a vývoj
VDJ	velká dobytčí jednotka
VFU	Veterinární a farmaceutická univerzita v Brně
VŠPS	výběrové šetření pracovních sil
VÚMOP	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy
VÚRV	Výzkumný ústav rostlinné výroby
VÚZE	Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky
VÚZT	Výzkumný ústav zemědělské techniky
VÚŽV	Výzkumný ústav živočišné výroby
WTO	World Trade Organization (Světová obchodní organizace)
z. p.	zemědělská půda
ZCHÚ	zvláště chráněné území
ZMP	Zentrale Markt- und Preisberichtsstelle GmbH Bonn
ZOD	zranitelná oblast dusíkem
ZPF	zemědělský půdní fond
ZVHS	Zemědělská vodohospodářská správa
ž. hm.	živá hmotnost

VYSVĚTLIVKY K POUŽITÝM ČÍSELNÝM ÚDAJŮM

Údaje použité ve Zprávě o stavu zemědělství ČR za rok 2007 (Zpráva 2007) pocházejí z různých zdrojů. Základním zdrojem jsou statistická data ČSÚ, dále údaje rezortní statistiky MZe, výběrového šetření FADN, výročních zpráv některých institucí, např. PGRLF, SZIF, data mezinárodních organizací atd. Zdroje použitých údajů jsou u každé tabulky uvedeny.

Ukazatele v tabulkách, u nichž to datové zdroje umožnily, jsou převážně prezentovány v časové řadě 2003-07.

Uzávěrka dat pro Zprávu 2007 byla s ohledem na daný termín zpracování její konečné verze stanovena na 11. 4. 2008, u kapitol, které se týkají agrárního zahraničního obchodu, na 6. 3. 2008. Ve Zprávě 2007 jsou proto uvedeny pouze údaje, které byly dostupné k těmto termínům. Většina údajů za marketingový rok 2007/08 i za kalendářní rok 2007 má charakter předběžných dat. Pokud jsou použity kvalifikované odhady VÚZE, je na to upozorněno. Vzhledem k tomu, že i v předchozích Zprávách měly údaje za analyzovaný rok předběžný charakter, nemusí být vždy hodnota téhož ukazatele za určitý rok ve všech Zprávách stejná. Ve Zprávě 2007 se to týká především údajů za rok 2006, které jsou zde uváděny ve své zpřesněné podobě, zatímco ve Zprávě 2006 byly použity předběžné nebo odhadované hodnoty. Údaje z výběrového šetření FADN obsahují definitivní výsledky za rok 2005 a 2006.

Vzhledem k počítačovému zpracování (Microsoft Excel) obsahují tabulky zaokrouhlené ukazatele (součty, procenta apod.). Proto součtové ukazatele nemusí vždy přesně odpovídat součtům jednotlivých položek.

V číselné části tabulek jsou kromě významových hodnot použity i následující symboly:

- údaj se nevyskytuje;
- . údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý;
- x údaj není smysluplný;
- 0 nebo 0,0 údaj existuje, ale jeho výše je nevýznamná nebo nulová.

ÚVOD

Zpráva o stavu zemědělství za rok 2007 je již čtvrtou Zelenou zprávou od vstupu ČR do EU. V roce 2007 došlo podle Souhrnného zemědělského účtu k mimořádnému zlepšení hospodářského výsledku, kdy podnikatelský důchod, resp. zisk za odvětví zemědělství celkem vzrostl téměř na dvojnásobek ze 7,2 mld. Kč v roce 2006 na 13,7 mld. Kč v roce 2007 (index 190,1). Kromě vcelku příznivého průběhu klimatických podmínek byl hospodářský výsledek ovlivněn trvale vysokou úrovní produkčních podpor a zejména pak dynamickým vývojem CZV ve II. polovině roku 2007. Na základě daných podmínek vzrostla zemědělská produkce (v základních b. c.) podle SZÚ meziročně o 18,6 % a dosáhla za období 2004-07 rekordní úrovně.

Dynamika českého zemědělství se podle Eurostatu vyvíjela příznivě i v rámci mezinárodního srovnání. V indikátoru A, vyjadřujícím roční změnu reálného důchodu z nasazení faktorů ve vztahu ke změně celkového objemu vynaložené práce, se ČR po Litvě a Estonsku dostává v rámci EU 27 na pozici země se třetím nejvyšším meziročním růstem důchodu ze zemědělství (20,9 % v roce 2007). Obdobně ve vývoji reálné hodnoty zemědělské produkce celkem se Česko po Polsku (17,9 %) a Litvě (17,0 %) umístilo na třetí příčce při meziročním růstu na úrovni 15,6 %.

Úspěšně se vyvíjel i český agrární zahraniční obchod. Podle předběžných výsledků se meziročně podařilo významně snížit bilanční schodek z 33,9 mld. Kč na 19,7 mld. Kč v roce 2007. Vlivem rychlejšího růstu agrárních vývozů než dovozů došlo meziročně k historicky nejvyššímu zlepšení stupně krytí dovozů vývozy o 13,3 p. b. na 83,1 % v roce 2007.

Vysoce pozitivní výsledek odvětví zemědělství nutno však spojit se závažnou okolností, že české zemědělství se blíží k dosažení 100 % přímých plateb EU (tého úrovně bude dosaženo v roce 2010) a lze se značnou pravděpodobností očekávat, že tyto podpory již dále neporostou. Výrazný příliv podpor současně znamená, že se zvyšuje závislost odvětví na jejich úrovni. Za období 2004-07 dosáhly podpory 15,8 % z hodnoty produkce odvětví a podíl ostatních dotací na výrobu na důchodu z faktorů v průměru za čtyři sledované roky dospěl k 50,9 %. Navíc nezodpovězená zůstává zásadní otázka, zda současný cenový vývoj je dlouhodobého charakteru nebo představuje možný cenový výkyv.

Proti předchozím letům se Zelená zpráva ve zvýšené míře mj. zaměřila na problematiku Komplexních pozemkových úprav, na otázku udržení odpovídající kvality půdy, na škody způsobené vodní a větrnou erozí, na úbytek půdy a problematiku zranitelných oblastí.

V Zelené zprávě za rok 2007 jsou prezentovány již druhým rokem oficiální výrobní a ekonomické výsledky členských států EU 27 za rok 2005 na základě údajů Eurostatu.

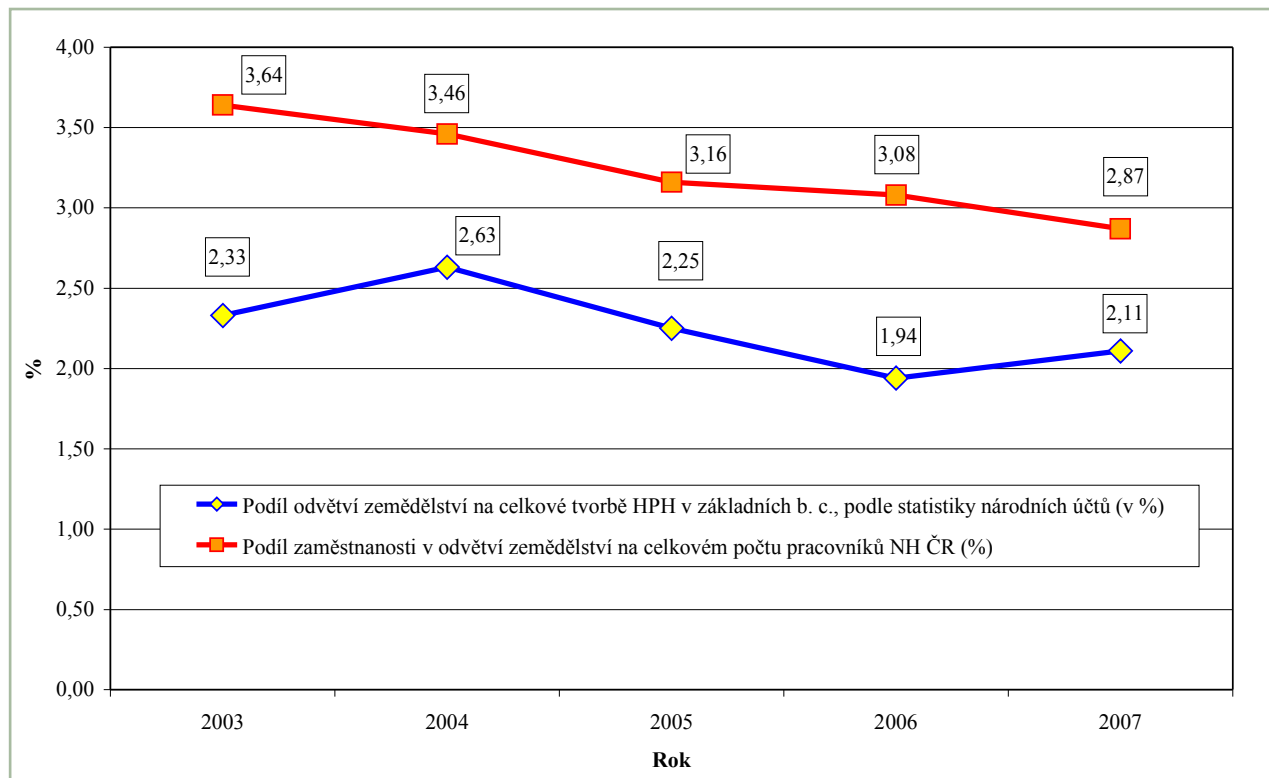
SOUHRN KE ZPRÁVĚ O STAVU ZEMĚDĚLSTVÍ ČR ZA ROK 2007

✓ Národní hospodářství ČR a pozice agrárního sektoru

Rok 2007 potvrdil stabilitu vývoje národního hospodářství na vysoké úrovni, protože dosažený **reálný ekonomický růst byl nejvyšší v historii ČR a dosáhl meziročně 6,5 %**. Průměrný ekonomický růst za EU 27 byl 2,9 % a za eurozónu (EA15) 2,6 %. Růst v ČR byl tak vyšší o 3,6 p.b. proti EU 27 a o 3,9 p.b. proti EA15.

Odvětví zemědělství se podílelo podle statistiky národních účtů v roce 2007 na celkové tvorbě HPH v základních b. c. 2,11 %, což představuje meziroční zvýšení o 0,17 p. b. V případě potravinářského průmyslu naopak klesl tento podíl o 0,21 p. b. na 2,47 %. Při vyjádření HPH ve s. c. roku 2000 poklesl uvedený podíl o 0,56 p. b. v případě odvětví zemědělství a u potravinářství pouze o 0,17 p. b. **Meziroční nárůst výkonnosti odvětví zemědělství byl tedy způsoben zejména zvýšením objemu produkce (podle SZÚ o 18,8 %) především v důsledku nárůstu CZV o 16,8 %.** Efekt růstu CZV byl zpomalen meziročním zvýšením mezispotřeby o 13,4 %, na kterém se částečně podílelo meziroční zvýšení cen vstupů do odvětví zemědělství o 5,9 %.

Pozice odvětví zemědělství v rámci národního hospodářství ČR



Pramen: ČSÚ, MF

Poznámky:

- Odvětví zemědělství = vč. nezemědělských činností zemědělských podniků, myslivosti a souvisejících činností.
- HPH = Hrubá přidaná hodnota
- NH = Národní hospodářství.
- Použity údaje zveřejněné do 11. 4. 2008.

V odvětví zemědělství, lesnictví a rybolovu **dochází k trvalému poklesu podílu pracovníků odvětví na celkovém počtu pracovníků, meziročně v roce 2007 na 3,5 %**. Podíl zaměstnaných osob v tomto odvětví poklesl na 3,3 %.

Zemědělství je nadále charakterizováno mzdovou disparitou a výrazně zaostává v úrovni průměrných mezd i přes jejich druhý nejrychlejší růst (9,9 %) v celé ekonomice v roce 2007.

✓ Zemědělství a životní prostředí

Zemědělské hospodaření v krajině a kvalita životního prostředí jsou vzájemně propojeny a ovlivňovány, což vyjadřuje **systém indikátorů hodnocení vlivu zemědělství na krajinu** (viz kapitola 2.2 Zprávy). Podle zaměření jsou indikátory rozděleny do tří oblastí. První skupina I-15 se týká zejména způsobu využití krajiny a hospodaření na zemědělské půdě, indikátory 16-29 popisují vstupy do zemědělství a emise ze zemědělství a indikátory 30-35 se zabývají monitoringem ekosystémů.

Zastoupení výměr ZPF i LPF zůstává přibližně stejné jako v roce 2006. Stále přetrvává vysoký **stupeň zornění (71,4 %)**, stupeň zatravnění nepatrně vzrostl (o 0,1 % proti roku 2006) a podíl trvalých kultur se nezměnil.

Výměra ploch chráněných pouze soustavou **Natura 2000** v roce 2007 dosáhla 1 046,3 tis. ha, tj. 13,3 % celkové rozlohy ČR. Výměra evropsky významných lokalit zaujímala 724,4 tis. ha (9,2 % rozlohy ČR). Plocha ptačích oblastí byla 693,9 tis. ha (8,8 % rozlohy ČR). Celkový rozsah

oblastí chráněných podle zákona 114/1992 Sb. se odhaduje na 1 650 tis. ha (20,9 % plochy ČR). Proti roku 2006 nedošlo k výrazným změnám. Celková výměra z. p. v LFA evidovaná v LPIS podle vymezení platného od 1. 1. 2007 je 1 751,9 tis. ha, (49,9 % z. p.), v tom horské oblasti zaujímají 512,4 tis. ha (14,6 % z. p.), ostatní LFA 1 039,1 tis. ha (29,6 % z. p.), oblasti se specifickými omezeními 200,4 tis. ha (5,7 % z. p.).

V roce 2007 došlo opětovně k nárůstu ploch s **geneticky modifikovanými (GM) plodinami**. V ČR se pěstuje kukuřice odolná vůči zavíječi kukuřičnému (tzv. Bt kukuřice, jediná GM plodina povolená k pěstování na území EU) již třetím rokem, v roce 2007 na ploše 5 000 ha (tj. o 3 710 ha více proti roku 2006). Počet pěstitelů v roce 2007 vzrostl na 131 ve srovnání s 85 pěstiteli v roce 2006. Celosvětově se pěstovaly GM plodiny v roce 2007 na 114,3 mil. ha, z čehož cca 0,1 % (110 tis. ha Bt kukuřice) bylo evidováno v EU. Vzhledem k dobrým zkušenostem se očekává růst ploch i v dalších letech. Pěstitelé Bt kukuřice oceňují ochranu proti zavíječi kukuřičnému, vyšší výnosy a především výrazně lepší zdravotní stav porostu.

V roce 2007 bylo registrováno 70 producentů zeleniny pěstované v **integrováném systému** s celkovou plochou 4,8 tis. ha. K 31. 10. 2007 byl počet členů Svazu pro integrované systémy pěstování ovoce (SISPO) 233 pěstitelů a 3 nevýrobní podniky s celkovou výměrou ovocných sadů 10 662 ha (10 244 ha, 214 pěstitelů a 3 nevýrobní podniky v roce 2006). K 31. 12. 2007 registroval Svaz integrované produkce hroznů a vína (SIPHV) 165 podniků hospodařících na ploše 7 155 ha (6 886 ha, 155 podniků v roce 2006).

Podle zásad **ekologického zemědělství** bylo v roce 2007 obhospodařováno 312,9 tis. ha, což je nárůst o 31,4 tis. ha zemědělské půdy v EZ proti roku 2006. Zvýšil se i počet zemědělců registrovaných v systému ekologického zemědělství a počet výrobců biopotravin. V ČR neexistuje monitoring technologií obdělávání půd. Navýšení výměr ploch o. p. na kterých jsou používány minimalizační technologie, je odhadováno na 1 mil. ha. Došlo k navýšení ploch půdochranných technologií přibližně na 250 tis. ha, zejména díky rozšiřování ploch strniskových meziplodin.

Spotřeba živin v minerálních hnojivech byla ve srovnání s rokem 2006 o 10,6 % vyšší. **V roce 2007 činila celková spotřeba čistých živin dodaných minerálními hnojivy 109,0 kg č. ž./ha z. p.** Celkový přínos čistých živin ze statkových hnojiv byl 53,7 kg/ha. Zemědělci si začínají více uvědomovat potřebu vápnění půd (snižování pH) a v souvislosti s tím vzrostla v roce 2007 celková spotřeba vápenatých hmot na 230 tis. t (proti 103 tis. t v roce 2006). Podle SRS došlo k poklesu **použití biologických přípravků** především nižší potřebou ošetření kukuřice (bylo ošetřeno 7,2 tis. ha kulturních plodin, což je 37 % rozsahu ošetření v roce 2006). Celková roční spotřeba **přípravků na ochranu rostlin** v roce 2007 vzrostla o 8,6 %, z toho reprezentovaly herbicidy a desikanty 59,6 %, fungicidy 23,4 %, regulátory růstu 8,0 % a insekticidy a rodenticidy 6,7 %.

Z celkových 181 **ekologických havárií** na vodách v roce 2007 (205 v roce 2006) bylo ČIŽP stejně jako v roce 2006 evidováno 7 havárií způsobených zemědělskou výrobou.

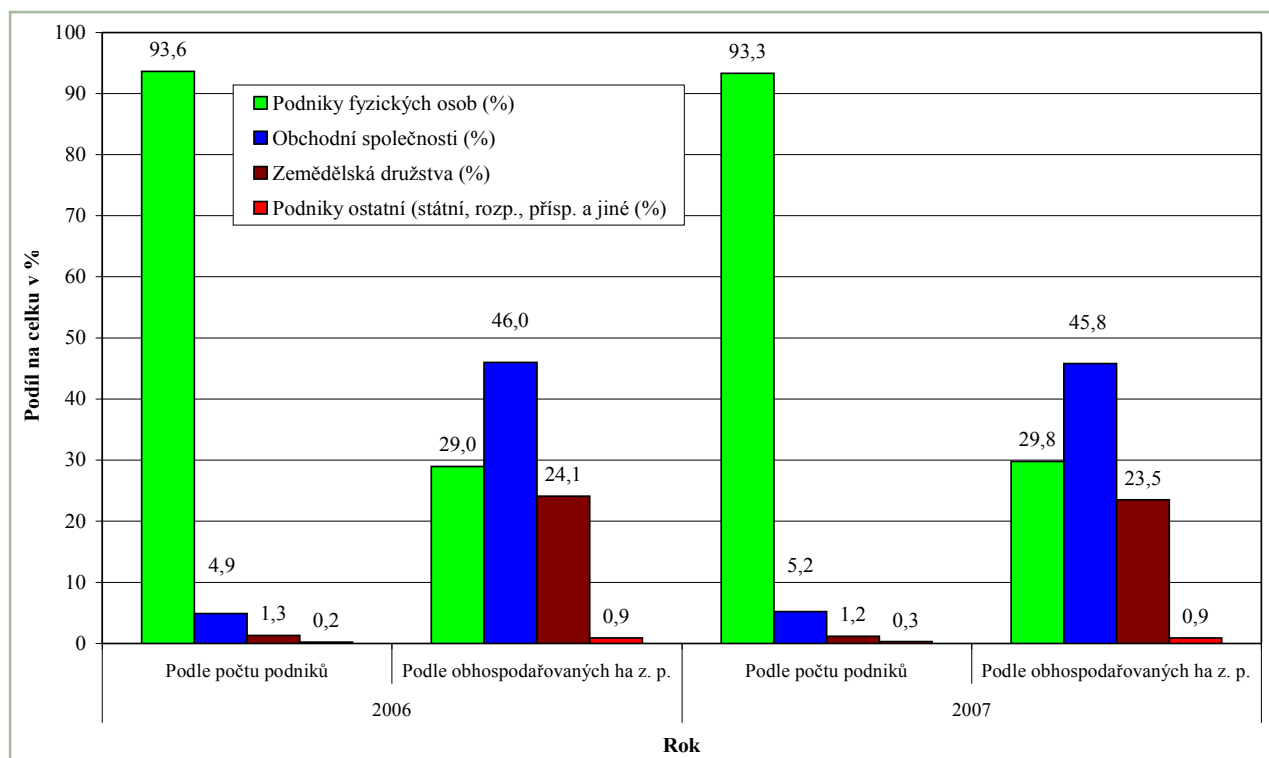
Podle odhadu VÚZT vzrostla **spotřeba energie v zemědělských podnicích** s více než 20 pracovníky na 17,8 mil. GJ. **Spotřeba motorové nafty** v zemědělství byla podle propočtů ČSÚ a VÚZT 418,1 mil. l (422,2 mil. l v roce 2006).

Podle platné vyhlášky byl v roce 2007 překročen limit (10 µg.kg⁻¹ sušiny) u DDT a jeho metabolitů u 51,4 % vzorků ornice a u 45,7 % vzorků podorničí orných půd. Za dobu sledování 1997-2007 vykazují obsahy polyaromatických uhlovodíků (PAH) mírně kolísavý nárůst, zatímco obsahy polychlorovaných bifenylů (PCB) v půdách jsou relativně stabilní.

Podle ÚKZÚZ došlo opět ke zvýšení **ploch s nadlimitními obsahy rizikových prvků** v zemědělských půdách ČR, a sice na 7,2 % z. p. (proti 7 % v roce 2006).

✓ Podnikatelská struktura zemědělství a zpracovatelů agrárních surovin

Podnikatelská struktura zemědělství v letech 2006 a 2007



Z hlediska podnikatelské struktury odvětví zemědělství bylo koncem roku 2007 v zemědělském registru ČSÚ evidováno necelých 51 tis. subjektů (podniků). Jejich podstatnou část (více než 1/4) tvoří drobní pěstitelé a (nebo) chovatelé bez podnikatelského osvědčení. Více než 2 tis. podniků (4 % z celkového počtu) bylo zaměřeno výhradně na živočišnou výrobu (neobhospodařovaly žádnou zemědělskou půdu). Převážnou část z nich (více než 86 %) tvoří podniky fyzických osob (PFO). Zbývající část podniků hospodařících bez půdy připadá na podniky právnických osob (PPO), převážně na obchodní společnosti. Rozhodující část zemědělských podniků (96 %) obhospodařovala alespoň minimální výměru z. p. Celkem připadlo na tyto podniky 3,6 mil. ha z. p., z toho 2,7 mil. ha o. p. Převážnou část půdy obhospodařují nadále PPO - více než 70 % z. p. a více než 74 % o. p. Mezi těmito podniky výrazně převažují obchodní společnosti (především společnosti s r. o. a akciové společnosti). Významný podíl mají dosud také družstva (méně než 1/4 z. p. a více než 1/4 o. p.), zatímco podíl ostatních právnických osob je v obou případech menší než 1 %. Největší podíl na půdě obhospodařované PFO mají samostatně hospodařící rolníci (SHR), na které připadá 28 % celkové výměry obhospodařované z. p. a více než 24 % celkové výměry o. p.

Podle registru ČSÚ v roce 2007 klesl **počet podnikatelských subjektů v sektoru výroby potravinářských výrobků a nápojů v roce 2007 na 14 299 subjektů (meziročně je to méně o 102 firem)**. Příčinou jsou, mimo jiné, stále náročnější podmínky ve výrobě potravin především z hlediska standardů. V roce 2007 bylo v sektoru registrováno 10 312 fyzických osob, což je meziročně méně o 185 fyzických osob. Z obchodních společností jsou stále více využívány právní formy společnosti s r. o. V roce 2007 tuto právní formu využívalo 2 683 firem, což je meziročně více o 52 těchto společností. Počet a. s. se v roce 2007 nezměnil a meziročně zůstal na úrovni 505 společností. Naopak počet zahraničních osob v potravinářství vzrostl a ke konci roku 2007 jich bylo registrováno 482 (meziročně více o 31 osob). Zbývající část výrobců potravin a nápojů využívá k podnikání další právní formy. Ve velikostní struktuře potravinářské výroby základny v kategorii firem od 20 zaměstnanců, sledovaných ČSÚ, převládaly v roce 2007, obdobně jako v minulých letech, malé podniky do 49 zaměstnanců. Jejich počet meziročně vzrostl o 35 firem. Podíl podniků od 500 zaměstnanců činil v roce 2007 pouze 2,3 % a počet velmi velkých podniků zůstal na počtu 7 firem.

✓ **Podnikatelské prostředí**

Na podnikatelské prostředí působí především ceny vstupů a výstupů ovlivňované inflací, daně, daňové úlevy, úvěrové služby a výše podnikatelského rizika. Zásadní vliv na podnikatelské prostředí zemědělství měly podpory plynoucí z EU a podmínky jednotného trhu EU. Rok 2007 byl rokem zlomovým - začaly působit ekonomické nástroje SZP platné pro období 2007 až 2013. Specifickým faktorem působícím v českém zemědělství je trh s půdou, který zůstává nadále nerozvinutý. Destabilizujícím faktorem, který ještě stále negativně působí v českém prostředí, je úroveň legislativy a právních předpisů. Nákladové zatížení zemědělských podnikatelů byrokratickou zátěží činí přibližně 18,9 mld. Kč, což je 22 % z celkového zatížení podnikatelů v ČR (Analýza administrativní zátěže podnikatelů, Úřad vlády ČR, Čj.:09036/06 - ORR). Z toho 9,2 mld. (49 %) připadá na informační povinnosti ES/EU. Pozitivně působí aktuální snaha vedení rezortu zjednodušit a zrychlit administraci podpor a snížit administrativní zátěž zemědělských podnikatelů v souladu s reformou Společné zemědělské politiky.

✓ **Využití půdního fondu a trh s půdou**

Rozloha ČR k 31. 12. 2007 byla 7 887 tis. ha. Z toho **zemědělský půdní fond představoval 4 249 tis. ha, tj. 53,9 % z celkové rozlohy**. Proti roku 2006 došlo ke snížení rozlohy zemědělské půdy o cca 5,2 tis. ha, tj. o 0,1 %. Vzhledem k tomu, že výměra trvalých travních porostů vzrostla pouze o 1 762 ha, prakticky beze změny zůstalo v roce 2007 i procento zornění (71,4 %). Daná situace byla ovlivněna i snížením výměry zemědělské půdy celkem ve prospěch lesních pozemků, jejichž výměra se zvýšila o více než 2 tis. ha (na 2 651 tis. ha lesních pozemků v roce 2007). Rozsah neosetě orné půdy a úhor se proti roku 2006 snížil z 44 tis. ha na 30 tis. ha v roce 2007.

Trh s půdou v ČR v roce 2007 pokračoval v trendu minulých let. Celkový transfer půdy (tj. všechny prodeje a bezúplatné převody) činil přibližně 90 tis. ha (tj. 2,1 % z celkového ZPF evidované ČÚZK). **Prodej státní půdy se meziročně snížil** (z 60 977 ha v roce 2006 na 53 245 ha v roce 2007), naopak **objem nakoupené půdy s podporou PGRLF se zvýšil**. Díky růstu cen půdy mírně vzrostl celkový objem úvěrů i výše podpory PGRLF na její nákup. V roce 2007 PGRLF v rámci programu „Půda“ (podpora nákupu nestátní zemědělské půdy) schválil 181 žádostí na úvěry na nákup soukromé zemědělské půdy v celkové výši 443 mil. Kč s objemem nakoupené půdy v rozsahu 9 338 ha při průměrné ceně nakupované půdy 5,27 Kč/m². Celkem v programu „Půda“ (od roku 2004 do konce roku 2007) bylo schváleno 775 žádostí s celkovou výší úvěrů 1 370 mil. Kč a bylo nakoupeno 33 669 ha půdy za průměrnou cenu 4,52 Kč/m².

✓ **Eroze zemědělské a lesnické půdy**

Celkový podíl území chráněných podle zákona č. 114/1992 Sb. na rozloze ČR činí dle MŽP 1 650 tis. ha, tj. 20,9 % výměry ČR. Dle VÚMOP činí výměra území potenciálně ohroženého vodní erozí 1 797 tis. ha (42,2 % z. p.) a větrnou erozí 320 tis. ha (7,5 % z. p.).

Podle metodiky VÚMOP (viz. kapitola P2 Zprávy) je ohroženost zemědělských půd vodní a větrnou erozí následující:

Kategorie ohrožení zemědělských půd vodní erozí

Kategorie	Koeficient ohrožení	Stupeň ohrožení půd
1	< 0,15	bez ohrožení
2	0,16-0,30	půdy náchylné
3	0,31-0,45	půdy mírně ohrožené
4	0,46-0,60	půdy ohrožené
5	0,61-0,75	půdy silně ohrožené
6	> 0,75	půdy nejohroženější

Kategorie ohrožení zemědělských půd větrnou erozí

Kategorie	Koeficient ohrožení	Stupeň ohrožení půd
1	< 4	bez ohrožení
2	4,1-7	náchylné
3	7,1-11	mírně ohrožené
4	11,1-17	ohrožené
5	17,1-23	silně ohrožené
6	> 23,1	nejohroženější

Pramen: Výstup z projektu NAZV EP 7057

✓ **Komplexní pozemkové úpravy (KPÚ)**

Pozemkové úpravy naplňují preambuli zákona o půdě, podle které se mají upravovat vlastnické vztahy k půdě v souladu se zájmy hospodářského rozvoje venkova i v souladu s požadavky na tvorbu krajiny a životního prostředí. V rámci pozemkových úprav se mimo jiné vyjasňují vlastnické vztahy, tzn. upřesňuje se katastr nemovitostí a vzniká nová digitální katastrální mapa.

Výsledky pozemkových úprav slouží pro obnovu katastrálního operátu a jako nezbytný podklad pro územní plánování, mají významný podíl v procesu narovnání vlastnických vztahů, které jsou požadavkem k průhlednému trhu s půdou. Jasně vlastnictví k půdě je nezbytný předpoklad k trvale udržitelnému hospodaření a podnikání v ekologicky stabilní krajině. Kulturní krajina a její řádné spravování ze strany vlastníků a nájemců jsou hodnoty našeho venkova. Tyto hodnoty musí být s pomocí vlastníků půdy, uživatelů pozemků a místních samospráv zachovány a perspektivně rozvíjeny.

V současnosti jsou jednoduché nebo komplexní pozemkové úpravy provedeny na zhruba 10,6 % výměry zemědělského půdního fondu, na dalších zhruba 7,5 % této půdy jsou pozemkové úpravy v řešení. Postup pozemkových úprav se zatím nedaří urychlit tak, jak by odpovídalo potřebě vyjadřované zejména vlastníky půdy včetně obcí, ale také uživateli půdy a zainteresovanými orgány státní správy. Jde o finančně velmi náročné operace, které prakticky plně hradí stát. V posledních letech lze částečně využívat na některé geodetické činnosti a zejména na realizaci společných zařízení v pozemkových úpravách (polní cesty, protierozní, vodohospodářská a ekologická opatření) i fondy EU.

Stav provádění pozemkových úprav ke konci roku 2007

Pozemkové úpravy	Ukončené				Rozpracované	
	počet		výměra (ha)		počet celkem	výměra (ha)
	nově v roce 2007	celkem	nově v roce 2007	celkem		
Komplexní pozemkové úpravy ¹⁾	132	788	61 690	328 134	824	361 401
Jednoduché pozemkové úpravy ^{1,2)}	100	3 266	14 199	199 541	277	92 631

Pramen: Ústřední pozemkový úřad

Poznámky:

1) Údaje se průběžně zpřesňují a aktualizují.

2) Proti roku 2004 došlo k výraznému snížení počtu a výměr v důsledku zásadního zpřesnění evidence JPÚ.

✓ **Privatizace a restituce ze státního majetku a půdy**

Tato kapitola ve Zprávě o stavu zemědělství ČR za rok 2007 pojednává pouze o restitucích podle zákona o půdě č. 229/1991 Sb., ve smyslu pozdějších předpisů, nikoliv o nárocích vyplývajících z transformačního zákona č. 42/1992 Sb. a jeho pozdějších úprav.

Vyřizování uplatněných restitučních nároků v zemědělství je, až na řešení sporných případů, téměř ukončeno. V rámci správních řízení bylo do 31. 12. 2007 rozhodnuto celkem o 1 919 667 ha zemědělské a lesní půdy. Z toho bylo skutečně vydáno 1 314 169 ha, nevydáno s nárokem na náhradu prostřednictvím Pozemkového fondu (PF) ČR bylo 128 743 ha. Z důvodů nenaplnění zákonných podmínek pozemkové úřady rozhodly o nevydání 272 622 ha.

Privatizace státních statků a obdobných státních podniků hospodařících na zemědělské půdě (dále jen státních statků) je v zásadě ukončena. Z původního počtu 316 státních statků, které vstoupily do privatizace, byla vyhlášena likvidace a dosud neukončena u 9 státních statků, a dále u 10 státních statků byl vyhlášen konkurz.

✓ **Agrární produkce**

Agrární produkce byla v roce 2007 v oblasti **rostlinné produkce** ovlivněna zejména vývojem vegetačních podmínek. Ozimům mírná zima umožnila dobře přezimovat. Jarní sucho pak zasáhlo především jařiny a zeleninu. Jarní mrazí místně ovlivnil sklizeň ovoce.

Sklizňová plocha **obilovin** (včetně kukuřice na zrno a ostatních obilovin) se meziročně zvýšila o 47,8 tis. ha, tj. o 3,1 % na 1 579,8 tis. ha. Celková sklizeň ve výši 7 152,9 tis. tun byla proti roku 2006 vyšší o 776,8 tis. tun, tj. o 12,0 %. Hektarový výnos obilovin 4,53 t je ve srovnání s předchozím rokem vyšší o 0,36 t (tj. o 8,6 %).

Produkce **luskovin** byla nižší než v roce předešlém. Celkem bylo sklizeno 65,3 tis. tun luskovin. Z toho hrachu setého 55,0 tis. tun, tj. v porovnání s rokem 2006 o 16,5 tis. tun méně.

Celková sklizeň **brambor** po zahrnutí sklizně domácností ve výši 997,7 tis. tun představuje proti roku 2006 zvýšení o 161,1 tis. tun (o 19,3 %). Hektarový výnos ve výši 24,79 t je o 3,09 t vyšší.

Cukrovky technické pro výrobu cukru bylo sklizeno při výnosu 54,71 t z jednoho hektaru 2 415 tis. tun bulv (2 993 tis. tun v roce 2006), tzn. snížení o 19,4 %.

V roce 2007 došlo ke zvýšení osevních ploch **olejnin** celkem o 13,7 tis. ha (o 3,1 %) na výměru 451,7 tis. ha. Dosažená produkce z této plochy 1 145,5 tis. tun je o 89,4 tis. tun vyšší než v roce minulém. Řepky bylo sklizeno 1 031,9 tis. tun, v roce předchozím 880,2 tis. tun, tzn. zvýšení o 151,7 tis. tun. Výnos řepkového semene z jednoho hektaru 3,06 t je také o 0,05 t vyšší.

Jednoletých **pícnin** na orné půdě bylo sklizeno 6 131,3 tis. tun zelené píce, tj. o 724,5 tis. tun méně než v roce 2006.

Produkce **zeleniny a ovoce** po zahrnutí sklizně domácností byla proti předchozímu roku nižší. Ve sledovaném roce bylo sklizeno 282,0 tis. tun zeleniny (291,6 tis. tun v roce 2006) a ovoce 371,5 tis. tun (432,4 tis. tun v roce 2006).

Na 17 tis. ha **plodících vinic** se při hektarovém výnosu 5,82 t (3,71 t v roce 2006) skládilo 99,0 tis. tun hroznů, tj. o 41,4 tis. tun více než v roce 2006.

Produkce **chmele** ve výši 5 631 tun se proti roku 2006 zvýšila o 177 tun (tj. o 3,3 %). Výnos chmele z jednoho hektaru 1,04 t je také vyšší, a to o 0,04 t než v roce minulém.

V oblasti **živočišné produkce** se v roce 2007 zastavil dlouhodobý trend poklesu **stavů skotu** a podle soupisu k 1. 4. 2007 byl u všech jeho kategorií zaznamenán meziroční mírný nárůst, resp. stagnace stavů. U průměrných stavů dojných krav však pokračoval pokles (meziročně o 3,1 %), přičemž jejich užitkovost meziročně vzrostla o 2,8 %. Výsledně to však znamenalo mírný meziroční pokles **produkce mléka** (o 0,4 %). Domácí spotřeba mléka meziročně mírně vzrostla o 2,4 %. Dovoz i vývoz mléka byl v zásadě vyrovnaný (dovoz 836 mil. l. a vývoz 957 mil. l.). Přes meziroční nárůst stavů býků (o 1,8 %) a nárůst stavů jalovic a krav, došlo v roce 2007 k mírnému meziročnímu poklesu **produkce hovězího masa** o 0,2 %. Jeho domácí spotřeba zůstala v roce 2007 na úrovni předchozího roku. Návazně na skutečnost, že domácí produkce hovězího masa je vyšší než domácí spotřeba, dochází k růstu jeho vývozu. V roce 2007 export meziročně vzrostl o 17,5 %, přičemž meziročně vzrostl i dovoz hovězího masa, avšak pouze o 7,6 %.

V roce 2007 došlo k mírnému meziročnímu poklesu **stavů prasat** (o 0,4 %), a to především v důsledku poklesu stavů prasníc (o 1,8 %), což bylo kompenzováno nárůstem stavů prasníček (o 3,9 %) a také selat do odstavu (o 0,1 %). **Produkce vepřového masa** meziročně vzrostla o 3,2 %, přičemž významně vzrostl jeho vývoz (o 35,3 %). Meziročně vzrostl i dovoz vepřového masa, avšak pouze o 18,7 %. Domácí spotřeba vepřového masa meziročně vzrostla o 4,4 %, což zhoršilo ukazatel soběstačnosti ČR.

Stavy drůbeže, vč. kuřat ve výkrmu, v roce 2007 meziročně mírně poklesly, s výjimkou slepic po dopočtu domácích hospodářství, kde byl zaznamenán nárůst stavů o 2,6 %. Tento vývoj se promítl v poklesu **produkce drůbežího masa** (o 1,6 %) návazně na pokles jeho domácí spotřeby (o 1,04 %), při současném meziročním poklesu dovozu (o 19,3 %) i vývozu (o 29,0 %). Naopak **produkce vajec** meziročně stoupla (o 4,5 %), přičemž jejich domácí spotřeba významně poklesla (o 9,5 %), při současném výrazném růstu exportu (o 90,4 %) a poklesu dovozu o 21,4 %.

V roce 2007 pokračoval trend růstu **stavů ovcí a koz**, což se projevilo v růstu jak **produkce skopového a kozího masa**, tak jeho domácí spotřeby, při současném nárůstu dovozu a poklesu vývozu.

✓ **Produkce potravinářského odvětví**

Produkce potravinářského odvětví v roce 2007 měřená indexem průmyslové produkce (IPP) nepatrně klesla, když meziroční IPP ve výrobě potravinářských výrobků, nápojů a tabákových výrobků za sledovaný rok zůstal na hodnotě 99,8. Ve stejném období IPP za celý zpracovatelský průmysl dosáhl výrazného růstu 108,9. To ukazuje, že výstup z potravinářského odvětví na rozdíl od některých jiných zpracovatelských odvětví, vykazuje jako celek stagnaci, resp. mírný útlum.

Výroba masa a masných výrobků zaujala v roce 2007 (obdobně jako v roce 2006) třetí pozici v oborové struktuře. Z hlediska objemu tržeb tato výroba stagnovala, jelikož výroba masa a masných výrobků, která je v této skupině výrob rozhodující, mírně poklesla a zvýšená výroba drůbeže tento propad pouze vyrovnala.

Zpracování ryb ve výrobní struktuře se příliš nemění a jeho podíl je poměrně malý. Jde o produkci, která v tuzemsku má stále do značné míry sezónní charakter.

Zpracování ovoce, zeleniny a brambor při meziročním výrazném růstu tržeb zvýšilo i svůj podíl v oborové struktuře. Tento pozitivní vývoj souvisí s rozšiřováním sortimentu, zejména zpracované zeleniny.

Výroba rostlinných a živočišných tuků a olejů též meziročně zvýšila tržby a zaznamenala zvýšení podílu v oborové struktuře. Vývoj v tomto oboru byl spojen se změnou sortimentu směrem k výrobkům lépe vyhovujícím požadavkům zdravotníků (minimum transmastných kyselin) a dále i s nepotravinářskou výrobou.

Obor **zpracování mléka**, který v předcházejících letech svou pozici ztrácel, zaznamenal v roce 2007 růst tržeb a nejvíce posílil svou pozici v oborové struktuře (zaujal čtvrté místo). Výrazně získal zejména z růstu cen svých výrobců v posledních měsících hodnoceného roku.

Výroba mlýnských a škrobářenských výrobků při poklesu tržeb u mlýnských výrobků, které jsou v této skupině výrob rozhodující, svou pozici v oborové struktuře oslabil, a to přes výrazný cenový růst, který v roce 2007 u svých výrobců zaznamenala. Výroba škrobářenských výrobků naopak své tržby zvýšila.

Výroba hotových krmiv při výrazném růstu cen svých výrobců v hodnoceném roce podstatně zvýšila jak úroveň tržeb, tak i svůj podíl v oborové struktuře.

Výroba ostatních potravinářských výrobků, která je vnitřně velmi členitá a zahrnuje především obory na bázi rostlinné produkce - s objemově nejvíce zastoupenou výrobou pečiva a cukrářskou výrobou, při poklesu tržeb, který byl zmírněn růstem cen výrobců, svůj podíl oslabil. Přesto si v potravinářské oborové struktuře udržela svou vedoucí pozici.

Výroba nápojů, u níž je rozhodující výroba piva s výrazným exportem a stáčení minerálních vod a pitné vody do lahví, při růstu cen svých výrobců zvýšila i úroveň tržeb (tento ukazatel v podstatě stagnoval pouze u destilovaných alkoholických nápojů). Tato skupina výrob posílila svou pozici v oborové struktuře a i když zůstala na druhém místě, dohání svou výkonností výše uvedenou, široce členitou výrobu ostatních potravinářských výrobků.

✓ **Nepotravinářská zemědělská produkce**

Podle předběžných odhadů Ministerstva průmyslu a obchodu (MPO) činil v roce 2007 podíl hrubé výroby elektřiny z OZE na hrubé domácí spotřebě elektřiny 4,7 %, což znamená proti roku 2006 mírný pokles. Hrubá výroba elektřiny z OZE se v roce 2007 podílela na celkové hrubé tuzemské výrobě elektřiny přibližně 3,9 % (3 411,5 GWh), čímž se meziročně snížila o 107,3 GWh (o 3 %).

Příčinou předpokládaného meziročního poklesu výroby i spotřeby elektřiny z OZE v roce 2007 je nižší výroba elektřiny ve vodních elektrárnách z důvodu horších hydrologických podmínek. U ostatních typů OZE došlo k meziročnímu nárůstu výroby elektřiny. Výroba elektřiny z biomasy vzrostla o třetinu především vzhledem k rozsáhlejšímu spalování dřevní štěpky, odpadu, pilin apod. (výroba 430 GWh; využito 400 tis. t) a celulózoých výluhů (výroba 475 GWh; využito 222 tis. t). Neaglomerovaných rostlinných materiálů a rostlinných pelet bylo při výrobě elektřiny spáleno 40 tis. t (výroba 65 GWh), což je méně než v roce 2006 (77 tis. t) (část paliva je však využívána při výrobě tepelné energie). Necelá polovina výroby elektřiny z rostlinných materiálů (26,7 GWh) byla vykázána jako využití cíleně pěstované biomasy (tj. energetické byliny a rychle rostoucí dřeviny).

Výroba elektřiny z OZE v letech 2005 až 2007

Ukazatel	Hrubá výroba elektřiny (GWh)			Podíl na hrubé dom. spotřebě elektřiny (%)			Podíl na hrubé výrobě elektřiny (%)		
	2005	2006	2007 ²⁾	2005	2006	2007 ²⁾	2005	2006	2007 ²⁾
Celkem	3 133,5	3 518,8	3 411,5	4,48	4,91	4,70	3,79	4,17	3,90
z toho - vodní elektrárny	2 379,9	2 550,7	2 092,2	3,40	3,56	2,90	2,88	3,02	2,40
z toho - biomasa celkem	560,3	731,1	970,0	0,80	1,02	1,30	0,68	0,87	1,10
v tom - štěpka apod.	222,5	272,7	430,0	0,32	0,38	.	0,27	0,32	.
celulózoé výluhy	279,6	350,0	475,0	0,40	0,49	.	0,34	0,41	.
rostlinné materiály	53,7	84,5	.	0,08	0,12	.	0,07	0,10	.
- pelety	4,4	23,9	.	0,01	0,03	.	0,01	0,03	.
z toho - bioplyn celkem	160,9	175,8	210,0	0,23	0,25	0,30	0,19	0,21	0,20
z toho - bioplynové stanice¹⁾	8,2	19,2	30,0	0,01	0,03	.	0,01	0,02	.
z toho - větrné elektrárny (nad 100 kW)	21,4	49,4	125,1	0,03	0,07	0,20	0,03	0,06	0,10

Pramen: MPO

Poznámky:

1) Zemědělské; na průmyslový a komunální odpad; jiná kofermentace.

2) Jedná se o předběžná data, konečná data za rok 2007 budou k dispozici v srpnu 2008.

V roce 2006 se hrubá výroba elektřiny z OZE podílela na tuzemské hrubé spotřebě elektřiny 4,9 %, což značí proti roku 2005 (4,5 %) pouze nepatrný nárůst. Na celkové tuzemské hrubé výrobě elektřiny se hrubá výroba elektřiny z OZE podílela 4,2 % (v roce 2005 to bylo 3,8 %).

V roce 2006 činila **hrubá výroba elektřiny z OZE celkem 3 518,8 GWh**, meziročně tak stoupla o 385,4 GWh (o 12 %), což je podobný přírůstek jako mezi lety 2004 a 2005. Tento nárůst byl dosažen především v důsledku vyšší výroby ve vodních elektrárnách (vzhledem k příznivějším hydrologickým podmínkám) a vyšší výroby elektřiny z biomasy (bylo vyrobeno celkem 731 GWh, v předchozím roce 560 GWh). Zvýšil se i podíl rostlinných materiálů využitých k výrobě elektřiny (energetické rostliny, pelety), zatím však činil pouze 15 % hmotnostních celkové vsázky. Část vyrobené elektrické energie z biomasy (39 %) byla dodána do energetické sítě, 57 % elektřiny bylo vykázáno jako vlastní spotřeba v podnicích (vč. ztrát), zbývající 4 % činily přímé dodávky třetím subjektům.

K výrobě elektřiny z OZE celkem bylo v roce 2006 použito 512 tis. t biomasy, což je o 32 % více než v roce 2005 (389 tis. t). Nárůst byl zaznamenán především u dřevního odpadu, pilin a štěpky (o 51 tis. t).

Rozhodujícím faktorem při celkovém odhadu **výroby tepelné energie z OZE** je spotřeba biomasy v domácnostech. Objem jejího předpokládaného využití činí 7 052,7 GWh.

Nejvyšší podíl na výrobě tepelné energie z OZE vykazuje pevná biomasa (91 %). Mimo domácnosti bylo v roce 2006 vyrobeno z biomasy 4 547,2 GWh tepelné energie (v roce 2005 to bylo 4 843,6 GWh), z toho 91 % činila vlastní spotřeba v podnicích (vč. ztrát) a 9 % bylo prodáno třetím osobám.

Z hlediska typu **biomasy** jsou nejvíce využívány celulózoé výluhy (necelých 900 tis. t). Následuje kategorie „dřevní odpad, piliny, kůra, štěpky, zbytky po lesní těžbě“. Značná část energeticky využitelné biomasy je vyvážena do zahraničí. Z velké části se jedná o palivové dřevo a dřevěné brikety a pelety.

Pojmem **bioplyn** je označován plyn, který vzniká při mikrobiálním rozkladu organických látek bez přístupu vzduchu (anaerobní digesce). Skládá se zejména z metanu (CH_4) a oxidu uhličitého (CO_2), velmi malý podíl tvoří dusík (N_2), vodík (H_2), sulfan (H_2S) a vodní pára (H_2O). Z bioplynu se následně vyrábí elektrická a tepelná energie. Dalším výstupem z procesu je tzv. digestát - stabilizovaný materiál, který lze použít jako kvalitní hnojivo.

MPO dělí kategorie bioplynu podle typu výrobního zařízení a na základě hlavní vsázky do reaktorů na: bioplynové hospodářství na komunálních ČOV; bioplynové hospodářství na průmyslových ČOV; bioplynové stanice a energetické využívání skládkového plynu.

Bioplynové stanice zpracovávají v současné době hlavně odpady z živočišné výroby a rostlinné materiály (cíleně pěstovaná biomasa - např. kukuřice, řepa, senáž).

Výroba elektřiny z bioplynu má v ČR stabilně rostoucí trend a to u všech kategorií výrobců. Podle statistiky MPO bylo v roce 2006 v ČR provozováno celkem 14 bioplynových stanic a v přípravě jsou desítky dalších projektů. V roce 2006 bylo v bioplynových stanicích vyrobeno celkem 19,2 GWh elektřiny, což je o 134 % více než v roce 2005 (8,2 GWh). Vyrobená elektrická energie slouží ve většině případů pro vlastní potřebu (10,3 GWh), či k dodávkám do sítě (7 GWh), ve 3 případech byla vykázána přímá dodávka elektřiny do sektoru zemědělství (1,9 GWh). Ve stejném roce **bylo ze zemědělského bioplynu vyrobeno celkem 22,3 GWh tepelné energie** (v roce 2005 to bylo 18,7 GWh). Vyrobená tepelná energie slouží výhradně pro vlastní potřebu provozů.

Podle předběžných odhadů MPO bylo v roce 2007 z bioplynu celkem vyrobeno zhruba 210 GWh elektřiny, což je proti roku 2006 (175,8 GWh) nárůst o téměř 20 %. Výrazně vzrostla výroba elektřiny především v zemědělských bioplynových stanicích (více jak 30 GWh) a to proti roku 2006 (19,2 GWh) o 56 %. V roce 2007 byly na MZe schváleny dotace pro 28 projektů bioplynových stanic, jejichž rentabilitu má zajistit na 15 let garantovaná výkupní cena elektrické energie.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2003/30/ES ze dne 8. května 2003, o podpoře užívání biopaliv nebo jiných obnovitelných pohonných hmot v dopravě, stanovuje indikativní cíle, podle kterých by měly členské státy EU zajistit do konce roku 2010 uvedení minimálního množství biopaliv na trh s pohonnými hmotami ve výši 5,75 % energetického obsahu z celkového množství benzínu a nafty pro dopravní účely. V ČR je pro dosažení tohoto cíle dostatek zemědělských surovin i zpracovatelských kapacit. Povinné uplatňování minimálního množství biopaliv v pohonných hmotách stanovuje zákon č. 180/2007 Sb., kterým se mění zákon č. 86/2006 Sb., o ochraně ovzduší. Povinnost uplatňovat 2 % objemových MEŘO (FAME) z celkového množství motorové nafty začala v ČR platit od 1. září 2007. Od 1. ledna 2008 zákon ukládá přidávat 2 % objemových bioetanolu z celkového množství benzínů přimíchávaných do motorových benzínů.

Bionafta je v EU nejrozšířenějším alternativním motorovým palivem založeným na obnovitelných zdrojích energie. V ČR je výroba bionafty, resp. MEŘO, systematicky rozvíjena od roku 1990, oficiálně v rámci tzv. Oleoprogramu od roku 1992.

V ČR bylo v roce 2007 vyrobeno 81,8 tis. t MEŘO a z toho 53,6 tis. t produkce bylo exportováno do jiných zemí. S přihlédnutím k dovozu, jenž činil 8,3 tis. t a počátečním a konečným zásobám se jako čisté palivo (tzv. B100) uplatnilo zhruba 2,6 tis. t a zhruba 34,4 tis. t bylo využito jako mísíci komponent do motorové nafty, kde podíl MEŘO představoval 2 % obj. (tzv. B2). Pokles výroby MEŘO v roce 2006 spojený s poklesem vývozu a ještě zřetelnější pokles v roce 2007 odráží další uvádění produkčních kapacit v sousedních zemích EU, zvláště v Německu, do provozu.

Výrobní kapacity MEŘO v ČR ke konci roku 2007 činily 340 tis. t/rok. Vývoz MEŘO představoval druhou nejvýznamnější možnost, jak tyto produkční kapacity využít, neboť zpracovatelské kapacity převyšovaly potřebu povinného přimíchávání. MEŘO je vyváženo především do Německa, Slovenska, Rakouska a Maďarska. Nejvíce MEŘO se dovezlo v uvedeném pořadí z Německa, Polska, Rakouska a Slovenska.

Bioetanol se nazývá bezvodý kvasný líh, který lze využít jako příměs do motorového benzínu v širokém rozmezí koncentrací. Je možné jej spalovat v 5 % směsi s benzinem v běžných zážehových motorech a rovněž jej lze používat ve speciálně upravených vozidlech v podobě vysokoprocenční směsi E85 (85 % bioetanolu, 15 % benzínu, určeno pro zážehové motory) a E95 (95 % bioetanolu, 5 % aditiv, určeno pro vznětové motory).

Bioetanol je nejrozšířenějším biopalivem mimo území EU, a to především díky největším producentům - Brazílii a USA. Podíl států EU na celkové produkci bioetanolu je dosud poměrně nízký. Výroba bioetanolu v roce 2006 dosáhla v EU 1,5 mld. l a do roku 2010 by se měla zvýšit na 7,5 mld. l. Výchozí surovinou pro výrobu bioetanolu může být téměř libovolná plodina bohatá na cukry a škroby, v EU se užívá především obilí (zejména pšenice) a cukrová řepa.

Výrobou bioetanolu pro použití do motorových paliv a autobenzínů s přídavkem bioetanolu se v ČR do roku 2005 zabýval jen velmi omezený okruh subjektů. Od roku 2006 je sběr údajů zaveden jako standardní statistické šetření MPO s měsíční periodicitou prostřednictvím rezortního výkazu Eng (MPO) 6-12. V roce 2006 se jednalo především o pilotní projekty a ověřování provozu při přimíchávání bioetanolu či ETBE (etyltercetyléter) do benzínu.

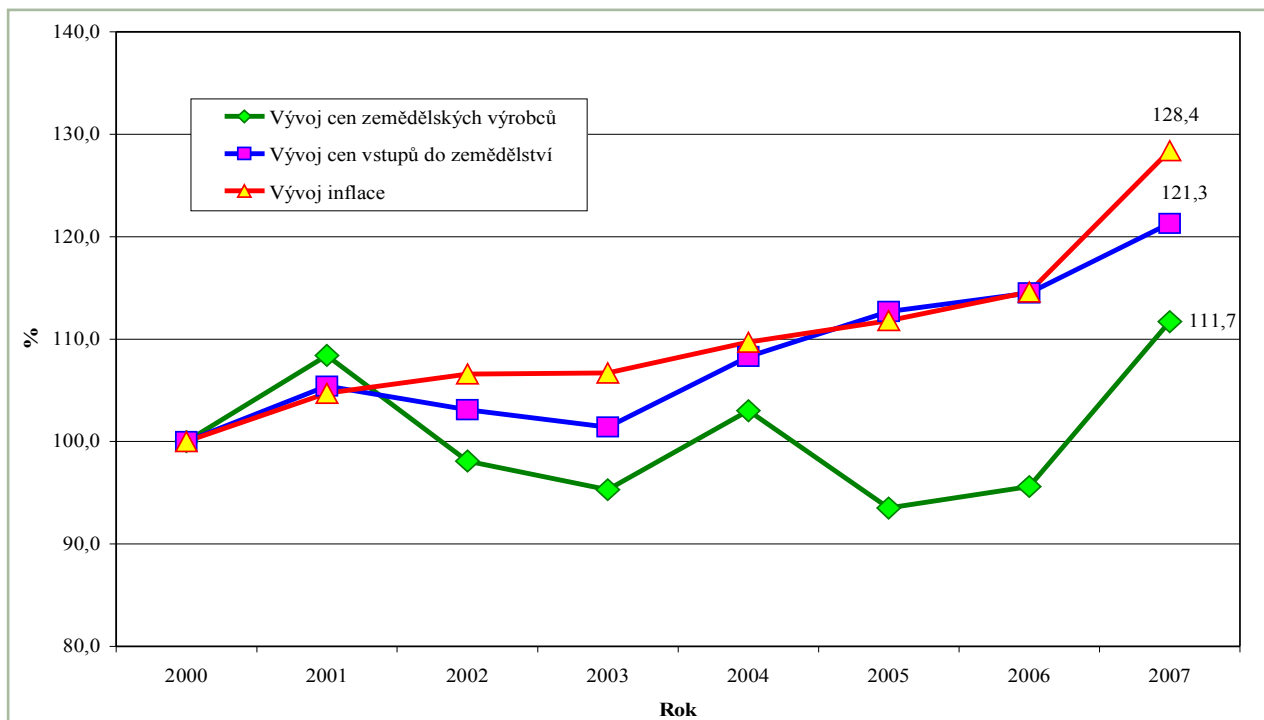
✓ Cenový vývoj na agrárním trhu

Z hlediska **cenového vývoje na agrárním trhu ČR v roce 2007 došlo v ČR k nejvyššímu meziročnímu růstu cen zemědělských výrobců za dobu sledování, tj. od roku 1992**. Meziroční růst o 16,8 % byl hlavně ovlivněn růstem cen produktů rostlinné výroby vyvolaný neúrodou v hlavních exportních zemích, mírným růstem cen vstupů a prudkým růstem cen na zahraničních trzích

Po prvních pěti měsících roku 2007, kdy růst cen zemědělských výrobců v rostlinné výrobě překonal v ČR všechna očekávání, se na čtyři měsíce zpomalil, ale po sklizni ceny opět prudce rostly. CZV v rostlinné výrobě vzrostly v roce 2007 v průměru o 32,8 % zejména v důsledku růstu cen obilovin o 49 %, olejnin o 20,4 %, (z toho řepky olejné o 11,7 %) a ovoce o 41,5 %. Ceny brambor vzrostly o 19,7 % a ceny cukrovky o 15,2 %. Pouze u zeleniny a květin klesly ceny o 1,6 %.

Průměrný růst **cen zemědělských výrobců v živočišné výrobě** nebyl v roce 2007 tak dramatický jako v rostlinné výrobě. Cena jatečného skotu a jatečných prasat dokonce klesla vlivem vyšší nabídky o 2,4 % respektive o 7,6 %. U cen zemědělských výrobců mléka se výrazný růst projevil zhruba od poloviny roku jako reakce na mimořádný růst cen mlékárenských výrobců na světových trzích a vzestup tuzemských cen krmiv. Podle údajů ČSÚ činil průměrný meziroční nárůst cen zemědělských výrobců mléka 4,5 %.

Vývoj cen zemědělských výrobců, cen vstupů do zemědělství a inflace v letech 2000 až 2007 (rok 2000 = 100)



Pramen: ČSÚ, VÚZE

✓ **Agrární zahraniční obchod a obchod v rámci EU**

Podíl agrárního zboží na celkovém zahraničním obchodě ČR se v dlouhodobém trendu snižuje, což odpovídá poklesu významu tohoto zboží v rámci komoditní struktury zahraničního obchodu ve většině vyspělých zemí. Mírný nárůst tohoto podílu po vstupu ČR do EU byl mimo jiné způsoben vyšší dynamikou nárůstu agrárního obchodu vlivem uvolnění všech bariér obchodu v tomto sektoru, v letech 2006 a 2007 však podíl obrátu agrárního obchodu na celkovém obchodu opět meziročně poklesl.

Převážnou část agrárního obchodu realizuje ČR na jednotném trhu EU a tudíž se v pravém slova smyslu o zahraniční obchod nejedná. Přesto je tato vnitrounitní obchodní výměna v rámci tzv. Intrastatu sledována a k zahraničnímu obchodu zahrnuta.

Celkový obrát agrárního zahraničního a vnitrounitního obchodu ČR se v roce 2007 v meziročním porovnání zvýšil o 21 874,4 mil. Kč (tj. o 11,5 %). Vyšší dynamiku růstu vykázal v roce 2007 (po meziroční stagnaci v roce předchozím) vývoz, jehož hodnota se zvýšila o necelou jednu čtvrtinu, tj. o 18 057,6 mil. Kč, zatímco současný nárůst dovozu činil 3 816,8 mil. Kč (3,4 %). Bilance agrárního zahraničního obchodu se díky výše uvedeným změnám zlepšila - bilanční schodek se snížil o 14 240,8 mil. Kč.

Participace zemí EU 27 na celkovém obrátu AZO ČR v roce 2007 opět vzrostla. Na straně vývozu dosáhl jejich podíl 91,2 % a meziročně se zvýšil o 2,5 p. b. Na straně dovozu se prakticky všechny agrární výrobky poprvé importovaly pouze ze zemí EU 27 (v roce 2006 tvořil dovoz z EU 92,3 %). Ve struktuře agrárního exportu ČR do EU 27 jsou přibližně stejnou měrou zastoupeny jak skupina původních, tak skupina nových členských států. **Největší měrou směřuje agrární vývoz ČR na Slovensko, do Německa, Polska, Rakouska a Maďarska.** Dohromady bylo v roce 2007 do těchto 5 států ČR vyvezeno 71,2 % agrárních výrobků. Meziročně se zastoupení těchto států na celkovém českém agrárním exportu téměř nezměnilo s výjimkou mírného nárůstu podílů Slovenska (na 27,1 %) a Polska (na 24 %). Naopak **hlavními dodavateli agrárního zboží jsou pro ČR Německo, Polsko, Slovensko, Itálie, Nizozemsko a Rakousko.** Nejvýraznější meziroční nárůst podílu na celkovém agrárním dovozu ČR v roce 2007 vykázalo Německo (z 24,6 % na 28,8 %), podíl druhého nejvýznamnějšího obchodního partnera Polska mírně poklesl (na 14 %).

V roce 2007 došlo ke značnému meziročnímu snížení bilančního schodku v obchodě s produkty s nižší přidanou hodnotou (o 9 565,5 mil. Kč), což přispělo k poklesu podílu tohoto schodku na celkovém pasívu bilance AZO ČR ze 47,9 % na 34 %. Rovněž schodek bilance obchodu s výrobky s vyšší přidanou hodnotou se snížil (o 4 675,3 mil. Kč), avšak jeho podíl na celkovém bilančním pasívu se meziročně zvýšil (o 13,9 p. b. na 66 %), neboť zastoupení výrobků s vyšším stupněm finalizace v celkovém českém agrárním vývozu se meziročně v roce 2007 mírně snížilo (o 1 p. b. na 50,4 %), zatímco v dovozu vzrostlo (o 1,4 p. b. na 53 %).

V rámci komoditní skladby agrárního dovozu můžeme zkonstatovat, že **nejdůležitějšími dovozními agregacemi** zůstaly v roce 2007 (pouze s nepatrnými změnami v pořadí) Maso a droby, Mléko a mléčné výrobky, ptačí vejce a med, Ovoce a ořechy, Zelenina, poživatelné rostliny, kořeny a hlízy, Různé potravinové přípravy a Nápoje, lihové tekutiny a ocet.

Meziroční změny v komoditní struktuře agrárního exportu byly v porovnání s importem výraznější. **Hlavní zastoupení ve vývozu** měly v roce 2007 produkty kapitol Mléko a mléčné výrobky, ptačí vejce a med, Nápoje, lihové tekutiny a ocet, Různé potravinové přípravy a Obiloviny. Po několika letech se mezi nejdůležitějšími vývozními agregacemi opět objevila kapitola Olejnatá semena a plody, průmyslové a léčivé rostliny, sláma a píce.

✓ Cenový vývoj finančních a materiálových vstupů do zemědělství

Meziročně se celkový průměrný index cen vstupů do zemědělství v roce 2007 zvýšil o 5,9 %. Z toho ceny výrobků a služeb běžně spotřebovávaných v zemědělství vzrostly o 6,6 % a ceny výrobků a služeb přispívajících do zemědělských investic se navýšily jen o 0,7 %.

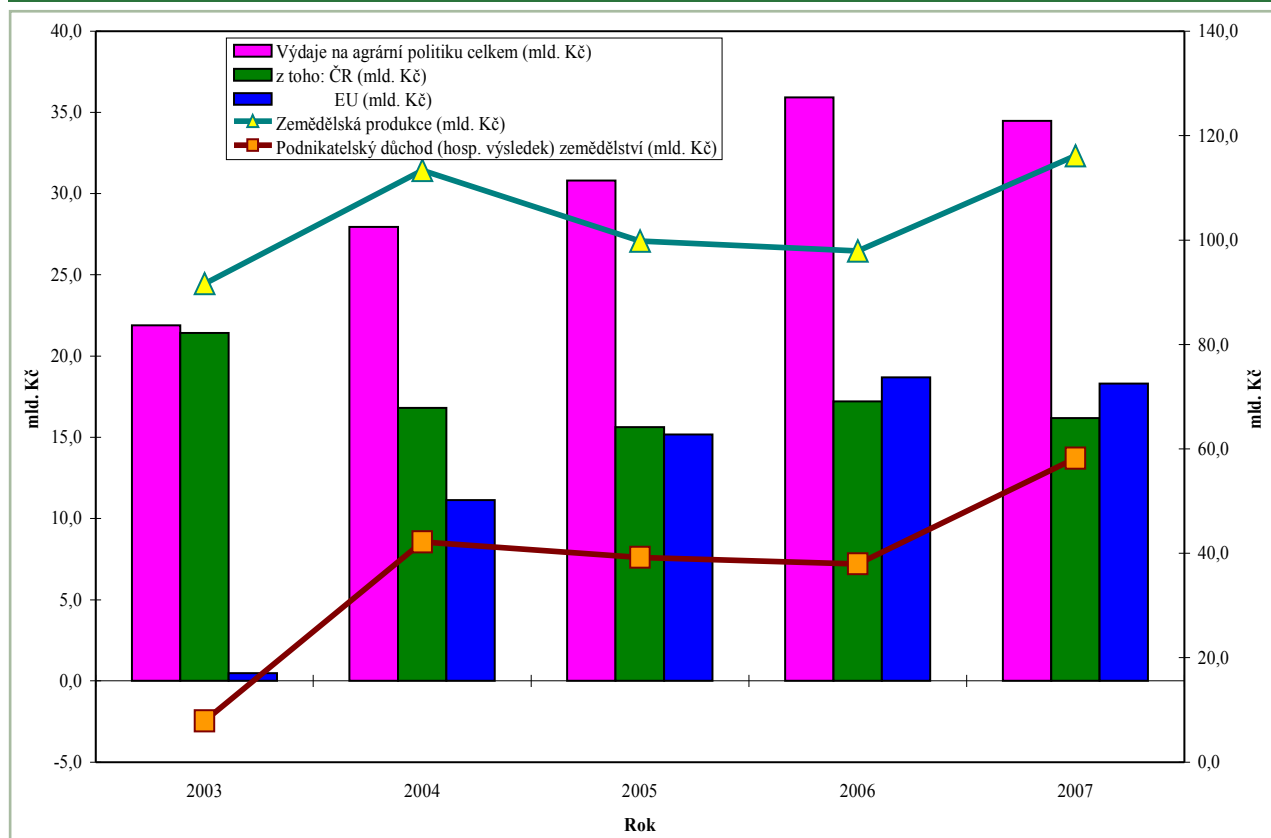
K meziročnímu růstu cen vstupů do zemědělství v roce 2007 nejvyšší mírou přispělo zvýšení cen krmiv (o 17,1 %), osiv a sadby (o 12,6 %) a cen zvířat pro chov a výrobu (o 1,6 %). Dále meziročně výrazněji vzrostly ceny elektrické energie (o 9,2 %), ceny silniční nákladní dopravy (o 8,9 %) a ceny vodného a stočného (o 6,6 %). Mírněji meziročně zdražila údržba a opravy budov (o 5,0 %), paliva na topení (o 4,5 %), maziva (o 2,4 %), umělá hnojiva (o 2,1 %), chemické prostředky, pesticidy (o 1,8 %) a veterinární služby (o 1,3 %).

K mírnému meziročnímu poklesu došlo u cen za služby pro zemědělství (o 1,4 %), cen motorových paliv (o 1,1 %), cen za služby pošt a telekomunikací (o 0,4 %) a u cen strojů a ostatních zařízení pro zemědělství (o 1,3 %).

Celkově lze konstatovat, že průměrný meziroční nárůst cen vstupů do zemědělství v roce 2007 nekopíroval průměrný meziroční nárůst cen zemědělských výrobců, který dosáhl 16,8 %. Znamená to, že v roce 2007 došlo k významnějšímu uzavírání cenových nůžek mezi oběma ukazateli.

✓ Ekonomické výsledky agrárního sektoru

Zemědělství ČR - podnikatelský důchod, produkce a podpory



Pramen: ČSÚ, Souhrnné zemědělské účty

Odvětví zemědělství jako celek vykázalo v roce 2007 v porovnání s rokem 2006 podle Souhrnného zemědělského účtu ČSÚ dynamický růst. Produkce odvětví vzrostla o téměř 19 %, z toho rostlinná produkce o 34 % a živočišná produkce pouze o 3 %. Vzhledem k tomu, že mezispotřeba (výrobní spotřeba) vzrostla o 13 %, vzrostla významně i hrubá přidaná hodnota o 36 % a čistá přidaná hodnota při stagnaci spotřeby fixního kapitálu (odpisů) dokonce o 73 %. Při mírném poklesu ostatních dotací na výrobu (část celkových podpor, přiřaditelných k produkci) o 6 % a mírném růstu ostatních daní na výrobu o 5 % vzrostl důchod z faktorů o více než 22 %. Meziroční pokles produkčních podpor (z 21,7 mld. Kč na 20,4 mld. Kč) je překvapivý s ohledem na nárůst přímých plateb v roce 2007 vzhledem k roku 2006, nicméně odpovídá i meziročnímu poklesu celkových podpor (z 35,9 mld. Kč na 34,5 mld. Kč) do odvětví zemědělství. Při nepříliš významných změnách faktorů - náhrady zaměstnancům (náklady na pracovní sílu), náklady na pachtovné a saldo výnosových a nákladových úroků - vyústí celková bilance SZÚ k významné změně finálního ukazatele podnikatelského důchodu (zisk/ztráta za odvětví zemědělství celkem). **Tento ukazatel signalizuje téměř dvojnásobný meziroční růst zisku odvětví (o 90 %) na 13,7 mld. Kč.**

Ekonomické výsledky zemědělských podniků za rok 2006 podle standardního výstupu EU podle šetření FADN CZ potvrzují zvyšující se vliv provozních dotací a podpor na výsledek hospodaření zemědělských podniků. Podíl provozních dotací na hrubém příjmu (celková produkce + provozní dotace) dosáhl v roce 2006 výše 18,2 % (meziroční zvýšení o 3,7 p. b.). Podniky hospodařící v horských oblastech vykázaly vyšší úroveň dotací (9 486 Kč/ha) než podniky v produkčně intenzivních oblastech mimo LFA (6 532 Kč/ha), což je v souladu s cíli alokace podpor.

Ekonomika zemědělských podniků měřená mezinárodně srovnávaným ukazatelem ČPH/AWU u podniků podle právních forem vykázala nejvyšší hodnoty skupina podniků fyzických osob nad 300 ha (více než 600 tis. Kč/ha) s nejnižší intenzitou výroby, s nejnižším počtem AWU na 100 ha a velice nízkým zatížením živočišnou výrobou. Naopak nejnižší hodnotu tohoto ukazatele v této kategorii dosáhly nejmenší podniky fyzických osob do 50 ha (zhruba 220 tis. Kč/AWU), které jsou charakterizovány zejména vysokým počtem AWU na 100 ha.

Podniky právnických osob podílející se rozhodující vahou na výsledcích odvětví zemědělství v rámci výběrového šetření FADN vykázaly u ukazatelů ČPH/AWU hodnotu 300,5 tis. Kč/AWU, která se pohybuje ve středu uvedeného intervalu. Tyto podniky charakterizuje průměrný počet AWU na 100 ha a průměrné zatížení živočišnou výrobou.

U podniků členěných podle výrobního zaměření vykázaly nejlepší výsledek menší specializované podniky na zahradnickou výrobu, které dosáhly extrémní hodnoty produkce s úplným vyloučením živočišné výroby a s vysokým podílem ruční práce (nejvyšší počet AWU na 100 ha). V rámci členění podniků podle přírodních podmínek (tříděných podle podílu a typu LFA) dosáhly nejlepší výsledek podniky nezařazené do LFA, s vysokou intenzitou produkce a zatížením živočišnou výrobou odpovídajícím zhruba průměru ČR. Paradoxně nejnižší hodnotu ukazatele ČPH/AWU nedosáhly podniky v nejméně příznivých přírodních podmínkách (LFA horská), ale podniky s částečným zastoupením LFA, zejména díky cíleně zaměřeným podporám.

✓ **Ekonomické výsledky potravinářského odvětví**

V roce 2007 došlo k významné změně čtvrtletního statistického sledování finančních ukazatelů šetřených podniků ze strany ČSÚ. Sledují se jen vybrané tokové ukazatele, ČSÚ již v tomto výkazu nesleduje např. hospodářský výsledek před zdaněním, celkové výnosy a náklady. Další podstatnou změnou je sledování podle velikostní struktury šetřených subjektů. Údaje roku 2006 jsou vypočteny za podnikatelské podniky potravinářského průmyslu se 100 a více zaměstnanci, zatímco údaje roku 2007 z podniků s 50 a více zaměstnanci.

Vývoj ekonomických výsledků potravinářského odvětví v letech 2006 a 2007 je charakterizován růstem výkonů, které v roce 2007 meziročně vzrostly o 21,7 % (ze 198,1 mld. Kč v roce 2006 na 241,0 mld. Kč v roce 2007), což v přepočtu na 1 zaměstnance znamenalo meziroční nárůst výkonů o 3,5 %. Účetní přidaná hodnota meziročně vzrostla o 17,1 % (z 51,7 mld. Kč v roce 2006 na 60,5 mld. Kč v roce 2007), což v přepočtu na 1 zaměstnance představovalo meziroční pokles o 0,4 %. Průměrný evidenční přepočtený počet zaměstnanců v roce 2007 meziročně vzrostl o 17,6 % (ze 73,1 tis osob v roce 2006 na 85,0 tis. osob v roce 2007).

Z uvedeného vyplývá, že výkonnost potravinářského odvětví měřena výkony na zaměstnance roste, avšak růst účetní přidané hodnoty by měl být ještě vyšší, s ohledem na značný nárůst počtu zaměstnanců v roce 2007.

✓ **Rozvoj venkova a zemědělství**

Od 1. ledna 2007 začalo v Evropské unii další sedmileté programovací období. V oblasti strukturálních fondů a Fondu soudržnosti došlo v této souvislosti ke změně v počtu strukturálních fondů. V minulém období (2000-06) do politiky hospodářské a sociální soudržnosti spadaly čtyři strukturální fondy (Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF), Evropský sociální fond (ESF), orientační sekce Evropského zemědělského orientačního a podpůrného fondu (EAGGF), Finanční nástroj na podporu rybolovu (FIFG) a Fond soudržnosti). V současném programovacím období (2007-13) byl snížen počet strukturálních fondů na dva, tj. ERDF a ESF včetně Fondu soudržnosti. Zbýlé dva fondy se transformovaly v Evropský rybářský fond (EFF) a Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD), které se staly součástí Společné rybářské politiky a Společné zemědělské politiky. Program rozvoje venkova (PRV) byl zpracován ČR v roce 2007 v souladu s EAFRD a jako jeden z prvních v EU 27 byl schválen EK. PRV obsahuje návrh řešení a podrobné vymezení priorit, základní popis všech opatření a popis základních administrativních a finančních souvislostí. V souladu s evropskou strategií rozvoje venkova jsou definovány základní cíle, ke kterým se ČR v rámci PRV zavazuje a které by měly být díky jeho realizaci dosaženy. Obecně jde o udržitelný rozvoj venkova, konkurenceschopnost zemědělství a potravinářství, zlepšování stavu životního prostředí prostřednictvím péče o přírodu a krajinu, snižování negativních vlivů intenzivního zemědělského hospodaření, rozvoj podnikání na venkově a tvorbu nových pracovních míst. Ke stanoveným cílům jsou definovány také nástroje k jejich plnění - tzv. opatření (také podpory či dotační tituly), která jsou podle svého zaměření členěna do čtyř os.

Osa I - Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví. Podpora v rámci osy I směřuje ke zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví a vytvoření výkonného a dynamického zemědělsko-potravinářského odvětví. K tomuto cíli jsou v ose I nastavena opatření převážně investičního charakteru (např. modernizace zemědělských podniků, zvyšování přidané hodnoty zemědělských a potravinářských produktů, nebo investice do lesů), ve kterých je k získání podpory nutné předložit projekt. Opatření osy I navazují na podpory vyplácené v předcházejícím programovacím období 2004-06 z OP RVMZ.

Osa II - Zlepšování životního prostředí a krajiny. Podpory v ose II se zaměřují na zlepšování životního prostředí a krajiny s cílem podpořit rozvoj multifunkcionality, zemědělských a lesnických systémů prospěšných životnímu prostředí, přírodě a krajině. Osa směřuje zejména k uplatňování zemědělských postupů šetrných k životnímu prostředí ve venkovské krajině, k zastavení úbytku biodiverzity, k ochraně vody a půdy a ke zmírňování změn klimatu. Bylo podpořeno hospodaření v méně příznivých oblastech k vyrovnání příjmů s produkčními oblastmi a k předcházení fenoménu opouštění půdy, zachování péče o krajinu i pracovních míst.

Osa III - Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova. Cílem podpor je vytvoření různorodých pracovních příležitostí a podmínek pro atraktivní život na venkově. Opatření nastavená v ose III (např. diverzifikace činností nezemědělské povahy, zakládání podniků a jejich rozvoj, podpora cestovního ruchu, obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby) jsou investičního charakteru.

Osa IV - Leader. Průřezové doprovází především opatření I. až III. osy specifická osa IV. - Leader. Jejím cílem je iniciovat vytváření a rozvoj místních partnerství a podporovat využití vnitřního rozvojového potenciálu venkova. Metoda Leader umožní spojit cíle konkurenceschopnosti, životního prostředí a kvalitu života a diverzifikaci hospodářství na venkově. Integrovaný přístup pomůže chránit a rozvíjet místní přírodní a kulturní dědictví, zvyšovat povědomí o ochraně životního prostředí, podporovat výrobu krajových specialit, cestovní ruch, obnovitelné zdroje energie a investovat do nich. Metodu Leader uplatňují tzv. místní akční skupiny, které s využitím přirozeného vnitřního potenciálu mikroregionů pomáhají realizovat projekty k naplnění místní strategie.

V roce 2006 došlo k ukončení příjmu žádostí o zařazení do programu **Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP)** s ohledem na konec programového období a nahrazení tohoto programu Programem rozvoje venkova na nové programové období. V roce 2007 tak byly v rámci HRDP administrovány pouze dobíhající víceleté závazky. To se týká opatření Předčasně ukončení zemědělské činnosti, Agroenvironmentálního opatření, opatření Lesnictví a opatření Zakládání skupin výrobců.

Operační program rybářství 2007-2013 (OP Rybářství) byl pro ČR vypracován na základě nařízení Rady (ES) č. 1198/2006 ze dne 27. 6. 2006 o Evropském rybářském fondu a nařízení Komise (ES) č. 498/2007 ze dne 26. 3. 2007, kterým se stanovují prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1198/2006 o EFF. Celkovým cílem OP Rybářství bude usilovat o konkurenceschopnost v odvětví rybářství využíváním tradičních produkčních systémů za použití nejmodernějších technologií, při šetrném nakládání s přírodním prostředím, a o udržení, v optimálním případě o růst zaměstnanosti, zejména v regionech s výraznou koncentrací odvětví.

✓ **Trh práce a sociální postavení zemědělců na venkově**

Snížování zaměstnanosti v zemědělství pokračovalo i v roce 2007, a to poněkud rychlejším tempem než v roce 2006. Počet pracovních sil v zemědělských podnicích poklesl na 130,4 tis., což představuje v meziročním srovnání 2,7% úbytek. Podíl pracovníků v zemědělství na celkové zaměstnanosti v národním hospodářství ČR činil 2,6 %. Meziročně došlo k jeho snížení o 0,2 p. b., a to nejen v důsledku poklesu počtu pracujících v zemědělství, ale i nárůstu celkové zaměstnanosti v národním hospodářství.

K úbytku pracovníků došlo ve všech právních formách zemědělského podnikání, nejvyšší absolutní i relativní úbytek pracovníků zaznamenala družstva (o 5,7 %), dále pak podniky fyzických osob (o 2,4 %) a obchodní společnosti (o 1,3 %).

Ve struktuře celkové zaměstnanosti v zemědělství dominují obchodní společnosti, v nichž od roku 2002 pracuje více než polovina veškerých zemědělských pracovních sil. V roce 2007 pracovalo v obchodních společnostech 53,8 % zemědělců, v družstvech pak téměř čtvrtina (24,0 %) a v podnicích fyzických osob více než pětina (22,0 %). Meziročně nedošlo k výrazným strukturálním pohybům, byť nadále pokračoval mírný trend poklesu podílu zaměstnanosti v družstvech ve prospěch zejména obchodních společností.

Z hlediska zaměření zemědělské výroby převládá v ČR výrazně zaměstnanost v podnicích se smíšenou, tj. kombinovanou rostlinnou a živočišnou výrobou (86,3 %), výrazně méně v podnicích specializovaných na živočišnou výrobu (8,7 %) a nejméně pak v podnicích zaměřených na rostlinnou výrobu (5,0 %).

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo venkova představuje přibližně čtvrtinu ekonomicky aktivního obyvatelstva ČR. Jediným sektorem, který zaměstnává převážně venkovské obyvatelstvo, je agrární sektor (v roce 2001 se z řad venkovanů rekrutovalo přibližně 63 % zemědělců). Podíl pracovníků agrárního sektoru na ekonomicky aktivních obyvatelích venkova činil v roce 2001 přibližně 11 % a tento podíl je nepřímým úměrným velikosti obce.

Co se týče nezaměstnanosti ve venkovském prostoru, od roku 2003 dosahuje registrovaná míra nezaměstnanosti na venkově vyšší hodnoty než ve městech. Pro rok 2007 činí odhad roční registrované míry nezaměstnanosti na venkově 6,9 %, což je o 0,3 p. b. více než celorepublikový průměr a o 0,5 p. b. více než v městech. Ve srovnání s předchozím rokem míra registrované nezaměstnanosti poklesla o 1,5 p. b., a to shodně na venkově i ve městech.

Od roku 2005 je zaznamenáván rostoucí počet volných pracovních míst na venkově i ve městech, na venkově jsou však relativně průměrné roční přírůstky mírně nižší. V roce 2007 bylo ve venkovském prostoru v průměru nabízeno 20 232 volných pracovních míst, ve městech 101 533, přičemž na venkově připadá na jedno volné pracovní místo 4,6 dosažitelných uchazečů, kdežto ve městech 2,6.

✓ **Podpory agrárního sektoru**

Přímé platby jsou jednou z hlavních kategorií finančních podpor, které jsou poskytovány českému zemědělství po vstupu ČR do EU. Tyto platby jsou v ČR poskytovány v naprosté většině na hektar zemědělské půdy evidované v rámci LPIS a jsou vypláceny ze zdrojů EU v systému SAPS (zjednodušený systém plateb plně oddělených od produkce). V roce 2006 byla jejich výše na úrovni 35 % přímých plateb země EU 15 a v roce 2007 dosáhla úrovně 40 %. Od roku 2006 je součástí přímých plateb oddělená platba za cukr.

U přímých plateb byla vyjednána možnost jejich navýšení z národních zdrojů (tzv. národní doplňkové platby). Pro většinu podporovaných komodit bylo dosaženo 65%, resp. 70% úrovně (v roce 2006, resp. 2007) přímých plateb země EU 15 (tj. o 30 p. b. nad úroveň přímých plateb ze zdrojů EU). V ČR je vyplácení přímých plateb administrováno a kontrolováno SZIF.

K přímým platbám jsou řazeny rovněž podpory vybraných komodit, schválené EU jako **národní podpory (state aid)**, financované ze zdrojů ČR. Tyto podpory se poskytují podle tzv. Zásad, vydávaných na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství.

Podpory v rámci rozvoje venkova představují investiční a neinvestiční podpory, poskytované v období 2004-06 v rámci Horizontálního programu rozvoje venkova (HRDP) a v roce 2007 v rámci Programu rozvoje venkova (PRV). V souladu s finančními pravidly byly v roce 2006 ještě poskytnuty obdobné podpory z předstupního programu SAPARD, který byl v tomto roce oficiálně uzavřen.

Rekapitulace výdajů do agrokomplexu ČR podle hlavních směrů podpor (mil. Kč)

Podpory	2006			2007 ¹⁾		
	ČR	EU	celkem	ČR	EU	celkem
Přímé platby	7 471	9 283	16 754	7 335	10 458	17 793
- SAPS	0	8 768	8 768	0	9 784	9 784
- oddělená platba za cukr	0	515	515	0	674	674
- národní doplňkové platby	7 384	0	7 384	7 243	0	7 243
- ostatní přímé platby (dotace MZe)	87	0	87	92	0	92
HRDP a PRV (osa 2)	1 323	5 294	6 617	1 320	5 281	6 601
- platby LFA	572	2 289	2 861	19	76	95
- agro-envi programy	751	3 005	3 756	1 301	5 205	6 506
SAPARD, OP a PRV (osa 1, 3 a 4)	972	2 831	3 803	760	1 830	2 590
- SAPARD a OP - zemědělství, rybářství	515	1 216	1 731	456	828	1 284

- SAPARD a OP - potravinářský průmysl	67	166	233	38	88	126
- SAPARD a OP - venkov	312	1 254	1 566	230	822	1 052
- OP - lesní hospodářství	55	128	183	36	92	128
- OP - MPO	23	67	90	0	0	0
Národní podpory rezortu MZe	5 363	0	5 363	4 920	0	4 920
- výdaje MZe (dotace, NV, ost.)	3 185	0	3 185	2 553	0	2 553
- podpory PGRLF	944	0	944	953	0	953
- pozemkové úřady ²⁾	456	0	456	663	0	663
- výdaje ost. institucí rezortu	778	0	778	751	0	751
Národní podpory ost. rezortů	1 920	0	1 920	1 800	0	1 800
- MŽP, MPO, MD	237	0	237	156	0	156
- daňové a podobné úlevy	1 683	0	1 683	1 644	0	1 644
Organizace trhu (SOT)	117	1 165	1 282	85	797	882
- subvence vývozu	0	525	525	0	258	258
- ostatní výdaje v rámci (S)OT	117	640	757	85	539	624
Celkem	17 166	18 573	35 739	16 220	18 366	34 586

Pramen: podklady MZe; SZIF; PGRLF a další instituce

Poznámky:

1) Předpoklad k 30. 6. 2007.

2) V rezortu MZe od 1. 2. 2003.

3) U všech podpor z programu HRDP, včetně plateb LFA, jsou uvedeny objemy podpor vyplacených v roce 2006 a v roce 2007.

Další podstatnou část podpor představovaly **podpory (dotace úroků z úvěrů) poskytované prostřednictvím PGRLF**, především v rámci jednotlivých programů. Kromě toho poskytl PGRLF dotace úroků z překlenovacích úvěrů pro subjekty hospodařící v LFA a také významnou pomoc v rámci programu „Podpora pojištění“.

Podpory tržních cen se týkají podpor cen výrobcům (formou subvencovaného vývozu, podpory soukromého skladování a jiných cenových podpor) a podpor cen spotřebitelů. V roce 2007 v porovnání s rokem 2006 došlo k výraznému snížení výdajů na podpory cen poskytovaných z EU, a to především u subvencí na vývoz mlékařských výrobků a cukru. V důsledku snížení subvencovaných vývozu obilovin na polovinu došlo adekvátně i k poklesu výdajů na skladování a přepravu obilovin.

Podpora prodeje potravinářské produkce (KLASA). Podle průzkumů agentur působících na českém trhu docházelo v posledních letech ke zlomu ve spotřebním chování spotřebitelů. Nakupující začali při výběru potravinářského zboží více než dříve upřednostňovat kvalitu. Reklama při tomto rozhodování hrála velmi významnou úlohu. Vhodné nastavení marketingových a prodejních procesů se stalo v současném konkurenčním prostředí klíčovým úkolem každé firmy.

Na spotřebitele působily dva proudy marketingového mixu:

- velmi agresivní podpora prodeje dovozců potravin ze států EU;
- podpora prodeje potravinářských výrobků tuzemské zemědělské a potravinářské produkce - značka kvality KLASA; do konce roku 2007 bylo národní značkou oceněno 1 413 produktů (za rok 2007 bylo oceněno 231 výrobků od 74 výrobců (meziroční nárůst výrobků o 17,8 % a nárůst nových firem o 18,0 %).

Marketingové podpory různých typů si vyžádaly finanční prostředky z rozpočtu ČR ve výši 186,2 mil. Kč.

Cílem výrobců potravin a MZe v uplynulých letech bylo domácí výrobce, jak zemědělské, tak potravinářské produkce dostat do pozice silného marketingového partnera vůči zahraničním dovozcům a zapojit samotné producenty do komunikační podpory značky KLASA. Administrací propagačních programů spolufinancovaných EU byl v ČR pověřen Státní zemědělský intervenční fond.

V kampani bylo využíváno následujících komunikačních nástrojů:

- mediálních propagačních kampaní (TV, tiskové inzerce, prezentace na LCD obrazovkách, Billboards, rozhlasové prezentace, KLASA noviny, internetová kampaň aj.);
- podpor prodeje a propagace (event, promoakce, RoadShow aj., veletržní a výstavní prezentace (Salima Brno, Víno a destiláty Praha, Země živitelka České Budějovice, Vánoční KLASA Praha, Grüne Woche Berlín, Prodexpo Moskva, Agrokomplex Nitra, Polagra Food Poznaň, Anuga Kolín n. Rýnem, SIAL Paříž);
- Public Relations (různé prezentace, které probíhají kontinuálně);
- přímé komunikace (prostřednictvím internetu);
- speciálních akcí na podporu prodeje a propagace (různé typy prezentací).

V průběhu kampaně (jak ukazují výsledky průzkumů) se výrazně zvýšila znalost značky KLASA – značku znají pasivně více než 2/3 (68 %) cílové skupiny (hlavně ženy). Výsledky výzkumu ukázaly, že kampaň zaměřila pozornost cílové skupiny přímo na výrobky označené značkou KLASA (cca 2/3 respondentů uvádějí, že značku znají právě z výrobků).

ČR má možnost využívat i podpory ze společných fondů EU k propagaci vlastních zemědělských výrobků. Jde o formu pomoci, kterou členské země EU mohou využít k propagaci svých zemědělských produktů jak na společném trhu, tak i na trzích třetích zemí.

✓ Souhrnné hodnocení výdajů agrární politiky

Souhrnné hodnocení agrární politiky se týká podpor agrárnímu sektoru vyplacených k 30. 6. následujícího roku, ke kterému se podpory věcně vztahují (pro rok 2007 předpoklad). Nejsou přitom uvažovány podpory zemědělství ze strany spotřebitelů, ani podpory poskytované z regionálních (krajských) programů a zdrojů.

Po vstupu do EU došlo k výraznému nárůstu podpor agrárního sektoru. Ve srovnání s předvstupním rokem 2003 celkové podpory v roce 2007 vzrostly o téměř 60 %, z toho samotné podpory zemědělským podnikům se zvýšily mezi uvedenými roky více než dvojnásobně.

Výdaje na agrární politiku podle institucí (mil. Kč)

Druh výdaje		2006 ¹⁾	2007 ²⁾	Meziroční index
I.	Rezort MZe celkem	15 216	14 420	94,77
I.1	Výdaje MZe: dotace, nařízení vlády a ostatní	3 444	2 851	82,79
	Návratné výdaje do Vinařského fondu	47	29	61,70
I.2	Výdaje z PGRLF	944	953	100,95
	Výdaje ze státního rozpočtu do PGRLF	401	0	0,00
I.3	Výdaje ČR ze SZIF	10 041	9 594	95,55
	Výdaje do SZIF (ze SR/MZe, MF, PF ČR, EU)	0	0	x
I.4	Pozemkové úřady	456	663	145,39
I.5	Ostatní instituce rezortu MZe	331	359	108,41
2.	Jiné rezorty	1 950	1 800	92,31
2.1	MŽP a SFŽP	56	59	105,36
2.2	ČMZR, MPO	66	20	30,30
2.3	MMR	7	0	0,00
2.4	MD	138	77	55,80
2.5	Ostatní (MF - daň. úlevy, odpisy dluhů, ost. rezorty)	1 683	1 644	97,68
3.	EU	18 573	18 366	98,89
Celkem výdaje na agrární politiku v daném roce		35 739	34 586	96,78
z toho - výdaje pro zemědělské podniky		33 432	33 069	98,91

Pramen: podklady MZe, SZIF, PGRLF a další instituce

Poznámky: 1) Vyplaceno k 30. 6. 2007.

2) Předpoklad vyplacení do 30. 6. 2008.

V roce 2007 však v porovnání s rokem 2006 dochází k jejich mírnému snížení. Celkové výdaje se meziročně snížily z 35,7 mld. Kč na 34,6 mld. Kč, tj. zhruba o 3,2 %, z toho podpory zemědělským podnikům se snížily z 33,4 mld. Kč na 33,1 mld. Kč, tj. zhruba o 1,1 %. Hlavní příčinou mírného meziročního snížení celkových podpor jsou nižší národní podpory, které poklesly o zhruba 17 %, a výdaje SZIF na spolufinancování podpor ze zdrojů EU (snížení o 4,45 %), kde lze však předpokládat jejich plné profinancování v dalších letech využívání Programu rozvoje venkova. Mezi příčiny poklesu patří dále meziroční změna kurzu Kč/€, která nominálně snížila podpory ze zdrojů EU o více než 500 mil. Kč.

Největší podíl podpor připadá na přímé platby: 46,9 % v roce 2006 a 51,5 % v roce 2007. Na podpory v rámci programů SAPARD, HRDP, OP a PRV připadá téměř 30% podíl. v roce 2006, resp. 27% podíl v roce 2007. Následuje podíl národních podpor (bez národních doplňkových plateb) kolem 20 % v obou sledovaných letech. Podíl zdrojů EU na agrární politice ČR se zvýšil z 52 % v roce 2006 na 53 % v roce 2007.

Z hlediska rozdělení podpor agrárního sektoru ČR podle dlouhodobých cílů agrární politiky dlouhodoběji připadá největší podíl podpor na podpory příjmů zemědělských podniků (55,5 % v roce 2006 a téměř 58,8 % v roce 2007). Druhý největší podíl podpor se týká zlepšování vztahu zemědělství k životnímu prostředí a venkova, jejich podíl se v obou letech 2006 i 2007 stabilizoval na úrovni kolem 22-23 %. Značnou část podpor na zlepšení vztahu zemědělství k životnímu prostředí však tvoří platby LFA, které vedle svých environmentálních účinků přímo zvyšují příjmy zemědělských podniků ve vymezených oblastech. Proti předvstupnímu období výrazně poklesly v roce 2006 i 2007 podpory daňových poplatníků obnovitelným zdrojům energie, především v důsledku přerušení předchozích přímých podpor MEŘO a bionafty. Podíl těchto podpor je v současnosti marginální (0,5 % v roce 2006, resp. 0,2 % v roce 2007).

Rekapitulace podpor podle cílů zemědělské politiky

Cíle	2006 ¹⁾		2007 ²⁾	
	mil. Kč	%	mil. Kč	%
Rozvoj a stabilizace podnikatelské struktury	2 510	7,0	2 377	6,9
Restrukturalizace a modernizace výroby, zlepšení ekonomické výkonnosti a konkurenceschopnosti podniků	4 472	12,5	3 820	11,0
Zlepšení ekonomické situace podniků (zvýšení, resp. udržení příjmu zemědělců)	19 823	55,5	20 344	58,8
Zlepšení vztahu zemědělství k životnímu prostředí a venkovu	8 130	22,7	7 467	21,6
Rozšíření úlohy zemědělství jako producenta obnovitelných zdrojů energie	171	0,5	78	0,2
Přiměřené ceny zdravotně nezávadných potravin	633	1,8	500	1,4
Celkem	35 739	100,0	34 586	100,0

Pramen: podklady MZe; SZIF; PGRLF a další instituce

Poznámky:

1) Vyplaceno k 30. 6. 2007.

2) Předpoklad vyplacení do 30. 6. 2008.

Souhrnně lze konstatovat, že zemědělská politika ČR po vstupu do EU, jako součást Společné zemědělské politiky EU, je prostřednictvím Pilíře I (tzn. přímých plateb pouze částečně oddělených od produkce a podpory tržních cen) stále orientována více na podporu příjmů farem než na podpory zaměřené na další restrukturalizaci zemědělství ČR a plnění jeho mimoprodukčních funkcí.

✓ **Mezinárodní srovnání zemědělství ČR**

Dynamiku vývoje českého zemědělství v rámci EU 27 v roce 2007 lze dokumentovat na základě oficiálního srovnání výsledků Souhrnného zemědělského účtu (2. odhad za rok 2007 z února 2008) za všechny členské státy EU publikovaných každoročně statistickým úřadem EU (Eurostat). Podle meziroční změny 2007/06 ukazatele „indikátor A“ v reálných cenách (tj. po eliminaci inflace), který představuje vyprodukovaný čistý roční důchod odvětví zemědělství v nákladech faktorů (práce, půda, kapitál) v přepočtu na 1 AWU (tj. 1 pracovníka se 100% pracovní kapacitou v zemědělské výrobě), obsadila ČR třetí pozici (meziroční nárůst o 20,9%) za Litvou (39,3%) a Estonskem (22,5 %). Podobně i v meziroční dynamice změny „hodnoty zemědělské produkce v reálných cenách“ obsadila ČR třetí příčku (nárůst o 15,6 %) za Polskem (17,9 %) a Litvou (17,0 %).

České zemědělství dosáhlo v roce 2007 meziročně nejvyšší dynamiku ze všech sledovaných zemí v reálných hodnotách ukazatelů rostlinná produkce, hrubá přidaná hodnota, čistá přidaná hodnota a důchod z faktorů na AWU. Vývoj indikátoru A v roce 2007 vzhledem k roku 2000 signalizuje nejvyšší dynamiku u Polska a následně pak u ČR, přičemž ČR vykazuje rovnoměrnější růst tohoto ukazatele než Polsko.

Srovnání vybraných ukazatelů SZÚ za ČR s okolními státy EU (meziroční změny v %)

Ukazatel	ČR			Polsko			Rakousko		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Zemědělská produkce celkem	-10,8	-0,9	15,6	-2,6	2,3	17,9	-9,7	2,8	9,4
Rostlinná produkce	-15,2	-0,3	30,6	-8,9	4,8	29,1	-19,6	3,3	22,5
Živočišná výroba	-7,6	-1,9	0,2	4,1	-0,1	6,0	-1,7	3,1	-0,4
Mezispotřeba	-4,2	0,0	10,8	-2,1	2,5	16,3	-1,5	1,9	9,0
Hrubá přidaná hodnota	-23,3	-3,3	30,5	-3,3	2,0	20,1	-18,6	4,0	10,0
Ostatní provozní podpory	114,3	12,4	-7,6	-12,9	20,2	-10,6	29,3	-0,3	-4,6
Čistá přidaná hodnota	-4,9	0,2	18,2	-2,7	7,9	17,0	-7,4	3,9	7,3
Pracovníci v zemědělství	-8,5	-5,7	-2,2	-2,2	-2,4	2,8	-0,7	-2,2	-1,4
Důchod z faktorů na AWU (indikátor A)	4,0	6,3	20,9	-0,5	10,6	13,7	-6,8	6,2	8,8
Indikátor A k roku 2000 (rok 2000 = 100)	110,5	152,3	186,2	192,5	180,7	213,2	96,2	114,3	129,7

Ukazatel	Slovensko			Německo			Maďarsko		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Zemědělská produkce celkem	-11,2	-6,4	1,2	-13,6	2,8	10,0	-12,1	2,9	-1,5
Rostlinná produkce	-18,2	-7,0	7,9	-21,4	4,0	17,2	-16,4	4,2	1,9
Živočišná výroba	-9,9	-8,1	-7,6	-5,7	1,9	3,7	-6,3	1,5	-6,0
Mezispotřeba	-8,5	-5,2	0,4	-0,8	3,5	9,6	-8,7	1,9	2,2
Hrubá přidaná hodnota	-17,0	-9,7	3,2	-30,3	1,4	10,9	-17,5	4,3	-7,5
Ostatní provozní podpory	16,4	18,5	-0,4	307,5	4,4	-1,1	-3,2	-2,7	6,2
Čistá přidaná hodnota	-16,5	-1,6	4,1	-7,6	3,0	10,9	-20,5	2,6	-5,5
Pracovníci v zemědělství	-1,8	-3,3	-4,7	-2,9	-2,2	-1,4	-1,5	-1,6	-4,5
Důchod z faktorů na AWU (indikátor A)	-14,9	1,8	9,2	-4,9	5,1	12,5	-19,3	4,3	-1,0
Indikátor A k roku 2000 (rok 2000 = 100)	107,3	123,0	161,5	117,2	119,7	132,9	107,5	160,5	144,8

Pramen: Eurostat „Statistics in Focus“, 2008, č. 24

I OBECNÉ PODMÍNKY VÝVOJE AGRÁRNÍHO SEKTORU ČR

I.1 Národní hospodářství ČR a pozice agrárního sektoru

I.1.1 Vývoj národního hospodářství

Hospodářský růst

Rok 2007 potvrdil stabilitu vývoje národního hospodářství na vysoké úrovni, protože dosažený reálný ekonomický růst byl nejvyšší v historii ČR a dosáhl meziročně 6,5 % (tab. TI.1/01). Průměrný ekonomický růst za EU 27¹ byl 2,9 % a za eurozónu² (EA15) 2,6 %. Růst v ČR byl tak vyšší o 3,6 p. b. proti EU 27 a o 3,9 p. b. proti EA15.

TI.1/01 - Vybrané ukazatele vývoje národního hospodářství¹⁾

Ukazatel	MJ	2006	2007
Hrubý domácí produkt - b. c.	mld. Kč	3 231,6	3 557,7
	meziroční index	108,8	110,1
Hrubý domácí produkt - s. c. 2000	meziroční index	106,4	106,5
Úroveň HDP na obyvatele²⁾	EU 27 = 100	78,7	81,2
	EU 25 = 100	75,7	78,2
	EU 15 = 100	71,5	75,9
Průměrná měsíční mzda (nominální)³⁾	Kč	20 211	21 692
	meziroční index	106,2	107,3
Průměrná míra inflace	%	2,5	2,8
Průměrné úrokové sazby z úvěrů nefinančním podnikům⁴⁾	%	4,29	4,85
Obchodní bilance	mld. Kč	65,1	117,5
Běžný účet platební bilance	mld. Kč	-100,8	-89,0
Saldo státního rozpočtu⁵⁾	mld. Kč	-97,6	-66,4
Konsolidovaný hrubý dluh sektoru vládních institucí⁵⁾	mld. Kč	951,474	1 019,4
Deficit sektoru vládních institucí⁵⁾	% HDP	2,66	1,58
Dluh sektoru vládních institucí⁵⁾	% HDP	29,44	28,65
Obecná míra nezaměstnanosti (průměr)⁶⁾	%	7,1	5,3
Devizový kurz nominální (průměr) - Kč/EUR	Kč	28,343	27,762
- Kč/USD	Kč	22,609	20,308

1) Údaje zveřejněné do 1. 4. 2008.

2) Přepočten pomocí parity kupní síly; založeno na výsledcích Evropského srovnávacího programu a odhadech OECD; pro rok 2007 předběžný údaj.

3) Zahrnuje pouze subjekty podnikatelské sféry s 20 a více zaměstnanci (v odvětví finanční zprostředkování bez ohledu na počet zaměstnanců) a všechny organizace nepodnikatelské sféry.

4) Úrokové sazby korunových úvěrů - stav obchodů, průměr za 12 měsíců.

5) Vládní deficit a vládní dluh podle Maastrichtu.

6) Podíl počtu nezaměstnaných na celkové pracovní síle (zaměstnaní spolu s nezaměstnanými), kde číselníky i jmenovatel jsou ukazatele konstruované podle mezinárodních definic a doporučení Eurostatu a ILO.

Pramen: ČSÚ; ČNB; MF; MPSV; Eurostat

Zpracoval: T. Medonos (VÚZE)

Podle předběžných údajů Eurostatu dosáhla ČR v roce 2007 průměrné úrovně 81,2 % objemového indexu HDP na obyvatele v paritě kupní síly za EU 27. Při přepočtu běžným směnným kurzem činí tento poměr 49,2 %.

Na poptávkové straně k reálnému ekonomickému růstu v roce 2007 přispěly nejvíce spotřeba domácností (2,7 %) a tvorba hrubého fixního kapitálu (1,5 %) a v závěru roku také zahraniční obchod (1,0 %). Na nabídkové straně ekonomiky se na meziročním zvýšení HPH podílel největší měrou zpracovatelský průmysl, který se na HPH v b. c. podílil 27,5 %. Příspěvek k růstu HPH ve s. c. za toto odvětví činil 3,0 p. b. Meziroční pokles HPH ve s. c. v odvětví zemědělství, lesnictví a rybolovu byl 14,0 % a v odvětví výroby a rozvodu elektřiny, plynu a vody 24,5 %.

Obchodní bilance v roce 2007 dosáhla nejvyšší kladné hodnoty v historii samostatné ČR³ i přes posilování směnného kurzu české koruny vůči euru i dolaru a skončila přebytkem ve výši 117,5 mld. Kč⁴ při meziročním zlepšení o 52,4 mld. Kč. Převís vývozu služeb nad jejich dovozem se rovněž zvětšil, a to o téměř třetinu na 55,4 mld. Kč. Rekordní čtvrtbilionový deficit bilance výnosů prohloubily dividendy vyplacené zahraničním vlastníkům firem v ČR (109 mld. Kč) a také odliv peněz ze země ve formě mezd zahraničních pracovníků (76 mld. Kč). Zisky reinvestované v ČR přesáhly 130 mld. Kč.

¹ Společenství států EU se rozšířilo o Bulharsko a Rumunsko od 1. 1. 2007.

² Eurozónu se společnou měnou zavedlo jedenáct států EU (Belgie, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko a Španělsko) k 1. 1. 1999 a o dva roky později také Řecko. Od 1. 1. 2007 se euro stalo národní měnou ve Slovinsku a od 1. 1. 2008 rovněž na Kypru a Maltě.

³ ČR má jako jediná z nových členských států EU kladnou obchodní bilanci.

⁴ Na základě údajů ČNB o platební bilanci za rok 2007 a dále údajů ČSÚ z čtvrtletních národních účtů o struktuře užití HDP v roce 2007, které se řídí metodikou Evropské centrální banky a oceňují dovozy a vývozy cenami FOB. Podle statistiky zahraničního obchodu vykazované ČSÚ na základě metodiky Eurostatu, která využívá celních statistik a oceňuje dovozy v cenách CIF a vývozy v cenách FOB, dosahuje hodnota obchodní bilance v roce 2007 hodnoty 84,9 mld. Kč při meziročním zlepšení o 45,1 mld. Kč.

Hospodářský růst se projevil i na trhu práce, protože průměrná míra nezaměstnanosti klesla na 5,3 % a je nejnižší od roku 1997 (4,8 %). Rostoucí ekonomika se ale v průběhu roku začala potýkat s nedostatkem pracovníků z řad některých profesí. Průměrná míra nezaměstnanosti je v ČR dlouhodobě nižší než průměr za všechny členské země EU a klesla i pod úroveň průměru zemí eurozóny. Současně průměrná hrubá nominální mzda dosáhla 21 692 Kč. Protože tato mzda vzrostla meziročně o 7,3 % a míra inflace dosáhla 2,8 %, zvýšily se reálné mzdy o 4,4 %.

Vyšší cenový růst v roce 2007 ovlivnil zejména vývoj cen potravin a nealkoholických nápojů a alkoholických nápojů a tabáku. Spotřebitelské ceny potravin a nealkoholických nápojů vzrostly v roce 2007 o 4,7 % (v roce 2006 pouze o 0,8 %) zejména vlivem jejich rychlého růstu v posledním čtvrtletí. Vyšší než v roce 2006 byly hlavně ceny brambor o 14,6 %, mléka o 11,9 %, čerstvého másla o 8,1 %, pekárenských výrobků a obilovin o 10,2 % a ovoce o 7,9 %. K hlavním příčinám výrazného vzestupu cen zemědělských výrobků patřil nejen růst poptávky po potravinách ve světě, zejména v Asii, ale i neúroda spjatá s výpadky rostlinné produkce u hlavních světových exportérů jako je USA, EU, Austrálie a Ukrajina. V závěru roku také došlo k růstu cen energií a nájemného spolu s růstem daní. Meziroční nárůst inflace o 0,3 p. b. podpořil zvýšení úrokových sazeb korunových úvěrů poskytnutých nefinančním podnikům v průměru o 0,56 p. b. V roce 2007 se nadále zhodnotoval devizový kurz české koruny jak proti euru o 2,0 %, tak vůči dolaru o 10,2 %.

Plnění maastrichtských konvergenčních kritérií

Ze společného dokumentu MF a ČNB⁵, který projednala vláda 19. prosince 2007, vyplývá, že kritérium dlouhodobých úrokových sazeb a aproximované kurzové kritérium⁶ se dařilo ČR doposavad plnit a rovněž výhled v této oblasti nenaznačuje problémy. Odlišná situace je v kritériu cenové stability, které v roce 2007 nebylo splněno (stejně jako v roce 2004), protože míra inflace měřená HCPI v ČR dosáhla 3,0 % a hraniční hodnota kritéria je v tomto roce 2,8 %. Podle předpovědi nebude velmi pravděpodobně kritérium splněno ani v letech 2008 a 2009 z důvodu očekávaných proinflačních šoků, které vyplývají z úpravy nepřímých daní v souvislosti s reformou veřejných financí a s harmonizací s právem EU. Kritérium udržitelnosti veřejných financí v dlouhodobém časovém horizontu ČR neplní, a proto byla s ČR v roce 2004 otevřena procedura při nadměrném deficitu. Revidované údaje o notifikaci vládního deficitu a vládního dluhu k 1. 4. 2008 potvrzují splnění uvedené 3% hraniční hodnoty kritéria v roce 2006 a 2007. Podíl vládního dluhu na HDP se pro nejbližší období podařilo stabilizovat, k čemuž přispěl zejména rychlý hospodářský růst. Vzhledem k tomu, že nebylo dosaženo dostatečného pokroku při vytváření podmínek pro přijetí eura, doporučuje MF spolu s ČNB prozatím nestanovovat datum přijetí.

1.1.2 Pozice agrárního sektoru

Odvětví zemědělství se podílelo podle statistiky národních účtů v roce 2007 na celkové tvorbě HPH v základních b. c.⁷ 2,11 %, což představuje meziroční zvýšení o 0,17 p. b. (tab. T1/I.02 a příl. tab. I/I.01). V případě potravinářského průmyslu naopak klesl tento podíl o 0,21 p. b. na 2,47 %. Při vyjádření HPH ve s. c. roku 2000 poklesl uvedený podíl o 0,56 p. b. v případě odvětví zemědělství a u potravinářství pouze o 0,17 p. b. Meziroční nárůst výkonnosti odvětví zemědělství byl tedy způsoben zejména zvýšením objemu produkce (podle SZÚ o 18,8 %) především v důsledku nárůstu CZV o 16,8 %. Efekt růstu CZV byl zpomalen meziročním zvýšením mezispotřeby o 13,4 %, na kterém se částečně podílelo meziroční zvýšení cen vstupů do odvětví zemědělství o 5,9 %.

Podíl agrárního vývozu na celkovém vývozu se meziročně zvýšil ze 3,7 % na 3,9 % a podíl agrárního dovozu na celkovém dovozu se snížil z 5,3 % na 4,9 %. Důsledkem uvedených podílových změn se mimořádně snížil bilanční schodek AZO z 33,9 mld. Kč na 19,7 mld. Kč. Na snížení bilančního schodku se podílely především produkty s nižší přidanou hodnotou (meziroční snížení záporného salda o 68 %). Vlivem rychlejšího růstu agrárních vývozů než dovozů došlo meziročně k historicky nejvyššímu zlepšení stupně krytí dovozů vývozy o 13,3 p. b. na 83,1 % v roce 2007. Současně došlo k významnému zlepšení směnných relací, protože se ceny agrárního vývozu zvýšily v průměru meziročně o 8,7 % a ceny agrárního dovozu pouze o 1,2 %. Směnné relace dosáhly pozitivní hodnoty 107,5 %.

⁵ Dokument „Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou 2007“ je dostupný na webových stránkách ČNB.

⁶ Vyhodnocení kurzového kritéria bude možné provádět až po vstupu ČR do kurzového mechanismu ERM II a souvisejícím vyhlášením centrální parity pro kurz koruny. ERM II (European Exchange Rate Mechanism II) je systém směnných kurzů vůči euru, který vznikl 1. ledna 1999 jako nástupce Evropského mechanismu výměnných kursů.

⁷ Základní cena je cena za jednotku vyrobené produkce bez daně splatné na tuto jednotku v důsledku její výroby nebo prodeje, ale včetně dotace vázané na tuto jednotku (tzn. dotace na výrobky, na rozdíl od ostatních dotací na výrobu).

TI.1/02 - Vybrané ukazatele postavení agrárního sektoru v národním hospodářství¹⁾

Ukazatel	2006	2007
Podíl na HDP²⁾ v základních b. c. - podle statistiky národních účtů (%) - odvětví zemědělství, lesnictví a rybolovu	2,61	2,76
z toho - odvětví zemědělství ³⁾	1,94	2,11
- výroba potravin, nápojů a tabákových výrobků	2,68	2,47
Podíl zemědělství⁴⁾ na HDP v základních b. c. - podle SZÚ (%)	0,76	0,94
Podíl agrárního zahraničního obchodu (%) - na celkovém vývozu	3,66	3,91
- na celkovém dovozu	5,34	4,87
Podíl vydání za potraviny, nápoje a tabákové výrobky na celkových spotřebních vydáních domácností⁵⁾ (%)	23,11	22,90
z toho za potraviny a nealkoholické nápoje ⁵⁾ (%)	20,30	20,05
Podíl na celkovém počtu pracovníků v NH⁶⁾ (%) - odvětví zemědělství, lesnictví a rybolovu	3,75	3,54
z toho - odvětví zemědělství ³⁾	3,08	2,87
- výroba potravinářských výrobků, nápojů a tabákových výrobků	3,32	3,13
Poměr průměrné měsíční mzdy v odvětví zemědělství k průměrné měsíční mzdě v NH (%)	71,88	73,54
Podíl na celkových výdajích státního rozpočtu (%) - odvětví zemědělství⁷⁾	4,67	5,68
- MZe (kap. 329)	4,93	6,03
Podíl výdajů státního rozpočtu pro odvětví zemědělství na HDP v b. c. (%)	1,47	1,74

1) Tabulka obsahuje údaje zveřejněné do 11. 4. 2008.

2) Vypočteno z hrubé přidané hodnoty v běžných cenách.

3) Včetně nezemědělských činností zemědělských podniků, myslivosti a souvisejících činností.

4) Zemědělská prvovýroba, poskytované zemědělské služby a neoddělitelné nezemědělské činnosti.

5) Pro rok 2007 předběžný údaj; vypočteno na základě čtvrtletních statistik rodinných účtů.

6) Podle metodiky ILO.

7) Podle odvětvového třídění rozpočtových výdajů (výdaje z kapitoly MZe i dalších ústředních kapitol).

Pramen: ČSÚ; MF

Zpracoval: T. Medonos (VÚZE)

Významným ukazatelem váhy agrárního sektoru v národní ekonomice je podíl výdajů domácností za potraviny, nápoje a tabákové výrobky na celkových výdajích za zboží a služby. Podle čtvrtletních údajů se v roce 2007 v ČR tento podíl i přes rostoucí ceny potravin dále snížil na úroveň 22,9 %, z toho výdaje za potraviny a nealkoholické výdaje zaujímají 20 %.

V odvětví zemědělství, lesnictví a rybolovu dochází k trvalému poklesu podílu pracovníků odvětví na celkovém počtu pracovníků, meziročně v roce 2007 na 3,5 %. Podíl zaměstnaných osob v tomto odvětví poklesl na 3,3 %. Zemědělství je nadále charakterizováno mzdovou disparitou a výrazně zaostává v úrovni průměrných mezd i přes jejich druhý nejrychlejší růst (9,9 %) v celé ekonomice v roce 2007.

Podíl zemědělství na výdajích státního rozpočtu se zvýšil o 1,0 p. b. na 5,7 % v roce 2007 v důsledku větší dynamiky růstu výdajů do odvětví zemědělství. Zatímco celkové výdaje státního rozpočtu meziročně vzrostly o 7,0 %, výdaje státu do odvětví zemědělství vzrostly o 30,2 %. Nárůst byl způsoben zejména převodem prostředků do rezervního fondu na financování programů spolufinancovaných z rozpočtu EU.

1.2 Důležitá rozhodnutí orgánů EU v hodnoceném období, rozpočet EU**Evropská legislativa v roce 2007**

Zásadním aktem v oblasti SZP byl dokument Komise ze dne 20. listopadu 2007 s názvem Sdělení Komise Radě a Evropskému Parlamentu: Příprava na kontrolu stavu reformy SZP (Health Check). Komise navrhla soubor úprav některých nástrojů SZP, zejména u režimu jednotné platby a dále některých nástrojů podpory trhu současně i se zaměřením na zvládnutí nových výzev jako například změny klimatu, nárůstu produkce biopaliv nebo v oblasti vodního hospodářství. Cílem je zlepšit mechanismy SZP na základě zkušeností nabytých od roku 2003 a současně přizpůsobit SZP novým výzvám a možnostem. Sdělením byla zahájena rozsáhlá šestiměsíční konzultace, po níž Komise předloží legislativní návrhy.

V oblasti veřejné přístupnosti informací o příjmech finančních prostředků Společenství byla přijata změna nařízení Rady (ES) č. 1290/2005 ze dne 21. června 2005 o financování společné zemědělské politiky s cílem zabezpečení plné dostupnosti informací. ČR tuto povinnost plní a seznam příjemců je veřejně přístupný na internetové stránce Státního zemědělského intervenčního fondu.

Pokud se týká rozvoje venkova, Rada v závěrech ze dne 19. března 2007 s názvem „Zaměstnanost ve venkovských oblastech: překonání rozdílů v pracovních příležitostech“ připomněla význam Evropského modelu zemědělství pro zaměstnanost na venkově a pro zachování krásy a rozmanitosti krajiny, jakož i nezbytnost posilovat 2. pilíř SZP jakožto podstatný doprovodný nástroj reformy.

V oblasti označování ekologických produktů bylo přijato nařízení Rady (ES) č. 834/2007 ze dne 28. června 2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 2092/91 ze dne 24. června 1991. Nové nařízení reaguje na zvýšení poptávky spotřebitelů po produktech ekologického zemědělství během posledních let a stanovuje pravidla pro označování produktů ke zlepšení

informovanosti spotřebitelů. Současně potvrzuje zákaz ozařování ionizujícím zářením a zákaz používání geneticky modifikovaných organismů (GMO) a stanovuje oblast náhodných či technicky nevyhnutelných příměsí GMO v produktech ekologického zemědělství (uvedené nařízení vymezuje, že BIO-produkty mohou obsahovat do 0,9 % náhodných či technicky nevyhnutelných příměsí GMO).

V rámci ochrany spotřebitele byla v roce 2007 přijata Směrnice Rady č. 2007/61/ES ze dne 26. září 2007, kterou se mění směrnice Rady č. 2001/114/ES o některých druzích zahuštěného a sušeného mléka určeného k lidské spotřebě a směrnice Komise č. 2007/68/ES ze dne 27. listopadu 2007, kterou se mění příloha IIIa směrnice Evropského Parlamentu a Rady č. 2000/13/ES, pokud jde o určité složky potravin.

V oblasti Společné organizace trhů bylo mj. přijato klíčové nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 ze dne 22. října 2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty („jednotné nařízení o společné organizaci trhů“). Cílem tohoto nařízení je zjednodušit regulační prostředí SZP vytvořením jednoho horizontálního právního rámce pro ustanovení o zemědělských trzích. Toto nařízení seskupuje do jediného nařízení stávajících 21 společných organizací trhu a souvisejících 23 aktů Rady na základě horizontálního přístupu.

Dále byla přijata nařízení v oblasti SOT s mlékem, škrobem a zejména byla dokončena reforma SOT s ovocem a zeleninou a bylo dosaženo politické dohody ohledně reformy SOT s vínem. Pokud se týká SOT s cukrem, bylo přijato nařízení k další restrukturalizaci cukrovarnického průmyslu.

V oblasti veterinární byla přijata nezbytná opatření týkající se zejména katarální horečky ovcí, BSE, vezikulární choroby prasat a ptačí chřipky.

Pokud se týká udržitelného používání pesticidů, byl počátkem června připraven příslušný návrh směrnice, který byl následně na zasedání Rady ministrů pro zemědělství a rybolov schválen a prošel I. čtením Evropského Parlamentu. Současně byl na úrovni Rady a Evropského Parlamentu projednáván také návrh nařízení Evropského Parlamentu a Rady o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh. Návrh prošel I. čtením v Evropském Parlamentu.

V oblasti rybolovu bylo zejména přijato opatření proti nezákonnému rybolovu a opatření pro obnovu populací jednotlivých druhů ryb. Z hlediska ČR je nejvýznamnější nařízení Rady (ES) č. 1100/2007 ze dne 18. září 2007, kterým se stanoví opatření pro obnovu populace úhoře říčního.

Rozpočet Evropské unie na rok 2007

Rozpočet Evropské unie na rok 2007 byl prvním rozpočtem v rámci nového víceletého finančního rámce, který se vztahuje na období do roku 2013, a prvním rozpočtem v Evropské unii rozšířené na 27 členských států. Finanční prostředky v rozpočtu na rok 2007 činily 119,2 mld. € v položkách závazků.

Ochrana a správné hospodaření s přírodními zdroji Unie si uchovala značnou podporu. Výdaje na zemědělství a přímé podpory představovaly poměrně stabilní částku 43,1 mld. €.

TI.2/01 - Rozpočet EU (mld. €)

Položky závazků		2007
1.	Trvale udržitelný růst	51,27
1a.	Konkurenceschopnost pro hospodářský růst a zaměstnanost	8,40
1b.	Soudržnost pro hospodářský růst a zaměstnanost	42,86
2.	Ochrana přírodních zdrojů	53,48
	z toho - výdaje související s trhem a přímé platby	43,12
3.	Občanství, svoboda, bezpečnost a právo	1,20
3a.	Svoboda, bezpečnost a právo	0,60
3b.	Občanství	0,60
4.	EU jako globální hráč	6,20
5.	Správní náklady	6,63
6.	Náhrady	0,42
Položky závazků celkem		119,20
Položky plateb celkem (předpoklad)		115,14

Pramen: Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady z 18. 12. 2007 (2008/29/ES)

Zpracoval: J. Humpál (VÚZE)

Zemědělství si zachovává preferované postavení, ačkoliv přiděl pro tento sektor by měl postupně klesat ze 45% podílu na celkovém rozpočtu Unie v roce 2007 na 40,25 % v roce 2013.

I.3 Příprava na PRES 2009

V rámci přípravy na předsednictví České republiky v Radě EU v prvním pololetí 2009 byla v roce 2007 zahájena příprava „Sektorových priorit“, jejichž poslední verze byla dne 11. února 2008 schválena na jednání Výboru pro EU na vládní úrovni. Sektorové priority obsahují vybrané sektorové agendy, kterým Česká republika hodlá v průběhu předsednictví při jednáních v rámci jednotlivých složení Rady EU věnovat zvláštní pozornost.

Kromě zpracování první verze „Sektorových priorit“ byla také v roce 2007 zahájena příprava osmnáctiměsíčního programu francouzského, českého a švédského předsednictví, tj. společného programu tří po sobě následujících předsednictví.

1.4 Podnikatelské prostředí

Na podnikatelské prostředí působí především ceny vstupů a výstupů ovlivňované inflací, daně, daňové úlevy, úvěrové služby a výše podnikatelského rizika. Zásadní vliv na podnikatelské prostředí zemědělství měly podpory plynoucí z EU a podmínky jednotného trhu EU. Rok 2007 byl rokem zlomovým - začaly působit ekonomické nástroje SZP platné pro období 2007 až 2013 (viz kap. 9). Specifickým faktorem působícím v českém zemědělství je trh s půdou, který zůstává nadále nerozvinutý (viz kap. 4.8). Destabilizujícím faktorem, který ještě stále negativně působí v českém prostředí, je úroveň legislativy a právních předpisů. Nákladové zatížení zemědělských podnikatelů byrokratickou zátěží činí přibližně 18,9 mld. Kč, což je 22 % z celkového zatížení podnikatelů v ČR⁸. Z toho 9,2 mld. (49 %) připadá na informační povinnosti ES/EU. Pozitivně působí aktuální snaha vedení rezortu zjednodušit a zrychlit administraci podpor a snížit administrativní zátěž zemědělských podnikatelů v souladu s reformou Společné zemědělské politiky.

Vliv cenového vývoje na agrární trh a podnikatelské prostředí

Na podnikatelskou „atmosféru“ mají zásadní vliv CZV ve vztahu k cenám vstupů a SC. Ceny vstupů do zemědělství meziročně vzrostly téměř o 6 %. Ceny zemědělských výrobců zaznamenaly dynamický růst a byly v úhrnu za celý rok 2007 vyšší o 16,8 % zejména vlivem silného zvýšení cen obilovin (49 %). Klesly ceny prasat a jatečného skotu. V průměru od počátku roku SC výrazně rostly zejména u zeleniny, mléčných výrobků, ale i pekárenských výrobků. Průměrná celoroční cenová hladina roku 2007 se proti roku 2006 zvýšila. Meziroční míra inflace byla v roce 2007 na úrovni 2,8 %.

Mezi faktory zásadně ovlivňující vývoj cen patřil v roce 2007 především pohyb cen energií a nestabilní trh se zemědělskými komoditami.

Daňové zatížení a daňové úlevy

Daňové zatížení českých podnikatelů je zhruba na průměru EU 27. Velkou konkurenční nevýhodou je vysoké sociální a zdravotní pojištění. Meziroční pohyb v rámci předpisu daní zemědělským podnikatelským subjektům je uveden v příl. tab. 1.4/01. I v roce 2007 platila soustava specifických daňových úlev ovlivňujících ekonomiku zemědělských podniků. Především se jedná o:

- daňové úlevy na silniční dani pro speciální zemědělská vozidla,
- nárok na vrácení 60 % spotřební daně nafty (zelená nafta), nakoupené s touto daní a prokazatelně spotřebované (1 504 mil. Kč),
- možnost vyšší odpisové sazby - podniky s převážně zemědělskou a lesní výrobou mohou uplatnit u vybraných skupin strojů v prvním roce odepisování o 20 % vyšší odpisové sazby (za předpokladu, že jsou prvními vlastníky zmiňované techniky).

Úvěrové služby

V roce 2007 pokračoval příznivý trend alokace úvěrů do zemědělství (meziroční nárůst 13,3 %). V meziročním srovnání došlo zejména k významnému navýšení objemu investičních úvěrů celkem (119,4 %). Tyto úvěry činí téměř 73 % úvěrů a pohledávek.

Podnikatelské riziko a jeho eliminace

Přístup podnikatelů k eliminaci rizika se odráží především v úrovni a využívání pojištění. Další formy eliminace podnikatelského rizika nejsou zatím v ČR prokazatelně využívány.

Zemědělské pojištění v roce 2007 podle údajů ČAP přesáhlo objemem předepsaného pojistného úroveň roku 2006 o 5,6 % převážně z titulu pojištění plodin. Systém státní podpory zemědělského pojištění poskytovaný prostřednictvím PGRLF, a. s. podpořil zájem o zemědělské pojištění. Zemědělským podnikatelům byla nabídnuta stejně jako v roce 2006 finanční úleva ve výši 35 %, resp. 50 % z uhrazených nákladů na pojištění plodin a speciálních plodin a ve výši 20 % prokázaných nákladů na pojištění hospodářských zvířat pro případ živelných škod, nebezpečných nákaz a dalších hromadných onemocnění. V souladu s požadavkem EU se od roku 2007 podpora zemědělského pojištění vztahuje pouze na malé a střední podniky, které nezpracovávají zemědělské produkty.

Závěrem lze konstatovat, že v roce 2007:

- pokračoval trend zlepšující se úvěrové politiky českých i zahraničních finančních institucí působících v ČR,
- přes náročné podnikatelské prostředí v důsledku zahraniční konkurence, tlaku obchodních řetězců a vývoje cen energií ovlivňujících ceny vstupů se zemědělské podniky s podmínkami trhu odpovídajícím způsobem vyrovnaly především vlivem příznivého vývoje cen rozhodujících komodit a narůstajícího objemu podpor plynoucích do zemědělství,
- začala se projevovat pozitivní snaha centrálních orgánů o eliminaci velkého počtu nařízení a předpisů a zdoluhavého administrativního vyřizování dotací a podpor,
- podnikatelé více využívají pojištění zejména pojištění plodin.

Negativním jevem je přetrvávající vysoká ekonomická závislost zemědělských podniků na podporách a dotacích.

1.5 Povětrnostní podmínky a jejich dopady

Povětrnostní podmínky v ČR, charakterizované úhrny srážek a průměrnými měsíčními teplotami, se vyznačovaly v období od září 2006 do září 2007 některými, pro zemědělskou výrobu nepříznivými, výkyvy.

Období od září 2006 do září 2007 bylo velmi teplé, průměrné měsíční teploty byly dlouhodobě nadnormální v porovnání s normálem 1961-1990.

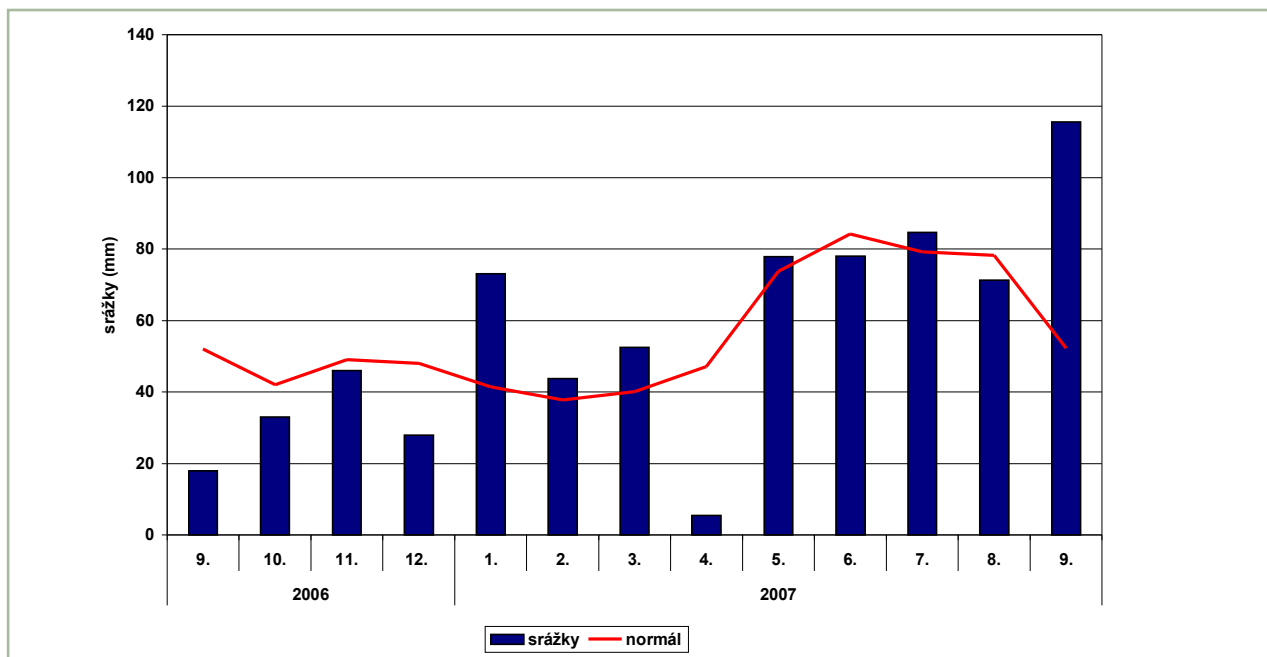
Rozložení srážek bylo ve sledovaném období nerovnoměrné, přičemž se plošné průměry měsíčních úhrnů srážek pohybovaly mezi 20 a 220 % dlouhodobého normálu 1961-1990. Srážkově nejbohatší byl teprve měsíc září 2007.

Úhrny srážek v období od září 2006 do září 2007

Po suchém září 2006 byly srážky vydatnější v říjnu a listopadu. Mimořádně suché období trvalo od poslední březnové dekády až do počátku května. Nejvíce byly postiženy suchem oblasti severozápadních Čech a jižní Moravy, ve kterých se blížila využitelná vodní kapacita k nule.

⁸ Viz Analýza administrativní zátěže podnikatelů, Úřad vlády ČR, Čj.:09036/06 - ORR.

Graf TI.5/01 - Měsíční úhrny srážek a dlouhodobý normál v ČR září 2006-září 2007



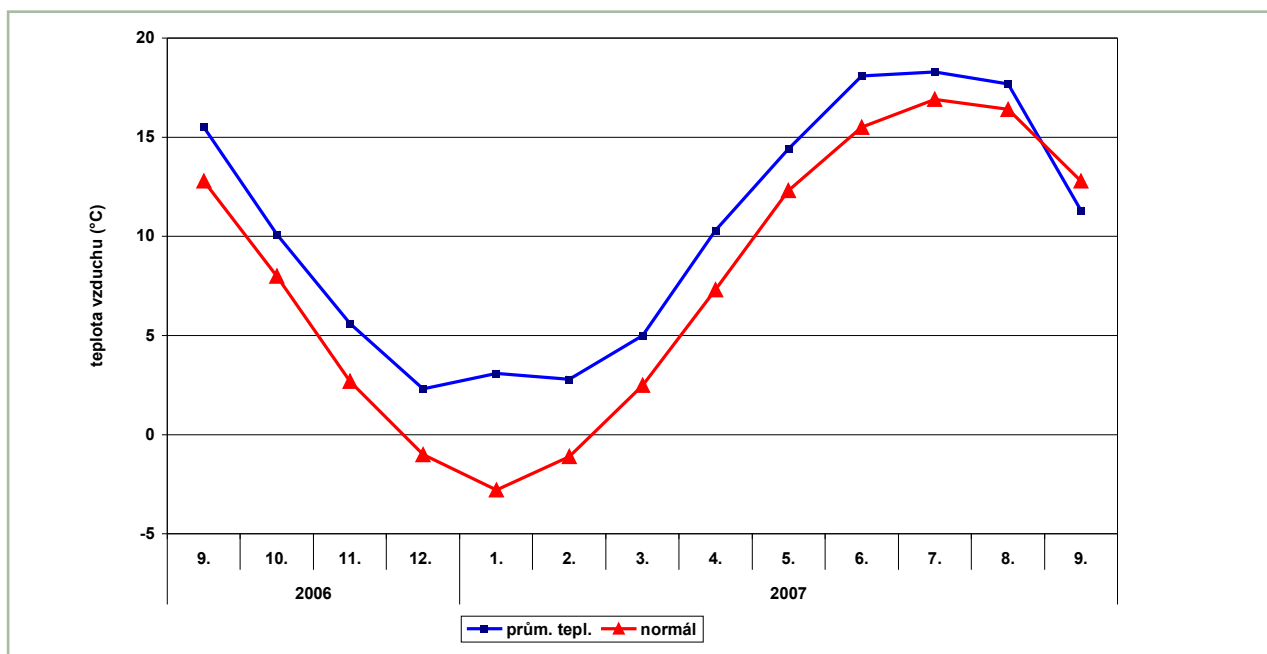
Pramen: ČHMÚ

Zpracoval: V. Kopecká (ČHMÚ)

Teploty vzduchu v období od září 2006 do září 2007

Po nadprůměrně teplém podzimu 2006 následovala mimořádně teplá zima. Stojí za pozornost, že měsíc leden s průměrnou měsíční teplotou 3,1 °C (což je 5,9 °C nad dlouhodobým normálem), byl nejteplejším lednem za období přístrojového sledování teplot v ČR. Suché a teplé počasí bylo i v následujících jarních měsících roku 2007 a teploty letních měsíců dosahovaly také nadnormálních hodnot.

Graf TI.5/02 - Průměrná měsíční teplota vzduchu a dlouhodobý normál v ČR září 2006-září 2007



Pramen: ČHMÚ

Zpracoval: V. Kopecká (ČHMÚ)

Neobvykle teplý a suchý vývoj povětrnostních podmínek v celé ČR, který se projevil nejvíce v oblastech severozápadních Čech a jižní Moravy, měl značný a také rozdílný dopad na podmínky i výsledky rostlinné výroby.

2 ZEMĚDĚLSTVÍ A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ, OCHRANA ZVÍŘAT

2.1 Opatření agrární politiky ve prospěch životního prostředí

Agroenvironmentální opatření jsou jedním z programů MZe umožňujícím využívat finanční prostředky na provádění opatření k podpoře rozvoje mimoprodukčních funkcí zemědělství zaměřených na ochranu životního prostředí. V období 2004-06 bylo možné využívat AEO v rámci HRDP (tab. T2.1/01). Pro programové období 2007-13 vstoupilo v platnost nařízení vlády č. 79/2007 Sb., které upravuje AEO v rámci PRV (tab. T2.1/02).

T2.1/01 - Přehled o AEO - HRDP v roce 2007¹⁾

AEO	Podané žádosti o dotace ²⁾	Požadovaná výměra	Požadované dotace	Vyplaceno celkem v roce 2007
	počet	tis. ha	mil. Kč	mil. Kč
Ekologické zemědělství	426	120,9	165,3	313,9
Ošetřování travních porostů	5 984	557,3	1 449,5	1 857,9
Zatravňování orné půdy	1 650	33,8	245,9	242,2
Tvorba travnatých pásů na svažitých půdách	15	0,09	0,9	0,7
Pěstování meziplovin	3 171	203,0	929,9	915,7
Trvale podmáčené a rašelinné louky	36	0,1	1,5	2,5
Ptačí lokality na travních porostech	115	5,1	26,7	31,6
Biopásy	137	1,2	12,7	13,9
Osevní postup v ochranných zónách jeskyní	1	0,05	0,03	0,05
Integrovaná produkce (ovoce, réva vinná)	83	5,3	53,9	158,2
Celkem	9 426	927,1	2 886,3	3 536,5

1) Údaje k 31. 12. 2007.

2) V rámci jedné žádosti o dotaci může být žádáno o více titulů, proto je souhrnný počet žádostí nižší než součet žádostí na jednotlivé tituly.

Pramen: IS SZIF

Zpracoval: I. Darmovzalová (VÚZE)

T2.1/02 - Přehled o AEO - PRV v roce 2007¹⁾

AEO	Podané žádosti o dotace ²⁾	Požadovaná výměra	Požadované dotace
	počet	tis. ha	mil. Kč
Ekologické zemědělství	658	153,2	375,0
Louky	1 304	60,3	124,5
Mezofilní a vlhkomilné louky	481	15,7	48,4
Horské a suchomilné louky	162	4,6	16,7
Pastviny	1 140	69,2	213,2
Druhově bohaté pastviny	476	34,4	159,9
Suché stepní trávníky a vřesoviště	25	0,7	6,3
Zatravňování orné půdy	969	16,2	124,3
Pěstování meziplovin	172	5,4	15,4
Trvale podmáčené a rašelinné louky	126	0,6	6,8
Ptačí lokality na travních porostech (bahňák, chřástal)	137	3,2	16,6
Biopásy	52	0,4	4,4
Integrovaná produkce (ovoce, réva vinná, zelenina)	694	20,5	264,1
Celkem	3 511	384,4	1 375,8

1) Údaje k 31. 12. 2007.

2) V rámci jedné žádosti o dotaci může být žádáno o více titulů, proto je souhrnný počet žádostí nižší než součet žádostí na jednotlivé tituly.

Pramen: IS SZIF

Zpracoval: I. Darmovzalová (VÚZE)

V rámci PRV došlo k revizi a změnám ve struktuře i podmínkách AEO. V roce 2007 bylo podáno celkem 3 511 žádostí o dotaci AEO z PRV na výměru cca 384,4 tis. ha a částku 1,38 mld. Kč. V rámci dobíhajících závazků AEO z HRDP bylo žádáno o 2,89 mld. Kč na výměru 927,1 tis. ha, tj. 9 426 žádostí. Celkový objem podpor v podaných žádostech o AEO (z PRV i HRDP) v roce 2007 činil 4,26 mld. Kč. Z toho největší zájem byl o podopatření Ošetřování travních porostů, které je v rámci PRV rozděleno na 9 speciálně cílených titulů. U AEO (z programu HRDP) došlo proti roku 2006 k poklesu žádostí o dotace zejména u podopatření Ekologické zemědělství a Integrované systémy pěstování ovoce a révy vinné, kdy valná část žadatelů převedla své závazky do PRV. Trvale vysoký zájem je o podopatření Pěstování meziplošin s protierozními účinky. Na tento titul bylo v rámci AEO (PRV i HRDP) podáno 6 156 žádostí o dotace na plochu 208,4 tis. ha. V roce 2007 již nemohlo být v rámci programu HRDP žádáno o dotace na založení rychle rostoucích dřevin (RRD) a v rámci PRV nebylo toto podopatření prozatím spuštěno.

Celková výměra půdních bloků, resp. jejich dílů (PB/DPB), na kterou bylo v roce 2007 žádáno v AEO souběžně na titul AI Ekologické zemědělství a na podopatření B Ošetřování travních porostů, byla 236 818 ha.

Z 345 podaných žádostí na podopatření I.1.1. programového dokumentu OP Zemědělství Investice do zemědělského majetku a podpora mladým začínajícím zemědělcům s investičním záměrem c) zlepšení míst pro skladování kejdy a chlévské mrvy bylo schváleno 301 projektů v celkové finanční výši 591,5 mil. Kč. Na podopatření 2.1.1. Pozemkové úpravy investiční záměr b) realizace společných zařízení pozemkových úprav bylo podáno 384 žádostí a schváleno 311 projektů (v tom 260 na polní cesty, 17 na protierozní opatření a 34 na ostatní projekty). Vynaložené finanční prostředky na schválené projekty podopatření 2.1.1. b) činily 1 195,5 mil. Kč.

Finanční prostředky z programu SAPARD byly proplaceny v roce 2006 a v roce 2007 probíhaly jen kontroly, které budou trvat do roku 2009.

Na základě podpůrných programů v rámci nařízení vlády č. 505/2000 Sb. byly v roce 2007 poskytnuty dotace 10 mil. Kč na založení lesních porostů (10,6 mil. Kč v roce 2006).

Na podporu včelařství byla v roce 2007 poskytnuta dotace ve výši 79,5 mil. Kč. Na restrukturalizaci ovocných sadů bylo čerpáno 75 mil. Kč. Hřebčiny získaly podporu 61,5 mil. Kč. Finanční podpora na národní programy zachování genofondu (mikroorganismy, rostliny, hospodářská zvířata, koordinace programu) činila 60 mil. Kč. Na podporu mimoprodukčních funkcí rybníků bylo čerpáno 69,5 mil. Kč.

Výše poskytnutých náhrad za omezené užívání pozemků v ochranných pásmech vodních zdrojů státními podniky Povodí v roce 2007 činila 5,9 mil. Kč a náhrady byly poskytnuty 42 zemědělským subjektům na výměře 9,5 tis. ha. Pro lesy zvláštního určení a hospodaření nebyly uplatňovány žádné náhrady.

MŽP vyplatilo v roce 2007 z Programu revitalizace říčních systémů (PRŘS) celkem 49,5 mil. Kč. V rámci Programu péče o krajinu (PPK) bylo MŽP do zemědělského sektoru vyplaceno celkem 8,5 mil. Kč.

V roce 2007 bylo požadováno na základě vyhlášky č. 432/2005 Sb. vyplacení náhradní újmy cca 9,4 mil. Kč. Žádáno bylo především na újmy vyplývající ze zákazu hnojení v I. zóně CHKO a na územích MZCHÚ, dále za omezení rybí obsádky na rybnících a vyloučení příkrmování.

2.2 Vliv agrárního sektoru na jednotlivé složky životního prostředí

Zemědělské hospodaření v krajině a kvalita životního prostředí jsou vzájemně propojeny a ovlivňovány. V tab. T2.2/03 je uveden systém indikátorů hodnocení vlivu zemědělství na krajinu. Podle zaměření jsou indikátory rozděleny do tří oblastí. První skupina I-15 se týká zejména způsobu využití krajiny a hospodaření na zemědělské půdě, indikátory 16-29 popisují vstupy do zemědělství a emise ze zemědělství a indikátory 30-35 se zabývají monitoringem ekosystémů.

Zastoupení výměr ZPF i LPF zůstává přibližně stejné jako v roce 2006. Stále přetrvává vysoký stupeň zornění (71,4 %), stupeň zatrávnění nepatrně vzrostl (o 0,1 % proti roku 2006) a podíl trvalých kultur se nezměnil.

Výměra ploch chráněných pouze soustavou NATURA 2000 v roce 2007 dosáhla 1 046,3 tis. ha, tj. 13,3 % celkové rozlohy ČR. Výměra evropsky významných lokalit zaujímala 724,4 tis. ha (9,2 % rozlohy ČR). Plocha ptačích oblastí byla 693,9 tis. ha (8,8 % rozlohy ČR). Celkový rozsah oblastí chráněných podle zákona 114/1992 Sb. se odhaduje na 1 650 tis. ha (20,9 % plochy ČR). Proti roku 2006 nedošlo k výrazným změnám.

T2.2/01 - Přehled výměr chráněných ploch v roce 2007 (ha)

Ukazatel	Výměra z. p.	Výměra TTP	Výměra o. p.
Národní parky (NP)	6 942,2	6 571,5	324,5
CHKO	286 715,5	171 850,3	110 194,0
Maloplošně chráněná území (MCHÚ) ¹⁾	2 196,5	.	.
MCHÚ mimo NP, CHKO	2 093,8	1 598,8	461,7
ZCHÚ ²⁾ celkem bez vzájemných překryvů	293 696,7	178 408,0	110 606,7
Ptačí oblasti	113 444,3	74 414,7	36 888,9
Evropsky významné lokality	93 839,2	79 029,9	14 279,9
NATURA 2000 celkem bez vzájemných překryvů	174 733,8	125 663,7	46 615,0
Oblasti chráněné podle zákona č. 114/1992 Sb. celkem bez překryvů (ZCHÚ, Natura bez překryvů)	468 430,3	30 407,7	15 722,7

1) MCHÚ = národní přírodní parky, národní přírodní rezervace, přírodní parky, přírodní rezervace.

2) ZCHÚ = MCHÚ a NP a CHKO.

Pramen: MZe

Zpracoval: L. Peterka (MZe)

Celková výměra z. p. v LFA evidovaná v LPIS podle vymezení platného od 1. 1. 2007 je 1 751,9 tis. ha, (49,9 % z. p.), v tom horské oblasti zaujímají 512,4 tis. ha (14,6 % z. p.), ostatní LFA 1 039,1 tis. ha (29,6 % z. p.), oblasti se specifickými omezeními 200,4 tis. ha (5,7 % z. p.). Tato problematika je podrobněji popsána v kap. 4.7.

Tabulka T2.2/02 ukazuje porovnání rozlohy původních zranitelných oblastí (první vymezení zranitelných oblastí bylo schváleno s účinností od 11. 4. 2003) a revidovaných zranitelných oblastí platných od 1. 9. 2007. S ohledem na skutečnost, že zranitelné oblasti podléhají přezkoumání a úpravám každé čtyři roky, byla v roce 2007 přijata revize zranitelných oblastí, a to novelou nařízení vlády č. 103/2003 Sb. (č. 219/2007 Sb.), s účinností od 1. 9. 2007. Revize zranitelných oblastí byla provedena na základě vyhodnocení vývoje kvality vod a s přihlédnutím ke změnám zemědělského hospodaření. Některé zranitelné oblasti byly v rámci revize zrušeny a jiné nově vymezeny. Základním kritériem pro vyřazení zranitelných oblastí byly koncentrace dusičnanů na měrných profilech nižší než 25 mg/l. Podpůrným kritériem pro vyřazení byla nízká intenzita zemědělského hospodaření s vyšším zastoupením lesních ploch a travních porostů. V případě nového zařazení zranitelných oblastí byly základním kritériem vysoké koncentrace dusičnanů na měrných profilech nad 50 mg/l nebo 25-50 mg/l s prokazatelným rostoucím trendem. Přednostně se doplňovaly oblasti s vysokým podílem orné půdy.

T2.2/02 - Rozloha zranitelných oblastí v ČR podle ČÚZK

Ukazatel	Celková plocha	Podíl zranitelných oblastí na rozloze ČR	Celková plocha z. p. ¹⁾	Podíl zranitelných oblastí na z. p.
MJ	ha	%	ha	%
Rozloha ČR	7 886 713	x	4 254 403	x
Rozloha zranitelných oblastí od 11. 4. 2003 do 31. 8. 2007 (podle k. ú.)	2 886 161	36,59	1 972 478	46,36
Rozloha zranitelných oblastí od 1. 9. 2007 (podle k. ú.)	3 135 792	39,76	2 031 772	47,75
Navýšení rozlohy	249 631	3,17	59 294	1,39

1) Výměra z. p. ve zranitelných oblastech k 1. 9. 2007 v evidenci LPIS činila 1 756 658 ha.

Pramen: MZe

Zpracoval: I. Darmovzalová (VÚZE)

Dlouhodobé změny vodního režimu půd na celé řadě oblastí ČR mají své vážné důsledky a projevují se mj. i zvýšeným ohrožením půd erozí. Metodika potenciální ohroženosti zemědělské půdy vodní a větrnou erozí podle katastrů je popsána v kap. P2.

V roce 2007 došlo opětovně k nárůstu ploch s geneticky modifikovanými (GM) plodinami. V ČR se pěstuje kukuřice odolná vůči zavíječi kukuřičnému (tzv. Bt kukuřice, jediná GM plodina povolená k pěstování na území EU) již třetím rokem, v roce 2007 na ploše 5 000 ha (tj. o 3 710 ha více proti roku 2006). Počet pěstitelů v roce 2007 vzrostl na 131 ve srovnání s 85 pěstiteli v roce 2006. Celosvětově se pěstovaly GM plodiny v roce 2007 na 114,3 mil. ha, z čehož cca 0,1 % (110 tis. ha Bt kukuřice) bylo evidováno v EU. Vzhledem k dobrým zkušenostem se očekává pokračování rostoucího trendu i v dalších letech. Pěstitelé Bt kukuřice oceňují ochranu proti zavíječi kukuřičnému, vyšší výnosy a především výrazně lepší zdravotní stav porostu.

V roce 2007 bylo registrováno 70 producentů zeleniny pěstované v integrovaném systému s celkovou plochou 4,8 tis. ha. K 31. 10. 2007 byl počet členů Svazu pro integrované systémy pěstování ovoce (SISPO) 233 pěstitelů a 3 nevýrobní podniky s celkovou výměrou ovocných sadů 10 662 ha (10 244 ha, 214 pěstitelů a 3 nevýrobní podniky v roce 2006). K 31. 12. 2007 registroval Svaz integrované produkce hroznů a vína (SIPHV) 165 podniků hospodařících na ploše 7 155 ha (6 886 ha, 155 podniků v roce 2006). Podle zásad ekologického zemědělství bylo v roce 2007 obhospodařováno 312,9 tis. ha, což je nárůst přibližně o 31,4 tis. ha zemědělské půdy v EZ proti roku 2006. Zvýšil se i počet zemědělců registrovaných v systému ekologického zemědělství a počet výrobců biopotravin. V ČR neexistuje monitoring technologií obdělávání půd. Navýšení výměr ploch o. p. na kterých jsou používány minimalizační technologie, je odhadováno na 1 mil. ha. Došlo k navýšení ploch půdoochranných technologií přibližně na 250 tis. ha, zejména díky rozšiřování ploch strniskových meziplodin.

Spotřeba živin v minerálních hnojivech byla ve srovnání s rokem 2006 o 10,6 % vyšší. Celková spotřeba čistých živin dodaných minerálními hnojivy byla 109,0 kg č. ž./ha z. p. v roce 2007 (příl. tab. 2.2/01). Celkový přínos čistých živin ze statkových hnojiv byl 53,7 kg/ha. Zemědělci si začínají více uvědomovat potřebu vápnění půd (snížování pH) a v souvislosti s tím vzrostla v roce 2007 celková spotřeba vápenatých hmot na 230 tis. t (proti 103 tis. t v roce 2006). Podle SRS došlo k poklesu použití biologických přípravků především nižší potřebou ošetření kukuřice (bylo ošetřeno 7,2 tis. ha kulturních plodin, což je 37 % rozsahu ošetření v roce 2006). Celková roční spotřeba přípravků na ochranu rostlin v roce 2007 vzrostla o 8,6 %. Herbicidy a desikanty reprezentovaly 59,6 %, fungicidy 23,4 %, regulátory růstu 8,0 %, insekticidy a rodenticidy 6,7 %.

Z celkových 181 ekologických havárií na vodách v roce 2007 (205 v roce 2006) bylo ČIŽP stejně jako v roce 2006 evidováno 7 havárií způsobených zemědělskou výrobou.

Podle odhadu VÚZT vzrostla spotřeba energie v zemědělských podnicích s více než 20 pracovníky na 17,8 mil. GJ. Spotřeba motorové nafty v zemědělství byla podle propočtů ČSÚ a VÚZT 418,1 mil. l (422,2 mil. l v roce 2006). Ze 116 rozhodnutí o integrovaném povolení v roce 2006 se zvýšil počet vydaných rozhodnutí na 273 v roce 2007.

Podle platné vyhlášky byl v roce 2007 překročen limit (10 µg.kg⁻¹ sušiny) u DDT a jeho metabolitů u 51,4 % vzorků ornice a u 45,7 % vzorků podorníční orných půd. Za dobu sledování 1997-2007 vykazují obsahy polyaromatických uhlovodíků (PAH) mírně kolísavý nárůst, zatímco obsahy polychlorovaných bifenylů (PCB) v půdách jsou relativně stabilní.

Podle ÚKZÚZ došlo opět ke zvýšení ploch s nadlimitními obsahy rizikových prvků v zemědělských půdách ČR, a sice na 7,2 % z. p. (proti 7 % v roce 2006)⁹.

⁹ V letech 1990-1992 proběhl v ČR plošný průzkum půd na obsah rizikových prvků. Vznikla databáze s cca 34 800 vzorky, která je stále doplňována a pokračuje se v odběru a analýze půd systémem tzv. „zahušťování“. To znamená, že v místech se zjištěnými nadlimitními obsahy jsou prováděny další odběry vzorků půd za účelem stanovení plošného rozsahu kontaminace.

T2.2/03 - Indikátory pro posouzení vlivu zemědělství na životní prostředí

Číslo	Název indikátoru (jednotka), zdroj dat	Stav indikátoru v roce 2007
1	Výměra ČR z toho ZPF, LPF (ha, %), ČÚZK.	Výměra ČR: 7 886,7 tis. ha. ZPF: 4 249,2 tis. ha, 53,9 % celkové rozlohy ČR. LPF: 2 651,2 tis. ha, 33,6 % celkové rozlohy ČR.
2	Zornění a zatravnění (%), ČÚZK.	Zornění: 71,4 % (3 032,4 tis. ha o. p.). Zatravnění: 23,0 % (978,0 tis. ha TTP).
3	Podíl trvalých kultur na ZPF, (%), ČÚZK.	5,6 % z p., (238,7 tis. ha chmelnic, vinic, zahrad, ovocných sadů).
4	Podíl ZCHÚ celkem bez překryvů na rozloze ČR (ha, %), MŽP.	Přibližně 1 248,9 tis. ha, 15,8 % celkové rozlohy ČR (velkoplošná ZCHÚ a maloplošná ZCHÚ mimo NP a CHKO). Z toho je přibližně 294 tis. ha z p.
5	Podíl soustavy Natura 2000 na rozloze ČR (ha, %), MŽP, MZe.	Ptačí oblasti: 693,9 tis. ha (8,8 % celkové rozlohy ČR), z toho cca 113,4 tis. ha z p. Evropsky významné lokality podle národního seznamu: 724,4 tis. ha (9,2 % celkové rozlohy ČR).
6	Celkový podíl území chráněných podle zákona č. 114/1992 Sb. na rozloze ČR (ha, %), MŽP.	1 650 tis. ha, tj. 20,9 % výměry ČR.
7	Podíl ZOD na rozloze ČR (ha, %), MZe.	3 135,8 tis. ha (39,8 % celkové výměry ČR), z toho 1 756,7 tis. ha z p. (49,9 % z p.) podle LPIS.
8	Podíl LFA - ZPF podle LPIS, (ha, %), MZe.	LFA tvoří 1 751,9 tis. ha z p., tj. 49,9 % z p. (horské oblasti, ostatní LFA, oblasti se specifickými omezeními) ¹ .
9	Výměra odvodněných a zavlažovaných ploch (ha, %), VÚMOP.	Odhad: 1 065 tis. ha odvodněných ploch (25 % z p.). Závlahy jsou vybudovány na asi 156 tis. ha (3,6 % z p.), ale podstatná část v současné době není provozuschopná.
10	Výměra území potenciálně ohroženého vodní a větrnou erozí (ha, %), VÚMOP.	Potenciálně ohroženo vodní erozí: 1 797 tis. ha (42,2 % z p.). Potenciálně ohroženo větrnou erozí: 320 tis. ha (7,5 % z p.).
11	Výměra území potenciálně ohroženého nedostatkem přístupné vláhy (ha, %), VÚMOP.	Přibližně 45 tis. ha (1,1 % z p.).
12	Výměra území potenciálně ovlivněného zasolením a podmáčením (ha, %), VÚMOP.	Slabě zasoleno: asi 6,6 tis. ha (0,2 % z p.). Podmáčeno: odhaduje se 70 tis. ha (1,6 % z p.).
13	Podíl ploch, na kterých se pěstují geneticky modifikované plodiny (ha), MŽP, MZe.	GM plodiny schválené pro uvádění do životního prostředí (polní pokusy, výzkum): přibližně 8,1 ha brambor, kukuřice, slivoň Stanley, len (zdroj MŽP). GM plodiny pěstované na produkčních plochách: 5 000 ha Bt kukuřice MON810, (zdroj MZe - podle evidence Zemědělských agentur).
14	Podíl ploch s alternativním způsobem hospodaření (ha, %), IPZ, SIPHV, SISPO.	EZ: 312,9 tis. ha (7,4 % z p.) včetně ploch v konverzi. IP: 4 771 ha zeleniny, 7 155 ha vinné révy, 10 662 ha ovoce. IP celkem: 22,8 tis. ha z p. (0,5 % z p.).
15	Změny technologie zpracování půdy, VÚRV.	Odhaduje se, že minimalizační technologie se používají asi na 1 mil. ha o. p. a půdoochranné technologie se používají asi na 250 tis. ha o. p.
16	Spotřeba statkových hnojiv (kg č. ž./ha z p.), MZe.	N: 20,1 kg č. ž./ha z p., P ₂ O ₅ : 12,9 kg č. ž./ha z p., K ₂ O: 20,7 kg č. ž./ha z p.
17	Spotřeba minerálních hnojiv (kg č. ž./ha z p.), MZe.	N: 83,8 kg č. ž./ha z p., P ₂ O ₅ : 15,3 kg č. ž./ha z p., K ₂ O: 9,9 kg č. ž./ha z p.
18	Spotřeba vápenatých hmot (tis. t), MZe.	229,8 tis. t vápenatých hmot.
19	Spotřeba kalů z ČOV na z. p. (t), MZe.	2006: Podle informací CEHO bylo aplikováno na z. p. 27,4 tis. tun čistírenských kalů. 2007: Údaje nejsou k dispozici.
20	Spotřeba přípravků na OR (kg, l účinných látek/ha z p.), SRS.	Celkem aplikováno 10 774,6 tis. kg, l, což představuje 1,68 kg, l účinných látek/ha z p.
21	Spotřeba přípravků na OR na bázi mikroorganismů (kg, l), SRS.	Celkem 8,0 tis. kg, l.
22	Biologická ochrana rostlin, SRS.	Ošetřeno přibližně 7,2 tis. ha kulturních plodin.
23	Havarijní znečištění vod zem. původu (%), ČIŽP.	3,9 % z celkového počtu havárií evidovaných na ČIŽP.
24	Spotřeba energie v zemědělství (GJ), VÚZT.	Odhaduje se 17,8 mil. GJ.
25	Odhad spotřeby PHM v zemědělství (mil. l), VÚZT.	Přibližně 418,1 mil. l motorové nafty ² .
26	Stavy hospodářských zvířat (ks), ČSÚ.	Skot: 1 391 tis. ks, prasata: 2 830 tis. ks, ovce: 169 tis. ks, kozy: 16 tis. ks, drůbež: 24 592 tis. ks. Data jsou uváděna k 1. 4. 2007.
27	IPPC (počet rozhodnutí o vydání integrovaného povolení), MŽP.	V rezortu zemědělství bylo vydáno celkem 273 rozhodnutí.
28	Integrovaný registr znečišťování (IRZ).	Emise do ovzduší (kg/rok): amoniak (NH ₃): 11 694 155, oxid dusíku (NO _x /NO ₂): 232 967, oxid uhelnatý (CO): 7 679 (upřesněná data za ohlašovací rok 2006, platná ke dni 3. 4. 2008) ³ .
29	Emise amoniaku ze zem. činnosti (kt), VÚZT.	V roce 2007 byla produkce amoniaku: 58 kt, v roce 2006: 60 kt.
30	Monitoring cizorodých látek v agrárním ekosystému, ÚKZÚZ.	Sledování zemědělských půd na UKZÚZ: nejčastější organický polutant je DDT (překročení limitu u 51,4 % vzorků ornice a 45,7 % vzorků podorníci o. p.).
31	Monitoring cizorodých látek v lesním ekosystému, MZe.	Vzorky hub: zvýšený obsah kadmia u 28,5 % vzorků, rtuti u 10,4 % vzorků, byla nalezena rezidua organochlorovaných pesticidů (hlavně DDT), ale jejich koncentrace nedosáhly maximálního limitu reziduí.
32	Monitoring cizorodých látek ve vodním ekosystému, MZe.	Sledování ZVHS: nejlepší výsledky vykazovaly drobné vodní toky v oblasti povodí Dyje, nejhorší výsledky v oblastech povodí Horní Vltavy.
33	Monitoring znečištění podzemních vod - mělké vrty (% vzorků překračujících limit pro pitnou vodu), ČHMÚ.	Dusičnany - 18,4 %, dusitany - 1,7 %, amonné ionty - 19,0 %, CHSK _{Mn} - 15,6 %, chloridy - 18,4 %, suma pesticidů - 4,4 %, NEL nebyly v roce 2007 stanovovány ⁴ .

Číslo	Název indikátoru (jednotka), zdroj dat	Stav indikátoru v roce 2007
34	Monitoring kvality povrchových vod podle nitrátové směrnice (% vzorků překračujících limitní hodnoty), ZVHS.	Zranitelné oblasti: celkem 6,4 % rozborů překročilo limit 50 mg NO ₃ /l, 37 % rozborů překročilo limit 25 mg NO ₃ /l. Nezranitelné oblasti: 2,6 % rozborů překročilo limit 50 mg NO ₃ /l, celkem 25,4 % rozborů překročilo hranici 25 mg NO ₃ /l.
35	Kontrola zemědělského hospodaření s ohledem na nařízení vlády č. 103/2003 Sb., ÚKZÚZ.	Uskutečněno 127 kontrol podniků v ZOD (cca 114,3 tis. ha). V 5 případech (3,9 %) byly zjištěny závažné nedostatky.

2.3 Ekologické zemědělství

Dodržování pravidel ekologického zemědělství a výroby biopotravin je upraveno českými i evropskými právními předpisy (zákon č. 242/2000 Sb., nařízení Rady (EHS) č. 2092/91). MZe pověřuje kontrolní organizace, které na ekologických farmách a ve výrobních biopotravin kontrolují dodržování pravidel ekologického zemědělství. Certifikovanou biopotravinu pozná spotřebitel podle národního loga „BIO“ a kódu příslušné kontrolní organizace, kterými jsou KEZ, o. p. s., ABCERT GmbH a BIOKONT CZ, s. r. o. Biopotraviny mohou být označeny také logem EU, jehož použití na obalech je od roku 2009 povinné pro všechny členské státy EU. Na podporu činnosti kontrolních organizací bylo v roce 2007 vyplaceno celkem 1 230 tis. Kč.

V roce 2007 došlo v ČR k nárůstu počtu ekologicky hospodařících farmářů i výrobců biopotravin. Do ekologického zemědělství se nově zaregistrovalo 355 ekologických farem a 101 podniků vyrábějících biopotraviny, čímž se zvýšil počet ekologicky hospodařících zemědělců na 1 318 farem a počet výrobců biopotravin na 253 subjektů.

V ČR se k 31. 12. 2007 ekologicky hospodařilo na ploše 312 890 ha, tj. o 31 355 ha více než v roce 2006, čímž se zvýšil podíl z p. obhospodařované v EZ na 7,36 %. Vývoj struktury půdního fondu v EZ uvádí tab. T2.3/01.

T2.3/01 - Vývoj struktury půdního fondu v ekologickém zemědělství ČR

Plochy	Výměra 2006		Výměra 2007		Meziroční index
	ha	%	ha	%	
Orná půda	23 479	8,3	29 505	9,4	125,7
TTP	232 189	82,5	257 899	82,4	111,1
Trvalé kultury	1 196	0,4	1 870	0,6	156,4
Ostatní plochy	24 671	8,7	23 616	7,6	95,7
Celkem	281 535	100,0	312 890	100,0	111,1

Pramen: MZe

Zpracoval: I. Darmovalová (VÚZE)

Podpora pro ekologické zemědělce, dotace na plochu zařazenou do systému ekologického zemědělství, byla v roce 2007 vyplácena prvním rokem z Programu rozvoje venkova (PRV). V porovnání s předchozími lety došlo v roce 2007 k navýšení plateb, které se liší v závislosti na obhospodařované kultuře a jsou následující:

- 4 266 Kč/ha při hospodaření na orné půdě;
- 1 954 Kč/ha při hospodaření na trvalých travních porostech;
- 24 470 Kč/ha při pěstování trvalých kultur (vinice, sady);
- 15 524 Kč/ha při pěstování zeleniny nebo speciálních bylin na orné půdě.

Při financování plateb se EU podílí 80 %, zbývajících 20 % je hrazeno ze státního rozpočtu ČR.

Svaz PRO-BIO a sdružení Libera jsou v současné době jediné dvě organizace sdružující ekologické zemědělce působící na území ČR.

Trh s biopotravinami je velmi rychle se rozvíjejícím odvětvím. K výraznému nárůstu počtu výrobců biopotravin v roce 2007 přispěla především zvýšená poptávka spotřebitelů, která přesvědčuje stále více zpracovatelů, že produkce bioproduktů je dobrou podnikatelskou příležitostí. Doposud probíhaly v oblasti propagace biopotravin spíše dílčí, krátkodobé akce. V červenci 2007 schválila EK žádost MZe a svazu ekologických zemědělců PRO-BIO o financování státní propagační kampaně. Reklamní kampaň se rozběhla v březnu 2008, rozpočet je cca 25 mil. Kč na tři roky a Evropská komise jej bude podporovat z 50 %.

Od prosince 2005 bylo diskutováno v orgánech EU nové nařízení o ekologickém zemědělství, jehož hlavním cílem je zpřehlednit právní předpisy (současné nařízení má více než 50 novel). Tato nová pravidla (včetně novel označování biopotravin) byla schválena nařízením Rady (ES) č. 834/2007 ze dne 28. června 2007 a vejdou v platnost 1. 1. 2009, od tohoto data bude současné nařízení Rady (EHS) č. 2092/91 zrušeno. Evropské nařízení bude i nadále doplňovat národní zákon č. 242/2000 Sb.

Dovoz biopotravin ze třetích zemí

Evropská komise vydává seznam třetích zemí, ze kterých mohou být biopotraviny dováženy do všech členských států EU neomezeně. V současné době je na tomto seznamu Austrálie, Nový Zéland, Argentina, Kostarika, Izrael, Švýcarsko a Indie. Pro dovoz biopotravin z ostatních třetích zemí je nezbytné požádat MZe o vydání tzv. dovozního zmocnění, které se vydává pouze v případě, že produkt byl vyprodukován v souladu s pravidly ekologického zemědělství EU. V roce 2007 vystavilo MZe 101 dovozních zmocnění z 16 zemí mimo EU.

2.4 Ochrana zvířat

Ochrana zvířat proti týrání je oblastí, která je v ČR realizována na základě zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů (dále zákon OZT), kterým jsou stanoveny tyto hlavní orgány ochrany zvířat: MZe, ÚKOZ a SVS ČR. Ochrana zvířat a péče o jejich pohodu (welfare) patří do kompetencí MZe, které organizačně zabezpečuje činnost ÚKOZ. Dozor nad touto oblastí provádějí inspektoři krajské veterinární správy (KVS).

Ve vztahu k nařízení Rady (ES) č. 1/2005 ze dne 22. prosince 2004 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činnostech se nadále (od roku 2006) pracovalo na novele zákona OZT. Očekává se, že legislativní proces bude dokončen v roce 2008.

Pro inspektory KVS byl uspořádán postgraduální kurs o předpisech ES. Na VFU proběhl další kurs, ve kterém získalo 29 veterinárních lékařů, pracovníků KVS, kvalifikaci pro inspektory ochrany zvířat (podle § 26 zákona OZT). Na 6 školících pracovištích proběhlo 23 kursů k získání osvědčení pro řidiče a průvodce podle nařízení Rady (ES) č. 1/2005. Po jejich absolvování získalo dalších 560 osob příslušnou kvalifikaci přepravce zvířat. Na VFU a na ČZU proběhly 3 kurzy pro celkem 110 vysokoškoláků - biologů k získání kvalifikace ke kontrole a řízení pokusů na zvířatech (podle § 17 odst. 1 zákona OZT). Dále probíhala odborná příprava pracovníků zařízení obcí a členů zájmových organizací k získání kvalifikace pro zabezpečení odchytu toulavých zvířat a péči o ně. Na VFU úspěšně proběhla 14. konference „Ochrana zvířat a welfare 2007“, s mezinárodní účastí. Témata vztahující se k životnímu prostředí zvířat byla obsahem i konference „Aktuální otázky bioklimatologie 2007“.

Poměrně rozsáhlé a složité diskutovaným problémem s producenty drůbeže byla otázka stanovení podmínek welfare v produkčních chovech nosnic a kuřat v chovech pro produkci masa. Vzhledem k nevyjasněným technickým podmínkám, přinesla řadu problémů realizace a kontrola podmínek nařízení Rady (ES) č. 1/2005. Přes snahu získat informace při technickém jednání v Bruselu i při dalších kontaktech s EK zůstává řada problémů nedořešena.

Kontrolní mise Evropské komise - DG SANCO/7232/2007 proběhla v ČR ve dnech 18. až 22. 6. 2007. Cílem mise bylo ověřit provádění právních předpisů EU o dobrých životních podmínkách zvířat, které se vztahují na hospodářství s chovem prasat, telat a nosnic. Byl také kontrolován způsob, jakým jsou tato opatření začleněna do přístupu požadovaného nařízením Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 ze dne 29. dubna 2004. Mise neshledala zásadní nedostatky a doporučení, která navrhla, byla bezprostředně realizována, případně jsou pro ně stanoveny a kontrolovány termíny plnění.

Situace v ochraně zvířat v ČR v roce 2007 je detailně rozvedena v Informačním bulletinu SVS ČR č. 4/2008 „Program ochrany zvířat - situace v roce 2007“, který vydalo MZe v dubnu 2008. Program ochrany zvířat SVS ČR je realizován již od roku 1993. Za toto období bylo v ČR provedeno celkem 163 053 dozorových akcí a za týrání zvířat bylo podle § 203 trestního zákona celkem stíháno 614 a odsouzeno 288 osob.

V souladu s právními předpisy bylo za rok 2007, v rámci dozoru nad ochranou zvířat a péčí o jejich pohodu, provedeno celkem 16 127 kontrol a v 1 100 případech byla uložena nápravná opatření podle § 22 odst. 1 písm. h) zákona OZT.

3 KVALITA POTRAVIN A MALOOBCHOD

3.1 Bezpečnost a kvalita potravin

Hlavní prioritou kontrolní činnosti, stejně jako v minulých letech, byla kontrola bezpečnosti potravin a krmiv.

Orgány státního dozoru

Kontrolní činnost vyplývající z tzv. hygienického balíčku¹⁰ a nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 ze dne 29. dubna 2004 o úředních kontrolách za účelem ověřování, zda jsou dodržovány právní předpisy o krmivech a potravinách a ustanovení o zdraví zvířat a dobrých životních podmínkách pro zvířata, zajišťují v působnosti MZe tyto orgány dozoru: SZPI, SVS ČR, SRS, ÚKZÚZ a ČPI.

SZPI v rámci stanovených kompetencí při výrobě a uvádění do oběhu (včetně dovozu ze třetích zemí) kontroluje jakost a zdravotní nezávadnost zemědělských produktů, surovin k výrobě potravin a potravin zejména neživočišného původu. Kontroluje také označení potravin předepsanými údaji a správnost tohoto označení. Dále provádí kontrolu v oblasti vinařství a tabákových výrobků. SZPI vykonává dozor nad ohlášením zásob a na vstupním místě potravin a surovin rostlinného původu ze třetích zemí.

SZPI je Národním kontaktním místem systému včasné výměny informací (Rapid Alert System for Food and Feed - RASFF) v ČR. Tento systém je vzájemně propojenou sítí, která spojuje členské země EU s EK a EFSA¹¹. Výměna informací mezi členy sítě zabraňuje uvedení nebezpečných potravin a krmiv do oběhu na vnitřním trhu, případně umožňuje jejich stažení z oběhu.

Orgány veterinární správy ČR vykonávají státní dozor v oblasti bezpečnosti a kvality potravin při výrobě, skladování, přepravě, dovozu a vývozu surovin a potravin živočišného původu, při prodeji surovin a potravin živočišného původu na tržnicích a tržistištích, při prodeji potravin živočišného původu v prodejnách a prodejních úsecích, kde dochází k úpravě masa, mléka, ryb, drůbeže, vajec nebo k prodeji zvěřiny, a v prodejnách potravin, pokud jsou místy určení při příchodu surovin a potravin živočišného původu z členských států EU. SVS dále provádí kontroly v těchto oblastech: ochrana zdraví a pohoda zvířat, identifikace a registrace zvířat.

Mezi hlavní činnosti SRS patří ochrana rostlin a rostlinných produktů, ochrana proti zavlečení a rozšiřování škodlivých organismů (sleduje výskyt, vydává opatření), oblast přípravků na ochranu rostlin (rozhoduje o určení, sleduje a vyhodnocuje účinnost, správnost použití, vyhodnocuje nežádoucí účinky, vydává přehledy o jejich registraci apod.). SRS rozhoduje o pověření provádět některé odborné úkony fyzickými nebo právníky osobami a vykonává jejich kontrolu.

ÚKZÚZ provádí dozor v oblasti odrůdového zkušebnictví, krmiv, agrochemie, půdy a výživy rostlin, osiv a sadby pěstovaných rostlin, trvalých kultur (vinohradnictví a chmelářství). V oblasti živočišné produkce mimo jiné provádí dozor nad prováděním klasifikace těl jatečných zvířat.

Od 1. ledna 2007 postupují dozorové orgány a příslušné orgány v ČR, tzn. SZPI, SVS ČR, ÚKZÚZ, SRS, ČPI, ÚSKVBL (v působnosti MZe), Krajské hygienické stanice (v působnosti MZd), Celní správa (v působnosti GRČ) a SÚJB, při úředních kontrolách podle schváleného Víceletého národního plánu kontrol ČR 2007-09 (Plán kontrol). Strategickým cílem Plánu kontrol ČR je zajistit vysokou úroveň ochrany zdraví lidí a zájmů spotřebitelů, zdraví a pohody zvířat a zdraví rostlin.

Význam Plánu kontrol spočívá zejména v zajištění jednotného přístupu dozorových orgánů k provádění úředních kontrol a ve vytvoření spolehlivého základu pro kontroly prováděné inspekčními orgány EK v ČR. Úřad pro potraviny je kontaktním místem pro EK v případě její žádosti o poskytnutí aktuální verze tohoto plánu.

Ve smyslu čl. 44 nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 musí ČR jeden rok po zahájení provádění víceletého plánu kontrol a následně každý rok předložit EK Výroční zprávu s uvedením veškerých provedených změn v Plánu kontrol, výsledků kontrol a auditů provedených v předchozím roce, druhu a počtu zjištěných případů nedodržení, opatření k zajištění účinného provádění Plánu kontrol, včetně donucovacích opatření a jejich výsledků.

Monitoring cizorodých látek v potravních řetězcích

Monitoring cizorodých látek probíhá na základě usnesení vlády č. 369 ze dne 2. října 1991, č. 408 ze dne 10. června 1992, č. 810 ze dne 9. prosince 1998, č. 1320 ze dne 10. prosince 2001 a č. 1277 ze dne 15. prosince 2004, která stanovují povinnost MZe zajistit sledování cizorodých látek v celé vertikále potravního řetězce, včetně vstupů ovlivňujících přímo či nepřímo zdravotní nezávadnost potravin, krmiv a zemědělských surovin určených k jejich výrobě.

Monitoring cizorodých látek v potravinách a surovinách určených k výrobě potravin

Monitoring SZPI

V roce 2007 bylo SZPI odebráno v rámci monitoringu cizorodých látek celkem 2 248 vzorků. Hygienickému limitu nevyhovělo 25 vzorků (1,11 %).

Ovoce a zelenina

V případě zeleniny bylo odebráno celkem 373 vzorků na stanovení reziduí pesticidů. Maximální reziduální limit byl překročen u 5 vzorků. Jednalo se o vzorek fazolových lusků, papriky, salátu a ve dvou případech o ředkvičky. Na přítomnost dusičnanů bylo odebráno celkem 90 vzorků zeleniny. Nejvyšší obsah byl zaznamenán u rukoly, salátu a červené řepy.

Z celkem 296 analyzovaných vzorků ovoce bylo u 6 zaznamenáno překročení maximálního reziduálního limitu. Jednalo se o 4 vzorky stolních hroznů, dále vzorek mandarinek a hrušek.

Vzorky sušeného ovoce byly vyšetřovány na přítomnost aflatoxinů a ochratoxinu A. Z 28 analyzovaných vzorků sušeného ovoce nevyhověl vzorek sušených meruněk z Turecka. Z 27 analyzovaných vzorků skořápkových plodů byla přítomnost aflatoxinů zjištěna u 4 vzorků (dvakrát mandle, para ořechy a arašidy).

¹⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 ze dne 29. dubna 2004 o hygieně potravin, nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004 ze dne 29. dubna 2004, kterým se stanoví zvláštní hygienická pravidla pro potraviny živočišného původu, nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 854/2004 ze dne 29. dubna 2004, kterým se stanoví zvláštní pravidla pro organizaci úředních kontrol produktů živočišného původu určených k lidské spotřebě. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 41/2004 ze dne 21. dubna 2004.

¹¹ Evropský úřad pro bezpečnost potravin (European Food Safety Authority).

Brambory a výrobky z brambor

Na přítomnost reziduí pesticidů bylo odebráno celkem 27 vzorků. U 4 vzorků byly zaznamenány pozitivní nálezy.

Dusičnany byly detekovány u všech analyzovaných vzorků brambor v průměru 153 mg/kg (limit není stanoven). Hladina akrylamidu u smažených bramborových lupínků se pohybovala v rozmezí od 241 do 2 297 µg/kg.

Obilniny a obilné výrobky

Vzorky této skupiny byly podrobeny analýzám na přítomnost řady mykotoxinů. Výsledky šetření prokázaly 17 pozitivních nálezů deoxinivalenolu z celkem 33 odebraných vzorků, dále jeden pozitivní nález zearalenonu ve vzorku pšenice a pozitivní nález ochratoxinu A ve vzorku ovesných vloček. Jeden vzorek kukuřičných čipsů překročil svým obsahem limit zearalenonu. V případě fumonisinu FB₁ a FB₂ byly pozitivní nálezy zaznamenány u 30 ze 40 vzorků kukuřice a kukuřičných výrobků.

Nápoje

Přítomnost patulinu byla sledována v jablečných šťávách, z 18 vzorků byl zjištěn u 8 vzorků. Maximální limit nebyl překročen. V daném roce bylo odebráno celkem 14 vzorků piva na stanovení nitrosaminů, nebyl zjištěn pozitivní nález. V pomerančových šťávách byla sledována rezidua pesticidů. Ze 14 vzorků byl ve 2 případech zjištěn nález o-fenylfenolu.

Dětská výživa

U dětské výživy je pravidelně sledována přítomnost mykotoxinů, polyaromatických uhlovodíků, reziduí pesticidů a dusičnanů. Z celkem 206 vzorků došlo k překročení maximálního reziduálního limitu u 2 vzorků (rezidua pesticidů).

Lihoviny

Vzorky ovocných destilátů byly podrobeny analýzám na obsah metanolu, ethylkarbamátu a ftalátů. Nadlimitní množství metanolu bylo zjištěno u 2 vzorků meruňkovice, vzorku slivovice a ovocného destilátu z rybízu. Nadlimitní množství ethylkarbamátu bylo zjištěno u 3 vzorků meruňkovice a vzorku slivovice a hruškovice.

Více informací o činnosti SZPI lze nalézt na internetové adrese www.szpi.gov.cz.

Monitoring orgánů veterinární správy ČR

Orgány veterinární správy ČR provedly v roce 2007 v rámci monitoringu reziduí a kontaminantů (cizorodých látek) celkem 67 308 vyšetření, z toho 63 949 vyšetření v rámci plánovaných odběrů, 2 571 jako cílená vyšetření při dohledávání zdrojů kontaminace a opakovaných vyšetření a 788 vyšetření u vzorků dovážených komodit (tab. T3.1/01). V hodnoceném roce bylo celkové zastoupení nevyhovujících nálezů 0,18 %.

U skupin výrobků: mléko a mléčné výrobky, výrobky kojenecké a dětské výživy s podílem živočišných bílkovin, tuzemské masné výrobky, včetně konzerv a tuzemského medu vzorky vyhovovaly limitům.

Rezidua nepovolených hormonálních látek u skotu, ovcí a koz, prasat, drůbeže a faremně chované zvěře stejně jako kontaminace surovin a potravin živočišného původu radioizotopy nebyla prokázána. Mezi nejzávažnější případy patřilo zjištění reziduí chloramfenikolu (zakázaného léčiva pro potravinová zvířata) u brojlerů, na základě tohoto zjištění bylo utraceno přes 11 tis. brojlerů v porážkové váze. Rezidua chloramfenikolu byla nalezena také v moči jalovic, celá tato stáj je pod stálým dohledem a jalovice mohou opustit hospodářství jen na základě vyhovujícího laboratorního výsledku. Ve 3 případech byla nalezena rezidua antikokcidů v křepelčích vejcích, kterých bylo zlikvidováno přes 6 tis. kusů.

V oblasti krmiv a krmných surovin živočišného původu vzorky splňovaly v naprosté většině limity až na výjimky reziduí doplňkových látek ze skupiny antikokcidů, zvláště rezidua nikarbazinu, ale i narasinu a lasalocidu v několika vzorcích vyšetřovaných v souvislosti s cíleným a opakovaným vyšetřením při zjištění reziduí v tkáních drůbeže nebo ve vejcích. Vody používané k napájení hospodářských zvířat obsahovaly v několika případech vyšší hodnoty dusičnanů i dusitanů.

U surovin z moře nebyl zaznamenán nevyhovující vzorek. Vzorky tuzemských sladkovodních ryb splňovaly hygienické limity, výjimkou jsou rezidua malachitové zeleně a její leukoforms, které byly zjištěny u 6 vzorků pstruha.

Obsah chemických prvků, chlorovaných pesticidů, PCB, dioxinů a reziduí veterinárních léčiv až na ojedinělé výjimky vyhovoval hygienickým limitům. V několika případech byl zjištěn nevyhovující obsah kadmia v ledvinách starších kusů krav.

T3.1/01 - Celkový přehled vyšetření na cizorodé látky podle komodit a důvodů vyšetření v roce 2007

Komodita	Vyšetření počet	Nadlimitní	
		počet	%
Lovná zvěř, bioindikátory	4 124	8	0,19
- monitoring	4 107	8	0,19
- cílené vyšetření	17	0	0,00
- dovoz	0	0	0,00
Hospodářská zvířata	39 304	88	0,22
- monitoring	38 327	32	0,08
- cílené vyšetření	917	56	6,11
- dovoz	60	0	0,00
Potraviny a suroviny živočišného původu	17 714	18	0,10
- monitoring	16 618	11	0,07
- cílené vyšetření	995	7	0,70
- dovoz	101	0	0,00
Krmiva	6 166	8	0,13
- monitoring	4 897	5	0,10
- cílené vyšetření	642	2	0,31
- dovoz	627	1	0,16
Celkem všechny vzorky	67 308	122	0,18
- monitoring	63 949	56	0,09
- cílené vyšetření	2 571	65	2,53
- dovoz	788	1	0,13

Pramen: SVS ČR

Zpracoval: J. Drápal (SVS ČR)

Více informací o činnosti orgánů veterinární správy ČR lze nalézt na internetové adrese www.svs-cr.cz.

Kontrola a monitoring ÚKZÚZ

V roce 2007 provedl odbor zemědělské inspekce 3 254 úředních kontrol krmiv, inspektoři odebrali 3 477 vzorků, 318 vzorků bylo nevyhovujících. Laboratoř ÚKZÚZ provedla 35 655 stanovení, z toho 540 stanovení bylo nevyhovujících. Celkové zastoupení nevyhovujících vzorků bylo 9,1 %. Zahájeno a uzavřeno bylo 18 správních řízení při závažném porušení právních předpisů, ve kterých byly uloženy pokuty v celkové výši 110 tis. Kč.

Monitoring krmiv

ÚKZÚZ v rámci monitoringu zakázaných a nežádoucích látek v krmivech v roce 2007 odebral 858 vzorků krmiv, z toho bylo 6 vzorků nevyhovujících (tab. T3.1/02).

T3.1/02 - Monitoring krmiv ÚKZÚZ

Materiál	Vzorků celkem	Nevyhov. vzorků	Celkem stanovení	Nevyhov. stanovení	Nedostatky
Doplňkové krmné směsi pro hospodářská zvířata	226	0	1 365	0	
Doplňkové látky	10	2	70	2	vysoký obsah dioxinů a furanů, znehodnocené krmivo, likvidace
Kompletní krmné směsi pro hospodářská zvířata	266	2	2 762	2	vysoký obsah mědi a zinku v kompletních krmných směsích pro selata
Krmné suroviny	275	0	1 942	0	
Minerální krmiva	21	0	392	0	
Mléčné krmné směsi	7	0	78	0	
Premixy	44	2	552	3	kontaminace nepovolenými látkami, nedodržené koncentrace povolených látek
Určitá proteinová krmiva	9	0	84	0	
Celkem	858	6	7 245	7	

Pramen: ÚKZÚZ

Zpracoval: P. Šima (ÚKZÚZ)

V rámci monitoringu cizorodých látek v zemědělské půdě a vstupech do půdy provádí ÚKZÚZ bazální monitoring zemědělských půd, sledování atmosférické depozice, kontrolu hnojiv, kontrolu kalů z čistíren odpadních vod a kontrolu kvality půdy po aplikaci kalů z čistíren odpadních vod. Více informací lze nalézt na www.ukzuz.cz.

Institut ekologie a chovu zvířete, s. r. o., sleduje mimo jiné estery kyseliny ftalové (ftaláty) v tukové tkáni vybraných druhů zvířete, jakožto přirozených indikátorů úrovně kontaminace.

VÚMOP sleduje obsah rizikových látek v půdách a rostlinách. Více informací lze nalézt na www.vumop.cz.

VÚRV sleduje imisní situaci v rezortu zemědělství. Více informací lze nalézt na www.vurv.cz.

ZVHS pokračovala v roce 2007 v monitoringu cizorodých látek na vybraných drobných vodních tocích a malých drobných nádržích. Více informací lze nalézt na www.zvhs.cz a na www.voda.mze.cz.

Monitoring cizorodých látek v lesních ekosystémech byl v roce 2007 zaměřen zejména na zjišťování obsahu těžkých kovů a vybraných organických látek v jedlých houkách a další hodnocení jakosti malých zdrojů pitné vody a vody odtékající z lesních povodí do větších zdrojů. Více informací lze nalézt na www.vulhm.cz.

3.2 Distribuce potravin

Koncentrace obchodu, po řadě let zpomalování vývoje, vzrostla. Došlo ke kvalitativnímu zlomu - neprobíhá již jen výstavba nových prodejen, ale hlavně se spojují řetězce (český trh některé subjekty opouštějí). Tím se český trh podstatně přiblížil západoevropským poměrům.

Počátkem 90. let byl obrat TOPI0 a zbytku trhu vyrovnán, v současnosti má TOPI0 dvojnásobný obrat než zbytek žebříčku. Naprostá většina obratu TOP50 stále připadá na firmy s převahou rychloobrátkového zboží (80 %), ale postupně rostou i ostatní segmenty.

Tržby v maloobchodě se výrazně liší v jednotlivých maloobchodních segmentech. Ve struktuře maloobchodních tržeb firem s převahou rychloobrátkového zboží zaujímají hypermarkety¹² více než polovinu (53,6 %) z celého segmentu, diskonty¹³ (21,3 %) již předstihly supermarkety¹⁴ (17,9 %), následují malé samoobsluhy (4,7 %) a jiné formy prodeje (2,4 %). Z českého trhu po řadě let odešly mezinárodní řetězce (Delvita, Carrefour, Edeka, Julius Meinl).

Na prvním místě největších obchodních firem (z hlediska tržeb) v sortimentu rychloobrátkového zboží s převahou potravin byla v roce 2007¹⁵ společnost Schwarz ČR¹⁶ (obrat 46,2 mld. Kč), dále následují Ahold ČR¹⁷ (obrat 32,8 mld. Kč) a Makro Cash&Carry ČR (obrat 31,2 mld. Kč). Na dalších pozicích se umístily skupiny REWE¹⁸ (obrat 29,7 mld. Kč), Tesco Stores ČR (obrat 29,4 mld. Kč), Globus ČR (obrat 13,7 mld. Kč), Tengelmann¹⁹ (obrat 13,6 mld. Kč) a ASPIAG²⁰ (obrat 8,6 mld. Kč).

Ještě několik let lze očekávat růst tržního podílu hypermarketů a bude pokračovat zvyšování tržního podílu diskontů (prostor pro jejich expanzi ještě není vyčerpán). Tržní podíl supermarketů bude vlivem konkurence diskontů a hypermarketů stagnovat nebo mírně klesat. Také u malých samoobsluh lze očekávat pokles tržního podílu. Naopak dojde k mírnému nárůstu tzv. „alternativních formátů“ (konvenience²¹ prodejny či minisupermarkety pro venkovský prostor, specializované prodejny čerstvých potravin, masa, zeleniny, pečiva).

Růst spokojenosti zákazníků s konkrétními faktory v prodejně, kterou uvádí jako hlavní nákupní místo, se od konce devadesátých let zpomalil. U některých faktorů již bylo dosaženo maxima. V meziročním srovnání se zvýšil podíl „velmi spokojených“ zákazníků. Nejvyšší nárůst byl u faktoru „možnost bezhotovostní platby“. Naopak nejvyšší pokles se projevil u faktoru „cenová úroveň“. Zákazníci hypermarketů jsou nadprůměrně spokojeni s čerstvostí a kvalitou zboží, zákazníci supermarketů s možností bezhotovostní platby, zákazníci diskontů s cenovou úrovní, zákazníci malých samoobsluh s rychlostí obsluhy.

Nejčastějším důvodem pro volbu nákupního místa byla uváděna blízkost prodejny či její příhodná poloha (celkem 70 %). Dalšími významnými kritérii byly příznivé ceny (58 %) a široký výběr zboží (49 %). Akční ceny a slevy jmenovalo jako hlavní důvod k nákupu 30 % zákazníků. Požadavky zákazníků se však v jednotlivých obchodních formátech liší. Zákazníci hypermarketů uvádějí především široký výběr, u diskontů je to zejména kombinace nízkých cen a akčních slev, zákazníci supermarketů oceňují zejména snadnou dostupnost prodejen, u malých samoobsluh je to rovněž snadná dostupnost, rychlé odbavení a také příjemný a ochotný personál.

Podíl jednotlivých formátů na trhu je dočasně stabilizován. Nejčastěji jmenovanou prodejnu, kde zákazníci utratí největší část výdajů za potraviny, jsou hypermarkety (38 % podíl preferencí), které tak potvrzují svou dominanci. U diskontů (25 %) je zřejmý mírný, ale trvalý růst oblíbenosti. Obliba supermarketů (po poklesu v předchozích letech) se stabilizovala (16 %). Stejnou úroveň preferencí jako v předchozím roce mají také menší samoobsluhy (14 %).

Preference zákazníků jsou stabilizované, dochází pouze k dílčím změnám v pořadí sledovaných faktorů. Jako nejdůležitější faktory byly vnímány čerstvost a kvalita zboží (známka 1,19²²), cenová úroveň (1,34), zřetelné označení cen (1,41), šíře sortimentu (1,45) a rychlost obsluhy (1,46). Nadále jsou nejvýznamnějšími faktory pro zákazníky hypermarketů, rozhodující je pro ně čerstvost a kvalita zboží, šíře sortimentu a čistota v prodejně. Pro zákazníky diskontů je nadprůměrně důležitá cenová úroveň. Zákazníci supermarketů upřednostňují rychlost obsluhy a časovou dostupnost prodeje. Pro zákazníky malých samoobsluh je nadprůměrně důležitá příjemná a ochotná obsluha, čistota prodejny a okolí a zřetelné označení cen.

Deset nejnavštěvovanějších obchodních řetězců představuje hlavní nákupní místo pro 77 % dotázaných. Tradičně silný je Kaufland (17 % preferencí), druhé místo si udrželo Tesco (11 %), třetí byl Penny Market (10 %). Z vývoje preferencí je zřejmý nejvýraznější nárůst u diskontu Lidl (7 %, meziročně se zvýšil o 2 %).

Téměř 70 % domácností občas nakupuje privátní značky jednotlivých řetězců. Jen 11 % domácností se s privátními značkami nesetkalo. Tyto značky běžně nakupují zejména zákazníci ve věku 40-59 let, se základním vzděláním, žijící v městech do 5 000 obyvatel.

¹² Samoobslužná prodejní jednotka s více než 2 500 m² prodejní plochy, výrazné zastoupení mají nepotravinářské sortimenty, s více než 18 pokladnami.

¹³ Samoobslužná prodejní jednotka, zcela převažuje rychloobrátkové zboží, prodejní plocha odpovídá supermarketům, je zde výrazně omezen sortiment a snížená cenová úroveň.

¹⁴ Samoobslužná prodejní jednotka se 401 - 2 500 m² prodejní plochy, zcela převažuje rychloobrátkové zboží, se 4 - 18 pokladnami.

¹⁵ Odhad INCOMA Research.

¹⁶ Zahrnuje diskontně orientované hypermarkety Kaufland a diskontní prodejny Lidl.

¹⁷ Zahrnuje hypermarkety Hypernova a supermarket Albert.

¹⁸ Zahrnuje diskonty Penny Market a supermarket Billa.

¹⁹ Zahrnuje diskonty Plus diskont.

²⁰ Zahrnuje hypermarkety Interspar a supermarket Spar.

²¹ „Výhodné, vhodné“ prodejny, ve kterých si může zákazník v dané chvíli pohodlně nakoupit vše, co právě potřebuje, jsou pro zákazníky časově dostupné v kteroukoliv dobu, jsou tedy výhodné jak nabízeným sortimentem, tak i prodejní dobou.

²² Ocenění v bodové stupnici od 1 do 5, kdy 1 je nejvyšší ocenění a 5 nejnižší (systém školních známek).

Biopotraviny nakupuje necelá třetina domácností (součet odpovědí „kupuji je občas“ a „kupuji je běžně“). Pravidelně je však nakupuje jen 5 % respondentů. Biopotraviny pravidelně kupují zejména zákazníci s vysokoškolským vzděláním (8 %) a mladší věkové kategorie. Přitom biopotraviny zná 87 % domácností.

Z uvedeného je zřejmé, že obchodní řetězce mají významný vliv na vývoj spotřebitelských cen i na odbyt výrobků na trhu. V současné době vyvíjí EU úsilí omezit zneužívání tržní síly obchodních řetězců vůči dodavatelům. Evropský parlament vydal písemné prohlášení o šetření a nápravě zneužívání síly, kterého se dopouštějí velké obchodní řetězce působící v Evropské unii²³. Rovněž v ČR byl podán návrh zákona²⁴, který měl zamezit obchodním řetězcům případné zneužití výsadního postavení na trhu vůči dodavatelům. Tento návrh zákona 17. 3. 2008 vláda odmítla. Návrh však bude projednávat Poslanecká sněmovna.

3.3 Spotřeba potravin

V roce 2007 celková spotřeba potravin vyjádřená ve stálých cenách (kvalifikovaný odhad VÚZE) stagnovala. Podle předběžného odhadu se po poměrně dlouhém období nepatrně zvýšila spotřeba potravin živočišného původu (o 0,8 %), spotřeba potravin rostlinného původu v podstatě stagnovala (snížení o 0,1 %).

V roce 2007 se spotřebitelské ceny úhrnem zvýšily o 2,8 %. Přitom - po delším časovém období - stouply nejvíce ceny potravin a nealkoholických nápojů (o 4,7 %). Opět se zvýšily ceny za bydlení (3,4 %), které patří spolu s výživou k nezbytným potřebám. Vzhledem k tomu, že zvýšení spotřebitelských cen potravin a nealkoholických nápojů probíhalo převážně koncem roku, nebyl vliv cen na úroveň spotřeby v roce 2007 výrazný. Spotřeba potravin v letech 2006 a 2007 je uvedena v tab. T3.3/01.

T3.3/01 - Spotřeba potravin v ČR (kg/obyv./rok)

Potravinová skupina	2006	2007 ¹⁾	Meziroční index
Maso celkem v hodnotě na kosti	80,6	80,8	100,2
v tom - hovězí	10,4	10,3	99,0
- telecí	0,1	0,1	100,0
- vepřové	40,7	42,5	104,4
- drůbež	25,9	24,4	94,2
- ostatní	3,5	3,5	100,0
Ryby celkem	5,6	5,5	98,2
Mléko a mléčné výrobky v hodnotě mléka bez másla	239,4	244,5	102,1
Vejce	13,6	14,0	102,9
Máslo	4,4	4,1	93,2
Sádlo	4,7	4,8	102,1
Rostlinné tuky a oleje	16,5	16,2	98,2
Cukr rafinovaný celkem	39,0	35,0	89,7
Obiloviny celkem v hodnotě mouky bez rýže	101,4	99,0	97,6
Brambory celkem	70,0	68,5	97,9
Luštěniny	2,1	2,1	100,0
Zelenina celkem v hodnotě čerstvé	81,4	82,0	100,7
Ovoce mírného pásma v hodnotě čerstvého	56,1	54,5	97,1
Jižní ovoce	32,0	35,0	109,4

1) Odhad VÚZE - na základě statistických údajů o tržní produkci, ostatním prodeji a salda zahraničního obchodu s potravinami (z dat platných v dubnu 2008).

Pramen: Spotřeba potravin v roce 2006, ČSÚ

Zpracoval: O. Štiková (VÚZE)

Celková spotřeba masa a masných výrobků se v roce 2007 nepatrně zvýšila. Spotřeba drůbeže se snížila výrazně (spotřebitelské ceny se zvýšily nejvíce ze všech druhů masa), spotřeba hovězího masa se snížila nepatrně, což odpovídá vývoji jeho spotřebitelských cen. Naopak spotřeba vepřového masa vzrostla při snížení spotřebitelských cen. Vývoj spotřeby základních druhů masa v podstatě odpovídal vývoji jejich spotřebitelských cen.

V ČR je spotřeba masa celkem nižší než ve vykazovaných státech EU. Vysoká spotřeba masa celkem je ve Španělsku (134,2 kg v roce 2003), naopak relativně nízká je v Řecku (90,5 kg). Z vykazovaných států EU je v ČR nejnižší spotřeba hovězího masa, naopak nejvyšší spotřebu vykazuje Francie (27,2 kg v roce 2003). Úroveň spotřeby vepřového masa v ČR přibližně odpovídá průměru sledovaných zemí EU. Nejvyšší spotřeba je v Dánsku (74,4 kg v roce 2003), nejnižší v Řecku (28,1 kg). Naopak spotřeba drůbeže je v ČR vysoká (přes pokles v roce 2007). Nejvyšší spotřebu drůbeže vykazuje Španělsko (34,1 kg v roce 2003), nejnižší Itálie (18,2 kg).

²³ Výzva GR pro hospodářskou soutěž, k provedení šetření důsledků koncentrace řetězců EU pro malé podniky, dodavatele, pracovníky i spotřebitele, a zejména k posouzení veškerých případů zneužívání kupní síly, které mohou z této koncentrace vyplývat. Dále je požadován návrh vhodných opatření, včetně regulací, která budou chránit spotřebitele, pracovníky a výrobce před jakýmkoli zneužitím vedoucího postavení nebo před negativními vlivy, které byly během šetření zjištěny. EP pověřuje svého předsedu, aby toto prohlášení předal Komisi, Radě a parlamentům členských států.

²⁴ Zákon počítal s tím, že obchodníci s ročním obratem vyšším než 5 mld. korun vypracují etický kodex vůči svým dodavatelům. Pokud by jej nedodržovali, hrozila by jim pokuta až 10 mil. korun nebo 10 % z ročního obratu.

V ČR v roce 2007 meziročně vzrostla spotřeba mléka a mléčných výrobků (o 2,1 %). Zvýšila se především spotřeba přírodních sýrů, dále smetan, kysaných mléčných výrobků a jogurtů. Naopak ke snížení spotřeby opět došlo u konzumního mléka a mléčných konzerv. Přitom spotřebitelské ceny všech druhů mléčných výrobků se v roce 2007 zvýšily.

Přes zvyšující se spotřebu mléka a mléčných výrobků je úroveň spotřeby v ČR stále nižší než ve většině vykazovaných zemí EU. Při mezinárodním srovnání je problémem odlišná metodika sledování spotřeby v EU než v ČR²⁵. Spotřeba mléka tekutého a ostatních mléčných výrobků (podle metodiky EU) v ČR v roce 2006 dosáhla 87,5 kg, v zemích EU byla v roce 2004 podstatně vyšší. Vysoká spotřeba těchto potravin byla v Irsku (191,0 kg), Dánsku (136,0 kg) a Španělsku (134,5 kg), nejnižší byla v Řecku (71,7 kg). Spotřeba sýrů (včetně tvarohů) je v ČR přibližně na průměrné úrovni, ale spotřeba v jednotlivých státech EU se výrazně liší. Nejvyšší spotřebu má Řecko (25,5 kg) a Francie (24,9 kg), naopak nízká je v Irsku (6,8 kg).

U potravinové skupiny tuky došlo v ČR ke snížení spotřeby másla a velmi mírně i rostlinných jedlých tuků a olejů. Naopak spotřeba sádla se nepatrně zvýšila. Vývoji spotřeby odpovídá také vývoj spotřebitelských cen. Ceny másla i rostlinných jedlých tuků a olejů rostly, naopak cena sádla se snížila.

V roce 2007 se zvýšila spotřeba jižního ovoce, ale spotřeba ovoce mírného pásma klesla. Přitom cena obou druhů ovoce vzrostla, avšak zvýšení cen ovoce mírného pásma bylo podstatně výraznější. Spotřeba zeleniny celkem se mírně zvýšila, přestože se zvýšila i její cena.

Spotřeba cukru, výrobků z obilovin a brambor se v roce 2007 opět snížila. Spotřebitelské ceny brambor a výrobků z obilovin se výrazně zvýšily, ceny výrobků z cukru rostly podstatně mírněji. Spotřeba luštěnin stagnovala.

Ve srovnání s vykazovanými státy EU je v ČR vysoká spotřeba obilovin. Vyšší spotřebu v marketingovém roce 2004/05 mělo Řecko (172,1 kg), Itálie (111,9 kg), Dánsko (106,3 kg) a Maďarsko (103,6 kg). Podstatně nižší je však spotřeba v Lucembursku (64,1 kg), Lotyšsku (71,8 kg), Španělsku (78,6 kg) a Belgii (79,0 kg).

Spotřeba cukru je v ČR přibližně na průměrné úrovni spotřeby zemí EU. Nejvyšší spotřeba je v Lucembursku (60,8 kg), nejnižší v Itálii (26,1 kg) a v Litvě (27,8 kg).

Spotřeba vajec (v ČR 14,0 kg) se ve vykazovaných zemích EU v roce 2004 pohybovala od 10,0 kg (Irsko) do 18,6 kg (Španělsko).

3.4 Vývoj spotřebitelských cen potravin

Vývoj spotřebitelských cen zboží a služeb, a především potravin, byl v roce 2007 v ČR v podstatně větší míře než v předchozích letech ovlivněn vývojem cen surovin a zemědělských a potravinářských komodit na světových trzích. Neúroda obilovin spjatá s výpadky produkce u klíčových exportérů (Severní Amerika, Austrálie, Ukrajina, většina evropských zemí), nízké zásoby obilovin, rozšíření výroby biopaliv, rostoucí globální poptávka po potravinách (zejména po mléčných výrobcích) vyvolaná rychlým růstem asijských ekonomik (především Číny a Indie), růst ekonomiky Ruska a nových členských zemí EU - to jsou hlavní důvody, které po letech poklesu či stagnace vedly k výraznému celosvětovému zvýšení cen většiny rostlinných a následně i živočišných komodit. Současně pokračoval nárůst cen ropy, zemního plynu a obecně energií.

Tyto skutečnosti společně s působením tuzemských proinflačních vlivů, ke kterým patřily zejména administrativní úpravy cen (např. vzestup cen elektřiny, nájemného, tabákových výrobků, železniční dopravy, koncesionářských poplatků) a růst spotřebitelské poptávky, znamenaly v ČR v roce 2007 opětovné zrychlení celkového růstu cen spotřebního zboží a služeb.

Průměrná meziroční míra inflace (vyjádřená celkovým přírůstkem spotřebitelských cen) v roce 2007²⁶ byla 2,8 %, což představuje o 0,3 p. b. vyšší hodnotu než v roce 2006. Stejně úroveň dosáhla míra inflace v roce 2004. Jak vyplývá z výpočtů VÚZE (z údajů Eurostatu), cenová hladina v ČR rostla v porovnání s vývojem v zemích EU 27 o 0,6 p. b. dynamičtěji.

Na úhrnném navýšení cenové úrovně (tj. inflaci) se největší a stejnou měrou (shodně 0,8 p. b.) podílely ceny ve skupinách potravin a nealkoholické nápoje, bydlení (čisté nájemné, elektřina, vodné, stočné) a alkoholické nápoje vč. tabákových výrobků. Ceny posledně uvedené skupiny vykazaly v důsledku zvýšení spotřební daně u tabákových výrobků nejprogresivnější růst (o 10,2 %) ze všech sledovaných výdajových skupin. Naopak proti zvýšení cen působil několik let trvající pokles cen odívání a obuvi a cen bytového vybavení vč. zařízení domácnosti a rovněž stagnace cen pošt a telekomunikací a cen rekreací a kultury.

Rok 2007 znamenal zlom ve vývoji spotřebitelských cen potravin. Úhrnná cenová hladina potravin a nealkoholických nápojů stoupla meziročně o 4,7 %, což je o 3,9 p. b. více než v roce 2006. Zatímco v roce 2006 byl přírůstek cen této skupiny v ČR nižší než v zemích EU 27, v roce 2007 zvýšení cen potravin a nealkoholických nápojů v naší republice předstihlo o 1 p. b. průměrný cenový růst této skupiny v EU 27. Mezi zemí s nejrychlejším tempem růstu spotřebitelských cen potravinářského zboží patřily nově přistoupení Bulharsko (+13,6 %), dále Lotyšsko (+13,5 %), Turecko (+12,4 %), Maďarsko (+12,0 %) a Litva (+11,1 %).

Cenová úroveň samotných potravin se mezi roky 2007 a 2006 zvedla o 5,0 %, ceny nealkoholických nápojů po dlouhodobém poklesu či stagnaci vzrostly o 1,8 %. Do růstu meziroční cenové hladiny potravin se významně promítl cenový vývoj v posledním čtvrtletí roku 2007. Zatímco v 1.-3. čtvrtletí byly ceny potravin vcelku stabilizované (průměrné měsíční tempo růstu cen potravin činilo 100,3 %), ve 4. čtvrtletí došlo k jejich bouřlivému vzestupu (průměrné měsíční tempo růstu cen potravin dosáhlo 103,0 %). Zvýšení spotřebitelských cen potravinářského zboží bylo odezvou na růst CZV (o 16,8 %) a CPV potravinářských výrobků a nápojů (o 5,1 %).

²⁵ Státy EU vykazují spotřebu tzv. čerstvých mléčných výrobků (tj. veškerých mléčných výrobků bez sýrů, tvarohů a mléčných konzerv přepočtených na potřebu mléka nezbytnou na jejich výrobu), v ČR je vykazována celková spotřeba mléka a mléčných výrobků v hodnotě mléka bez másla.

²⁶ Od roku 2007 se vývoj indexů spotřebitelských cen a služeb sleduje na nových spotřebních koších. V rámci revize byl revidován výběr cenových reprezentantů, váhový systém, soubor reprezentantů, metodika zjišťování a způsob výpočtu. V souvislosti s vytvořením nového váhového schématu (váhy jsou odvozeny z peněžních výdání domácností v roce 2005) se změnila proporce jednotlivých výdajových skupin. Např. u potravin a nealkoholických nápojů se výrazně snížil jejich podíl na úhrnu, naopak u bydlení se tento podíl zvýšil. Rovněž došlo ke změně základního období na prosinec 2005.

T3.4/01 - Meziroční indexy spotřebitelských cen potravinářského zboží

Skupina	2006/05	2007/06
Potraviny	101,1	105,0
v tom - maso a masné výrobky	98,5	100,7
- ryby a rybí výrobky	101,5	102,3
- mléko, mléčné výrobky, vejce	99,1	106,2
- oleje a tuky	96,9	104,4
- pekárenské výrobky, obiloviny	107,0	110,2
- cukr, marmeláda, cukrovinky, cukrářské výrobky	98,2	101,5
- ovoce a ovocné výrobky	93,8	107,9
- zelenina a zeleninové výrobky, brambory, luštěniny	117,4	105,5
- ostatní potravinářské výrobky a přípravky	101,6	103,7
Nealkoholické nápoje	98,9	101,8
v tom - káva, čaj, kakao	99,0	99,7
- minerální vody, šťávy, ostatní nealkoholické nápoje	98,8	102,9

Pramen: ČSÚ - Indexy spotřebitelských cen, 2007, 2008

Zpracoval: I. Mrhálková (VÚZE)

Z tab. T3.4/01 je zřejmé, že s výjimkou nápojové skupiny káva, čaj, kakao zaznamenaly všechny ostatní potravinové skupiny v roce 2007 meziroční zvýšení cenové úrovně. Vývoj indexů spotřebitelských cen v detailnějším členění dokumentuje příl. tab. 3.4/01.

Na úhrnný růst cen potravin v roce 2007 měl podobně jako v roce 2006 stěžejní vliv vývoj cen pekárenských výrobků. Meziroční zvýšení spotřebitelských cen této skupiny o 10,2 %, druhé nejvyšší za posledních 10 let, bylo způsobeno prudkým cenovým růstem na podzim roku 2007. Nárůst spotřebitelských cen pekárenských výrobků probíhal v návaznosti na vzestup CPV, jenž byl důsledkem jak výrazného navýšení cen vstupní suroviny - obilovin, tak především cen elektřiny, plynu, tepla, vody i pohonných hmot. Stejně jako v roce 2006 byl i v roce 2007 růst spotřebitelských cen jednotlivých druhů pekárenských výrobků podstatně progresivnější než cen zpracovatelů, což znamenalo vyšší marži obchodníků. V rámci této skupiny, ale současně i všech hodnocených potravin, rostla v meziročním srovnání nejrychleji cenová úroveň pšeničné mouky (o 24,7 %, zatímco v roce 2006 o 7,7 % poklesla), chleba (o 16,1 %) a běžného pečiva (o 13,7 %).

Druhou skupinou, jejíž cenový vývoj v roce 2007 významným způsobem ovlivnil zvýšení celkové úrovně cen potravinářských produktů, byly mléko, mléčné výrobky, vejce (+6,2 %). Ceny mléka a mléčných výrobků velmi úzce reagovaly na vývoj na světových trzích. Výpadek dodávek mléka z Austrálie a Oceánie, pokračující růst poptávky po mléčných výrobcích v zemích jihovýchodní Asie a pokles světových zásob na minimální úroveň způsobily nebyvalý vzestup světových cen této komodity, který se odrazil v růstu cen celé výrobové vertikály mléka v zemích EU, ČR nevyjimaje. Ke zvýšení tuzemských cen mléka a mléčných výrobků napomohly i další faktory, např. růst cen nákladových vstupů, tj. energií, vodného, stočného, cen krmiv aj. Podobně jako u cen pekárenských výrobků k výraznějšímu růstu spotřebitelských cen této skupiny došlo až ve 4. čtvrtletí roku 2007. Spotřebitelská cena konzumního mléka po poklesu v roce 2006 zaznamenala v roce 2007 rekordní meziroční přírůstek (11,9 %) a zároveň nejvyšší úroveň od roku 1996 (u mléka polotučného činila v průměru 15,40 Kč/l). Vzestup cen konzumního mléka v obchodní síti předstihl růst cen zpracovatelů i výrobců. Cenová hladina mléčných výrobků rostla v porovnání s vývojem ceny mléka pozvolněji - u sýrů o 7,5 % a u ostatních mléčných výrobků o 2,1 %. Po dvouletém propadu došlo k oživení cen vajec. Razantní vzestup cenové hladiny vajec v posledním čtvrtletí roku 2007 související s růstem CZV (dopad značného zvýšení cen krmných směsí) vedl k meziročnímu navýšení ceny této komodity o 6,4 %. Tempo růstu spotřebitelských cen vajec bylo zhruba poloviční než u CZV.

Zatímco ceny ovoce a ovocných výrobků vykázaly v roce 2006 nejznamenatelnější pokles z analyzovaných skupin, v roce 2007 (proti roku 2006) růstem o 7,9 % přispěly k vyššímu růstu cenové úrovně potravin. Vlivem prudkého nárůstu spotřebitelských cen konzumních jablek (důsledek nižší nabídky na trhu) stoupla cenová hladina ovoce mírného pásma o 12,2 %, ceny jižního ovoce rostly méně dynamicky - o 9,7 %. Naproti tomu ceny ovocných výrobků se stejně jako v předchozím roce nepatrně snížily.

Mírně nad úrovní průměrného růstu cen potravin se pohyboval vzestup cen zeleniny (vč. brambor). Nízká produkce brambor v ČR i v hlavních producentských zemích EU (v marketingovém roce 2006/07) a s ní spojená rostoucí poptávka společně s vyššími dovozy konzumních brambor podnítily zvýšení spotřebitelské ceny této plodiny o 14,6 %. Přestože se meziroční přírůstek spotřebitelské ceny brambor v roce 2007 ve srovnání s růstem v roce 2006 snížil o 53 p. b., patřil v rámci potravin mezi nejvyšší. Jeden kg konzumních brambor nakoupil spotřebitel v roce 2007 za 14,03 Kč, což je nejvyšší hodnota za celé porevoluční období. Adekvátně s růstem cen brambor stoupla cena bramborových výrobků. Cenová úroveň čerstvé zeleniny se v maloobchodě - i přes mírné snížení cen pěstitelů - zvýšila o 3,6 %, což je však o 7,3 p. b. méně než v roce 2006. Pohyb cen zeleninových výrobků byl nevýznamný.

Spotřebitelské ceny zbývajících potravinových skupin se v porovnání s celkovým růstem cen potravin zvedaly pomaleji. Na zvýšení cenové úrovně olejů a tuků působilo zejména značné navýšení ceny másla, nastartované v září roku 2007. Jak vyplývá z údajů ČSÚ, vzestup spotřebitelských cen másla o 8,1 % (vč. pomazánkového másla) přibližně odpovídal růstu cen zpracovatelů, k němuž došlo díky zvýšení světových cen másla i tuzemských CZV konzumního mléka. Průměrná spotřebitelská cena čerstvého másla (116,30 Kč/kg) dosáhla v roce 2007 historického maxima. Dynamika růstu cen rostlinných jedlých tuků i olejů byla vzhledem k růstu ceny másla podstatně mírnější (zvýšení o 3,2 %, resp. o 1,5 %). Spotřebitelská cena sádla kopírovala vývoj ceny vepřového masa a proti roku 2006 klesla o 1,6 %.

Cenová hladina cukru a výrobků z cukru v úhrnu - podobně jako v předchozím roce - nedoznala ani v roce 2007 výraznějších změn. Po zhruba 5% redukci v roce 2006 se v roce 2007 cena cukru téměř zanedbatelně zvedla (o 1,0 %), rovněž pohyby cen čokoládových i nečokoládových cukrovinek byly minimální (od -0,8 % do 1,5 %). Vyšší přírůstek ceny (+6,3 %) je registrován pouze u cukrářských výrobků z důvodu růstu cen vstupních surovin, (především mouky, másla, mléka), ale i cen energií.

Prakticky stagnaci cen (+0,7 %) zaznamenaly v roce 2007 maso a masné výrobky. Ceny jednotlivých druhů masa se však vyvíjely diferencovaně. Přetrvávající převis nabídky vepřového výsekového masa nad poptávkou se odrazil v poklesu úrovně CZV jatečních prasat, CPV a v závěru

i spotřebitelských cen tohoto druhu masa. Stejně jako v předchozím roce se cenová hladina vepřového masa meziročně snížila o 2,9 %. U hovězího výsekového masa došlo v porovnání s vývojem v roce 2006 ke zmírnění tempa růstu spotřebitelských cen na 1,9 %. Na rozdíl od roku 2006, kdy cenová úroveň drůbeže klesla o 6,3 %, v roce 2007 zhruba o stejnou hodnotu stoupla. Příčinou růstu spotřebitelských cen drůbeže byl vysoký vzestup jak cen zpracovatelů, tak výrobců kuřat vyvolaný poklesem nabídky, nižší úrovní dovozu proti roku 2006 a razantním růstem cen krmných směsí. Hladina spotřebitelských cen ostatního masa, uzenářského zboží i masových konzerv se v roce 2007 vzhledem k roku 2006 změnila takřka zanedbatelně.

V rámci nealkoholických nápojů si dlouholetý sestupný trend zachovaly ceny potravin pro přípravu teplých nápojů (káva, čaj, kakao), naopak ceny sirupů a koncentrátů, minerálních a stolních vod, ovocných a zeleninových šťáv a ostatních nealkoholických nápojů po poklesu či stagnaci v minulých letech vzrostly o 2,9 %.

3.5 Vydání za potraviny

Vydání za potraviny v průměrné zpravidajské domácnosti v roce 2006²⁷ činila 17 621 Kč na osobu a rok a proti roku 2005 vzrostla o 780,- Kč, tj. o 4,6 %. Vydání domácností za potraviny rostla tedy pomaleji než spotřební výdaje domácností celkem i než čisté peněžní příjmy domácností (o 6,9 %, resp. 7,2 %; tab. T3.5/01). Růst vydání domácností za potraviny ovlivnilo jak zvýšení spotřeby některých druhů potravin v domácnostech (nejvíce vzrostla spotřeba cukru, pšeničné mouky, masa, rýže, brambor a ovoce), tak i růst spotřebitelských cen potravin v roce 2006 (o 1,1 %). Z makroekonomického pohledu mají vyšší vypovídací schopnost - než absolutní výdaje za potraviny - údaje relativní, tj. podíl výdajů za potraviny vzhledem k celkovým spotřebním výdáním domácností a jejich vztahu k ostatním výdáním v domácnostech (tab. T3.5/01 a příl. tab. 3.5/01). Podíl vydání za potraviny na celkových spotřebních výdáních průměrné zpravidajské domácnosti v roce 2006 činil 18,1 % a zaznamenal tak meziročně další pokles (o 0,4 p. b.). Klesající tendence podílu vydání za potraviny je dlouholetým trendem a v rámci ekonomických ukazatelů trendem pozitivním. Z hlediska vydání domácností na uspokojení ostatních potřeb došlo v roce 2006 v porovnání s rokem 2005 ke zvýšení podílu vydání zejména za bydlení a za zdraví, za spoje a za ostatní vydání a služby (ubytovací služby, bytové vybavení a zařízení domácnosti). Tyto skutečnosti souvisely zejména s růstem cen za tyto služby (přírůstek spotřebitelských cen za bydlení v roce 2006 činil 6,3 %, za zdraví 4,7 %, za spoje 6,8 % atd.).

V roce 2006 uskutečnil ČSÚ ve statistice rodinných účtů některé korekce, a to jak metodické, tak ve složení zpravidajského souboru. Od roku 2006 nejsou samostatně sledovány domácnosti zemědělské - tyto domácnosti byly podle příslušnosti začleněny do domácností zaměstnanců nebo domácností samostatně činných osob. Nově jsou naopak sledovány domácnosti nezaměstnaných. S přihlédnutím k těmto skutečnostem nebylo možné provést meziroční porovnání mezi jednotlivými typy domácností (za roky 2005 a 2006). Tab. T3.5/02 obsahuje proto porovnání podílu vydání za potraviny, nápoje a tabák na celkových spotřebních výdáních jednotlivých typů domácností pouze za rok 2006.

T3.5/01 - Vývoj čistých peněžních příjmů a vydání za potraviny, nápoje a tabák v průměrné zpravidajské domácnosti

Ukazatel	Příjmy, vydání (Kč/os./rok)		Meziroční index	Podíl na spotřebních výdáních (%)	
	2005	2006		2005	2006
Čisté peněžní příjmy	108 676	116 549	107,2	x	x
Spotřební vydání celkem	91 085	97 342	106,9	100,0	100,0
z toho - potraviny, nápoje a tabák	21 378	22 381	104,7	23,5	23,0
v tom - potraviny	16 841	17 621	104,6	18,5	18,1
- nealkoholické nápoje	1 934	1 977	102,2	2,1	2,0
- alkoholické nápoje a tabák	2 603	2 783	106,9	2,9	2,9

Pramen: Statistika rodinných účtů, I. díl, ČSÚ, 2006, 2007; výpočty VÚZE

Zpracoval: H. Sekavová (VÚZE)

T3.5/02 - Podíl vydání za potraviny, nápoje a tabák na celkových spotřebních výdáních jednotlivých typů domácností v roce 2006 (%)

Ukazatel	Domácnosti			
	zaměstnanců	samost. činných	nezaměstnaných	důchodců
Spotřební vydání celkem	100,0	100,0	100,0	100,0
z toho - za potraviny, nápoje a tabák	21,3	21,4	28,1	29,4
v tom - potraviny	16,6	16,5	22,0	24,3
- nápoje nealkoholické	2,0	2,0	2,3	2,2
- nápoje alkoholické	1,4	1,7	1,3	2,0
- tabák	1,3	1,2	2,5	0,9

Pramen: Statistika rodinných účtů, I. díl, ČSÚ, 2007; výpočty VÚZE

Zpracoval: H. Sekavová (VÚZE)

²⁷ Statistika rodinných účtů (ČSÚ) uvádí každoročně data s ročním zpožděním, tzn., že roční aktuální údaje jsou za rok 2006.

V rámci typů domácností nejvyšší podíl vydání za potraviny si i nadále udržují domácnosti důchodců (24,3 %), následovány domácnostmi nezaměstnaných (22 %). Podíl vydání za potraviny v domácnostech zaměstnanců a samostatně činných osob osciluje kolem 16,6-16,5 %. Domácnosti důchodců měly současně i nejvyšší podíl vydání za alkoholické nápoje, domácnosti nezaměstnaných pak za tabákové výrobky. Výdaje domácností důchodců za potraviny souvisí s vysokou tržní spotřebou potravin v těchto domácnostech. Bez ohledu na to, že výši spotřeby (na osobu a rok) významně ovlivňuje i demografická struktura daného typu domácnosti, je více než zřejmé, že domácnosti důchodců se v mnohem vyšší míře zaměřují na domácí stravování. Tomu odpovídá i skutečnost, že domácnosti důchodců mají nejnižší vydání ve veřejném stravování - výše těchto vydání činila např. v roce 2006 kolem 40 % vydání za veřejné stravování domácností zaměstnanců. V hodnocení vysokých vydání za potraviny (resp. spotřeby potravin) v domácnostech důchodců je třeba též připomenout jejich nejvyšší naturální vydání za výživu v rámci sledovaných domácností (např. formou potravinových darů rodinám svých dětí apod.). V roce 2006 převyšovala tato naturální vydání v Kč na osobu a rok více než 2x výši těchto vydání ve všech ostatních typech domácností.

Z hlediska jednotlivých druhů potravin vydávaly domácnosti nejvíce prostředků za pekárenské výrobky (tab. T3.5/03). Ve větším odstupe pak za uzeniny, dále za cukr a cukrovinky, za ovoce a ovocné výrobky, za zeleninu a zeleninové výrobky a za vepřové maso. Nejméně prostředků vydávaly domácnosti za ostatní maso, vejce a brambory. V roce 2006 v porovnání s rokem 2005 došlo k nárůstu vydání ve všech hodnocených potravinových skupinách (s výjimkou konzumního mléka). Nejvíce se zvýšila vydání za brambory (v průměrné zpravidajské domácnosti o 91,7 %), příčinou byl zejména nárůst spotřebitelské ceny brambor (o 67,9 %), vzrostla i jejich spotřeba (v průměrné domácnosti o 14,5 %). Naopak klesla vydání za mléko (o 3 % v průměrné domácnosti), přestože spotřeba konzumního mléka v domácnostech nepatrně stoupla. Důvodem poklesu vydání domácností za mléko bylo snížení jeho spotřebitelské ceny o 2,6 %.

T3.5/03 - Vydání domácností za hlavní druhy potravin (Kč/os./rok)

Ukazatel	Průměrná zpravidajská domácnost		Domácnosti			
			zaměstnanců	sam. činných	nezaměstnaných	důchodců
	2005	2006	2006	2006	2006	2006
Maso vepřové	921	1 030	913	976	926	1 419
Maso hovězí	298	355	301	361	234	534
Ostatní maso	226	246	216	241	240	341
Uzenářské zboží	1 916	1 978	1 867	1 793	1 595	2 536
Drůbež	922	998	915	976	894	1 255
Ryby	442	464	440	431	397	559
Mléko konzumní	657	637	595	598	621	804
Vejce	262	270	231	231	314	406
Tuky a oleje	824	841	739	691	739	1 285
Ovoce, ovocné výrobky	1 215	1 222	1 144	1 131	1 048	1 542
Zelenina, zeleninové výrobky	978	1 189	1 120	1 173	1 005	1 416
Brambory	157	301	260	251	297	473
Cukr, cukrovinky, marmeláda	1 291	1 352	1 274	1 243	1 077	1 692
Pekárenské výrobky	3 047	3 215	3 115	2 937	2 921	3 795

Pramen: Statistika rodinných účtů, I. díl, ČSÚ, 2006, 2007

Zpracoval: H. Sekavová (VÚZE)

V mezinárodním měřítku je ke globálnímu hodnocení ekonomické úrovně jednotlivých zemí používán ukazatel podílu vydání domácností za potraviny, nápoje a tabák na celkových vydáních domácností. Tento ukazatel za ČR dosahoval v roce 2006 úrovně 23 % a vzhledem k roku 2005 došlo opět k jeho poklesu (o 0,5 p. b.). V EU 27 činil podíl vydání za potraviny, nápoje a tabák v roce 2005 (poslední hodnocený rok - Eurostat) 16 %. V rámci zemí EU (příl. tab. 3.5/02) měly v roce 2005 nejvyšší podíl vydání za potraviny, nápoje a tabák na celkových vydáních domácností Litva (35,1 %) a Lotyšsko (28,6 %); nejnižší Irsko, Nizozemsko a Rakousko (13,4 %). Stejně výše jako ČR dosahovaly domácnosti Maďarska a Slovenska (23,5 %), vyšší podíl než ČR mělo Polsko (25,2 %) spolu s Estonskem (26,3 %).

4 STRUKTURY AGRÁRNÍHO SEKTORU, VYUŽITÍ PŮDY A VLASTNICKÉ VZTAHY

4.1 Podnikatelská struktura zemědělství

Koncem roku 2007 bylo v zemědělském registru ČSÚ evidováno necelých 51 tis. subjektů (podniků) hospodařících v daném odvětví (tab. T4.1/01)²⁸. Jejich podstatnou část (více než 1/4) tvoří drobní pěstitelé a (nebo) chovatelé bez podnikatelského osvědčení. Všechny zemědělské jednotky v uvedeném registru, stejně jako respondenti dosavadních agrocentrů a strukturálních šetření v zemědělství, jsou podmíněně označovány jako zemědělské podniky.

Více než 2 tis. podniků (4 % z celkového počtu) bylo zaměřeno výhradně na živočišnou výrobu (neobhospodařovaly žádnou zemědělskou půdu). Převážnou část z nich (více než 86 %) tvoří podniky fyzických osob (PFO). Zbývající část podniků hospodařících bez půdy připadá na podniky právnických osob (PPO), převážně na obchodní společnosti.

T4.1/01 - Podnikatelská struktura fyzických a právnických osob v zemědělství¹⁾, stav koncem roku 2007

Právní forma	Počet podniků	Obhospodařovaná zemědělská půda		Obhospodařovaná orná půda		Průměrná výměra ²⁾	
		ha	%	ha	%	ha z. p.	ha o. p.
Fyzické osoby celkem	47 463	1 080 573	29,8	682 938	25,7	23,6	14,9
z toho - SHR³⁾	32 626	1 016 751	28,0	649 843	24,4	32,3	20,6
Právnické osoby celkem	3 424	2 546 221	70,2	1 979 540	74,3	808,8	628,8
v tom - obchodní společnosti celkem	2 624	1 660 045	45,8	1 258 249	47,3	700,7	531,1
z toho - spol. s r. o.	1 913	830 118	22,9	576 134	21,6	475,7	330,2
- a. s.	664	814 336	22,5	671 329	25,2	1 404,0	1 157,5
- družstva	601	853 559	23,5	700 258	26,3	1 456,6	1 195,0
- ostatní⁴⁾	199	32 617	0,9	21 033	0,8	169,0	109,0
Celkem	50 887	3 626 794	100,0	2 662 479	100,0	74,2	54,5

1) Zemědělsky aktivní subjekty s velikostními parametry odpovídajícími prahovým hodnotám AGC 2000.

2) Vypočteno za podniky obhospodařující zemědělskou půdu.

3) SHR - samostatně hospodařící rolníci.

4) Státní podniky, příspěvkové organizace aj.

Pramen: ČSÚ - Zemědělský registr

Zpracoval: E. Divila (VÚZE)

Rozhodující část zemědělských podniků (96 %) obhospodařovala alespoň minimální výměru z. p.²⁹ Celkem připadlo na tyto podniky 3,6 mil. ha z. p., z toho 2,7 mil. ha o. p. Převážnou část půdy obhospodařují nadále PPO - více než 70 % z. p. a více než 74 % o. p. Mezi těmito podniky výrazně převažují obchodní společnosti (především společnosti s r. o. a akciové společnosti; v malé míře jsou zastoupeny i veřejné obchodní společnosti a komanditní společnosti). Významný podíl mají dosud také družstva (méně než 1/4 z. p. a více než 1/4 o. p.), zatímco podíl ostatních právnických osob je v obou případech menší než 1 %. Největší podíl na půdě obhospodařované PFO mají samostatně hospodařící rolníci (SHR), na které připadá 28 % celkové výměry obhospodařované z. p. a více než 24 % celkové výměry o. p. Rozdílný podíl jednotlivých kategorií podniků na zemědělské a orné půdě se odráží v rozdílném stupni zornění z. p.: více než 63 % u PFO a méně než 78 % u PPO (z toho více než 69 % u s. r. o., 82 % u družstev a více než 82 % u a. s.).

Ještě vyšší podíl než na obhospodařované půdě mají PPO na početních stavech základních druhů hospodářských zvířat. Podle údajů v tab. T4.1/02 připadlo na PPO necelých 78 % skotu a krav, více než 90 % prasat a více než 88 % drůbeže. Z jednotlivých právních forem podniků zůstávají největšími chovateli skotu celkem a krav družstva, následovaná a. s. a SHR. Na chovu prasat se nejvíce podílejí a. s., následované (s velkým odstupem) družstva a s. r. o., na chovu drůbeže a. s., s. r. o. a SHR.

²⁸ Uváděné údaje za rok 2007 jsou předběžné a budou zpřesněny podle výsledků strukturálního šetření ZEM 2007, které budou k dispozici v 2. polovině roku 2008.

²⁹ Jedná se o subjekty alespoň s 1 ha vlastní nebo najaté z. p. (základní prahová jednotka zjišťování počínaje Agrocentrem 2000) nebo alespoň s 15 ari intenzivních plodin (sady, zelenina, květiny) nebo 10 ari vinic nebo 3 ari zakrytých ploch. Část subjektů (podniků) má výměru z. p. pod uvedenými hodnotami, splňuje však požadavky na prahové hodnoty týkající se chovu hospodářských zvířat: alespoň 1 ks skotu nebo 2 ks prasat nebo 4 ks ovcí a koz nebo 50 ks drůbeže, případně alespoň 100 ks králíků nebo kožešinových zvířat.

T4.1/02 - Struktura početních stavů hospodářských zvířat podle právních forem podniků, stav koncem roku 2007

Právní forma	Skot				Prasata		Drůbež	
	celkem		z toho krávy					
	ks	%	ks	%	ks	%	ks	%
Fyzické osoby celkem	316 369	22,3	128 122	22,3	266 405	9,5	3 322 083	11,5
z toho - SHR¹⁾	299 407	21,1	122 214	21,3	247 231	8,8	3 164 766	10,9
Právní osoby celkem	1 102 870	77,7	446 176	77,7	2 551 529	90,5	25 655 471	88,5
v tom - obchodní společnosti celkem	649 425	45,8	264 608	46,1	1 876 920	66,6	23 100 077	79,7
z toho - spol. s r. o.	252 590	17,8	105 339	18,3	469 400	16,7	11 077 846	38,2
- a. s.	392 559	27,7	157 240	27,4	1 404 323	49,8	12 022 200	41,5
- družstva	439 692	31,0	175 565	30,6	649 373	23,0	2 425 968	8,4
- ostatní	13 753	1,0	6 003	1,1	25 236	0,9	129 426	0,4
Celkem	1 419 239	100,0	574 298	100,0	2 817 934	100,0	28 977 554	100,0

1) SHR - samostatně hospodařící rolníci.

Pramen: ČSÚ - Zemědělský registr

Zpracoval: E. Divila (VÚZE)

Pro velikostní strukturu zemědělských podniků v ČR je příznačné velmi odlišné zastoupení velkých a malých podniků u právnických a fyzických osob (tab. T4.1/03 a příl. tab. 4.1/01). Koncem roku 2007 připadlo 75,6 % z celkové výměry z. p. obhospodařované PPO na podniky větší než 1 tis. ha, z toho na podniky nad 2 tis. ha 40,5 %, zatímco u PFO analogicky 9,8 % a 1,4 %. V průměru za obě základní právní formy (PFO a PPO) připadlo na 66,1 % podniků s výměrou do 10 ha 2,2 % celkové výměry obhospodařované z. p., kdežto na 3,8 % podniků s výměrou nad 500 ha 72,2 % celkové výměry. Z celkového počtu 349 podniků s výměrou nad 2 tis. ha je pouze 6 PFO a ostatních 343 jsou PPO. Mezi 46 podniky s výměrou nad 4 tis. ha z. p. jsou zastoupeny jen PPO (z toho 20 a. s. a 19 družstev).

T4.1/03 - Velikostní struktura podniků fyzických a právnických osob obhospodařujících zemědělskou půdu, stav koncem roku 2007

Velikostní skupiny podniků podle výměry obhospodařované z. p. (ha)	Podniky celkem ¹⁾				Podniky fyzických osob ¹⁾				Podniky právnických osob ¹⁾			
	počet		výměra obhospodařované z. p.		počet		výměra obhospodařované z. p.		počet		výměra obhospodařované z. p.	
	abs.	%	ha	%	abs.	%	ha	%	abs.	%	ha	%
> 0 - < 5	26 369	54,0	41 376	1,1	26 079	57,1	40 703	3,8	290	9,2	673	0,0
5 - < 10	5 902	12,1	40 935	1,1	5 759	12,6	39 910	3,7	143	4,5	1 025	0,0
10 - < 50	9 990	20,4	222 610	6,1	9 589	21,0	212 397	19,7	401	12,7	10 212	0,4
50 - < 100	2 236	4,6	156 442	4,3	2 053	4,5	143 486	13,3	183	5,8	12 956	0,5
100 - < 500	2 503	5,1	545 326	15,0	1 923	4,2	382 198	35,4	580	18,4	163 128	6,4
500 - < 1000	809	1,7	590 422	16,3	227	0,5	155 233	14,4	582	18,5	435 189	17,1
1000 - < 2000	695	1,4	983 993	27,1	69	0,2	91 240	8,4	626	19,9	892 754	35,1
2000 a více	349	0,7	1 045 690	28,8	6	0,0	15 406	1,4	343	10,9	1 030 284	40,5
Celkem	48 853	100,0	3 626 794	100,0	45 705	100,0	1 080 573	100,0	3 148	100,0	2 546 221	100,0

1) Bez podniků neobhospodařujících zemědělskou půdu.

Pramen: ČSÚ - Zemědělský registr

Zpracoval: E. Divila (VÚZE)

Vývoj podnikatelské struktury českého zemědělství v období po prvním Agrocenzu z roku 1995 (příl. tab. 4.1/02) se vyznačuje soustavným mírným nárůstem podílu PFO na obhospodařované půdě. Proti roku 1995 se v roce 2007 tento podíl u PFO s výměrou nad 3 ha z. p.³⁰ zvýšil o 6,1 p. b. Zvýšila se i průměrná výměra těchto podniků - z 39,5 ha v roce 1995 na 44,0 ha v roce 2007. Podíl PPO se naopak soustavně snižoval, převážně na úkor družstev (jejich podíl na výměře z. p. obhospodařované všemi zemědělskými podniky se snížil ze 47,0 % v roce 1995 na 23,7 % v roce 2007). Poměrně výrazně se ve sledovaném období snížila průměrná výměra PPO - z 1 136,3 ha na 861,3 ha z. p.

4.2 Organizace prvovýrobců na agrárním trhu

V rámci opatření „Zakládání skupin výrobců“ programu HRDP, který byl zahájen v roce 2005, poklesl v roce 2007 počet skupin výrobců o 14 žadatelů. V roce 2007 tak bylo podáno celkem 360 žádostí o dotaci ve výši 372,3 mil. Kč, k 31. 12. bylo celkem vyplaceno 113 žádostí ve výši 145,2 mil. Kč. V rámci 360 podaných žádostí dotací se jednalo o 864 komodit, jelikož každá skupina výrobců si může zařadit do žádostí libovolný počet komodit. Pro komodity včely a jateční běžci nebyly podány v roce 2007 žádné žádosti o dotace.

³⁰ Jako základní prahová hodnota pro vymezení zpravodajské jednotky v Agrocenzu 1995 byly zvoleny 3 ha obhospodařované z. p. Pro Agrocenzus 2000, následující zemědělská strukturální šetření i zemědělský registr byla základní prahová hodnota snížena na 1 ha z. p.

Žadatelé, zařazení do opatření „Zakládání skupin výrobců“ (v rámci nařízení vlády č. 655/2004 Sb.), podávali žádosti o dotace na regionálních odborech SZIF v období od 2. 1. 2007 do 15. 2. 2007.

T4.2/01 - Žádosti na dotace podle komodit v roce 2007

Komodita	Počet žádostí na komoditu	Procentní zastoupení
Obiloviny	209	24,2
Olejniny	207	24,0
Brambory	24	2,8
Len a konopí pěstované na vlákno	3	0,3
Květiny a okrasné dřeviny	1	0,1
Léčivé, aromatické a kořenové rostliny	20	2,3
Školkařské výpěstky ovocných dřevin	2	0,2
Jatečný skot	139	16,1
Jatečná prasata	174	20,1
Jatečná drůbež	79	9,1
Jatečné ovce a kozy	6	0,7
Celkem	864	100,0

Pramen: SZIF

Zpracoval: J. Menzlová (VÚZE)

Většina odbytových organizací je specializována na prodej vybraných komodit omezenému počtu zpracovatelů.

V roce 2007 působila na českém trhu s hovězím a vepřovým masem celá řada odbytových družstev a organizací. K nejvýznamnějším lze řadit národní odbytové družstvo CENTROODBYT, které kromě obchodování s jatečným skotem a prasaty poskytuje svým členům marketingové a monitorovací služby o tuzemském a zahraničním trhu s jatečnými zvířaty. V roce 2007 sdružoval CENTROODBYT celkem 9 odbytových družstev, které zobchodovaly ve srovnání s rokem 2006 přibližně stejný objem vepřového masa a cca o 3 % méně živého skotu. K další významné odbytové organizaci působící na domácím trhu se řadí AGROPORK - družstvo, které sdružuje více než 180 členů, producentů jatečných prasat a skotu.

Na trhu s mlékem v České republice bylo registrováno k 31. 12. 2007 celkem 41 odbytových organizací, jejichž prostřednictvím bylo prodáno v roce 2007 celkem 1 752,7 tis. t mléka, tj. 65,2 % množství dodaného k dalšímu zpracování. Podíl mléka prodaného prostřednictvím odbytových organizací se tak meziročně zvýšil o více než 10 %. Největšího podílu na prodeji dosáhlo odbytové družstvo MLECOOP s prodejem 729 026 t syrového kravského mléka, což je 27,1 % tržní produkce ČR určené k dalšímu zpracování. Druhou nejsilnější odbytovou organizací na trhu s mlékem je mlékařské a hospodářské družstvo JIH. Družstvo ve stejném období zprostředkovalo prodej 347 955 t mléka, což představuje 12,9 % tržní produkce určené k dalšímu zpracování.

Na úseku komodity ovce a kozy působí společnost OVEKO, a. s., která byla založena chovateli ovcí a koz v ČR sdruženými ve Svazu chovatelů ovcí a koz v ČR. Jejím hlavním cílem je zajistit pravidelný tuzemský odbyt, k ostatním aktivitám patří provádění kontroly užitkovosti a poradenství.

V obchodu s komoditou slepičí vejce pokračovaly v činnosti společnosti ČESKÁ VEJCE CZ, a. s., ZLATÁ VEJCE, a. s. Největšího rozsahu v obchodu s obilovinami a olejinami dosahuje AGROODBYT ČR.

V rámci Společné organizace trhu bylo v ČR k 31. 12. 2007 registrováno 5 organizací producentů ovoce a zeleniny - CZ FRUIT odbytové družstvo Praha, JIHOFRUKT družstvo Velké Bílovice, Odbytové družstvo LITOTEL Bohušovice nad Ohří, Jihomoravská zelenina družstvo Velké Bílovice a EKO - ODBYT odbytové družstvo Slaný.

Počet předběžně uznaných skupin producentů vzrostl v roce 2007 na sedm. K původním pěti předběžně uznaným organizacím producentů ovoce a zeleniny (EB FRUIT odbytové družstvo ovocnářů Holovousy, ZN FRUIT Hodonice, Družstvo producentů rajčat Podivín, Východočeská zelenina - družstvo producentů zeleniny Synkov-Slemen a Odbytové družstvo Polabí Přerov nad Labem) přibýly další tři skupiny, kterým byla udělena předběžná registrace (Družstvo BRAMKO CZ Semice, Družstvo OZC Jizera Předměřice nad Jizerou a Odbytové družstvo Ovoce Český ráj Praha), zároveň však jedno družstvo zaniklo (ZN FRUIT Hodonice). U těchto předběžně uznaných organizací producentů se jedná o právnické osoby, které usilují o získání registrace jako organizace producentů, avšak zatím ještě nesplňují všechna stanovená kritéria. Organizace producentů ovoce a zeleniny dodaly do obchodních řetězců více než 40 % tržní produkce zeleniny. Čerpání finančních prostředků je uvedeno v kap. 5.1.7.

4.3 Podnikatelská struktura zpracovatelů agrárních surovin

Zpracovatelé agrárních surovin patří převážně do sektoru výroby potravinářských výrobků a nápojů. Podle registru ČSÚ klesl počet podnikatelských subjektů v tomto sektoru v roce 2007 na 14 299 subjektů (meziročně je to méně o 102 firem). Příčinou jsou stále náročnější podmínky ve výrobě potravin především z hlediska standardů.

S těmito náročnými podmínkami se obtížně vyrovnávají především fyzické osoby, z nichž většina podniká podle živnostenského zákona. Počet těchto subjektů trvale klesá. V roce 2007 jich bylo registrováno 10 312, což je meziročně méně o 185 fyzických osob.

Z obchodních společností jsou stále více využívány právní formou společnosti s r. o., jejichž počet trvale roste. V roce 2007 tuto právní formu využívalo 2 683 firem, což je meziročně více o 52 těchto společností. Počet a. s. se v roce 2007 nezměnil a meziročně zůstal na úrovni 505 společností.

Naopak počet zahraničních osob v potravinářství vzrostl a ke konci roku 2007 jich bylo registrováno 482 (meziročně více o 31 osob). Zbývající část výrobců potravin a nápojů využívá k podnikání další právní formy.

Ve velikostní struktuře potravinářské výrobní základny v kategorii firem od 20 zaměstnanců, sledovaných ČSÚ, převládaly v roce 2007, obdobně jako v minulých letech, malé podniky do 49 zaměstnanců. Jejich počet meziročně vzrostl o 35 firem. Podíl podniků od 500 zaměstnanců činil v roce 2007 pouze 2,3 % a počet velmi velkých podniků zůstal na počtu 7 firem. Podrobnější údaje poskytuje tab. T4.3/01.

T4.3/01 - Velikostní struktury potravinářských podniků s 20 a více zaměstnanci

Počet zaměstnanců	Průměrný počet podniků		Meziroční index
	2006	2007	
20 - 49	531	566	106,6
50 - 99	213	218	102,3
100 - 499	235	217	92,3
500 - 999	18	17	94,4
1 000 a více	7	7	100,0
Celkem	1 004	1 025	102,1

Pramen: ČSÚ - Výsledky zpracování měsíčních údajů za podnikatelské subjekty s 20 a více zaměstnanci (kód publikace: 8001 - 05 a oborové údaje) či (kód publikace: 8001 - 07 a oborové údaje)

Zpracoval: J. Mezera (VÚZE)

Výkonnostně nejvýznamnější velikostní kategorií byly v roce 2007 podniky od 100 do 299 zaměstnanců. Podíl těchto podniků na tržbách potravinářského sektoru v b. c. dosáhl v roce 2007 téměř 33 %. Jejich podíl na počtu podniků v témže roce představoval jen 18 %.

Podíl sedmi největších podniků s 1 000 a více zaměstnanci na tržbách v b. c. činil v roce 2007 jen 13 %. Rozsah objemu tržeb těchto podniků v b. c. v roce 2007 však vzrostl.

Oborový pohled na počty podniků s 20 a více zaměstnanci v roce 2006 v meziročním porovnání poskytuje tab. T4.3/02.

T4.3/02 - Průměrný počet podnikatelských subjektů podle výrobních oborů

Ukazatel	2006	2007	Meziroční index
Výroba masa a masných výrobků	181	183	101,1
Zpracování ryb	8	9	112,5
Zpracování ovoce, zeleniny a brambor	41	41	100,0
Výroba rostlinných a živočišných tuků a olejů	4	5	125,0
Úprava a zpracování mléka	60	62	103,3
Výroba mlýnských a škrobářských výrobků	47	48	102,1
Výroba hotových krmiv	72	72	100,0
Výroba ostatních potravinářských výrobků	485	501	103,3
Výroba nápojů	106	104	98,1
Průmysl potravinářský a tabákový celkem	1 004	1 025	102,1

Pramen: ČSÚ - Výsledky zpracování měsíčních údajů za podnikatelské subjekty s 20 a více zaměstnanci (kód publikace: 8001 - 07 a oborové údaje)

Zpracoval: J. Mezera (VÚZE)

Příliv přímých zahraničních investic do výroby potravin a nápojů a zpracování tabáku dosáhl za rok 2007 podle předběžných údajů ČNB celkem 7 391,2 mil. Kč, což představuje podíl 3,99 % na celkovém objemu těchto investic vstupujících do národní ekonomiky ČR. V porovnání s rokem 2006 nastal v roce 2007 růst přílivu přímých zahraničních investic do hodnoceného sektoru z hlediska jak objemu, tak podílu na celkových zahraničních investicích.

Přímé zahraniční investice celkem do výroby potravin a nápojů a zpracování tabáku za celé sledované období od roku 1993 dosáhly předběžně částky 60,4 mld. Kč a podílely se na objemu investic do národní ekonomiky 3,26 %.

Odliv přímých investic z ČR do zahraničí ze sektoru výroby potravin a nápojů a zpracování tabáku za rok 2007 činil předběžně -311,2 mil. Kč, což je ovlivněno zejména zápornou hodnotou reinvestovaného zisku. Za celé sledované období tento odliv dosáhl 672,9 mil. Kč, což představuje 0,51% podíl v rámci národní ekonomiky.

4.4 Dodavatelská odvětví

Osivo a sadba

V roce 2007 bylo podle zákona č. 219/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zaevidováno a zaregistrováno 618 semenářských firem s oprávněním pro výrobu a dovoz rozmnožovacího materiálu a jeho uvádění do oběhu.

ÚKZÚZ - odbor osiv a sadby je členem Mezinárodní asociace pro zkoušení semen ISTA. Akreditace zkušební laboratoře OS Praha organizací ISTA umožňuje odboru osiv a sadby vydávat mezinárodní certifikáty ISTA. Členství ČR v OECD a kontrola množitelských porostů podle schémat OECD pro odrůdovou certifikaci (včetně provádění vegetačních zkoušek) umožňuje odboru osiv a sadby vydávat certifikáty OECD. V roce 2007 bylo vystaveno celkem 931 mezinárodních certifikátů, z toho 839 ISTA a 92 OECD. Kromě těchto mezinárodních certifikátů využívá mnoho dodavatelů možnosti vyvázet osivo s dvojjazyčným česko-anglickým uznávacím listem na osivo.

V příl. tab. 4.4/01 jsou uvedeny přihlášené množitelské plochy v roce 2007 v porovnání s rokem 2006. Z tabulky vyplývá, že došlo proti roku 2006 ke snížení množitelských ploch u luskovin a olejnin. Důvodem byl nižší zájem o certifikovaná osiva tuzemské produkce a nárůst dovozu ze zemí EU. K výraznému nárůstu došlo u ploch obilovin a jetelovin a prolomil se několikaletý pokles ploch brambor. Dlouhodobě se projevuje zvýšený zájem o osivo trav, jejichž produkce každoročně mírně stoupá.

Přípravky na ochranu rostlin

Podle údajů SRS bylo v roce 2007 použito na ochranu polních kultur 10 774,6 tis. kg, l přípravků na ochranu rostlin, viz příl. tab. 4.4/02. Na 1 ha z. p. bylo aplikováno 3,55 kg, l přípravku na OR (tj. 1,68 kg, l účinných látek přípravků na OR). Biologickými přípravky (mikrobiálními a makrobiálními) bylo ošetřeno 7 155,4 ha kulturních plodin, což je jen 37 % rozsahu ošetření v roce 2006. Meziroční pokles použití biologických přípravků byl způsoben nižší potřebou ošetření kukuřice.

Celková roční spotřeba přípravků na OR vzrostla o 8,6 %. Z celkové spotřeby přípravků na OR v roce 2007 reprezentovaly herbicidy a desikanty 59,6 %, fungicidy 23,4 %, regulátory růstu 8,0 % a insekticidy a rodenticidy 6,7 %.

V roce 2007 bylo v ČR registrováno nebo povoleno používat celkem 927 přípravků na OR, držitelů platných rozhodnutí SRS o registraci přípravků na OR bylo 81 a 34 držitelů vlastnilo rozhodnutí SRS o povolení k dovozu souběžných přípravků na ochranu rostlin.

Průmyslová hnojiva

V chemickém a farmaceutickém průmyslu ČR v roce 2007 dosáhly tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb u průmyslových hnojiv cca 2,6 % a v případě agrochemikálií a pesticidů cca 1 %. Rozhodujícím výrobcem a distributorem průmyslových minerálních hnojiv v ČR je LOVOCHEMIE, a. s., Lovosice, která je členem skupiny AGROFERT HOLDING, a. s., který sdružuje další subjekty, mající klíčovou pozici v chemickém průmyslu, zemědělství a potravinářské výrobě. Dalšími významnými firmami ve výrobě a distribuci průmyslových minerálních hnojiv jsou AGRO CS, a. s., Česká Skalice, AGRA GROUP, a. s., Střelské Hoštice. V roce 2007 bylo v ČR odhadem vyrobeno 215 tis. t hnojiv v přepočtu na čisté živiny, z toho převážnou část (cca 91 %) tvořila hnojiva dusíkatá (rovněž v přepočtu na č. ž.).

V tab. T4.4/01 je uveden podíl uvedených druhů minerálních chemických hnojiv na celkovém dovozu a vývozu v roce 2007.

T4.4/01 - Dovozy a vývozy minerálních chemických hnojiv

Název	Dovoz 2007		Vývoz 2007	
	mil. Kč	%	mil. Kč	%
Hnojiva - dusíkatá	2 300	55,8	2 465	88,6
- fosforečná	138	3,4	10	0,4
- draselná	574	13,9	43	1,5
- obsahující 2-3 prvky	1 111	27,0	265	9,5
Celkem	4 123	100,0	2 782	100,0

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ (údaje k 5. 2. 2008)

Zpracoval: V. Pokorný (VÚZE)

Mezi nejvýznamnější dovozce minerálních chemických hnojiv do ČR (podle statistické hodnoty) v roce 2007 patřilo Slovensko, Polsko, Německo, Rusko a Maďarsko s podílem zhruba 82,8 % na celkovém objemu dovozu. Mezi nejvýznamnější odběratele patřilo Německo, Rakousko, Polsko, Slovensko a Itálie s podílem zhruba 88,7 % na celkovém objemu vývozu.

K 31. 12. 2007 bylo zaregistrováno podnikatelskými subjekty u ÚKZÚZ celkem 2 899 hnojiv, pomocných půdních látek, pomocných rostlinných přípravků a substrátů. Z tohoto množství tvoří zhruba 60 % hnojiva, pomocné půdní látky, pomocné rostlinné přípravky a substráty z dovozu a zbytek, tj. zhruba 40 % je tuzemské provenience.

Průmyslová krmiva

Celkový objem výroby průmyslových krmných směsí (KS) v ČR v roce 2007 byl 3,2 mil. t. V porovnání s rokem 2006 došlo k nárůstu výroby o 7,3 %, a to u všech sledovaných KS. Vývoj výroby KS v letech 2003-07 je uveden v příl. tab. 4.4/03.

Na základě nařízení Evropského Parlamentu a Rady č. 1831/2003 ze dne 12. ledna 2005, kterým se stanoví požadavky na hygienu krmiv, které vstoupilo v platnost k 1. 1. 2006, došlo k rozšíření a změnám požadavků na registraci provozovatelů krmivářských podniků. Jedná se o provozy, na které se povinnost registrace do nabytí účinnosti uvedeného nařízení nevztahovala (provozovatelé na úrovni prvovýroby). Registrace byla z velké části provedena v roce 2006 a 2007, přesto stále není tento proces zcela ukončen a dále pokračuje. V roce 2007 byl z důvodů uvedených změn významnější nárůst registrací na úrovni prvovýroby a dopravy krmiv. Počet registrovaných subjektů vyrábějících nebo uvádějících do oběhu krmiva k 31. 12. 2007 je uveden v tab. T4.4/02.

T4.4/02 - Počet provozovatelů krmivářských podniků stav k 31. 12. 2007

Provozovatelé krmivářských podniků	2006	2007
Výrobci	474	475
Dovozci	234	230
Dodavatelé	96	91
Distributoři	51	58
Provozovatelé mobilních výroben krmiv	34	35
Provozovatelé na úrovni prvovýroby	14 282	15 014

Pramen: ÚKZÚZ

Zpracoval: V. Pokorný (VÚZE), M. Vlčková (ÚKZÚZ)

Na základě odhadu Evropského sdružení výrobců krmiv (FEFAC) byl nárůst výroby KS v roce 2007 u EU 25 o 1,3 % (EU 27 o 1,4 %). Vývoj výroby KS v letech 2006-07 u jednotlivých států EU 27 je uveden v příl. tab. 4.4/04.

Veterinární péče

Státní veterinární dozor funguje v ČR na principu permanentní kontroly v průběhu celého procesu od prvovýroby až po nabídku v maloobchodu. V roce 2007 byly v rámci veterinárních kontrol, na základě 2 097 rozhodnutí, uloženy pokuty zhruba ve výši 16,9 mil. Kč.

V roce 2007 stoupla prestiž SVS nejen v ČR, ale i z mezinárodního hlediska. Důvodem bylo získání certifikátu o shodě s normou ISO 9001, ze kterého vyplývá, že systém práce a organizace státního veterinárního dozoru odpovídá standardům EU. Tento proces implementace systému managementu jakosti v SVS ČR probíhal od počátku roku 2007.

Pokud se týká závažného onemocnění hospodářských zvířat BSE, od roku 2001, kdy se na BSE povinně vyšetřuje, bylo celkem prověřeno 1 206 657 vzorků mozků skotu, přičemž bylo zjištěno 28 případů onemocnění. V roce 2006 byly při povinném vyšetřování zjištěny tři případy, v roce 2007 již pouze dva. V porovnání s předešlými roky je zřejmá sestupná tendence výskytů jak v naší republice, tak i v ostatních členských zemích EU.

Důrazem na prevenci a uplatňováním veterinárních opatření byly významně tlumeny možnosti nákaz vysoce patogenní aviární influenzy (ptačí chřipkou) v chovech drůbeže a nákazy listerií, dále probíhaly ozdravovací programy drůbeže (proti salmonelám), skotu (proti IBR - infekční bovinní rinotracheitidě) a katarální horečce ovcí a dalších nemocí.

V roce 2007 proběhla řada kontrolních misí orgánů EU na činnost SVS ČR. Jde především o DG SANCO (Generální ředitelství zdraví a ochrany spotřebitele, popřípadě jeho součást Food and Veterinary Office - Potravinový a veterinární úřad se sídlem v Dublinu), jehož cílem je prověřovat systém veterinárních kontrol a systém dozoru při obchodování, aby odpovídal standardům EU.

SVS ČR průběžně informovala veřejnost o všech veterinárních problémech a o aktuálním dění. V roce 2007 vydala 196 tiskových zpráv, týkajících se uplatňování veterinárních opatření, ale i o sledování kontaminantů, welfare zvířat apod.

Zemědělská technika

V posledních letech dochází ke změně struktury strojového parku v zemědělství. Investice do techniky se orientují především na výkonné traktory a sklízecí mlátičky. Za období 2000-05 poklesl celkový počet traktorů, a to především díky výraznému poklesu ve výkonové třídě do 60 kW (téměř o 20 tisíc kusů). Ve výkonové třídě nad 60 kW naopak došlo ke zvýšení počtu kusů (o více než 10 tisíc kusů).

Významným programem, který vytváří předpoklady pro rozvoj zemědělských subjektů v kategorii malých a středních podniků, je Program Zemědělec - investiční program PGRLF, a. s., který poskytuje subvence části úroků bankovního úvěru na základě nových pravidel EU. V rámci tohoto Programu je podporován zejména nákup strojů, vybavení či technologických celků. V roce 2007 bylo z 1 963 zaevidovaných žádostí schváleno 1 740 projektů, na které byla pro podporu ve formě subvence části úroků z úvěru vyčleněna částka přes 564 mil. Kč. Největší zájem mezi žadateli byl o podporu na nákup traktorů.

Důslednější podpora investic do nových strojů a technologií v posledních letech výrazně přispěla k nárůstu prodeje zemědělských strojů, který má stoupající tendenci a tomu v posledních letech odpovídá i prezentace firem na veletrzích zemědělské techniky. Tento nárůst v posledních letech dokladuje uvedený prodej traktorů a sklízecích mlátiček v tab. T4.4/03.

T4.4/03 - Prodej traktorů a sklízecích mlátiček (ks)

Stroj	2004	2005	2006	2007
Traktory	1 401	1 630	2 231	2 730
Sklízecí mlátičky	127	144	182	231

Pramen: Statistika SDZT

Zpracoval: V. Pokorný (VÚZE), Z. Abrahám (VÚZT)

Pohonné hmoty a ostatní energie

V roce 2006 se spotřebovalo v zemědělství v podnicích s více než 20 pracovníky 17 238 TJ různých druhů energie. Na této spotřebě se podílela motorová nafta 55,2 %, elektrická energie 25,3 %, zemní plyn 14,6 % a ostatní druhy energie 4,9 %. Pro rok 2007 byl proveden odhad na základě vývoje spotřeby minulých let zhruba ve výši 17 770 TJ.

Podle propočtů VÚZT a ČSÚ se v roce 2007 spotřebovalo v zemědělství 418,1 mil. litrů motorové nafty (tab. T4.4/04). Na celkové spotřebě motorové nafty se rostlinná výroba podílela 85,7 % a živočišná výroba 14,3 %.

Nová metodika pro výpočet celkové spotřeby motorové nafty v roce 2007 nezahrnuje spotřebu služeb poskytovanou zemědělství jinými rezorty, zejména v dopravě, a spotřebu vzniklou při nezemědělské činnosti podniků.

T4.4/04 - Spotřeba motorové nafty v zemědělství (mil. l)

Odvětví	2006	2007	Meziroční index
Rostlinná výroba	361,9	358,4	99,0
Živočišná výroba	60,3	59,7	99,0
Ostatní spotřeba a přímé služby v resortu	-	-	-
Celková spotřeba v zemědělství	422,2	418,1	99,0

Pramen: VÚZT, ČSÚ

Zpracoval: V. Pokorný (VÚZE), O. Syrový (VÚZT)

4.5 Úvěry a zajišťovací služby

Úvěry v zemědělství, myslivosti a rybolovu

Na růst čerpání úvěrů u podniků v roce 2007 měl pozitivní vliv vývoj české ekonomiky, nízká úroveň úrokových sazeb, ale i příznivý postoj měnových finančních institucí při poskytování úvěrů. Na čerpání úvěrů se nejvíce podílel zpracovatelský průmysl, obchod, prodej, údržba a opravy a úvěry do výstavby a stavebnictví.

Uvedené příznivé podmínky měly vliv i na alokaci úvěrů do zemědělství, myslivosti a rybolovu. Konečné zůstatky úvěrů a pohledávek k 31. 12. 2007 se zvýšily v porovnání s rokem 2006 o 13,3 %. Z časového hlediska byl výrazný nárůst u dlouhodobých úvěrů, jak ukazuje tab. T4.5/01.

Z celkového objemu úvěrů a pohledávek alokovaných do zemědělství, myslivosti a rybolovu k 31. 12. 2007 činily investiční úvěry 72,8 % s meziročním nárůstem o 19,4 %. Největší podíl z celkových investičních úvěrů z časového hlediska zaujímaly dlouhodobé investiční úvěry (58,0 %).

T4.5/01 - Časová struktura úvěrů a pohledávek v zemědělství, myslivosti a rybolovu stav k 31. 12. (mil. Kč)

Ukazatel	2006	2007	Meziroční index
Úvěry a pohledávky za klienty celkem	25 444,0	28 826,4	113,3
v tom - krátkodobé (do 1 roku)	4 779,5	5 019,3	105,0
- střednědobé (1- 5 let)	6 569,5	7 084,4	107,8
- dlouhodobé (nad 5 let)	14 095,0	16 722,7	118,6
z toho - investiční úvěry celkem	17 565,6	20 979,2	119,4

Pramen: ČNB

Zpracoval: V. Pokorný (VÚZE)

Přímé zahraniční investice do zemědělství, lesnictví a rybolovu

Celková částka přímých zahraničních investic do zemědělství, lesnictví a rybolovu ke konci roku 2007 dosáhla 470,9 mil. Kč (tab. T4.5/02). Reinvestovaný zisk, který reprezentuje podíl zahraničních investorů na zisku, ponechaný na účtech společností proti předchozímu roku, dosáhl -80,7 mil. Kč. Ostatní kapitál, představující čistý stav úvěrů v rámci skupin provázaných majetkovou účastí, dosáhl 0,6 mil. Kč proti 338,7 mil. Kč v roce 2006. Přesto znamenal nejvyšší nárůst ostatního kapitálu u podniků se zahraniční účastí od roku 2000.

Stejně jako v minulém roce nezaznamenala ČNB v roce 2007 u tuzemských společností v zemědělství, lesnictví a rybolovu investiční aktivitu v zahraničí.

Závěrem lze konstatovat, že přímé zahraniční investice zahraničních společností v ČR do zemědělství, lesnictví a rybolovu ve svém souhrnu podléhají značným výkyvům.

T4.5/02 - Přímé zahraniční investice do zemědělství, lesnictví a rybolovu (mil. Kč)¹⁾

Název	2006	2007 ²⁾
Základní kapitál	1 184,4	551,0
Reinvestovaný zisk	-56,8	-80,7
Ostatní kapitál	338,7	0,6
Celkem	1 466,3	470,9

1) Základní kapitál zahrnuje vklad nerezidenta do základního kapitálu společnosti (základní kapitál v pobočkách, všechny podíly v dceřiných a přidružených společnostech). Reinvestovaný zisk je podíl přímého investora (v poměru k přímé majetkové účasti) na hospodářském výsledku nerozděleném formou dividend (reinvestovaný zisk = zisk běžného roku po zdanění + nerozdělený zisk z předchozích let - ztráta běžného roku - neuhrazená ztráta z předchozích let - dividendy).

2) Rok 2007 předběžná data.

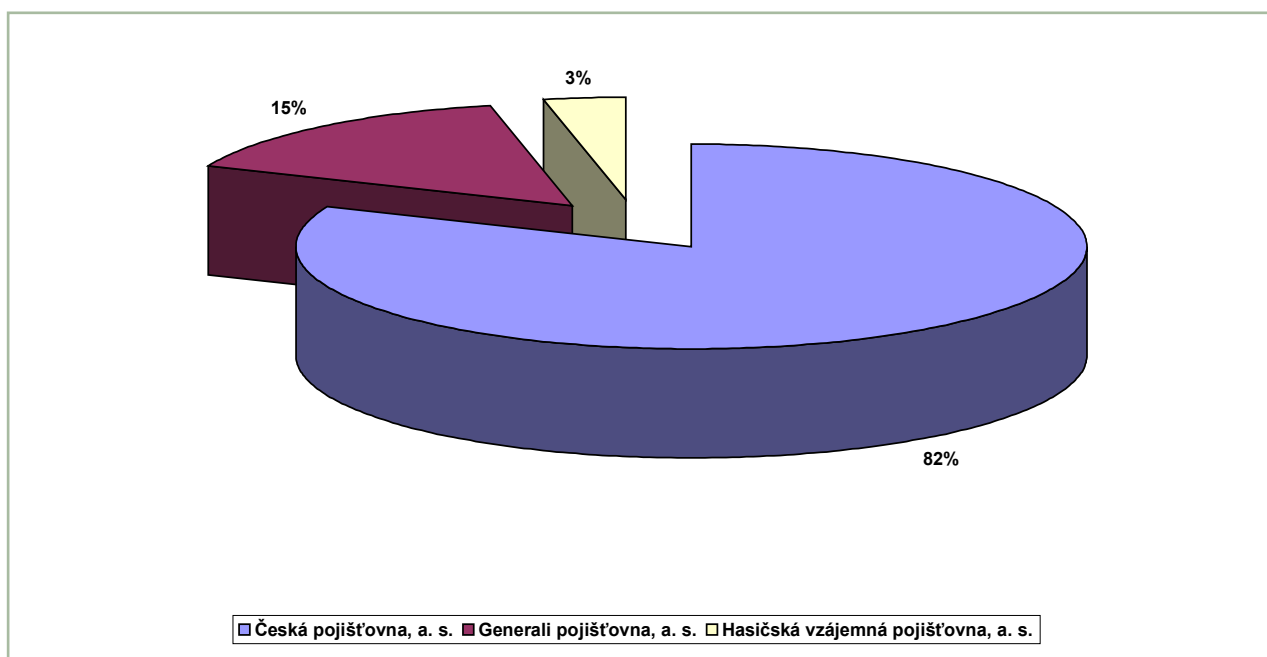
Pramen: ČNB

Zpracoval: V. Pokorný (VÚZE)

Z teritoriálního pohledu zaujímá největší podíl na objemu přímých zahraničních investic do zemědělství, lesnictví a rybolovu v ČR podle dostupných údajů ČNB Nizozemsko, Rakousko a V. Británie.

Zemědělské pojištění

V roce 2007 pojištění plodin a hospodářských zvířat nabízela zemědělským podnikatelům Česká pojišťovna, a. s., Generali pojišťovna, a. s. a Hasičská vzájemná pojišťovna, a. s. Podíl jednotlivých pojišťoven, které působily na trhu zemědělského pojištění v roce 2007 v České asociaci pojišťoven, dokumentuje následující graf.

Graf T4.5/01 - Podíl jednotlivých pojišťoven v ČAP na trhu zemědělského pojištění v roce 2007

Pramen: Česká asociace pojišťoven

Zpracoval: A. Picková (VÚZE)

Uvedené pojišťovny nabízely pojistné produkty a jejich kombinace pro komodity rostlinné výroby a hospodářská zvířata podle konkrétních pojistných podmínek jednotlivých institucí³¹. Mezi nepojistitelná klimatická rizika v ČR patří především sucho.

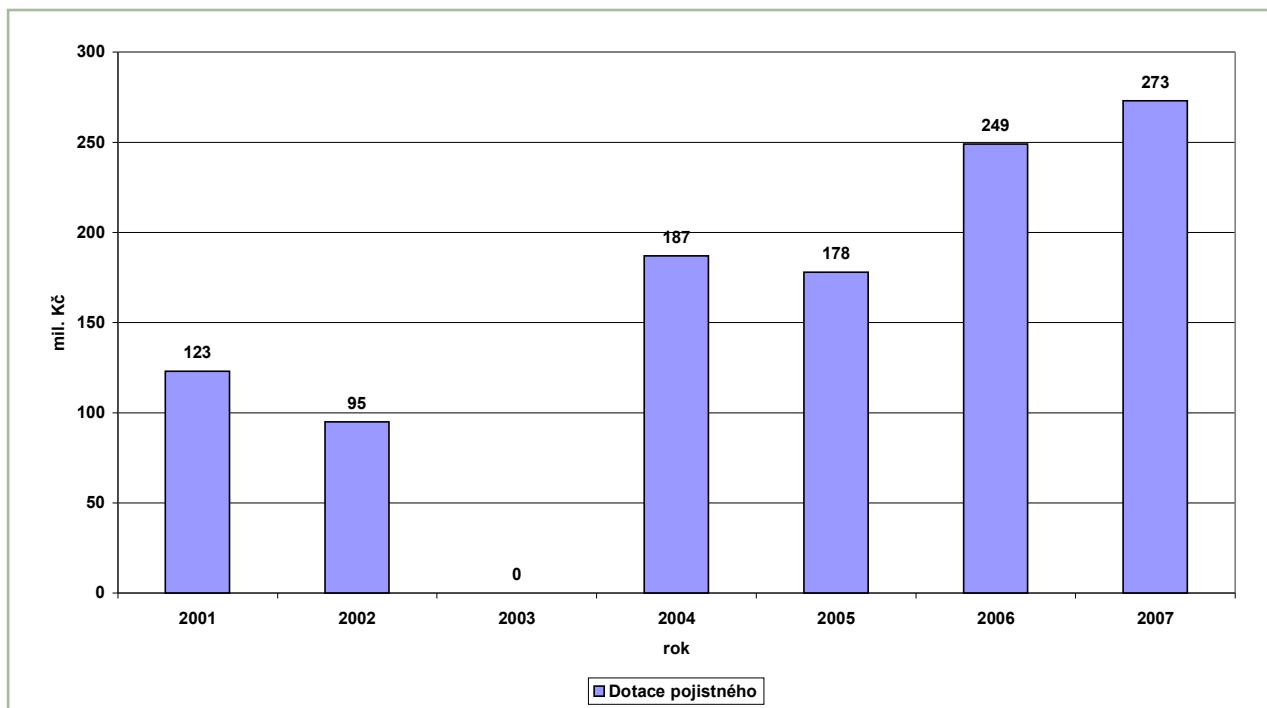
Druhým rokem působila v ČR Agra pojišťovna, organizační složka Rakouské krupobitní pojišťovny (Österreichische Hagelversicherung) která ve sledovaném roce nabízela pojištění plodin³².

V roce 2007 byla zemědělským podnikům a podnikatelům poskytnuta podpora v rámci programů PGRLF ve výši 35 % z uhrazených nákladů na pojištění plodin, 50 % na speciální plodiny a ve výši 20 % z prokázaných nákladů na pojištění hospodářských zvířat pro případ živelných škod, nebezpečných nákaz a dalších hromadných onemocnění. Systém podpory zemědělského pojištění se musel přizpůsobit požadavkům EU, tj. od r. 2007 se státní podpora pojištění vztahuje pouze na malé a střední podniky a nemůže být poskytnuta podnikům působícím v oblasti zpracování zemědělských produktů. Úroveň podpory nákladů na pojištění rostlinných komodit i zvířat v časové řadě je uvedena v grafu T4.5/02.

³¹ Viz aktuálně webové stránky konkrétních pojišťoven.

³² Tato pojišťovna není členem České asociace pojišťoven.

Graf T4.5/02 - Dotace pojistného



Pramen: PGRLF, a. s.

Zpracoval: A. Picková (VÚZE)

Smlouvy s PGRLF v roce 2007 měly uzavřeny všechny výše zmíněné instituce včetně Agra pojišťovny.

Propojištěnost³³ plodin v ČR se zvýšila - činí více než 36 %. Kromě jiného (dotace pojištění, větší odpovědnost zemědělských podniků, častější a prudší změny počasí, atd.) i působením nové pojišťovací instituce - Agra pojišťovny, která má zemědělské pojištění jako hlavní předmět činnosti. Přes uvedené skutečnosti stále ještě propojištěnost plodin v ČR nedosahuje úrovně většiny států EU. Propojištěnost hospodářských zvířat se v průměru dlouhodobě pohybuje na úrovni 80 %.

V roce 2007 se z klimatických rizik významně projeví zejména jarní mrazy a krupobití, které bylo zaznamenáno v časnějších jarních měsících (duben) a poslední výskyt byl až v říjnu. Významné krupobitní kalamity byly zaznamenány v regionech jižní Moravy a ve středních a východních Čechách³⁴. Z náraz byl zaznamenán především výskyt ptačí chřipky a klusavka ovčí.

Zemědělské pojištění se v roce 2007 opakovaně zvýšilo (nárůst pojistného o 5,6 %) vlivem významného nárůstu pojištění plodin o 15,2 % (příl. tab. 4.5/01).

Systém zemědělského pojištění kompatibilní s pravidly EU a WTO, který by výrazně omezil nutnost jednorázových státních podpor v případě významné živelné pohromy, se přes veškerou iniciativu v roce 2007 nepodařilo realizovat zejména z důvodu administrativní a legislativní složitosti tohoto procesu.

4.6 Věda, výzkum, vzdělávání a poradenství

Věda a výzkum

Základním dokumentem pro řízení oblasti vědy a výzkumu v působnosti MZe je „Koncepte výzkumu a vývoje v působnosti MZe ČR na léta 2004-2008“ schválená ministrem zemědělství dne 19. února 2004. Tato rezortní koncepte vychází z „Národní politiky výzkumu a vývoje České republiky na léta 2004-2008“ a „Koncepte agrární politiky pro období po vstupu do EU (2004-2013)“. Na přípravě rezortních výzkumných programů MZe se významně podílí Česká akademie zemědělských věd (ČAZV) jako poradní orgán ministra zemědělství. Současně se ČAZV spolupodílí na vyhodnocování a zveřejňování výsledků výzkumu, zejména jejich publikováním v II recenzovaných vědeckých časopisech.

Na základě zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, se dnem 1. ledna 2007 transformovalo 7 státních příspěvkových organizací MZe na „Veřejné výzkumné instituce“. V roce 2007 se výzkumnou činností v oblasti zemědělství, potravinářství, vodního a lesního hospodářství a problematiky rozvoje venkova, která spočívá především v řešení projektů výzkumu a vývoje (VaV) a výzkumných záměrů, zabývalo 7 veřejných výzkumných institucí a 2 státní příspěvkové organizace, které byly zřízeny MZe. Na VaV se dále podílelo kromě uvedených organizací také 13 soukromých výzkumných ústavů v působnosti MZe, veřejné výzkumné instituce zřízené jiným rezortem, výzkumná pracoviště univerzit a vysokých škol, řada dalších menších výzkumných ústavů, organizací a institucí a soukromých podnikatelských subjektů.

Ve zbývajících státních příspěvkových organizacích zřízených MZe pracovalo v roce 2007 celkem 314 přepočtených pracovníků, tedy stejný počet jako v roce 2006.

³³ Propojištěnost vyjadřuje podíl plochy pojištěných plodin na celkové výměře a podíl pojištěných hospodářských zvířat na jejich celkovém počtu v ČR.

³⁴ Orkány typu Kyrill, jako projev klimatických změn, se projevují zejména na lesních porostech a na majetku.

Způsob hodnocení výzkumu a vývoje a jeho výsledků prováděné Radou pro výzkum a vývoj (RVV), který spočívá v porovnání všech výsledků daného příjemce podpory VaV a celkových výdajů na výzkum a vývoj ze státního rozpočtu pro daného příjemce za sledované období, byl výrazným podnětem pro MZe, aby v roce 2007 opět zvýšilo důraz na odbornou úroveň vědecko-výzkumných prací a účelnost vynaložených veřejných finančních prostředků. Hodnocení provádí RVV na základě bodu II.3. usnesení vlády č. 644 ze dne 23. června 2004 k hodnocení výzkumu a vývoje a jeho výsledků.

V rámci rezortního „Programu výzkumu MZe 2003-2007“, přijatého v roce 2002, bylo v roce 2007 řešeno 75 projektů VaV, které byly současně v tomto roce ukončeny. V rámci dalšího rezortního výzkumného programu, tj. „Výzkumného programu MZe 2005-2009“, který byl vyhlášen v roce 2004, bylo v roce 2007 řešeno 35 projektů VaV, z nichž 4 byly v tomto roce ukončeny. Další 105 projektů VaV, které byly řešeny v roce 2007, vzešly z „Národního programu výzkumu 2004-2009“. 30 projektů VaV z uvedených 105 bylo v roce 2007 ukončeno. V roce 2007 bylo rovněž zahájeno řešení 52 projektů VaV v rámci nového rezortního „Programu výzkumu v agrárním sektoru 2007-2012“.

Údaje o řešených projektech jsou průběžně předávány do „Centrální evidence projektů VaV“ (Informační systém RVV - CEP), která je veřejně dostupná na webové stránce RVV.

V rámci nového rezortního „Programu výzkumu v agrárním sektoru 2007-2012“ byla 2. května 2007 vyhlášena druhá veřejná soutěž ve VaV. MZe bylo doručeno 336 návrhů projektů VaV, z nichž 291 postoupilo do odborného hodnocení.

MZe v roce 2007 podpořilo u 2 státních příspěvkových organizací a 7 veřejných výzkumných organizací zřízených MZe celkem 14 výzkumných záměrů, průběžně řešených od roku 2004.

V oblasti mezinárodní spolupráce pokračovalo v roce 2007 řešení projektů v rámci mezinárodních programů výzkumu a vývoje, jmenovitě v 6. a 7. Rámcovém programu EU a dalších výzkumných programech.

V souladu s „Úmluvou o biologické rozmanitosti“ („Convention on Biological Diversity“) přijatou 5. června 1992 v Rio de Janeiro pokračoval v roce 2007 stálý program uchování genetických zdrojů pro zemědělství. Do systému ochrany genetických zdrojů byly zapojeny veřejné výzkumné instituce MZe, MŽP, univerzity, privátní výzkumné ústavy, svazy chovatelů i soukromí chovatelé.

Schválený rozpočet celkových výdajů na výzkum a vývoj ve výši 825,8 mil. Kč byl v průběhu roku 2007 upraven na celkovou částku 826,4 mil. Kč. Prostředky na výzkum a vývoj byly čerpány v roce 2007 v celkové výši 826,8 mil. Kč, tj. s využitím 0,4 mil. Kč z rezervního fondu roku 2006. Účelové prostředky čerpané v celkové výši 349,9 mil. Kč včetně transferů byly v roce 2007 vynaloženy na podporu řešení celkem 267 projektů VaV. Institucionální prostředky na podporu řešení 14 výzkumných záměrů byly čerpány formou institucionálního neinvestičního transferu veřejným výzkumným institucím a specializovaným příspěvkovým organizacím ve výši 472,1 mil. Kč a investičního institucionálního transferu veřejným výzkumným institucím ve výši 4,8 mil. Kč.

Konzervativní ochranu a využití jednotlivých položek „Národního programu genetických zdrojů“ včetně údržby informačního systému a provozu genobank podpořilo MZe v roce 2007 formou dotací soukromým subjektům a rozpočtovým opatřením vyjmenovaným veřejným výzkumným institucím celkovou částkou 60 mil. Kč.

Pro efektivnější realizaci výsledků výzkumu řešitelé projektů VaV zpracovávají plán uplatnění výsledků s uvedením uživatele výsledků výzkumu, způsobů a termínů, jakými budou a v jakém časovém horizontu tyto výsledky využity. Tento plán uplatnění výsledků je nedílnou součástí smlouvy o uplatnění výsledků, která je v souladu se zákonem č. 130/2002 Sb. uzavírána mezi poskytovatelem a příjemci. Účelem těchto smluv je zajištění komplexnějšího a urychleného přenosu nových poznatků do provozní praxe. Přenos nových poznatků ke konečnému uživateli je podporován prostřednictvím poradenské a vzdělávací sítě MZe.

Informace o výsledcích státem podporovaných výzkumných projektů jsou předávány do „Rejstříku informací o výsledcích“ (Informační systém RVV - RIV), který je veřejně dostupný na webové stránce RVV www.vyzkum.cz. Výsledky řešení jsou rovněž dostupné v knihovně ÚZPI a jsou zveřejňovány v rámci běžných publikačních aktivit.

Vzdělávání

Vzdělávání organizované MZe probíhalo v roce 2007 podle schváleného Ročního vzdělávacího plánu. Nejvýznamnější aktivitou bylo poskytování informací zemědělské a odborné veřejnosti o připravovaném PRV v rámci EAFRD. Vzhledem k velkému zájmu veřejnosti o implementaci nitrátové směrnice bylo nutné značně rozšířit původně plánovaných akcí. Značný zájem odborné veřejnosti byl o semináře informující o problematice hygieny a bezpečnosti potravin při zpracování živočišných výrobků, semináře zaměřené na informace k veterinárnímu zákonu, osvětu o ekologickém zemědělství, zvyšování kvality práce vodoprávních úřadů a významných správců vodních toků a odborné semináře k OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství.

U vzdělávání zaměstnanců MZe byl důraz kladen především na vzdělávání související s předsednictvím České republiky v Radě Evropské unie (PRES) v roce 2009. Šlo o jazykovou a odbornou přípravu vybraných zaměstnanců, odborníků - expertů, evidovaných v Centrálním registru Úřadu vlády. Příprava nominovaných expertů byla zahájena již v roce 2006 (Národní program). Vzdělávání PRES má vlastní koncepci vzdělávacích aktivit a je organizováno ve spolupráci s odborem pro vztahy s EU. Toto speciálně zaměřené vzdělávání bylo hrazeno výhradně MF z rozpočtu VPS. Finanční prostředky plánované na PRES z rozpočtu MZe nebyly proto v roce 2007 využity.

V průběhu roku 2007 prošlo vzdělávacími aktivitami organizovanými a financovanými MZe celkem 25 175 osob. Na osvětovou činnost a informační semináře pro zemědělskou veřejnost bylo vynaloženo celkem 6,6 mil. Kč.

V rámci PRV bylo připraveno opatření I.3.1. „Další odborné vzdělávání a informační činnost“, umožňující z finančních prostředků EAFRD podpořit vzdělávací projekty zaměřené na plnění cílů Společné zemědělské politiky.

Na podporu praktické přípravy a odborného výcviku studentů středních a vyšších odborných škol v zemědělských, potravinářských a lesnických oborech vzdělání bylo z národních dotací v rámci dotačního programu 9.E. „Školní závody“ uvolněno 13,1 mil. Kč organizacím, které poskytují svá pracoviště a vybavení pro tento účel. V roce 2007 bylo podpořeno celkem 106 subjektů, které v rámci praktické přípravy v provozu umožní studentům získat nejen nové odborné znalosti a zkušenosti, ale i lepší uplatnění na trhu práce.

V rámci spolupráce na tvorbě „Národní soustavy kvalifikací“ má MZe významný podíl na přípravě kvalifikačních a hodnotících standardů pro zemědělská, potravinářská, lesnická a vodohospodářská povolání. Tato aktivita je zároveň součástí přípravy MZe na úlohu autorizujícího orgánu ve smyslu zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání. Zákon umožní fyzickým osobám (starším 18 let, které mají alespoň základní vzdělání) získat osvědčení, které dokládá, že formou neformální výuky (např. při výkonu povolání nebo samostudiem) získali znalosti a dovednosti v rozsahu dílčí kvalifikace.

Poradenství

Od roku 2007 bylo poradenství zařazeno do PRV. Hlavním úkolem MZe v oblasti veřejné podpory poradenství, v souvislosti s nařízením Rady (ES) č. 1698/2005 ze dne 20. září 2005, bylo dokončení přípravy základních dokumentů pro realizaci opatření v poradenství v rámci PRV a příprava návrhu reformy poradenského systému v zemědělství, lesnictví, vodním hospodářství, rybářství a oblasti rozvoje venkova ve smyslu úkolu č. 179 Programového prohlášení vlády ČR v souladu s požadavky na posílení konkurenceschopnosti podniků v rámci EU.

Jako součást vzdělávacích programů pro poradce zapsané v Registru poradců MZe se v roce 2007 uskutečnily semináře podle akreditačních oborů, zaměřené mj. na welfare hospodářských zvířat, na ochranu vod a odpadové hospodářství, ekologické zemědělství, bezpečnost a ochranu zdraví při práci a na kurz komunikačních a prezentačních dovedností. Semináře pro obor zemědělská ekonomika byly zaměřeny na hodnocení zemědělského podniku z hlediska finančního zdraví, likvidity a rentability jako ukazatelů důležitých pro předložení projektů v rámci PRV. V rámci PRV bylo současně připraveno opatření I.3.4. „Využívání poradenských služeb“, umožňující zemědělským podnikatelům čerpat z finančních prostředků EAFRD podporu na zajištění poradenských služeb v oblasti zemědělství a lesnictví realizovaných akreditovanými poradci.

S ohledem na nové požadavky zakotvené v nařízení Komise (ES) č. 1974/2006 ze dne 15. prosince 2006, resp. nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 byla novelizována „Směrnice MZe o akreditaci poradců vedených v Registru poradců MZe ČR“. Současně byly upřesněny otázky konkrétních oblastí akreditace a zajišťování kontrolní činnosti poradenství. V Registru poradců MZe bylo k 31. 12. 2007 vedeno 234 poradců akreditovaných pro oblast zemědělství nebo lesnictví se zaměřením na cross compliance, Natura 2000, agroenvironmentální opatření, environmentální opatření v lesnictví a bezpečnost práce. Nově byla ve spolupráci s MŽP připravena a realizována akreditace poradců v oboru „Ochrana přírody a krajiny“.

Metodická a odborná podpora Zemědělského poradenského systému, poskytovaná na základě projektů výzkumných institucí a vysokých škol, byla poprvé finančně zabezpečována pomocí samostatného programu v rámci národních dotací. V programu podpořeném celkovou částkou 7,7 mil. Kč. bylo v rámci 10 vybraných projektů vyvinuto 19 metodických pomůcek převážně ve formě počítačového programu, dynamické webové aplikace či v písemné formě. Materiály byly poskytnuty především akreditovaným poradcům MZe a zemědělské veřejnosti a jsou rovněž k dispozici na webových stránkách ÚZPI. Program přispívá k přenosu nejnovějších poznatků vědy a výzkumu do praxe.

Program informační podpory poradenství, zabezpečovaný prostřednictvím Krajských informačních středisek pro rozvoj zemědělství a venkova (KIS), byl finančně podpořen částkou 6,4 mil. Kč. Uživatelům z cílových skupin byly informace poskytovány převážně elektronickou formou, ale i osobním kontaktem při seminářích a formou osobních a telefonických konzultací.

Podpora prodeje potravinářské produkce (KLASA)

Podle průzkumů agentur působících na českém trhu docházelo v posledních letech ke zlomu ve spotřebním chování spotřebitelů. Nakupující začali při výběru potravinářského zboží více než dříve upřednostňovat kvalitu. Reklama při tomto rozhodování hrála velmi významnou úlohu. Vhodné nastavení marketingových a prodejních procesů se stalo v současném konkurenčním prostředí klíčovým úkolem každé firmy.

Na spotřebitele působily dva proudy marketingového mixu:

- velmi agresivní podpora prodeje dovozců potravin ze států EU;
- podpora prodeje potravinářských výrobků tuzemské zemědělské a potravinářské produkce - značka kvality KLASA; do konce roku 2007 bylo národní značkou oceněno 1 413 produktů (za rok 2007 bylo oceněno 231 výrobků od 74 výrobců (meziroční nárůst výrobků o 17,8 % a nárůst nových firem o 18,0 %).

Marketingové podpory různých typů si vyžádaly finanční prostředky z rozpočtu ČR ve výši 186,2 mil. Kč.

Cílem výrobců potravin a MZe v uplynulých letech bylo domácí výrobce, jak zemědělské, tak potravinářské produkce dostat do pozice silného marketingového partnera vůči zahraničním dovozcům a zapojit samotné producenty do komunikační podpory značky KLASA. Administraci propagačních programů spolufinancovaných EU byl v ČR pověřen Státní zemědělský intervenční fond.

V kampani bylo využíváno následujících komunikačních nástrojů:

- mediálních propagačních kampaní (TV, tiskové inzerce, prezentace na LCD obrazovkách, Billboards, rozhlasové prezentace, KLASA noviny, internetová kampaň aj.);
- podpor prodeje a propagace (event, promoakce, RoadShow aj., veletržní a výstavní prezentace (Salima Brno, Víno a destiláty Praha, Země živitelka České Budějovice, Vánoční KLASA Praha, Grüne Woche Berlín, Prodexpo Moskva, Agrokomplex Nitra, Polagra Food Poznaň, Anuga Kolín n. Rýnem, SIAL Paříž);
- Public Relations (různé prezentace, které probíhají kontinuálně);
- přímé komunikace (prostřednictvím internetu);
- speciálních akcí na podporu prodeje a propagace (různé typy prezentací).

V průběhu kampaně (jak ukazují výsledky průzkumů) se výrazně zvýšila znalost značky KLASA – značku znají pasivně více než 2/3 (68 %) cílové skupiny (hlavně ženy). Vlivem kampaně se KLASA stala nejnámější značkou kvality českých potravinářských výrobků. Výsledky výzkumu ukázaly, že kampaň zaměřila pozornost cílové skupiny přímo na výrobky označené značkou KLASA (cca 2/3 respondentů uvádějí, že značku znají právě z výrobků).

Další marketingová podpora značky KLASA musí respektovat pravidla Státní propagace zemědělských produktů v rámci EU. V propagaci značky KLASA se nemůže objevovat zvýšený důraz na národní specifika výrobků (tuzemský původ surovin a 100 % české práce). Upravená „Pravidla pro udělování národní značky kvality KLASA“ jsou od května 2007 v souladu s Pokyny Společenství ke státní podpoře v odvětvích zemědělství a lesnictví na období 2007-2013. Ocenění patří výrobkům, které vykazují výjimečné kvalitativní charakteristiky, zvyšující jejich přidanou hodnotu a výjimečnost a jsou otevřeny pro všechny firmy, včetně zahraničních.

ČR má možnost využívat i podpory ze společných fondů EU k propagaci vlastních zemědělských výrobků. Jde o formu pomoci, kterou členské země EU mohou využít k propagaci svých zemědělských produktů jak na společném trhu, tak i na trzích třetích zemí.

Propagace zemědělských produktů spolufinancovaná EU je upravena nařízením Rady (ES) č. 2826/2005 a nařízením Komise (ES) č. 1071/2005, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 2826/2000 o informačních a propagačních opatřeních pro zemědělské produkty na vnitřním trhu. Propagace na trhu třetích zemí je upravena nařízením Komise (ES) č. 1346/2005, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 2702/1999 o informačních a propagačních opatřeních na podporu zemědělských produktů ve třetích zemích.

4.7 Využití půdního fondu

Rozloha ČR k 31. 12. 2007 byla 7 887 tis. ha. Z toho zemědělský půdní fond představoval 4 249 tis. ha, tj. 53,9 % z celkové rozlohy. Proti roku 2006 došlo ke snížení rozlohy zemědělské půdy o cca 5,2 tis. ha, tj. o 0,1 %.

Podle evidence systému LPIS (systém pro identifikaci pozemků), který při MZe eviduje uživatelské využití půdy, byl k 18. 2. 2007 rozsah zemědělské půdy 3 519 tis. ha, tj. o 730 tis. ha méně než podle údajů ČÚZK.

Struktura ZPF podle údajů ČÚZK se meziročně změnila nevýznamně. Výjimku tvoří výměry vinic a chmelnic (tab. T4.7/01).

T4.7/01 - Změny jednotlivých druhů pozemků v roce 2007 (ha)

Druh pozemku	Výměra		Rozdíl	Meziroční index
	2006	2007		
Zemědělská půda celkem	4 254 403	4 249 177	-5 226	99,9
Orná půda	3 039 669	3 032 448	-7 221	99,8
Chmelnice	10 844	10 766	-78	99,3
Vinice	18 906	19 116	210	101,1
Zahrady	162 033	162 322	289	100,2
Ovocné sady	46 725	46 537	-188	99,6
Trvalé travní porosty	976 226	977 988	1 762	100,2

Pramen: B. Janeček, ČÚZK 2008

Zpracoval: J. Kučera (VÚZE)

Výměra evidovaných vinic se v roce 2007 zvýšila o 210 ha (1,1 %) proti roku 2006. Výměra ovocných sadů (převážně intenzivních) se snížila o 188 ha (0,4 %). Rozsah evidovaných chmelnic dlouhodobě stagnuje na cca 11 tis. ha, přičemž k produkci chmele je podle údajů ÚKZUZ využíváno pouze 5,4 tis. ha. Vzhledem k tomu, že výměra trvalých travních porostů vzrostla pouze o 1 762 ha, prakticky beze změny zůstalo v roce 2007 i procento zornění (71,4 %). Daná situace byla ovlivněna i snížením výměry zemědělské půdy celkem ve prospěch lesních pozemků, jejichž výměra se zvýšila o více než 2 tis. ha (na 2 651 tis. ha lesních pozemků v roce 2007). Rozsah neoseťové orné půdy a úhor se proti roku 2006 snížil ze 44 tis. ha na 30 tis. ha v roce 2007.

Struktura zemědělského půdního fondu v evidenci LPIS je uvedena v tab. T4.7/02.

T4.7/02 - Evidovaná zemědělská půda podle LPIS

Druh pozemku	2006 ¹⁾		2007 ²⁾		Rozdíl (p. b.)
	výměra (ha)	podíl výměry (%)	výměra (ha)	podíl výměry (%)	
Zemědělská půda celkem	3 511 505	100,00	3 519 482	100,00	0,00
Orná půda	2 606 781	74,24	2 566 296	72,92	-1,32
Chmelnice	6 158	0,18	5 921	0,17	-0,01
Vinice	13 395	0,38	13 518	0,38	0,00
Ovocné sady	20 129	0,57	20 297	0,58	0,01
Zahrady³⁾	-	-	-	-	-
Travní porosty	863 623	24,59	911 392	25,90	1,31
Jiná kultura	1 419	0,04	2 059	0,06	0,02

1) Stav k 24. 2. 2006.

2) Stav k 18. 2. 2007.

3) Zahrady nejsou jako samostatná kultura v LPIS evidovány.

Pramen: L. Liška (MZe)

Zpracoval: J. Kučera (VÚZE)

Evidence LPIS vykazuje v roce 2007 výrazný nárůst travních porostů na orné půdě. Podíl výměry travních porostů v evidenci LPIS vzrostl téměř o 48 tis. ha (tedy 1,3 p. b.). Naproti tomu došlo ke snížení výměry orné půdy evidované v LPIS o více než 40 tis. ha, čímž podíl výměry na zemědělské půdě evidované v LPIS poklesl o 1,3 p. b.

Rozdíl mezi evidencí zemědělské půdy podle LPIS a ČÚZK ve výši 730 tis. ha je dán odlišnou metodikou evidence. ČÚZK eviduje půdu (pozemky) podle vlastníků, kdežto LPIS eviduje půdu (užitkové bloky) podle uživatelů, kteří se přihlásili o podpory. Tuto evidenci zpracovává MZe, podle zákona č. 252/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Evidovaná výměra zemědělské půdy v LPIS se může každoročně i v průběhu jednoho roku měnit v závislosti na evidenci uživatelů, kteří žádají o podpory.

Z hlediska vymezení méně příznivých oblastí³⁵ došlo v kategorizaci ZPF v roce 2007 proti roku 2006 ke změnám. V rámci Programu rozvoje venkova bylo zpřesněno vymezení rozsahu méně příznivých oblastí. Aktualizace rozsahu LFA byla provedena na základě nařízení vlády č. 75/2007 Sb. Struktura zemědělského půdního fondu podle jednotlivých typů LFA je uvedena v tab. T4.7/03. V důsledku zpřesnění vymezení došlo v roce 2007 ke zvýšení podílu LFA na ZPF o 0,6 %.

Podle evidence LPIS se na zemědělské půdě nachází chráněné oblasti podle zákona č. 114/1992 Sb. o celkové rozloze 468 tis. ha, tj. 13,3 % celkové rozlohy zemědělské půdy ČR evidované v LPIS. Z toho na orné půdě je 157 tis. ha a na trvalých travních porostech 304 tis. ha chráněných oblastí podle zákona č. 114/1992 Sb. (národní parky, CHKO, maloplošná chráněná území, ptačí oblasti, Evropsky významné lokality, Natura 2000).

T4.7/03 - Struktura zemědělského půdního fondu podle jednotlivých typů LFA

Typ oblasti	2007	
	výměra z. p. ¹⁾	
	tis. ha	%
Horské oblasti	657	15,4
Ostatní méně příznivé oblasti	1 225	28,8
Oblasti se specifickými omezeními	282	6,6
Méně příznivé oblasti celkem	2 164	50,8
Nezařazené oblasti celkem	2 094	49,2
Zemědělská půda celkem	4 259	100,0

1) Výměra z. p. podle ČÚZK k 31. 12. 2005 - v době, kdy bylo prováděno zpřesnění vymezení oblastí LFA, nebyla novější data k dispozici.

Pramen: Nařízení vlády č. 75/2007 Sb.

Zpracoval: M. Štolbová, J. Kučera (VÚZE)

4.8 Trh s půdou

Trh s půdou v ČR v roce 2007 pokračoval v trendu minulých let. Celkový transfer půdy (tj. všechny prodeje a bezúplatné převody) činil přibližně 90 tis. ha (tj. 2,1 % z celkového ZPF evidované ČÚZK). Prodej státní půdy se snížil a mírně poklesl i objem nakoupené půdy s podporou PGRLF. Celková výměra prodané soukromé půdy (bez podpory PGRLF) se snížila. Tržní ceny prodáváných pozemků jakož i nájemné ze zemědělské půdy zaznamenaly v roce 2007 růst.

Výměra prodané zemědělské půdy ve vlastnictví státu prostřednictvím PF ČR podle § 7 zákona č. 95/1999 Sb. se v roce 2007 meziročně snížila o 13 %. Naproti tomu průměrná výměra prodáváného pozemku se meziročně zvýšila mírně o 2 % a průměrná kupní cena za 1 m² se proti roku 2006 zvýšila o 7 %, a to ze 4,48 Kč/m² na 4,79 Kč/m² (tab. T4.8/01).

Celková výměra státní půdy převedená do soukromého vlastnictví od 25. 5. 1999 do 31. 12. 2007 představuje 400 tis. ha, tj. 66 % z celkové předpokládané nabídky státní půdy, tedy cca 600 tis. ha (upřesnění disponibilní výměry od blokad podle § 2 zákona č. 95/1999 Sb., v pozdějším znění).

T4.8/01 - Prodej pozemků ve vlastnictví státu a kupní cena¹⁾

Ukazatel	MJ	2006	2007	Meziroční index
Celková výměra	ha	60 977	53 245	87,32
Průměrná výměra pozemku	ha	1,04	1,06	101,92
Kupní cena	Kč/m ²	4,48	4,79	106,92

1) Prodej podle § 7 zákona č. 95/1999 Sb.

Pramen: PF ČR

Zpracoval: L. Jelínek (VÚZE)

Díky růstu cen půdy mírně vzrostl celkový objem úvěrů i výše podpory PGRLF na její nákup. V roce 2007 PGRLF v rámci programu „Půda“ (podpora nákupu nestátní zemědělské půdy) schválil 181 žádostí na úvěry na nákup soukromé zemědělské půdy v celkové výši 443 mil. Kč s objemem nakoupené půdy v rozsahu 9 338 ha při průměrné ceně nakupované půdy 5,27 Kč/m². Celkem v programu „Půda“ (od roku 2004 do konce roku 2007) bylo schváleno 775 žádostí s celkovou výší úvěrů 1 370 mil. Kč a bylo nakoupeno 33 669 ha půdy za průměrnou cenu 4,52 Kč/m².

Podle šetření VÚZE byla výměra prodané zemědělské půdy od ostatních vlastníků (převážně fyzických osob) v roce 2007 přibližně 30 tis. ha, tj. 0,7 % z veškeré evidované zemědělské půdy v ČR. Meziroční podíl prodeje zemědělské půdy v ČR je srovnatelný s podílem prodeje zemědělské půdy v zemích EU 15.

Tržní ceny zemědělské půdy v roce 2007 dále rostly. Dlouhodobý průměr tržních cen zemědělské půdy pro zemědělské užití od roku 2000 do roku 2007 je 23,49 Kč/m². Vývoj tržních cen zemědělské půdy podle velikosti obchodovaných pozemků v období od roku 2000 do 2007 je znázorněn v tab. T4.8/02.

³⁵ Nařízení vlády č. 75/2007 Sb., o podmínkách poskytování plateb za přírodní znevýhodnění v horských oblastech, oblastech s jinými znevýhodněními a v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě.

Vstup ČR do EU se ani ve třetím roce neprojevil v dramatickém nárůstu tržních cen zemědělské půdy. Mezi hlavní faktory ovlivňující trh s půdou v ČR v roce 2007 zejména patřilo: státní ingerence (pokračující privatizace státní půdy, podpory úvěrů pro nákup soukromé půdy, pozemkové úpravy), roztržitá struktura vlastnictví půdy na straně jedné a koncentrovaná struktura uživatelů na druhé straně, institucionální bariéry (obtížná fyzická identifikovatelnost a často dostupnost pozemků, omezené nabývání půdy cizinci).

Naopak tržní ceny zemědělské půdy s výměrou do 1 ha (většinou obchodovatelné pro budoucí nezemědělské účely) se v roce 2007 zvýšily, a to ze 147 Kč/m² v roce 2006 na 159 Kč/m², tj. o 8 % (tab. T4.8/02).

T4.8/02 - Vývoj tržních cen zemědělské půdy podle velikostních kategorií prodávaných pozemků (Kč/m²)

Výměra pozemků	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007 ¹⁾	2000 - 2007 ¹⁾
Do 1 ha	92,14	108,78	97,14	116,68	104,24	95,77	147,07	159,49	114,20
1 - 5 ha	13,60	19,95	12,90	13,23	13,63	10,76	20,47	21,56	15,46
Nad 5 ha	4,20	5,57	3,40	3,57	3,75	3,71	3,61	3,59	3,79
Celkem	27,12	34,85	21,24	23,90	19,59	18,89	26,99	24,58	23,49

1) 1. polovina roku 2007.

Pramen: Výběrové šetření VÚZE

Zpracoval: J. Kučera (VÚZE)

Průměrné tržní ceny zemědělských kultur za období 2000-07 jsou uvedeny v příl. tab. 4.8/01. Průměrné tržní ceny zemědělské půdy se v okolních zemích pohybovaly v roce 2007 takto: Německo 9 000 €/ha, Slovensko 1 016 €/ha, Rakousko 20 000 €/ha, Polsko 2 677 €/ha.

Průměrný nájem zemědělské půdy v roce 2007³⁶ v ČR u fyzických osob činil 1 192 Kč/ha a u právnických osob 1 332 Kč/ha. Zatímco v předchozích letech bylo nájemné u fyzických osob vyšší než u právnických osob, dochází postupně k vyrovnávání tohoto rozdílu rychlejším tempem růstu pachtovného u právnických osob. Nájemné se u těchto skupin zároveň diferencuje podle výrobních oblastí (viz tab. T4.8/03) a zastoupení půdy v LFA oblastech. Nejvyšší nájemné z půdy je v kukuřičné oblasti, kde dosahuje téměř trojnásobku nájemného v horské oblasti.

Postupné navyšování plošně vyplácených přímých podpor a růst cen hlavních tržních plodin v roce 2007 byly hlavními faktory v růstu cen placeného nájemného. Tempo růstu bylo ovšem zpomalováno přetrvávající strukturou zemědělských podniků projevujících se v různě silném lokálním monopsoním postavení.

T4.8/03 - Průměrný nájem na 1 ha pronajaté půdy podle výrobních oblastí (Kč/ha)

Výrobní oblast	Fyzické osoby			Právnické osoby		
	2005	2006	2007 ¹⁾	2005	2006	2007 ¹⁾
Kukuřičná	1 580	1 855	2 022	1 239	1 382	1 631
Řepařská	1 378	1 385	1 510	1 329	1 728	2 039
Bramborářská	705	759	827	672	842	994
Bramborářsko-ovesná	727	721	786	607	594	700
Horská	556	705	769	450	509	601
ČR	1 038	1 094	1 192	910	1 129	1 332

1) Předběžný odhad. Kalkulováno na základě průměrného tempa růstu pachtovného v letech 2003-06; index 109 u FO, index 118 u PO.

Pramen: Výběrové šetření FADN CZ

Zpracoval: L. Jelínek (VÚZE)

V méně příznivých oblastech LFA růst nájemného ovlivňují do značné míry podpory za znevýhodněné podmínky, které uživatelé zemědělské půdy získali. Samostatnou oblastí pronájmu zemědělské půdy je pronájem půdy ve vlastnictví státu, kterou spravuje PF ČR, v rozsahu 368,8 tis. ha (viz kap. 4.9).

Průměrné nájemné ze zemědělské půdy je v ČR stále nižší než v okolních zemích EU. V roce 2007 činilo průměrné nájemné v ČR v přepočtu 43 €/ha u fyzických osob a u právnických osob 48 €/ha. Nájemné v Německu v roce 2006 bylo 270 €/ha (bývalé západní spolkové země), 121 €/ha (bývalé východní spolkové země), v Rakousku 245 €/ha, na Slovensku 19 €/ha a v Polsku 41 €/ha.

4.9 Privatizace a restituce ze státního majetku a půdy

Situace ve vypořádání restitučních nároků

Vyřizování uplatněných restitučních nároků v zemědělství je, až na řešení sporných případů, téměř ukončeno. V rámci správních řízení bylo do 31. 12. 2007 rozhodnuto celkem o 1 919 667 ha zemědělské a lesní půdy. Z toho bylo skutečně vydáno 1 314 169 ha, nevydáno s nárokem na náhradu prostřednictvím PF ČR bylo 128 743 ha. Z důvodů nenaplnění zákonných podmínek pozemkové úřady rozhodly o nevydání 272 622 ha. Kapitola pojednává pouze o restitucích podle zákona o půdě č. 229/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nikoliv o nárocích vyplývajících z transformačního zákona č. 42/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

³⁶ Průměrné nájemné za rok 2007 je odborný odhad, bude upřesněno v roce 2008 po zpracování šetření FADN z roku 2007.

T4.9/01 - Vyřizování restitucí v rezortu zemědělství¹⁾

Ukazatel	2006		2007	
	počet případů	%	počet případů	%
Uplatněné nároky ²⁾	231 990	100,0	232 000	100,0
Ukončené nebo téměř ukončené restituční případy	230 264	99,3	231 002	99,6
Vydaná správní rozhodnutí ³⁾	444 869	100,0	446 984	100,0
z toho - rozhodnutí v právní moci	432 317	97,2	434 470	97,2

1) Restituční případy ve smyslu zákona č. 229/1991 Sb. v platném znění, vždy k 31. 12.

2) Rozdíl v počtu uplatněných restitučních případů je dán upřesněním evidence.

3) K jednomu restitučnímu případu je možno vydat více rozhodnutí. Počet správních rozhodnutí a podaných odvolání se může lišit u jednotlivých restitučních případů při jejich revokaci, po několika odvoláních apod. Odvolání: v průměru 2/3 k soudům, 1/3 k MZe.

Pramen: Ústřední pozemkový úřad MZe

Zpracoval: A. Juřica (VÚZE)

Privatizace státních podniků hospodařících na zemědělské půdě

Privatizace státních statků a obdobných státních podniků hospodařících na zemědělské půdě (dále jen státních statků) je v zásadě ukončena. Z původního počtu 316 státních statků, které vstoupily do privatizace, byla vyhlášena likvidace a dosud neukončena u 9 státních statků, a dále u 10 státních statků byl vyhlášen konkurz.

T4.9/02 - Majetek schválených privatizačních projektů státních statků podle metod privatizace (k 31. 12. 2007)

Metoda privatizace	Majetek celkem (mil. Kč)	Podíl (%)
Veřejná dražba	1 905	6,28
Veřejná soutěž	3 375	11,13
Přímý prodej	14 734	48,59
Akciová společnost	1 616	5,33
Bezúplatný převod	8 695	28,67
Celkem	30 325	100,00

Pramen: MZe - Odbor zakladatelské činnosti

Zpracoval: A. Juřica (VÚZE)

Úloha Pozemkového fondu ČR ve vypořádání restitučních nároků, v privatizaci a v pronájmu státní půdy a ostatního majetku

V rámci restitucí administruje PF ČR vypořádání oprávněných osob ze zákona o půdě. Jedná se o nároky na náhrady (např. znehodnocení vrácených budov, za odebraný živý a mrtvý inventář).

Dále se jedná o vypořádání nároků oprávněných osob na převod pozemků. Tyto nároky vypořádává PF ČR bezúplatným převodem jiných pozemků z vlastnictví státu a správy PF ČR do vlastnictví oprávněných osob (tzv. náhradní pozemky) a zápočtem nároků oprávněných osob na převod pozemků podle § 11 odst. 2 zákona o půdě na úhradu kupní ceny pozemků při prodeji půdy podle zákona č. 95/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

T4.9/03 - Vypořádání restitučních náhrad ze státního majetku a půdy ve správě PF ČR

Položka restitučních náhrad	Celkem od počátku činnosti PF ČR k 31. 12. 2007		V průběhu roku 2007
	mil. Kč	%	mil. Kč
Nároky na náhrady¹⁾			
- převzato	11 071,33	100,00	46,35
- vypořádáno	10 864,01	98,13	66,17
- zbývá vypořádat	207,32	1,87	.
Nároky na náhradní pozemky²⁾			
- převzato	7 667,12	100,00	154,12
- vypořádáno	6 404,17	83,53	234,41
- zbývá vypořádat	1 262,94	16,47	.

1) Podle § 18a, § 20 zákona č. 229/1991 Sb., o půdě.

2) Podle § 11, odst. 2, § 17, odst. 3 zákona č. 229/1991 Sb., o půdě.

Pramen: PF ČR

Zpracoval: A. Juřica (VÚZE)

Pozemkový fond pronajímá státní půdu a ostatní státní majetek do doby jejich privatizace. Z celkové výměry 368,8 tis. ha státní zemědělské půdy k 31. 12. 2007 bylo pronajato 352,3 tis. ha. Největší podíl připadl na právnické osoby (70,5 %), zbytek na fyzické osoby - restituenty a soukromé zemědělce. Přitom zůstalo z nejrůznějších důvodů k 31. 12. 2007 ještě 16,5 tis. ha zemědělské půdy nepronajato, což představuje 4,7 % celkové výměry státní půdy ve správě PF ČR (příl. tab. 4.9/01).

Prodej státní půdy a ostatního státního majetku

PF ČR pokračoval v roce 2007 v prodeji státní půdy, kterou spravuje, na základě zákona č. 95/1999 Sb., o podmínkách převodu zemědělských a lesních pozemků z vlastnictví státu na jiné osoby, podle zákonem stanovených podmínek. Podrobněji viz část kap. 4.8.

Pozemkové úpravy

Pozemkové úpravy naplňují preambuli zákona o půdě, podle které se mají upravovat vlastnické vztahy k půdě v souladu se zájmy hospodářského rozvoje venkova i v souladu s požadavky na tvorbu krajiny a životního prostředí. V rámci pozemkových úprav se mimo jiné vyjasňují vlastnické vztahy, tzn. upřesňuje se katastr nemovitostí a vzniká nová digitální katastrální mapa.

Výsledky pozemkových úprav slouží pro obnovu katastrálního operátu a jako nezbytný podklad pro územní plánování, mají významný podíl v procesu narovnání vlastnických vztahů, které jsou požadavkem k průhlednému trhu s půdou. Jasně vlastnictví k půdě je nezbytný předpoklad k trvale udržitelnému hospodaření a podnikání v ekologicky stabilní krajině. Kulturní krajina a její řádné spravování ze strany vlastníků a nájemců jsou hodnoty našeho venkova. Tyto hodnoty musí být s pomocí vlastníků půdy, uživatelů pozemků a místních samospráv zachovány a perspektivně rozvíjeny.

V současnosti jsou jednoduché nebo komplexní pozemkové úpravy provedeny na zhruba 10,6 % výměry zemědělského půdního fondu, na dalších zhruba 7,5 % této půdy jsou pozemkové úpravy v řešení. Postup pozemkových úprav se zatím nedaří urychlit tak, jak by odpovídalo potřebě vyjadřované zejména vlastníky půdy včetně obcí, ale také uživateli půdy a zainteresovanými orgány státní správy. Jde o finančně velmi náročné operace, které prakticky plně hradí stát. V posledních letech lze částečně využívat na některé geodetické činnosti a zejména na realizaci společných zařízení v pozemkových úpravách (polní cesty, protierozní, vodohospodářská a ekologická opatření) i fondy EU.

Stav provádění pozemkových úprav je zřejmý z tab. T4.9/04.

T4.9/04 - Stav provádění pozemkových úprav ke konci roku 2007

Pozemkové úpravy	Ukončené				Rozpracované	
	počet		výměra (ha)		počet celkem	výměra (ha)
	nově v roce 2007	celkem	nově v roce 2007	celkem		
Komplexní pozemkové úpravy¹⁾	132	788	61 690	328 134	824	361 401
Jednoduché pozemkové úpravy^{1,2)}	100	3 266	14 199	199 541	277	92 631

1) Údaje se průběžně zpřesňují a aktualizují.

2) Proti roku 2004 došlo k výraznému snížení počtu a výměr v důsledku zásadního zpřesnění evidence JPÚ.

Pramen: Ústřední pozemkový úřad

Zpracoval: K. Kaulich (MZe)

T4.9/05 - Finanční zdroje pozemkových úprav podle institucí v roce 2007 (mil. Kč)

Rok	MZe	PF ČR	SAPARD	OP Zemědělství	ŘSD ¹⁾	MŽP	Ostatní	Celkem
2006	456	74	0	573	138	4	4	1 249
2007	663	153	0	277	77	1	1	1 172

1) Ředitelství silnic a dálnic.

Pramen: Ústřední pozemkový úřad

Zpracoval: K. Kaulich (MZe)

Ze své podstaty jsou pozemkové úpravy regionální záležitostí s velmi významnou participací místní komunity. Z toho plyne náročný požadavek na koordinaci a standardizaci (sjednocování) postupu provádění ze strany pozemkových úřadů, ale i projekčních firem.

T4.9/06 - Stav provádění pozemkových úprav a jejich realizace podle krajů

Kraje	KPÚ				Cesty (m)	Protierozní opatření (ha)	Ekologická opatření (ha)	Vodohospodářská opatření (ha)
	ukončené s výměnou vlastnických práv - celkově		rozpracované - celkově					
	počet	výměra (ha)	počet	výměra (ha)				
Praha	0	0,00	10	1 000,00	0	0,0	0	0,0
Středočeský	139	53 467,00	133	54 479,00	169 502	20,0	60	13,9
Jihočeský	117	43 372,00	127	39 045,00	154 984	2,0	13	24,0
Plzeňský	67	20 834,11	115	44 481,77	57 344	0,0	48	6,3
Karlovarský	33	9 987,00	29	10 498,00	33 300	50,0	894	2,0
Ústecký	35	12 718,90	53	19 589,73	41 981	3,0	10	0,0
Liberecký	12	3 591,00	20	7 932,00	13 180	1,0	0	0,0
Královéhradecký	63	22 690,00	47	20 128,00	110 165	27,0	33	9,6
Pardubický	50	22 865,00	37	20 363,00	56 728	8,0	29	162,5
Vysočina	77	34 412,00	44	16 322,00	107 622	55,2	19	304,0
Jihomoravský	116	64 818,95	88	59 150,68	89 126	55,0	58	16,9
Olomoucký	52	27 669,00	55	21 966,00	68 593	7,4	176	22,5
Moravskoslezský	8	4 594,00	36	29 754,00	4 150	0,0	20	2,5
Zlínský	19	7 114,00	30	16 693,00	6 475	3,0	8	22,0
Celkem	788	328 132,96	824	361 402,18	913 150	231,6	1 368	586,2

Pramen: ÚPÚ MZe

Zpracoval: J. Vitek (MZe)

5 AGRÁRNÍ PRODUKCE A JEJÍ BILANCE

5.1 Rostlinná produkce celkem a podle rozhodujících komodit

5.1.1 Obiloviny

Stejně jako v roce předcházejícím byla sklizeň obilovin EU roku 2007 poznamenána nepříznivými povětrnostními podmínkami, jejichž následkem došlo ke snížení výnosů a produkce u většiny členských států, zvláště pak v Maďarsku a východních zemích EU, kde byla úroda zasažena extrémním suchem. EU 15 předpokládá³⁷ ze sklizně roku 2007 meziroční velmi mírný pokles produkce obilovin celkem o 870 tis. t, tj. o 0,5 %. Snížení proti pětiletému průměru předchozích let je 4,6 %. Produkce deseti nových členských zemí (vstup do EU v roce 2004) by v meziročním srovnání měla vzrůst o 3,7 %, proti čtyřletému průměru však poklesnout o 3,9 %. Produkce Bulharska a Rumunska by podle předpokladu měla meziročně poklesnout o 41,4 %. Pro celou EU 27 by podle odhadů měl být meziroční pokles produkce na úrovni 2,3 %. Ceny obilovin, které začaly stoupat již po neúspěšné sklizni 2006, rostly i v roce 2007. Příčinou jejich rekordního nárůstu byl pokles produkce, výrazné snížení zásob obilovin a stále rostoucí poptávka nejen v rámci EU, ale i v celosvětovém měřítku. Evropská Komise ve snaze ulehčit tíživou situaci na trhu způsobenou vysokými cenami a nízkou zásobou obilovin v EU přijala konkrétní opatření. Jedním z nich bylo zrušení povinného procenta ukládání půdy do klidu (set-aside) a tím umožnění zvýšení ploch pro produkci obilovin roku 2008. Druhým opatřením je dočasné zrušení dovozních cel pro veškeré obiloviny s platností do konce marketingového roku 2007/08 (tj. do 30. 6. 2008).

V České republice vstoupily obiloviny do marketingového roku 2006/07 s nízkými počátečními zásobami, které byly ve srovnání s předchozím marketingovým rokem nižší o 35,2 %. U sklizně roku 2006³⁸ došlo k meziročnímu poklesu osevních ploch o 66,4 tis. ha (4,2 %), a tím i ke snížení zastoupení obilovin na celkové osevní ploše na 59,1 % (v roce 2005 bylo zastoupení obilovin 60,0 %). Nepříznivý průběh počasí v průběhu celého vegetačního období měl za následek nejen meziroční pokles produkce³⁹ o 16,6 %, ale zároveň i sníženou kvalitu sklizených obilovin. Nedostatek kvalitní suroviny vedl k převisu poptávky nad nabídkou, k nutnosti zvýšeného dovozu a rovněž k výraznému růstu cen obilovin a následně i výrobků z nich vyráběných. Dovoz obilovin se v průběhu marketingového roku 2006/07 meziročně zvýšil z 61,1 tis. t na 384,3 tis. t. Naopak vývoz zaznamenal meziroční snížení o 24,9 % na 1 472,6 tis. t. Celková nabídka obilovin byla proti předchozímu marketingovému roku snížena o 16,6 % a domácí spotřeba o 9,1 %. Nejvýznamnější pokles spotřeby obilovin byl zaznamenán u krmiv (o 11,6 %). Do intervenčního nákupu bylo převzato 1,5 tis. t obilovin a celé toto množství bylo do konce marketingového roku prodáno a vyvezeno v rámci vyhlášených nabídkových řízení z intervenčních zásob. Z rozpočtu ČR vyplatil SZIF na podporu intervenčního nákupu částku 2,2 mil. Kč. Vývozní subvence čerpané z finančních prostředků EU byly vydány na 869 t a činily 1,1 mil. Kč.

T5.1/01 - Bilance výroby a spotřeby obilovin¹⁾

Ukazatel	MJ	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08 ²⁾	Meziroční index 2007/06
Produkční plocha	tis. ha	1 459,7	1 609,4	1 611,5	1 532,0	1 579,8	103,12
Hektarový výnos	t/ha	3,95	5,46	4,75	4,17	4,53	108,63
Počáteční zásoba	tis. t	1 368,8	1 014,9	1 775,1	1 149,6	920,3	80,05
Produkce	tis. t	5 762,4	8 783,8	7 659,9	6 386,1	7 152,9	112,01
Dovoz	tis. t	52,1	63,5	61,1	384,3	190,0	49,44
Celková nabídka	tis. t	7 183,3	9 862,2	9 496,1	7 920,0	8 263,2	104,33
Domácí spotřeba³⁾	tis. t	5 677,0	6 196,5	6 077,3	5 527,1	5 649,5	102,21
v tom - potraviny	tis. t	1 877,5	1 952,0	2 009,5	1 907,0	1 947,0	102,10
- osiva	tis. t	346,0	337,5	351,0	337,0	348,5	103,41
- krmiva	tis. t	3 452,5	3 892,0	3 685,0	3 256,6	3 265,0	100,26
- technické užití	tis. t	1,0	15,0	31,8	26,5	89,0	335,85
Vývoz	tis. t	491,5	1 152,7	1 961,9	1 472,6	1 721,0	116,87
Intervenční nákup⁴⁾	tis. t	0,0	907,9	543,8	1,5	0,0	0,00
Prodej intervenčních zásob	tis. t	-	170,0	236,5	1,5	0,0	0,00
Zůstatek intervenčních zásob	tis. t	-	737,9	307,3	0,0	0,0	0,00
Celková poptávka	tis. t	6 168,5	8 087,1	8 346,5	6 999,7	7 370,5	105,30
Konečná zásoba	tis. t	1 014,9	1 775,1	1 149,6	920,3	892,7	97,00

1) Marketingový rok u obilovin začíná 1. 7. běžného roku a končí 30. 6. následujícího roku.

2) Odhad, s výjimkou údajů o sklizni.

3) Domácí spotřeba - ve všech uvedených letech: materiály VÚZE a MZe.

4) Intervenční nákup je zahrnut do celkové poptávky, není uveden v konečných zásobách.

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin, Statistika zahraničního obchodu ČSÚ; MZe; SZIF

Zpracoval: V. Hemrllová (VÚZE), F. Kůst (MZe)

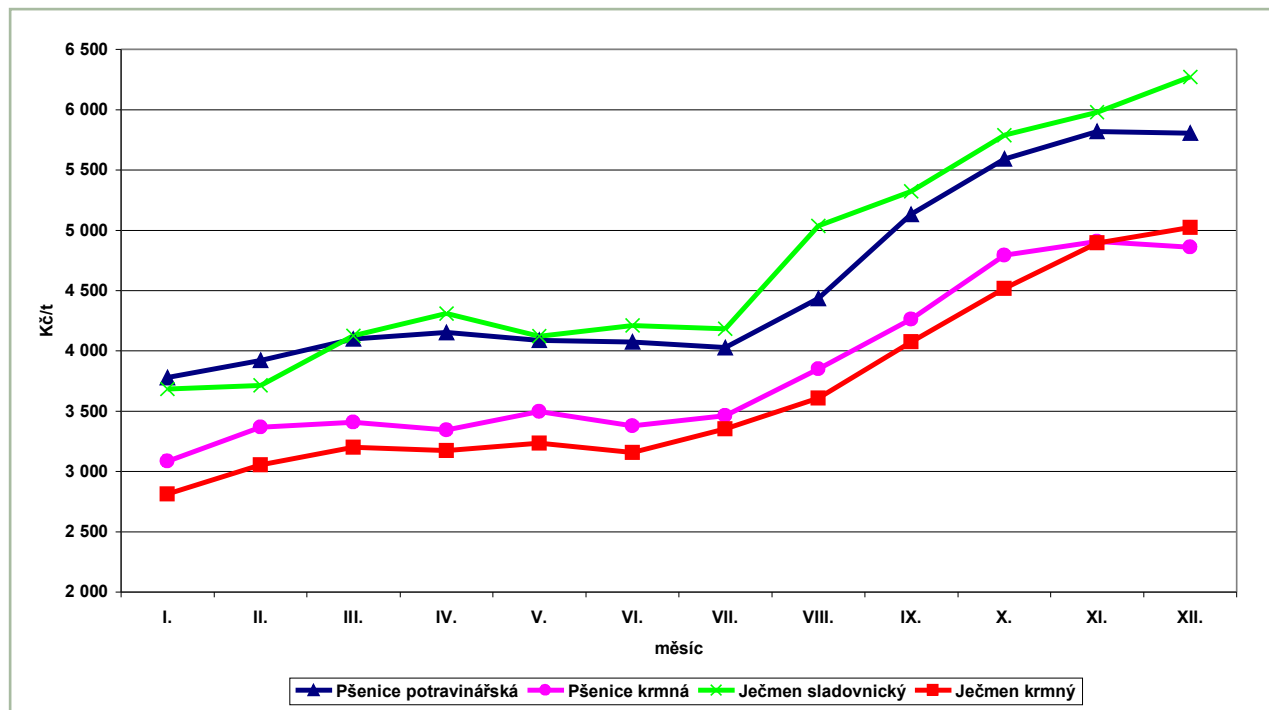
³⁷ COCERAL, prosinec 2007.

³⁸ ČSÚ, Soupis ploch osevů k 31. 5. 2006.

³⁹ ČSÚ, Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin za rok 2006.

Počáteční zásoby obilovin v ČR byly pro vstup do marketingového roku 2007/08 extrémně nízké. Proti předchozímu marketingovému roku o 20,0 % a ve srovnání s pětiletým průměrem dokonce o 26,1 % nižší. Pro sklizeň obilovin roku 2007 došlo k meziročnímu zvýšení osevní plochy obilovin⁴⁰ o 34,1 tis. ha (2,2 %) a obiloviny tak opět zvýšily své zastoupení na celkové osevní ploše na 60,3 %. Největší relativní meziroční nárůst osevní plochy byl zaznamenán u žita o 15,0 tis. ha (66,8 %), ječmene ozimého o 27,0 tis. ha (26,3 %) a triticales o 9,0 tis. ha (22,0 %). Naopak k meziročnímu poklesu došlo pouze u ječmene jarního o 56,5 tis. ha (13,3 %) a pšenice jarní o 1,1 tis. ha (1,8 %). Porosty ozimých obilovin byly v důsledku dlouhých žní v roce 2006 zasety převážně až ve druhé polovině agrotechnického termínu a vlivem velkého sucha špatně vzházely. Poté díky příznivým srážkovým a teplotním poměrům vývojovou ztrátu dohnaly. Sklizeň⁴¹ obilovin ČR v roce 2007 je možné ve srovnání s běžnou produkční úrovní v předchozích pěti letech hodnotit jako průměrnou. Proti roku 2006 zaznamenala produkce nárůst o 766,8 tis. t (12,0 %) vlivem meziročně větší sklizňové plochy o 47,8 tis. ha (3,1 %) a vyššího výnosu o 0,36 t/ha (8,6 %). Ceny obilovin se stále držely na vysoké úrovni a rok 2007 zakončily s historicky nejvyššími hodnotami.

Graf T5.1/01 - Vývoj CZV vybraných obilovin v roce 2007



Pramen: ČSÚ - Indexy cen zemědělských výrobců

Zpracoval: V. Hemrllová (VÚZE)

Pšenice

Počáteční zásoby pšenice v marketingovém roce 2006/07 byly i přes vysokou produkci předchozího roku nízké, a to zvláště vlivem rekordní úrovně vývozu v druhé polovině marketingového roku. Osevní plocha pšenice pro sklizeň roku 2006 se meziročně snížila o 38,9 tis. ha (o 4,7 %), a to vlivem snížení ploch pšenice ozimé o 43,3 tis. ha (5,7 %) po zaorávkách. Zvýšený osev pšenice jarní o 4,3 tis. ha (7,5 %) tuto ztrátu nenahradil. Zastoupení plochy pšenice v osevní ploše úhrnem činilo 30,2 % a ve struktuře obilovin si i nadále udržela nadpoloviční podíl 51,0 %. Pšenice ozimá zaujímala 92,1 % celkové plochy pšenice, a tak meziroční snížení její plochy, výnosu (o 0,57 t/ha) a produkce (o 634,2 tis. t, tj. 16,1 %) mělo zásadní podíl na celkově nižší produkci pšenice o 638,7 tis. t (15,4 %). Zastoupení pšenice v celkové produkci obilovin činilo 54,9 %.

Domácí spotřeba pšenice meziročně poklesla o 136,9 tis. t (4,4 %). Největší relativní pokles byl u spotřeby pšenice pro technické užití (o 27,1 %) a osiva (o 7,9 %). Spotřeba pšenice na výrobu potravin proti předchozímu marketingovému roku poklesla o 50,0 tis. t (4,2 %).

Dovoz pšenice byl vzhledem k nízké produkci a nedostatku kvalitní domácí suroviny meziročně vyšší o 40,4 tis. t (169,0 %). Největší objem dovozu pocházel ze Slovenska a Německa. Vývoz pšenice byl naproti tomu radikálně snížen o 510,6 tis. t (40,0 %) a směřoval především do Německa a Polska.

Na sníženou nabídku sklizně roku 2006 reagovala cena pšenice potravinářské i pšenice krmné skokovým nárůstem již v září, resp. v říjnu. Po zveřejnění odhadu meziročně nižší a kvalitativně horší produkce nejen v ČR, ale ve většině obilnářsky důležitých zemí EU, cenový růst pokračoval. Průměrná CZV pšenice potravinářské byla proti předchozímu roku o 401,0 Kč/t vyšší a pšenice krmné vzrostla o 212,0 Kč/t. Přesto zůstala CZV pšenice v ČR na nižší úrovni než v zemích, kam směřuje převaha vývozu české pšenice, tj. v Německu a Polsku. Náklady na tunu pšenice vzrostly o 368,7 Kč/t (14,2 %) na 2 970,1 Kč/t.

⁴⁰ ČSÚ, Soupis ploch osevů k 31. 5. 2007.

⁴¹ ČSÚ, Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin za rok 2007.

T5.1/02 - Balance výroby a spotřeby pšenice a její ekonomika¹⁾

Ukazatel	MJ	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08 ³⁾	Meziroční index 2007/06
Produkční plocha	tis. ha	648,4	863,2	820,4	781,5	811,0	103,77
Hektarový výnos	t/ha	4,07	5,84	5,05	4,49	4,86	108,24
Počáteční zásoba	tis. t	900,7	552,9	981,6	713,3	549,4	77,02
Produkce	tis. t	2 637,9	5 042,5	4 145,0	3 506,3	3 938,9	112,34
Dovoz	tis. t	2,6	32,3	23,9	64,3	20,0	31,10
Celková nabídka	tis. t	3 541,2	5 627,7	5 150,5	4 283,9	4 508,3	105,24
Domácí spotřeba³⁾	tis. t	2 792,5	3 245,0	3 104,4	2 967,5	2 868,0	96,65
v tom - potraviny	tis. t	1 050,0	1 150,0	1 200,0	1 150,0	1 160,0	100,87
- osiva	tis. t	189,0	185,0	190,0	175,0	188,0	107,43
- krmiva	tis. t	1 552,5	1 900,0	1 700,0	1 632,0	1 500,0	91,91
- technické užití	tis. t	1,0	10,0	14,4	10,5	20,0	190,48
Vývoz	tis. t	195,8	780,0	1 277,6	767,0	1 210,0	157,76
Intervenční nákup⁴⁾	tis. t	0,0	791,1	244,2	0,0	0,0	0,00
Prodej intervenčních zásob	tis. t	-	170,0	189,0	0,0	0,0	0,00
Zůstatek intervenčních zásob	tis. t	-	621,1	55,2	0,0	0,0	0,00
Celková poptávka	tis. t	2 988,3	4 646,1	4 437,2	3 734,5	4 078,0	109,20
Konečná zásoba	tis. t	552,9	981,6	713,3	549,4	430,3	78,32
Ekonomika							
Průměrné náklady na jednotku⁵⁾	Kč/t	2 948,41	2 189,32	2 601,34	2 970,06	2 963,08	99,76
CZV pšenice potravinářská⁶⁾	Kč/t	3 427,00	3 738,00	2 749,00	3 150,00	4 578,00	145,33
CZV pšenice krmná⁶⁾	Kč/t	2 829,00	3 249,00	2 336,00	2 548,00	3 851,00	151,14
Přímé platby⁷⁾	Kč/ha	-	3 339,00	4 425,60	4 758,20	4 546,60	95,55
CZV EU pšenice potravinářská⁸⁾	Kč/t	3 439,15	3 359,23	2 527,67	2 765,10	4 442,93	160,68
CZV EU pšenice krmná⁸⁾	Kč/t	2 943,45	2 973,19	2 261,10	2 321,53	3 812,42	164,22

1) Marketingový rok u obilovin začíná 1. 7. běžného roku a končí 30. 6. následujícího roku.

2) Odhad, s výjimkou údajů o sklizni.

3) Domácí spotřeba - ve všech uvedených letech: materiály VÚZE a MZe.

4) Intervenční nákup je zahrnut do celkové poptávky, není uveden v konečných zásobách.

5) Náklady podle výběrového šetření FADN CZ - podniky právnických osob - pšenice ozimá, rok 2007 odhad.

6) Průměrné CZV za kalendářní roky.

7) V roce 2005: SAPS = 2 110,70 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 2 314,90 Kč/ha o. p.

V roce 2006: SAPS = 2 517,80 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 2 240,40 Kč/ha o. p.

V roce 2007: SAPS = 2 791,50 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 1 755,10 Kč/ha o. p.

8) Rakousko.

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin, Index cen zemědělských výrobců, Statistika zahraničního obchodu ČSÚ; MZe; SZIF; AMA Rakousko; VÚZE

Zpracoval: V. Hemrlíková (VÚZE), F. Kůst (MZe)

Počáteční zásoby pšenice v marketingovém roce 2007/08 byly po špatné úrovni produkce roku předchozího na nejnižší hladině posledních pěti let. Jejich meziroční pokles činil 163,9 tis. t (23,0 %) a ve srovnání s pětiletým průměrem se snížily o 25,7%. Osevní plocha pšenice celkem pro sklizeň roku 2007 byla meziročně vyšší o 29,5 tis. ha (3,8 %) vlivem nárůstu plochy pšenice ozimé o 30,6 tis. ha. Pšenice jarní naproti tomu vykázala vzhledem k předchozímu roku mírný pokles osevní plochy o 1,1 tis. ha (1,8 %). Produkce pšenice celkem byla v roce 2007 proti předchozímu roku o 12,3 % vyšší. Pšenice ozimé bylo sklizeno o 464,0 tis. t více (o 14,1 %), zatímco pšenice jarní o 31,3 tis. t (15 %) méně. Hektarový výnos meziročně vzrostl u pšenice celkem o 8,2 %, u pšenice ozimé o 9,4 %, u pšenice jarní však poklesl o 13,5 %. Pšenice si v roce 2007 v celkové osevní ploše obilovin nadále udržela svůj nadpoloviční podíl (52,0 %). Z hlediska produkce dosahuje podíl pšenice na produkci obilovin celkem 55,1 %. Zastoupení pšenice ozimé v produkci obilovin celkem činí 52,6 % a pšenice jarní 2,5 %. Podle hodnocení technologické jakosti⁴²⁾ splnila pšenice potravinářská ze sklizně roku 2007 všechny kvalitativní požadavky pro zajištění domácí spotřeby.

Nejvyšší ceny za rok 2007 dosáhly obě komodity v listopadu, a to pšenice potravinářská 5 819 Kč/t a pšenice krmná 4 908 Kč/t.

Ječmen

Do marketingového roku 2006/07 vstupoval ječmen s nižšími počátečními zásobami než v předchozích dvou letech. Proti předchozímu marketingovému roku došlo ke snížení počátečních zásob o 226,7 tis. t (46,0 %). Pro sklizeň roku 2006 došlo k mírnému meziročnímu nárůstu osevní plochy ječmene o 6,6 tis. ha (1,3 %), a to díky 7,3% navýšení ploch ječmene jarního, který nahradil ozimy po zaorávkách. Ječmen si tak svým 20,4% zastoupením ve struktuře osevních ploch zachoval své významné postavení druhé obiloviny hned za pšenicí. I přes zvýšení plochy byla produkce ječmene celkem v důsledku sníženého hektarového výnosu (o 0,62 t/ha) meziročně o 297,7 tis. t (13,6 %) nižší. Podíl produkce ječmene jarního na celkové produkci ječmene byl 79,7 %.

⁴²⁾ ZVÚ Kroměříž.

ZPRÁVA O STAVU ZEMĚDĚLSTVÍ ČR ZA ROK 2007

Domácí spotřeba ječmene byla proti předchozímu marketingovému roku o 169,0 tis. t (8,9 %) nižší, a to v důsledku 15% poklesu (o 180,0 tis. t) spotřeby krmného ječmene. Spotřeba ječmene pro technické užití se zvýšila o 1 tis. t a spotřeba k potravinářským účelům zůstala na stejné úrovni jako v předchozích dvou marketingových letech (600,0 tis. t).

V marketingovém roce 2006/07 došlo vlivem nízké a především nekvalitní produkce k obrovskému navýšení dovozu o 194,7 tis. t. Největší množství ječmene bylo dovezeno ze Slovenska. Vývoz ječmene dosáhl rekordní úrovně a byl meziročně vyšší o 40,3 tis. t, tj. 11,1 %. Vyvážel se jak sladovnícký, tak i méně kvalitní krmný ječmen, a to především díky vyšším cenám v zahraničí. Hlavní vývozní destinací bylo Německo. Do intervenčního nákupu bylo v marketingovém roce 2006/07 převzato 1,5 tis. t ječmene.

Na odhady podprůměrné produkce reagovala CZV ječmene sladovníckého v srpnu 2006 meziměsíčním 2,9% nárůstem. Růst CZV ječmene krmného započal v září 2006. V důsledku zvýšené domácí i zahraniční poptávky po obilovinách nárůst CZV v průběhu marketingového roku pokračoval. Průměrná CZV ječmene sladovníckého byla proti předchozímu roku o 29,0 Kč/t vyšší a ječmene krmného vzrostla o 116,0 Kč/t. Průměrné náklady na tunu ječmene se meziročně zvýšily o 487,4 Kč (19,5 %) na 2 990,0 Kč/t.

T5.1/03 - Bilance výroby a spotřeby ječmene a jeho ekonomika¹⁾

Ukazatel	MJ	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08 ²⁾	Meziroční index 2007/06
Produkční plocha	tis. ha	550,0	469,0	521,5	528,1	498,7	94,43
Hektarový výnos	t/ha	3,76	4,97	4,21	3,59	3,80	105,85
Počáteční zásoba	tis. t	212,1	300,3	493,0	266,3	221,3	83,10
Produkce	tis. t	2 068,7	2 330,6	2 195,4	1 897,7	1 893,4	99,77
Dovoz	tis. t	9,9	5,6	4,6	199,3	140,0	70,25
Celková nabídka	tis. t	2 290,7	2 636,5	2 693,0	2 363,3	2 254,7	95,40
Domácí spotřeba³⁾	tis. t	1 791,0	1 795,0	1 907,4	1 738,4	1 712,0	98,48
v tom - potraviny	tis. t	606,0	600,0	600,0	600,0	600,0	100,00
- osiva	tis. t	105,0	95,0	105,0	115,0	109,0	94,78
- krmiva	tis. t	1 080,0	1 100,0	1 200,0	1 020,0	1 000,0	98,04
- technické užití	tis. t	0,0	0,0	2,4	3,4	3,0	88,24
Vývoz	tis. t	199,4	262,9	363,3	403,6	280,0	69,38
Intervenční nákup⁴⁾	tis. t	0,0	85,6	176,0	1,5	0,0	0,00
Prodej intervenčních zásob	tis. t	-	0,0	20,0	1,5	0,0	0,00
Zůstatek intervenčních zásob	tis. t	-	85,6	156,0	0,0	0,0	0,00
Celková poptávka	tis. t	1 990,4	2 143,5	2 426,7	2 142,0	1 992,0	93,00
Konečná zásoba	tis. t	300,3	493,0	266,3	221,3	262,7	118,71
Ekonomika							
Průměrné náklady na jednotku⁵⁾	Kč/t	2 322,90	2 083,14	2 502,65	2 990,02	3 525,95	117,92
CZV ječmene sladovníckého⁶⁾		3 831,00	3 805,00	3 241,00	3 270,00	4 729,00	144,62
CZV ječmene potravinářského⁶⁾	Kč/t	3 489,00	3 556,00	2 743,00	2 879,00	3 934,00	136,64
CZV ječmene krmného⁶⁾	Kč/t	2 698,00	3 077,00	2 348,00	2 464,00	3 675,00	149,15
Přímé platby⁷⁾	Kč/ha	.	3 339,00	4 425,60	4 758,20	4 546,60	95,55
CZV EU ječmen sladovnícký⁸⁾	Kč/t	3 682,55	3 431,28	2 867,21	2 848,47	3 846,15	135,03
CZV EU ječmen krmný⁸⁾	Kč/t	2 894,09	2 986,21	2 429,38	2 452,85	3 802,47	155,02

1) Marketingový rok u obilovin začíná 1. 7. běžného roku a končí 30. 6. následujícího roku.

2) Odhad, s výjimkou údajů o sklizni.

3) Domácí spotřeba - ve všech uvedených letech: materiály VÚZE a MZe.

4) Intervenční nákup je zahrnut do celkové poptávky, není uveden v konečných zásobách.

5) Náklady podle výběrového šetření FADN CZ - podniky právnických osob - ječmen jarní, rok 2007 odhad.

6) Průměrné CZV za kalendářní roky.

7) V roce 2005: SAPS = 2 110,70 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 2 314,90 Kč/ha o. p.

V roce 2006: SAPS = 2 517,80 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 2 240,40 Kč/ha o. p.

V roce 2007: SAPS = 2 791,50 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 1 755,10 Kč/ha o. p.

8) Rakousko.

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin, Index cen zemědělských výrobců, Statistika zahraničního obchodu ČSÚ; MZe; SZIF; AMA Rakousko; VÚZE

Zpracoval: V. Hemrllová (VÚZE), F. Kůst (MZe)

Počáteční zásoby ječmene v marketingovém roce 2007/08 byly o 45,0 tis. t (16,9 %) nižší než v předchozím období. Osevní plocha ječmene pro sklizeň v roce 2007 meziročně poklesla o 29,5 tis. ha (5,6 %). Zatímco plocha ječmene ozimého vzrostla o 27,0 tis. ha (26,3 %), ječmene jarního poklesla o 56,3 tis. ha (13,3 %). Produkce ječmene celkem vykazovala nepatrný pokles o 4,3 tis. t (0,2 %), výnos však vzrostl o 5,8 %. Produkce ječmene ozimého meziročně vzrostla o 238,2 tis. t (61,9 %) s výnosem o 28,3 % vyšším. Ječmen jarní vykázal proti roku 2006 pokles produkce o 242,5 tis. t (16,0 %) a rovněž i hektarový výnos byl nižší (o 3,1 %). Ječmen v tomto roce zvýšil svůj podíl ve struktuře osevních ploch obilovin na 31,9 %. Podíl ječmene z produkce obilovin celkem dosahoval 26,5 %, z toho 17,8 % zaujímal ječmen jarní.

Stejně jako u ostatních obilovin, i u ječmene pokračuje růstový trend CZV daný nedostatečnou sklizní roku 2006. Nejvyšších hodnot roku 2007 dosáhly všechny tři sledované komodity ječmene v prosinci. Ječmen sladovnický tak uzavřel kalendářní rok s cenou 6 271 Kč/t, což představovalo v porovnání s prosincem 2006 nárůst o 2 796 Kč/t (80,5 %). Prosincová CZV ječmene potravinářského dosáhla hodnoty 5 725 Kč/t (meziroční nárůst o 2 595 Kč/t, tj. 82,9 %). CZV ječmene krmného byla v prosinci 5 023 Kč/t, tj. meziroční zvýšení o 2 345 Kč/t (o 87,6 %).

Žito

U žita klesly v marketingovém roce 2006/07 meziročně počáteční zásoby o 81,5 tis. t (85,5 %). Osevní plocha pro sklizeň roku 2006 proti předchozímu roku výrazně poklesla o 52,0 % na rekordně nízkých 22,5 tis. ha. Následně bylo sklizeno o 121,9 tis. t (62,0 %) méně žita než v roce minulém. Snížená produkce podprůměrné kvality nepokrývala potřeby domácích zpracovatelů, a tak bylo nutné zajistit dovoz kvalitního potravinářského žita.

Meziročně došlo k navýšení dovozu o 65,3 tis. t na rekordních 77,1 tis. t. Hlavním dodavatelem žita bylo Německo a Polsko. Vývoz žita výrazně poklesl z 86,1 tis. t na 25,5 tis. t (tj. o 70,4 %).

Domácí spotřeba meziročně poklesla o 68,8 tis. t (33,7 %), z toho nejvýrazněji u spotřeby na osiva (o 53,3 %) a krmiva (o 37,5 %).

Nízká produkce žita, jeho špatná kvalita a následný vysoký objem dovozu byly základem pro růst CZV žita. Průměrná CZV v roce 2006 dosáhla hodnoty 2 927 Kč/t, tj. o 585 Kč/t vyšší než v předchozím roce. Náklady na produkci jedné tuny žita činily 3 398,1 Kč/t, tj. meziročně vyšší o 1 095,7 Kč (47,6 %).

T5.1/04 - Balance výroby a spotřeby žita a jeho ekonomika¹⁾

Ukazatel	MJ	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08 ²⁾	Meziroční index 2007/06
Produkční plocha	tis. ha	41,9	59,2	46,9	22,5	37,5	166,81
Hektarový výnos	t/ha	3,80	5,29	4,19	3,33	4,73	142,04
Počáteční zásoba	tis. t	35,2	13,7	95,4	13,9	5,1	36,66
Produkce	tis. t	159,3	313,3	196,8	74,8	177,5	237,26
Dovoz	tis. t	31,0	12,9	11,8	77,1	7,0	9,08
Celková nabídka	tis. t	225,5	339,9	304,0	165,8	189,6	114,36
Domácí spotřeba³⁾	tis. t	205,0	217,0	204,0	135,2	151,0	111,69
v tom - potraviny	tis. t	175,0	155,0	163,0	110,0	140,0	127,27
- osiva	tis. t	14,0	17,0	15,0	7,0	9,0	128,57
- krmiva	tis. t	16,0	45,0	20,0	12,5	2,0	16,00
- technické užití	tis. t	0,0	0,0	6,0	5,7	0,0	0,00
Vývoz	tis. t	6,8	27,5	86,1	25,5	37,0	145,10
Celková poptávka	tis. t	211,8	244,5	290,1	160,7	188,0	116,99
Konečná zásoba	tis. t	13,7	95,4	13,9	5,1	1,6	31,18
Ekonomika							
Průměrné náklady na jednotku⁴⁾	Kč/t	2 517,01	1 972,01	2 302,48	3 398,14	2 452,79	72,18
CZV žita⁵⁾	Kč/t	3 519,00	3 388,00	2 342,00	2 927,00	4 386,00	149,85
Přímé platby⁶⁾	Kč/ha	.	3 339,00	4 425,60	4 758,20	4 546,60	95,55
CZV EU žita⁷⁾	Kč/t	3 254,19	3 063,32	2 310,49	2 816,82	4 477,39	158,95

1) Marketingový rok u obilovin začíná 1. 7. běžného roku a končí 30. 6. následujícího roku.

2) Odhad, s výjimkou údajů o sklizni.

3) Domácí spotřeba - ve všech uvedených letech: materiály VÚZE a MZe.

4) Náklady podle výběrového šetření FADN CZ - podniky právnických osob, rok 2007 odhad.

5) Průměrné CZV za kalendářní roky.

6) V roce 2005: SAPS = 2 110,70 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 2 314,90 Kč/ha o. p.

V roce 2006: SAPS = 2 517,80 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 2 240,40 Kč/ha o. p.

V roce 2007: SAPS = 2 791,50 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 1 755,10 Kč/ha o. p.

7) Rakousko.

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin, Index cen zemědělských výrobců, Statistika zahraničního obchodu ČSÚ; MZe; SZIF; AMA Rakousko; VÚZE

Zpracoval: V. Hemrlová (VÚZE), F. Kůst (MZe)

Po sníženém zájmu o pěstování žita, které je vzhledem k výnosové i kvalitativní nestabilitě rizikové, došlo v roce 2007 opět k jeho oživení. Osevní plocha žita meziročně vzrostla o 15,0 tis. ha (66,8 %). Produkce se proti předchozímu roku výrazně zvýšila o 102,7 tis. t (137,3 %). Hektarový výnos byl meziročně o 42,0 % vyšší. Ve struktuře osevních ploch obilovin roku 2007 zaujímá žito s 37,5 tis. ha 2,4% podíl. Z hlediska produkce obilovin celkem dosahuje žito 2,5% zastoupení. Kvalita žita ze sklizně roku 2007 byla hodnocena v dlouhodobé časové řadě jako velmi vysoká. Kvalita žita pro potravinářské zpracování je srovnatelná s rokem 2004.

CZV žita v první polovině marketingového roku i nadále rostly, přičemž nejvyšší hodnoty 5 590 Kč/t dosáhly v prosinci, kdy navýšení CZV proti stejnému měsíci roku 2006 dosáhlo 56,2 % (tj. o 2 011 Kč/t).

Kukuřice

Počáteční zásoby kukuřice byly v marketingovém roce 2006/07 nejnížší za posledních pět let. Proti předchozímu roku poklesly o 25,0 tis. t, což odpovídá 21,6 %. Pro sklizeň roku 2006 byla produkční plocha kukuřice na zrno meziročně nižší o 8,2 tis. ha, převýšila však pětiletý průměr o 8,6 tis. ha. Hektarový výnos proti předchozímu roku poklesl o 0,42 t/ha, přesto se stal třetím nejvyšším od roku 2000. Produkce byla proti předchozímu roku vyšší o 96,6 tis. t (13,7 %) a ve srovnání s pětiletým průměrem zaznamenala nárůst o 2,7 %. Domácí spotřeba kukuřice byla meziročně nižší o 89,5 tis. t (18,7 %) vlivem snížení spotřeby kukuřice na krmiva o 20,4 %. Spotřeba k potravinářským účelům byla stejná jako v předchozích třech letech (14,0 tis. t). K nárůstu spotřeby došlo zvláště u kukuřice na technické užití z 1,0 tis. t na 2,5 tis. t.

Dovoz kukuřice se meziročně výrazně zvýšil o 22,7 tis. t (118,2 %), největší množství kukuřice bylo nakoupeno na Slovensku. Vývoz kukuřice byl nejvyšší za posledních pět let. Proti předchozímu roku (druhému nejvyššímu) vzrostl o 75,8 tis. t, tj. o 43,8 %. Největší objem směřoval do Německa a Polska.

Průměrná CZV kukuřice dosáhla v roce 2006 hodnoty 2 940 Kč/t, tj. meziroční nárůst o 194,0 Kč/t (7,1 %). Průměrné náklady na tunu kukuřice se proti předchozímu roku zvýšily o 364,8 Kč/t, tj. o 15,7 % na 2 690,4 Kč/t.

T5.1/05 - Bilance výroby a spotřeby kukuřice a její ekonomika¹⁾

Ukazatel	MJ	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08 ²⁾	Meziroční index 2007/06
Produkční plocha	tis. ha	85,4	89,9	98,0	89,8	111,7	124,39
Hektarový výnos	t/ha	5,58	6,13	7,17	6,75	6,80	100,74
Počáteční zásoba	tis. t	166,4	97,4	115,7	90,7	101,7	112,09
Produkce	tis. t	476,4	551,6	702,9	606,4	758,8	125,14
Dovoz	tis. t	6,9	11,7	19,2	41,9	22,0	52,51
Celková nabídka	tis. t	649,7	660,7	837,8	739,0	882,5	119,42
Domácí spotřeba³⁾	tis. t	487,0	477,0	478,0	388,5	578,5	148,91
v tom - potraviny	tis. t	14,0	14,0	14,0	14,0	14,0	100,00
- osiva	tis. t	13,0	13,0	13,0	14,0	14,5	103,57
- krmiva	tis. t	460,0	450,0	450,0	358,0	500,0	139,66
- technické užití	tis. t	0,0	0,0	1,0	2,5	50,0	2 000,00
Vývoz	tis. t	65,3	36,8	173,0	248,8	150,0	60,29
Intervenční nákup⁴⁾	tis. t	0,0	31,2	123,6	0,0	0,0	0,00
Prodej intervenčních zásob	tis. t	0,0	0,0	27,5	0,0	0,0	0,00
Zůstatek intervenčních zásob	tis. t	0,0	31,2	96,1	0,0	0,0	0,00
Celková poptávka	tis. t	552,3	545,0	747,1	637,3	728,5	114,31
Konečná zásoba	tis. t	97,4	115,7	90,7	101,7	154,0	151,44
Ekonomika							
Průměrné náklady na jednotku⁵⁾	Kč/t	2 645,40	3 243,58	2 325,60	2 690,39	2 796,74	103,95
CZV kukuřice⁶⁾	Kč/t	2 952,00	3 680,00	2 746,00	2 940,00	4 183,00	142,28
Přímé platby⁷⁾	Kč/ha	.	3 339,00	4 425,60	4 758,20	4 546,60	95,55
CZV EU kukuřice⁸⁾	Kč/t	3 595,45	3 998,37	2 792,50	2 998,69	4 540,01	151,40

1) Marketingový rok u obilovin začíná 1. 7. běžného roku a končí 30. 6. následujícího roku.

2) Odhad, s výjimkou údajů o sklizni.

3) Domácí spotřeba - ve všech uvedených letech: materiály VÚZE a MZe.

4) Intervenční nákup je zahrnut do celkové poptávky, není uveden v konečných zásobách.

5) Náklady podle výběrového šetření FADN CZ - podniky právnických osob, rok 2007 odhad.

6) Průměrné CZV za kalendářní roky.

7) V roce 2005: SAPS = 2 110,70 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 2 314,90 Kč/ha o. p.

V roce 2006: SAPS = 2 517,80 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 2 240,40 Kč/ha o. p.

V roce 2007: SAPS = 2 791,50 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 1 755,10 Kč/ha o. p.

8) Rakousko.

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin, Index cen zemědělských výrobců, Statistika zahraničního obchodu ČSÚ; MZe; SZIF; AMA Rakousko; VÚZE

Zpracoval: V. Hemrlová (VÚZE), F. Kůst (MZe)

Počáteční zásoby kukuřice v marketingovém roce 2007/08 meziročně vzrostly o 11,0 tis. t (12,1 %). Produkční plocha kukuřice pro sklizeň roku 2007 byla ve srovnání s předchozím rokem vyšší o 21,9 tis. ha (24,4 %). Proti pětiletému průměru se jedná o 17,6 % nárůst. Hektarový výnos byl na úrovni předchozího roku a produkce meziročně vzrostla o 152,4 tis. t (25,1 %) a vůči pětiletému průměru zaznamenala 22,5 % nárůst.

CZV kukuřice v roce 2007 pokračovala ve svém růstu. Nejvyšší hodnoty dosáhla v listopadu, a to 5 516 Kč/t, což odpovídá meziročnímu nárůstu o 2 226 Kč/t (67,7 %).

5.1.2 Cukrová řepa - cukr

Od počátku hospodářského roku 2006/07 byla v EU zahájena reforma SOT v odvětví cukru podle nařízení Rady (ES) č. 318/2006, č. 319/2006 a č. 320/2006 ze dne 20. února 2006 na období let 2006/07-2014/15. Hlavním cílem reformy je postupné dosažení rovnovážného stavu na trhu s cukrem v EU prostřednictvím snížení celkové produkce cukru v EU⁴³ z důvodů závazku ve WTO při postupném snižování institucionálních cen cukrové řepy a cukru v rámci čtyřletého restrukturalizačního režimu cukrovarnického průmyslu. Pěstitelům cukrové řepy jsou vypláceny kompenzační platby (tzv. oddělená platba za cukr) za účelem zmírnění rozdílu mezi původní a sníženou minimální cenou řepy v rámci reformy SOT v odvětví cukru. Kompenzační platby pro pěstitele cukrové řepy a třtiny a restrukturalizace odvětví cukrové řepy a cukru se dotýkají nařízení Rady č. 319 a 320. Během prvních dvou let průběhu reformy SOT v odvětví cukru se producenti dobrovolně vzdali menšího objemu kvót, než se očekávalo, a proto byla reforma změněna, aby se restrukturalizační proces dále prohloubil. Vydáním nařízení Rady (ES) č. 1260/2007 a č. 1261/2007 ze dne 9. října a nařízení Komise (ES) č. 1264/2007 ze dne 26. října, která vstoupila v platnost 30. 10. 2007, došlo ke změnám původní reformy.

Vzhledem k přebytku cukru na trhu EU bylo podle článku 19 nařízení Rady (ES) č. 318/2006 ze dne 20. února v hospodářském roce 2006/07 realizováno preventivní stažení cukru z trhu^{44, 45}. Jednotlivým členským státům byly stanoveny koeficienty, kterými byly vynásobeny původní kvóty cukru. ČR se podařilo vyjednat koeficient 0,9043, který je příznivý pro vyšší prodeje cukru vyrobeného v ČR v roce 2006/07 v rámci EU⁴⁶. V ČR mělo být podle článku 19 nařízení Rady č. 318/2006 staženo v hospodářském roce 2006/07 z trhu celkem 43,5 tis. t cukru⁴⁷. Množství cukru, které mohlo být uvedeno na trh EU v rámci původní kvóty (454 862 t), se tak v roce 2006/07 přechodně snížilo. Po připočtení přidělené části z dodatečné kvóty cukru pro ČR⁴⁸ ve výši 14,4 tis. t⁴⁹ (do 28. 2. 2007) činilo zaručené množství cukru, které mohlo být uvedeno na trh EU v roce 2006/07, celkem 425,8 tis. t cukru.

Od hospodářského roku 2007/08 se snížila celková kvóta cukru v ČR o 102 472,8 t, protože společnost Eastern Sugar Česká republika, a. s., odevzdala celou kvótu cukru EK za restrukturalizační podporu. V důsledku ukončení výroby cukru této společnosti v ČR nebyla v roce 2007/08 zahájena výroba cukru ve třech cukrovarcích (Hrochův Týnec, Němčice a Kojetín). Kvóta cukru pro rok 2007/08 je 372 459,207 t včetně dodatečné kvóty ve výši 20 070 t⁵⁰. Podle nařízení Komise (ES) č. 290/2007 ze dne 16. března 2007 byly stanoveny pro jednotlivé členské státy pro hospodářský rok 2007/08 procentní podíly kvót cukru za účelem stažení cukru z trhu EU. Z celkové kvóty cukru bude v ČR v roce 2007/08 staženo z trhu 7,29 % cukerní kvóty, tj. 27,2 tis. t⁵¹.

Setí cukrové řepy v ČR po mimořádně teplé a srážkově normální zimě začalo v roce 2007 již od 20. března a skončilo kolem 10. dubna. Ideální podmínky pro setí byly v období od 25. do 31. března. Teplé a suché počasí na jaře způsobilo, že zásoba zimní vláhy se vypařila a v první dekádě dubna se selo do velmi suché půdy. Dubnové výsevy vzházely proto nepravidelně, další vlna vzházení přišla až po deštích kolem 10. května. V letním období byly povětrnostní podmínky v Čechách většinou příznivé, s dostatečnými srážkami, zatímco na Moravě suchý ráz počasí pokračoval až do konce srpna. V Čechách se projevilo poměrně silné napadení porostů cercosporiózou a padlím. Došlo také k zamoření porostů nematody - háďátkem řepným. Počasí pro sklizeň bylo příznivé v Čechách, na Moravě zkomplikovaly sklizeň zářijové a říjnové deště. Hektarový výnos cukrové řepy v ČR v roce 2007/08 dosáhl při skutečně dosažené cukrnatosti průměrné hodnoty 54,71 t⁵², tj. ve srovnání s rokem 2006/07 o 2,0 % více. Vzhledem k příznivějším povětrnostním podmínkám byl v Čechách výnos cukrové řepy i její cukrnatost vyšší než na Moravě. V průměru ČR cukrnatost řepy podle předběžných výsledků v roce 2007/08 dosáhla 16,47 % (18,41 % v roce 2006/07).

V hospodářském roce 2007/08 vstoupilo do kampaně 7 cukrovarů, které patří pěti cukrovarnickým společnostem. Ve srovnání s rokem 2006/07 se snížil celkový jmenovitý výkon⁵³ cukrovarů o 13,9 %⁵⁴ a průměrný denní jmenovitý výkon⁵⁵ jednoho cukrovaru se zvýšil o 23,1 %⁵⁶. Vzhledem k nižší produkci cukru v roce 2007/08 ve srovnání s rokem 2006/07 se výroba cukru z kapacity 1 000 t/d ř.⁵⁷ (měřená produkcí cukru v t za den) snížila v meziročním srovnání o 47,7 %⁵⁸.

Na základě definitivních výsledků SZIF dosáhla výroba bílého cukru z řepy v ČR v roce 2006/07 množství 470,5 tis. t, byla tedy o 88,4 tis. t (15,8 %) nižší než v roce 2005/06. Z předchozího hospodářského roku bylo do hospodářského roku 2006/07 převedeno 9,9 tis. t cukru. Výroba kvótového cukru činila 431,9 tis. t. V rámci cukru vyrobeného mimo kvótu bylo 46,2 tis. t určeno pro chemický průmysl a farmaceutické využití⁵⁹. Do dalšího hospodářského roku bylo převedeno 2,3 tis. t cukru⁶⁰.

Předběžná výroba bílého cukru z řepy v roce 2007/08 dosáhla 353,9 tis. t, tj. 75,2 % skutečnosti předchozího roku. Z předchozího hospodářského roku bylo do hospodářského roku 2007/08 převedeno 2,3 tis. t cukru. Výroba kvótového cukru činila 339,6 tis. t. V rámci cukru vyrobeného mimo kvótu bylo 16,2 tis. t určeno pro chemický průmysl a farmaceutické využití⁶¹. Do dalšího hospodářského roku bylo převedeno 6,6 tis. t cukru. Výnos polarizačního cukru se odhaduje na 9,01 t/ha⁶² (meziroční pokles o 8,7 %) a výnos bílého cukru na 8,02 t/ha⁶³ (meziroční pokles o 4,9 %).

⁴³ V EU 27 by se měla v rámci reformy SOT v odvětví cukru snížit kvóta cukru o přibližně 6 mil. t.

⁴⁴ Preventivní stažení cukru z trhu znamená, že stažený cukr musí podnik skladovat a tento cukr je považován za první cukr vyrobený v příštím hospodářském roce. Cukrovarnický podnik má také možnost požádat, aby množství staženého cukru bylo považováno za cukr vyrobený mimo rámec kvóty v rámci probíhajícího hospodářského roku nebo vyvézt tento cukr do třetích zemí.

⁴⁵ Zaručené množství cukru v EU, které je produkováno v rámci kvóty, bylo pro rok 2006/07 stanoveno na 15 047,1 tis. t.

⁴⁶ EK rozhodla o stažení cukru z trhu EU pro hospodářský rok 2006/07 v celkovém množství 2 393,4 tis. t, což je 13,5 % z původní kvóty roku 2005/06. Zemím, které měly původně vyšší podíl kvóty B, byl přidělen nižší koeficient.

⁴⁷ Vzhledem ke skutečnosti, že výroba cukru v rámci kvóty nebyla naplněna, bylo staženo z trhu ČR množství cukru ve výši 6,2 tis. t a toto množství staženého cukru bylo převedeno do následujícího hospodářského roku.

⁴⁸ Celková výše dodatečné kvóty cukru, přiznané ČR, činila 20 070 t.

⁴⁹ Za dodatečnou kvótu cukru pro ČR bylo v hospodářském roce 2006/07 zaplacen 10,5 mil. €, tj. 298,5 mil. Kč.

⁵⁰ Zbývající část dodatečné kvóty cukru přiznané ČR (5 632,7 t) byla zaplacená do 29. 2. 2008. V hospodářském roce 2007/08 bylo za dodatečnou kvótu cukru zaplacen 4,1 mil. €, tj. 113,2 mil. Kč. Původní kvóta ČR ve výši 454 862 t zvýšená o dodatečnou kvótu cukru byla snížena o kvótu společnosti Eastern Sugar, které se tato společnost zřekla za finanční náhradu z restrukturalizačního fondu.

⁵¹ Vzhledem ke skutečnosti, že výroba kvótového cukru nebyla v hospodářském roce 2007/08 naplněna, bylo staženo z trhu pouze množství ve výši 4,6 tis. t cukru, které bylo převedeno do dalšího hospodářského roku. Celkem bylo do hospodářského roku 2008/09 převedeno 6,6 tis. t cukru.

⁵² Údaj vypočtený z údajů SZIF (jako podíl zpracované cukrovky a plochy cukrové řepy).

⁵³ Jde o teoretický výkon.

⁵⁴ Odhad Českomoravského cukrovarnického spolku za všechny cukrovary ČR.

⁵⁵ Jde o teoretický výkon.

⁵⁶ Odhad Českomoravského cukrovarnického spolku za všechny cukrovary ČR.

⁵⁷ Tisíc tun řepy za den.

⁵⁸ Odhad Českomoravského cukrovarnického spolku za všechny cukrovary ČR.

⁵⁹ Celková výroba cukru nepodléhajícího kvótám včetně výroby bioetanolu činila 79,1 tis. t.

⁶⁰ Včetně cukru staženého z trhu ve výši 6,160 tis. t bylo do hospodářského roku 2007/08 převedeno 8,472 tis. t cukru.

⁶¹ Celková výroba cukru nepodléhajícího kvótám včetně výroby bioetanolu činila 102,8 tis. t.

⁶² Hmotnost cukru v hodnotě polarizačního cukru obsaženého v cukrové řepě přepočítaná na produkční plochu řepy podle SZIF.

⁶³ Produkce bílého cukru (včetně uskladněné těžké šťávy, sirobů atd. v přepočtu na bílý cukr) přepočítaná na produkční plochu cukrové řepy podle SZIF.

ZPRÁVA O STAVU ZEMĚDĚLSTVÍ ČR ZA ROK 2007

Výrobní dávka z kvót cukru, isoglukózy a inulinového sirupu, které byly přiděleny výrobním podnikům, stanovená na 12 €/t bílého cukru, se bude vybírat od hospodářského roku 2007/08. Až 50 % z této dávky by měl hradit pěstitel. V hospodářském roce 2006/07 nebyly dávky z výroby cukru vybírány do rozpočtu EU. V hospodářském roce 2006/07 byl producentům cukru do 30. 4. vrácen přeplatek za dávky z výroby cukru za rok 2005/06 ve výši 14,7 mil. Kč. Do rozpočtu EU byla v roce 2006/07 kromě platby za dodatečnou kvótu cukru odvedena restrukturalizační částka ve výši 35,6 mil. €, tj. 1 002,6 mil. Kč a platba za cukr „C“ ve výši 17,8 tis. €, tj. 523,9 tis. Kč⁶⁴.

T5.1/06 - Balance výroby a spotřeby cukrové řepy a cukru včetně ekonomiky¹⁾

Ukazatel	MJ	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08 ²⁾	Meziroční index 2007/06
Produkční plocha cukrové řepy pro výrobu cukru³⁾	tis. ha	74,0	69,0	63,2	55,8	44,1	79,10
Hektarový výnos⁴⁾	t/ha	46,88	50,57	54,31	53,64	54,71	101,99
Zpracovaná řepa³⁾	tis. t	3 470	3 488	3 431	2 993	2 415	80,67
Balance cukru							
Počáteční zásoba	tis. t	12,8	103,1	232,2	105,0	119,8	-
Výnos bílého cukru	t/ha	6,96	8,09	8,84	8,43	8,02	-
Výroba cukru ze sklizené řepy⁵⁾	tis. t	515,4	558,4	558,9	470,5	353,9	-
Dovoz celkem	tis. t	160,7	231,8	257,6	367,7	285,0	-
v tom - dovoz cukru	tis. t	32,9	47,8	44,7	93,1	80,0	-
- dovoz cukru ve výrobcích a substituentů cukru⁶⁾	tis. t	127,8	184,0	212,9	274,6	205,0	-
Celková nabídka	tis. t	688,9	893,3	1 048,7	943,2	758,7	-
Domácí spotřeba	tis. t	401,5	389,1	475,5	510,7	413,7	-
Vývoz celkem	tis. t	237,1	272,0	468,2	312,7	235,0	-
v tom - vývoz cukru⁷⁾	tis. t	147,2	164,0	335,8	171,5	130,0	-
- vývoz cukru ve výrobcích a substituentů cukru⁶⁾	tis. t	89,9	108,0	132,4	141,2	105,0	-
Celková poptávka	tis. t	638,6	661,1	943,7	823,4	648,7	-
Konečná zásoba	tis. t	50,3	232,2	105,0	119,8	110,0	-
Ekonomika cukrové řepy							
Průměrné náklady^{8) 9)}	Kč/ha	37 267	43 488	45 751	45 759	47 841	104,55
	Kč/t ¹⁰⁾	-	-	-	811	850	104,81
CZV při skutečně dosažené cukrnatosti¹¹⁾	Kč/t	928,00	1 410,00	1 248,00	1 060,00	860,00	81,13
Přímé platby							
- SAPS a národní doplňková platba¹²⁾	Kč/ha	-	3 339,00	2 110,70	2 517,80	4 546,60	180,58
	Kč/t ¹⁰⁾	-	-	-	44,62	80,74	180,95
- Oddělená platba za cukr¹³⁾	Kč/t ¹⁰⁾	-	-	-	170,61	211,92	124,21
Základní, resp. minimální cena cukru¹⁴⁾	Kč/t ¹⁰⁾	1 518,00	1 520,90	1 419,80	924,05	821,12	88,86
	EUR/t	47,67	47,67	47,67	32,90	29,78	90,52

1) Hospodářské roky: v roce 2003/04 od 1. 9. do 31. 8. následujícího roku; v letech 2004/05 - 2005/06 od 1. 7. do 30. 6. následujícího roku; v roce 2006/07 od 1. 7. 2006 do 30. 9. 2007 a v roce 2007/08 od 1. 10. 2007 do 30. 9. 2008; proto se konečná zásoba roku 2003/04 nerovná počáteční zásobě 2004/05.

2) Odhad.

3) Údaj SZIF.

4) Údaj vypočtený z údajů SZIF (jako podíl zpracované cukrovky a plochy cukrové řepy).

5) V roce 2007/08 předběžná výroba cukru podle SZIF.

6) Od 1. 1. 2006 bez cukru obsaženého v minerálních vodách, sodovkách s cukrem, destilátech a likérech, neboť položky KN 2202, 2205 a 2208 nejsou ve statistice zahraničního obchodu ČSÚ nadále sledovány.

7) Od roku 2004/05 údaj SZIF (statistika vývozu cukru).

8) Náklady podle výběrového šetření FADN CZ - podniky právnických osob, rok 2007 odhad. V nákladech není zohledněn podíl pěstitelů na výrobní dávce a některé další náklady (např. náklady na nákup dodatečné kvóty cukru).

9) Od roku 2006 se v rámci výběrového šetření FADN CZ sledují náklady na tunu cukrové řepy v přepočtu na standardní 16% cukrnatost.

10) V Kč/t řepy přepočtené na standardní 16% cukrnatost. Přepočet v roce 2006/07 je proveden na základě hektarového výnosu a cukrnatosti řepy podle výběrového šetření nákladovosti u podniků právnických osob FADN CZ a v roce 2007/08 na základě odhadu hektarového výnosu a cukrnatosti řepy podle SZIF a ČMCS.

11) Za léta 2003-06 průměrná realizační cena cukru podle výběrového šetření nákladovosti u podniků právnických osob FADN CZ, za rok 2007 cena ČSÚ.

12) V roce 2004: SAPS = 1 860 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 1 479 Kč/ha o. p.

V roce 2005: SAPS = 2 110,7 Kč/ha z. p.

V roce 2006: SAPS = 2 517,8 Kč/ha z. p.

V roce 2007: SAPS = 2 791,50 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 1 755,10 Kč/ha o. p.

13) Oddělená platba za cukr je částečnou kompenzací snížených příjmů pěstitelů cukrové řepy po reformě SOT v odvětví cukru.

Je pěstitelům vyplácena na množství cukrové řepy pro výrobu kvátového cukru, které bylo předmětem smluv o dodání uzavřených podle čl. 19 nařízení Rady (ES) č. 1260/2001 za zvolené reprezentativní období (rok 2005/06).

14) Od roku 2006/07 minimální cena cukru podle nařízení Rady 318/2006. Je udávána při 16% cukrnatosti řepy. Pro přepočet byl použit v roce 2006 kurz EUR/Kč = 28,120926 Kč podle nařízení Komise 1281/2006, v roce 2007 byl použit směnný kurz 1 EUR = 27,573 Kč.

Pramen: ČSÚ - Index cen zemědělských výrobků, statistika zahraničního obchodu ČSÚ; MZe; SZIF; ČMCS

Zpracoval: H. Strnadlová (VÚZE), I. Svoboda (MZe)

⁶⁴ Jde o penále za nevyvezený cukr „C“ do třetích zemí.

V roce 2007 nebyl cukr intervenčně nakupován. V hospodářském roce 2006/07 byla z rozpočtu EU vyplacena pro cukr a isoglukózu, použité v chemickém průmyslu a pro farmaceutické účely, výrobní náhrada⁶⁵ v celkové výši 28,7 mil. Kč, tj. 76,7 % skutečnosti předchozího roku.

Podle statistiky zahraničního obchodu ČSÚ bylo v hospodářském roce 2006/07⁶⁶ do ČR dovezeno 93,1 tis. t cukru (tel quel)⁶⁷ (204,6 % skutečnosti roku 2005/06⁶⁸) v celkové hodnotě 1 747,3 mil. Kč. Ve stejném období bylo z ČR vyvezeno 171,5 tis. t cukru⁶⁹ (47,7 % skutečnosti hospodářského roku 2005/06) v celkové hodnotě 2 833,0 mil. Kč. V rámci kvóty bylo z ČR do třetích zemí s vývozní náhradou ve výši 5 427 tis. Kč v roce 2006/07 vyvezeno 568 t cukru. Množstevní saldo zahraničního obchodu s cukrem v hospodářském roce 2006/07 bylo sice aktivní, ale dosáhlo výše pouze 78,4 tis. t (314,2 tis. t v roce 2005/06). Ve finančním vyjádření vykazuje balance zahraničního obchodu s cukrem aktivní saldo ve výši 1 085,7 mil. Kč (4 186,1 mil. Kč v roce 2005/06). Množstevní saldo zahraničního obchodu s cukrem ve výrobcích bylo v hospodářském roce 2006/07 pasivní (-133,3 tis. t; -81,4 tis. t v roce 2005/06).

V roce 2007/08 byla v ČR platná minimální cena cukrové řepy pro výrobu cukru v rámci kvóty, kterou stanovila EK ve výši 29,78 €/t (821,12 Kč/t) při standardní 16% cukrnatosti⁷⁰. V roce 2007/08 dosáhla průměrná CZV cukrové řepy podle údajů ČSÚ v průměru ČR 860 Kč/t, tj. 81,1 % skutečnosti roku 2006/07. Průměrná CPV krystalového cukru v ČR v hospodářském roce 2006/07 dosáhla 19,49 Kč/kg, což je ve srovnání s hospodářským rokem 2005/06 o 5,4 % více.

V roce 2007/08 se odhaduje v důsledku zvýšení přímých materiálových nákladů (zejména osiv) a pracovních nákladů meziroční zvýšení nákladů vynaložených na 1 ha cukrové řepy o 4,6 %, tj. na 47 841 Kč a nákladů vynaložených na 1 t cukrové řepy přepočítané na standardní 16% cukrnatost o 4,8 % (na 850 Kč/t). Vzhledem k očekávanému meziročnímu růstu nákladů a snížení CZV cukrové řepy po reformě SOT v odvětví cukru se ve srovnání s předchozím rokem rentabilita pěstování cukrové řepy v roce 2007/08 meziročně dále sníží⁷¹.

5.1.3 Brambory a bramborový škrob

Brambory jsou jednou z nejdůležitějších zemědělských plodin. Ve světovém měřítku má větší význam pro lidskou výživu pouze pšenice, rýže a kukuřice. Brambory jsou nejlepším potravinovým koncentrátem na světě. Jsou levným zdrojem energie a nutričně významných látek. Z brambor je čerpáno asi 14 % pokrmové energie. Jsou bohaté na minerály, vitamíny, bílkoviny a jsou téměř bez tuku. Zdravá strava představuje podle dietologů vyvážené zastoupení tří hlavních složek: sacharidů, tuků a bílkovin. Podíl sacharidů by měl oscilovat mezi 55 až 63 %, podíl bílkovin by se měl pohybovat v intervalu 12 až 15 % a tuky by měly být zastoupeny 25 až 30 %. Většinu požadavků brambory splňují. V bramborářsky vyspělých zemích však klesá spotřeba syrových brambor ke kulinářské přípravě, ale zvyšuje se spotřeba bramborových výrobků a polotovarů. Při průmyslovém zpracování brambor se zvyšuje výtěžnost a snižují se skladovací ztráty od prvovýrobce až po spotřebitele. Při zachování nutriční hodnoty se snižuje celková potřeba brambor k lidské výživě a snižují se požadavky na základní produkci. Rozvoj nových technologií, průnik etnických kuchyní (pizza, suši, těstoviny), ale i hygienické normy ovlivňují změnu výživy a stravovacích zvyklostí v mnoha zemích světa. Postupně se také snižuje pěstování i spotřeba brambor určených ke krmení hospodářských zvířat a zkrmovány jsou pouze odpady po třídění nebo zpracování.

V EU 27 není pěstování konzumních brambor řízeno žádnou společnou organizací trhu a produkce konzumních brambor (raných i ostatních) není regulována ani subvencována. Společné organizaci trhu podléhá v EU pouze produkce brambor určených k výrobě bramborového škrobu podle právních předpisů EU. Platby pro pěstitele brambor, prémie pro výrobce bramborového škrobu, výrobní náhrady a vývozní subvence jsou poskytovány ze zdrojů EU. V EU 15 se od roku 2000/01 pohybovaly produkční plochy brambor v rozpětí 1,18 až 1,26 mil. ha a celková produkce brambor dosahovala ve stejném období od 41,0 do 48 mil. t. V roce 2004 přineslo do EU deset nově přistoupivších zemí podle odhadu ZMP 0,9 mil. ha a v roce 2007 po rozšíření EU o Bulharsko a Rumunsko dalších 0,03 mil. ha. brambor. Podle předběžných odhadů činily v marketingovém roce 2007/08 produkční plochy brambor v EU 27 celkem 2,12 mil. ha a celková produkce brambor dosáhla 64,1 mil. t. Proti roku 2006/07 došlo k mírnému zvýšení produkčních ploch brambor hlavně zásluhou Polska, které meziročně zvýšilo produkční plochy brambor o více než 90 tis. ha. Proti pravidelným přesným a uceleným informacím z EU 15 je tok informací z nových 12 členských zemí velmi nestabilní, neucelený a informace jsou mnohdy zkreslující.

Postupné snižování produkčních ploch brambor v ČR nebylo způsobeno pouze poklesem spotřeby pro lidskou výživu, stanovením kvót pro výrobu škrobu a odbouráním spotřeby brambor ve výživě hospodářských zvířat, ale i faktem, že s růstem hektarových výnosů roste produkce a tím i nabídka. Přestože průměrný hektarový výnos v ČR s drobnými výkyvy roste, dosahuje u brambor konzumních ostatních 67 % průměru EU 15 a pouze 57 % průměru EU 27⁷². Přibližně srovnatelné variabilní náklady ČR při pěstování konzumních brambor v porovnání s předními pěstitelskými zeměmi EU⁷³, ale zhruba poloviční hektarové výnosy, mají zásadní vliv na CZV a konkurenceschopnost českého bramborářství.

V marketingovém roce 2006/07 klesly v ČR celkové produkční plochy brambor (se zápočtem ploch domácností) na 38,5 tis. ha, tj. pokles proti roku 2005/06 o 2,7 tis. ha. Celková produkce brambor klesla o 319,4 tis. t a činila pouze 836,6 tis. t. Brambory rané byly sklizeny z 3,3 tis. ha a jejich produkce překročila 58,5 tis. t. Brambory konzumní ostatní⁷⁴ byly podle kvalifikovaného odhadu sklizeny se zápočtem domácností z plochy 29,2 tis. ha a produkce dosáhla při hektarovém výnosu 21,72 t celkem 633,9 tis. t. Brambory pro výrobu škrobu byly sklizeny ze 6 tis. ha a produkce dosáhla 144,2 tis. t. Na výrobu škrobu bylo zpracováno 110,6 tis. t brambor. Průměrná CZV brambor konzumních ostatních vzrostla v kalendářním roce 2006 proti roku 2005 podle údajů ČSÚ na 4 059 Kč/t, (z 2 460 Kč/t). Podle stejných údajů přepočtených za marketingový rok 2006/07 však CZV dosáhla v průměru 6 530 Kč/t⁷⁵ a byla o 3 479,50 Kč/t vyšší než v roce 2005/06. Ve stejném období vzrostly SC v průměru o 6,89 Kč/kg na 14,92 Kč/kg. Zahraniční obchod s bramborami začíná být po vstupu ČR do EU velmi progresivní. V roce 2006/07 bylo dovezeno do ČR celkem 122,1 tis. t⁷⁶ a vyvezeno 101 tis. t⁷⁷ brambor. Vývoz brambor konzumních ostatních byl v roce 2006/07 vyšší než dovoz, ale saldo bylo záporné o 503,1 mil. Kč. Dovozy bramborových výrobků a polotovarů překročil po přepočtu na syrové brambory 160,4 tis. t (+18,4 tis. t proti roku 2005/06) a vývoz dosáhl 52,1 tis. t (+4,8 tis. t proti roku 2005/06). Pěstování brambor konzumních ostatních bylo v roce 2006 tak jako i ostatních plodin z programu SAPS podpořeno 2 517,80 Kč/ha.

⁶⁵ Účelem výrobních náhrad je kompenzovat výrobcům chemických nebo farmaceutických výrobků náklady spojené s vyšší cenou zpracovávaného cukru (a dalších výrobků) na trhu EU ve srovnání se světovou cenou cukru. Režim poskytování výrobních náhrad je upraven nařízením Komise (ES) č. 493/2006, nařízením vlády č. 337/2006, nařízením Rady (ES) č. 318/2006 a nařízením Komise (ES) č. 967/2006.

⁶⁶ Hospodářský rok 2006/07 zahrnoval období od 1. července 2006 do 30. září 2007, tj. trval 15 měsíců.

⁶⁷ Včetně obchodní výměny v rámci EU.

⁶⁸ Hospodářský rok 2005/06 zahrnoval období od 1. července 2005 do 30. června 2006, tj. trval 12 měsíců.

⁶⁹ Včetně obchodní výměny v rámci EU. Podle SZIF bylo v roce 2005/06 vyvezeno 335,8 tis. t cukru.

⁷⁰ Minimální ceny cukrové řepy po reformě SOT v odvětví cukru se postupně snižují.

⁷¹ Bez zápočtu přímých plateb.

⁷² Porovnání hektarových výnosů EU 5 (Velká Británie, Německo, Belgie, Nizozemsko, Francie) a ČR v letech 2000/01 až 2006/07. Při porovnání hektarových výnosů s EU 15 byla použita stejná časová řada.

⁷³ Pramen: Brookes West, Canterbury, England.

⁷⁴ ČSÚ přestal od roku 2005 uvádět v údajích o definitivních sklizních zemědělských plodin samostatné členění jednotlivých kategorií brambor. Pod názvem „brambory ostatní“ jsou uváděny sloučené údaje o bramborách konzumních ostatních a bramborách pro výrobu škrobu. Proto členění musí být provedeno na základě kvalifikovaného odhadu MZe ČR, VÚB, ÚBS ČR a VÚZE.

⁷⁵ Výpočet proveden aritmetickým průměrem z měsíčních cenových údajů ČSÚ červenec 2006 až červen 2007.

⁷⁶ V roce 2006/07 bylo dovezeno 7,8 tis. t brambor sadbových (11,72 Kč/kg), 25,5 tis. t brambor nových a raných (10,95 Kč/kg), 88,5 tis. t brambor konzumních ostatních (7,10 Kč/kg).

⁷⁷ V roce 2006/07 bylo vyvezeno 3,9 tis. t brambor sadbových (10,53 Kč/kg), 7,7 tis. t brambor raných (11,95 Kč/kg) a 89,3 tis. t brambor konzumních ostatních (1,41 Kč/kg).

ZPRÁVA O STAVU ZEMĚDĚLSTVÍ ČR ZA ROK 2007

Ekonomika pěstování brambor, přestože byla dosažena velmi nízká produkce, se v roce 2006/07 vyvíjela pro pěstitele a obchodníky příznivě. Náklady na pěstování brambor konzumních ostatních dosáhly podle údajů výběrového šetření o nákladech VÚZE v síti FADN u právnických osob v průměru 72 943 Kč/ha a při výnosu brambor konzumních ostatních 21,72 t/ha činily náklady 3 358,30 Kč/t. Z důvodů snížených produkčních ploch i hektarových výnosů brambor konzumních ostatních CZV vzrostly na průměrných 6 530 Kč/t a míra rentability pěstování se zápočtem přímých plateb dosáhla 97,9 %. Vzhledem k vysoké průměrné CZV a více než 50% obchodním přírůzkům (náklady + zisk) zpracovatelských a obchodních organizací dosáhla průměrná SC 14,92 Kč/kg. Tento růst SC měl vliv na prudký pokles spotřeby brambor k lidské výživě, která i se zápočtem brambor zpracovaných ve výrobcích klesla při propočtu bilancí v roce 2006/07 na celkových 635 tis. t. Pro zajištění nutriční hodnoty potravin vzrostla v ČR spotřeba rýže, těstovin a v malé míře i luštěnin.

T5.1/07 - Bilance výroby a spotřeby brambor celkem a ekonomika brambor konzumních ostatních¹⁾

Ukazatel	MJ	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08 ²⁾	Meziroční index 2007/06
Produkční plocha	tis. ha	43,5	42,1	41,2	38,5	40,2	104,53
Hektarový výnos	t/ha	19,35	23,57	28,05	21,72	24,79	114,13
Počáteční zásoba	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00
Výroba	tis. t	841,5	993,2	1 156,0	836,6	997,7	119,25
Dovoz	tis. t	108,0	88,1	69,1	122,1	80,0	65,52
Dovoz ve výrobcích	tis. t	130,7	129,2	142,0	160,4	165,0	102,87
Celková nabídka	tis. t	1 080,2	1 210,5	1 367,1	1 119,1	1 242,7	111,04
Domácí spotřeba³⁾	tis. t	1 049,9	1 148,7	1 193,9	966,0	1 067,7	110,52
v tom - potraviny	tis. t	750,0	745,0	745,0	635,0	645,0	101,57
- sadba	tis. t	125,0	125,0	120,0	120,0	125,0	104,17
- krmiva a ztráty	tis. t	75,7	130,8	162,5	100,4	148,1	147,51
- technické užití - škrob	tis. t	99,2	147,9	166,4	110,6	149,6	135,26
Vývoz	tis. t	5,3	29,5	125,9	101,0	120,0	118,81
Vývoz ve výrobcích	tis. t	25,0	32,3	47,3	52,1	55,0	105,57
Celková poptávka	tis. t	1 080,2	1 210,5	1 367,1	1 119,1	1 242,7	111,04
Konečná zásoba	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00
Ekonomika brambor konzumních ostatních							
Průměrné náklady na jednotku⁴⁾	Kč/t	3 149,70	3 028,40	2 596,30	3 358,30	3 148,90	93,76
CZV brambory konzumní ostatní⁵⁾	Kč/t	7 047,10	2 697,10	3 050,50	6 530,00	3 800,00	58,19
Přímé platby⁶⁾	Kč/ha	.	3 339,00	2 110,70	2 517,80	4 546,60	180,58
CZV EU 5 brambory konzumní ostatní⁷⁾	Kč/t	4 900,80	2 045,00	4 512,30	7 272,80	4 096,20	56,32

1) Marketingový rok u brambor celkem začíná 1. 7. roku sklizně a končí 30. 6. následujícího roku. Do bilance se započítávají rané brambory sklizené, dovezené či vyvezené od 1. 1. do 30. 6. začínajícího marketingového roku.

2) Odhad, s výjimkou údajů o sklizni.

3) Domácí spotřeba - ve všech uvedených letech: materiály MZe, VÚZE a ČŠS.

4) Náklady podle výběrového šetření FADN CZ - podniky právnických osob - brambory konzumní ostatní, rok 2007 odhad.

5) Průměrné CZV za marketingový rok vypočtené aritmetickým průměrem z údajů ČSÚ.

6) V roce 2004: SAPS = 1 860,00 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 1 479,00 Kč/ha o. p.

V roce 2005: SAPS = 2 110,70 Kč/ha z. p.

V roce 2006: SAPS = 2 517,80 Kč/ha z. p.

V roce 2007: SAPS = 2 791,50 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 1 755,10 Kč/ha o. p.

7) CZV brambor konzumních ostatních v EU 5 - Potato Markets Weekly - Agra Informa Ltd. 2007, přepočtené podle kurzu ČNB.

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin, Ceny zemědělských výrobků, Statistika zahraničního obchodu ČSÚ; MZe; Agra Informa Ltd.; VÚZE; ČŠS; ČNB.

Zpracoval: V. Mottl (VÚZE), J. Žížka (MZe)

Snižování produkčních ploch brambor celkem se v roce 2007/08 zastavilo a dokonce došlo k jejich zvýšení. Se zápočtem ploch domácností bylo podle údajů ČSÚ sklizeno celkem 40,2 tis. ha, tj. proti roku 2006/07 nárůst o 1,7 tis. ha. Při průměrném hektarovém výnosu 24,79 t dosáhla celková produkce 997,7 tis. t. Brambor raných bylo sklizeno 3,5 tis. ha, z toho 1,8 tis. ha v zemědělském sektoru a 1,7 tis. ha činil odhad za domácnosti. Při průměrném hektarovém výnosu 16,58 t dosáhla produkce 58,5 tis. t. Brambor konzumních ostatních bylo opět podle kvalifikovaného odhadu se zápočtem ploch domácností a ploch sadby sklizeno 31,6 tis. ha a produkce dosáhla při hektarovém výnosu 24,58 t celkem 777,6 tis. t. V přehledu odrůd brambor ÚKZÚZ pro rok 2007 bylo zapsáno 159 odrůd. Proti roku 2000 nejvíce vzrostl počet odrůd raných a poloranných, které mají rozhodující vliv na celkový výnos. Pro uznávací řízení bylo v roce 2007 přihlášeno 199 odrůd a celková přihlášená plocha množitelských sadbových porostů činila celkem 3 909 ha, tj. 12,3 % z produkčních ploch zemědělského sektoru. Z této plochy bylo 74 ha vyloučeno a posklizňové zkoušky byly provedeny z 3 835 ha. Celkem 72,3 % ploch bylo uznáno, 4,5 % sestupněno a 23,2 % neuznáno⁷⁸.

⁷⁸ Výsledky uznávacího řízení sadby brambor v roce 2007 - ÚKZÚZ Brno - údaj k 17. 1. 2008.

Brambory pro výrobu škrobu - bramborový škrob

Brambor pro výrobu škrobu, se zápočtem ploch produkce sadby a některých výrobků, bylo v marketingovém roce 2007/08 sklizeno z 5,8 tis. ha celkem 161,6 tis. t. Na výrobu škrobu byly zpracovány brambory vyprodukované na 4,5 tis. ha, kdy při hektarovém výnosu 33,00 t dosáhla produkce 149,6 tis. t. Průměrná škrobnatost brambor činila 18,9 % a celkem bylo vyrobeno 32,7 tis. t bramborového škrobu. Národní výrobní kvóta výroby škrobu byla naplněna z 97,1 %. Na základě Přístupové smlouvy mezi ČR a EU čerpala ČR z národních zdrojů v roce 2007 pro pěstitele brambor určených k výrobě bramborového škrobu národní doplňkovou platbu ve výši 100 % úrovně přímých plateb poskytovaných ve starých členských zemích EU. Z rozpočtu EU bylo za rok 2007 čerpáno na prémii pro výrobce bramborového škrobu 15,7 mil. Kč a na náhrady na výrobky zpracované ze škrobu bylo vyplaceno 0,3 mil. Kč. Ze státního rozpočtu bylo na národní doplňkové platby pěstitelům brambor pro výrobu škrobu vyplaceno 55,0 mil. Kč.

ČR obdržela v rámci SOT se škrobem národní výrobní kvótu v celkové výši 33,66 tis. t bramborového škrobu, která byla rozdělena mezi 4 zpracovatelské společnosti. Podle pokynů Evropské Komise musela být národní doplňková platba, kterou ČR poskytuje pěstitelům brambor, částečně oddělena od produkce (decouplována). V současné době je tedy národní doplňková platba pro brambory určené k výrobě bramborového škrobu rozdělena na dvě samostatné dílčí podpory. První podpora je vázaná na produkci brambor (couplovaná platba), poskytovaná na základě nařízení vlády č. 115/2004 Sb., kde jsou finanční prostředky poskytovány na brambory dodané do škrobárny. Druhá podpora, oddělená od produkce, je bez vazby na dodávané brambory (decouplovaná platba), a je poskytovaná na základě nařízení vlády č. 155/2007 Sb. Finanční prostředky jsou v tomto případě poskytovány na základě smlouvy o pěstování brambor pro výrobu škrobu uzavřené do 31. března 2007. Žádost o platbu na brambory pro výrobu škrobu (decouplovanou platbu) zasílají fyzické i právnické osoby na základě § 14 nařízení vlády č. 155/2007 Sb., které pro marketingový rok 2007/08 uzavřely do 31. března 2007 se zpracovatelem brambor pro výrobu škrobu smlouvu o pěstování brambor pro výrobu škrobu podle nařízení vlády č. 115/2004 Sb. Obě platby administruje a vyplácí SZIF.

5.1.4 Olejnin

Podle údajů USDA dosáhla celková světová produkce hlavních druhů olejnin⁷⁹ v marketingovém roce 2006/07 celkem 408,0 mil. t. Odhady světové produkce pro marketingový rok 2007/08 jsou však mírně pesimistické. Očekává se produkce ve výši 390,1 mil. t, tj. pokles proti minulému roku o přibližně o 17,9 mil. t. Nejvyšší pokles produkce je očekáván u sóji o 17,2 mil. t, tj. 7,2 % celkové produkce a slunečnice o 2,7 mil. t, tj. 8,8 % celkové produkce. Nárůst o 1,7 mil. t, tj. o 1,2 % celkové produkce je očekáván u řepky olejné. Hlavní změny však nastaly v cenách na světových trzích. Průměrná cena semene řepky olejné dosáhla na burze v Hamburgu v marketingovém roce 2005/06 292 USD/t (6 992,50 Kč/t), v roce 2006/07 již 375 USD/t (8 478,40 Kč/t) a v únoru 2008 již činila 693 USD/t⁸⁰ (11 927 Kč/t). U ceny semene slunečnice byl vývoj na burze v Rotterdamu ještě prudší. V marketingovém roce 2005/06 činila 291 USD/t (6 968,60 Kč/t), v roce 2006/07 již 401 USD/t (9 066,20 Kč/t) a v únoru 2008 dosahovala 743 USD⁸¹ (12 787 Kč/t). Obdobný cenový vývoj byl i na burze MATIF ve Francii.

V EU 27 došlo v marketingovém roce 2007/08 podle odhadu COCERAL proti roku 2006/07 k mírnému poklesu produkce olejnin⁸² o 0,29 mil. t na celkových 23,36 mil. t. Plochy řepky olejné vzrostly v roce 2007 proti upřesněným údajům roku 2006 o 1,06 mil. ha na celkových 6,31 mil. ha. Ve stejném období však klesly produkční plochy sóji a slunečnice o 0,80 mil. ha. CZV olejnatých komodit ve většině zemí EU však tak prudce jako světové ceny nerostly, protože mezi pěstiteli a odběrateli jsou uzavírány dlouhodobé smlouvy a pěstitelům jsou vypláceny zálohy umožňující nákup intenzifikačních prostředků a ostatních nezbytných potřeb.

V roce 2006/07 vzrostly v České republice produkční plochy olejnin celkem proti roku 2005/06 o 38,4 tis. ha (+9,6 %) a dosáhly 437,9 tis. ha. K nejvyššímu nárůstu produkčních ploch došlo u řepky olejné o 25,1 tis. ha (+9,4 %) a máku setého o 15,2 tis. ha (+29,5 %). Naopak nejvyšší pokles činil u hořčice na semeno 5,9 tis. ha (-21,9 %).

Plocha řepky olejné v roce 2006/07 zaujímala 9,6 % o. p. České republiky a byla pěstována na 292,2 tis. ha. Při průměrném hektarovém výnosu 3,01 t dosáhla celková produkce 880,2 tis. t. Po dovozu 63,3 tis. t řepkového semene a zápočtu počátečních zásob ve výši 51,7 tis. t dosáhla celková nabídka 995,1 tis. t. Podle dostupných údajů MZe a SPZO bylo v ČR zpracováno 718 tis. t řepkového semene. Na zahraničních trzích našlo uplatnění 195,5 tis. t semene řepky olejné a na zásobách či jako zboží na cestě zůstalo přibližně 79,7 tis. t. Kladné saldo zahraničního obchodu se řepkovým semenem dosáhlo v marketingovém roce 2006/07 celkem 958,1 mil. Kč. Podle údajů ČSÚ činila CZV řepkového semene za kalendářní rok 2006 v průměru 6 657 Kč/t a po přepočtu údajů (aritmetickým průměrem) za marketingový rok 2006/07 dosáhla CZV v průměru 6 914 Kč/t. Ekonomika pěstování řepky olejné se v roce 2006/07 vyvíjela poměrně příznivě. Náklady na pěstování řepky olejné dosáhly, podle údajů výběrového šetření o nákladech zemědělských výrobců VÚZE v síti FADN, u právnických osob v roce 2006 v průměru 19 588 Kč/ha a při hektarovém výnosu 3,01 t činily náklady 6 507,60 Kč/t. V roce 2006 dosáhl nárok plateb pěstitelů řepky olejné ze systému SAPS a národních doplňkových plateb celkem 4 758,20 Kč/ha, tj. 1 580,80 Kč/t semene řepky olejné.

⁷⁹ Sójové boby, bavlníkové semeno, podzemnice olejná, slunečnicové semeno, řepkové semeno, kopra, palmová jádra.

⁸⁰ Hamburg CIF; Europe „00“ Oil; Oil World.

⁸¹ Rotterdam CIF; US Runers 40/50; Shell Basis, Oil World.

⁸² Řepka olejná, slunečnice, sójové boby.

T5.1/08 - Balance výroby a spotřeby řepky olejné a její ekonomika¹⁾

Ukazatel	MJ	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08 ²⁾	Meziroční index 2007/06
Produkční plocha	tis. ha	251,0	259,5	267,2	292,2	337,6	115,5
Hektarový výnos	t/ha	1,55	3,60	2,88	3,01	3,06	101,7
Počáteční zásoba	tis. t	96,5	0,0	125,9	51,7	79,7	154,2
Výroba	tis. t	387,8	934,7	769,4	880,2	1 031,9	117,2
Dovoz	tis. t	38,0	50,9	76,2	63,3	30,0	47,4
Celková nabídka	tis. t	522,3	985,6	971,5	995,2	1 141,6	114,7
Domácí průmyslové zpracování³⁾	tis. t	507,0	688,0	746,0	718,0	758,0	105,6
- technické užití - MEŘO	tis. t	315,5	245,0	354,7	231,1	360,0	155,8
Osivo	tis. t	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	100,0
Vývoz	tis. t	13,3	169,7	171,8	195,5	340,0	173,9
Celková poptávka	tis. t	522,3	859,7	919,8	915,5	1 100,0	120,2
Konečná zásoba	tis. t	0,0	125,9	51,7	79,7	41,6	52,2
Ekonomika							
Průměrné náklady na jednotku⁴⁾	Kč/t	11 046,50	5 428,60	6 847,60	6 507,60	6 637,90	102,0
CZV semene řepky olejné⁵⁾	Kč/t	7 348,00	7 183,00	5 628,00	6 657,00	7 418,00	111,4
Přímé platby⁶⁾	Kč/ha	.	3 339,00	4 425,60	4 758,20	4 546,60	95,6
Cena CIF Hamburg „00“ evropská produkce⁷⁾	Kč/t	8 948,00	6 733,70	6 992,50	7 958,40	12 753,40	160,3

1) Marketingový rok u řepky olejné začíná 1. 7. roku sklizně a končí 30. 6. následujícího roku.

2) Odhady, s výjimkou údajů o sklizni.

3) Domácí průmyslové zpracování - ve všech uvedených letech: materiály MZe, VÚZE a Sdružení pro výrobu bionafty.

4) Náklady podle výběrového šetření FADN CZ - podniky právnických osob - řepka olejná rok 2007 odhad.

5) Průměrné CZV za kalendářní rok.

6) V roce 2004: SAPS = 1 860,00 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 1 479,00 Kč/ha o. p.

V roce 2005: SAPS = 2 110,70 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 2 314,90 Kč/ha o. p.

V roce 2006: SAPS = 2 517,80 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 2 240,40 Kč/ha o. p.

V roce 2007: SAPS = 2 791,50 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 1 755,10 Kč/ha o. p.

7) Oilseed: Prices - World Markets and Trade - USDA; přepočteno podle kurzu ČNB.

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin, Ceny zemědělských výrobků, Statistika zahraničního obchodu; MZe; VÚZE

Zpracoval: V. Mottl (VÚZE), J. Potměšilová (MZe)

Sklizeň řepky olejné pro marketingový rok 2007/08 byla v ČR opět velmi úspěšná. Z 337,6 tis. ha bylo při hektarovém výnosu 3,06 t sklizeno celkem 1 031,9 tis. t řepkového semene. Při uplatnění zásob z minulého roku ve výši 79,7 tis. t a dovozu přibližně 30 tis. t, dosáhne celková nabídka řepkového semene cca 1 141,6 tis. t. Podle kvalifikovaného odhadu bude v ČR zpracováno přibližně 758 tis. t řepkového semene a při předpokládaném vývozu 340 tis. t zůstane na skladech převážně obchodních organizací přibližně 41,5 tis. t řepkového semene.

Průměrná CZV semene řepky olejné dosáhla podle údajů ČSÚ za kalendářní rok 2007 v průměru 7 418 Kč/t, ale podle předpokladu dosáhne po přepočtu aritmetickým průměrem za marketingový rok 2007/08 přibližně 8 500 Kč/t. Ekonomika pěstování řepky olejné se i v roce 2007/08 vyvíjí velmi příznivě. Podle předběžných údajů šetření o nákladech zemědělských výrobků VÚZE v síti FADN u právnických osob, dosáhly náklady na pěstování 20 312 Kč/ha. Při průměrném hektarovém výnosu 3,06 t činily náklady na jednotku produkce 6 638 Kč/t.

Nárok pěstitelů řepky olejné na SAPS a národní doplňkové platby v roce 2007 proti roku 2006 v důsledku změny systému národních doplňkových plateb aplikovaných v roce 2007 na celkovou výměru orné půdy, klesl o 211,60 Kč/ha, tj. o 4,4 %. Celkový nárok dosáhl 4 546,60 Kč/ha, tj. 1 485,80 Kč/t řepkového semene. Semeno řepky olejné je z ekonomického hlediska dlouhodobě velmi úspěšnou komoditou.

Evropská unie podporuje výrobu bioenergií s cílem snížit emise skleníkových plynů, podpořit dekarbonizaci paliv v dopravě, rozšířit zdroje dodávek paliv, nabídnout nové možnosti příjmů ve venkovských oblastech a vyvinout dlouhodobé náhrady za fosilní paliva. V ČR se zavedení povinného přimíchávání biosložek do pohonných hmot od 1. září 2007 projevilo výrazným nárůstem výroby metylesteru řepkového oleje (viz kap. 5.4.2). Podle zavedených pravidel museli dodavatelé nafty přidávat biopalivo tak, aby od 1. září do konce roku 2007 dosáhla biosložka v celkovém objemu prodané nafty podíl dvě procenta. V jednotlivých dodávkách se mohou biosložky pohybovat od nuly do pěti procent. Zvyšující se poptávka po řepkovém semeni pro domácí užití i vývoz, při velmi dobré realizační ceně, ovlivnila rozhodnutí pěstitelů, kteří pro marketingový rok 2008/09 oseli 356,8 tis. ha řepkou ozimou, tj. nárůst ploch proti roku 2007/08 o 5,7 %.

5.1.5 Chmel

Pěstování chmele má na území ČR tisíciletou tradici. ČR patří tradičně mezi největší světové producenty chmele. Český chmel je významnou exportní komoditou, ale tvoří také kvalitativní základ českých a světových piv.

Česká republika je třetím největším producentem chmele na světě (za Německem a USA). Je současně největším producentem jemného aromatického chmele s nižším výnosovým potenciálem, ale specifickými aromatickými vlastnostmi a zemí s největší plochou jedné odrůdy na světě. České republice se jako první zemi EU podařilo zaregistrovat zeměpisnou ochrannou známku Evropské unie - chráněné označení původu Žatecký chmel. V rámci EU jde o první a jedině udělené označení týkající se chmele a o jedno z prvních označení udělené českému zemědělskému nebo potravinářskému výrobku vůbec.

Celosvětový deficit chmele, který začal sklízni 2006, neustále pokračuje, což znamená, že současná světová plocha a produkce není schopna pokrýt aktuální poptávku po chmelu. Poptávka převyšující nabídku vedla v roce 2007 k rekordnímu růstu cen chmele na volném trhu a také k uzavírání nových smluv za vyšší ceny. Nejvýraznější cenový růst byl zaznamenán u vysokoobsažných odrůd chmele. Zároveň se začíná projevovat celosvětový zájem o používání chmele mimo pivovarský průmysl⁸³ a lze proto předpokládat pokračování stoupajícího trendu cen.

Světová sklizeň v roce 2007 dosáhla, podle předběžných údajů firmy Hopsteiner, 88,9 tis. t, což představuje meziroční růst o 4,2 %. Plochy chmele činily 52,0 tis. ha, tj. meziroční růst o 4,6 %. Průměrný obsah alfa hořkých kyselin ze sklizně roku 2007 se odhaduje u většiny odrůd vyšší než v roce 2006 (8,0 %; 7,8 % v roce 2006), ale stále je pod dlouhodobým průměrem. Podle údajů IHGC⁸⁴ je potřeba alfa hořkých kyselin ve světě (8 571 t) odhadovanou produkci v roce 2007 ve výši 7 951 t pokryta na 92,8 %. Kritická situace na trhu s chmelem přispěla ke zvýšení tržních cen u většiny odrůd chmele.

Podle předběžných výsledků se u největšího producenta chmele - Německa v roce 2007 sklídilo z plochy 17,7 tis. ha (meziroční zvýšení o 3,1 %) přibližně 31,2 tis. t chmele (zvýšení o 9,4 %) při hektarovém výnosu 1,76 t (zvýšení o 6,0 %). Sklizeň v Německu lze považovat za průměrnou; podprůměrný byl ale obsah alfa hořkých kyselin u odrůdy Magnum. U aromatických odrůd došlo v Německu v posledních čtyřech letech k mírnému růstu ploch. Hlavní aromatickou odrůdou zůstává odrůda Perle (3 107 ha). U vysokoobsažných odrůd jsou stěžejní odrůdy Magnum (4 262 ha) a Taurus (1 144 ha). Z důvodu nedostatku chmele došlo v Německu k růstu cen na volném trhu a také k mírnému růstu cen u nově uzavíraných smluv. V důsledku nedostatku chmele na světových trzích bude v Německu nově vysazeno přibližně 1 tis. ha chmele.

V USA se v roce 2007 sklídilo z plochy 12,6 tis. ha (meziroční zvýšení o 7,3 %) přibližně 27,6 tis. t chmele (zvýšení o 5,3 %) při hektarovém výnosu 2,19 t (snížení o 2,2 %). Průměrná cena chmele (všech odrůd) nadále rostla a v roce 2007 se meziročně zvýšila o 23,1 % na 126 803 Kč/t (6 244 USD/t)^{85, 86}. USA je zemí, která nejrychleji reaguje na změny poptávky u chmele. Američtí pěstitelé nově vysadili pro sklizeň v roce 2008 přibližně 2,4-2,8 tis. ha chmele. Téměř veškerá nová plocha byla vysazena vysokoobsažnými odrůdami chmele.

V roce 2007 bylo hlavním rysem pokračující reformy SZP zjednodušování evropského práva. Dne 22. 10. 2007 bylo vydáno nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty (jednotné nařízení o společné organizaci trhů). V rámci tohoto nařízení je také zahrnuto původní nařízení Rady (ES) č. 1952/2005 ze dne 23. listopadu 2005 o SOT s chmelem. Nařízení Komise o uznávání seskupení producentů v odvětví chmele bylo kodifikováno dne 6. 11. 2007 a publikováno pod č. 1299/2007.

V roce 2007 se produkční plocha chmele v ČR meziročně snížila pouze o 25 ha (0,5 %) na 5 389 ha. Nejvíce zastoupenou odrůdou je Žatecký poloraný červeňák (ŽPČ) - jemný aromatický chmel, který byl v roce 2007 pěstován na ploše 4 840 ha, tj. na 89,8 % z celkové výměry. Hybridní odrůdy zaujímají v odrůdové skladbě českých chmelů nadále relativně malý podíl (549 ha, tj. 10,2 % z celkové plochy⁸⁷), avšak jsou stále oblíbenější, především z důvodů dosahování vyššího výnosu než u klasických odrůd, vyššího obsahu alfa hořkých kyselin a vyšší ceny produkce z 1 ha. Z hybridních odrůd chmele největší výměru zaujímají odrůdy Sládek (215 ha), Premiant (249 ha), Agnus (51 ha) a Bor (10 ha). Vzhledem k přijatému novému dotačnímu programu na obnovu chmelnic se v roce 2007 meziročně zvýšila plocha výsazů chmele o 87 ha na 196 ha (3,6 % ze sklizňové plochy)⁸⁸.

Produkce sušeného chmele v ČR v roce 2007 dosáhla 5 630,6 t, tj. o 3,2 % více než v roce 2006, při průměrném výnosu 1,04 t/ha (meziroční růst o 3,0 %). Průměrný hektarový výnos ŽPČ (0,94 t) se v roce 2007 meziročně mírně snížil (o 2,1 %). Intenzita produkce chmele v roce 2007 byla přibližně na úrovni desetiletého průměru, avšak ve srovnání s rokem 2005 byla o 24,6 % nižší a celková produkce chmele se ve srovnání se stejným rokem snížila o 28,1 %. Největší podíl na produkci českého chmele měla v roce 2007 nadále nejlepší světová jemná aromatická odrůda - ŽPČ (81,0 %) a zbytek tvořily hybridní odrůdy. Obsah chmelových hořkých látek byl v roce 2007 podprůměrný⁸⁹. Průměrný obsah alfa hořkých kyselin u ŽPČ (měřený metodou „EBC 7,4“⁹⁰) byl 2,9 %, což je více než v roce 2006, nicméně je to stále velký propad proti dlouhodobému průměru, který činí 3,3 %. U ostatních odrůd chmele byl průměrný obsah alfa hořkých látek přibližně na úrovni dlouhodobého průměru. Nízké hektarové výnosy a podprůměrný obsah alfa hořkých látek byly způsobeny nepříznivými povětrnostními podmínkami. Rok 2007 se vyznačoval extrémním vývojem počasí. Nástup jara nastal brzy a v celém vegetačním období byly nadprůměrné teploty a sucho. Vegetační vývoj chmele byl v 1-2týdenním předstihu. Ve fázi přechodu porostů z vegetativní na generativní fázi nedostatek dešťových srážek zapříčinil, že značný podíl porostů nedosáhl ani vrcholu konstrukce.

Na základě údajů ÚKZÚZ je věková struktura porostů chmelnic nadále velmi nepříznivá. Celkově je 42,4 % chmelnic starších 15 let, podíl chmelnic starších 20 let se sníženým výnosem dosahuje 35,6 %. Naopak podíl nejproduktivnějších chmelnic ve stáří 5-14 let představoval v roce 2007 pouze 57,6 % všech chmelnic. Průměrné stáří chmelových konstrukcí se zvyšuje a je ještě méně příznivé než stáří porostů (71,8 % konstrukcí je starších 15 let).

V roce 2005 se MZe podařilo notifikovat nový dotační program, který z části nahrazuje dotační programy na obnovu chmelnic z let 1994-2004. Tento dotační program 3.h. Podpora prevence šíření virových a bakteriálních chorob chmele byl poprvé přijat v roce 2006 a notifikován v nezměněné formě i pro další roky. V rámci tohoto dotačního programu lze využít finanční prostředky do výše 15 Kč/ks certifikované sazenice při splnění daných podmínek, které jsou uvedeny v „Zásadách, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb. o zemědělství“. V roce 2007, z důvodu nedostatku finančních prostředků, byla schválena sazba na 1 ks certifikované sazenice ve výši 8,80 Kč. K závěru roku byl však na základě stanoviska vedení MZe dán souhlas k překročení limitu neinvestičních výdajů a z rezervního fondu MZe bylo převedeno 13 mil. Kč na zvláštní příjmový účet dotačního programu 3. - Podpora ozdravování polních a speciálních plodin, což umožnilo doplatit žadatelům finanční prostředky do výše plné sazby. Celkem bylo vyplaceno v rámci tohoto dotačního programu 9,8 mil. Kč a byla tak podpořena výsadba certifikované sadby na 220 ha chmelnic. Nejvíce vysazovanými odrůdami byl ŽPČ a Premiant. Současné tempo výsadby a výstavby chmelnic je nedostatečné pro výraznější zlepšení v oboru. V průběhu dalších 5 let by bylo zapotřebí obnovit přibližně 2,5 tis. ha chmelnic, což vyžaduje finanční prostředky ve výši 1,5 mld. Kč.

Kromě výše uvedeného dotačního programu 3.h. mohou chmeláři již od roku 2001 čerpat finanční prostředky i z dalšího dotačního programu I.I. - Podpora vybudování kapkové závlahy ve chmelnicích. V rámci tohoto dotačního programu již byla vybudována kapková závlaha na 626 ha chmelnic, z toho v roce 2007 bylo s dotační podporou 4,9 mil. Kč vybudováno závlahové zařízení na 80,9 ha chmelnic (67,5 ha v roce 2006). Další rozšiřování kapkových závlah je v některých lokalitách negativně ovlivněno nedostupností zdrojů vody pro závlahy chmele.

⁸³ Např. pro farmaceutický průmysl.

⁸⁴ Mezinárodní sdružení pěstitelů chmele.

⁸⁵ Předběžný údaj.

⁸⁶ V roce 2006 činila průměrná cena chmele všech odrůd 103 007 Kč, tj. 4 556 USD.

⁸⁷ V roce 2006 činila výměra hybridních chmelů 488 ha.

⁸⁸ Za posledních 15 let klesla plocha chmele v ČR celkem o 49 %, z toho plocha odrůdy Žatecký poloraný červeňák dokonce o 54 % (5 707 ha). Hlavními důvody poklesu nejvíce zastoupené české odrůdy je vysoké stáří porostů a nízká rentabilita produkce.

⁸⁹ Průměrný obsah alfa hořkých kyselin byl v roce 2006 také pod úrovní dlouhodobého průměru a činil přibližně 2 %.

⁹⁰ Jde o metodu schválenou Evropskou pivovarskou asociací.

Další prostředky mohou chmelaři čerpat v rámci Programu rozvoje venkova ČR pro období 2007-2013 v rámci opatření I.1.1.1. záměru b - Stavby a technologie pro rostlinnou výrobu. V I. kole byly podány žádosti na 14 projektů, přičemž všechny projekty byly úspěšné. Na realizaci těchto projektů bude rozděleno celkem 15,9 mil. Kč.

V rámci jednotné platby na plochu (SAPS) bylo za rok 2007 vyplaceno 2 791,50 Kč/ha a v rámci národních doplňkových plateb částka na podporu pěstování chmele ve výši 6 430 Kč/ha.

Odhaduje se, že celková spotřeba chmele a chmelových výrobků v ČR (v přepočtu na alfa hořké kyseliny) se v roce 2007 meziročně zvýšila o 6 048 kg na 146 421 kg, tj. o 2,0 %, v důsledku vyššího výstavu piva a zvýšení měrné spotřeby chmele. Podle předběžných údajů se zvýšila se celková spotřeba granulovaného chmele⁹¹ (o 9,3 %) a jeho podíl na celkové spotřebě chmele a chmelových výrobků v roce 2007 činil 47,26 % (44,07 % v roce 2006), spotřeba lisovaného chmele se snížila o 5,2 % a spotřeba extraktů o 3,6 %. Chmelový extrakt, který byl do konce roku 2004 téměř výhradně zahraničního původu, se vyrábí především z nové české odrůdy Agnus. Spotřeba chmelového extraktu české provenience se postupně mírně zvyšuje (10,7 % ze spotřeby extraktu, 9,9 % v roce 2006). Podle předběžných údajů se spotřeba českého chmele a chmelových výrobků v roce 2007 meziročně mírně snížila (o 1,1 %), zatímco spotřeba zahraničního chmele a chmelových výrobků se zvýšila o 5,0 %. V roce 2007 došlo podle předběžných údajů k meziročnímu mírnému zvýšení spotřeby tuzemských chmelových extraktů (o 4,5 %) a spotřeba tuzemského granulovaného chmele, vyrobeného z nových hybridních odrůd českého chmele, meziročně klesla jen nevýznamně (o 0,1 %). Spotřeba lisovaného chmele (ŽPČ) se meziročně snížila (o 5,2 %). Odhad spotřeby alfa hořkých kyselin na výrobu 1 hl piva v roce 2007 je 7,36 g, tj. 101,4 % skutečnosti roku 2006⁹².

V roce 2007 pokračoval pokles dovozu hlávkového chmele. Dovoz surového lisovaného chmele v roce 2007 byl podle předběžných údajů realizován ve výši 352,2 tis. t, tj. 69,3 % skutečnosti roku 2006. Nedostatek českého chmele způsobil růst dovozu granulovaného chmele, který dosáhl největšího objemu za posledních 15 let. Dovoz granulovaného chmele v roce 2007 činil 461,6 t, tj. 220,9 % skutečnosti roku 2006. Největší část dovozu chmele byla realizována z Německa (318,1 t). V roce 2007 se objem dovozu chmelového extraktu zvýšil na 150,8 t, tj. 116,9 % skutečnosti roku 2006. V důsledku kritického nedostatku chmele ve světě navíc docházelo k přesunům chmele mezi pivovary. Zvýšil se rovněž obchod s chmelovými výrobky z různých zemí, které byly např. dočasně dovezeny do ČR a následně opět vyvezeny.

T5.1/09 - Výroba, spotřeba, zahraniční obchod a ekonomika chmele

Ukazatel	MJ	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08 ¹⁾	Meziroční index 2007/06
Produkční plocha	ha	5 942	5 838	5 672	5 414	5 389	99,54
Hektarový výnos	t/ha	0,93	1,08	1,38	1,01	1,04	102,97
Výroba	t	5 527	6 311	7 831	5 453	5 631	103,26
Dovoz chmele²⁾	t	1 106,08	1 142,80	1 181,65	716,93	813,79	113,51
Dovoz chmelových extraktů²⁾	t	166,84	231,60	498,19	128,98	150,80	116,92
Domácí spotřeba chmele a chmelových výrobků v přepočtu na alfa hořké kyseliny²⁾	t	131,16	135,93	136,80	143,60	146,40	101,95
Vývoz chmele²⁾	t	3 497,20	5 158,50	4 887,65	4 070,70	3 416,25	83,92
Vývoz chmelových extraktů²⁾	t	26,40	7,08	21,68	9,97	35,89	359,98
Ekonomika							
Průměrné náklady na jednotku³⁾	Kč/t	153 778,00	141 004,00	122 248,00	200 867,00	186 212,00	92,70
CZV⁴⁾	Kč/t	118 813,00	130 708,00	120 347,00	129 579,00	149 524,00	115,39
Přímé platby⁵⁾	Kč/ha	-	6 180,00	8 498,20	8 820,60	9 221,50	104,55

1) Odhad.

2) Za kalendářní rok. Jde o surový lisovaný a granulovaný chmel.

3) Náklady podle výběrového šetření FADN CZ - podniky právnických osob, rok 2007 odhad.

4) Průměrné CZV za kalendářní roky.

5) V roce 2004: SAPS = 1 860 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 4 320 Kč/ha chmelnic.
V roce 2005: SAPS = 2 110,70 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 6 387,50 Kč/ha chmelnic.
V roce 2006: SAPS = 2 517,80 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 6 302,80 Kč/ha chmelnic.
V roce 2007: SAPS = 2 791,50 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 6 430 Kč/ha chmelnic.

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin; Statistika zahraničního obchodu ČSÚ; MZe; VÚPS

Zpracoval: H. Strnadlová (VÚZE), M. Altová (MZe)

V důsledku podprůměrných sklizní chmele v rocích 2006 a 2007 došlo ke snížení objemu vyváženého chmele. Vývoz chmele v roce 2007 činil 3 416,3 t, tj. 83,9 % skutečnosti roku 2006. K meziročnímu poklesu vývozu došlo zejména u hlávkového chmele. V roce 2007 bylo vyvezeno 200 t hlávkového chmele, tj. 55,0 % skutečnosti roku 2006. Granulovaného chmele bylo vyvezeno 3 216 t, tj. 86,8 % skutečnosti roku 2006⁹³. Nejvíce granulovaného chmele bylo opět vyvezeno do Japonska (1 780 t, tj. 89,2 % skutečnosti roku 2006). V posledních 10 letech byl chmel vyvážen do 73 zemí celého světa a v roce 2007 do dalších 6 nových zemí. Vzhledem ke skutečnosti, že více než 80 % českého chmele je vyváženo, znamená vliv silného kurzu české koruny vůči euru a americkému dolaru velkou konkurenční nevýhodu, která značně snížila finanční hodnotu vyváženého chmele.

⁹¹ Pivovary dávají přednost granulovanému chmelu s ochranou před oxidací, zejména peletám typu P 90, ale i P 45 vzhledem k jejich trvanlivosti, snadnějšímu dávkování a malému objemu. Lisovaný chmel, používaný v tuzemských pivovarech, je tuzemské provenience a používá se jen v několika pivovarech.

⁹² Měrná spotřeba chmele a chmelových výrobků ke chmelu českých piv je stále výše nad světovým průměrem.

⁹³ Objem vyváženého zpracovaného chmele se udržoval v posledních 14 letech na přibližně stejné úrovni. Činil v průměru okolo 3 300 t granulovaného chmele (tj. 4 200 t v přepočtu na sušený hlávkový chmel).

Podle předběžných výsledků dosáhlo v roce 2007 saldo zahraničního obchodu s chmelem a chmelovými výrobky v hodnotovém vyjádření 459,7 mil. Kč, tj. ve srovnání s rokem 2006 došlo ke snížení kladného salda o 169,7 mil. Kč.

Podle údajů ČSÚ průměrná CZV sušeného chmele ze sklizně 2007 činila 149 524 Kč/t, tj. 115,4 % skutečnosti roku 2006. Cenová úroveň chmele ze sklizně roku 2007, zejména chmele prodávaného na volném trhu, se zvýšila vlivem snížené nabídky v důsledku nízké sklizně v ČR i celosvětového nedostatku chmele. Tržby za český chmel jsou ale negativně ovlivněny vysokým podílem předprodejů chmele, tj. smluv uzavřených předem za nižší ceny.

V rámci systému povinné registrace smluv bylo pro rok 2007 smluvně zajištěno 4 640,1 t chmele (bez rozlišení odrůd a oblastí). Průměrná cena suchého chmele podle uzavřených kupních smluv v roce 2007 činila 133 579,7 Kč/t. Podle těchto smluv průměrná cena ŽPČ v roce 2007 činila 137 419 Kč/t, tj. byla přibližně na úrovni předchozího roku. Ze sklizně 2008 je podle registrace k 26. 3. 2008 smluvně zajištěno 5 095,2 t chmele.

V roce 2007 se odhaduje (podle VÚZE) zvýšení nákladů na 1 ha chmele u podniků právnických osob (meziročně o 4,5 %) na 194 562 Kč, zejména v důsledku růstu přímých materiálových nákladů (zvýšení cen sadby, hnojiv, cen pohonných hmot a LTO pro sušení chmele), růstem pracovních nákladů (zvyšování mezd, vyšší odvod sociálního a zdravotního pojištění, vyšší náklady na stravování a ubytování sezónních pracovníků). Míra rentability výroby chmele v roce 2007 dosahovala nadále záporných hodnot, avšak vzhledem k rostoucím cenám chmele ve světě je předpoklad, že se rentabilita produkce českého chmele v budoucnosti zvýší.

5.1.6 Len přadný, konopí seté

Len přadný

V posledních letech se v některých světových zemích s dlouholetou lnářskou tradicí⁹⁴ snížily plochy přadného lnu v průměru o 50 %. Naopak ve lnářsky nejvýspělejších zemích EU Francii, Belgii a Nizozemsku, které jsou předními světovými producenty nej kvalitnějšího lněného třeného vlákna, se v průběhu posledních pěti let plochy lnu přadného zvyšovaly a byla zde nastartována nová etapa vývoje lnářství a lnářského průmyslu. Sklizeň lnu byly v těchto zemích v posledních letech charakterizovány obecně dobrou kvalitou a vysokou produktivitou výnosu stonku z hektaru. Rovněž obsah vlákna ve stonku byl velmi vysoký. Přínos lnářské produkce se zvýšil tak, že na trhu převyšuje nabídka poptávku. Došlo tak k vývoji trhu, který je charakterizován zvyšováním objemu prodeje, ale zároveň neúměrným poklesem cen. Ani v marketingovém roce 2006/07 se situace v obchodu s dlouhým lněným vláknem nezměnila. Většina obchodů se odehrává v nižších kvalitách a uskutečňuje se na bázi dohodnutého cenového rozmezí 1,40 až 1,65 €/kg třeného vlákna. V obchodu s krátkým lněným vláknem nejsou zatím žádné problémy, pouze uzavírání nových kontraktů jde mnohem pomaleji.

Velké změny v posledních letech nastaly ve zpracování lnářské produkce. Ještě v roce 1995 se 70 % lnářské surovinové produkce EU zpracovávalo v přádelnách v Itálii, Irsku, Francii, Španělsku, Belgii a Rakousku. Ostatních 30 % produkce bylo zpracováno v dalších zemích Evropy a část exportována do Brazílie. Zahraniční odchod s lnářskými produkty se v posledních pěti letech přeorientoval na Čínu, která významně investovala do výstavby a modernizace lnářských přádelen a 75 % produkce třeného lnu z evropských zemí je exportováno do východní Asie. Nově instalované přádelny mají vysokou produktivitu a Čína vytvořila v tomto sektoru velkou konkurenci, jejímž důsledkem je pokles cen. Celá Evropa je dnes zaplavována čínskými látkami a oděvními výrobky v šokujících cenách.

Len přadný je komodita řízená v EU zásadami SOT a jednotlivým členským zemím jsou stanovena národní garantovaná množství produkce dlouhých a krátkých vláken⁹⁵. Pěstitelům lnu přadného jsou vypláceny přímé platby na pěstovaný hektar a zpracovatelům podpory při zpracování dlouhého a krátkého vlákna do výše národního garantovaného množství⁹⁶.

V České republice je rosený stoněk přadného lnu nepotravinářská zemědělská komodita, která se v současné době potýká s nemalými problémy. Ty jsou způsobeny výrazně nižší podporou pěstitelům přadného lnu proti pěstitelům v EU 15, nízkou úrovní cen dlouhých vláken na zahraničních trzích a chybějícím provozním kapitálem u pěstitelů i zpracovatelů. Z bilance výroby a potřeby lněného vlákna vyplývá, že přibližně polovina potřebného množství se do ČR dováží, a to i v kvalitě, kterou by bylo možno získat ze stonků vypěstovaných v ČR. Rozšíření ploch přadného lnu na potřebnou rozlohu navíc brání vedle rizikovitosti pěstování této plodiny i jednoduchost a rentabilita pěstování obilovin a olejnin.

Pro marketingový rok 2007/08 bylo podle údajů Lnářského svazu ČR lnem přadným oseto pouze 824 ha. K setí bylo použito 10 odrůd. Setí bylo zahájeno v polovině dubna, v některých oblastech se v důsledku nepříznivého počasí protáhlo až do první dekády května. Pro vzházení byly dobré půdní i povětrnostní podmínky, porosty byly v průběhu vegetace hodnoceny jako dobré, ale před trháním jako průměrné. Trhání bylo zahájeno v polovině července, do konce srpna byly všechny plochy oseté přadným lnem vytrhány. Vzhledem k vývoji počasí probíhalo rosení lněných stonků velmi pomalu a sklizeň byla ukončena až koncem října. Celkově lze sklizeň lněného stonku hodnotit jako průměrnou, s kolísavou jakostí vlákna. Podle údajů Lnářského svazu byl len přadný sklizen z 824 ha a při průměrném výnosu rosených stonků 3,40 t/ha dosáhla celková produkce 2,8 tis. t. Průměrný obsah dlouhého vlákna je odhadován na 13 % a krátkého vlákna do 15 %. Jakost dlouhého vlákna činí v průměru TEX 105 a při zpracování se pohybuje v rozmezí TEX 100 až 140.

⁹⁴ Polsko, Rumunsko, Litva, Bělorusko, Ukrajina, Egypt, Česká republika, Německo, Rusko a další. V EU 27 dosahovaly pěstitelské plochy lnu přadného v roce 2007 necelých 100 tis. ha.

⁹⁵ Národní garantované množství ČR pro dlouhé lněné vlákno činí 1 923 t a 2 866 t pro krátké lněné vlákno a konopí.

⁹⁶ Zpracovatelům lnu a konopí bylo v roce 2007 vyplaceno 14,2 mil. Kč.

T5.1/10 - Balance výroby a spotřeby roseného stonku lnu přádného¹⁾

Ukazatel	MJ	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08 ¹⁾	Meziroční index 2007/06
Produkční plocha lnu přádného	tis. ha	5,95	5,50	4,31	2,75	0,82	29,8
Hektarový výnos rosených stonků	t/ha	2,32	3,60	3,40	3,27	3,40	104,0
Počáteční zásoba rosených stonků	tis. t	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0
Výroba	tis. t	13,82	19,29	14,66	9,00	2,80	31,1
Dovoz rosených lněných stonků	tis. t	0,05	0,05	0,03	0,12	0,09	75,0
Celková nabídka	tis. t	13,87	19,34	14,69	9,12	2,89	31,7
Domácí spotřeba celkem³⁾	tis. t	13,82	19,32	14,64	8,58	2,49	29,0
Vývoz rosených lněných stonků	tis. t	0,05	0,02	0,05	0,54	0,40	74,1
Celková poptávka	tis. t	13,87	19,34	14,69	9,12	2,49	27,3
Konečná zásoba	tis. t	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0
Ekonomika							
Průměrné náklady na jednotku⁴⁾	Kč/t	5 225,00	3 736,00	4 952,00	4 997,20	5 039,70	100,9
CZV - rosené lněné stonky⁵⁾	Kč/t	3 824,00	4 195,00	2 967,00	3 108,00	2 450,00	78,8
Přímé platby a platby na pěstování lnu na vlákno⁶⁾	Kč/ha	6 903,00	7 339,00	7 140,00	6 838,90	6 634,90	97,0
CPV - lnářské obchodní centrum Kontrajk - Belgie⁷⁾	Kč/t	53 179,00	59 182,00	49 383,00	52 176,00	44 286,00	84,9

1) Marketingový rok u lnu přádného začíná 1. 7. roku sklizně a končí 30. 6. následujícího roku.

2) Odhad, s výjimkou údajů o sklizni.

3) Domácí spotřeba celkem - ve všech uvedených letech: materiály MZe, Lnářského svazu ČR a VÚZE.

4) Náklady podle výběrového šetření FADN CZ - podniky právnických osob - len přádný. Rok 2007 odhad.

5) Průměrné CZV za kalendářní rok.

6) V roce 2003: pěstování lnu přádného na půdě uložené do kldu = 7 000 Kč/ha.; dotační program 2.B = 300 % licenčních poplatků.

V roce 2004: SAPS = 1 860,00 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 1 479,00 Kč/ha o. p.; dotační program 1. F = 4000 Kč/ha.

V roce 2005: SAPS = 2 110,70 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 5 029,30 Kč/ha.

V roce 2006: SAPS = 2 517,80 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 4 321,10 Kč/ha.

V roce 2007: SAPS = 2 791,50 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 3 843,40 Kč/ha.

7) Vlas Berichten 2003 až 2007. Přepočten podle kurzu ČNB.

Pramen: ČSÚ, Statistika zahraničního obchodu ČSÚ; Lnářský svaz ČR; MZe; VÚZE; Vlas Berichten 2003 až 2007; ČNB

Zpracoval: V. Mottl (VÚZE), M. Tošovská (MZe)

Pěstování přádného lnu bylo v roce 2007 finančně podpořeno v rámci jednotné platby na plochu 2 791,50 Kč/ha a národní doplňkovou platbou - pěstování lnu na vlákno 3 843,40 Kč/ha. Národní doplňková platba byla pěstitelům, kteří pěstovali len v minulém období, vyplacena bez ohledu na plochu osetou přádným lnem v roce 2007. Tento způsob platby nebyl pro pěstitele motivující, a proto plocha přádného lnu klesla na 824 ha.

Konopí seté

Pěstování konopí setého se v EU rozšiřuje. Pěstitelská plocha činila v roce 2006/07 13,9 tis. ha a v roce 2007/08 vzrostla na 14,2 tis. ha. Největší nárůst plochy byl zaznamenán ve Švédsku, Francii, České republice a Polsku, naopak ke snížení plochy došlo v Německu a především ve Velké Británii.

Pěstování konopí v ČR a jeho uplatnění pro textilní užití i jako energetického zdroje se začalo ověřovat v roce 1998. Plochy této plodiny postupně narůstají. Podle údajů Konopářského svazu ČR bylo v roce 2007 konopím oseto přibližně 1,6 tis. ha, průměrný hektarový výnos konopného stonku dosáhl v průměru 7,00 t a celková produkce činila 11,2 tis. t. Pro pěstování v ČR byly odzkoušeny odrůdy Beniko a Bialobrzeskie, které jsou zapsány ve Státní odrůdové knize ČR a jsou vedeny i v Příloze nařízení Komise (ES) č. 796/2004 ze dne 21. dubna, spolu s dalšími odrůdami, na které se vztahuje podpora v rámci přímých plateb. Pěstování konopí na vlákno bylo v roce 2007 finančně podpořeno v rámci jednotné platby na plochu 2 791,50 Kč/ha a národní doplňkovou platbou ve výši 1 755,10 Kč/ha z. p. Podpory z programu národních doplňkových plateb byly vyplaceny pěstitelům majícím uzavřené smlouvy se zpracovateli a kteří splnili podmínky pro poskytnutí dotace.

5.1.7 Ovoce

Úroda ovoce byla v roce 2007 nízká. Důvodem byly jarní mrazy, které postihly nejvíce ovocné sady v severovýchodních a severozápadních Čechách. Celková produkce ovoce činila 371,5 tis. t, tj. meziroční snížení o 14 %. Sklizeň jablek meziročně poklesla o 17 % na 219,3 tis. t. I přes jejich výrazně nižší úrodu se jablka podílela na celkové produkci ovoce 59 %. Z dalších druhů ovoce se v roce 2007 výrazně snížila sklizeň švestek pravých (o 42 % na 19,0 tis. t), jahod (o 34 % na 12,0 tis. t), broskví (o 27 % na 14,5 tis. t) a meruněk (o 23 % na 15,5 tis. t). Nižší úroda se více projevila v sektoru domácností (-17 %) než v sektoru zemědělském (-10 %).

Podle šetření ÚKZÚZ k 31. 5. 2007 činila rozloha produkčních ovocných sadů 17,8 tis. ha, z toho 16,3 tis. ha byly sady plodné. Polovinu výměry všech produkčních ovocných sadů zaujímají jablonoňové sady. Velký podíl ovocných sadů (48 %) je v poklesu plodnosti, necelá třetina je v plné plodnosti, 12 % je na počátku plodnosti a 9 % tvoří mladé neplodné sady. Nejhorší věková struktura je u broskvoní, jabloní a bobulového ovoce. Naopak nejlepší je u švestek a slivoní, hrušní a třešní.

Sklizeň ovoce z produkčních sadů v roce 2007 ve výši 143,5 tis. t, která byla meziročně o čtvrtinu nižší, byla nejnižší sklizní od roku 1995. Produkce jablek poklesla v roce 2007 proti roku předchozímu o 29 % na 113,1 tis. t. Na celkové sklizni ovoce z produkčních sadů se jablka v roce 2007 podílela 79 %. Průměrný hektarový výnos jabloňových produkčních sadů byl proti předchozímu roku o více než čtvrtinu nižší a činil pouze 13,13 t/ha. Množství sklizených jablek v ČR v roce 2007 tvořilo 2 % odhadované tržní produkce jablek EU, která se předpokládá ve výši 8 900 tis. t. Mezi největší producenty jablek patří Itálie a Francie, ve kterých se ročně sklídí více než 2 mil. t. Z velkých producentů zemí byl v roce 2007 meziročně největší pokles sklizně v sousedním Polsku (1 039 tis. t, tj. 45 % polské sklizně v roce 2006). V důsledku této nízké úrody nedošlo na počátku nového marketingového roku 2007/08 (1. 7. 2007 až 30. 6. 2008) k vysokým dovozům levných polských jablek do ČR, které by negativně ovlivnily CZV tuzemských pěstitelů jablek ze sklizně roku 2007. Neúroda jablek postihla i Maďarsko (produkce dosáhla 188 tis. t, tj. 35 % sklizně předchozího roku) a Rumunsko (375 tis. t, tj. 65 % sklizně roku 2006). Kromě jablek se v ČR v roce 2007 meziročně také výrazně snížila produkce broskví (o 27 % na 3,0 tis. t) a višní (o 21 % na 8,7 tis. t), naopak o třetinu vzrostla úroda meruněk (na 3,8 tis. t).

Nízká sklizeň jablek se projevila v mimořádném zájmu konzerváren po jablkách, a to jak v České republice, tak i v zahraničí. Ke zpracování se v roce 2007 vyvezlo z České republiky 42,1 tis. t jablek za poměrně vysokou cenu - 6,60 Kč/kg. Téměř polovinu těchto jablek odebralo Polsko, kde v důsledku neúrody nebyly velké konzervářské kapacity naplněny.

V ČR bylo v roce 2007 k dispozici 77,7 tis. t skladovacích kapacit pro ovoce. Téměř polovinu tvořily moderní sklady s řízenou atmosférou a s ULO atmosférou. K 31. 12. 2007 bylo v těchto skladech naskladněno 23,7 tis. t jablek (meziroční snížení o 27 %). Největší zastoupení měla, i přes třetinový meziroční pokles zásob, odrůda Idared (11,0 tis. t).

V roce 2007 se dovezlo do České republiky 533,3 tis. t čerstvého a sušeného ovoce v hodnotě 9,3 mld. Kč, tj. přibližně stejné množství jako v roce předchozím. Dodávky ovoce mírného pásma (bez ořechů vlašských) ve výši 165,9 tis. t za 3,6 mld. Kč byly objemově meziročně nižší o 14 %, ve finančním vyjádření zůstaly na úrovni roku 2006. Nejvíce dodávek ovoce mírného pásma pocházelo z Itálie (39 %), z Německa a z Polska (po 9 %). Jablka se na celkovém importu ovoce mírného pásma, i přes meziroční pokles o 13 % (70,9 tis. t v celkové hodnotě 1,0 mld. Kč), podílela 43 %. Dovoz jablek z Polska z důvodu malé sklizně v roce 2007 meziročně poklesl o 56 % na 12,7 tis. t. Jablka se v roce 2007, především v jeho druhé polovině, do ČR dovážela ze západní Evropy. Největším dodavatelem jablek se tak v roce 2007 stala Itálie (24,4 tis. t). Dalšími významnými dováženy druhy ovoce mírného pásma byly stolní hrozny (24 % dovozu ovoce mírného pásma) a broskve s nektarinkami (17 %). Dovoz jižního ovoce v roce 2007 meziročně mírně vzrostl na 337,1 tis. t za 4,8 mld. Kč. Převahu dodávek tvořily banány (37 % dovozu jižního ovoce), následovaly mandarinky (20 %) a pomeranče (18 %). Největší objemy jižního ovoce pocházely ze Španělska (30 %), ze kterého se dovážely zejména citrusové plody. Dodávky skořápkového ovoce, které činily 19,8 tis. t v celkové hodnotě 722,4 mil. Kč, zůstaly na úrovni roku 2006. Dovoz ovoce sušeného meziročně vzrostl o 9 % na 10,5 tis. t, jeho finanční hodnota činila 208,5 mil. Kč.

Vývoz čerstvého a sušeného ovoce včetně reexportu v roce 2007 činil 126,7 tis. t v celkové hodnotě 2,2 mld. Kč. Došlo tak k meziročnímu snížení exportu ovoce o 16,0 %. Tento pokles byl způsoben zejména nižším vývozem jablek pro zpracovatelský průmysl, přibližně o 30 %, v důsledku malé úrody.

Výsledná záporná bilance zahraničního obchodu s čerstvým a sušeným ovocem za rok 2007 činila v objemovém vyjádření 406,6 tis. t (meziroční zvýšení o 4 %). Ve finančním vyjádření se snížila o 11 % na 7,1 mld. Kč.

Spotřeba ovoce v roce 2006 dosáhla 88,1 kg/os./rok, což je proti roku 2005 zvýšení o 7,6 kg/os./rok. Došlo především k nárůstu spotřeby ovoce mírného pásma, a to o 9,0 kg/os./rok na 56,1 kg/os./rok. Z jednotlivých druhů ovoce meziročně vzrostla spotřeba jablek o 2,2 kg/os./rok na 26,6 kg/os./rok, dále švestek, meruněk, broskví a jahod. Naopak zájem konzumentů o jižní ovoce se již po dva roky mírně snižuje. V roce 2006 činila jeho spotřeba 32,0 kg/os./rok (meziroční pokles o 1,4 kg/os./rok), z toho pomerančů a mandarinek 13,7 kg/os./rok. V posledních dvou letech klesá zájem konzumentů o banány, jejichž spotřeba se v roce 2006 snížila na 8,9 kg/os./rok. Celková spotřeba ovoce vyjádřená v hodnotě ovoce čerstvého má v posledních letech stoupající trend. Podle předběžných odhadů VÚZE dosáhla v roce 2007 spotřeba ovoce 89,5 kg/os./rok a byla tak meziročně vyšší o 1,4 kg/os./rok.

T5.1/1 I - Bilance výroby a spotřeby čerstvého ovoce mírného pásma včetně bobulovin a ořechů vlašských¹⁾

Ukazatel	MJ	2003	2004	2005	2006	2007	Meziroční index 2007/06
Plocha plodných produkčních sadů	tis. ha	16,6	17,1	17,1	17,1	16,3	95,3
Hektarový výnos (produkční sady)	t/ha	11,05	11,80	9,59	11,18	8,78	78,5
Domácí výroba ³⁾	tis. t	358,7	435,6	305,7	432,4	371,5	85,9
z toho - produkční sady ⁴⁾	tis. t	183,2	202,4	164,4	191,0	143,5	75,1
Dovoz ⁵⁾	tis. t	120,6	150,3	184,5	193,8	166,7	86,0
Celková nabídka	tis. t	479,3	585,9	490,2	626,2	538,2	85,9
Čerstvá spotřeba + samozásoben ²⁾	tis. t	352,0	397,5	389,0	449,7	398,9	88,7
Nákup ke zpracování	tis. t	77,9	90,7	43,0	85,6	71,0	82,9
Vývoz včetně reexportu ⁵⁾	tis. t	49,4	97,7	58,2	90,9	68,3	75,1
Celková poptávka včetně ztrát	tis. t	479,3	585,9	490,2	626,2	538,2	85,9

1) Marketingový rok u většiny čerstvého ovoce mírného pásma je totožný s kalendářním rokem.

2) Včetně ztrát.

3) Podle ČSÚ.

4) Podle ÚKZÚZ.

5) V roce 2007 není zahrnut do statistiky zahraničního obchodu dovoz a vývoz rybízů, které byly zařazeny pod nové položky.

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin; Statistika zahraničního obchodu ČR; MZe; OU ČR; ÚKZÚZ; ZS KOLÍ

Zpracoval: I. Součková (VÚZE), I. Buchtová (MZe)

T5.1/12 - Bilance výroby a spotřeby jablek¹⁾

Ukazatel	MJ	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	Meziroční index 2007/06
Plocha plodných produkčních sadů	tis. ha	8,9	9,1	9,1	9,0	8,6	95,6
Hektarový výnos (produkční sady)	t/ha	17,15	17,97	15,26	17,62	13,13	74,5
Domácí výroba ³⁾	tis. t	243,4	280,8	209,2	263,6	219,3	83,2
z toho - produkční sady ⁴⁾	tis. t	152,5	163,6	138,4	159,2	113,1	71,0
Dovoz ⁵⁾	tis. t	50,0	56,3	89,1	68,0	79,0	116,2
Celková nabídka	tis. t	293,4	337,1	298,3	331,6	298,3	90,0
Čerstvá spotřeba + samozásobení ²⁾	tis. t	167,9	143,4	175,9	172,9	190,3	110,1
Nerealizovaná produkce	tis. t	22,0	25,0	18,0	28,0	15,0	53,6
Nákup ke zpracování	tis. t	64,0	78,6	57,0	62,6	47,0	75,1
Vývoz ⁵⁾	tis. t	39,5	90,1	47,4	68,1	46,0	67,5
Celková poptávka včetně ztrát	tis. t	293,4	337,1	298,3	331,6	298,3	90,0

1) Marketingový rok u jablek začíná 1. 7. běžného roku a končí 30. 6. následujícího roku.

2) Včetně ztrát.

3) Podle ČSÚ.

4) Podle ÚKZÚZ.

5) Pro marketingový rok 2007/08 odhad OU ČR a MZe.

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin; Statistika zahraničního obchodu ČR; MZe; OU ČR; ÚKZÚZ; ZS KOLÍ

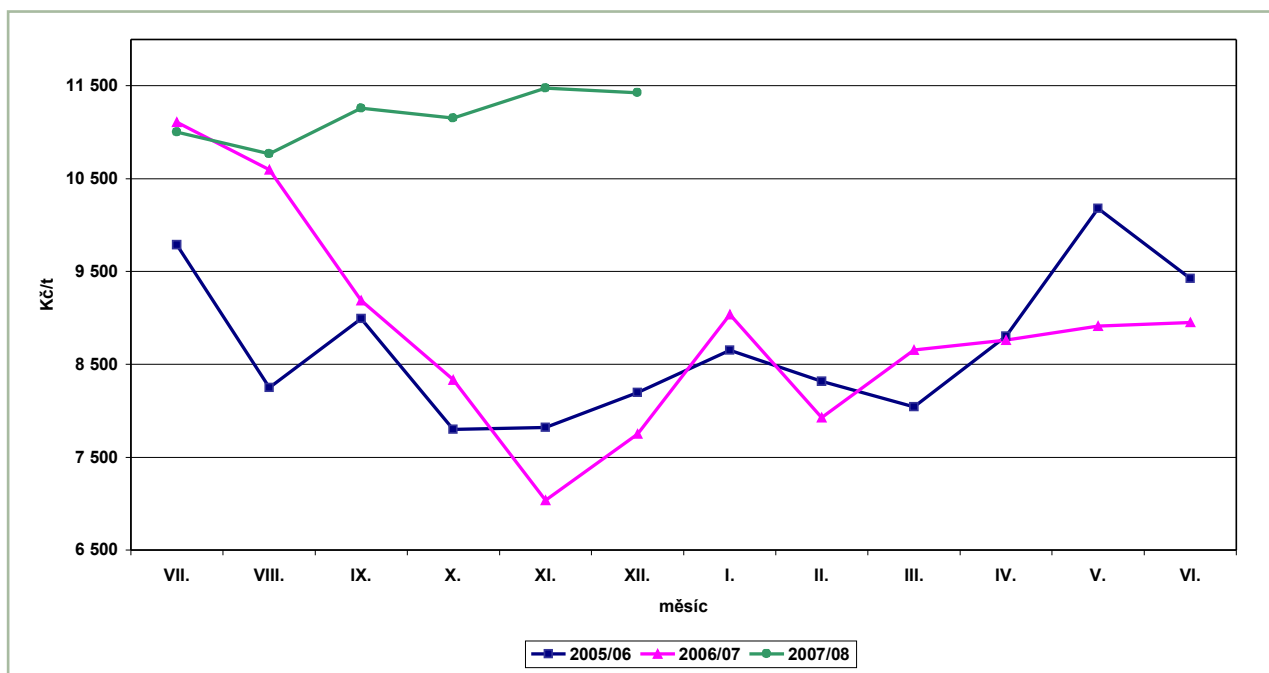
Zpracoval: I. Součková (VÚZE), I. Buchtová (MZe)

V roce 2007 došlo u ovoce k výraznému meziročnímu zvýšení cen zemědělských výrobců. Index 2007/06 dosáhl výše 141,5. Příčinou byl prudký nárůst CZV jablek, zejména jablek určených ke zpracování (o 112 % na 5 112 Kč/t) z důvodu velmi nízké sklizně. Výrazně vzrostla průměrná roční CZV rybízů (+85 % na 11 889 Kč/t), o více než třetinu se zvýšila CZV zahradních jahod (na 47 072 Kč/t). K nárůstu CZV došlo i u švestek (o 30 % na 10 500 Kč/t), konzumních jablek (o 15 % na 10 256 Kč/t) a meruněk (o 12 % na 16 155 Kč/t). Naopak snížení cen nastalo v roce 2007 pouze u třešní a vlašských ořechů.

Nárůst spotřebitelských cen v roce 2007 byl výrazně nižší než u cen zemědělských výrobců. Index spotřebitelských cen ovoce 2007/06 činil 107,9. Ze sledovaných druhů ovoce vzrostla v roce 2007 zejména spotřebitelská cena citrónů (o 16 % na 31,80 Kč/kg), jablek (o 14 % na 28,50 Kč/kg), stolních hroznů a pomerančů, snížení ceny nastalo u broskví (o 8 % na 66,90 Kč/kg) a kiwi (o 6 % na 49,60 Kč/kg).

Měsíční vývoj CZV a porovnání výše cen zemědělských výrobců, spotřebitelských cen a dovozních cen jablek ukazují následující grafy. První graf ukazuje prudký nárůst CZV jablek v marketingovém roce 2007/08, tj. po jejich nízké sklizni v roce 2007. Z druhého grafu je patrné, že průběh spotřebitelských cen více kopíruje cenu dovážených jablek než CZV.

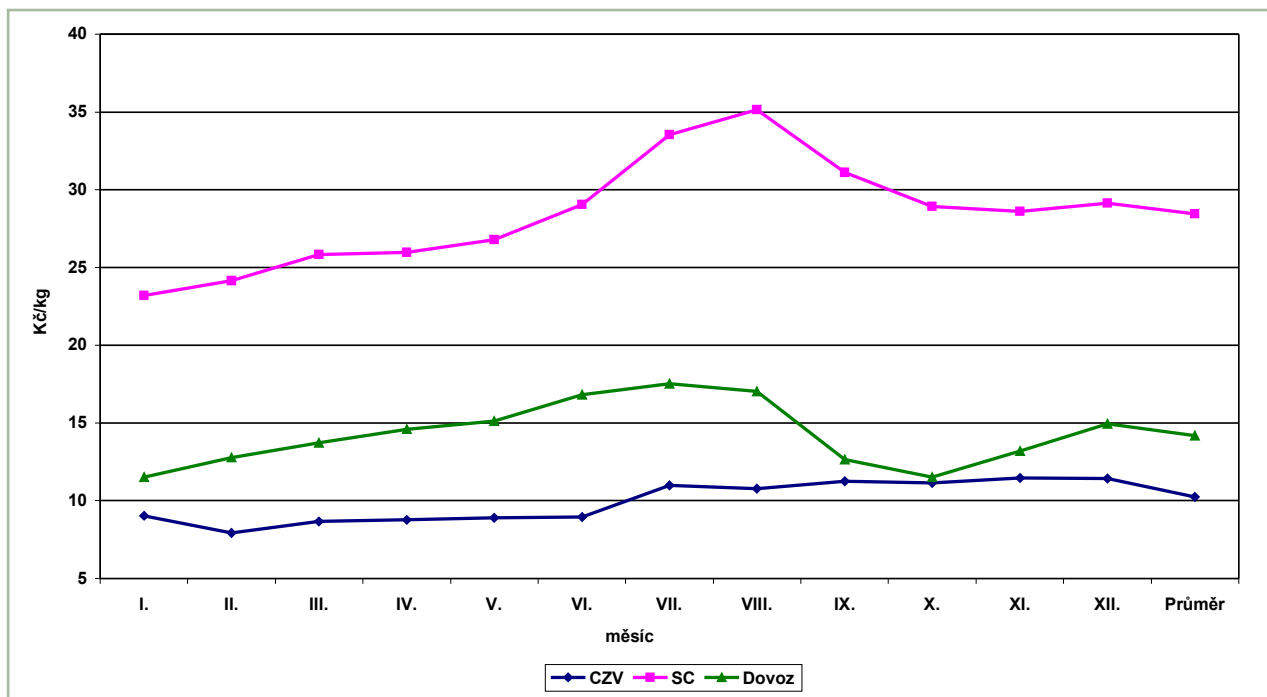
Graf T5.1/02 - Měsíční vývoj CZV konzumních jablek



Pramen: ČSÚ

Zpracoval: I. Součková (VÚZE)

Graf T5.1/03 - Porovnání CZV, SC a dovozních cen konzumních jablek v roce 2007



Pramen: ČSÚ, Statistika zahraničního obchodu ČR
Zpracoval: I. Součková (VÚZE)

Ke konci roku 2007 bylo v ČR registrováno 5 organizací producentů ovoce a zeleniny⁹⁷ a 7 předběžně registrovaných skupin producentů ovoce a zeleniny. Organizace producentů ovoce a zeleniny obdržely v roce 2007 z prostředků EU dotaci ve výši 15,6 mil. Kč. Předběžně uznaným organizacím producentů ovoce a zeleniny byla vyplacena částka ve výši 5,8 mil. Kč, která byla ze 75 % uhrazena z prostředků EU. Vývozní subvence v částce 4,4 mil. Kč byla v roce 2007 vyplacena v plné výši z fondu EU na jablka polské provenience, která byla přes Českou republiku vyvážena v roce 2006 do Ruska.

V roce 2007 bylo do Svazu pro integrované systémy pěstování ovoce (SISPO) zapojeno 233 členů a 3 nevýrobní organizace s plochou 10,7 tis. ha. Z tohoto počtu je 82 členů, kteří pěstují ovoce na ploše 6,3 tis. ha, držitelé známky SISPO, zbývající členové jsou čekatelé. Proti roku 2006 došlo v roce 2007 k navýšení jak celkového počtu členů a zejména držitelů ochranné známky, tak i ke zvýšení celkové plochy ovocných sadů přihlášené do tohoto systému, ve kterém zaujímají plochy jabloňových sadů 5,7 tis. ha. V rámci HRDP obdrželi pěstitelé v roce 2007 na základě 159 žádostí podaných v roce 2006 na integrované systémy pěstování ovoce dotaci ve výši 80,2 mil. Kč pro 8,9 tis. ha sadů. V průběhu roku 2007 podalo 83 ovocnářů žádost o dotaci na 44,2 mil. Kč pro 4,5 tis. ha sadů při sazbě 9 857 Kč/ha ovocného sadu. Z Programu rozvoje venkova ČR pro období 2007 -2013 požádalo v roce 2007 o dotaci 185 pěstitelů ovoce pro 6,3 tis. ha ovocných sadů ve výši 75,7 mil. Kč v rámci opatření II.1.3. Agroenvironmentální opatření, titulu integrovaná produkce. Sazba v roce 2007 činila 435 €/ha ovocného sadu.

V rámci národních dotačních programů obdrželi ovocnáři v roce 2007 podporu na vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech a ve školkách pro 331 ha ve výši 19,9 mil. Kč a na restrukturalizaci 495 ha ovocných sadů částku 75,0 mil. Kč. Z dotačního programu „Podpora ozdravování polních a speciálních plodin“ získali podporu na biologickou a fyzikální ochranu jako náhradu chemické ochrany rostlin 548,5 tis. Kč, na prostorové a technické izoláty množitelského materiálu 6,8 mil. Kč, na testování množitelského materiálu 658,6 tis. Kč a na podporu šlechtění zaměřeného na vyšší odolnost proti škodlivým biotickým a abiotickým činitelům 11,3 mil. Kč. V rámci dotačního titulu „Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu“ byla ovocnářům vyplacena částka 751,3 tis. Kč na pořádání seminářů a výstav.

5.1.8 Zelenina

Z pěstitelského hlediska byl rok 2007 hodnocen u zeleniny jako průměrný. Nedocházelo k zaorávkám, nenastaly přetlaky v dovozu zeleniny a nedošlo ani k velkým cenovým výkyvům u jednotlivých druhů. Celková plocha pro pěstování zeleniny zůstala v roce 2007 na úrovni roku předchozího a činila 16,6 tis. ha. Nepatrně vzrostla plocha zemědělského sektoru (o 3 % na 10,3 tis. ha) na úkor zelinářské plochy domácností (6,3 tis. ha). V rozsahu pěstování jednotlivých druhů zeleniny došlo k výraznějšímu zvýšení plochy pouze u hrachu (o 14 % na 1,7 tis. ha) a petržele (o 25 % na 0,8 tis. ha). Celková produkce zeleniny v roce 2007 dosáhla 282,0 tis. t, což byl meziroční pokles o 3 %. Zatímco sklizeň zeleniny zemědělského sektoru byla v roce 2007 téměř ve stejné výši jako v roce 2006 (182,6 tis. t), úroda zeleniny domácností se meziročně snížila o 7 % na 99,6 tis. t. Celkové množství vyprodukované zeleniny v ČR v roce 2007 se tak podílelo na odhadované produkci zeleniny EU přibližně 4,0 %. Z jednotlivých druhů zeleniny zaujímala největší pěstební plochu cibule (17 % celkové zelinářské plochy), hrách (10 %), okurky nakládačky, rajčata a hlávkové zelí (po 9 %). Nejvíce se v roce 2007 sklídilo hlávkové zelí (21 % celkové produkce), cibule a mrkve (po 14 %) a rajčat (11 %). Meziročně se významně zvýšila produkce kořenové zeleniny (mrkve o 17 % na 39,5 tis. t, petržele o 10 % na 9,1 tis. t a celeru o 7 % na 11,4 tis. t). Výrazně nižší byla naopak sklizeň salátových okurek (o 27 % - 10,9 tis. t), rajčat (o 16 % - 29,8 tis. t), květáku (o 16 % - 7,6 tis. t), hrachu (o 13 % - 5,9 tis. t) a cibule (o 11 % - 40,4 tis. t). Především u cibule a u květáku se jedná o dlouholetý trend snižování produkce. Ve srovnání s produkcí před 10 lety byla sklizeň květáku v roce 2007 pětina a cibule poloviční. Kromě neustálého snižování jejich pěstební plochy z důvodu malé rentability bylo v roce 2007 u těchto druhů zeleniny dosaženo velmi nízkého výnosu, který činil u květáku pouze 14,55 t/ha a u cibule 14,09 t/ha.

⁹⁷ Organizace producentů s operačním programem (viz kap. 4.2).

Na základě šetření Zelinářské unie Čech a Moravy dosáhla v roce 2007 tržní produkce zeleniny objemu 249,3 tis. t z plochy 11,3 tis. ha. Na polovině tržní plochy pěstovalo zeleninu 21 pěstitelů, jejichž zelinářská plocha byla větší než 100 ha. Téměř polovina z celkového počtu 579 producentů obhospodařovala zelinářskou plochu menší než 1 ha.

Na integrovanou produkci zeleniny v rámci Programu rozvoje venkova ČR pro období 2007-2013 bylo v roce 2007 podáno 70 žádostí na výměru 4,8 tis. ha na dotace v celkové výši 57,8 mil. Kč při sazbě 440 €/ha o. p. Ze státních prostředků bylo zelinářům vyplaceno z dotačního programu „Podpora ozdravování polních a speciálních plodin“ na biologickou a fyzikální ochranu jako náhradu chemické ochrany rostlin 545,2 tis. Kč a na podporu šlechtění zaměřeného na vyšší odolnost proti škodlivým biotickým a abiotickým činitelům 438,6 tis. Kč. Z dotačního programu „Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu“ čerpali zelináři v roce 2007 na semináře a výstavy 491,9 tis. Kč. Z prostředků EU na podporu zpracování zeleniny v roce 2007 obdrželi tři zpracovatelé rajčat 9,4 mil. Kč. Ostatní podpory, které jsou společně vypláceny i na ovoce, jsou uvedeny v kap. 5.1.7.

Trend ve zvyšování dovozu zeleniny se v roce 2007 téměř zastavil. Objem dodávek čerstvé zeleniny dosáhl 515,8 tis. t v celkové hodnotě 7,7 mld. Kč (zvýšení o 4 %). Největším dodavatelem zeleniny do České republiky bylo v roce 2007 Nizozemsko (18 % celkového importu zeleniny), Španělsko (17 %), Polsko (15 %) a Německo (13 %). Z Nizozemska se dovážela zejména cibule, rajčata, okurky a paprika, ze Španělska plodová zelenina, z Polska hlávkové zelí, celer, cibule, rajčata, květák a z Německa cibule a okurky. Největší objemy dovážené zeleniny tvořila, stejně jako v letech v předchozích, zelenina plodová, zejména rajčata (17 % celkového importu zeleniny), melouny (16 %), okurky (12 %) a papriky (9 %). Z důvodu stálého poklesu tuzemské produkce cibule se zvyšuje její dovoz, který v roce 2007 dosáhl již 60,3 tis. t, tj. 12 % celkového importu zeleniny, v celkové hodnotě 472,9 mil. Kč. Hlavním jejím dodavatelem bylo i v roce 2007 Nizozemsko (43 % celkového dovozu cibule do ČR), dále Německo (28 %) a Polsko (13 %). Meziročně se zvýšily dodávky mrkve (o 8 % na 38,0 tis. t v celkové hodnotě 263,9 mil. Kč), která se dovážela především z Nizozemska (43 % celkového dovozu mrkve), Belgie (17 %) a z Itálie (16 %). Dovoz hlávkového zelí zůstal svojí výší 24,9 tis. t na úrovni roku předchozího. Více než 60 % jeho dodávek bylo importováno z Polska.

V roce 2007 pokračoval růst vývozu a reexportu zeleniny z ČR, který dosáhl 74,6 tis. t v celkové hodnotě 1,2 mld. Kč. Z jednotlivých druhů zeleniny se z ČR nejvíce vyvážely melouny (16 % celkové exportu zeleniny), rajčata (15 %), mrkev (12 %), cibule, okurky (po 8 %) a hlávkové zelí (7 %). Více než 70 % vyvezené zeleniny odebralo Slovensko.

Celková záporná obchodní bilance s čerstvou zeleninou zůstala v roce 2007 na úrovni roku 2006 a činila v objemovém vyjádření 441,2 tis. t a ve finančním vyjádření 6,5 mld. Kč.

T5.1/13 - Bilance výroby a spotřeby čerstvé zeleniny¹⁾

Ukazatel	MJ	2003	2004	2005	2006	2007	Meziroční index 2007/06
Produkční plocha	tis. ha	16,9	16,7	12,7	16,4	16,6	101,2
Hektarový výnos	t/ha	17,52	19,32	21,48	17,77	17,03	95,8
Domácí výroba	tis. t	295,6	322,3	273,4	291,6	282,0	96,7
Dovoz	tis. t	386,6	390,6	467,4	510,4	515,8	101,1
Celková nabídka	tis. t	682,2	712,9	740,8	802,0	797,8	99,5
Čerstvá spotřeba + samozásobení²⁾	tis. t	588,2	605,9	685,6	639,7	639,2	99,9
Nákup ke zpracování³⁾	tis. t	83,6	75,0	.	95,9	84,0	87,6
Vývoz	tis. t	10,4	32,0	55,2	66,4	74,6	112,3
Celková poptávka včetně ztrát	tis. t	682,2	712,9	740,8	802,0	797,8	99,5

1) Marketingový rok u zeleniny je totožný s kalendářním rokem.

2) Včetně ztrát a za rok 2005 včetně nákupu zeleniny ke zpracování.

3) Za rok 2005 údaje o nákupu zeleniny nejsou k dispozici, za rok 2006 údaj MZe, pro rok 2007 odhad MZe.

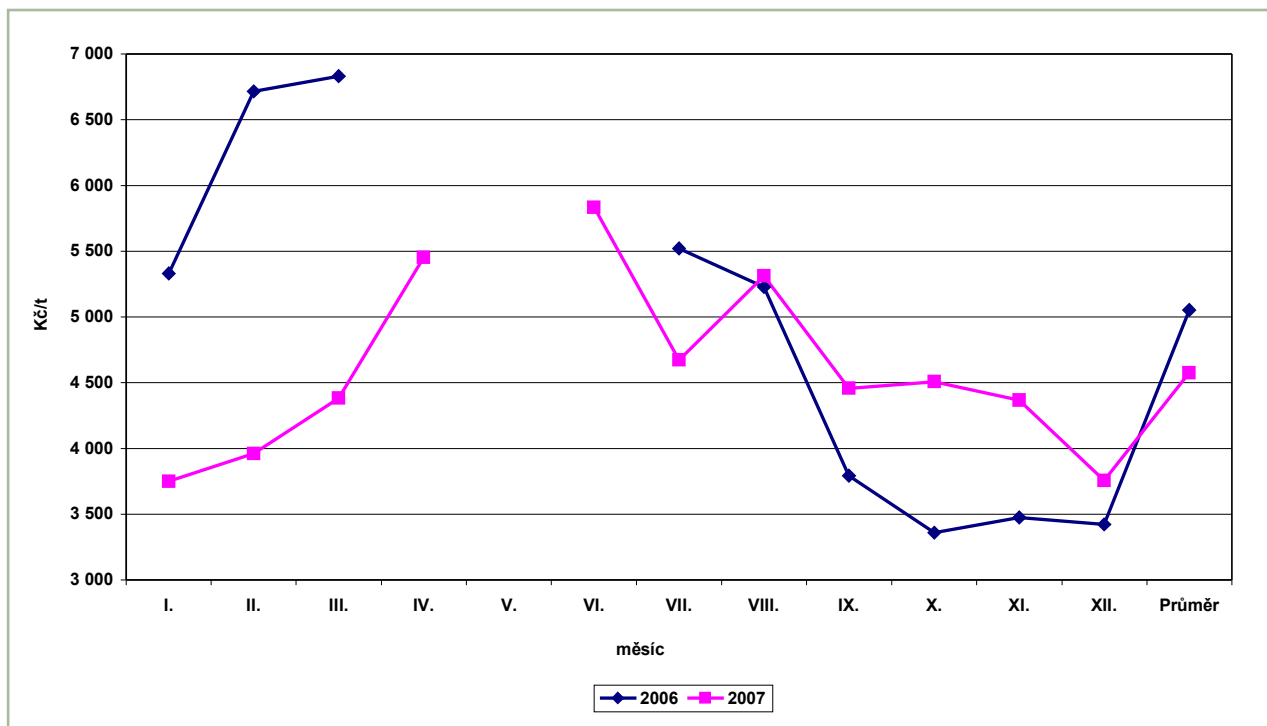
Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin; Statistika zahraničního obchodu ČR; MZe; ZS KOLÍ

Zpracoval: I. Součková (VÚZE), I. Buchtová (MZe)

Spotřeba zeleniny (vyjádřená v hodnotě čerstvé) se v roce 2006 zvýšila o 3,6 kg/os./rok na 81,4 kg/os./rok. Pokračoval růst spotřeby rajčat (o 1,7 kg/os./rok na 12,0 kg/os./rok), salátových okurek (o 1,0 kg/os./rok na 7,4 kg/os./rok) a papriky (na 5,4 kg/os./rok). Zastavil se pokles zájmu spotřebitelů o cibuli, jejíž spotřeba meziročně vzrostla o 0,7 kg/os./rok na 10,0 kg/os./rok a hlávkového zelí, u kterého se zvýšila o 0,5 kg/os./rok na 8,8 kg/os./rok. Výrazně se snížila spotřeba melounů (o 1,5 kg/os./rok na 7,7 kg/os./rok). Pokračoval stále se mírně snižující zájem konzumentů o mrkev, které se spotřebovalo pouze 6,0 kg/os./rok. Nejvíce konzumovaným druhem zeleniny byla tak v roce 2006 rajčata, následovala cibule a hlávkové zelí. Pro rok 2007 VÚZE odhaduje, že spotřeba zeleniny dosáhne 82,0 kg/os./rok.

Cena zemědělských výrobků zeleniny se v roce 2007 meziročně snížila (index 2007/06 činil 98,4). CZV u některých druhů zeleniny poklesly, u jiných se naopak zvýšily. K největšímu snížení CZV došlo u špenátu (o 26 % na 2 451 Kč/t), salátu (o 21 % na 27 293 Kč/t), póru (o 16 % na 12 936 Kč/t), brukve s natí (o 15 % na 22 266 Kč/t) a bílého hlávkového zelí (o 9 % na 4 577 Kč/t). Průměrná roční CZV meziročně nejvíce vzrostla u cibule (o 45 % na 7 688 Kč/t), česneku (o 24 % na 53 622 Kč/t), salátových okurek (o 19 % na 19 723 Kč/t) a okurek nakládaček (o 16 % na 13 000 Kč/t).

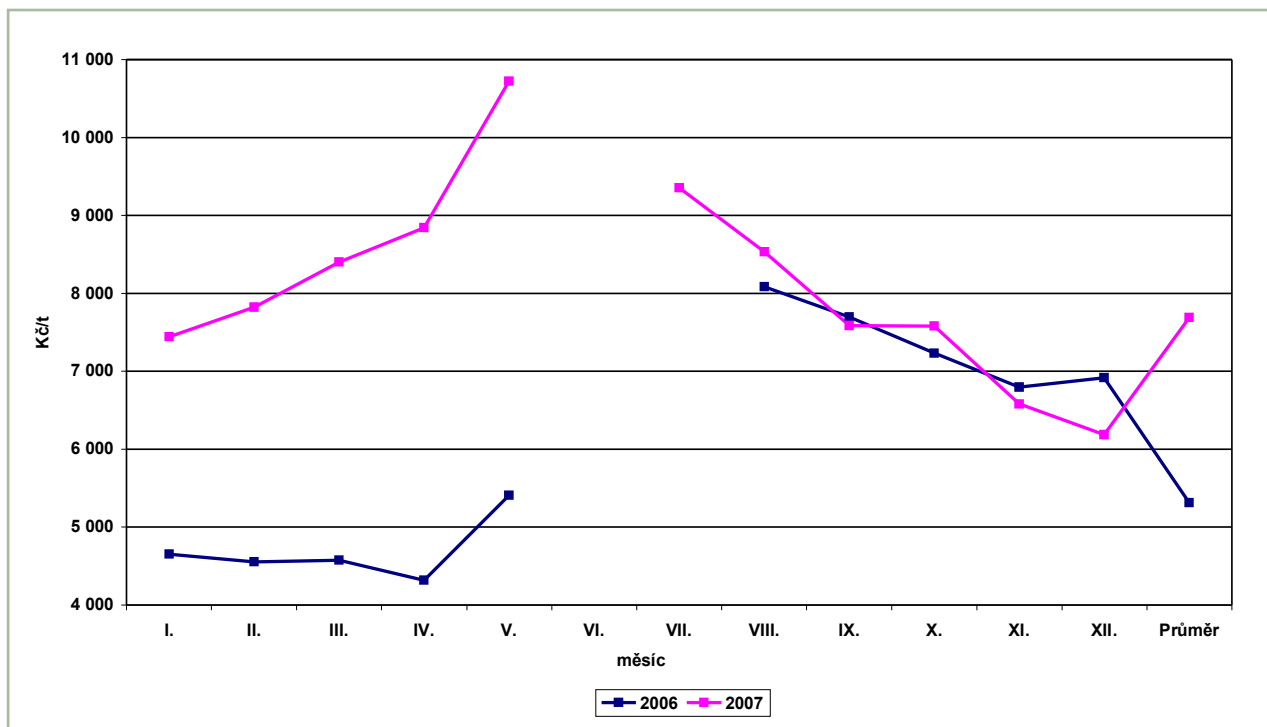
I přes skutečnost, že průměrné roční CZV byly v roce 2007 nižší než v roce předchozím, spotřebitelské ceny se zvýšily (index 105,5). Vyšší spotřebitelských cen jednotlivých druhů zeleniny (především plodové zeleniny, ale i cibule) ovlivnila dovozní cena. Ze sledovaných druhů zeleniny výrazně vzrostla cena cibule (o 28 % na 15,80 Kč/kg), papriky (o 18 % na 67,80 Kč/kg) a rajčat (o 14 % na 40,40 Kč/kg). Snížení spotřebitelských cen bylo méně výrazné. Nejvyšší pokles byl zaznamenán u celeru (o 7 % na 24,30 Kč/kg) a bílého hlávkového zelí (o 6 % na 9,70 Kč/kg).

Graf T5.1/04 - Měsíční vývoj CZV zelí hlávkového bílého¹⁾

1) Údaje za měsíc duben, květen, červen 2006 a květen 2007 se nevyskytují.

Pramen: ČSÚ

Zpracoval: I. Součková (VÚZE)

Graf T5.1/05 - Měsíční vývoj CZV cibule suché¹⁾

1) Údaje za měsíce květen, červen 2006 a červen 2007 se nevyskytují.

Pramen: ČSÚ

Zpracoval: I. Součková (VÚZE)

5.1.9 Réva vinná - víno

V roce 2007 činila rozloha vinic v ČR podle údajů ČSÚ 17,3 tis. ha a na ploše vinic EU se podílela přibližně 0,5 %. Z toho bylo 17,0 tis. ha vinic plodných, tj. čtyřletých a starších, což znamenalo meziroční zvýšení o 10 %. Sklizeň moštových hroznů meziročně výrazně vzrostla, a to o 72 % na 99,0 tis. t. Průměrný hektarový výnos byl nejvyšší od roku 2002 a dosáhl 5,82 t/ha.

Podle Registru vinic ÚKZÚZ byl k 31. 12. 2007 produkční potenciál vinic ČR 19,6 tis. ha, z toho 17,7 tis. ha ploch bylo osázených a zbývajících plochy tvořily vinice vykloučené (311 ha), plochy s právem na opětovnou výsadbu vinic (820 ha), rezervy ploch z práv poskytnutých při vstupu ČR do EU nepřiřazené (242 ha), přidělené a dosud nevysázené (112 ha) a státní rezerva (500 ha). Věková struktura vinic je tvořena z 13 % mladými neplodnými výsadbami (do 4 let), 26 % mladými plodnými vinicemi ve stáří 4 až 10 let, 39 % plodnými vinicemi do 30 let, 21 % vinicemi ve stáří 30 až 50 let a 1 % vinic je starších 50 let. Na dvou třetinách osázených ploch vinic se pěstují bílé odrůdy (11 590 ha) a na jedné třetině (5 980 ha) modré. Z bílých odrůd je nejvíce zastoupena odrůda Müller Thurgau (1 868 ha), Veltlínské zelené (1 782 ha), dále Ryzlink vlašský a Ryzlink rýnský. Tyto čtyři odrůdy se pěstují na 54 % plochy vinic všech bílých odrůd. Z červených odrůd pak zaujímá největší výměru Svatovavřínecké (1 525 ha) a Frankovka (1 260 ha) a na celkové ploše modrých odrůd se podílejí 47 %. Počet zaregistrovaných pěstitelů révy vinné se v roce 2007 zvýšil o 87 pěstitelů na 19 517. Plochu vinic do 0,2 ha (11 % celkové plochy vinic v ČR) obhospodařuje 76 % pěstitelů, zatímco vinice nad 1 ha má pouze 4 % zaregistrovaných pěstitelů (73 % celkové plochy vinic). U zbývajících 20 % pěstitelů se pohybuje osázená plocha od 0,2 ha do 1 ha.

Rok 2007 byl pro révu vinnou srážkově abnormální. Rozdělení srážek, zejména na jaře a v létě před sklizní, bylo v průběhu roku nevyrovnané. Z teplotního hlediska měly negativní důsledky na výslednou sklizeň nízké teploty počátkem května v některých mrazových oblastech Moravy. Vysoké průměrné teploty způsobily urychlení fenologického vývoje révy vinné v době sklizně. V polovině července byly bobule některých hroznů poškozeny vysokými teplotami, což způsobilo nižší výnos hroznů zejména ve vinařské oblasti Čechy. Hlavní sklizeň započala mimořádně brzy (okolo 10. září) a trvala až do konce října. Proti jiným letům se o měsíc dříve, již začátkem druhé třetiny listopadu, vyskytla v některých oblastech teplota potřebná ke sklizni hroznů pro výrobu ledového vína. Lokálně byly v roce 2007 zaznamenány vyšší výskyt plísňové révy vinné.

Podle každoročního šetření prováděného Svazem vinařů ČR byl průměrný hektarový výnos moštových hroznů v roce 2007 vysoký a dosáhl 6,6 t/ha, což bylo o 2,9 t/ha více než v roce předchozím. Naopak o 2,1 t/ha byla meziročně nižší průměrná cukrnatost hroznů, která činila 19,1 °NM. Podíl modrých hroznů na celkové produkci se v důsledku zvýšení plochy plodných vinic zvýšil na 38 %. Jejich průměrný hektarový výnos dosáhl 7,1 t/ha, zatímco u hroznů bílých 6,3 t/ha. Tento rozdíl je způsoben nižším průměrným věkem porostů modrých odrůd a jejich nižší cukrnatostí, která byla u bílých odrůd o 0,7 °NM vyšší než u odrůd modrých. Ve vinařské oblasti Čechy, která se podílí na celkové výměře vinic ČR pouze 4 %, byl průměrný hektarový výnos moštových hroznů podprůměrný a činil pouze 4,9 t/ha. Nadprůměrná byla cukrnatost hroznů, která dosáhla 20,7 °NM. Podíl modrých moštových hroznů na celkové sklizni tvořil 43 %. Výsledky za vinařskou oblast Morava jsou totožné s celorepublikovými údaji.

Průměrná CZV moštových hroznů dosáhla v roce 2007 na základě šetření SV ČR 12,30 Kč/kg, tj. meziroční nárůst o 1,20 Kč/kg. Hodnota sklizených moštových hroznů meziročně výrazně vzrostla (o 55 %) a činila 1,4 mld. Kč. Ve vinohradnictví ČR nebylo dosaženo v roce 2007 zisku, neboť náklady na produkci moštových hroznů a tržby z jejich prodeje byly téměř vyrovnány.

Celkový dovoz vína za rok 2007 dosáhl objemu 1 478 tis. hl vína za 2,9 mld. Kč. Meziročně se množství importovaného vína zvýšilo o 6 %, ve finančním vyjádření o 5 %. Podíl bílého vína činil 44 % celkového dovozu vína. Více než dvě třetiny bílého vína tvořilo bílé víno sudové. Meziročně jeho dovoz vzrostl o 13 %, jeho průměrná cena činila 10,90 Kč/l. Dodávky bílého lahvového vína se mírně snížily (o 4 %) a byly realizovány za průměrnou cenu 26,60 Kč/l. Červené víno tvořilo 53 % celkového importu vína. Důvodem zvýšení dovozu červeného vína se meziročně mírně zvýšil o 6 % a na dodávkách červeného vína se podílel 55 %, jeho průměrná cena činila 10,90 Kč/l. Lahvové červené víno se dovezlo v průměru za 29,50 Kč/l. Největším dodavatelem vína do České republiky byla v roce 2007, stejně jako v letech předchozích, Itálie (576 tis. hl). Import italského vína se meziročně zvýšil o 6 % a tvořil 40 % veškerého dovozu vína do ČR. Téměř 80 % dovezeného italského vína tvořilo víno sudové, objemy importu bílého a červeného vína byly vyrovnané. Množství vína od dalších významných dodavatelů (Španělska - 206 tis. hl a Maďarska - 189 tis. hl) zůstalo v roce 2007 na úrovni roku předchozího. Ze Španělska se dováželo zejména víno červené (60 % dovozu španělského vína), z Maďarska víno bílé (72 %). V roce 2007 pokračoval růst dovozu slovenského vína do České republiky. Dodávky ve výši 153 tis. hl byly meziročně o třetinu vyšší. Dále se zvýšil dovoz vína z Francie (meziroční nárůst o 26 %). K nejvyššímu vzestupu dovozu došlo v porovnání s předchozím rokem u vína dodaného z Chile (121 %), jehož dodávky činily 73 tis. hl a v množství dovezeného vína do ČR se tak stala Chile pátým největším dodavatelem. Pokračoval trend ve snižování dovozu vína z Rakouska, který činil 52 tis. hl (meziroční snížení o 40 %). Důvodem je, že o rakouská lahvová vína není mezi českými spotřebiteli zájem a cena rakouských sudových vín je vyšší než cena sudových vín dovezených např. z Itálie (z Rakouska se dovezlo sudové víno v průměru za 14,30 Kč/l a z Itálie za 10,40 Kč/l).

Vývoz vína z ČR se v roce 2007 proti roku minulému výrazně zvýšil, v objemovém vyjádření o 150 % na 118 tis. hl (8 % realizovaného dovozu) a ve finančním vyjádření o 66 % na 328 mil. Kč (11 % realizovaného dovozu). Podíl vyvezeného bílého vína na celkovém exportu činil 40 % a vína červeného 55 %. Bílé víno se ze dvou třetin vyvezlo v lahvích za průměrnou cenu 32,40 Kč/l, cena vyvezeného bílého sudového vína činila 12,70 Kč/l. Export červeného vína byl realizován stejným podílem v lahvích a v tancích. Průměrná vývozní cena červeného lahvového vína byla 34,50 Kč/l a sudového 13,70 Kč/l. Největším odběratelem vína z ČR zůstává bezkonkurenčně Slovensko (92 % celkového exportu). Obchodní bilance s vínem byla v roce 2007 záporná a dosáhla 1 360 tis. hl, ve finančním vyjádření 2,5 mld. Kč.

Na výrobu vína se v roce 2007 dovezlo 2,7 tis. t moštových hroznů za průměrnou cenu 12,90 Kč/kg. Bylo to o 46 % méně než v roce 2006. Důvodem je, že o rakouská lahvová vína není mezi českými spotřebiteli zájem a cena rakouských sudových vín je vyšší než cena sudových vín dovezených např. z Itálie (z Rakouska se dovezlo sudové víno v průměru za 14,30 Kč/l a z Itálie za 10,40 Kč/l).

V roce 2006 pokračoval trend ve zvyšování průměrné spotřeby vína, který dosáhl 17,2 l/os./rok, tj. meziroční zvýšení o 0,4 l/os./rok. Domácí výroba vína kryla ve vinařském roce 2006/07 tuto spotřebu přibližně z jedné čtvrtiny.

T5.1/14 - Balance výroby a spotřeby vína¹⁾

Ukazatel	MJ	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	Meziroční index
Plocha plodných vinic	tis. ha	11,8	13,0	14,2	15,5	17,05	110,0
Hektarový výnos	t/ha	5,70	5,38	4,39	3,71	5,82	156,9
Počáteční zásoba k 1. 8.	tis. hl	441	385	502	556	517	93,0
Domácí výroba	tis. hl	560	570	438	434	820	188,9
Dovoz vína a surovin ²⁾	tis. hl	1 099	1 341	1 387	1 475	1 300	88,1
Celková nabídka	tis. hl	2 100	2 296	2 327	2 465	2 637	107,0
Spotřeba ²⁾	tis. hl	1 685	1 751	1 730	1 861	1 840	98,9
Vývoz vína a surovin ²⁾	tis. hl	30	43	41	87	120	137,9
Konečná zásoba k 31. 7. ²⁾	tis. hl	385	502	556	517	677	130,9

1) Vinařský rok u vína je od 1. 8. do 31. 7.

2) Pro vinařský rok 2007/08 odhad Svazu vinařů ČR (SV ČR); MZe.

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin, Statistika zahraničního obchodu ČR; Svaz vinařů ČR

Zpracoval: I. Součková (VÚZE), J. Sedlo (SV ČR), L. Bublíková (MZe)

Z prostředků EU byla v rámci Společné organizace trhu s vínem vyplacena v roce 2007 českým vinohradníkům na restrukturalizaci a přeměnu vinic částka 90,6 mil. Kč. Dále obdrželi vinaři z fondu EU 4,2 mil. Kč na podporu vína, tj. na užití zahuštěného hroznového moštu a rektifikovaného moštového koncentráту dovezeného ze zemí EU ke zvýšení obsahu alkoholu vinařských produktů. Této podpory využilo 5 žadatelů, kteří dovezli 1,3 tis. hl rektifikovaného moštového koncentráту a obohatili 33,5 tis. hl vína vlastní produkce.

Z podpůrných programů čerpali vinohradníci v roce 2007 státní podporu především na zavlažování vinic ve výši 2,3 mil. Kč pro 70 ha, na biologickou a fyzikální ochranu jako náhradu ochrany chemické 1,1 mil. Kč pro 2 092 ha, na podporu budování prostorových a technických izolátů množitelského materiálu révy vinné 4,4 mil. Kč a na podporu zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu 51,0 mil. Kč. Na integrované systémy pěstování révy vinné bylo v roce 2007 v rámci HRDP vyplaceno na základě žádostí z roku 2006 celkem 78,0 mil. Kč. Pro rok 2007 byla z HRDP stanovena sazba 11 642 Kč/ha (podáno 25 žádostí na 835 ha) a z Programu rozvoje venkova ČR pro období 2007-2013 sazba 13 955 Kč/ha (počet žádostí 439 pro 9 359 ha). V režimu ekologického pěstování vinic získali v roce 2007 vinaři z Programu rozvoje venkova ČR pro období 2007-2013 na základě žádostí z roku 2006 dotaci ve výši 288,7 tis. Kč. Pro rok 2007 byla stanovena dotace z HRDP ve výši 24 470 Kč/ha (podány 3 žádosti na 12 ha), a z Programu rozvoje venkova ČR pro období 2007-2013 ve výši 23 369 Kč/ha (podáno 7 žádostí pro 156 ha vinic), viz kap. 9.2.

5.2 Živočišná produkce celkem a podle rozhodujících komodit**5.2.1 Skot - mléko, hovězí maso****Mléko**

Světová produkce mléka v roce 2007 dosáhla podle odhadu IDF⁹⁸ celkem 655 mil. t, což představuje meziroční zvýšení produkce o 1,6 % a zpomalení tempa růstu. Z toho produkce kravského mléka se odhaduje ve výši 551 mil. t. Největší přírůstky produkce připadají na Asii (zejména Čína a Indie), USA a Rusko, zatímco výroba mléka v hlavních produkčních regionech jižní polokoule byla negativně ovlivněna nepříznivým počasím. Vývoj světového trhu a cen mléka v roce 2007 byl nevyvážený. Ačkoliv poptávka na světovém trhu vykazovala i nadále rostoucí trend, nižší nabídka přebytků z Nového Zélandu, Austrálie a Argentiny, jež patří spolu s EU k největším světovým exportérům, posunula těžiště nabídky pro světový trh především na země EU. Možnost zvýšení produkce v EU byla omezena především z důvodu kvótového systému a současně i charakterem produkce s dlouhým výrobním intervalem a stoupajícím využitím zemědělských ploch pro plodiny určené na technické účely, jež ovlivnily dostupnost a cenový vývoj krmiv. Nedostatečná nabídka mléka pro světové trhy v roce 2007 přispěla k urychlení poklesu světových zásob mlékárenských výrobků, jež byly v průběhu roku 2007 vyčerpány. V červenci dosáhly zásoby sušeného odstředěného mléka a másla v EU poprvé od zavedení tržního řádu v roce 1968 nulových hodnot. Vzhledem k odbourání zásob, jakožto regulátorů cenových výkyvů, měl vývoj nabídky a poptávky na světovém trhu bezprostřední vliv na vývoj cen. Úroveň ceny sušeného odstředěného mléka na světovém trhu dosáhla v srpnu 2007 historického maxima ve výši 5 100 až 5 300 USD/t (tj. 103,6 až 107,6 Kč/kg) a dosáhla 240 % úrovně ceny předchozího roku, cena másla na světovém trhu kulminovala v říjnu a listopadu 2007 hodnotou 4 000-4 200 USD/t (tj. 81,2-85,3 Kč/kg), což je 215 % hodnoty předchozího roku. Koncem roku 2007 došlo ke zvýšení nabídky mléka pro světové trhy a ke zklidnění cenového vývoje.

V EU vstoupila v červenci 2007 v platnost opatření čtvrtého roku reformy SZP. Snižování sazeb intervenčních cen másla vstoupilo do poslední fáze a sazby byly stanoveny ve výši 246,15 €/100 kg (tj. 68,34 Kč/kg). Možnost nákupu másla do intervenčních skladů byla omezena na celkovou výši 40 tis. t v termínu od 1. 3. do 31. 8. Další opatření reformy z roku 2003 byla ukončena v roce 2006, sazby intervenčních cen sušeného odstředěného mléka zůstaly v roce 2007 na úrovni předchozího roku ve výši 174,69 €/100 kg (tj. 48,50 Kč/kg) a rovněž kompenzační platby za snížení intervenčních cen zůstaly ve výši 35,28 €/t (tj. 9,79 Kč/kg) referenčního množství mléka.

Nárůst cen na světových trzích zajistil dočasnou konkurenceschopnost evropské produkce mléka natolik, že nařízením Komise (ES) č. 660/2007 ze dne 14. června 2007 byly sazby vývozních náhrad pro mléko a mléčné výrobky pro vývoz do třetích zemí od 15. června 2007 stanoveny v nulové výši.

⁹⁸ IDF = International Dairy Federation.

V referenčním období 2007/08 byl proveden druhý krok postupného zvyšování vnitrostátních referenčních množství v jedenácti zemích EU 15. Navýšení o 0,5 % v těchto zemích se však neodrazilo v celkové produkci mléka v EU. Podle odhadu ZMP dosáhne nákup mléka v EU 27 v roce 2007 výše 132,62 mil. l, což je včetně Rumunska a Bulharska úroveň předchozího roku. Stagnace celkového nákupu mléka v EU však byla výsledkem rozdílného vývoje v jednotlivých členských zemích, neboť v řadě zemí došlo k výraznějšímu růstu produkce a v řadě zemí naopak produkce zjevně klesla. Výrazný podíl na vývoji produkce mléka v EU měl proces oddělování přímých plateb od produkce.

V České republice došlo v roce 2007 k mírnému meziročnímu snížení objemu vyrobeného mléka. Celková roční produkce 2 683,5 mil. l představuje meziroční pokles o 0,4 %. Ve srovnání s úbytkem produkce o 1,6 % v předchozím roce se jedná o zpomalení tempa poklesu. Na poklesu výroby se podílelo především snížení stavů dojných krav, neboť poměrně výrazný meziroční růst průměrné roční užitkovosti o 2,8 % byl provázen snížením průměrných stavů dojných krav o více než 13 tis. ks.

Ve struktuře stáda dojných krav pokračoval trend zvyšování podílu holštýnského plemene, jež od roku 2005 představuje v ČR majoritní populaci. V kontrole užitkovosti, vykazované Českomoravskou společností chovatelů, a. s., bylo v kontrolním roce 2006/07 (říjen-září) sledováno celkem 97,2 % stavů dojných krav. Z celkového počtu 323 020 krav s ukončenou normovanou laktací bylo 49,6 % krav holštýnského plemene (včetně kříženek z převodného křížení s podílem krve H 50 % a více), 44,8 % krav českého strakatého plemene a 5,6 % krav ostatních plemen a kříženek s nižším podílem krve dojných plemen.

Tržnost mléka dosáhla vysoké úrovně 97,5 %. Na základě údajů SZIF dodali čeští producenti ke zpracování v kalendářním roce 2007 celkem 2 616,4 mil. l, což je o 0,3 % více než v předchozím roce. Přímý prodej činil 2,0 mil. l mléka. Z celkového objemu 2 616,4 mil. l, dodaného ke zpracování, nakoupily tuzemské mlékárny 2 381,2 mil. l, zbývající množství prodali výrobci mléka ke zpracování v zahraničí. Objem nákupu mléka tuzemskými mlékárnami od domácích výrobců byl meziročně o 2,2 % vyšší, avšak část nakoupeného mléka byla z mlékáren vyvezena k dalšímu zpracování mimo ČR. Celkový objem mléčné suroviny, vyvezené výrobci a zpracovateli, dosáhl zhruba 16 % tržní produkce mléka. Kvalita nakupovaného mléka je standardně na vysoké úrovni, v roce 2007 bylo 98,6 % množství v I. a vyšší jakostní třídě.

Maximální objem tržní produkce mléka v ČR je v rámci SOT s mlékem stanoven systémem produkčních kvót EU. V referenčním období 2006/07 (od 1. 4. 2006 do 31. 3. 2007) činilo v souladu s nařízením Komise (ES) č. 607/2007 ze dne 1. června 2007 vnitrostátní referenční množství mléka pro ČR celkem 2 737,9 tis. t v členění 2 735,3 tis. t pro dodávky k dalšímu zpracování a 2,6 tis. t pro přímý prodej. V uvedeném období činil součet rozdělených individuálních referenčních množství (IRM) mléka pro dodávky celkem 2 716,9 tis. t, z toho bylo odběratelům dodáno 2 681,8 tis. t, tj. 98,0 % vnitrostátního referenčního množství pro dodávky. V rámci přímého prodeje bylo prodáno 2,2 tis. t mléka a mléčných výrobků. Evidováno bylo celkem 2 826 držitelů IRM pro dodávky, z toho 2 699 aktivních.

V referenčním období 2007/08 činil k 31. 12. 2007 součet rozdělených IRM pro dodávky 2 711,6 tis. t, pro přímý prodej bylo rozděleno 2,4 tis. t a výše rezervy pro dodávky a přímý prodej celkem činila k uvedenému datu 23,0 tis. t. V rámci vnitrostátního referenčního množství pro dodávky bylo od 1. 4. do 31. 12. 2007 prodáno ke zpracování 2 024,7 tis. t mléka, tj. 74,0 % vnitrostátního referenčního množství pro dodávky, přímý prodej k 31. 12. 2007 dosáhl výše 1,6 tis. t mléka. Ke stejnému datu bylo evidováno celkem 2 613 držitelů IRM pro dodávky, z toho 2 562 aktivních. Počet aktivních dodavatelů mléka klesl ve srovnání s předchozím referenčním obdobím o 5,1 %.

T5.2/01 - Balance výroby a spotřeby mléka a jeho ekonomika

Ukazatel	MJ	2003	2004	2005	2006	2007 ¹⁾	Meziroční index 2007/06
Základní ukazatele produkce mléka							
Průměrný stav dojných krav	tis. ks	459,6	433,3	437,9	422,9	409,8	96,90
Průměrná roční užitkovost	l/ks	5 756,2	6 006,2	6 253,7	6 370,4	6 548,3	102,79
Výroba	mil. l	2 645,7	2 602,4	2 738,8	2 694,4	2 683,5	99,60
Balance zpracování mléka							
Počáteční zásoba	mil. l	132,6	92,1	69,4	66,3	55,7	84,01
Nákup mléka	mil. l	2 530,9	2 495,8	2 476,3	2 329,7	2 381,2	102,21
Dovoz	mil. l	281,4	329,6	535,4	701,3	836,0	119,21
Celková nabídka	mil. l	2 944,9	2 917,5	3 081,1	3 097,3	3 272,9	105,67
Domácí spotřeba	mil. l	2 080,5	2 110,1	2 182,2	2 190,7	2 244,0	102,43
Vývoz	mil. l	772,3	738,0	832,6	850,9	957,8	112,56
Celková poptávka	mil. l	2 852,8	2 848,1	3 014,8	3 041,6	3 201,8	105,27
Konečná zásoba	mil. l	92,1	69,4	66,3	55,7	71,1	127,65
Ekonomika							
Náklady na produkci²⁾	Kč/l	7,63	7,91	8,11	8,00	8,96	112,00
CZV mléko celkem	Kč/l	7,79	8,06	8,28	7,81	8,36	107,04
Přímé platby a dotace vstupů³⁾	Kč/l	0,14	0,30	.	.	.	.
Přímé platby a dotace vstupů³⁾	Kč/VDJ	.	850,0	2 006,6	2 581,6	2 548,9	98,73
CZV EU⁴⁾	Kč/l	9,52	8,52	8,31	7,86	8,29	105,47

1) Údaje o dovozu a vývozu jsou předběžné, rovněž navazující výpočty nabídky, poptávky a spotřeby. Ve vývozu jsou zahrnuty výrobky a syrové mléko, realizované mlékárnami z nákupu mléka.

2) Náklady respondentů s podvojným účetnictvím podle výběrového šetření FADN, rok 2007 odhad.

3) Rok 2004 kompenzační platba za období 13 měsíců.

4) CZV Francie, přepočten kurzem 27,762 Kč/EUR.

Pramen: ČSÚ - Výsledky chovu skotu, prasat a drůbeže, Statistika zahraničního obchodu ČSÚ; Agreste-le-bulletin; výpočty VÚZE a MZe

Zpracoval: I. Bošková (VÚZE), M. Hrubá (MZe)

Objem vyplacených subvencí na podporu vývozu mlékárenských výrobků do třetích zemí významně klesl v důsledku růstu cen mlékárenských výrobků na světových trzích. Celková podpora dosáhla v roce 2007 částky 180,9 mil. Kč, což je 46,5 % hodnoty předchozího roku. Téměř polovina uvedené částky byla věnována na podporu vývozu másla a necelá třetina byla určena k podpoře vývozu sýrů. Od poloviny června byly vývozy realizovány bez vývozních subvencí. V rámci systému intervencí bylo podpořeno skladování másla částkou 2,6 mil. Kč. Podpora výrobců mléka se uskutečnila v rámci systému SAPS na plochu obhospodařované půdy a prostřednictvím národních doplňkových plateb na chov přežvýkavců. Sazba národní doplňkové platby pro rok 2007 činila 2 548,9 Kč/VDJ. V roce 2007 bylo podáno celkem 10 848 žádostí, s celkovým nárokem 1 021 602 VDJ, tj. 2 603 961 tis. Kč. Do konce roku 2007 bylo z uvedeného nároku vyplaceno 1 479 639 tis. Kč.

V organizaci prodeje syrového mléka bylo registrováno v referenčním období 2006/07 celkem 83 odběratelů mléka, což je o 10 odběratelů méně než v předchozím referenčním období. Z registrovaného počtu odběratelů bylo 41 zpracovatelů a 42 odbytových organizací, jejichž prostřednictvím bylo prodáno v uvedeném období 1 752,7 tis. t mléka, tj. 65,4 % množství dodaného k dalšímu zpracování. V období 2007/08 registroval SZIF k 31. 12. 2007 stejný počet odběratelů mléka jako v předchozím referenčním období, z registrovaného počtu odběratelů bylo 42 zpracovatelů a 41 odbytových organizací.

Trh s mlékem v ČR byl ovlivněn zejména růstem cen mlékárenských výrobků na světových trzích, růstem cen krmiv a zvyšující se zahraniční obchodní výměnou. V souvislosti s vývojem na světových trzích v ČR výrazně vzrostly zejména ceny sušených mlék. Průměrná CPV sušeného odstředěného mléka v ČR v roce 2007 se meziročně zvýšila o 38 % a dosáhla 78,3 Kč/kg, CPV sušeného plnotučného mléka vzrostla o 33 % a dosáhla 85,7 Kč/kg. Průměrná roční CPV másla činila v roce 2007 celkem 92,7 Kč/kg a Eidamu 45 % celkem 98,6 Kč/kg, což je meziroční zvýšení o 17 %, resp. 13 %. Návazně na růst cen mlékárenských výrobků a růst cen krmiv došlo zhruba od poloviny roku 2007 k prudkému vzestupu CZV mléka v ČR. Průměrná CZV mléka v roce 2007 se meziročně zvýšila o 7 % a v prosinci 2007 byla průměrná CZV mléka celkem o 28,7 % vyšší než ve stejném měsíci předchozího roku.

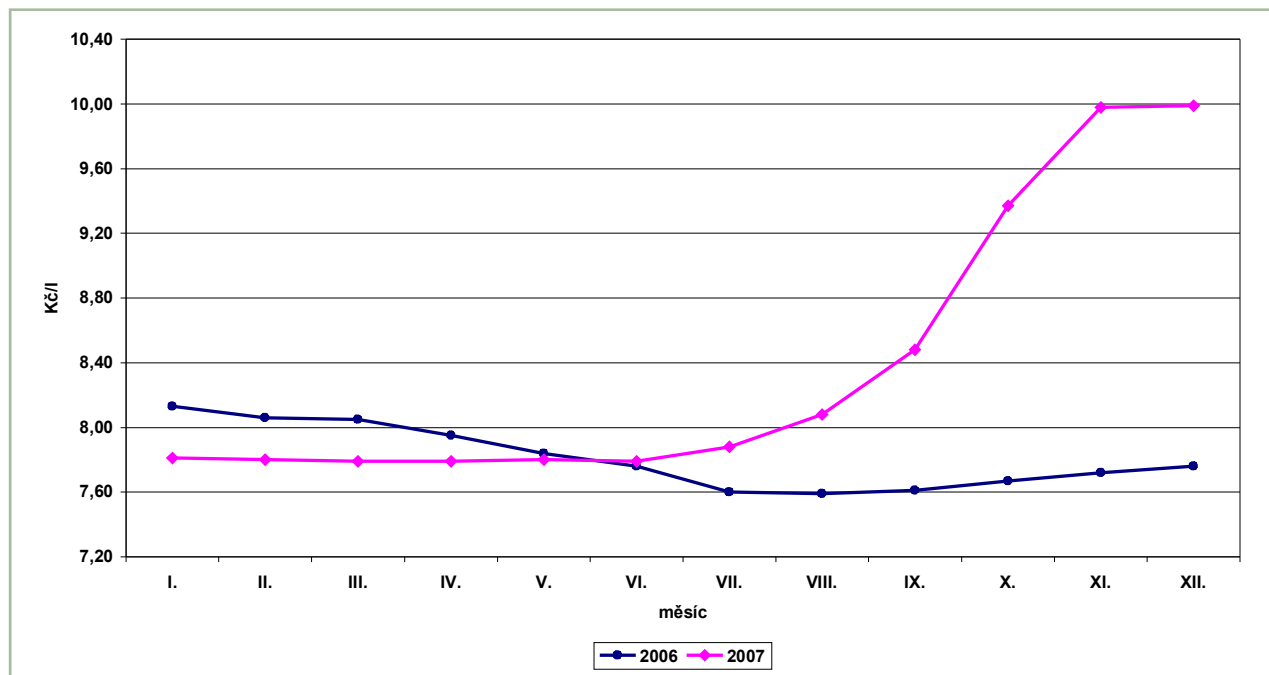
Ve struktuře výroby mlékárenských výrobků došlo k výraznému růstu produkce sušeného odstředěného mléka v souvislosti s růstem poptávky na zahraničních trzích, kde byl přírůstek produkce uplatněn. Významně se zvýšila rovněž produkce jogurtů a zakysaných výrobků, jejichž přírůstek byl rovněž umístěn v zahraničí. Naopak trend poklesu produkce přírodních sýrů pokračoval i v roce 2007, ačkoliv úbytek byl mírnější než v předchozích letech.

V zahraniční výměně s mlékem a mlékárenskými výrobky pokračovalo rychlejší tempo růstu dovozu než vývozu, přičemž ve vývozu se zvýšil podíl mléčné suroviny. V komoditním vyjádření vzrostl v roce 2007 meziročně dovoz u většiny výrobků. K významnému růstu dovozu došlo zejména u sýrů čerstvých a tvarohů (o 24,5 %), jejichž dovoz dosáhl 70 % jejich tuzemské produkce. Ve vývozu došlo k výrazné progresi u položky smetan, jogurtů a zakysaných výrobků a rovněž u sušeného odstředěného mléka. Naopak podstatný pokles byl zaznamenán u vývozu sýrů přírodních a tvarohů (o 8,9 %).

Vývoj nabídky mlékárenských výrobků na domácím trhu příznivě ovlivnil úroveň domácí spotřeby mléka a mlékárenských výrobků. Průměrná roční spotřeba 244,5 kg mléka na osobu představuje meziroční růst spotřeby o 2,1 %. V důsledku růstu dovozu výrobků a vývozu mléčné suroviny se však v tuzemské spotřebě zvýšil podíl přidané hodnoty vytvořené v zahraničí.

Odhad nákladů na výrobu mléka v roce 2007 je vyšší než v předchozím roce zejména v důsledku růstu cen krmiv. Ekonomiku produkce mléka však významně ovlivnily přímé platby, s jejichž přispěním se ekonomický výsledek produkce mléka dostává do kladných hodnot.

Graf T5.2/01 - Měsíční vývoj CZV mléka celkem (Kč/l)



Pramen: Mlék (MZe) 6-12

Zpracoval: I. Bošková (VÚZE)

Hovězí maso

V EU 27 došlo v roce 2007, podle odhadu Office de l'Elevage, k meziročnímu nárůstu produkce, spotřeby a cen hovězího masa při současném snížení dovozu i vývozu. Výroba hovězího masa včetně telecího se v roce 2007 zvýšila o 1,0 % na 8 126,9 tis. t. K nejvýraznějšímu meziročnímu růstu produkce došlo ve Velké Británii (o 4,0 %) a Nizozemsku (o 2,8 %), naopak její snížení zaznamenaly především Belgie a Španělsko (o 2,7 %), ale také Česká republika (o 1,1 %). Stavby skotu celkem se v EU 27 v roce 2007 snížily o 0,4 %, stavy krav klesly o 0,6 %. K redukci chovaného skotu došlo především v EU 15 (o 0,6 %), v NČZ stavy poklesly o 0,3 %. Počty krav se v NČZ meziročně snížily o 1,1 %, zatímco v EU 15 klesly o 0,6 %. V roce 2007 bylo v EU 27 chováno 90,5 mil. ks skotu, z toho 36,3 mil. ks krav.

Spotřeba hovězího masa včetně telecího se v roce 2007 v EU 27 podle odhadu Office de l'Elevage zvýšila o 1,1 % na 8 421 tis. t, z toho k nejvýraznějšímu meziročnímu růstu došlo v Irsku (o 6,7 %), Francii (o 2,8 %) a Maďarsku (o 2,7 %). Zatímco v EU 15 dosáhla v roce 2007 spotřeba na obyvatele 19,5 kg hovězího masa, v NČZ to bylo jen 7,4 kg. Stupeň soběstačnosti v roce 2007 v EU 27 byl 96,3 % (96,6 % v roce 2006).

EU má již několik let pasivní bilanci zahraničního obchodu, která v roce 2007 dosáhla -333 tis. t. Export hovězího masa dosahoval 170 tis. t a ve srovnání s předchozím rokem zaznamenal pokles o 17,5 %. Dovoz hovězího masa do EU se meziročně snížil o 1,6 % na 503,0 tis. t.

Ceny jatečného skotu na reprezentativních trzích EU se v roce 2007 snížily ve většině zemí Společenství, vyjma Maďarska a Polska. Podle Office de l'Elevage klesla cena jatečného skotu v průměru o 3,5 % na 275,30 €/100 kg j. hm. Největší pokles byl zaznamenán v Itálii (o 5,0 %), Francii (o 4,3 %) a Nizozemsku (o 4,1 %).

V ČR v roce 2007 pokračovala podpora chovu skotu formou národní doplňkové platby pro přezvýkavce (tj. skot, ovce a kozy) podle nařízení vlády č. 155/2007 Sb. Platba byla stanovena na 1 VDJ v částce 2 548,90 Kč a je vyplácena v období od 1. 12. 2007 do 30. 6. 2008. Na rok 2007 byly podány na SZIF žádosti pro výplatu na 1 021,6 tis. VDJ přezvýkavců v částce 2 604,0 mil. Kč. Do 31. 12. 2007 bylo žadatelům vyplaceno 1 479,6 mil. Kč.

Produkce jatečného skotu v ČR pro využití na domácím trhu je v rozhodující míře zajišťována jedinci dojných a kombinovaných plemen a jejich kříženců. Čistě masná plemena se na výrobě hovězího masa podílejí jen malým procentem.

Podle Soupisu hospodářských zvířat k 1. 4. 2007 se stavy skotu v ČR meziročně zvýšily o 17,7 tis. ks (tj. o 1,3 %) na 1 391,4 tis. ks. K nárůstu došlo téměř ve všech kategoriích zvířat. Stavby krav BTM se zvýšily o 10,5 %, (14,6 tis. ks) na 154,3 tis. ks. Pouze stavy dojných krav se meziročně snížily o 3,2 % (o 13,7 tis. ks) na 410,3 tis. ks.

Průměrné stavy krav celkem klesly proti roku 2006 o 13,2 tis. ks (2,4 %) na 562,6 tis. ks.

V roce 2007 bylo v ČR poraženo podle údajů SVS celkem 295,8 tis. ks jatečného skotu. Meziročně poklesly počty porážek téměř ve všech kategoriích skotu. Počet poraženého dospělého skotu se meziročně snížil o 9,0 tis. ks (3,1 %) na 285,7 tis. ks. Z toho počet poražených krav klesl o 11,3 tis. ks (8,1 %) na 128,7 tis. ks a počet jalovic o 2,4 tis. ks (9,0 %) na 24,2 tis. ks. Nárůst porážek byl zaznamenán pouze u býků, a to o 4,7 tis. ks (3,7 %) na 132,8 tis. ks a u telat o 500 ks (5,2 %) na 10,1 tis. ks.

T5.2/02 - Bilance výroby a spotřeby hovězího masa¹⁾ a jeho ekonomika

Ukazatel	MJ	2003	2004	2005	2006	2007 ²⁾	Meziroční index 2007/06
Stavy skotu celkem	tis. ks	1 473,8	1 428,3	1 397,3	1 373,6	1 391,4	101,29
Průměrný přírůstek býci výkrm	kg/ks/den	0,866	0,865	0,867	0,874	0,880	100,69
Počáteční zásoba	tis. t j. hm.	4,8	4,9	4,2	6,4	6,5	101,56
Výroba	tis. t j. hm.	106,8	95,6	90,1	92,1	92,0	99,89
Dovoz³⁾	tis. t j. hm.	3,7	10,4	19,3	17,1	18,4	107,60
Celková nabídka	tis. t j. hm.	115,3	110,9	113,6	115,6	116,9	101,12
Domácí spotřeba	tis. t j. hm.	101,0	81,5	85,3	86,2	86,1	99,88
Vývoz³⁾	tis. t j. hm.	9,4	25,2	21,9	22,9	26,9	117,47
Celková poptávka	tis. t j. hm.	110,4	106,7	107,2	109,1	113,0	103,57
Konečná zásoba	tis. t j. hm.	4,9	4,2	6,4	6,5	3,9	60,00
Ekonomika							
Náklady na produkci⁴⁾	Kč/kg ž. hm.	44,17	47,62	48,54	50,59	60,61	119,81
CZV jateční býci celkem	Kč/kg ž. hm.	36,99	38,02	40,62	41,95	39,48	94,11
Přímé platby a dotace vstupů⁵⁾	Kč/VDJ	.	.	2 006,60	2 581,60	2 548,90	98,73
Cena EU jatečný skot⁶⁾	EUR/100 kg j. hm.	241,1	246,4	268,0	285,2	275,3	96,53
Cena ČR jatečný skot⁶⁾	EUR/100 kg j. hm.	183,7	190,7	217,4	239,4	225,9	94,39

1) Bilance uvedena v jatečné hmotnosti, přepočtový koeficient na živou hmotnost = 0,540.

2) Rok 2007 předběžně.

3) Dovoz a vývoz včetně živých zvířat.

4) Náklady respondentů s podvojným účetnictvím podle výběrového šetření FADN, rok 2007 odhad.

5) Národní doplňkové platby.

6) Cena = na reprezentativních trzích EU.

Pramen: ČSÚ - Výsledky chovu skotu; TIS^{CS}SZIF; Office de l'Elevage; CAP Monitor; EC - DG for Agriculture; Soupis hospodářských zvířat k 1. 4.; GRČ; Statistika zahraničního obchodu ČSÚ; výpočty VÚZE a MZe

Zpracoval: J. Prošková (VÚZE), J. Holá (MZe)

Výroba hovězího masa je určována především poptávkou a spotřebou, ale také vývozy zástavu a jatečného skotu. V roce 2006 došlo podle údajů ČSÚ k meziročnímu zvýšení výroby z 90,1 tis. t j. hm. na 92,1 tis. t j. hm., tj. o 2,2 %. V roce 2007 stagnovala výroba hovězího masa včetně telecího na úrovni 92,0 tis. t j. hm. Jateční býci se na celkové výrobě podíleli téměř stejným procentem (47,9 %) jako jatečné krávy (41,0 %). Podíl jalovic dosahoval 8,1 % a podíl telat 2,8 %. Produkce jatečného skotu na krávu průměrného stavu se v roce 2007 proti roku 2006 zvýšila o 1,36 % (tj. o 4,1 kg) na 304,5 kg ž. hm. Průměrná porážková hmotnost skotu se podle TIS^{CR} SZIF meziročně zvýšila o 1,6 % (o 9,1 kg) a dosáhla 591,6 kg ž. hm.

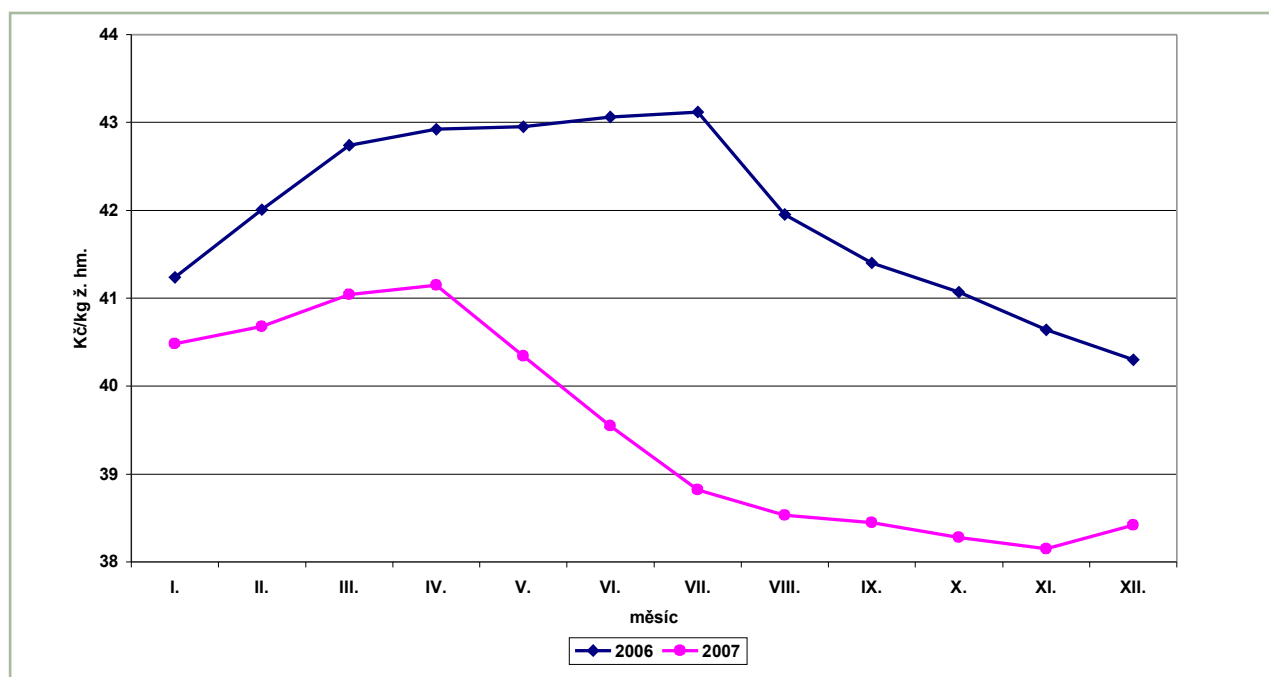
Objemové saldo zahraničního obchodu s živým skotem a hovězím masem zůstalo v roce 2007 kladné a dosáhlo 8,5 tis. t v přepočtu na j. hm. (tj. 15,7 tis. t ž. hm.). Dovoz jatečného skotu a hovězího masa se meziročně zvýšil o 7,6 % (tj. o 1,3 tis. t j. hm.) na 18,4 tis. t j. hm. (34,1 tis. t ž. hm.). Podíl dovozu na domácí spotřebě v roce 2007 dosáhl 21,4 % (19,8 % v roce 2006). Hlavním dovozním artiklem bylo z 67 % hovězí maso, které bylo dodáváno zejména z Polska (20,5 %), Německa (20,2 %) a Rakouska (17,2 %). Živý skot, převážně k jatečným účelům, pocházel ze Slovenska (48,5 %) a Rumunska (28,6 %).

Podíl vývozu na domácí výrobě se v roce 2007 meziročně zvýšil o 4,3 procentních bodů a dosáhl 29,2 %. V roce 2007 bylo vyvezeno 26,9 tis. t j. hm. živého skotu a hovězího masa (tj. 49,8 tis. t ž. hm.). Ve srovnání s rokem 2006 došlo k nárůstu exportu o 17,5 %. Hlavním vývozním artiklem byl z 97 % živý skot. Nejvýznamnějšími odběrateli zvířat bylo Chorvatsko, Rakousko a Německo, kam směřovalo více než 54 % skotu z celkového vývozu. Hovězí maso, kterého bylo vyvezeno pouze 4,0 tis. t, bylo prodáváno zejména na Slovensko.

V roce 2007 podpořil SZIF export 541 t živého skotu formou subvencovaného vývozu z fondu EU částkou 4,3 mil. Kč. Tento skot byl exportován převážně do Chorvatska.

CZV jatečného skotu v průběhu roku 2007 klesla, a to z důvodu převažující nabídky především jatečných býků a jalovic. Průměrná cena jatečného skotu, podle TIS^{CR} SZIF, tř. SEUR dosáhla 36,07 Kč/kg ž. hm. a v meziročním srovnání se snížila o 2,7 %. Ke snížení CZV došlo u jatečných býků tř. SEUR o 5,9 % na 39,48 Kč/kg ž. hm., CZV jatečných jalovic tř. SEUR se snížila o 1,3 % (31,51 Kč/kg ž. hm.), naopak CZV jatečných krav tř. EUR se v důsledku vyšší poptávky zvýšila o 2,0 % na 29,94 Kč/kg ž. hm. CPV výsekového masa se ale na rozdíl od CZV meziročně zvýšila o 1,5 % na 110,08 Kč/kg.

Graf T5.2/02 Měsíční vývoj CZV jatečných býků tř. SEUR (Kč/kg ž. hm.)



Pramen: TIS^{CR} SZIF
Zpracoval: J. Prošková (VÚZE)

Rentabilita výkrmu skotu se v roce 2007 meziročně zhoršila v důsledku růstu nákladů skotu ve výkrmu a snížení CZV. Podle odhadu VÚZE se náklady na výkrm jatečných býků v roce 2007 zvýšily o 19,8 % na 60,61 Kč/kg ž. hm. při průměrném přírůstku 0,88 kg/KD. Náklady na kilogram přírůstku se meziročně zvýšily o 21,1 % na 52,97 Kč/kg. Výše nákladů na kg ž. hm. přesahovala v roce 2007 průměrnou realizační cenu za jatečného býka o 21,13 Kč/kg ž. hm. a proti roku 2006 se zhoršila o 12,49 Kč/kg. Podpory vyplácené na skot (tj. přímé platby a národní podpory) nejsou do rentability započteny.

5.2.2 Prasata - vepřové maso

Rok 2007 nebyl pro chovatele prasat v EU vůbec příznivý. Zvýšená produkce, pokles exportu a cen jatečných prasat při současném růstu nákladů na krmiva způsobily problémy mnoha evropským chovatelům prasat. Produkce vepřového masa se v EU 27 podle odhadu meziročně zvýšila o 1,9 % na 22,35 mil. t, z toho v EU 15 došlo k jejímu nárůstu o 1,8 % a v NČZ se zvýšila o 1,2 %. NČZ včetně Rumunska a Bulharska se na výrobě vepřového masa podílely 18,0 %, (tj. 4,03 mil. t), ČR pouze 1,5 %. K nejvýraznějšímu meziročnímu růstu výroby došlo v roce 2007 ve Velké Británii (5,1 %), Německu (3,1 %), Rakousku (3,0 %) a Rumunsku (2,5 %). Naopak mírné meziroční snížení výroby bylo zaznamenáno v Polsku (-0,2 %).

V roce 2007 došlo v EU 27 ve srovnání s rokem 2006 ke zvýšení spotřeby vepřového masa. Podle odhadu Office de l'Elevage spotřeba vepřového masa ve Společenství meziročně vzrostla v průměru o 1,8 % na 21,2 mil. t. K vyššímu nárůstu došlo v zemích EU 15 (o 2,0 %), zatímco v NČZ rostla spotřeba mírněji (o 0,7 %). Také roční spotřeba vepřového masa na obyvatele zaznamenala v EU 27 meziroční zvýšení o 1,4 % na 42,9 kg. K jejímu růstu došlo především v Maďarsku (9,6 %), dále v Německu (3,1 %) a Rakousku (2,5 %). Méně vepřového masa proti roku 2006 bylo naopak konzumováno v Polsku (-2,8 %), Belgii a Irsku (-1,7 %) a Nizozemsku (-1,0 %). Soběstačnost v EU 27 v roce 2007 dosáhla, podle odhadu, 107,8 % a meziročně klesla o 0,5 p. b. V ČR dosáhl tento ukazatel v roce 2007 úrovně 78,7 %.

EU 27 omezila v roce 2007 ve srovnání s rokem 2006 vývoz vepřového masa o 9,4 % na 1,5 tis. t. Stala se tak až druhým nejvýznamnějším světovým exportérem, kdy ji díky výhodnějšímu kurzu dolaru vytlačily z prvního místa USA. EU snížila meziročně vývoz na pro ni nejvýznamnější ruské trhy o 8 %, rovněž vývoz na trhy Japonska byl nižší o 7 %. Země EU 15 vyvezly meziročně o 2,0 % (1,4 mil. t) méně vepřového masa, kdežto NČZ omezily export o 51,7 % (0,13 mil. t). Objemové saldo zahraničního obchodu s vepřovým masem bylo také v roce 2007 kladné, meziročně však kleslo o 10,1 % na 1,5 mil. t. Vepřové maso směřovalo především na trhy Japonska a Ruska. Dánsko jako nejvýznamnější vývozců EU snížilo export o 5,2 %, přesto se na celkovém vývozu Společenství podílelo téměř 34 %. Naproti tomu růst exportu byl zaznamenán v Nizozemsku (o 13 %) a Španělsku (o 5,2 %). Dovoz vepřového masa do zemí EU byl ve srovnání s vývozem zanedbatelný a ve srovnání s rokem 2006 se snížil z 0,1 mil. t na 0,03 mil. t, neboť na trzích Unie byla nabídka vepřového masa vysoká.

Snížení exportu a růst produkce vepřového masa ovlivnily v průběhu roku 2007 nepříznivě vývoj cen jatečných prasat téměř ve všech zemích Společenství. Průměrná cena jatečných prasat tř. E na reprezentativních trzích EU meziročně klesla o 6,9 % na 135,4 €/100 kg j. hm. K jejímu nejvýraznějšímu poklesu došlo ve Španělsku (-9,3 %), v Itálii (-8,9 %), Nizozemsku (-8,9 %) a Německu (-8,7 %). Naopak meziroční zvýšení ceny bylo zaznamenáno ve Velké Británii (o 2,3 %) a dále v Řecku a Finsku. EK v souvislosti s nepříznivou situací na trhu s vepřovým masem vyhlásila nařízení Komise (ES) č. 1267/2007 dne 26. 10. 2007 podporu soukromého skladování. Účelem tohoto opatření SOT je snížit na určitou dobu přetlak nabídky vepřového masa na trhu Společenství formou zamražení a skladování masa.

V ČR byla v roce 2007 situace v sektoru vepřového masa negativně ovlivněna vývojem této komodity v celé EU. Trh s vepřovým masem v ČR byl v roce 2007 charakterizován meziročním nárůstem produkce, klesajícími stavy prasat, prohloubením pasivního salda zahraničního obchodu, snížením CZV za jatečná prasata a výrazným zvýšením cen krmiv. Rychlý růst nákladů a snížení CZV výrazně zhoršilo již tak špatnou ekonomiku chovu.

Stavy prasat celkem v ČR se podle Soupisu hospodářských zvířat k 1. 4. 2007 meziročně mírně snížily o 0,4 % (tj. o 10,0 tis. ks) na 2 830,4 tis. ks; z toho stavy prasníc meziročně klesly o 1,8 % (tj. o 4,1 tis. ks) na 224,9 tis. ks. Ke konci roku (k 1. 12. 2007) došlo podle údajů ČSÚ k další redukci stavů ve všech kategoriích vyjma prasat na výkrm, jejichž počty se ve srovnání s údaji k 1. 4. zvýšily o 6,1 %. Průměrné stavy prasníc v roce 2007 ve srovnání s rokem 2006 klesly o 5,6 % (tj. o 13,5 tis. ks) na 227,6 tis. ks v důsledku vyšších porážek a vývozu.

V roce 2007 došlo v chovu prasat k meziročnímu zlepšení některých reprodukčních ukazatelů. Počet narozených selat na prasnici stoupl proti roku 2006 o 3,5 % na 22,6 ks, počet odchovaných selat na prasnici se v roce 2007 zvýšil o 3,5 % a dosáhl 20,1 ks/rok. Procento úhynu selat z počtu narozených však zůstalo úrovní roku 2006 (11,0 %). Nižší stavy prasníc a prasníček negativně ovlivnily počet narozených selat. V roce 2007 bylo v ČR narozeno 5 151,1 tis. ks selat, což představovalo meziroční snížení o 2,2 % (-118,3 tis. ks). Rovněž celkový počet odchovaných selat na prasnici se v roce 2007 snížil o 105,1 tis. ks a dosáhl 4 584,8 tis. ks.

Výroba vepřového masa v ČR byla v roce 2007 ovlivněna především nízkými cenami jatečných prasat a od poloviny roku rostoucími náklady na krmiva. V důsledku nepříznivé situace na tuzemském i evropském trhu s vepřovým masem docházelo v ČR k redukci stavů zvířat, a tím k meziročnímu navýšení porážek a porážkové hmotnosti jatečných prasat, což se projevilo nárůstem produkce vepřového masa. Domácí výroba vepřového masa se v roce 2007 proti roku 2006 zvýšila o 3,2 % na 360,8 tis. t jatečné hmotnosti (463,7 tis. t ž. hm.). Z toho tržní produkce vzrostla proti roku 2006 o 4,6 % na 341,3 tis. t j. hm. (438,7 tis. t ž. hm.). Za účelem snížení nabídky vepřového masa na domácím trhu vyhlásil SZIF koncem října 2007 na základě nařízení EK podporu soukromého skladování vepřového masa. Do 31. 12. 2007 bylo na základě tohoto opatření v ČR naskladněno 585 t vepřového masa.

V roce 2007 podle údajů SVS došlo ve srovnání s předchozím rokem k nárůstu počtu poražených prasat celkem o 1,8 % (tj. o 71,6 tis. ks) na 3 955,9 tis. ks. Z toho porážky jatečných prasat se meziročně zvýšily o 1,5 % na 3 841,6 tis. ks a počet poražených prasníc stoupl dokonce o 15,5 % na 114,3 tis. ks. Současně se také podle ČSÚ mírně zvýšila průměrná porážková hmotnost jatečných prasat (bez prasníc a kanců) ze 109,7 kg/ks ž. hm. v roce 2006 na 110,2 kg/ks ž. hm. v roce 2007, tj. o 0,5 %.

Domácí spotřeba vepřového masa v roce 2007 byla ve srovnání s rokem 2006 vyšší o 4,4 % (tj. o 19,5 tis. t j. hm.) a dosáhla 458,2 tis. t j. hm. (589,0 tis. t ž. hm.). Ani v roce 2007 nebyla ČR ve výrobě vepřového masa soběstačná, neboť bylo vyrobeno o 97,4 tis. t j. hm. (tj. o 125,3 tis. t ž. hm.) méně vepřového masa, než činila celková domácí spotřeba. Stupeň soběstačnosti v roce 2007 klesl na 78,7 % (v roce 2006 dosáhl 79,7 %). Spotřeba vepřového masa na obyvatele v roce 2007, podle odhadu VÚZE, dosáhla 42,5 kg/rok, což představovalo její meziroční zvýšení o 4,4 % (o 1,8 kg/rok).

T5.2/03 - Balance výroby a spotřeby vepřového masa¹⁾ a jeho ekonomika

Ukazatel	MJ	2003	2004	2005	2006	2007 ²⁾	Meziroční index 2007/06
Stavy prasat celkem	tis. ks	3 362,8	3 126,5	2 876,8	2 840,4	2 830,4	99,65
Průměrný přírůstek prasata výkrm	kg/ks/den	0,651	0,668	0,682	0,700	0,710	101,46
Počáteční zásoba	tis. t j. hm.	14,7	14,9	11,9	15,3	13,5	88,24
Výroba	tis. t j. hm.	451,3	425,7	367,2	349,6	360,8	103,20
Dovoz ³⁾	tis. t j. hm.	31,3	69,5	114,4	120,3	142,8	118,70
Celková nabídka	tis. t j. hm.	497,3	510,1	493,5	485,2	517,1	106,57
Domácí spotřeba	tis. t j. hm.	468,9	439,4	443,4	438,8	458,2	104,42
Vývoz ³⁾	tis. t j. hm.	13,5	58,8	34,8	32,9	44,5	135,26
Celková poptávka	tis. t j. hm.	482,4	498,2	478,2	471,7	502,7	106,57
Konečná zásoba	tis. t j. hm.	14,9	11,9	15,3	13,5	14,4	106,67
Ekonomika							
Náklady na produkci ⁴⁾	Kč/kg ž. hm.	32,01	33,83	31,07	33,71	39,03	115,78
CZV jatečná prasata celkem	Kč/kg ž. hm.	29,16	31,95	31,74	30,95	28,20	91,11
Přímé platby a dotace vstupů ⁵⁾	Kč/kg ž. hm.	.	.	.	.	.	x
Cena EU prasata tř. E ⁶⁾	EUR/100 kg j. hm.	127,1	138,4	139,0	145,2	135,2	93,07
Cena ČR prasata tř. E ⁶⁾	EUR/100 kg j. hm.	133,9	145,8	144,0	147,5	138,6	93,91

1) Balance uvedena v jatečné hmotnosti, přepočtový koeficient na živou hmotnost = 0,778.

2) Rok 2007 předběžně.

3) Dovoz a vývoz včetně živých zvířat.

4) Náklady respondentů s podvojným účetnictvím podle výběrového šetření FADN, rok 2007 odhad.

5) Národní doplňkové platby.

6) Cena = CZV na reprezentativních trzích EU.

Pramen: ČSÚ - Výsledky chovu prasat, TIS^{CR} SZIF, Office de l'Elevage, Evropská komise, FADN
Soupis hospodářských zvířat k 1. 4.; GRČ; Statistika zahraničního obchodu ČSÚ; výpočty VÚZE a MZe

Zpracoval: M. Abrahamová (VÚZE), M. Pavlů (MZe)

V roce 2007 se ve srovnání s předchozím rokem zvýšily dovozy živých zvířat, ale i dovozy vepřového masa. Současně došlo k meziročnímu nárůstu vývozu živých zvířat a vepřového masa. Objemové saldo zahraničního obchodu v živých prasatech bylo kladné a dosáhlo 2 947 t ž. hm. Ve finančním vyjádření představovalo aktivní bilanci v hodnotě 138,1 mil. Kč. Naopak objemové i finanční saldo zahraničního obchodu s vepřovým masem vykázalo v roce 2007 pasivní bilanci (-100,5 tis. t a -5 080,3 mil. Kč).

Dovozy živých prasat vzrostly meziročně o 86 %, tj. o 115,9 tis. ks na 250,8 tis. ks a pocházely výhradně ze zemí EU. Z celkového počtu importovaných prasat bylo nejvíce dovezeno selat (113,8 tis. ks), méně plemenných prasat (94,2 tis. ks) a jatečných prasat (42,7 tis. ks). Selata byla nakupována především v Německu (37 %), a dále v Dánsku (33 %) a Nizozemsku (30 %). Plemenná prasata pocházela především z Německa a Nizozemska. Hlavním dodavatelem jatečných prasat bylo Nizozemsko a Slovensko, odkud pocházelo 81 % zvířat.

Vývozy živých prasat se v roce 2007 meziročně zvýšily o 42,2 % (57,9 tis. ks) na 194,9 tis. ks. Hlavním vývozním artiklem byla jatečná prasata, která se na celkovém vyvezeném počtu podílela téměř 62 %, méně pak plemenná prasata (podíl cca 29 %) a selata (podíl 8 %). V roce 2007 se počet vyvezených prasec proti roku 2006 více než zdvojnásobil a dosáhl 4,3 tis. ks.

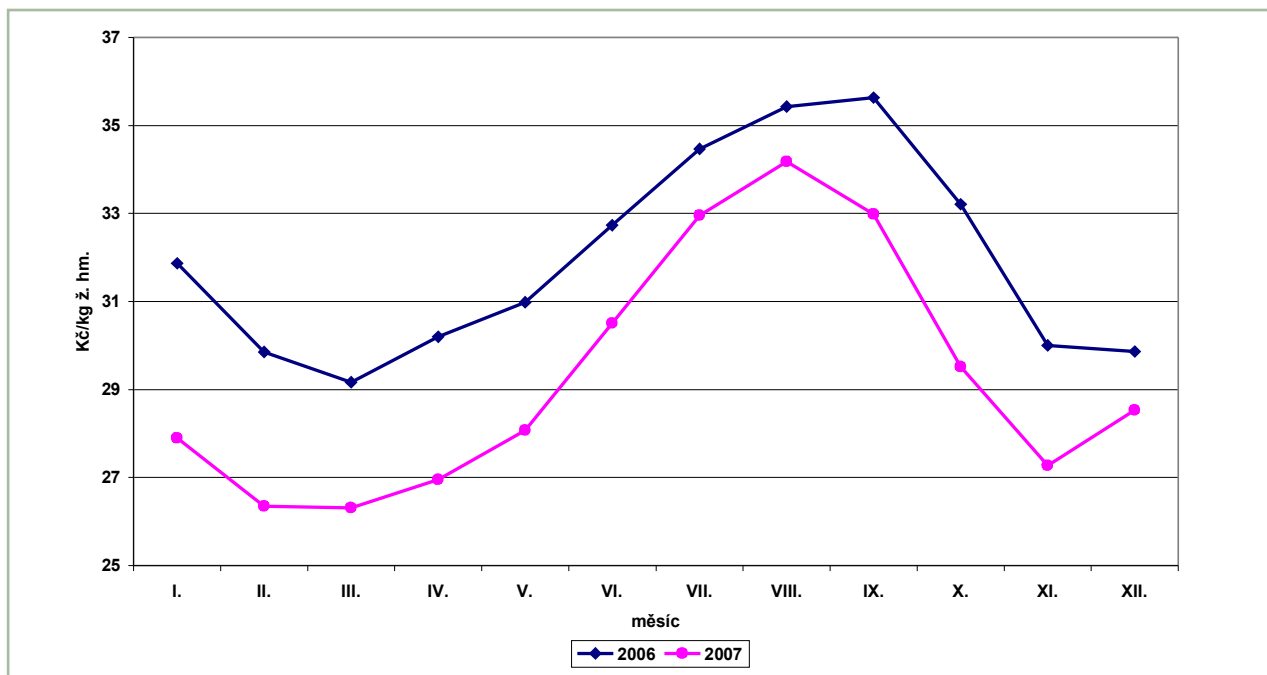
Dovoz vepřového masa v roce 2007 ve srovnání s rokem 2006 vzrostl o 1,8 %, tj. o 13,7 tis. t. Maso čerstvé a chlazené se na importu podílelo 77,5 % (100,5 tis. t), a maso zmrazené 22,5 % (29,2 tis. t). Nejvýznamnějšími obchodními partnery, odkud bylo vepřové maso nakupováno, byly především země EU - Německo (43,0 %), Rakousko (21 %) a Polsko (20 %). Vepřové maso však bylo, i když ve velmi malém objemu (272 t), importováno také ze třetích zemí (USA, Brazílie a Chile).

Vývoz vepřového masa se v roce 2007 meziročně zvýšil o 33,6 % (7,3 tis. t), z toho 88 % (25,8 tis. t) připadalo na maso chlazené. Jednalo se především vepřové půlky a vykostěné chlazené maso. Zmrazeného vepřového masa bylo vyvezeno pouze 3,4 tis. t, především v podobě vykostěných dílů (2,3 tis. t). Export vepřového masa směřoval z 97 % do zemí EU, především na Slovensko a do Německa. Mimo EU směřoval export především do Ruska (0,7 tis. t).

CZV jatečných prasat byly v průběhu celého roku 2007 nižší než v roce 2006 a nejnižší od roku 1993. Jejich úroveň byla negativně ovlivněna vysokou nabídkou jatečných prasat na domácím a evropském trhu, rostoucími dovozy vepřového masa a nízkými cenami vepřového masa na evropském trhu. Ve srovnání s předchozím rokem se v roce 2007 snížila CZV jatečných prasat tř. SEU, podle údajů TIS^{CR} SZIF, o 8,4 % na 29,21 Kč/kg ž. hm. (tj. na 37,53 Kč/kg j. hm.). Rovněž CZV jatečných prasat celkem v roce 2007 klesla o 8,9 % na 28,20 Kč/kg ž. hm. (tj. na 36,24 Kč/kg j. hm.).

V průběhu roku 2007 vývoj CZV výrazně kolísá. Do května cena jatečných prasat nepřekročila hranici 29 Kč/kg ž. hm., v letních měsících roku docházelo k jejímu oživení v důsledku sezónního růstu poptávky. Od září 2007 došlo opět ke snižování ceny v důsledku růstu porážek prasat. U většiny sledovaných druhů vepřového výsekového masa došlo v roce 2007 ke snížení CPV v návaznosti na snižující se CZV jatečných prasat. Průměrná CPV vepřového výsekového masa, podle TIS^{CR} SZIF, v roce 2007 dosáhla 54,75 Kč/kg, což představovalo meziroční snížení ceny o 4,7 % (o 2,71 Kč/kg).

Graf T5.2/03 - Měsíční vývoj CZV jatečných prasat tř. SEU (Kč/kg ž. hm.)



Pramen: TIS^{CR} SZIF
Zpracoval: M. Abrahamová (VÚZE)

Ekonomika chovu prasat byla v roce 2007 negativně ovlivněna rostoucími náklady na krmiva. Obdobně jako ve světě a v celé Evropě se také v ČR v průběhu roku 2007 zvýšila cena obilovin a její růst se promítl do ceny krmných směsí pro prasata. Podle odhadu VÚZE dosáhly v roce 2007 u podniků s podvojným účetnictvím náklady na produkci jatečných prasat ve výkrmu 39,03 Kč/kg ž. hm. Meziročně došlo k jejich zvýšení o 15,8 %, tj. o 5,32 Kč/kg ž. hm. Tento výrazný růst byl ovlivněn zejména meziročním zvýšením nákladů na krmiva, které se ve srovnání s rokem 2006 zvýšily o 29,2 % a na celkových nákladech se v roce 2007 podílely 64,3 %. Meziročně došlo také k navýšení pracovních nákladů o 8,6 %. Naopak se ve srovnání s rokem 2006 snížila cena zastavovaného selete o 9,7 % a zvýšil se podle odhadu průměrný denní přírůstek prasat ve výkrmu o 1,5 % (o 0,01 kg/ks/den) na 0,71 kg/ks/den.

Na základě vývoje CZV a předpokládaných nákladů dosažených u prasat ve výkrmu lze očekávat, že za rok 2007 budou podniky chovající jatečná prasata vykazovat výraznou ztrátu, a to přibližně 10,83 Kč/kg ž. hm.

5.2.3 Drůbeží maso - vejce

Drůbež

Světová produkce drůbežího masa podle Office de l'Elevage zaznamenala v roce 2007 zvýšení o 3 % na 86,2 mil. t vzhledem k nárůstu zájmu spotřebitelů o drůbeží maso, a to zejména v zemích východní Asie. Jedním z důvodů zvýšení poptávky v tomto regionu po drůbežím masu bylo nahrazení výpadku produkce vepřového masa v Číně, která poklesla o 10 %. Sektor drůbežího masa provázelo oživení také na trzích Blízkého východu a EU. Zvýšení produkce bylo realizováno v Číně (4,8 %) a Brazílii (4,7 %). K výraznému nárůstu došlo v Argentině (13 %), Rusku (12 %) a Indii (7,5 %). V mezinárodním obchodě tradičně dominovala na straně vývozu Brazílie díky stále relativně nízkým nákladům. V roce 2007 tak odsunula USA na druhou pozici, které se snažily udržovat své stávající trhy, zejména ruské. USA v roce 2007 těžily ze znehodnocování dolaru vůči ostatním měnám. K největším dovozcům drůbežího masa patřil Střední východ a země Maghrebu (Maroko, Alžírsko, Tunisko a Libye), Čína a EU 27. Rusko snížilo dovozy o 1,1 % z důvodů velkých domácích investic do drůbežářského odvětví.

Po snížení produkce drůbežího masa v EU 25 v roce 2006 způsobené výskytem a medializací ptačí chřipky došlo v roce 2007 v EU 27 k opětovnému zvýšení produkce o 3,5 % na 11,6 mil. t. Výroba se tak pohybovala na obdobné výši jako před krizí. Oživení produkce vykazovalo zejména Řecko (10 %), země postižená nejvíce následky ptačí chřipky, Polsko (9,1 %), Německo (8,3 %) a Rumunsko (9,2 %). Vstup Bulharska a Rumunska do EU ovlivnil zvláště zahraniční obchod EU, kdy došlo zejména k navýšení dovozu. Obě země totiž patří k typicky dovozním státům. V roce 2007 vzrostl jak dovoz (11,3 %) tak vývoz (2,6 %) se třetími zeměmi. Vývoz drůbežího masa směřoval především na Blízký a Střední východ (20,4 %) a do východní Asie (18,4 %). Hlavními dovozními zeměmi drůbežího masa zůstaly Brazílie (16,4 %) a Thajsko (11,2 %). Spotřeba drůbežího masa v EU 27 v roce 2007 vzrostla o 5,9 % na 23,7 kg/obyv./rok a byla tak o necelé 1 kg nižší než v ČR. Podle odhadu EK průměrná cena jatečných kuřat v EU 27 posílila na 174,40 €/100 kg (tj. 4 841,70 Kč/100 kg).

V ČR se podle Soupisu hospodářských zvířat k 1. 4. 2007 stavy drůbeže celkem v meziročním srovnání snížily o 4,4 % na 24,6 mil. ks. Současně poklesly stavy kuřat na výkrm o 2,4 % na 14,3 mil. ks a stavy kuřat na chov o 22,0 % na 2,8 mil. ks. Stavy slepic víceméně stagnovaly na 6,3 mil. ks. Z ostatní drůbeže došlo k dalšímu poklesu počtu hus (o 6,0 % na 16,3 tis. ks), kachen (o 17 % na 410,3 tis. ks) a naopak došlo k nárůstu počtu krůt (o 24,2 % na 566,3 tis. ks).

V roce 2007 došlo ke snížení celkové produkce drůbežího masa o 1,6 % na 225,1 tis. t j. hm. (tj. 300,1 tis. t ž. hm.). Tržní produkce jatečné drůbeže nepatrně poklesla v roce 2007 v porovnání s rokem 2006 o necelé 1,0 % na 214,6 tis. t j. hm. (tj. 286,1 tis. t ž. hm.) a přiblížila se tak úrovni dosažené v roce 2003. Samozásobení a drobný prodej se meziročně snížil a je odhadován na 11 tis. t j. hm. (tj. 14 tis. t ž. hm.).

V roce 2007 se zastavil růst dovozu drůbeže a drůbežího masa. V porovnání s rokem 2006 dovoz poklesl o 19,3 % na 54 tis. t j. hm. Hlavním dovozcem drůbežího masa do ČR zůstalo v roce 2007 Polsko (15,5 tis. t), Brazílie si udržela již od roku 2005 druhé místo (9,5 tis. t), třetí místo obsadilo již druhým rokem po sobě Německo (6,8 tis. t) a čtvrté bylo Slovensko (5,8 tis. t). Sortiment dováženého masa se výrazně nezměnil. Ze zemí EU a Brazílie bylo převážně dováženo zmrazené/chlazené vykostěné dělené kuřecí maso, dále pak zmrazené/chlazené nevykostěné půlky a čtvrtky kuřecího masa a kuchaňka kuřata. V roce 2007 došlo k poklesu dovozu živé drůbeže, a to o 37,5 %. Nejvíce živé drůbeže (kuřata do 185 g) do ČR bylo importováno ze Slovenska (3 321 tis. ks), Německa (1 135 tis. ks) a Velké Británie (1 080 tis. ks). Podíl dovozu drůbežího masa včetně živé drůbeže na domácí spotřebě oslabil na 21,5 %.

V roce 2007 zaznamenal vývoz drůbeže a drůbežího masa z ČR pokles a proti roku 2006 se snížil o 29,0 % na 31,2 tis. t j. hm. Významnou vývozní destinací pro kuřecí maso zůstalo Slovensko, kam se v roce 2007 vyvezlo 10,1 tis. t. V roce 2007 směřoval vývoz kuřecího masa opět také do Německa (4,3 tis. t), Nizozemska (2,0 tis. t) a Maďarska (1,9 tis. t). Živá drůbež (kuřata do 185 g) byla nejvíce vyvážena na Slovensko (30 472 tis. ks), do Polska (16 366 tis. ks) a Rakouska (5 853 tis. ks). Podíl vývozu na domácí produkci činil 13,9 %. Záporné saldo zahraničního obchodu s drůbežím masem a živou drůbeží dosáhlo 22,7 tis. t j. hm. v roce 2007 (ve finančním vyjádření 810 mil. Kč).

Domácí spotřeba drůbežího masa v ČR poklesla o 1,0 % na 250,2 tis. t j. hm. (333,6 tis. t ž. hm.). Spotřeba drůbežího masa na obyvatele se meziročně snížila o 5,8 % na 24,4 kg/obyv./rok.

T5.2/04 - Balance výroby a spotřeby drůbežího masa¹⁾ a jeho ekonomika

Ukazatel	MJ	2003	2004	2005	2006	2007 ²⁾	Meziroční index 2007/06
Stavy drůbeže celkem³⁾	tis. ks	26 873,4	25 493,6	25 372,3	25 736,0	24 592,1	95,56
Počáteční zásoba	tis. t j. hm.	4,8	5,1	5,8	9,3	7,9	85,16
Výroba	tis. t j. hm.	228,0	232,7	241,7	228,6	225,1	98,44
Dovoz⁴⁾	tis. t j. hm.	33,8	57,7	72,1	66,8	53,9	80,75
Celková nabídka	tis. t j. hm.	266,6	295,5	319,6	304,7	286,9	94,16
Domácí spotřeba	tis. t j. hm.	246,1	244,8	270,1	252,8	250,2	98,96
Vývoz⁴⁾	tis. t j. hm.	15,4	44,9	40,2	44,0	31,2	70,97
Celková poptávka	tis. t j. hm.	261,5	289,7	310,3	296,8	281,4	94,81
Konečná zásoba	tis. t j. hm.	5,1	5,8	9,3	7,9	5,5	69,71
Ekonomika							
Náklady na produkci⁵⁾	Kč/kg ž. hm.	20,68	21,88	19,83	19,61	22,96	117,08
CZV jatečných kuřat	Kč/kg ž. hm.	21,03	22,11	21,08	19,18	20,98	109,38
Přímé platby a dotace vstupů	Kč/kg ž. hm.	.	.	.	.	.	x
CZV SRN jatečných kuřat⁶⁾	EUR/kg ž. hm.	0,72	0,73	0,72	0,68	0,80	117,65
CZV ČR jatečných kuřat	EUR/kg ž. hm.	0,66	0,69	0,71	0,68	0,76	112,31

1) Balance uvedená v jatečné hmotnosti, přepočtový koeficient na živou hmotnost = 0,75.

2) Rok 2007 předběžně.

3) Bez „hobby aktivit“ obyvatelstva (nová metodika ČSÚ).

4) Dovoz a vývoz včetně živých zvířat.

5) Náklady respondentů s podvojným účetnictvím podle výběrového šetření FADN, rok 2007 odhad.

6) CZV Německo.

Pramen: ČSÚ - Výsledky chovu drůbeže, ČSÚ - Ceny zemědělských výrobců, Agra Europe,

Soupis hospodářských zvířat k 1. 4.; Statistika zahraničního obchodu ČSÚ; výpočty VÚZE a MZe

Zpracoval: J. Menzlová (VÚZE), M. Roubalová (MZe)

CZV jatečných kuřat tř. I. se v roce 2007 vyšplhaly na 20,98 Kč/kg ž. hm., tj. ve srovnání s rokem 2006 nárůst o 1,80 Kč/kg ž. hm.

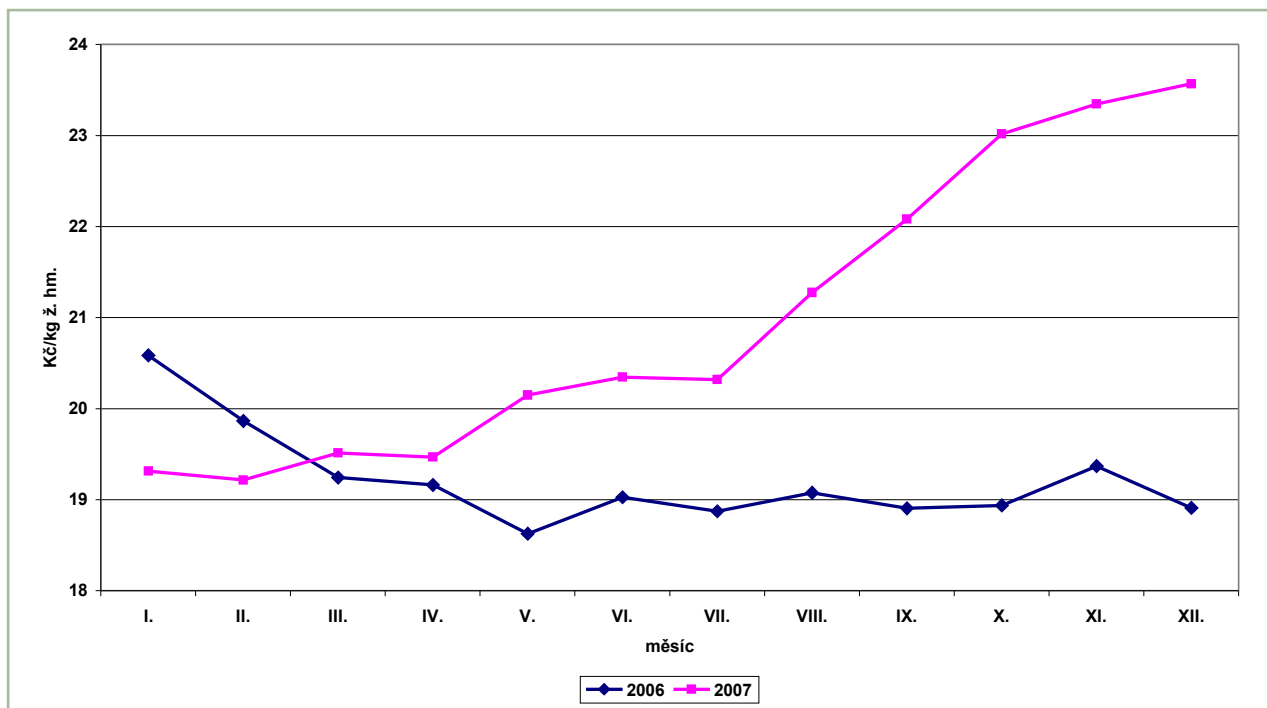
Průměrná CZV jatečných kachen se ve srovnání s rokem 2006 zvýšila o 2,1 % na 28,46 Kč/kg ž. hm. a CZV brojlerových krůt o 20,4 % na 31,14 Kč/kg ž. hm.

Ceny průmyslových výrobců a spotřebitelské ceny kuchaňka kuřat kopírovaly vývoj CZV a dosahovaly vyšší úrovně než v roce 2006. Průměrná CPV kuchaňka kuřat tř. I vzrostla o 9,9 % na 38,90 Kč/kg a průměrná SC posílila o 14,22 % na 53,47 Kč/kg.

V roce 2007 se stala výroba drůbežího masa již druhým rokem po sobě nerentabilní. Jednotkové náklady na produkci jatečných kuřat se podle odhadu VÚZE v roce 2007 meziročně zvýšily o 17,1 %. Zvýšení bylo způsobeno především posilováním cen krmného obilí a tím pádem i krmných směsí v průběhu celého roku 2007. Ceny krmných směsí se podílely v roce 2007 na celkových nákladech 76 %. V meziročním srovnání vzrostly v roce 2007 ceny krmných směsí pro brojlerů o 15,3 %.

V roce 2007 mohli také drůbežáři nově žádat o dotaci v rámci Osy I. z podopatření I.1. Modernizace zemědělských podniků a v rámci Společné organizace trhu (z toho 50 % z prostředků EU) obdrželi celkem 1,7 mil. Kč jako finanční dotaci na podporu odstranění následků ptačí chřipky.

Graf T5.2/04 - Měsíční vývoj CZV jatečných kuřat tř. jak. I



Pramen: ČSÚ
Zpracoval: J. Menzlová (VÚZE)

Veje

V roce 2007 se produkce konzumních vajec v EU 27 (resp. EU 25) již třetím rokem po sobě snížila, a to o 1,2 % na 6,6 mil. t. Celková produkce vajec v EU 27, včetně násadových a vajec pro průmyslové užití, vzrostla o 1,0 % na 7,27 mil. t v roce 2007.

Jedním z významných důvodů poklesu výroby vajec byl pravděpodobně pokles cen v roce 2006, který přinutil některé podniky k restrukturalizaci nebo dokonce k ukončení výroby. Druhým podstatným důvodem bylo také zvyšování sanitárních kontrol a zavedení plánu na potlačení salmonely v chovech nosnic, který sice chrání spotřebitele, ale pro producenty to představuje navýšení nákladů. V roce 2007 došlo k dalšímu nárůstu počtu alternativních chovů vzhledem ke zvyšování poptávky spotřebitelů po vejcích z těchto chovů (zejména ve státech severní Evropy). Ceny vajec v roce 2007 vzrostly o 15,6 % v důsledku nárůstu cen obilovin. V roce 2007 podle EK průměrná tržní cena vajec v EU 27 posílila na 110,42 €/100 kg (tj. 1,76 Kč/ks).

Zahraniční obchod EU byl v roce 2007 ovlivněn vstupem Rumunska a Bulharska, které se podílejí 7 % na celkové produkci vajec v EU. Jejich vstup do EU přerušil vysoké dovozy vajec z Moldavska do těchto států díky přísným obchodním normám a clům EU. Celkový dovoz vajec do EU 27 se v roce 2007 zvýšil o 19,8 % na 70 tis. t a vývoz poklesl o 7,1 % na 123 tis. t. Spotřeba poklesla na 6,6 mil. t.

V ČR zaznamenal průměrný stav slepic v roce 2007 podle ČSÚ mírné zvýšení o 2,6 % na 10,7 mil. ks. Z toho průměrný počet slepic v zemědělském sektoru dosáhl 5,7 mil. slepic a v domácích hospodářstvích nepatrně poklesl o 1,0 % na 4,9 mil. slepic.

Celková produkce vajec, včetně domácích hospodářství, se proti roku 2006 zvýšila o 4 % na 2 575,9 mil. ks. Podle ČSÚ v roce 2007 vzrostla produkce vajec v zemědělském sektoru o 7,3 % na 1 618,1 mil. ks, z toho 331,6 mil. ks tvořila vejce násadová. Průměrná snáška vajec na slepici ve velkochovech posílila o 1,3 % na 281 ks, v domácích hospodářstvích podle odhadu ČSÚ zůstala na stejné úrovni jako v roce 2006, a to na 195 ks vajec na slepici.

Dovoz vajec a vaječné hmoty do ČR v roce 2007 poklesl v porovnání s rokem 2006 o 21,4 % na 782,2 mil. ks (v ekvivalentu skořápkových vajec). Vajec ve skořápce (konzumních a násadových) bylo dovezeno 375,9 mil. ks, z toho vajec konzumních 365,6 mil. ks. Nejvýznamnějším dodavatelem vajec se stalo v roce 2007 Polsko (284,1 mil. Kč), dále Litva (89,6 mil. Kč), Slovensko (28,0 mil. Kč). Dovoz sušených vaječných hmot se meziročně zvýšil o 138,6 % na 5 366 t (v ekvivalentu skořápkových vajec 386,4 mil. ks). Dovoz tekutých vaječných hmot se zvýšil o 43,6 % na 995 t (v ekvivalentu skořápkových vajec 19,9 mil. ks). Dovoz vajec a vaječných hmot se na domácí spotřebě podílel 26,5 %.

Vývoz vajec a vaječné hmoty v roce 2007 ve srovnání s předchozím rokem vzrostl o 90,4 % na 411,3 mil. ks. Vajec ve skořápce bylo vyvezeno 355,1 mil. ks, z toho bylo vyvezeno vajec konzumních 315,9 mil. ks. Největší objem putoval do Německa (103,3 mil. Kč), dále na Slovensko (6,6 mil. Kč), do Chorvatska (4,6 mil. Kč) a Rakouska (4,1 mil. Kč). Vývoz sušených vaječných hmot se proti roku 2006 snížil o 7,4 % na 776 t (v ekvivalentu skořápkových vajec 55,9 mil. ks), vývoz tekutých vaječných hmot také výrazně oslabil na 12 t (v ekvivalentu skořápkových vajec 252 tis. ks). Podíl vývozu vajec a vaječných hmot na domácí produkci činil 16 %. Saldo zahraničního obchodu s vejci v přepočtu na vejce skořápková bylo třetím rokem po sobě záporné a dosáhlo 370,9 mil. ks (ve finančním vyjádření 443,6 mil. Kč).

Domácí spotřeba vajec se v porovnání s rokem 2006 snížila na 2 946,8 mil. ks. Spotřeba vajec na obyvatele se meziročně nepatrně zvýšila na 14 kg/os. (tj. 243,6 ks/os.). V roce 2007 došlo k mírnému zlepšení soběstačnosti v produkci vajec. Stupeň soběstačnosti se zvýšil ze 76,1 % v roce 2006 na 87,4 % v roce 2007.

T5.2/05 - Bilance výroby a spotřeby vajec a jejich ekonomika

Ukazatel	MJ	2002	2003	2004	2005	2006	2007 ¹⁾	Meziroční index
Bilance								
Průměrný stav slepic	tis. ks	12 111,1	11 716,1	11 112,4	9 917,3	10 388,6	10 661,1	102,62
Průměrná roční užitkovost ²⁾	ks/nosnici	277,1	275,2	269,3	281,0	277,9	281,4	101,26
Výroba	mil. ks	2 931,4	2 841,1	2 652,6	2 432,3	2 475,7	2 575,9	104,05
z toho domácí hospodářství	mil. ks	1 102,0	982,3	944,0	875,6	967,5	957,8	99,00
Dovoz ³⁾	mil. ks	71,9	119,7	290,3	383,3	994,8	782,2	78,62
Celková nabídka	mil. ks	3 003,4	2 960,8	2 942,9	2 815,6	3 470,5	3 358,1	96,76
Domácí spotřeba	mil. ks	2 833,7	2 773,5	2 761,5	2 624,2	3 254,4	2 946,8	90,55
Vývoz ³⁾	mil. ks	169,7	187,3	181,4	191,4	216,0	411,3	190,38
Celková poptávka	mil. ks	3 003,4	2 960,8	2 942,9	2 815,6	3 470,5	3 358,1	96,76
Ekonomika								
Náklady na produkci ⁴⁾	Kč/ks	1,52	1,77	1,70	1,72	1,82	2,13	117,03
CZV tříděných vajec	Kč/ks	1,58	1,76	1,80	1,47	1,47	1,67	113,61
Přímé platby a dotace vstupů	Kč/ks	.	.	.	.	.	.	x
CZV EU ⁵⁾	Kč/ks	1,65	1,99	1,16	0,96	1,04	1,32	126,92
CZV EU ⁵⁾	Kč/100 kg	28710,0	3462,6	2018,4	1 670,40	1 809,60	2 296,80	126,92

1) Odhad.

2) Užitkovost pouze za zemědělský sektor.

3) Dovoz a vývoz včetně násadových vajec.

Konverzní koeficienty pro přepočet kg na kusy vajec: skořápková vejce 17,4 ks, tekuté vaječné produkty 20 ks, sušené vaječné produkty 72 ks.

4) Náklady podle výběrového šetření FADN, respondenti s podvojním účetnictvím, rok 2007 odhad.

5) Od roku 2004 CZV vajec v Nizozemsku.

Pramen: ČSÚ - Výsledky chovu drůbeže; ČSÚ - Ceny zemědělských výrobců;

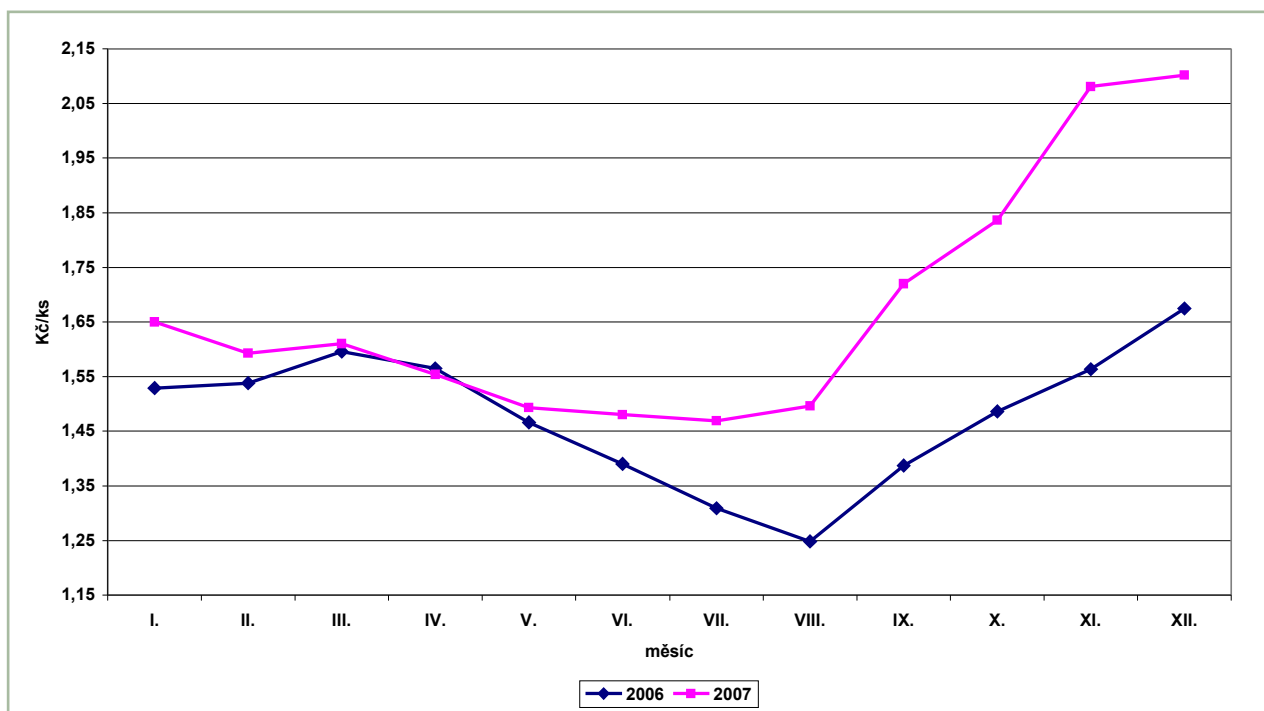
Statistika zahraničního obchodu ČSÚ; OFIVAL; Agra Europe; výpočty VÚZE a MZe.

Zpracoval: J. Menzlová (VÚZE), M. Roubalová (MZe)

Průměrná roční CZV tříděných vajec v roce 2007 dosáhla 1,67 Kč/ks, tj. posílení proti roku 2006 o 13,6 %. Spotřebitelské ceny kopírovaly pohyb cen zemědělských výrobců. Průměrná SC v roce 2007 vzrostla o 6,4 % proti roku 2006.

Jednotkové náklady na produkci vajec se podle odhadu VÚZE v roce 2007 meziročně výrazně zvýšily o 17 % na 2,13 Kč/ks a rentabilita tak opět zůstala záporná. Zvýšení bylo způsobeno především meziročním růstem cen krmných směsí pro nosnice o 17,4 %.

Graf T5.2/05 - Měsíční vývoj CZV vajec tříděných



Pramen: ČSÚ

Zpracoval: J. Menzlová (VÚZE)

5.2.4 Ovce, kozy – skopové a kozí maso

Na světovém trhu se skopovým masem, jemuž dominují Nový Zéland a Austrálie, došlo v roce 2007 k nárůstu obchodu. Suché počasí, které zasáhlo uvedené producentské země, podpořilo počty porážek ovcí a jehňat a vedlo k meziročnímu zvýšení prodeje skopového masa o 4,5 %. Zvýšení porážek ovlivnilo pokles cen skopového masa a podpořilo jeho vývoz do Evropy, na Střední východ a do Severní Ameriky.

Hrubá produkce skopového masa v EU 27 klesla v roce 2007 podle odhadu ZMP o 2,5 % a dosáhla 1,13 mil. t. Pokles stavů ovcí a pokles produkce masa, který souvisel především s oddělováním přímých plateb od produkce, se projevil ve většině významných producentských zemí EU 25. Ke snížení produkce došlo zejména ve Velké Británii, Francii, Řecku a Španělsku, naopak v Rumunsku byl zaznamenán výrazný růst stavů a meziroční růst produkce skopového masa o 7,8 %. Dovoz skopového masa a živých zvířat ze třetích zemí meziročně vzrostl o 0,5 % a dosáhl 0,27 mil. t, z toho dovozy z Nového Zélandu činily celkem 86 % dovezeného množství a meziročně vzrostly o 1,7 %. Vývoz skopového masa a živých zvířat do třetích zemí dosáhl 0,01 mil. t, což je 0,9 % hrubé domácí produkce.

V České republice byl v roce 2007 zaznamenán významný meziroční růst stavů ovcí a koz. K 1. 4. 2007 bylo v ČR evidováno celkem 168 910 ks ovcí a beranů, což je meziroční přírůstek 13,8 % a nejvyšší tempo růstu od roku 2000, kdy po předchozím prudkém poklesu započal vzestupný trend stavů. Zároveň bylo k uvedenému datu evidováno 16 222 koz a kozlů, což je o 12,6 % více než v předchozím roce.

Progresivní trend vývoje stavů byl ovlivněn dotačními a podpůrnými opatřeními státu. Sazba národní doplňkové platby na VDJ pro rok 2007 byla stanovena ve výši 2 548,90 Kč/VDJ, přepočítacím koeficientem 0,15 připadá na oprávněnou bahnici a kozu 382,30 Kč. Další podpory jsou zaměřeny zejména na udržování a zlepšování genetického potenciálu.

T5.2/06 - Bilance výroby a spotřeby skopového a kozího masa¹⁾

Ukazatel	MJ	2003	2004	2005	2006	2007 ²⁾	Meziroční index 2007/06
Stavy ovcí celkem	ks	103 129	115 852	140 197	148 412	168 910	113,81
Stavy koz celkem	ks	12 779	11 912	12 623	14 402	16 222	112,64
Výroba	tis. t j. hm.	0,96	1,03	1,35	1,60	1,70	106,25
z toho - domácí hospodářství	tis. t j. hm.	0,81	0,87	1,13	1,40	1,45	103,57
Dovoz ³⁾	tis. t j. hm.	0,22	1,19	0,47	0,46	0,55	119,57
Celková nabídka	tis. t j. hm.	1,18	2,21	1,82	2,06	2,25	109,22
Domácí spotřeba	tis. t j. hm.	1,15	2,12	1,73	1,94	2,16	111,34
Vývoz ³⁾	tis. t j. hm.	0,02	0,10	0,08	0,12	0,09	75,00
Celková poptávka	tis. t j. hm.	1,18	2,21	1,82	2,06	2,25	109,22

1) Koeficient přepočtu živé hmotnosti na jatečnou = 0,46.

2) Údaje o dovozu a vývozu jsou předběžné, rovněž navazující výpočty nabídky, poptávky a spotřeby.

3) Dovoz a vývoz včetně živých zvířat.

Pramen: ČSÚ; MZe; Statistika zahraničního obchodu ČSÚ; Svaz chovatelů ovcí a koz

Zpracoval: I. Bošková (VÚZE), J. Holá (MZe)

V porážkách a zpracování skopového a kozího masa převažoval způsob samozásobení. Celkové porážky ovcí (včetně odhadu domácích porážek podle MZe) dosáhly podle ČSÚ celkem 99,4 tis. ks, z toho 81,0 tis. ks jehňat. Porážky koz (včetně odhadu domácích porážek podle MZe) činily podle ČSÚ 13,5 tis. ks. Z toho na jatkách bylo podle údajů ČSÚ poráženo 12,7 tis. ks ovcí (včetně 10,2 tis. ks jehňat) a 548 ks koz. Počet porážek ovcí na jatkách zůstal na úrovni předchozího roku, takže růst počtu porážek ovcí připadá na domácí porážky. Průměrná porážková hmotnost jehňat činila 34,4 kg ž. hm./ks. Počet poražených koz na jatkách se meziročně více než zdvojnásobil, přesto zůstal podíl porážek na jatkách na celkových porážkách minimální. Podle údajů Českomoravské společnosti chovatelů, a. s. v roce 2007 nebyly vykazány žádné ovce vlnářských plemen a populace ovcí v ČR byla tvořena 52,0 % plemeny s kombinovanou užitkovostí, 39 % masnými plemeny a 9 % plodnými a dojnými plemeny. Zpracování ovčího a kozího mléka je soustředěno výhradně do faremních chovů ovcí a koz, neboť v ČR není speciální mlékárna nebo sýrárna, která by vykupovala ovčí nebo kozí mléko.

V zahraničním obchodě došlo k významnému meziročnímu poklesu vývozu živých ovcí, zato vývoz i dovoz skopového a kozího masa byl v roce 2007 vyšší než v předchozím roce. Celkem bylo v roce 2007 vyvezeno 2 603 ks živých ovcí, což je 34 % vývozu v předchozím roce. Z uvedeného množství bylo 55,4 % vyvezeno do Německa a téměř veškeré další množství směřovalo do Rakouska a Itálie. Dovoz živých ovcí se uskutečnil pouze z Rumunska v počtu 528 ks. Vývoz živých koz se realizoval v minimálním množství a jejich dovoz nebyl vykázan. Vývoz skopového a kozího masa dosáhl 50,6 t, což je o 42 % více než v předchozím roce, dovoz se meziročně zvýšil o 18,6 % na 545,1 t.

Průměrná CZV jatečných jehňat v roce 2007 činila podle ČSÚ 47,57 Kč/kg ž. hm., což je o 0,5 % více než v roce 2006.

Růst stavů ovcí a koz představuje pozitivní trend především z důvodu zajištění údržby travních porostů v horských a podhorských oblastech, neboť ovce a kozy jsou schopné zhodnotit pastevní plochy, které nejsou vhodné pro ostatní hospodářská zvířata.

5.3 Produkce potravinářského odvětví celkem a podle rozhodujících oborů

Potravinářské odvětví přímo navazuje na zemědělství, jehož produkci zpracovává. Z hlediska členění v národní ekonomice je potravinářské odvětví zařazeno do sektoru průmyslu. Průmysl celkem dosáhl za rok 2007 u tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy v b. c. zvýšení o 11,1 % a významně se na něm podílel především zpracovatelský průmysl jako celek (představuje zhruba 90 %), do jehož rámce potravinářské odvětví patří s významným podílem (7-8 %), který bude za rok 2007 ještě dále přesně vyčíslen.

Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy v potravinářském a tabákovém průmyslu v b. c. v roce 2007 meziročně vzrostly o 4,0 % na úroveň 247,9 mld. Kč. Důvodem zvýšení tržeb je především růst cen průmyslových výrobců. Uvedené tempo růstu potravinářského odvětví není tak vysoké jako u průmyslu celkem, ale u tohoto odvětví výrazná dynamika ve vyspělých ekonomikách nenastává. Ve s. c. tržby naopak mírně klesly (o 0,5 % na 225,4 mld. Kč). Tržby za výrobu potravinářských výrobků a nápojů bez zpracování tabáku v roce 2007 v meziročním porovnání vzrostly v b. c. na 238,5 mld. Kč (o 3,4 %) a ve s. c. klesly na 214,7 mld. Kč (o 1,4 %).

Jak bylo výše uvedeno, důvodem růstu tržeb byla zejména změna cen. Zvýšení cen průmyslových výrobců v roce 2007 v porovnání s rokem 2006 dokumentuje jejich index. Tento index za potravinářské výrobky, nápoje a tabákové výrobky vzrostl na 104,4 (za potraviny a nápoje bez tabáku na 105,1). To ukazuje, že cenový růst u sledované skupiny produkce, který nastal v průběhu roku a zejména se stupňoval v posledních měsících roku 2007, převládá. Za celý zpracovatelský sektor byl v roce 2007 zaznamenán nižší růst cen (index 103,5). Z hlediska struktury se v roce 2007 na zvýšení cen podílely zejména mlýnské a škrobářenské výrobky a krmiva, což vyplynulo především z cenového růstu u obilovin. Dále byl vyšší růst cen zaznamenán u mlékářských výrobků a zmrzlin, což souvisí se zvýšením cen těchto výrobků na světových trzích. Naopak stagnace cen byla vykázána u ryb a rybích výrobků a u masa a masných výrobků.

Při vysokém tempu růstu některých průmyslových odvětví (výroba pryžových a plastových výrobků, výroba a opravy strojů a zařízení, výroba ostatních nekovových minerálních výrobků) se dále zmenšil podíl výroby potravinářských výrobků a nápojů včetně zpracování tabáku na průmyslu celkem měřeno tržbami v b. c. na 7,8 % (ve s. c. roku 2000 tento podíl činil 7,4 %). Tímto podílem si potravinářský sektor v roce 2007 v rámci průmyslu ČR udržel čtvrtou pozici (za výrobou dopravních prostředků a zařízení, výrobou elektrických a optických přístrojů a zařízení a výrobou základních kovů, hutnických a kovodělných výrobků).

Produkce potravinářského odvětví v roce 2007 měřená indexem průmyslové produkce (IPP)⁹⁹ nepatrně klesla, když meziroční IPP ve výrobě potravinářských výrobků, nápojů a tabákových výrobků za sledovaný rok zůstal na hodnotě 99,8. Ve stejném období IPP za celý zpracovatelský průmysl dosáhl výrazného růstu 108,9. To ukazuje, že výstup z potravinářského odvětví na rozdíl od některých jiných zpracovatelských odvětví vykazuje jako celek stagnaci, resp. mírný útlum.

Jednotlivé výrobní obory, resp. jejich skupiny v pořadí, v jakém jsou uvedeny v tab. T5.3/01, se v roce 2007 jeví takto:

Výroba masa a masných výrobků zaujala v roce 2007 (obdobně jako v roce 2006) třetí pozici v oborové struktuře. Z hlediska objemu tržeb tato výroba stagnovala, jelikož výroba masa a masných výrobků, která je v této skupině výrob rozhodující, poněkud poklesla a zvýšená výroba drůbeže tento propad pouze vyrovnala.

Zpracování ryb ve výrobní struktuře se příliš nemění a jeho podíl je poměrně malý. Jde o produkci, která v tuzemsku má stále do značné míry sezónní charakter.

Zpracování ovoce, zeleniny a brambor při meziročním výrazném růstu tržeb zvýšilo i svůj podíl v oborové struktuře. Tento pozitivní vývoj souvisí s rozšiřováním sortimentu zejména zpracované zeleniny.

Výroba rostlinných a živočišných tuků a olejů též meziročně zvýšila tržby a zaznamenala zvýšení podílu v oborové struktuře. Vývoj v tomto oboru byl spojen se změnou sortimentu směrem k výrobkům lépe vyhovujícím požadavkům zdravotníků (minimum transmastných kyselin) a dále i s nepotravinářskou výrobou.

Obor zpracování mléka, který v předcházejících letech svou pozici ztrácel, zaznamenal v roce 2007 růst tržeb a nejvíce posílil svou pozici v oborové struktuře (zaujal čtvrté místo). Výrazně získal zejména z růstu cen svých výrobců v posledních měsících hodnoceného roku.

Výroba mlýnských a škrobářenských výrobků při poklesu tržeb u mlýnských výrobků, které jsou v této skupině výrob rozhodující, svou pozici v oborové struktuře oslabil, a to přes výrazný cenový růst, který v roce 2007 u svých výrobců zaznamenala. Výroba škrobářenských výrobků naopak své tržby zvýšila.

Výroba hotových krmiv při výrazném růstu cen svých výrobců v hodnoceném roce podstatně zvýšila jak úroveň tržeb, tak i svůj podíl v oborové struktuře.

Výroba ostatních potravinářských výrobků, která je vnitřně velmi členitá a zahrnuje především obory na bázi rostlinné produkce - s objemově nejvíce zastoupenou výrobou pečiva a cukrářskou výrobou - při poklesu tržeb, který byl zmírněn růstem cen výrobců, svůj podíl oslabil. Přesto si v potravinářské oborové struktuře udržela svou první pozici.

Výroba nápojů, u níž je rozhodující výroba piva s výrazným exportem a stáčení minerálních vod a pitné vody do lahví, při růstu cen svých výrobců zvýšila i úroveň tržeb (tento ukazatel v podstatě stagnoval pouze u destilovaných alkoholických nápojů). Tato skupina výrob posílila svou pozici v oborové struktuře, a i když zůstala na druhém místě, dohání svou výkonností výše uvedenou, široce členitou výrobu ostatních potravinářských výrobků.

T5.3/01 - Oborová a výrobní struktura potravinářského průmyslu podle tržeb

Výrobní obor	Podíl na tržbách v b. c. (%)		
	2006 ¹⁾	2007	rozdíl ²⁾
Výroba masa a masných výrobků	19,7	19,1	-0,6
Zpracování ryb	0,7	0,8	0,1
Zpracování ovoce, zeleniny, brambor	2,4	2,6	0,2
Výroba rostlinných a živočišných tuků a olejů	4,8	5,0	0,2
Úprava a zpracování mléka	15,9	17,2	1,3
Výroba mlýnských a škrobářenských výrobků	2,4	2,2	-0,2
Výroba hotových krmiv	5,3	5,9	0,6
Výroba ostatních potravinářských výrobků	26,0	23,8	-2,2
Výroba nápojů	22,8	23,4	0,6
Výroba potravinářských výrobků a nápojů	100,0	100,0	x

1) Údaje za rok 2006 byly zpřesněny.

2) Procentní body.

Pramen: ČSÚ - Výsledky zpracování měsíčních údajů za podnikatelské subjekty s 20 a více zaměstnanci (kód publikace: 8001 - 07 a oborové údaje)

Zpracoval: J. Mezera (VÚZE)

⁹⁹ IPP měří vlastní výstup průmyslových odvětví i průmyslu celkem očištěný od cenových vlivů.

5.4 Obnovitelné zdroje energie a ostatní nepotravinářská zemědělská produkce

Obnovitelné zdroje energie (OZE) lze definovat jako využitelné zdroje energie, jejichž energetický potenciál se obnovuje přírodními procesy. V podmínkách ČR se jedná o energii vody, větru, slunečního záření, pevné biomasy a bioplynu, energii okolního prostředí, geotermální energii a energii kapalných biopaliv. V zemědělství jde o tzv. nepotravinářskou zemědělskou produkci, kterou dále dělíme podle návazností na sektor energetiky, dopravy a dalších odvětví.

5.4.1 Nepotravinářská zemědělská produkce v energetice

Výroba elektřiny z OZE

Podle předběžných odhadů Ministerstva průmyslu a obchodu (MPO) činil v roce 2007¹⁰⁰ podíl hrubé výroby elektřiny z OZE na hrubé domácí spotřebě elektřiny 4,7 % (tab. T5.4/01), což znamená proti roku 2006 mírný pokles. Hrubá výroba elektřiny z OZE se v roce 2007 podílela na celkové hrubé tuzemské výrobě elektřiny přibližně 3,9 % (3 411,5 GWh), čímž se meziročně snížila o 107,3 GWh (o 3 %).

Příčinou předpokládaného meziročního poklesu výroby i spotřeby elektřiny z OZE v roce 2007 je nižší výroba elektřiny ve vodních elektrárnách z důvodu horších hydrologických podmínek. U ostatních typů OZE došlo k meziročnímu nárůstu výroby elektřiny. Výroba elektřiny z biomasy vzrostla o třetinu především vzhledem k rozsáhlejšímu spalování dřevní štěpky, odpadu, pilin apod. (výroba 430 GWh; využito 400 tis. t) a celulóзовých výluhů (výroba 475 GWh; využito 222 tis. t). Neaglomerovaných rostlinných materiálů a rostlinných pelet bylo při výrobě elektřiny spáleno 40 tis. t (výroba 65 GWh), což je méně než v roce 2006 (77 tis. t) (část paliva je však využívána při výrobě tepelné energie). Necelá polovina výroby elektřiny z rostlinných materiálů (26,7 GWh) byla vykázána jako využití cíleně pěstované biomasy (tj. energetické byliny a rychle rostoucí dřeviny).

T5.4/01 - Výroba elektřiny z OZE v letech 2005 až 2007

Ukazatel	Hrubá výroba elektřiny (GWh)			Podíl na hrubé dom. spotřebě elektřiny (%)			Podíl na hrubé výrobě elektřiny (%)		
	2005	2006	2007 ²⁾	2005	2006	2007 ²⁾	2005	2006	2007 ²⁾
Celkem	3 133,5	3 518,8	3 411,5	4,48	4,91	4,70	3,79	4,17	3,90
z toho - vodní elektrárny	2 379,9	2 550,7	2 092,2	3,40	3,56	2,90	2,88	3,02	2,40
z toho - biomasa celkem	560,3	731,1	970,0	0,80	1,02	1,30	0,68	0,87	1,10
v tom - štěrka apod.	222,5	272,7	430,0	0,32	0,38	.	0,27	0,32	.
- celulóзовé výluhy	279,6	350,0	475,0	0,40	0,49	.	0,34	0,41	.
- rostlinné materiály	53,7	84,5	.	0,08	0,12	.	0,07	0,10	.
- pelety	4,4	23,9	.	0,01	0,03	.	0,01	0,03	.
z toho - bioplyn celkem	160,9	175,8	210,0	0,23	0,25	0,30	0,19	0,21	0,20
z toho - bioplynové stanice¹⁾	8,2	19,2	30,0	0,01	0,03	.	0,01	0,02	.
z toho - větrné elektrárny (nad 100 kW)	21,4	49,4	125,1	0,03	0,07	0,20	0,03	0,06	0,10

1) Zemědělské; na průmyslový a komunální odpad; jiná kofermentace.

2) Jedná se o předběžná data, konečná data za rok 2007 budou k dispozici v srpnu 2008.

Pramen: MPO

Zpracoval: J. Dvořáková (VÚZE)

V roce 2006 se hrubá výroba elektřiny z OZE podílela na tuzemské hrubé spotřebě elektřiny 4,9 % (tab. T5.4/02), což značí proti roku 2005 (4,5 %) pouze nepatrný nárůst. Na celkové tuzemské hrubé výrobě elektřiny se hrubá výroba elektřiny z OZE podílela 4,2 % (v roce 2005 to bylo 3,8 %).

V roce 2006 činila hrubá výroba elektřiny z OZE celkem 3 518,8 GWh (tab. T5.4/02), meziročně tak stoupla o 385,4 GWh (o 12 %), což je podobný přírůstek jako mezi lety 2004 a 2005. Tento nárůst byl dosažen především v důsledku vyšší výroby ve vodních elektrárnách (vzhledem k příznivějším hydrologickým podmínkám) a vyšší výroby elektřiny z biomasy (bylo vyrobeno celkem 731 GWh, v předchozím roce 560 GWh). Zvýšil se i podíl rostlinných materiálů využitých k výrobě elektřiny (energetické rostliny, pelety), zatím však činil pouze 15 % hmotnostních celkové vsázky¹⁰¹. Část vyrobené elektrické energie z biomasy (39 %) byla dodána do energetické sítě, 57 % elektřiny bylo vykázáno jako vlastní spotřeba v podnicích (vč. ztrát), zbývající 4 % činily přímé dodávky třetím subjektům.

K výrobě elektřiny z OZE celkem bylo v roce 2006 použito 512 tis. t biomasy, což je o 32 % více než v roce 2005 (389 tis. t). Nárůst byl zaznamenán především u dřevního odpadu, pilin a štěpky (o 51 tis. t) (přil. tab. 5.4/01). Výroba elektřiny z biomasy byla regionálně vázána především na velké elektrárny a teplárny - nejvyšší hodnoty dosahovala v Ústeckém kraji (290 GWh), následuje kraj Moravskoslezský (190 GWh), ve značném odstupu jsou pak další regiony (přil. tab. 5.4/02). V ČR se postupně rozvíjejí i projekty na spalování biomasy v nových elektrárnách menšího výkonu (5 – 30 MW), které by vystačily se spalitelnou biomasou z blízkého okolí.

¹⁰⁰ Konečná data za rok 2007 budou k dispozici v srpnu 2008.

¹⁰¹ Termín vsázka v tomto případě představuje suroviny spalované v kotlích elektráren ve vhodném, předem stanoveném poměru.

T5.4/02 - Výroba elektřiny z OZE v roce 2006

Ukazatel	Hrubá výroba elektřiny	Dodávka do sítě / netto výroba	Podíl na zelené elektřině	Podíl na hrubé dom. spotřebě elektřiny	Podíl na hrubé výrobě elektřiny
	GWh	GWh	%	%	%
Celkem	3 518,8	2 979,4	100,00	4,91	4,17
z toho - vodní elektrárny	2 550,7	2 540,1	72,49	3,56	3,02
z toho - biomasa celkem	731,1	285,7	20,78	1,02	0,87
v tom - štěpka apod.	272,7	190,7	7,75	0,38	0,32
- celulózní výluhy	350,0	0,0	9,95	0,49	0,41
- rostlinné materiály	84,5	76,0	2,40	0,12	0,10
- pelety	23,9	19,0	0,68	0,03	0,03
z toho - bioplyn celkem	175,8	99,8	5,00	0,25	0,21
z toho - bioplynové stanice¹⁾	19,2	7,0	0,55	0,03	0,02
z toho - větrné elektrárny (nad 100 kW)	49,4	49,1	1,40	0,07	0,06

1) Zemědělské; na průmyslový a komunální odpad; jiná kofermentace.

Pramen: MPO 2007, Buřka, A., Dušek, L.: Obnovitelné zdroje energie v roce 2006

Zpracoval: J. Dvořáková (VÚZE)

Výroba tepelné energie z OZE

Rozhodujícím faktorem při celkovém odhadu výroby tepelné energie z OZE je spotřeba biomasy v domácnostech. Objem jejího předpokládaného využití činí 7 052,7 GWh (tab. T5.4/03).

T5.4/03 - Výroba tepelné energie z OZE v roce 2006¹⁾

Ukazatel	Hrubá výroba tepla		Vlastní spotřeba vč. ztrát	Dodávka tepla třetím osobám
	GWh	%	GWh	GWh
Celkem	12 720,1	100,00	11 857,6	862,5
z toho - biomasa mimo domácnosti	4 547,2	35,75	4 118,0	429,2
v tom - štěpky, piliny apod.	2 199,5	17,29	1 953,4	246,1
- celulózní výluhy	2 126,8	16,72	1 972,3	154,4
- palivové dřevo	154,5	1,21	154,4	0,1
- rostlinné materiály	34,0	0,27	17,8	16,3
- brikety a pelety	32,4	0,25	20,1	12,3
z toho - biomasa domácnosti	7 052,7	55,45	7 052,7	0,0
z toho - bioplyn celkem	255,1	2,01	234,1	21,1
z toho - bioplynové stanice²⁾	22,3	0,18	19,8	2,5

1) Údaje za rok 2007 budou k dispozici v srpnu 2008.

2) Zemědělské; na průmyslový a komunální odpad; jiná kofermentace.

Pramen: MPO 2007, Buřka, A., Dušek, L.: Obnovitelné zdroje energie v roce 2006

Zpracoval: J. Dvořáková (VÚZE)

Nejvyšší podíl na výrobě tepelné energie z OZE vykazuje pevná biomasa (91 %). Mimo domácnosti bylo v roce 2006 vyrobeno z biomasy 4 547,2 GWh tepelné energie (v roce 2005 to bylo 4 843,6 GWh), z toho 91 % činila vlastní spotřeba v podnicích (vč. ztrát) a 9 % bylo prodáno třetím osobám.

Z hlediska typu biomasy jsou nejvíce využívány celulózní výluhy (necelých 900 tis. t) (příl. tab. 5.4/01). Následuje kategorie „dřevní odpad, piliny, kůra, štěpky, zbytky po lesní těžbě“. Značná část energeticky využitelné biomasy je vyvážena do zahraničí. Z velké části se jedná o palivové dřevo a dřevěné brikety a pelety.

Bioplyn

Pojmem bioplyn je označován plyn, který vzniká při mikrobiálním rozkladu organických látek bez přístupu vzduchu (anaerobní digesce). Skládá se zejména z metanu (CH_4) a oxidu uhličitého (CO_2), velmi malý podíl tvoří dusík (N_2), vodík (H_2), sulfan (H_2S) a vodní pára (H_2O). Z bioplynu se následně vyrábí elektrická a tepelná energie. Dalším výstupem z procesu je tzv. digestát - stabilizovaný materiál, který lze použít jako kvalitní hnojivo.

MPO dělí kategorie bioplynu podle typu výrobního zařízení a na základě hlavní vsázky do reaktorů na: bioplynové hospodářství na komunálních ČOV; bioplynové hospodářství na průmyslových ČOV; bioplynové stanice a energetické využívání skládkového plynu.

Bioplynové stanice zpracovávají v současné době hlavně odpady z živočišné výroby a rostlinné materiály (cileně pěstovaná biomasa - např. kukuřice, řepa, senáž). V některých stanicích jsou do vstupního substrátu zahrnuty i kaly z ČOV a organické odpady jak průmyslové (bioodpady ze supermarketů, zbytky z jídelen a z podnikatelských provozů - pekárny, lihovary, pivovary, cukrovary, masokombináty), tak komunální (bioodpady z údržby veřejné zeleně - tráva, listí, ale nikoliv dřevu).

Výroba elektřiny z bioplynu má v ČR stabilně rostoucí trend, a to u všech kategorií výrobců. Podle statistiky MPO bylo v roce 2006 v ČR provozováno celkem 14 bioplynových stanic¹⁰² a v přípravě jsou desítky dalších projektů¹⁰³. V roce 2006 bylo v bioplynových stanicích vyrobeno celkem 19,2 GWh elektřiny, což je o 134 % více než v roce 2005 (8,2 GWh). Vyrobená elektrická energie slouží ve většině případů pro vlastní potřebu (10,3 GWh), či k dodávkám do sítě (7 GWh), ve 3 případech byla vykazována přímá dodávka elektřiny do sektoru zemědělství (1,9 GWh). Ve stejném roce bylo ze zemědělského bioplynu vyrobeno celkem 22,3 GWh tepelné energie (v roce 2005 to bylo 18,7 GWh). Vyrobená tepelná energie slouží výhradně pro vlastní potřebu provozů.

Podle předběžných odhadů MPO bylo v roce 2007 z bioplynu celkem vyrobeno zhruba 210 GWh elektřiny, což je proti roku 2006 (175,8 GWh) nárůst o téměř 20 %. Výrazně vzrostla výroba elektřiny především v zemědělských bioplynových stanicích (více jak 30 GWh) a to proti roku 2006 (19,2 GWh) o 56 %. V roce 2007 byly na MZe schváleny dotace pro 28 projektů bioplynových stanic, jejichž rentabilitu má zajistit na 15 let garantovaná výkupní cena elektrické energie.

5.4.2 Nepotravinářská zemědělská produkce v dopravě

Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2003/30/ES ze dne 8. května 2003, o podpoře užívání biopaliv nebo jiných obnovitelných pohonných hmot v dopravě, stanovuje indikativní cíle, podle kterých by měly členské státy EU zajistit do konce roku 2010 uvedení minimálního množství biopaliv na trh s pohonnými hmotami ve výši 5,75 % energetického obsahu z celkového množství benzínu a nafty pro dopravní účely. V ČR je pro dosažení tohoto cíle dostatek zemědělských surovin i zpracovatelských kapacit. Povinné uplatňování minimálního množství biopaliv v pohonných hmotách stanovuje zákon č. 180/2007 Sb., kterým se mění zákon č. 86/2006 Sb., o ochraně ovzduší. Povinnost uplatňovat 2 % objemových MEŘO¹⁰⁴ (FAME) z celkového množství motorové nafty začala v ČR platit od 1. září 2007. Od 1. ledna 2008 zákon ukládá přidávat 2 % objemových bioetanolu z celkového množství benzínů přimíchávaných do motorových benzínů.

Methylester řepkového oleje (MEŘO)

Bionafta¹⁰⁵ je v EU nejrozšířenějším alternativním motorovým palivem založeným na obnovitelných zdrojích energie. V ČR je výroba bionafty, resp. MEŘO, systematicky rozvíjena od roku 1990, oficiálně v rámci tzv. Oleoprogramu od roku 1992.

Jak vyplývá z tab. T5.4/04, v ČR bylo v roce 2007 vyrobeno 81,8 tis. t MEŘO a z toho 53,6 tis. t produkce bylo exportováno do jiných zemí. S přihlédnutím k dovozu, jenž činil 8,3 tis. t a počátečním a konečným zásobám se jako čisté palivo (tzv. B100¹⁰⁶) uplatnilo zhruba 2,6 tis. t a zhruba 34,4 tis. t bylo využito jako mísící komponent do motorové nafty, kde podíl MEŘO představoval 2 % obj. (tzv. B2). Pokles výroby MEŘO v roce 2006 spojený s poklesem vývozu a ještě zřetelnější pokles v roce 2007 odráží další uvádění produkčních kapacit v sousedních zemích EU, zvláště v Německu, do provozu.

T5.4/04 - Bilance výroby MEŘO¹⁾ a SMN 30²⁾ v ČR

Položka	MJ	2003	2004	2005	2006	2007
Dotované MEŘO³⁾	t	69 984	46 628	3 169	9 367	.
MEŘO bez dotací	t	.	.	.	9 896	2 578
Dotovaná SMN 30 pro domácí trh	tis. l	256 539	170 924	11 617	34 338	.
Výroba MEŘO celkem⁵⁾	t	113 476	85 144	126 894	110 152	81 806
Výroba SMN 30 celkem⁴⁾	tis. l	256 745	170 924	11 617	45 100	.
Dovoz MEŘO⁵⁾	t	56	3 120	7 811	22 973	8 338
Vývoz MEŘO⁵⁾	t	43 492	41 636	131 536	110 926	53 572
Výrobní kapacity⁶⁾	t	156 500		204 900		339 999

1) Kód položky MEŘO: 3824909970.

2) Kód položky SMN 30: 3824909980.

3) Údaje pro roky 2003-05 převzaty ze SZIF.

4) Výroba v letech 2003 a 2006 zahrnuje i vývoz SMN 30.

5) Výroba MEŘO v letech 2005-06 a dovoz a vývoz v letech 2005-07 převzaty z ČSÚ, MPO - Eng (MPO) 6 -12.

6) od 1. 7. 2007 - využití 330 dní za rok v třísměnném provozu.

Pramen: Sdružení pro výrobu bionafty

Zpracoval: J. Dvořáková (VÚZE); Jevič (SVB a VÚZT)

¹⁰² Nové bioplynové stanice, jejichž stavba probíhala v roce 2006 a byly případně v poloprovozním režimu, budou vykazány ve statistice až za rok 2007.

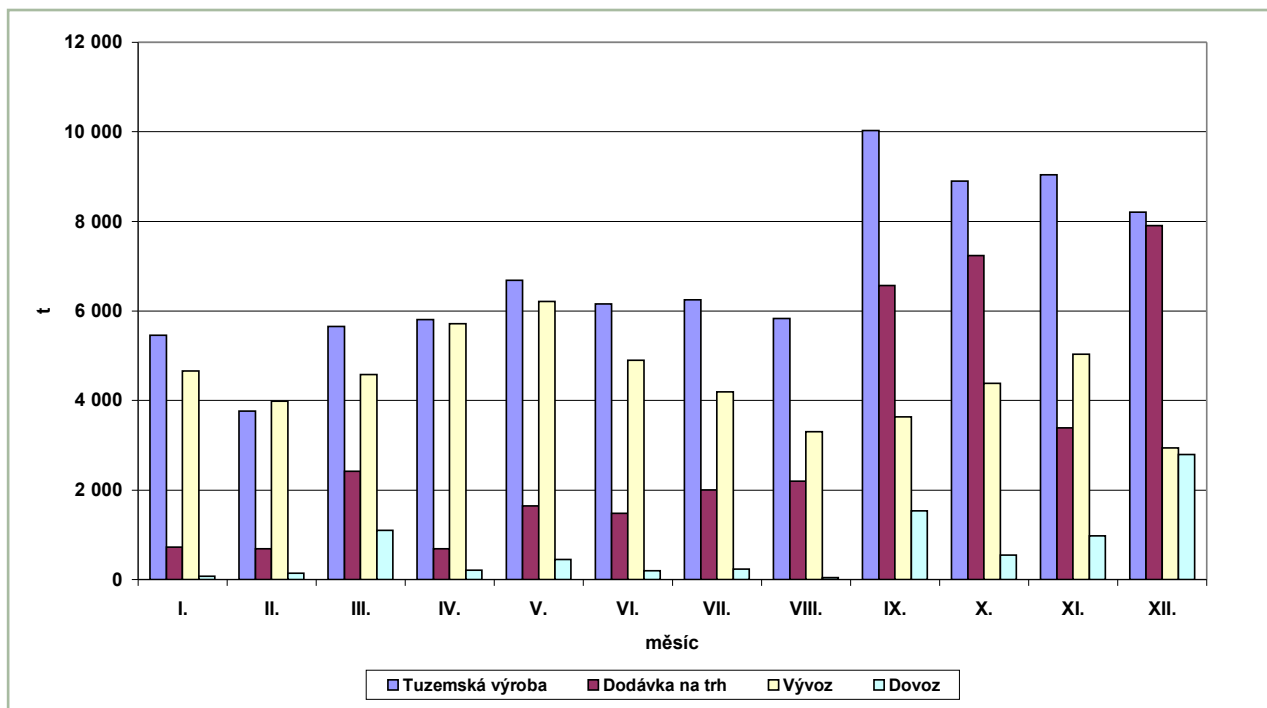
¹⁰³ Podle sdružení CZ Biom je reálný potenciál počtu bioplynových stanic v ČR odhadován na 100 zařízení do roku 2010 a 400 zařízení do roku 2015.

¹⁰⁴ Methylester řepkového oleje (MEŘO) spadá do skupiny metylesterů vyšších mastných kyselin (FAME) a je využíván jako náhrada motorové nafty. Hlavní surovinou pro jeho syntézu je řepkový olej.

¹⁰⁵ Směsné palivo, kdy se do běžné motorové nafty přimíchává různý podíl FAME (v případě ČR se jedná především o přimíchávání MEŘO).

¹⁰⁶ Směs metylesterů řepkového oleje bez obsahu ropných složek, označovaná i jako 100% MEŘO.

Graf T5.4/01 - Domácí produkce, dovoz, vývoz a dodávky MEŘO na trh v roce 2007 po měsících



Pramen: MPO - Eng (MPO) 6-12
Zpracoval: J. Dvořáková (VÚZE)

Výrobní kapacity MEŘO v ČR ke konci roku 2007 činily 340 tis. t/rok. Přehled výrobců a produkční schopnost MEŘO v ČR při tříměsíčním využití 330 dní/rok je uveden v příl. tab. 5.4/03. Vývoz MEŘO představoval druhou nejvýznamnější možnost, jak tyto produkční kapacity využít, neboť zpracovatelské kapacity převyšovaly potřebu povinného přimíchávání. MEŘO je vyvážen především do Německa, Slovenska, Rakouska a Maďarska. Nejvíce MEŘO se dovezlo v uvedeném pořadí z Německa, Polska, Rakouska a Slovenska.

Bioetanol

Bioetanolem se nazývá bezvodý kvasný líh, který lze využít jako příměs do motorového benzínu v širokém rozmezí koncentrací. Je možné jej spalovat v 5% směsi s benzínem v běžných zážehových motorech a rovněž jej lze používat ve speciálně upravených vozidlech v podobě vysokoprocenních směsí E85 (85 % bioetanolu, 15 % benzínu, určeno pro zážehové motory) a E95 (95 % bioetanolu, 5 % aditiv, určeno pro vznětové motory).

Bioetanol je nejrozšířenějším biopalivem mimo území EU, a to především díky největším producentům - Brazílii a USA. Podíl států EU na celkové produkci bioetanolu je dosud poměrně nízký. Výroba bioetanolu v roce 2006 dosáhla v EU 1,5 mld. l a do roku 2010 by se měla zvýšit na 7,5 mld. l. Výchozí surovinou pro výrobu bioetanolu může být téměř libovolná plodina bohatá na cukry a škroby, v EU se užívá především obilí (zejména pšenice) a cukrová řepa.

Výrobou bioetanolu pro použití do motorových paliv a autobenzínů s přídavkem bioetanolu se v ČR do roku 2005 zabýval jen velmi omezený okruh subjektů. Od roku 2006 je sběr údajů zaveden jako standardní statistické šetření MPO s měsíční periodicitou prostřednictvím rezortního výkazu Eng (MPO) 6-12. V roce 2006 se jednalo především o pilotní projekty a ověřování provozu při přimíchávání bioetanolu či ETBE (etyltercbutyléter) do benzínu. Pro lepší názornost rozvoje výroby bioetanolu je v tab. T5.4/05 uvedena bilance bioetanolu za rok 2007 po jednotlivých měsících.

T5.4/05 - Bilance bioetanolu v ČR za rok 2007 (hl)

Měsíc	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Celkem
Tuzemská výroba	7 174	0	0	0	24	57	33	53	2 706	6 373	6	10 083	26 509
Poč. zásoby	0	5 850	4 103	3 918	3 918	3 918	3 918	3 918	3 397	2 511	3 987	402	0
Kon. zásoby	5 850	4 103	3 918	3 918	3 918	3 918	3 918	3 397	2 511	3 987	402	9 195	9 195
Hrubá dodávka na trh	80	0	0	0	24	57	33	53	0	34	6	0	287
Vývoz	1 244	1 747	185	0	0	0	0	521	3 592	4 862	3 585	1 290	17 027
Dovoz	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Pramen: Sdružení pro výrobu bionafy; MPO - únor 2008
Zpracoval: J. Dvořáková (VÚZE), P. Jevič (VÚZT)

Výrobní kapacity palivového bioetanolu, které zahájily provoz v roce 2007, nebo byly připraveny k zahájení provozu, shrnuje příl. tab. 5.4/04.

5.4.3 Ostatní nepotravinářská zemědělská produkce

Pěstování plodin pro ostatní nepotravinářské využití, např. k uplatnění v textilním průmyslu (konopné a lněné tkaniny, přírodní barviva, škroby), ve stavebnictví (ekopanely ze slámy), v oblasti lidových řemesel (dekorativní předměty ze slámy, košíkářství) a dalších odvětví, skýtá v ČR nové možnosti, ať už v zemědělství jako výrobci agrárních surovin, při vývoji technologií, nebo při konstrukci zařízení či výrobě a využití biosurovin. Nezanedbatelnou položku v nepotravinářské zemědělské produkci zaujímá rovněž pěstování léčivých, aromatických a kořeninových rostlin, květinářství a okrasné a ovocné školkařství.

Léčivé, aromatické a kořeninové rostliny (LAKR)

Pěstování léčivých, aromatických a kořeninových rostlin (LAKR) zaznamenalo podle údajů ČSÚ v roce 2007 pokračující trend útlumu. Sklízňové plochy léčivých rostlin klesly o 60 ha (2,47 %) na 2 369 ha, produkce léčivých rostlin se snížila o 71 t (3,62 %) na 1 892 t. Sklízňové plochy aromatických a kořeninových rostlin poklesly o 614 ha (17,90 %) na plochu 2 815 ha, jejich produkce se snížila o 731 t (26,45 %) na 2 033 t. Celkem byly tedy LAKR v roce 2007 pěstovány na 5 184 ha s produkcí 3 925 t.

Významné postavení v ČR zaujímají stále velkoplošně pěstované léčivé a kořeninové rostliny, mezi něž patří především kmín a ostropestřec. Kmín byl v posledních letech pěstován na rozloze mezi 2 100-2 500 ha s průměrným výnosem okolo 0,9 t/ha. Ostropestřec se v posledních letech pěstoval na přibližně 2 000 ha s výnosem 0,65 t/ha. V širším pojetí do LAKR patří mezi velkoplošně pěstované také makovina, která je pro farmaceutické účely v ČR produkována zhruba na 18 tis. ha s výnosem okolo 0,25 t/ha. Námel je v posledních letech očkovan na žito na výměře zhruba 1,5 tis. ha s výnosem 0,8 t/ha. Z maloplošně pěstovaných LAKR patří mezi nejvýznamnější tradičně heřmánek, máta, meduňka a jitrocel.

5.5 Rybářství

Rybářství v České republice je možno rozčlenit do dvou základních oblastí - produkční rybářství a hospodaření v rybářských revírech. Hlavní součástí produkčního rybářství je rybníkářství. Ryby jsou rovněž chovány ve speciálních zařízeních, především se jedná o chov lososovitých ryb neboli pstruhařství. Produkční rybářství (rybníkářství) vykazuje stabilní výkonnost, rybníky slouží vedle produkce ryb k plnění neopomenutelných mimoprodukčních funkcí v krajině, jako je retence vody, ochrana proti povodním, biologické čištění vody. Dále jsou uměle vytvořené plochy místem pro hnízdění ptactva a ochranná teritoria pro zvěř; plní rekreační poslání, ekostabilizační funkce a přispívají k zachování biodiverzity.

Plochy rybníků v ČR představují přibližně 52 tis. ha, z toho je 81 % (42 tis. ha) využíváno k chovu ryb. Roční přírůstek v rybnících dosahuje v průměru kolem 460 kg ryb/ha. Druhové zastoupení tržních ryb je poměrně stabilní a v roce 2007 se proti předchozím letům nezměnilo. Nejčastěji chovanou rybou v ČR je kapr, který se v roce 2007 podílel na celkovém objemu chovaných ryb 87,8 %. K dalším významným druhům u nás chovaných ryb patří býložravé ryby (tolstolobik, amur bílý) s podílem 3,7 % na celkové produkci, ryby lososovité (zejména pstruh duhový a siven americký) 3,8 %, lín obecný 1,3 %, dravé ryby a ostatní rybí druhy 3,4 %.

Tržní produkce ryb v ČR v roce 2007 dosáhla 20,4 tis. t ž. hm. a byla ve srovnání s rokem 2006 nižší pouze o 16 t. Výlov z rybníků představoval 19,7 tis. t ž. hm. a produkce ryb ze speciálních zařízení v roce 2007 meziročně vzrostla o 0,9 % na 748 t ž. hm.

Ve srovnání s předchozím rokem se v roce 2007, podle údajů ČSÚ, zvýšila CZV kapra tř. I. o 0,7 % na 47,39 Kč/kg ž. hm.

T5.5/01 - Produkce ryb z rybníků a dalších rybochovných zařízení (tis. t ž. hm.)

Ukazatel	2003	2004	2005	2006	2007	Meziroční index 2007/06
Produkce	19,7	19,4	20,5	20,4	20,4	100,0
z toho vývoz	9,6	9,9	9,5	9,9	10,3	104,5
Úlovky na revírech¹⁾	5,3	4,7	5,0	3,9	3,3	84,6
Spotřeba na osobu v kg/rok²⁾	1,49	1,46	1,48	1,35	1,40	103,7

1) Rok 2007 kvalifikovaný odhad.

2) Rok 2007 odhad spotřeby sladkovodních ryb.

Pramen: Rybářské sdružení České republiky

Zpracoval: M. Abrahamová (VÚZE)

Na vlastní rybářskou produkci navazuje zpracování ryb. Ročně je v ČR zpracováno 9-11 % tržní produkce sladkovodních ryb. V roce 2007 bylo zpracováno 1,9 tis. t ž. hm. ryb, tj. 9,3 % tržní produkce a tyto údaje se ve srovnání s rokem 2006 nezměnily. Spotřeba sladkovodních ryb na obyvatele podle odhadu Rybářského sdružení ČR v roce 2007 dosáhla 1,4 kg/rok (1,35 kg rok 2006).

Množstevní a hodnotové saldo zahraničního obchodu s živými sladkovodními rybami bylo, obdobně jako v předchozích letech, v roce 2007 aktivní a dosáhlo 9,9 tis. t ž. hm. a 504,6 mil. Kč. Vývoz živých ryb se na celkové produkci v roce 2007 podílel více než 50 %. Celkem bylo v roce 2007 z ČR exportováno 10,3 tis. t ž. hm. živých sladkovodních ryb, což představovalo meziroční nárůst o 4,5 % (0,4 tis. t). Hlavním exportním artiklem byl tradičně kapr, jehož vývoz se ve srovnání s rokem 2006 zvýšil o 5,6 % na 9,3 tis. t ž. hm. za průměrnou cenu 48,04 Kč/kg ž. hm. Kapr byl exportován především do Německa (3,5 tis. t), Polska (2,4 tis. t) a Slovenska (1,2 tis. t), do těchto zemí směřovalo 69 % z celkového exportovaného objemu této ryby. Dovoz živých sladkovodních ryb byl ve srovnání s vývozem zanedbatelný a meziročně se snížil o 183 t na 451,1 t. Hlavními dodavateli sladkovodních ryb, především pstruhů, bylo Slovensko (205 t).

Součástí odvětví je rovněž rekreační a sportovní rybářství uskutečňované na vodních plochách státem vyhlášených jako rybářské revíry. Počet rybářských revírů na území ČR přesahuje 2 000 s výměrou přibližně 42 tis. ha. Rekreačním rybářstvím se zabývá 350 tis. registrovaných členů všech rybářských svazů, kteří v roce 2007 vylovili 3,3 tis. t ryb.

Se vstupem ČR do EU došlo k rozšíření podpor do rybářského sektoru. V roce 2007 byly pro sektor rybářství stanoveny následující podpůrné prostředky:

- Národní rezortní podpory týkající se akvakultury a sladkovodního rybolovu, Kontroly užitkovosti, Speciálního poradenství pro živočišnou výrobu, Školních závodů, Podpory mimoprodukčních funkcí rybníků a Genetických zdrojů.
- Operační program „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“ (OP Zemědělství), z něhož mohli rybáři do konce roku 2007 čerpat finanční prostředky na opatření 2.3. Rybářství, podopatření 2.3.1. Zpracování ryb a marketing výrobků z ryb, podopatření 2.3.2. Chov vodních živočichů - akvakultura a podopatření 2.3.3. Činnosti prováděné odborníky v rybářství a propagační opatření. Na tato opatření bylo v roce 2007 čerpáno celkem 220,9 mil. Kč, z toho 66,3 mil. ze zdrojů ČR a 154,6 mil. Kč ze zdrojů EU.
- V červenci 2007 byl schválen vládou ČR „Národní strategický plán pro oblast rybářství na období 2007-2013“ a „Operační program Rybářství 2007-2013“ (OP Rybářství). EK schválila OP Rybářství pro ČR dne 11. 12. 2007. Česká republika tak patří k prvním zemím Společenství, kterým byl operační program podporující sektor rybářství schválen. OP Rybářství by měl být spuštěn v červnu 2008 a umožní čerpat v programovacím období 2007-13 finanční prostředky ve výši 900 mil. Kč. Dotace budou realizovány v rámci prioritní osy 2 - Akvakultura na investice do produkce akvakultury, vyrovnávací platby na zlepšení vodního prostředí, opatření v oblasti zdraví ryb a investice do zpracování ryb a jejich uvádění na trh a v rámci osy 3 - Opatření ve společném zájmu se dotace týká rozvoje nových trhů, propagačních kampaní a pilotních projektů.

5.6 Včelařství

Česká republika, obdobně jako okolní středoevropské země s mírným klimatem, patří historicky k zemím, jejichž chov včel není prioritně zaměřen na produkci medu, ale má velký význam pro zajištění opylení hmyzosubných rostlin. V produkci medu je ČR jako jedna z mála zemí EU soběstačná. Spotřeba medu ve většině zemí EU je daleko vyšší než jeho produkce a téměř polovina spotřeby medu ve Společenství je dovážena ze třetích zemí. Český trh je naopak domácí surovinou dobře zásoben a více než třetina produkce je exportována.

Rozložením včelstev je ČR celoplošně relativně dobře pokryta. Z hlediska počtu včelstev na jednoho včelaře převažují zájmoví chovatelé, tedy malovčelaři chovající téměř 96 % z celkového počtu včelstev. Počty včelařů a včelstev v ČR se již několik let snižují. V roce 2007 se počet včelařů poprvé za posledních deset let meziročně zvýšil o 0,5 % na 48 919. Podle údajů Českého svazu včelařů (ČSV) bylo v roce 2007 v ČR chováno 520 tis. včelstev, což představovalo meziroční úbytek o 1 % (o 5,5 tis.). Na jednoho včelaře připadalo v průměru 10,6 včelstev, v roce 2006 byl tento údaj o 1,6 % vyšší. ČSV jako nejvýznamnější organizace zastupující včelaře v ČR sdružuje z celkového počtu včelařů 97,1 % chovatelů s 97,7 % včelstvy. V ČR dochází v posledních letech k rostoucí koncentraci chovu včel u větších chovatelů. Za profesionální chovatele je podle pravidel EU možno označit včelaře vlastního 150 a více včelstev. V roce 2006 bylo v ČR registrováno těchto chovatelů 83 a roce 2007 se jejich počet zvýšil na 90.

Z včelařského hlediska byl rok 2007 nadprůměrný, přestože produkce medu byla ve srovnání s rokem 2006 nižší o 6,8 % (o 614 t) a dosáhla 8 467 t. Průměrný výnos na včelstvo se meziročně snížil o 5,8 % na 16,27 kg. Výkupní cena medu podle ČSÚ byla 41,51 Kč/kg.

T5.6/01 - Stav včelstev, produkce medu a počet včelstev na včelaře v ČR

Ukazatel	MJ	2003	2004	2005	2006	2007	Meziroční index 2007/06
Počet včelstev celkem	ks	477 743	556 853	551 681	525 560	520 084	99,0
Prům. počet včelstev na včelaře	ks	9,61	11,11	11,07	10,80	10,63	98,4
Produkce medu	t	6 303	7 738	8 371	9 081	8 467	93,2

Pramen: Český svaz včelařů

Zpracoval: M. Abrahamová (VÚZE)

Domácí spotřeba medu dosahovala v roce 2007, obdobně jako v předchozím roce, přibližně 7 tis. t. V roce 2006 dosáhl stupeň soběstačnosti 130 %, v roce 2007 se odhaduje jeho snížení na 121 %. Stupeň soběstačnosti v EU se pohybuje mírně nad 50 %. Odhadovaná spotřeba medu na obyvatele za rok 2007 v ČR byla na úrovni roku 2006 a dosáhla 0,6 kg, když dlouhodobě se udržovala na 0,5 kg.

Zahraniční obchod s medem má dlouhodobě aktivní bilanci, která v roce 2007 dosáhla v objemovém vyjádření 2,9 tis. t a ve finančním vyjádření 136,9 mil. Kč.

Rok 2007 byl v množství vyvezeného medu nejúspěšnější za posledních deset let, kdy z celkové produkce bylo exportováno téměř 55 %, tj. 4,6 tis. t medu. Ve srovnání s rokem 2006 došlo ke zvýšení vývozu medu o 1,3 tis. t (tj. o 38,6 %) a cena vyvezeného medu meziročně snížila o 2,35 Kč/kg na 47,21 Kč/kg. Nejvýznamnějším odběratelem českého medu bylo Německo (2,4 tis. t) a Polsko (1,2 tis. t), kam směřovalo téměř 78 % z celkového vývozu za průměrnou cenu 47,19 Kč/kg. V roce 2007 klesl objem importovaného medu do ČR meziročně o 27,2 % a dosáhl 1,79 tis. t. Cena dováženého medu v roce 2007 činila 45,91 Kč/kg a byla proti roku 2006 nižší o 6,4 %, tj. o 3,16 Kč/kg.

V roce 2007 byla nejvýznamnějším importérem medu do ČR Argentina, odkud bylo nakoupeno 439 t medu za jednotkovou cenu 46,94 Kč/kg, následovala Ukrajina s 304 t medu za jednotkovou cenu 32,61 Kč/kg a Slovensko se 181 t za cenu 48,91 Kč/kg.

Na základě zákona č. 252/1997 Sb. o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, byla na rok 2007 stanovena národní dotace I.D. Podpora včelařství ve výši do 180 Kč na jedno zazimované včelstvo. Celkem bylo včelařům na 520,1 tis. včelstev takto vyplaceno 79,6 mil. Kč a podpora na jedno včelstvo představovala částku 153 Kč.

Dále bylo možno třetím rokem čerpat podpory podle nařízení vlády č. 197/2005 Sb. z tříletého „Českého programu pro zlepšení produkce medu a jeho uvádění na trh“, který zajišťuje motivační tok finančních prostředků k jednotlivým včelařům. Uvedený program je spolufinancován na základě nařízení Rady (ES) č. 797/2004 (pro rok 2007 suma 702,5 tis. €). Celkem bylo z tohoto programu v roce 2007 čerpáno 34 mil. Kč, z toho 50 %, tj. 17 mil. Kč ze zdrojů EU a 17 mil. Kč ze zdrojů ČR.

V roce 2007 byla podle nařízení vlády vyplacena SZIF podpora 33,2 mil. Kč na tato opatření: Technická pomoc (11,1 mil. Kč), boj proti varroáze (10,9 mil. Kč), racionalizace kočování (5,2 mil. Kč), rozborů medu (0,6 mil. Kč) a obnova včelstev (6,2 mil. Kč).

Rozhodnutím Komise ES ze dne 14. 8. 2007 byl schválen nový včelařský program na období 2008-10, kde spolufinancování EU pro rok 2008 představuje částku 997 999 €, pro rok 2009 částku 1 059 759 € a pro rok 2010 částku 1 065 030 €. V roce 2007 bylo prováděcí nařízení vlády č. 197/2005 Sb., o stanovení podmínek poskytnutí dotace na provádění opatření ke zlepšení obecných podmínek pro produkci včelařských produktů a jejich uvádění na trh novelizováno ve smyslu nařízení vlády č. 285/2007 Sb.

6 CENY A TRHY AGRÁRNÍCH PRODUKTŮ A VSTUPŮ DO ZEMĚDĚLSTVÍ

6.1 Cenový vývoj na agrárním trhu ČR a EU

V roce 2007 došlo v ČR k nejvyššímu meziročnímu růstu cen zemědělských výrobců za dobu sledování, tj. od roku 1992. Meziroční růst o 16,8 % byl hlavně ovlivněn růstem cen produktů rostlinné výroby (vyvolaný neúrodou v hlavních exportních zemích), cenami vstupů a prudkým růstem cen na zahraničních trzích.

T6.1/01 - Meziroční souhrnné cenové indexy		
Ukazatel	2006/05	2007/06
Ceny zemědělských výrobců	102,2	116,8
Ceny průmyslových výrobců potravin, výrobků a nápojů	99,5	105,1
Spotřebitelské ceny potravin a nealkoholických nápojů	100,8	104,7
Ceny vstupů do zemědělství	101,6	105,9

Pramen: ČSÚ - Ceny zemědělských výrobců, ceny průmyslových výrobců a spotřebitelské ceny potravinářského zboží; Index cen průmyslových výrobců; Index cen dodávek výrobků a služeb do zemědělství.

Zpracoval: V. Hemrllová, V. Mottl (VÚZE), odbor 2410 (ČSÚ)

Po prvních pěti měsících roku 2007, kdy růst cen zemědělských výrobců v rostlinné výrobě překonal v ČR všechna očekávání, se na čtyři měsíce zpomalil, ale po sklizni ceny opět prudce rostly. Ceny zemědělských výrobců v rostlinné výrobě vzrostly v roce 2007 v průměru o 32,8 % zejména v důsledku růstu cen obilovin o 49 %, olejin o 20,4 %, (z toho řepky olejné o 11,7 %) a ovoce o 41,5 %. Ceny brambor vzrostly o 19,7 % a ceny cukrovky o 15,2 %. Pouze u zeleniny a květin klesly ceny o 1,6 %.

T6.1/02 - Meziroční indexy cen rostlinných výrobků v ČR

Ukazatel	2006/05	2007/06
Rostlinné výrobky celkem	107,0	132,8
z toho - obiloviny	106,1	149,0
- hrách	85,9	140,9
- olejniny	113,6	120,4
- brambory celkem	181,4	119,7
- cukrovka technická	75,0	115,2
- ovoce	100,8	141,5
- zelenina a květiny	111,1	98,4

Pramen: ČSÚ - Ceny zemědělských výrobců, ceny průmyslových výrobců a spotřebitelské ceny potravinářského zboží.

Zpracoval: V. Hemrllová, V. Mottl (VÚZE)

Průměrný růst cen zemědělských výrobců v živočišné výrobě nebyl v roce 2007 tak dramatický jako v rostlinné výrobě. Cena jatečného skotu a jatečného prasata dokonce klesla vlivem vyšší nabídky o 2,4 %, resp. o 7,6 %. U cen zemědělských výrobců mléka se výrazný růst projevil zhruba od poloviny roku jako reakce na mimořádný růst cen mlékárenských výrobků na světových trzích a vzestup tuzemských cen krmiv. Podle údajů ČSÚ činil průměrný meziroční nárůst cen zemědělských výrobců mléka 4,5 %.

T6.1/03 - Meziroční indexy cen živočišných výrobků v ČR

Ukazatel	2006/05	2007/06
Živočišné výrobky celkem	97,1	105,1
z toho - mléko	95,1	104,5
- jatečný skot	100,8	97,6
- jatečná prasata	98,1	92,4
- drůbež	91,1	110,0
- vejce	99,7	113,2

Pramen: ČSÚ - Ceny zemědělských výrobců, ceny průmyslových výrobců a spotřebitelské ceny potravinářského zboží.

Zpracoval: M. Abrahamová, V. Mottl (VÚZE)

Vývoj cen na trhu obilovin byl v roce 2007 v zemích EU ovlivněn snížením nabídky v důsledku propadu produkce v některých zemích, ale hlavně zvýšením požadavků importu spojených s vysokou cenovou nabídkou ze třetích zemí, zejména Číny. Růst cen řepky olejné byl vyvolán zvýšenou poptávkou zpracovatelů řepkového semene pro nepotravinářské užití. V EU 27 jsou vybudovány kapacity na produkci 10,3 mil. t bionafty, tj. přibližně spotřeba 28 mil. t řepkového semene. Proto cena řepkového semene rostla ve většině evropských zemí a měla vliv i na růst cen na největších mezinárodních trzích v Hamburku (Německo) a MATIF (Francie). Po cenovém růstu v roce 2005 a 2006 klesla v roce 2007 vlivem zvýšené produkce cena zemědělských výrobců brambor v bramborářsky nejvýznamnějších zemích EU na průměrných 120 €/t a dosáhla pouze 46,8 % ceny roku 2006.

T6.1/04 - Cenový vývoj rostlinných komodit ve vybraných zemích EU (€/t)

Ukazatel	2006	2007	Meziroční index
Pšenice			
- Česká republika ¹⁾	111,14	167,64	150,84
- Německo ²⁾	127,10	193,20	152,01
- Francie ²⁾	124,70	194,40	155,89
- Itálie ²⁾	150,60	219,10	145,48
Ječmen			
- Česká republika ³⁾	86,94	134,58	154,80
- Německo ²⁾	113,30	177,40	156,58
- Francie ²⁾	113,70	186,20	163,76
- Itálie ²⁾	142,40	190,10	133,50
Řepka olejná			
- Česká republika ⁴⁾	234,87	271,64	115,66
- Hamburk ⁵⁾	233,76	278,87	119,30
- Matif ⁵⁾	251,20	311,29	123,92
Brambory konzumní			
- Česká republika ⁶⁾	230,39	139,15	60,40
- EU 5 ⁷⁾	256,60	120,00	46,77

1) Průměrné roční ceny zemědělských výrobců pšenice potravinářské.

2) Aritmetický průměr z měsíčních obchodních cen.

3) Průměrná roční cena zemědělských výrobců krmného ječmene.

4) Průměrná cena zemědělských výrobců řepkového semene.

5) Průměrné ceny na mezinárodních burzách v Hamburku a Matif (Francie) CIF; EUROPE „00“ Oil.

6) Průměrné ceny zemědělských výrobců brambor konzumních ostatních.

7) EU 5: Německo, Francie, Velká Británie, Nizozemsko, Belgie.

Pramen: ČSÚ, Agra Europe, Potato Market, USDA, Oil World

Zpracoval: V. Hemřilová, V. Mottl (VÚZE)

Vysoká nabídka vepřového masa, snížená poptávka a potíže s odbytem na ruských trzích způsobily v EU 27 meziroční pokles ceny jatečných prasat téměř o 7 %. Nejméně se snížila cena v Polsku (o 0,5 %), nejvýrazněji klesla u nejvýznamnějších producentů v Německu, Španělsku, Francii a Nizozemsku, a to v průměru o 9,8 %. Meziroční zvýšení porážek a výroby hovězího masa v roce 2007 ovlivnilo v EU 27 negativně vývoj cen jatečného skotu. Průměrná cena jatečného skotu se v roce 2007 proti roku 2006 snížila o 3,5 %, z toho nejvýznamněji klesla v Itálii (-5,0 %), Francii (-4,3 %) a Nizozemsku (-4,1 %). K jejímu meziročnímu nárůstu došlo naopak v Maďarsku (+2,4 %) a Polsku (+0,3 %). Ceny zemědělských výrobců mléka v EU se v roce 2007 zvýšily vlivem růstu poptávky po mlékárenských výrobcích na světových trzích a v důsledku růstu cen krmiv. Úroveň cen mlékárenských výrobků na světových trzích umožnila v druhé polovině roku konkurenceschopnost evropské produkce s možností vývozu do třetích zemí bez vývozních subvencí.

T6.1/05 - Cenový vývoj živočišných komodit ve vybraných zemích EU (€/100 kg)

Ukazatel	2006	2007	Meziroční index
Jatečný skot v EU¹⁾	285,25	275,29	96,51
- Česká republika	229,36	225,92	98,50
- Německo	267,45	258,56	96,68
- Polsko	212,09	212,66	100,27
- Francie	304,03	291,01	95,72
Jatečná prasata tř. E v EU¹⁾	145,23	135,17	93,07
- Česká republika	147,60	140,70	95,33
- Německo	153,99	139,08	90,32
- Dánsko	128,25	117,70	91,77
- Polsko	129,00	128,37	99,51
Jatečná kuřata¹⁾			
- Česká republika	128,50	158,36	123,24
- Německo	175,68	219,31	124,83
- Dánsko	152,57	170,30	111,62
- Itálie	157,29	197,80	125,75
Mléko²⁾			
- Česká republika	26,83	29,32	109,28
- Francie	26,96	29,08	107,86

1) Ceny výrobců na reprezentativních trzích EU 27.

2) Ceny za mléko s přirozeným obsahem tuku a bílkovin.

Pramen: Office de l'Elevage, EUROSTAT, ZMP

Zpracoval: M. Abrahamová, I. Bošková, V. Mottl (VÚZE)

6.2 Agrární zahraniční obchod a obchod v rámci EU

6.2.1 Obecná charakteristika základních tendencí v agrárním zahraničním obchodě

Podíl agrárního zboží na celkovém zahraničním obchodě ČR se v dlouhodobém trendu snižuje, což odpovídá poklesu významu tohoto zboží v rámci komoditní struktury zahraničního obchodu ve většině vyspělých zemí. Mírný nárůst tohoto podílu po vstupu ČR do EU byl mimo jiné způsoben vyšší dynamikou nárůstu agrárního obchodu vlivem uvolnění všech bariér obchodu v tomto sektoru, v roce 2006 a 2007 však podíl obratu agrárního obchodu na celkovém obchodu opět meziročně poklesl.

T6.2/01 - Podíl agrárního zahraničního obchodu na celkovém zahraničním obchodu ČR

Ukazatel	Podíl na hodnotě ukazatele za ČR celkem (%)		
	2006	2007	meziroční index
Obrat agrárního zahraničního obchodu	4,49	4,38	97,5
Agrární vývoz	3,66	3,91	106,7
Agrární dovoz	5,34	4,87	91,2

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Zpracoval: K. Pohlavá (VÚZE)

Převážnou část agrárního obchodu realizuje ČR na jednotném trhu EU, a tudíž se v pravém slova smyslu o zahraniční obchod nejedná. Přesto je tato vnitrounijní obchodní výměna v rámci tzv. Intrastatu sledována a k zahraničnímu obchodu zahrnuta.

Celkový obrat agrárního zahraničního a vnitrounijního obchodu ČR se v roce 2007 v meziročním porovnání zvýšil o 21 874,4 mil. Kč (11,5 %). Vyšší dynamiku růstu vykázal v roce 2007 (po meziroční stagnaci v roce předchozím) vývoz, jehož hodnota se zvýšila o necelou jednu čtvrtinu, tj. 18 057,6 mil. Kč, zatímco současný nárůst dovozu činil 3 816,8 mil. Kč (3,4 %). Balance agrárního zahraničního obchodu se díky výše uvedeným změnám v roce 2007 meziročně výrazně zlepšila - bilanční schodek se snížil o 14 240,8 mil. Kč na 19 700,7 mil. Kč. Stupeň krytí dovozu vývozem se ve stejné době zvýšil na historicky nejvyšší úroveň, tj. 83,1 %, což představovalo meziroční nárůst o 13,3 p. b.

6.2.2 Teritoriální skladba agrárního zahraničního obchodu

Participace zemí EU 27 na celkovém obrátu AZO ČR v roce 2007 opět vzrostla. Na straně vývozu dosáhl jejich podíl 91,2 % a meziročně se zvýšil o 2,5 p. b. Na straně dovozu se prakticky všechny agrární výrobky poprvé importovaly pouze ze zemí EU 27 (v roce 2006 tvořil dovoz z EU 92,3 %).

Ve struktuře agrárního exportu ČR do EU 27 jsou přibližně stejnou měrou zastoupeny jak skupina původních, tak skupina nových členských států. Podíl zemí EU 15 na agrárním exportu ČR do EU 27 se v roce 2007 v meziročním porovnání téměř nezměnil a činil 48,9 %. Odpovídající podíl EU 15 na straně dovozu se na úkor nových členských zemí EU 12 mírně zvýšil a dosáhl 68,9 %. Nové členské státy tak zaujímaly v agrárním dovozu ČR z EU 27 necelou jednu třetinu.

V peněžním vyjádření se hodnota českého agrárního vývozu do EU 15 v roce 2007 v porovnání s předchozím rokem zvýšila o 9 166,4 mil. Kč (27,1 %) a český dovoz z EU 15 vzrostl o 10 551,4 mil. Kč. V důsledku toho došlo k prohloubení pasivní bilance obchodu s těmito státy o 1 385 mil. Kč.

Naopak se státy EU 12 zaznamenala ČR zlepšení obchodní bilance, a to o 7 369,3 mil. Kč. Zásahu na tom měl vyšší přírůstek vývozu (o 9 277,6 mil. Kč, tj. cca jednu čtvrtinu) než dovozu (o 1 908,3 mil. Kč, tj. 5,6 %).

V roce 2007 ČR poprvé nedovezla žádné agrární zboží z RZ¹⁰⁷ a zastoupení českého vývozu do RZ se meziročně snížilo (o 1,7 p. b.) na 5,4 %. V rámci RZ zaznamenaly státy SNS současné snížení podílu na celkovém českém agrárním dovozu z 3,5 % na 3 %. Ačkoliv český agrární vývoz do RZ jako celku v peněžním vyjádření poklesl o 334,7 mil. Kč, vývoz do států SNS vzrostl o 145,2 mil. Kč.

Vývoz ČR do zemí EFTA se zvýšil o 138,7 mil. Kč (23,4 %) a jeho podíl na celkovém agrárním exportu ČR se nezměnil. Důvodem ČR ze zemí EFTA se stejně jako v případě RZ v roce 2007 neuskutečnil.

T6.2/02 - Teritoriální skladba agrárního zahraničního obchodu ČR (mil. Kč)

Země	Vývoz			Země	Dovoz		
	2006	2007	meziroční index		2006	2007	meziroční index
Slovensko	20 721,9	26 218,5	126,5	Německo	27 711,6	33 481,3	120,8
Německo	18 096,0	23 157,8	128,0	Polsko	16 358,7	16 298,2	99,6
Polsko	8 490,0	10 404,4	122,5	Slovensko	12 613,6	13 503,6	107,1
Rakousko	3 994,9	4 578,1	114,6	Nizozemsko	10 454,0	11 679,1	111,7
Maďarsko	3 582,2	4 460,9	124,5	Itálie	6 316,3	7 108,5	112,5
Itálie	2 550,6	3 673,0	144,0	Rakousko	5 728,0	6 362,8	111,1
Velká Británie	2 097,9	2 753,6	131,3	Španělsko	5 567,5	5 614,7	100,8
Nizozemsko	1 650,0	2 227,5	135,0	Francie	4 288,4	5 152,1	120,1
Rumunsko	1 184,6	2 011,9	169,8	Maďarsko	4 227,7	4 925,9	116,5
Francie	1 610,6	2 002,7	124,3	Belgie	3 655,4	4 222,0	115,5
Rusko	1 783,3	1 960,5	109,9	Dánsko	1 716,1	1 831,0	106,7
Belgie	1 204,9	1 261,0	104,7	Velká Británie	1 454,8	1 571,5	108,0
Chorvatsko	851,2	735,0	86,3	Řecko	1 048,4	940,5	89,7
Vybrané země celkem	67 818,1	85 444,9	126,0	Vybrané země celkem	101 140,5	112 691,2	111,4
Podíl na celkovém agrárním vývozu	86,4	88,5	x	Podíl na celkovém agrárním dovozu	89,9	96,9	x

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Zpracoval: K. Pohlavá (VÚZE)

Největší měrou směřuje agrární vývoz ČR na Slovensko, do Německa, Polska, Rakouska a Maďarska. Dohromady bylo v roce 2007 do těchto 5 států ČR vyvezeno 71,2 % agrárních výrobků. Meziročně se zastoupení těchto států na celkovém českém agrárním exportu téměř nezměnilo s výjimkou mírného nárůstu podílů Slovenska (na 27,1 %) a Polska (na 24 %). Nejvyšší meziroční přírůstky hodnoty vývozu vykázaly v roce 2007 Slovensko (o 5 496,6 mil. Kč), Německo (o 5 061,8 mil. Kč), Polsko (o 1 914,4 mil. Kč) a Itálie (o 1 122,4 mil. Kč).

Naopak hlavními dodavateli agrárního zboží jsou pro ČR Německo, Polsko, Slovensko, Itálie, Nizozemsko a Rakousko. Nejvýraznější meziroční nárůst podílu na celkovém agrárním dovozu ČR v roce 2007 vykázalo Německo (z 24,6 % na 28,8 %), podíl druhého nejvýznamnějšího obchodního partnera Polska mírně poklesl (na 14 %). V peněžním vyjádření nejvýrazněji vzrostl dovoz ČR z Německa (o 5 769,7 mil. Kč), Nizozemska (o 1 225,1 mil. Kč), Slovenska (o 890 mil. Kč) a Francie (o 863,7 mil. Kč).

Nejvyšší bilanční schodek v roce 2007 vykázala ČR v obchodě s Německem (10 323,5 mil. Kč), Nizozemskem (9 451,6 mil. Kč), Polskem (5 893,8 mil. Kč), Španělskem (4 883 mil. Kč) a Itálií (3 435,5 mil. Kč). Naproti tomu výrazně aktivní bilanci vykázala v obchodě se Slovenskem (12 714,9 mil. Kč).

Na meziročním zlepšení pasivní bilance AZO ČR v roce 2007 se podílely zejména nárůst bilančního přebytku v obchodě se Slovenskem (o 4 606,6 mil. Kč) a Velkou Británií (o 539 mil. Kč) a pokles bilančního schodku v obchodě s Polskem (o 1 974,9 mil. Kč). Naopak k nejvýraznějšímu zhoršení vzájemné bilance došlo v případě agrárního obchodu s Německem (nárůst schodku o 707,9 mil. Kč) a Nizozemskem (nárůst pasiva o 647,6 mil. Kč).

¹⁰⁷ RZ - rozvojové země a nejméně rozvinuté země podle GSP.

6.2.3 Komoditní skladba agrárního zahraničního obchodu

V roce 2007 došlo ke značnému meziročnímu snížení bilančního schodku v obchodě s produkty s nižší přidanou hodnotou¹⁰⁸ (o 9 565,5 mil. Kč), což přispělo k poklesu podílu tohoto schodku na celkovém pasivu bilance AZO ČR ze 47,9 % na 34 %. Rovněž schodek bilance obchodu s výrobky s vyšší přidanou hodnotou¹⁰⁹ se snížil (o 4 675,3 mil. Kč), avšak jeho podíl na celkovém bilančním pasivu se meziročně zvýšil (o 13,9 p. b. na 66 %), neboť zastoupení výrobků s vyšším stupněm finalizace v celkovém českém agrárním vývozu se meziročně v roce 2007 mírně snížilo (o 1 p. b. na 50,4 %), zatímco v dovozu vzrostlo (o 1,4 p. b. na 53 %).

T6.2/03 - Vývoj komoditní skladby agrárního zahraničního obchodu ČR

KN	Popis	Vývoz			Dovoz			Saldo		
		podíl na agrárním vývozu (%)		meziroční změna (%)	podíl na agrárním dovozu (%)		meziroční změna (%)	mil. Kč		meziroční rozdíl
		2006	2007		2006	2007		2006	2007	
1	Živá zvířata	4,95	3,95	-20,31	0,88	0,75	-14,66	2 896,3	2 935,8	39,5
2	Maso a jedlé droby	3,45	3,55	2,72	9,65	10,46	8,40	-8 146,3	-8 743,4	-597,1
3	Ryby, korýši, měkkýši a jiní vodní bezobratlovci	1,74	1,22	-30,21	1,74	0,68	-60,54	-583,2	378,5	961,8
4	Mléko a mléč. výrobky, ptačí vejce, přír. med, jedlé výr. živ. pův.	15,89	16,14	1,59	7,52	8,91	18,56	4 021,4	5 224,6	1 203,2
5	Ostatní produkty živočišného původu	0,68	0,50	-26,63	0,94	0,85	-9,12	-522,5	-510,7	11,8
6	Dřeviny a jiné rostliny, hlízy, kořeny; řezané květiny a dekorativní zeleň	0,42	0,25	-41,01	2,30	1,54	-33,04	-2 254,8	-1 550,0	704,8
7	Zelenina, požitelné rostliny, kořeny a hlízy	2,48	2,17	-12,55	7,89	8,01	1,55	-6 920,4	-7 215,6	-295,2
8	Jedlé ovoce a ořechy	2,68	2,45	-8,27	9,56	8,61	-9,88	-8 647,0	-7 644,8	1 002,2
9	Káva, čaj, maté a koření	1,44	1,40	-3,30	2,44	2,10	-13,78	-1 604,2	-1 091,9	512,2
10	Obiloviny	7,20	7,67	6,53	2,09	2,21	5,94	3 311,0	4 842,5	1 531,5
11	Mlýnské výrobky, slad, škroby, inulin, pšeničný lepek	2,65	2,52	-4,84	0,59	0,93	57,27	1 415,1	1 353,4	-61,7
12	Olejnata a ostatní semena a plody; prům. a léčivé rostl.; sláma a pícniny	4,28	7,35	71,75	2,39	1,61	-32,81	673,3	5 232,9	4 559,6
13	Šelak, gumy, pryskyřice a jiné rostlinné šťávy a výtažky	0,74	0,47	-37,19	0,41	0,30	-28,28	121,0	107,9	-13,2
14	Rostlinné pletací materiály	0,01	0,00	-46,96	0,03	0,02	-30,77	-23,4	-17,1	6,3
15	Živočišné nebo rostlinné tuky a oleje	3,33	3,35	0,63	3,79	3,19	-15,85	-1 648,8	-474,1	1 174,7
16	Přípravky z masa, ryb, korýšů, měkkýšů, apod.	2,25	2,39	6,26	2,78	3,23	15,97	-1 362,2	-1 442,4	-80,2
17	Cukr a cukrovinky	8,57	5,23	-38,97	3,40	4,08	19,99	2 900,3	301,6	-2 598,7
18	Kakao a kakaové přípravky	4,15	3,74	-9,80	5,03	5,10	1,29	-2 401,8	-2 313,2	88,6
19	Přípravky z obilovin, mouky, škrobu nebo mléka; jemné pečivo	4,76	4,76	-0,04	6,12	6,59	7,68	-3 141,9	-3 064,3	77,6
20	Přípravky ze zeleniny, ovoce, ořechů nebo jiných částí rostlin	2,80	2,64	-5,59	4,76	4,82	1,15	-3 162,1	-3 053,6	108,5
21	Různé potravinářské přípravky	7,72	8,26	6,99	7,73	7,76	0,27	-2 635,4	-1 039,1	1 596,3
22	Nápoje, lihové tekutiny a ocet	10,58	10,72	1,32	7,02	7,46	6,32	415,5	1 677,6	1 262,2
23	Zbytky a odpady v potravinářském průmyslu; připravené krmivo	3,97	4,13	4,02	6,27	6,27	-0,01	-3 938,8	-3 307,6	631,2
24	Tabák a vyrobené tabákové náhražky	3,26	5,15	57,86	4,68	4,53	-3,32	-2 702,5	-287,5	2 415,1
Celkem		100,00	100,00	x	100,00	100,00	x	-33 941,6	-19 700,7	14 240,9

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Zpracoval: K. Pohlová (VÚZE)

V rámci komoditní skladby agrárního dovozu můžeme zkonstatovat, že nejdůležitějšími dovozními agregacemi zůstaly v roce 2007 (pouze s nepatrnými změnami v pořadí) KN 02 Maso a droby, KN 04 Mléko a mléčné výrobky, ptačí vejce a med, KN 08 Ovoce a ořechy, KN 07 Zelenina, požitelné rostliny, kořeny a hlízy, KN 21 Různé potravinové přípravky a KN 22 Nápoje, lihové tekutiny a ocet.

¹⁰⁸ Živočišné a rostlinné produkty kapitol 01 až 14 KN.¹⁰⁹ Živočišné a rostlinné produkty kapitol 15 až 24 KN.

Import všech uvedených kapitol s výjimkou kapitoly KN 08 zaznamenal v porovnání s rokem 2006 meziroční nárůst hodnoty, přičemž k nejvýraznějšímu zvýšení došlo u prvních dvou uvedených kapitol KN 04 Mléko a mléčné výrobky, ptačí vejce a med (o 1 909,3 mil. Kč) a KN 02 Maso a droby (o 1 311,6 mil. Kč). Dalšími komoditními agregacemi s vysokými přírůstky dovozu byly KN 17 Cukr a cukrovinky (o 920,7 mil. Kč), KN 22 Nápoje, lihové tekutiny a ocet (o 784,2 mil. Kč) a KN 19 Přípravky z obilovin, mouky, škrobu nebo mléka, jemné pečivo (o 779,7 mil. Kč). Naopak nejvýraznější meziroční pokles vykázal meziročně dovoz produktů kapitol KN 03 Ryby, korýši, měkkýši apod. (o 1 155,6 mil. Kč), KN 06 Dřeviny a jiné rostliny, hlízy, kořeny, řezané květiny a dekorativní zeleň (o 794,9 mil. Kč) a KN 08 Ovoce a ořechy (o 732,9 mil. Kč).

Meziroční změny v komoditní struktuře agrárního exportu byly v porovnání s importem výraznější. Hlavní zastoupení ve vývozu měly v roce 2007 produkty kapitol KN 04 Mléko a mléčné výrobky, ptačí vejce a med, KN 22 Nápoje, lihové tekutiny a ocet, KN 21 Různé potravinové přípravky a KN 10 Obiloviny. Po několika letech se mezi nejdůležitějšími vývozními agregacemi opět objevila kapitola KN 12 Olejnatá semena a plody, průmyslové a léčivé rostliny, sláma a pícniny, přičemž tato komoditní agregace současně zaznamenala nejvyšší meziroční nárůst vývozu (o 3 738,9 mil. Kč). Dalšími kapitolami s velmi vysokými přírůstky exportu byly KN 04 Mléko a mléčné výrobky, ptačí vejce a med (o 3 112,4 mil. Kč), KN 24 Tabák a tabákové výrobky (o 2 413 mil. Kč), KN 22 Nápoje, lihové tekutiny a ocet (o 2 046,3 mil. Kč), KN 21 Různé potravinové přípravky (o 1 915,5 mil. Kč) a KN 10 Obiloviny (o 1 755,2 mil. Kč). Naproti tomu výraznější meziroční pokles hodnoty vývozu a jejího podílu na celkovém agrárním exportu ČR vykázala pouze kapitola KN 17 Cukr a cukrovinky (o 1 678 mil. Kč).

Z hlediska obchodně bilančního došlo v roce 2007 k největšímu meziročnímu zlepšení, resp. zvýšení aktiva bilance u kapitol KN 12 Olejnatá semena a plody (o 4 559,6 mil. Kč), KN 04 Mléko a mléčné výrobky, ptačí vejce a med (o 1 203,1 mil. Kč) a KN 22 Nápoje, lihové tekutiny a ocet (o 1 262,1 mil. Kč). Současné nejvýraznější snížení schodku bilance zaznamenaly kapitoly KN 24 Tabák a tabákové výrobky (o 2 415 mil. Kč), KN 21 Různé potravinové přípravky (o 1 596,4 mil. Kč) a KN 15 Živočišné a rostlinné tuky a oleje (o 1 174,8 mil. Kč). Naproti tomu ke zhoršení bilance došlo pouze u 3 kapitol KN, z čehož nejvýznamnější představovalo prohloubení bilančního pasiva v obchodě s produkty kapitoly KN 17 Cukr a cukrovinky (o 2 598,7 mil. Kč).

6.3 Cenový vývoj finančních a materiálových vstupů do zemědělství

Vývoj cen materiálových vstupů do zemědělství

Postupné zrychlování růstu cen průmyslových výrobců, které začalo koncem roku 2006, pokračovalo i v roce 2007 a trvalo zhruba do 3. čtvrtletí. I přes zpomalení růstu ke konci roku (např. u zpracování kovů, hutních a kovodělných výrobků) v některých odvětvích ceny výrobců nadále rostly, a to především v potravinářském průmyslu, v rafinérském zpracování ropy, v odvětví výroby a rozvodu elektřiny, plynu a vody.

Hlavní příčinou růstu cen v uvedených odvětvích byly především vnější vlivy (např. růst cen obilí a energetických surovin na světových trzích). Významný vliv na vývoj cen u obilí měla také zvýšená poptávka, která úzce souvisela s ekonomickým růstem rychle se rozvíjejících asijských ekonomik a nárůstem globální spotřeby obilovin pro výrobu biopaliv.

Na druhé straně posilování kurzu koruny vůči EUR a USD částečně kompenzovalo dopad zahraničních cenových vlivů na domácí ceny vstupů i přes krátkodobé oslabení koruny ve 2. čtvrtletí 2007.

Vývoj průměrných meziročních indexů cen u vybraných vstupů do zemědělství je uveden v tab. T6.3/01.

T6.3/01 - Meziroční indexy cen vstupů do zemědělství

Ukazatel	2006/05	2007/06
Vstupy celkem	100,4	105,9
Osivo a sadba	102,4	112,6
Energie a maziva	105,4	102,2
- paliva na topení	106,9	104,5
- motorová paliva	103,1	98,9
- elektřina	109,0	109,2
- maziva	118,9	102,4
Umělá hnojiva, půdní zlepšovací prostředky	103,0	102,1
Chemické prostředky, pesticidy	99,9	101,8
Krmiva	97,0	117,1
- jednoduchá krmiva	105,7	125,0
- krmné směsi	95,0	115,0
Údržba a oprava strojního zařízení	99,5	101,3
Veterinární služby	102,4	101,3
Ostatní výdaje	101,2	101,8
- voda, její úprava a rozvod	103,5	106,6
- doprava silniční nákladní	101,1	108,9
- služby pošt a telekomunikací	101,4	99,6
- pojištění zemědělské produkce	100,6	100,0
- služby právní, účetnictví, poradenství	102,4	102,1
Služby pro zemědělství	99,7	98,6
Stroje a ostatní zařízení pro zemědělství	99,3	98,7

Pramen: ČSÚ

Zpracoval: V. Pokorný (VÚZE)

Meziročně se index cen vstupů do zemědělství zvýšil o 5,9 %, přičemž ceny výrobků a služeb běžně spotřebovávaných v zemědělství vzrostly o 6,6 % a ceny výrobků a služeb přispívajících do zemědělských investic o 0,7 %.

V porovnání k výchozí základně roku 2005 (průměr roku 2005 = 100) se ceny vstupů zvýšily o 6,4 %. Z toho ceny výrobků a služeb běžně spotřebovávaných v zemědělství vzrostly o 7,0 % a ceny výrobků a služeb přispívajících do zemědělských investic o 1,5 %.

Meziroční vývoj průměrných ročních cen u rozhodujících vstupů do zemědělství je uveden v tab. T6.3/02.

T6.3/02 - Průměrné roční ceny osiv, hnojiv a krmiv prodaných zemědělské prvovýrobě (Kč/t)

Ukazatel	2006	2007	Meziroční index
Osiva			
Pšenice ozimá	7 694	9 384	122,0
Pšenice jarní	7 864	8 986	114,3
Žito ozimé	7 386	9 077	122,9
Ječmen ozimý	7 188	8 615	119,9
Ječmen jarní	7 979	8 999	112,8
Tritikale	7 340	8 415	114,6
Kukuřice (cena za výsevní jednotku)	1 737	1 768	101,8
Oves	6 228	7 361	118,2
Hrách setý	8 952	8 974	100,3
Rané brambory	8 653	12 824	148,2
Pozdní konzumní brambory	7 916	11 254	142,2
Jetel luční	72 561	76 713	105,7
Vojtěška	98 358	108 454	110,3
Len	23 938	22 053	92,1
Průmyslová hnojiva			
Dusíkatá - ledek amonný s vápencem	5 221	5 187	99,4
- ledek vápenatý 15%	4 630	4 868	105,1
- síran amonný 21%	3 149	3 309	105,1
- DAM 390	4 920	4 868	98,9
- močovina	7 829	8 025	102,5
Fosforečná - superfosfát gran. 18%	4 902	5 591	114,1
Draselná - draselná sůl gran. 60%	6 061	6 404	105,7
Kombinovaná - NPK (15:15:15)	6 777	7 107	104,9
- NPK (12:19:19)	6 978	7 151	102,5
- Amofos	8 642	9 970	115,4
Krmiva			
Krmné obilí - pšenice	2 402	3 851	160,3
- ječmen	2 408	3 675	152,6
Směsi pro prasata - pro selata ČOS	7 047	7 961	113,0
- pro prasata A2	4 242	5 119	120,7
- pro prasata CDP	4 046	5 012	123,9
- prasnice KPB	3 909	5 046	129,1
Směsi pro drůbež - pro nosnice	4 887	5 673	116,1
- pro brojlerů BR2	6 408	7 198	112,3
- pro brojlerů BR3	5 678	6 457	113,7
Směsi pro skot - pro telata ČOT - B	4 476	5 104	114,0

Pramen: ČSÚ

Zpracoval: V. Pokorný (VÚZE)

Vysoký růst cen hlavních komodit rostlinné výroby v ČR v roce 2007, jak již bylo uvedeno, byl způsoben souběhem více faktorů na světových trzích (nejen nárůstem globální spotřeby obilnin pro potravinářské účely, ale také tlakem na zvýšení produkce obilnin pro výrobu biopaliv). Tento vývoj se promítl následně i do cen komodit živočišné výroby.

Mírnější nárůst cen nastal také u většiny chemických prostředků, tj. fungicidů, insekticidů, herbicidů a průmyslových hnojiv používaných v zemědělství.

Vývoj cen finančních vstupů do zemědělství

V průběhu roku 2007 docházelo ke zpřísnění měnové politiky ČNB. Nárůst úrokových sazeb na počátku roku byl ovlivněn dvěma hlavními faktory, a to oslabující korunou a vývojem na zahraničních trzích, který pokračoval i ve druhém čtvrtletí. Ve třetím čtvrtletí 2007 se úrokové sazby již vyvíjely diferencovaně v závislosti na splatnosti. Zatímco krátkodobé úrokové sazby pokračovaly v postupném růstu, sazby s delší splatností spíše stagnovaly.

Vývoj úrokových sazeb byl ovlivněn situací na zahraničních trzích, především krizí na trhu rizikových hypoték v USA, která se na českém peněžním trhu přímo neprojevila. Výrazný vliv na vývoj sazeb měla posilující koruna a vysoký ekonomický růst.

V průběhu roku 2007 celková průměrná úroková sazba ze zůstatků úvěrů nefinančních podniků rostla a v prosinci 2007 dosáhla 5,52 %. Ke zvýšení úrokové sazby ze zůstatků úvěrů došlo u všech pásem splatnosti, přičemž na úvěry se splatností nad 5 let si banky účtovaly sazbu nejvyšší (5,63 %).

Vývoj úrokových sazeb z korunových klientských úvěrů nefinančních podniků podle časového hlediska k 31. 12. uvádí tab. T6.3/03.

T6.3/03 - Úrokové sazby z korunových klientských úvěrů nefinančních podniků (%)

Ukazatel	2006	2007
Úvěry nefinančním podnikům celkem (stavy obchodů)	4,450	5,516
v tom - krátkodobé (do 1 roku vč.)	4,229	5,372
- střednědobé (od 1 roku do 5 let vč.)	4,381	5,600
- dlouhodobé (nad 5 let)	4,743	5,634

Pramen: ČSÚ, ČNB

Zpracoval: V. Pokorný (VÚZE)

7 EKONOMICKÉ VÝSLEDKY AGRÁRNÍHO SEKTORU

7.1 Celkový ekonomický výsledek zemědělství (Souhrnný zemědělský účet)

Odvětví zemědělství jako celek vykázalo v roce 2007 v porovnání s rokem 2006 podle SZÚ dynamický růst (tab. T7.1/01). Produkce odvětví vzrostla o téměř 19 %, z toho rostlinná produkce o 34 % a živočišná produkce pouze o 3 %. Vzhledem k tomu, že mezispotřeba (výrobní spotřeba) vzrostla o 13 %, vzrostla významně i hrubá přidaná hodnota o 36 % a čistá přidaná hodnota při stagnaci spotřeby fixního kapitálu (odpisů) dokonce o 73 %. Při mírném poklesu ostatních dotací na výrobu (část celkových podpor, přiřaditelných k produkci) o 6 % a mírném růstu ostatních daní na výrobu o 5 % vzrostl důchod z faktorů o více než 22 %. Meziroční pokles produkčních podpor (z 21,7 mld. Kč na 20,4 mld. Kč) je překvapivý s ohledem na nárůst přímých plateb v roce 2007 vzhledem k roku 2006¹¹⁰, nicméně odpovídá i meziročnímu poklesu celkových podpor (z 35,9 mld. Kč na 34,5 mld. Kč) do odvětví zemědělství (viz tab. T10/01). Při nepříliš významných změnách faktorů - náhrady zaměstnancům (náklady na pracovní sílu), náklady na pachtovné a saldo výnosových a nákladových úroků - vyústí celková bilance SZÚ k významné změně finálního ukazatele podnikatelského důchodu (zisk/ztráta za odvětví zemědělství celkem). Tento ukazatel signalizuje téměř dvojnásobný meziroční růst zisku odvětví (o 90 %) na 13,7 mld. Kč.

Vysvětlení těchto tendencí lze odvodit jak z produkčně objemového, tak z cenového vývoje hlavních zemědělských komodit v roce 2007.

Z hlediska výrobních podmínek je možno rok 2007 charakterizovat jako zemědělsky průměrný. Dokumentují to např. výnosy pšenice, ječmene a řepky v letech 2003-07 (viz kap. 5.1). Na druhé straně došlo v roce 2007 k významnému nárůstu CZV (viz kap. 6.1), které se promítly do hodnotového vyjádření celkové produkce odvětví. CZV v roce 2007 zaznamenaly meziroční růst o 16,8 %, přičemž rozhodující byl především růst u rostlinných výrobků (o 32,8 %), zatímco u živočišných výrobků pouze o 5,1 %. Produkce odvětví dosáhla v roce 2007 nejvyšší hodnoty (120 mld. Kč) v období let 2003-07. Rostlinná produkce k tomu přispěla 55% podílem a živočišná produkce 40% podílem.

Méně příznivé hodnocení vyplývá z porovnání vývoje ukazatelů efektivnosti odvětví v časové řadě 2003-07 (tab. T7.1/02): vysoký podíl mezispotřeby na produkci odvětví (72 %; v EU 15 je dosahováno přibližně 50 %) a malá efektivnost produkce měřená jednak podílem hrubé přidané hodnoty na produkci odvětví (dlouhodobá stagnace průměrně 28 %, v EU 15 cca 50 %), jednak podílem čisté přidané hodnoty na produkci odvětví (na úrovni zhruba 17 %, s výjimkou produkčně mimořádného roku 2004).

Do vývoje ekonomiky odvětví se promítají pozitivní trendy v růstu podpor. Během posledních 5 let dosáhly podpory téměř 22 % hodnoty produkce odvětví, což mělo za následek strmý nárůst podílu produkčních podpor na důchodu z faktorů, a tedy i vzrůstající závislost ekonomických výsledků odvětví na výši podpor.

Velmi dobré výsledky odvětví za rok 2007 byly tedy podmíněny zejména úrovní produkčních podpor a příznivým cenovým vývojem.

Nicméně dosavadní pozitivní ekonomický vývoj odvětví zemědělství může být v nedaleké budoucnosti ohrožen několika faktory. ČR se blíží k dosažení 100% úrovně přímých plateb EU (podle předpokladu bude tato úroveň dosažena v roce 2010). Podpory v dalším období pravděpodobně neporostou. Nelze dlouhodobě očekávat ani současný příznivý cenový vývoj. Z těchto důvodů dosavadní pozitivní vývoj ekonomiky odvětví, pokud nebude podpořen i růstem ukazatelů efektivnosti, nelze považovat za dostatečný.

Hlavním faktorem trvalé udržitelnosti českého zemědělství se v budoucnu stane problém zvyšování konkurenceschopné pozice českého zemědělství v rámci jednotného trhu EU i na světových trzích a snižování závislosti ekonomických výsledků odvětví na úrovni podpor.

¹¹⁰ V roce 2006: SAPS 35 % + národní doplňkové platby 30 %, tj. 65 % úrovně EU, v roce 2007: SAPS 40 % + národní doplňkové platby 30 %, tj. 70 % úrovně EU.

T7.1/01 - Souhrnný zemědělský účet (mil. Kč)

Kód	Ukazatel	Základní běžné ceny					Meziroční index 2007/06
		2003	2004	2005	2006 ¹⁾	2007 ²⁾	
10	Rostlinná produkce	43 927	63 011	49 962	48 876	65 508	134,0
13	Živočišná produkce	46 376	48 868	47 698	46 700	48 291	103,4
15	Produkce zemědělských služeb	1 335	1 451	2 164	2 346	2 323	99,0
16	Zemědělská produkce	91 638	113 330	99 825	97 922	116 122	118,6
17	Nezemědělské vedlejší činnosti (neoddělitelné)	2 033	2 422	3 068	3 164	3 957	125,1
18	Produkce zemědělského odvětví	93 671	115 752	102 893	101 086	120 078	118,8
19	Mezispotřeba celkem	66 082	75 897	75 600	76 536	86 791	113,4
20	Hrubá přidaná hodnota	27 589	39 855	27 293	24 550	33 288	135,6
21	Spotřeba fixního kapitálu	10 804	11 813	12 992	12 941	13 199	102,0
22	Čistá přidaná hodnota	16 785	28 042	14 300	11 609	20 089	173,0
23	Náhrady zaměstnancům	18 840	19 160	20 153	20 585	21 018	102,1
24	Ostatní daně na výrobu	3 932	4 215	1 564	1 464	1 539	105,1
25	Ostatní dotace na výrobu	7 271	7 158	19 025	21 680	20 446	94,3
26	Důchod z faktorů	20 123	30 985	31 762	31 825	38 997	122,5
27	Čistý provozní přebytek/Smíšený důchod	1 283	11 825	11 608	11 240	17 979	160,0
28	Předepsané pachtovné a ostatní nájemné z nemovitostí	2 134	2 569	3 056	3 245	3 445	106,2
29	Nákladové úroky	2 061	1 388	1 522	1 495	1 563	104,6
30	Výnosové úroky	448	691	579	710	738	103,9
31	Podnikatelský důchod	-2 463	8 558	7 609	7 210	13 708	190,1
	Počet pracovníků v zemědělství - AWU ³⁾ (tis. osob)	150,6	144,7	152,0	147,9	144,7	97,8
	Důchod z faktorů na 1 pracovníka (tis. Kč/AWU)	134	214	209	215	-	-

1) Semidefinitivní údaje.

2) Předběžné údaje.

3) AWU = Annual Working Unit = 1 přepočtený pracovník s roční pracovní kapacitou 1 800 hod.

Pramen: ČSÚ

Zpracoval: I. Foltýn, I. Zedníčková (VÚZE)

T7.1/02 - Podílové ukazatele SZÚ (%)

Ukazatel	2003	2004	2005	2006	2007
Produkce zemědělského odvětví (PRO)	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Podíl rostlinné produkce na PRO	46,90	54,44	48,56	48,35	54,55
Podíl živočišné produkce na PRO	49,51	42,22	46,36	46,20	40,22
Podíl mezispotřeby na PRO	70,55	65,57	73,47	75,71	72,28
Podíl hrubé přidané hodnoty na PRO	29,45	34,43	26,53	24,29	27,72
Podíl odpisů na PRO	11,53	10,21	12,63	12,80	10,99
Podíl čisté přidané hodnoty na PRO	17,92	24,23	13,90	11,48	16,73
Podíl náhrad zaměstnancům na PRO	20,11	16,55	19,59	20,36	17,50
Podíl ostatních dotací na výrobu na PRO	7,76	6,18	18,49	21,45	17,03
Podíl důchodu z faktorů na PRO	21,48	26,77	30,87	31,48	32,48
Podíl ostatních dotací na výrobu na důchodu z faktorů	36,13	23,10	59,90	68,12	52,43

Pramen: Výpočty VÚZE

Zpracoval: I. Foltýn, I. Zedníčková (VÚZE)

Dynamiku vývoje českého zemědělství v rámci EU 27 v roce 2007 lze dokumentovat na základě oficiálního srovnání výsledků Souhrnného zemědělského účtu (2. odhad za rok 2007 z února 2008) za všechny členské státy EU publikovaných každoročně statistickým úřadem EU (Eurostat). Podle meziroční změny 2007/06 ukazatele „indikátor A“ v reálných cenách (tj. po eliminaci inflace), který představuje vyprodukovaný čistý roční důchod odvětví zemědělství v nákladech faktorů (práce, půda, kapitál) v přepočtu na 1 AWU (tj. 1 pracovníka se 100% pracovní kapacitou v zemědělské výrobě), obsadila ČR třetí pozici (meziroční nárůst o 20,9%) za Litvou (39,3%) a Estonskem (22,5 %). Podobně i v meziroční dynamice změny „hodnoty zemědělské produkce v reálných cenách“ obsadila ČR třetí příčku (nárůst o 15,6 %) za Polskem (17,9%) a Litvou (17,0 %).

Vývoj vybraných ukazatelů českého zemědělství v kontextu s vývojem zemědělství v okolních zemích středoevropského regionu za poslední 4 roky ilustruje tab. T7.1/03.

T7.1/03 - Srovnání vybraných ukazatelů SZÚ za ČR s okolními státy EU (meziroční změny v %)

Ukazatel	ČR			Polsko			Rakousko		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Zemědělská produkce celkem	-10,8	-0,9	15,6	-2,6	2,3	17,9	-9,7	2,8	9,4
Rostlinná produkce	-15,2	-0,3	30,6	-8,9	4,8	29,1	-19,6	3,3	22,5
Živočišná výroba	-7,6	-1,9	0,2	4,1	-0,1	6,0	-1,7	3,1	-0,4
Mezispotřeba	-4,2	0,0	10,8	-2,1	2,5	16,3	-1,5	1,9	9,0
Hrubá přidaná hodnota	-23,3	-3,3	30,5	-3,3	2,0	20,1	-18,6	4,0	10,0
Ostatní provozní podpory	114,3	12,4	-7,6	-12,9	20,2	-10,6	29,3	-0,3	-4,6
Čistá přidaná hodnota	-4,9	0,2	18,2	-2,7	7,9	17,0	-7,4	3,9	7,3
Pracovníci v zemědělství	-8,5	-5,7	-2,2	-2,2	-2,4	2,8	-0,7	-2,2	-1,4
Důchod z faktorů na AWU (indikátor A)	4,0	6,3	20,9	-0,5	10,6	13,7	-6,8	6,2	8,8
Indikátor A k roku 2000 (rok 2000 = 100)	110,5	152,3	186,2	192,5	180,7	213,2	96,2	114,3	129,7

Ukazatel	Slovensko			Německo			Maďarsko		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Zemědělská produkce celkem	-11,2	-6,4	1,2	-13,6	2,8	10,0	-12,1	2,9	-1,5
Rostlinná produkce	-18,2	-7,0	7,9	-21,4	4,0	17,2	-16,4	4,2	1,9
Živočišná výroba	-9,9	-8,1	-7,6	-5,7	1,9	3,7	-6,3	1,5	-6,0
Mezispotřeba	-8,5	-5,2	0,4	-0,8	3,5	9,6	-8,7	1,9	2,2
Hrubá přidaná hodnota	-17,0	-9,7	3,2	-30,3	1,4	10,9	-17,5	4,3	-7,5
Ostatní provozní podpory	16,4	18,5	-0,4	307,5	4,4	-1,1	-3,2	-2,7	6,2
Čistá přidaná hodnota	-16,5	-1,6	4,1	-7,6	3,0	10,9	-20,5	2,6	-5,5
Pracovníci v zemědělství	-1,8	-3,3	-4,7	-2,9	-2,2	-1,4	-1,5	-1,6	-4,5
Důchod z faktorů na AWU (indikátor A)	-14,9	1,8	9,2	-4,9	5,1	12,5	-19,3	4,3	-1,0
Indikátor A k roku 2000 (rok 2000 = 100)	107,3	123,0	161,5	117,2	119,7	132,9	107,5	160,5	144,8

Pramen: Eurostat „Statistics in Focus“, 2008, č. 24

Zpracoval: I. Foltýn, I. Zedníčková (VÚZE)

České zemědělství dosáhlo v roce 2007 meziročně nejvyšší dynamiku ze všech sledovaných zemí v reálných hodnotách ukazatelů rostlinná produkce, hrubá přidaná hodnota, čistá přidaná hodnota a důchod z faktorů na AWU. Vývoj indikátoru A v roce 2007 vzhledem k roku 2000 signalizuje nejvyšší dynamiku u Polska a následně pak u ČR, přičemž ČR vykazuje rovnoměrnější růst tohoto ukazatele než Polsko.

7.2 Ekonomické výsledky zemědělských podniků

Ekonomické výsledky zemědělských podniků byly zpracovány s využitím výběrového šetření zemědělské účetní datové sítě FADN CZ za roky 2005 a 2006. Stav a vývoj základních ekonomických ukazatelů zemědělských podniků je prezentován ze dvou hledisek. Prvním hlediskem je meziroční porovnání celopodnikových výsledků analyzovaných z dat účetních závěrek podniků právnických osob a daňové evidence podniků fyzických osob. Druhým hlediskem je porovnání podnikových výsledků ze zemědělských činností tříděných podle právních forem podniků právnických osob, výměry obhospodařované zemědělské půdy podniků fyzických osob, podle typů LFA, výrobního zaměření a ekonomické velikosti. Výsledky, které dokládají úroveň hospodaření podle typů LFA, výrobního zaměření a ekonomické velikosti, jsou agregovány za podniky právnických i fyzických osob celkem.

Z hlediska méně příznivých oblastí byly podniky klasifikovány následujícím způsobem:

- Horská oblast (H) = více než 50 % výměry z. p. v LFA horská.
- Jiné než horské LFA (O) = více než 50 % výměry z. p. v LFA ostatní a specifické, pokud H je menší než 50 %.
- Částečné zastoupení LFA (Z) = zastoupení LFA, které nevyhovuje klasifikaci H nebo O.
- Oblast mimo LFA (N) = 100 % výměry z. p. mimo LFA (produkční oblasti).

Výsledné ekonomické ukazatele jsou vyjádřeny v přepočtu na 1 ha z. p., případně na 1 AWU.

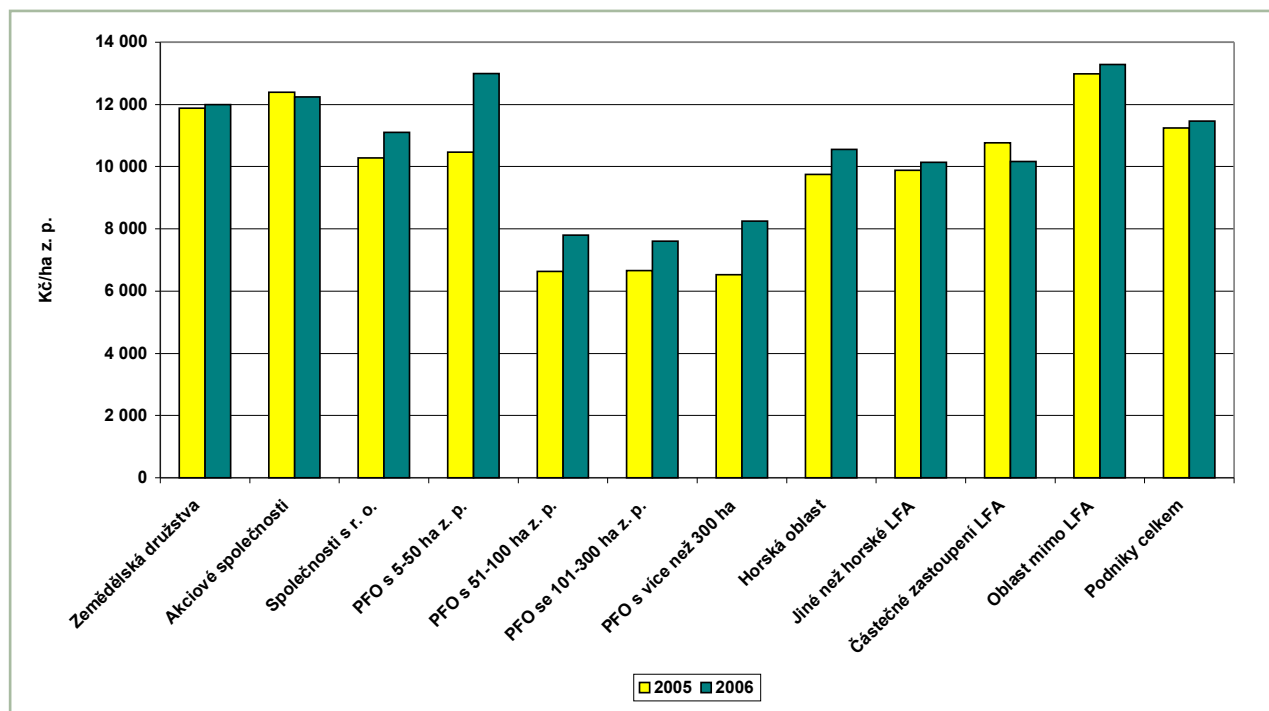
7.2.1 Celkové hospodářské výsledky zemědělských podniků

Výsledky získané z účetních výkazů PPO a daňové evidence PFO za souhrn všech podnikových činností byly uspořádány do ekonomických kategorií odvozených ze struktury standardního výstupu EU. Jejich úroveň dokumentují příl. tab. 7.2/01-03 (ukazatel A, vysvětlivky jsou uvedeny v legendě k tabulkám).

Přidaná hodnota, výsledek hospodaření

Čistá přidaná hodnota je základní ekonomický ukazatel, který charakterizuje ekonomický přínos dosažený z produkce zemědělského podniku po zaúčtování provozních dotací, provozních daní a odpisů dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku. Graf T7.2/01 vyjadřuje úroveň a meziroční vývoj čisté přidané hodnoty v jednotlivých skupinách PPO a PFO včetně podniků hospodařících v méně příznivých oblastech.

Graf T7.2/01 - Čistá přidaná hodnota za souhrn podnikových činností



Pramen: Síť testovacích podniků FADN CZ

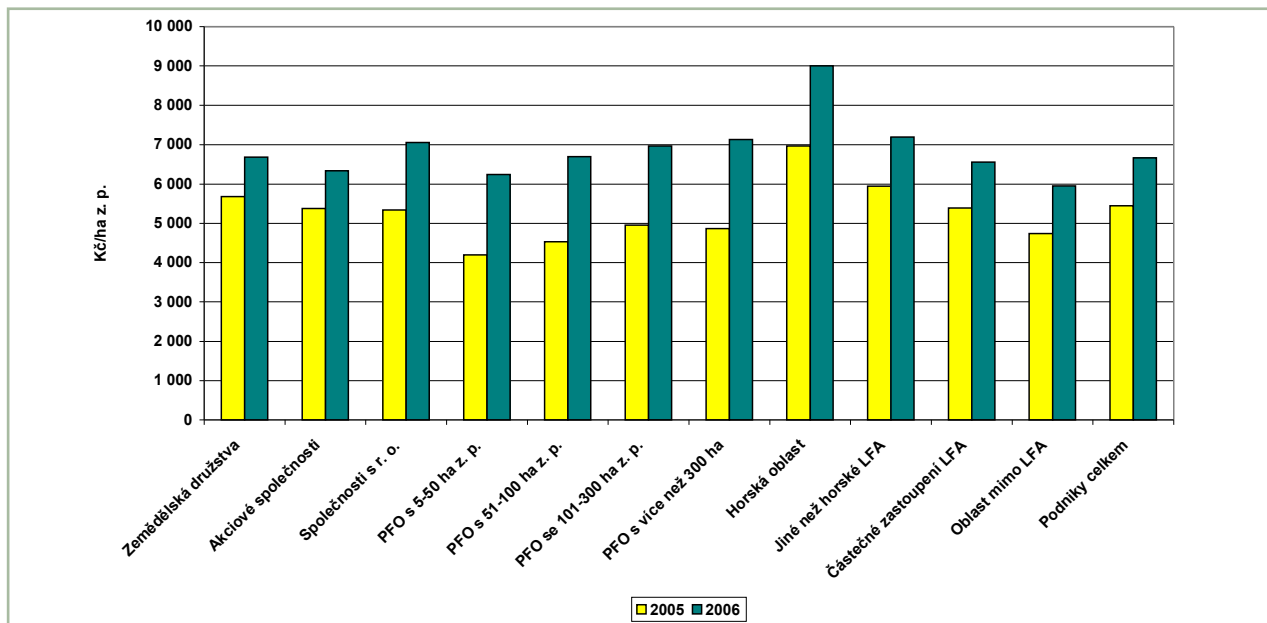
Zpracoval: J. Špička, M. Vojtíšek (VÚZE)

Průměrná úroveň čisté přidané hodnoty v roce 2006 dosáhla 11 473 Kč/ha z. p. a v porovnání s rokem 2005 se zvýšila o 227 Kč (2,0 %). Nejvyššího meziročního nárůstu čisté přidané hodnoty dosáhly podniky fyzických osob s výměrou 5-50 ha z. p. (24,1 %), k poklesu došlo u akciových společností a u podniků v oblastech s částečným zastoupením LFA. Podniky hospodařící mimo LFA dosáhly průměrného růstu ČPH 2,3 %.

V meziročním vývoji čisté přidané hodnoty se odrazil vývoj vstupů do zemědělství a cen placených zemědělským výrobcům. Cenové indexy ČSÚ za rok 2006 dokumentují meziroční zvýšení CZV o 2,2 % za současného nárůstu cen vstupů o 1,6 %. Nepříliš výrazné zvýšení čisté přidané hodnoty je také výsledkem nižší úrovně zemědělské produkce v roce 2006 proti roku 2005 podle SZÚ.

Klíčovým faktorem, který ovlivnil vývoj čisté přidané hodnoty, byly dotace provozního charakteru. Jejich objem vzrostl ve všech uvedených skupinách podniků (graf T7.2/02).

Graf T7.2/02 - Provozní dotace za souhrn podnikových činností

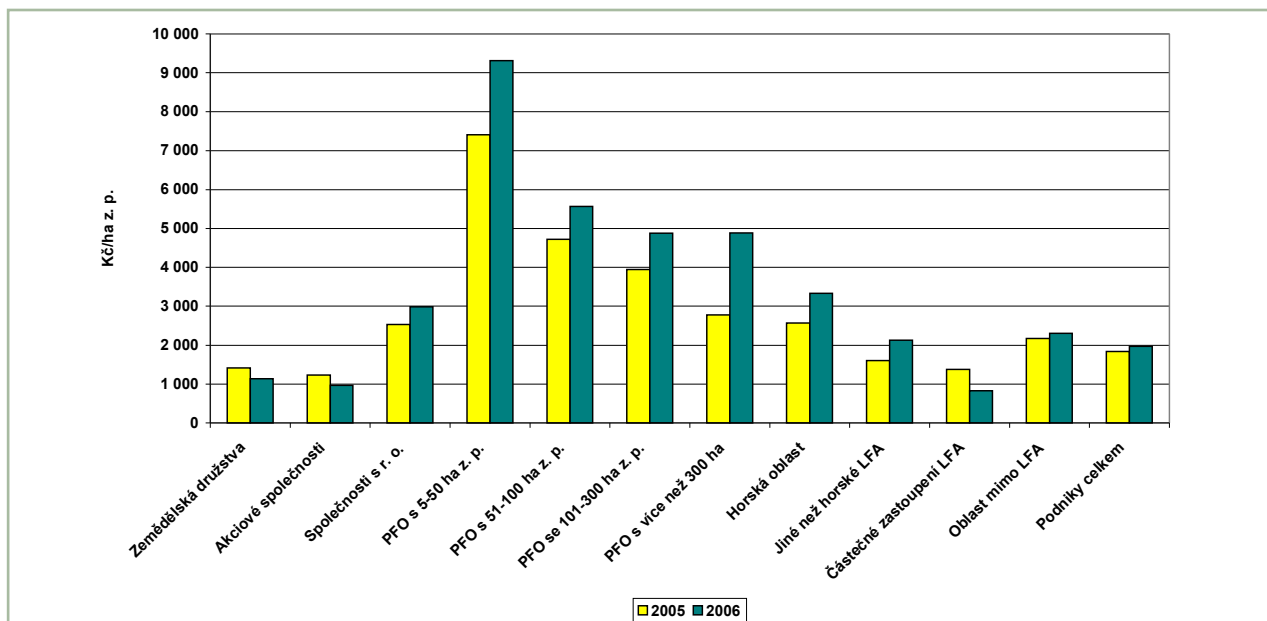


Pramen: Síť testovacích podniků FADN CZ
Zpracoval: J. Špička, M. Vojtíšek (VÚZE)

Průměrná úroveň dotací za celý soubor podniků dosáhla v roce 2006 hodnoty 6 669 Kč/ha z. p. a meziročně se zvýšila o 1 229 Kč/ha z. p., tj. o 22,6 %. Objem provozních dotací představoval v roce 2006 podíl 17,4 % z hrubého příjmu (výkony včetně tržeb za prodej zboží + dotace provozní), což je o 2,6 p. b. více než v roce 2005. Provozní dotace vykázané PFO byly v roce 2006 o 5,2 % vyšší než u PPO. Kromě individuálních schopností podnikatelských subjektů získat dotace se do údajů promítá odlišný postup při pořizování dat v účetnictví a v daňové evidenci (v účetnictví uznané nároky PPO, v daňové evidenci vyplacené uznané nároky PFO). V rozložení provozních dotací se promítá i zařazení podniků do jednotlivých typů méně příznivých oblastí. Průměrné hodnoty dotací uvedené ve skupinách podniků hospodařících v rozdílných oblastech klesají od horské oblasti k produkčně intenzivním oblastem, což odpovídá diferenciaci sazby dotací podle typu LFA.

Vývoj čisté přidané hodnoty v roce 2006 dal jednoznačný základ pro zlepšení výsledku hospodaření. Graf T7.2/03 uvádí výsledek hospodaření před zdaněním, který je u podniků fyzických osob vyjádřen rozdílem příjmů a výdajů započitatelných do základu daně z příjmů.

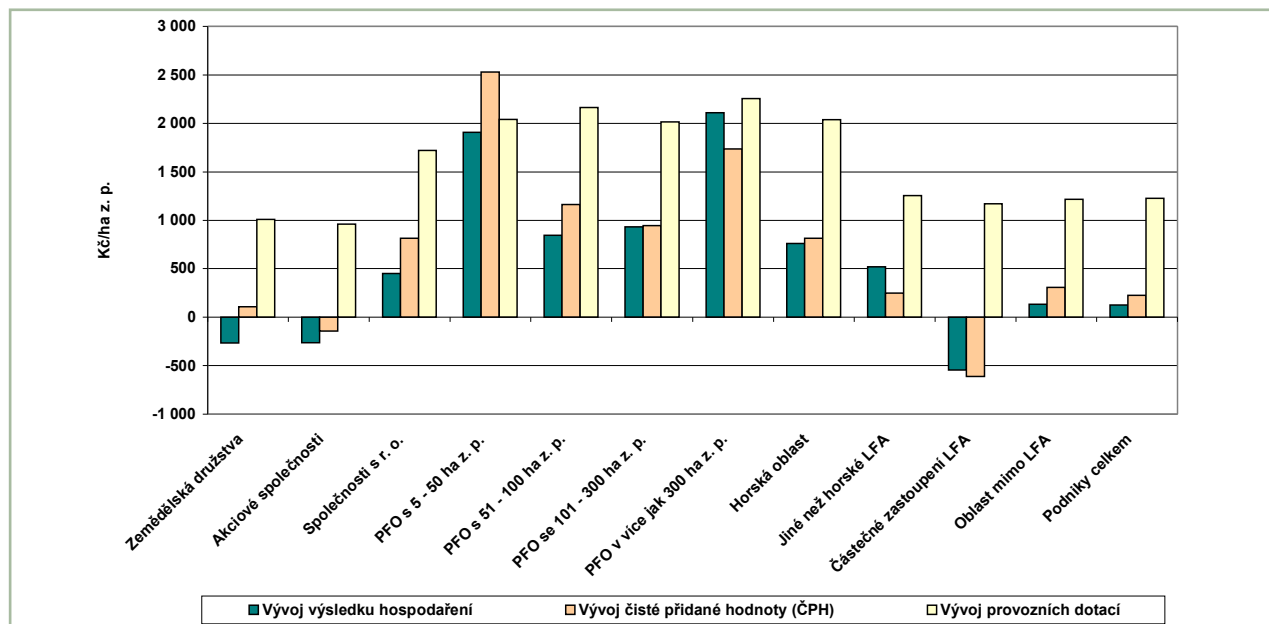
Graf 7.2/03 - Výsledek hospodaření před zdaněním



Pramen: Síť testovacích podniků FADN CZ
Zpracoval: J. Špička, M. Vojtíšek (VÚZE)

Celý soubor podniků vykázal v roce 2006 průměrný zisk 1 967 Kč/ha z. p. s meziročním nárůstem 127 Kč (6,9 %). Rozložení výsledku hospodaření do skupin podniků je v obou letech obdobné a relativně věrně kopíruje meziroční změnu čisté přidané hodnoty (viz graf T7.2/04). Uvedený graf dokumentuje strukturu meziročního vývoje výsledku hospodaření z hlediska jeho základních ekonomických kategorií.

Graf 7.2/04 - Meziroční vývoj výsledku hospodaření, ČPH a provozních dotací



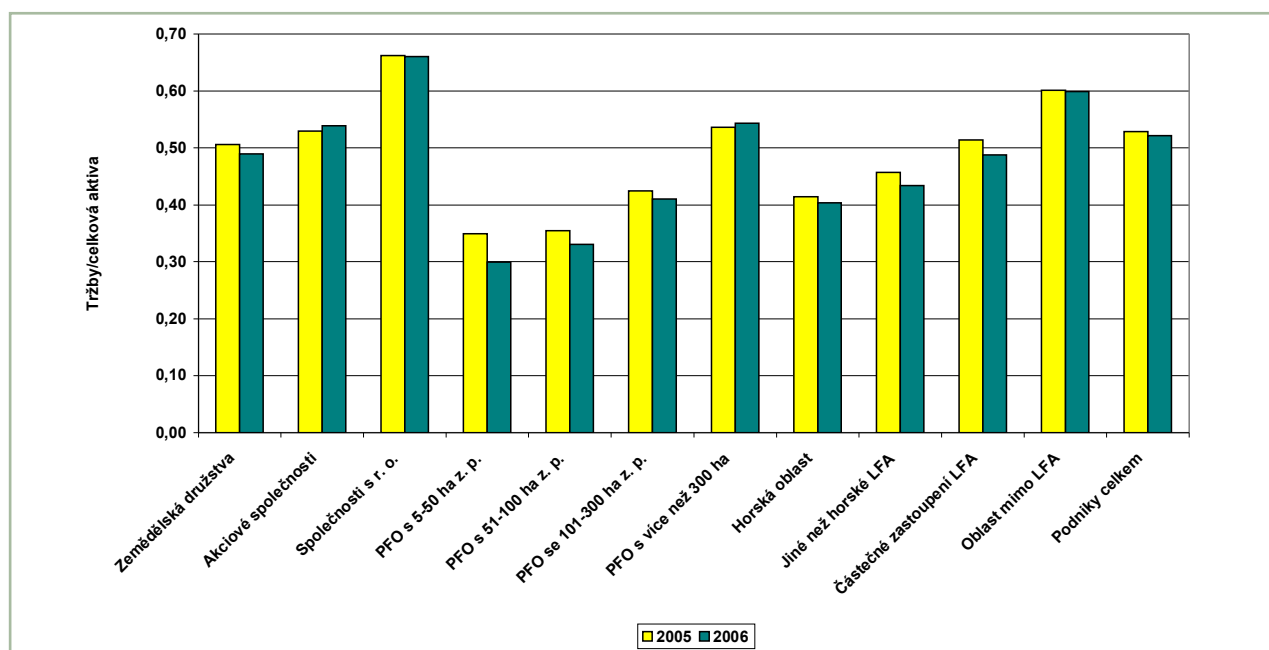
Pramen: Síť testovacích podniků FADN CZ
Zpracoval: J. Špička, M. Vojtěšek (VÚZE)

Uvedené údaje potvrzují dominantní vliv provozních dotací na dosaženou úroveň výsledku hospodaření u všech skupin podniků.

Majetek a kapitál

Vývoj objemu majetku oceněného v zůstatkových cenách účetnictví a daňové evidence v letech 2005-06 je uveden v příl. tab. 7.2/01-03. V rámci všech sledovaných podniků došlo k nárůstu objemu celkového majetku o 3,6 %. Pro vyhodnocení aktivity ve využití majetku byl zvolen ukazatel obrátu celkových aktiv (poměr tržeb k celkovým aktivům), který je indikátorem podnikatelské aktivity a efektivity zhodnocování stálých i oběžných aktiv ve výrobní činnosti podniku. Vývoj obrátu celkových aktiv vyjadřuje graf T7.2/05.

Graf T7.2/05 - Obrát celkových aktiv za souhrn podnikových činností

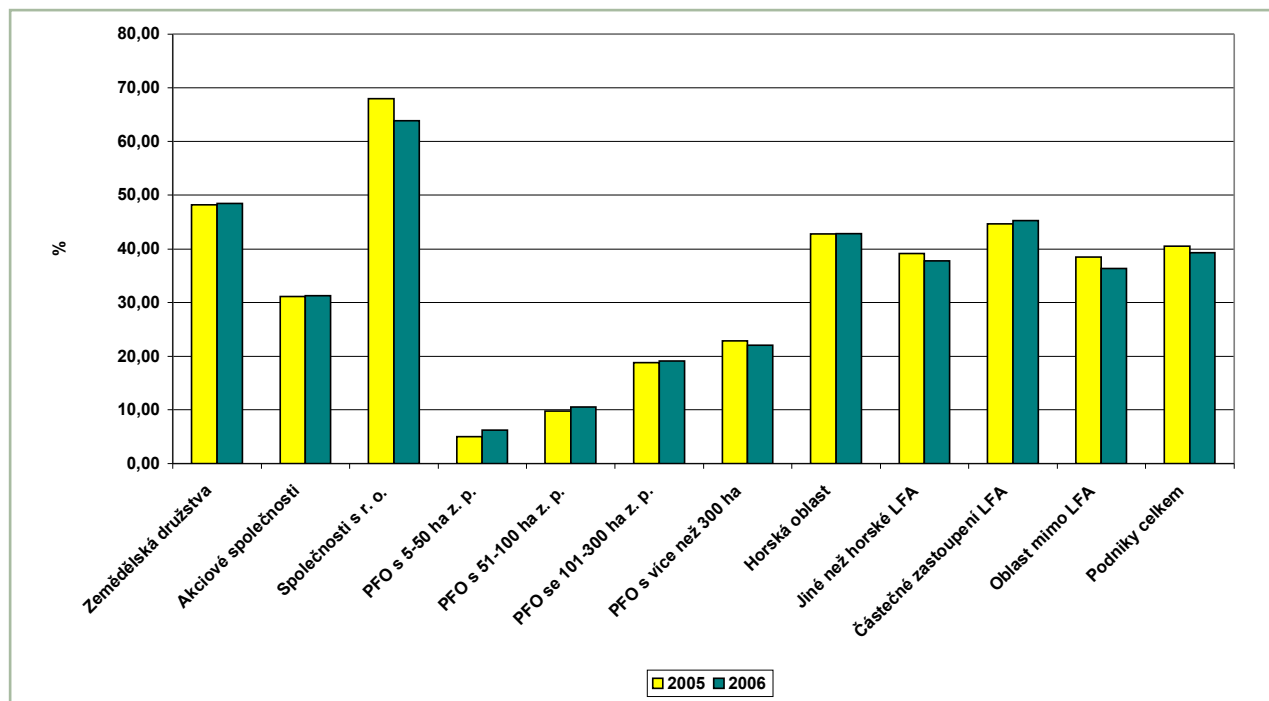


Pramen: Síť testovacích podniků FADN CZ
Zpracoval: J. Špička, M. Vojtěšek (VÚZE)

Průměrná hodnota koeficientu obratu celkových aktiv souboru podniků byla v roce 2006 jen mírně nižší než v roce 2005 (pokles z 0,53 na 0,52). V jednotlivých skupinách podniků došlo převážně k nevýznamnému meziročnímu pohybu ukazatele. Ačkoliv podniky disponují relativně větším objemem majetku, efektivnost jeho využití se výrazně nezměnila. Vyšší podnikatelská aktivita podniků právnických osob se projevila v celkově vyšší hodnotě koeficientu obratu celkových aktiv v porovnání s podniky fyzických osob.

Struktura kapitálu byla podrobena analýze pomocí ukazatele míry zadluženosti, vyjádřené procentuálním zastoupením cizího kapitálu na celkovém kapitálu. Graf T7.2/06 znázorňuje průměrné hodnoty míry zadluženosti dosažené ve sledovaných skupinách podniků.

Graf T7.2/06 - Míra zadluženosti za souhrn podnikových činností

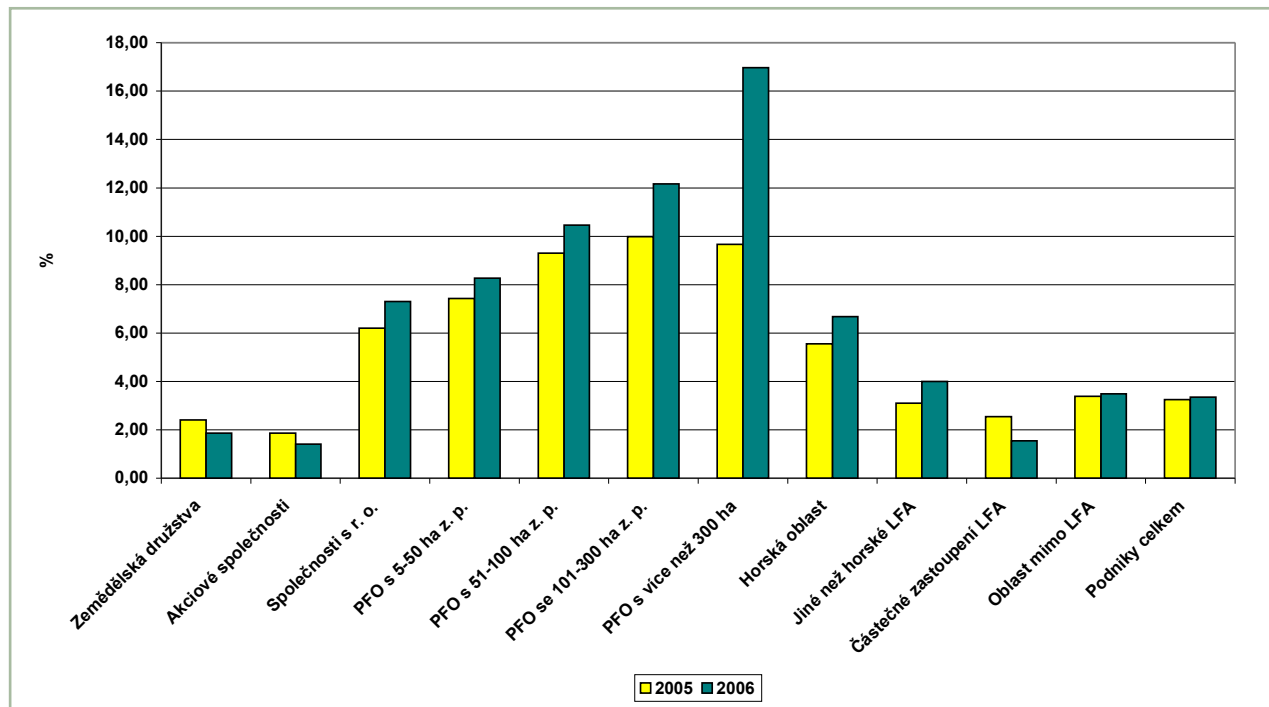


Pramen: Sítí testovacích podniků FADN CZ
Zpracoval: J. Špička, M. Vojtěšek (VÚZE)

Podniková míra zadluženosti dosáhla v roce 2006 průměrné hodnoty 39,3 %, což znamená snížení o 1,2 p. b. v porovnání s rokem 2005. Výsledek potvrzuje trend pozvolného snižování zadluženosti zemědělských podniků. Vysokou míru zadluženosti vykazují stabilně společnosti s ručením omezeným, což vyplývá z relativně nižšího objemu jejich vlastního kapitálu (nízký objem vlastního kapitálu vychází z právního postupu uplatňovaného při založení těchto společností z hlediska výše povinného základního kapitálu). Podniky fyzických osob operují s vyšším podílem vlastního kapitálu, a proto je míra jejich zadlužení výrazně menší než u obchodních společností a zemědělských družstev.

Pro vyjádření úrovně zhodnocení vlastního i celkového kapitálu byl zvolen ukazatel výnosnosti celkového kapitálu kalkulovaného jako poměr výsledku hospodaření k celkovému kapitálu. V ukazateli výnosnosti celkového kapitálu se odráží souhrnný vliv aktivity, zadluženosti a likvidity. Graf T7.2/07 dokumentuje průměrné hodnoty ukazatele dosažené v uvedených skupinách podniků.

Graf T7.2/07 - Výnosnost celkového kapitálu za souhrn podnikových činností



Pramen: Síť testovacích podniků FADN CZ

Zpracoval: J. Špička, M. Vojtíšek (VÚZE)

V roce 2006 vykázaly podniky průměrnou výnosnost celkového kapitálu 3,4 % (tj. meziročně se zvýšila pouze o 0,1 p. b.). Pozitivním jevem je dosažení kladné výnosnosti celkového kapitálu ve všech uvedených skupinách podniků. Efektivnějšího zhodnocení vloženého kapitálu dosahují podniky fyzických osob, tj. převážně menší podniky.

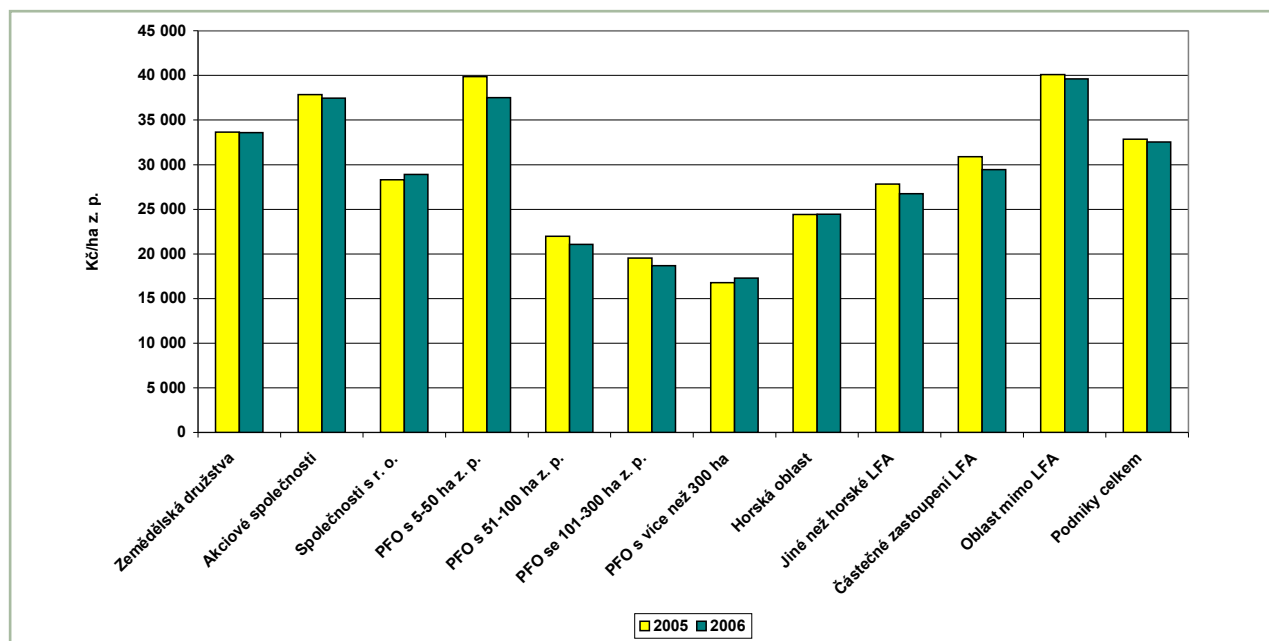
7.2.2 Ekonomické výsledky zemědělských podniků podle standardního výstupu EU

Metodika standardního výstupu EU byla použita pro analýzu úrovně dosažených výsledků ze zemědělských činností a vyjádření jejich meziročního vývoje. Standardní výstup EU přebírá údaje zjištěné v účetnictví a daňové evidenci, ovšem zahrnuje pouze činnosti vymezené jako zemědělské. Zohledněny nejsou všechny operace zejména finanční a mimořádné povahy a metodika vylučuje i rezervy a opravné položky. Jednotlivé ekonomické kategorie mají samostatnou metodiku a nejsou plně kompatibilní s kategoriemi odvozenými z celopodnikových účetních výkazů a daňové evidence. Výsledky kalkulované s využitím ukazatelů standardního výstupu jsou uvedeny v příl. tab. 7.2/01-05 (ukazatel B).

Výsledky zemědělských podniků podle právních forem a méně příznivých oblastí

Výchozí ekonomickou kategorií v metodice standardního výstupu je celková produkce. Průměrné hodnoty celkové produkce uvádí graf T7.2/08.

Graf T7.2/08 - Celková produkce podle standardního výstupu EU



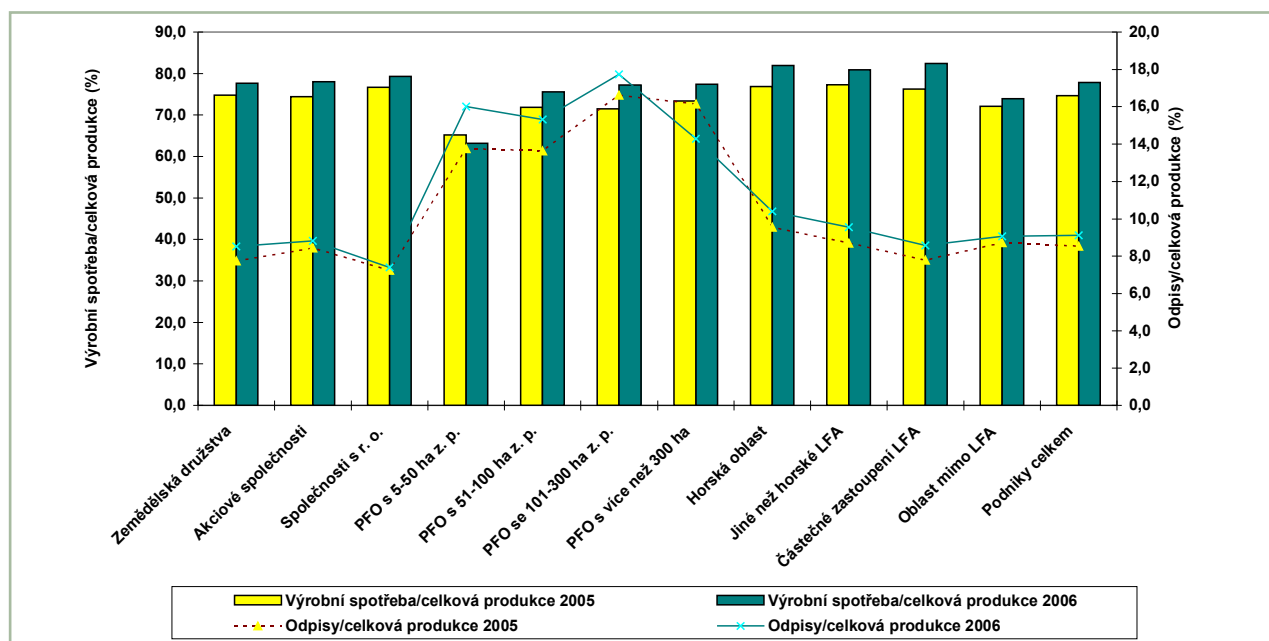
Pramen: Síť testovacích podniků FADN CZ
Zpracoval: J. Špička, M. Vojtěšek (VÚZE)

V roce 2006 byla celková produkce v hodnotovém vyjádření o 318 Kč/ha z. p. (o 0,97 %) nižší než v roce 2005. Rozdíl v celkové produkci však není výrazný. Diference v objemech celkové produkce mezi sledovanými skupinami podniků naznačují různou úroveň intenzity zemědělské výroby u jednotlivých právních forem podniků i mezi méně příznivými oblastmi.

Dosažená úroveň celkové produkce společně s efektivním využíváním vstupů ovlivňuje výši přidané hodnoty. Na úrovni čisté přidané hodnoty se podílí v oblasti vstupů výrobní spotřeba a odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku.

Stejně jako v roce 2005 došlo i v roce 2006 k meziročnímu plošnému zhoršení efektivnosti využití rozhodujících nákladových druhů s přímým vlivem na čistou přidanou hodnotu (graf T7.2/09).

Graf T7.2/09 - Vývoj efektivnosti využití vstupů podle standardního výstupu EU

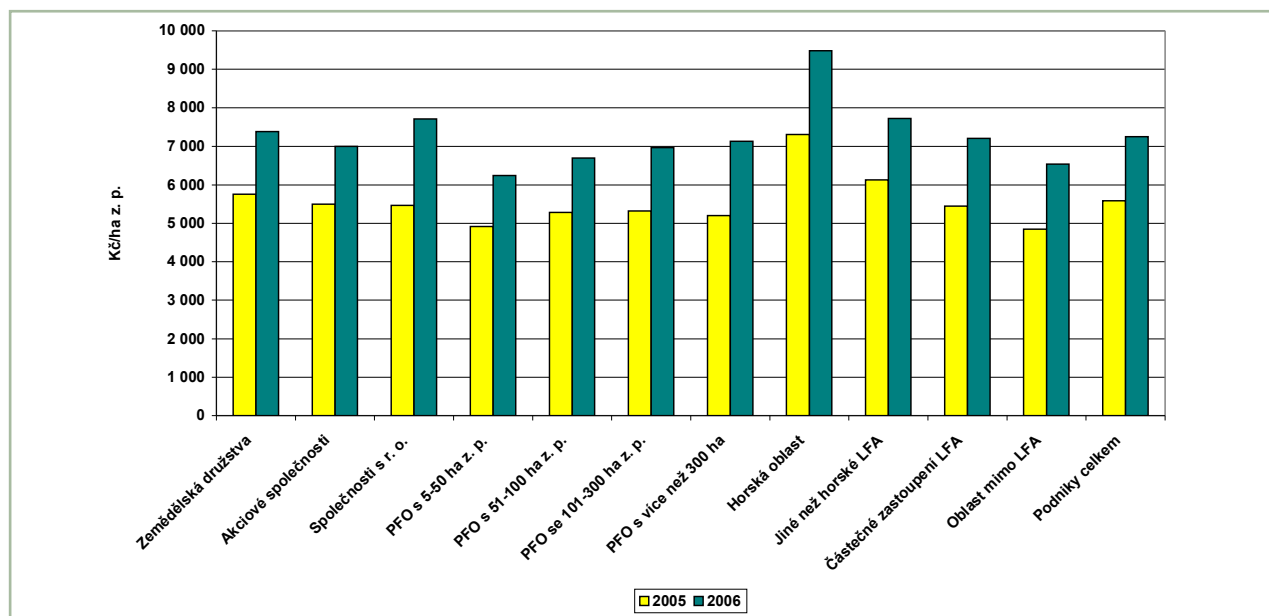


Pramen: Síť testovacích podniků FADN CZ
Zpracoval: J. Špička, M. Vojtěšek (VÚZE)

Průměrný podíl výrobní spotřeby k celkové produkci dosáhl v roce 2006 za výběrový soubor podniků hodnoty 77,9 % (meziroční zhoršení o 3,2 p. b.). Mírné zlepšení zaznamenaly pouze podniky fyzických osob o výměře 5-50 ha z. p. Efektivnost odpisů byla rovněž v roce 2006 v průměru nižší v porovnání s rokem 2005 (v roce 2006 představovaly odpisy 9,1 % hodnoty celkové produkce). Pozitivní vývoj byl dosažen jen ve skupině podniků fyzických osob s výměrou vyšší než 300 ha z. p.

Důchodovou pozici zemědělských podniků výrazně stimulovaly dotace provozního charakteru, jejichž vývoj zachycuje graf T7.2/10.

Graf T7.2/10 - Provozní dotace na zemědělské činnosti podle standardního výstupu EU



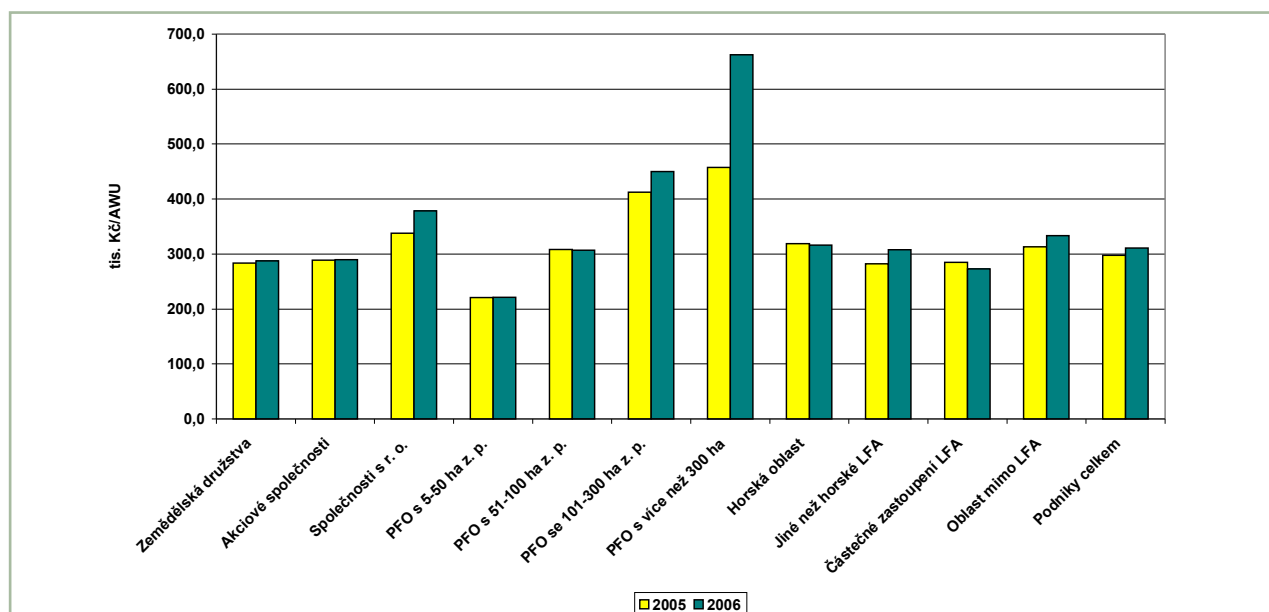
Pramen: Síť testovacích podniků FADN CZ
Zpracoval: J. Špička, M. Vojtíšek (VÚZE)

Výsledky roku 2006 potvrzují trend nárůstu dotací provozního charakteru v odvětví zemědělství. V celém souboru podniků byl zaznamenán meziroční nárůst objemu provozních dotací o 1 665 Kč/ha z. p., což představuje relativní zvýšení o 29,8 %. Zvýšení dotací v jednotlivých skupinách podniků se výrazně neodchyluje od uvedeného průměrného meziročního nárůstu.

Z hlediska méně příznivých oblastí jsou podniky v horských oblastech díky nepříznivým produkčním podmínkám každoročně největším příjemcem dotací. V roce 2006 bylo do horských oblastí alokováno 9 486 Kč/ha z. p. Vliv přírodního znevýhodnění na výši provozních dotací se projevuje v poklesu objemu provozních dotací od horských oblastí směrem k produkčně intenzivním oblastem ležícím mimo LFA.

Syntetickým ukazatelem standardního výstupu EU je čistá přidaná hodnota, která vyjadřuje souhrnný vliv celkové produkce, efektivnosti vstupů a provozních dotací. Její podíl na přepočteného pracovníka (resp. AWU) je jedním z indikátorů produktivity práce (graf T7.2/II).

Graf T7.2/II - Čistá přidaná hodnota ze zemědělských činností podle standardního výstupu EU

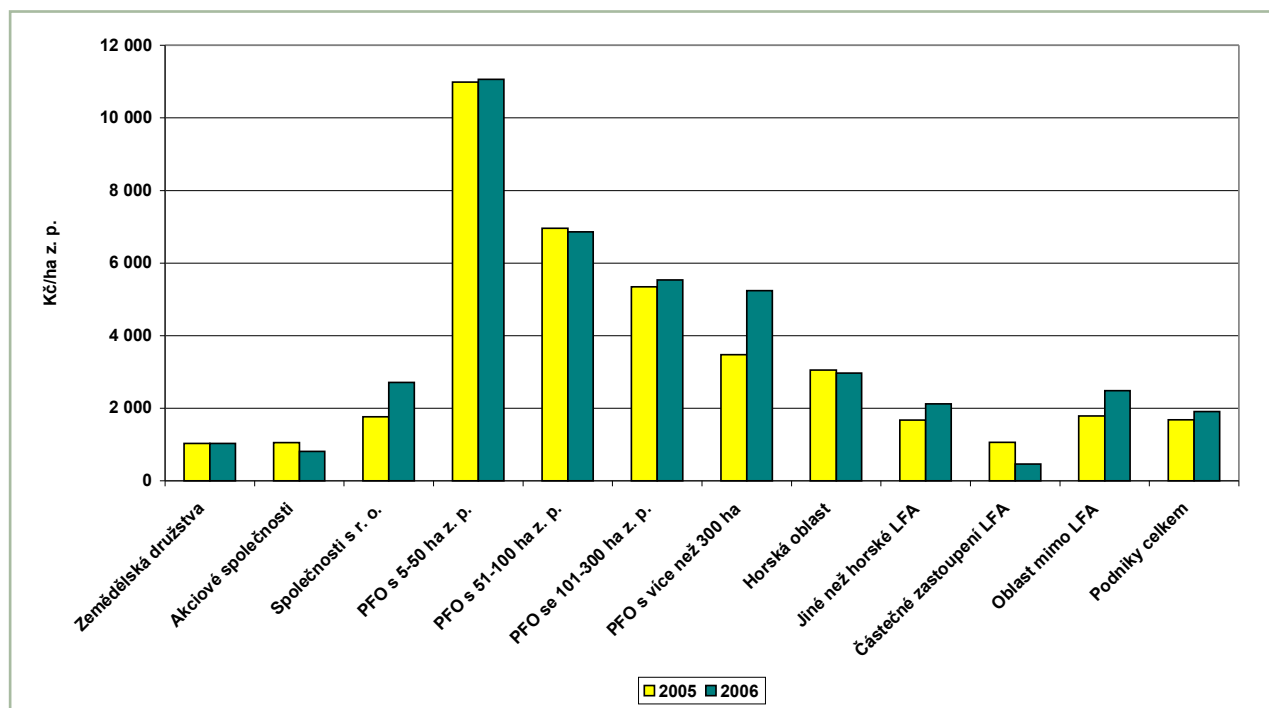


Pramen: Síť testovacích podniků FADN CZ
Zpracoval: J. Špička, M. Vojtíšek (VÚZE)

Za celý soubor podniků dosáhla průměrná čistá přidaná hodnota v roce 2006 úrovně 310,9 tis. Kč/AVU a meziročně zaznamenala nárůst o 12,9 tis. Kč, tj. o 4,3 %. Z hlediska vývoje let 2004-06 se úroveň čisté přidané hodnoty na AVU výrazně neodchyluje od hranice 300 tis. Kč/AVU. Nejdynamičtější zvýšení produktivity pracovních sil vykázaly podniky fyzických osob s výměrou vyšší než 300 ha z. p. (o 44,8 %).

Finálním ukazatelem výsledku za podnikové zemědělské činnosti je v metodice standardního výstupu důchod ze zemědělské činnosti. Graf T7.2/12 porovnává úroveň jeho dosažené hodnoty v přepočtu na 1 ha z. p.

Graf T7.2/12 - Důchod ze zemědělské činnosti podle standardního výstupu EU



Pramen: Síť testovacích podniků FADN CZ

Zpracoval: J. Špička, M. Vojtíšek (VÚZE)

Ve všech uvedených skupinách podnikatelských subjektů bylo dosaženo kladné hodnoty důchodu ze zemědělské činnosti. Průměrná výše důchodu ze zemědělské činnosti vzrostla v letech 2005-06 z 1 679 Kč/ha z. p. na 1 909 Kč/ha z. p., tj. o 13,7 %. Nejvyšší úroveň důchodu ze zemědělské činnosti dosáhly podniky fyzických osob s výměrou 5-50 ha z. p. Podniky právnických osob vykázaly v roce 2006 v průměru o 80,1 % nižší důchod ze zemědělské činnosti (v přepočtu na ha z. p.) než podniky fyzických osob (viz příl. tab. 7.2/01-02).

Údaje o vývoji důchodu ze zemědělské činnosti v méně příznivých oblastech včetně klíčových determinantů uvádí tab. T7.2/01, která obsahuje výsledky za PPO a PFO celkem.

T7.2/01 - Meziroční vývoj důchodu ze zemědělské činnosti¹⁾ (Kč/ha z. p.)

Ukazatel standardního výstupu EU	H ²⁾	O ³⁾	Z ⁴⁾	N ⁵⁾	Celkem
Celková produkce	8	-1 097	-1 460	-474	-318
Produkce RV	-364	314	-1 322	296	273
Produkce ŽV	-290	-1 164	236	-1 174	-672
Ostatní produkce	662	-247	-374	404	81
Výrobní spotřeba	1 259	107	726	383	796
Dotace provozní	2 181	1 587	1 762	1 687	1 665
Daně provozní	11	-22	-30	8	-1
Hrubá příd. hodnota	919	405	-393	822	552
Odpisy	207	133	119	91	163
Čistá příd. hodnota	712	272	-511	730	389
Osobní náklady	282	-335	-163	-116	-94
Pachtovné	54	10	25	1	54
Nákladové úroky	194	236	234	178	210
Dotace investiční	-263	83	8	26	11
Daně investiční	0	0	0	0	0
Důchod ze zemědělské činnosti	-82	445	-600	693	230

1) Rok 2006 minus rok 2005.

2) Horská oblast (více než 50 % z. p. v H).

3) Jiné než horské LFA (více než 50 % z. p. v O a S, pokud H bude menší než 50 %).

4) Částečné zastoupení LFA (zastoupena z. p. v LFA, ale nezařazena do H nebo O).

5) Oblast mimo LFA (100 % z. p. mimo LFA).

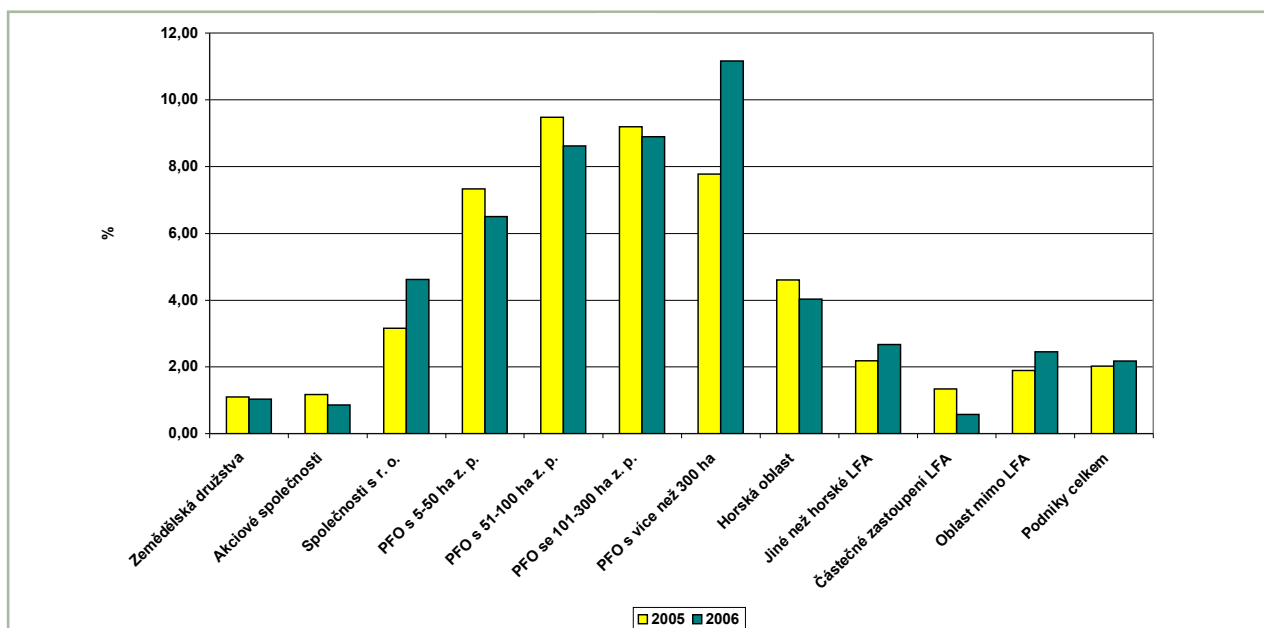
Pramen: Síť testovacích podniků FADN CZ

Zpracoval: J. Špička, M. Vojtěšek (VÚZE)

Hlavní příčinou meziročního zvýšení důchodu ze zemědělské činnosti byl nárůst provozních dotací v porovnání s relativně malým poklesem celkové zemědělské produkce. Pozitivní vliv provozních dotací byl snížen vyšší úrovní výrobní spotřeby a vyšším čerpáním externích faktorů, především nákladových úroků, což koresponduje s meziročním nárůstem čerpání úvěrů zemědělskými podniky. Výrazný pokles důchodu ze zemědělské činnosti v oblastech s částečným zastoupením LFA byl způsoben zejména snížením produkce rostlinné výroby.

Důchod ze zemědělské činnosti přímo ovlivnil výnosnost celkového kapitálu (celkového majetku). Graf T7.2/13 uvádí její rozložení v jednotlivých sledovaných skupinách podniků.

Graf T7.2/13 - Výnosnost celkového kapitálu za zemědělské činnosti podle standardního výstupu EU



Pramen: Síť testovacích podniků FADN CZ

Zpracoval: J. Špička, M. Vojtěšek (VÚZE)

Průměrná výnosnost celkového kapitálu podle standardního výstupu dosáhla v roce 2006 hodnoty 2,2 %. V porovnání s rokem 2005 vzrostl tento ukazatel o 0,2 p. b. Ve skupině podniků právnických osob byla potvrzena dobrá úroveň hospodaření společností s ručením omezeným, u podniků fyzických osob dosáhly nejvýraznějšího meziročního nárůstu výnosnosti celkového kapitálu podniky fyzických osob s výměrou nad 300 ha z. p. Kladná meziroční změna důchodu ze zemědělské činnosti byla příčinou pozitivní změny ve výnosnosti celkového kapitálu u podniků v jiných než horských LFA a v oblastech mimo LFA.

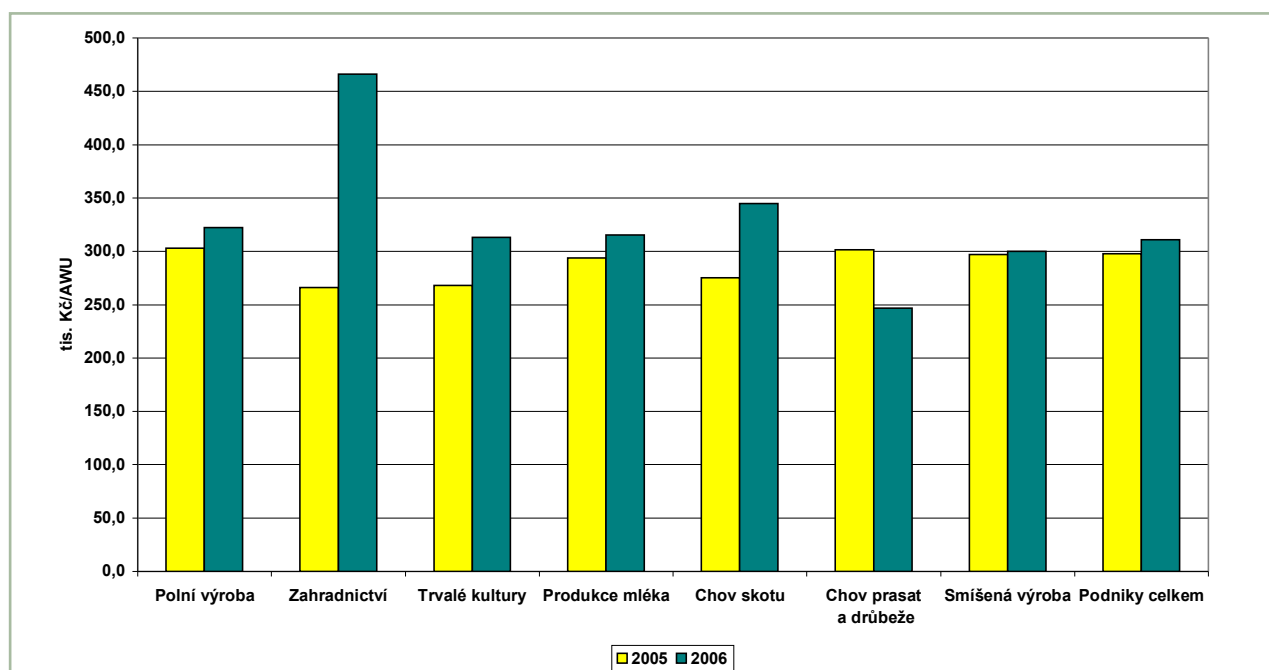
Výsledky zemědělských podniků podle výrobního zaměření

Do skupin výrobního zaměření jsou zemědělské podniky zařazeny na základě podílu jednotlivých odvětví na tvorbě podnikového standardního příspěvku na úhradu. Standardní příspěvek na úhradu vyjadřuje ekonomický přínos jednotky produkce jednotlivých odvětví rostlinné a živočišné výroby. Jeho hodnota odpovídá standardní hodnotě produkce z 1 ha plodiny, resp. 1 kusu dané kategorie zvířat po odpočtu specifických (variabilních) nákladů na produkci této výroby.

V příl. tab. 7.2/04 je u každého typu výrobního zaměření uvedena základní charakteristika podniků v rozsahu jejich průměrné výměry z. p., výměry obilovin, výměry ostatních polních plodin, výměry krmných plodin, počtu dobytčích jednotek a AWU.

Rozložení hodnot čisté přidané hodnoty přepočtené na AWU uvádí graf T7.2/14.

Graf T7.2/14 - Čistá přidaná hodnota podle výrobního zaměření podle standardního výstupu EU

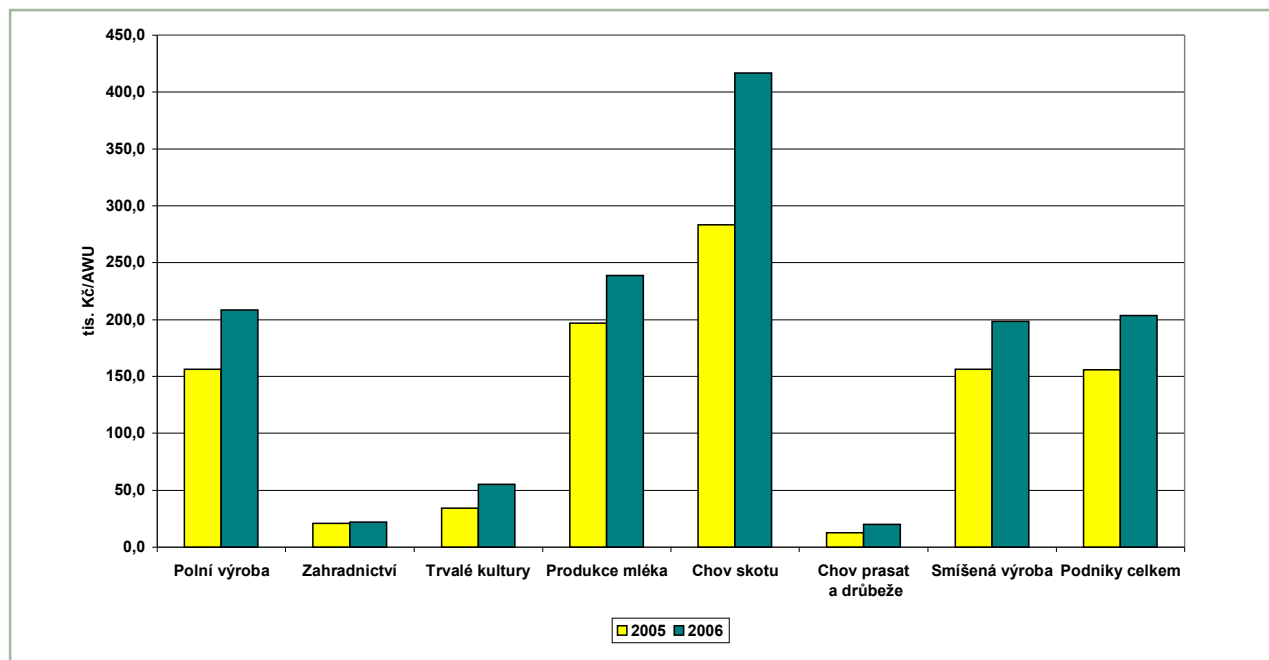


Pramen: Síť testovacích podniků FADN CZ
Zpracoval: J. Špička, M. Vojtěšek (VÚZE)

Hodnoty ukazatele v jednotlivých skupinách výrobního zaměření nebyly tak vyrovnané ve vztahu k průměru vypočtenému ze souboru všech podniků jako v roce 2005. Čistá přidaná hodnota se v roce 2006 pohybovala v rozmezí od 246,9 tis. Kč/AWU u podniků zaměřených na chov prasat a drůbeže do 466,0 tis. Kč/AWU u podniků se specializací na zahradnictví. Podniky zaměřené na chov prasat a drůbeže vykázaly, jako jediné ze sledovaných typů výrobního zaměření, pokles čisté přidané hodnoty na AWU.

Graf T7.2/15 prezentuje objemy provozních dotací, které jsou jedním z determinantů čisté přidané hodnoty.

Graf T7.2/15 - Provozní dotace podle výrobního zaměření podle standardního výstupu EU

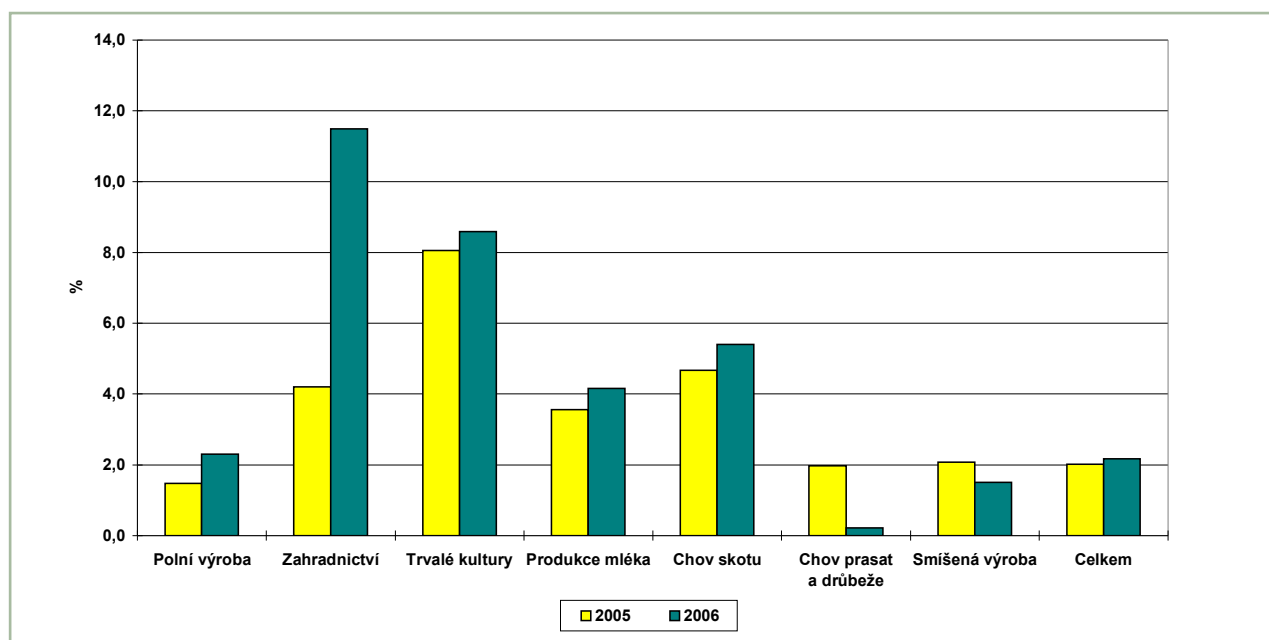


Pramen: Síť testovacích podniků FADN CZ
Zpracoval: J. Špička, M. Vojtíšek (VÚZE)

V letech 2005-06 došlo u skupin podniků všech typů výrobního zaměření k nárůstu objemu provozních dotací v přepočtu na AWU. Největší absolutní objem i nejvýraznější meziroční nárůst provozních dotací vykázaly podniky zaměřené na chov skotu. Provozní dotace byly rozhodujícím faktorem, který u této skupiny podniků ovlivnil zvýšení čisté přidané hodnoty. Objem provozních dotací, blízký průměru celého souboru podniků, dosáhly zemědělské podniky zaměřené na produkci mléka, polní výrobu a provozy se smíšenou výrobou.

Pro posouzení výsledné úrovně podnikání z hlediska výrobního zaměření byl zvolen ukazatel výnosnosti celkového kapitálu. V grafu T7.2/16 je znázorněno rozložení výnosnosti celkového kapitálu v jednotlivých typech výrobního zaměření v letech 2005 a 2006.

Graf T7.2/16 - Výnosnost celkového kapitálu podle výrobního zaměření podle standardního výstupu EU



Pramen: Síť testovacích podniků FADN CZ
Zpracoval: J. Špička, M. Vojtíšek (VÚZE)

Úroveň výnosnosti celkového kapitálu byla kladná ve všech odvětvích. Hodnoty ukazatele se pohybovaly v roce 2006 v rozsahu od 0,22 % (chov prasat a drůbeže) do 11,49 % (zahradnictví), což svědčí o značné nevyrovnanosti výnosnosti celkového kapitálu mezi jednotlivými typy výrobního zaměření. Rozhodujícím faktorem výnosnosti celkového kapitálu byl vývoj čisté přidané hodnoty, resp. vývoj důchodu ze zemědělské činnosti.

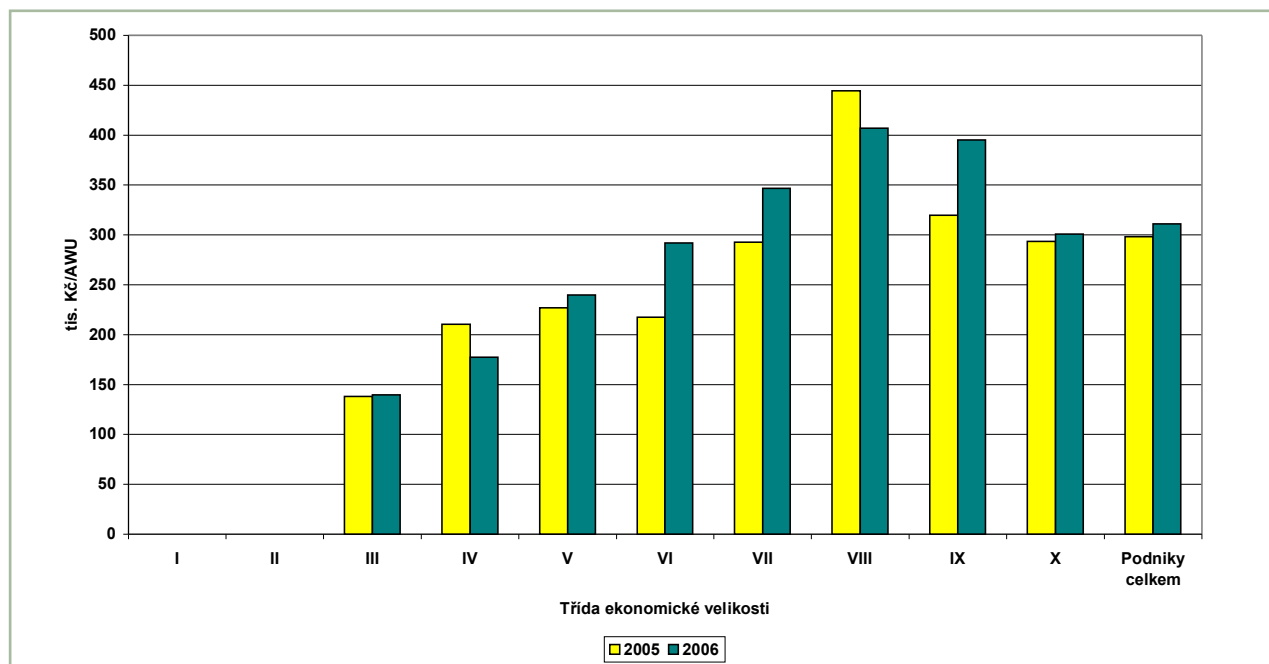
Výsledky zemědělských podniků podle ekonomické velikosti

Klasifikace podniků podle příslušné třídy ekonomické velikosti se provádí na základě podnikového standardního příspěvku na úhradu. Ekonomická velikost podniků je vyjadřována v Evropských velikostních jednotkách (EVJ). Hodnota podnikového standardního příspěvku na úhradu je převedena do měnové jednotky EUR a přepočtena na EVJ podle vztahu $1 \text{ EVJ} = 1 \text{ 200 €}$.

V příl. tab. 7.2/05 je u každé třídy ekonomické velikosti podniků uvedena základní charakteristika v rozsahu jejich velikosti v EVJ, průměrné výměry z. p., výměry obilovin, výměry ostatních polních plodin, výměry krmných plodin, počtu dobytčích jednotek a vstupu pracovní síly v AWU.

Ukazatelem, který charakterizuje dosaženou úroveň podnikání ve skupinách podniků tříděných podle ekonomické velikosti, je čistá přidaná hodnota přepočtená na AWU. Výsledky jsou uvedeny v grafu T7.2/17.

Graf T7.2/17 - Čistá přidaná hodnota podle ekonomické velikosti podle standardního výstupu EU

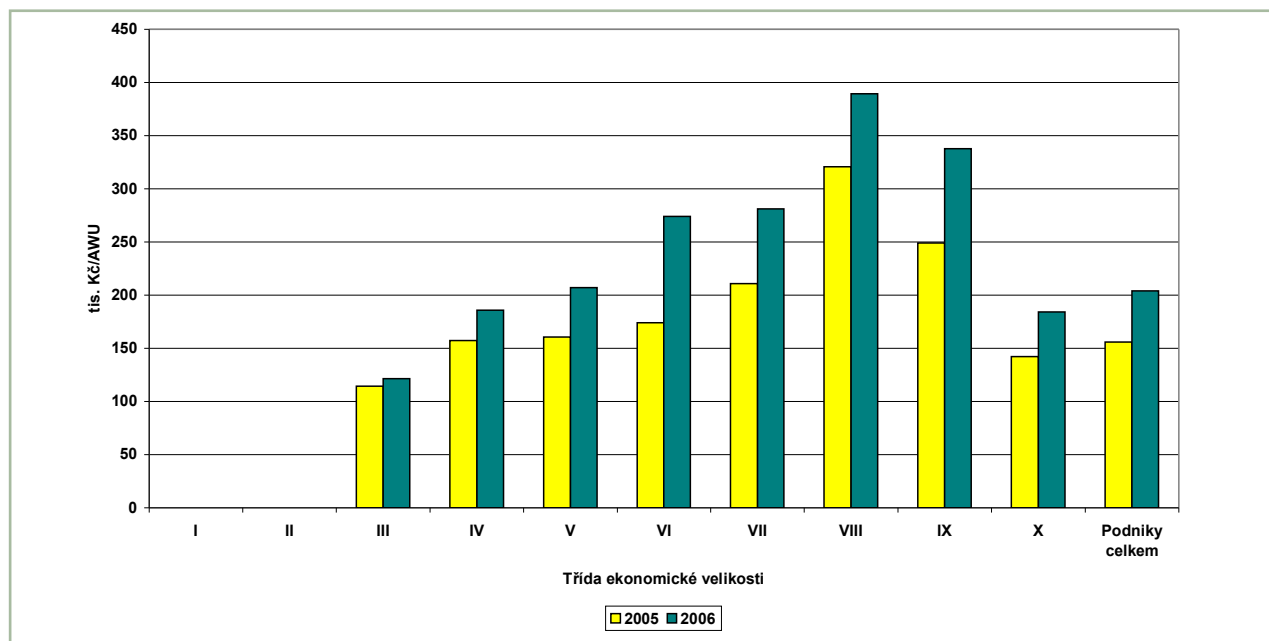


Pramen: Síť testovacích podniků FADN CZ
Zpracoval: J. Špička, M. Vojtěšek (VÚZE)

Meziroční změna čisté přidané hodnoty přepočtené na AWU byla ve většině tříd ekonomické velikosti pozitivní. Podniky v nejproduktivnější třídě VIII dosáhly v roce 2006 průměrné čisté přidané hodnoty 406,8 tis. Kč/AWU. Tato hodnota je však o 8,5 % nižší než v roce 2005. Z porovnání s dosaženou úrovní v třídě IX (395,3 tis. Kč/AWU, tj. zvýšení o 23,7 %) je zřejmé, že v roce 2006 se produktivita těchto dvou tříd téměř vyrovnala. Tradičně nejproduktivnější třída VIII zahrnovala v roce 2006 podniky s průměrnou výměrou 210 ha z. p. a se vstupem pracovní síly 4,2 AWU.

Dosažená úroveň čisté přidané hodnoty je ve všech třídách ekonomické velikosti ovlivněna mj. objemem provozních dotací. Úroveň a vývoj čerpání provozních dotací v jednotlivých třídách ekonomické velikosti podniků znázorňuje graf T7.2/18.

Graf T7.2/18 - Provozní dotace podle ekonomické velikosti podle standardního výstupu EU

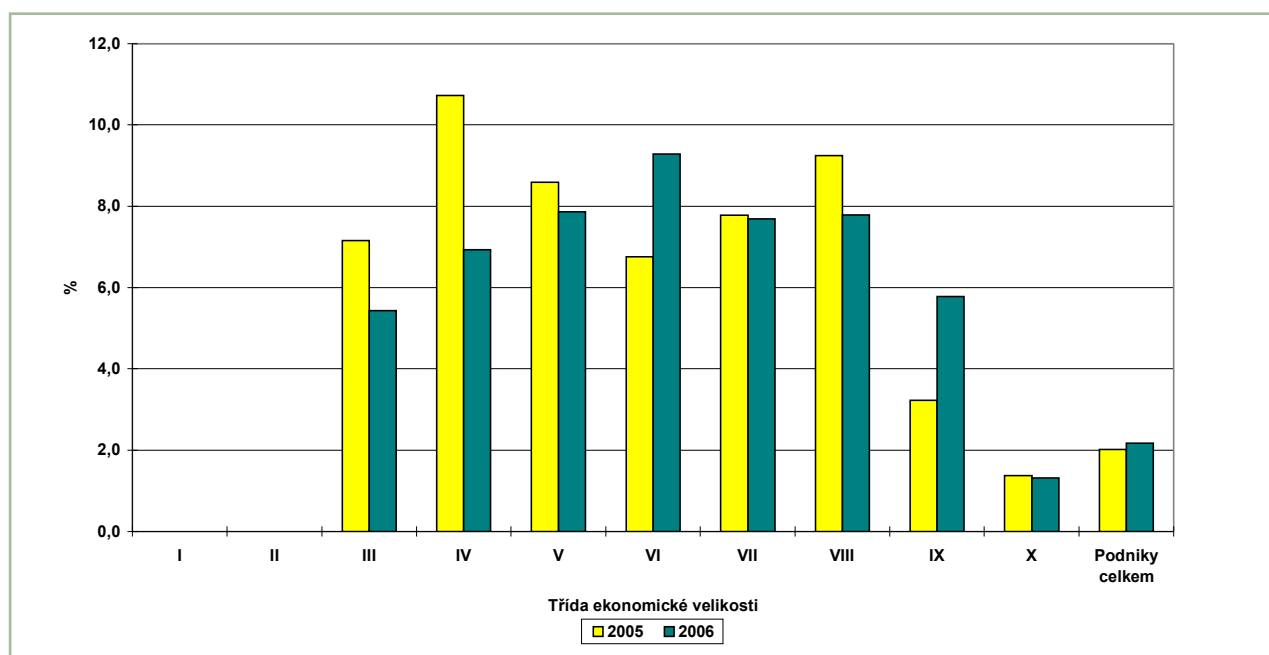


Pramen: Síť testovacích podniků FADN CZ
Zpracoval: J. Špička, M. Vojtíšek (VÚZE)

Rozložení provozních dotací mezi třídami ekonomické velikosti podniků bylo v roce 2006 podobné předchozímu roku, přičemž ve všech velikostních třídách došlo ke zvýšení provozních dotací. Nejvíce se od průměru odchýlily podniky v třídách VIII (389,4 tis. Kč/AVU v roce 2006) a IX (337,8 tis. Kč/AVU v roce 2006), které v uvedeném roce disponovaly průměrnou výměrou 210-524 ha z. p. a celkovým vstupem pracovní síly 4,2-11,7 AWU.

Na dosaženou úroveň čisté přidané hodnoty, která v sobě zahrnuje i provozní dotace, přímo navazuje výnosnost celkového kapitálu uvedená v grafu T7.2/19.

Graf T7.2/19 - Výnosnost celkového kapitálu podle ekonomické velikosti podle standardního výstupu EU



Pramen: Síť testovacích podniků FADN CZ
Zpracoval: J. Špička, M. Vojtíšek (VÚZE)

Ve všech třídách ekonomické velikosti byla zjištěna kladná výnosnost celkového kapitálu, i když došlo mezi třídami k meziroční změně rozložení dosažené úrovně. Výrazný pokles výnosnosti celkového kapitálu byl zaznamenán především u malých podniků (třídy III a IV), naopak relativně velmi dobrý výsledek v porovnání s rokem 2005 zaznamenaly podniky v třídě VI a IX. Podprůměrné výsledky vykázaly pouze zvlášť velké podniky (třída X).

Závěry z ekonomických analýz

Ekonomická situace **v sektoru zemědělství v roce 2007** se podle údajů SZÚ meziročně výrazně zlepšila. Hlavní příčinou bylo zlepšení podmínek na trhu (meziroční nárůst CZV o 16,8% při pouze 5,9% zvýšení cen vstupů do zemědělství) spolu s téměř 6% navýšením přímých plateb a s 2,2% snížením počtu pracovníků v zemědělství. Výsledkem je podnikatelský důchod sektoru ve výši téměř 14 mld. Kč a meziroční zvýšení důchodu z faktorů na 1 pracovníka (AWU) nominálně o více než 25%, reálně o téměř 21% (ve srovnání s rokem 2000 o více než 186%). Meziroční vývoj důchodu v ČR je podle Eurostatu třetí nejvyšší (po Litvě a Estonsku) a v rámci středoevropských zemí EU zdaleka nejvyšší (druhý nejvyšší nárůst vykázalo Polsko o 13,7%). Příznivé ekonomické podmínky vedly i ke zvýšení hodnoty zemědělské produkce, zejména rostlinné výroby. V reálných cenách se meziročně hodnota zemědělská produkce v ČR zvýšila o 15,6% (z toho rostlinná produkce o 30,6%, avšak živočišná produkce pouze o 0,2%), což je po Polsku (zvýšení o 17,9%) druhý nejvyšší nárůst ve středoevropském regionu. To svědčí o pružné reakci českých zemědělců na podmínky trhu.

Ekonomické výsledky **zemědělských podniků za rok 2006** podle standardního výstupu EU podle šetření FADN CZ (tab. T7.2/02) potvrzují zvyšující se vliv provozních dotací a podpor na výsledek hospodaření zemědělských podniků. Podíl provozních dotací na hrubém příjmu (celková produkce + provozní dotace) dosáhl v roce 2006 výše 18,2% (meziroční zvýšení o 3,7 p. b.). Podniky hospodařící v horských oblastech vykázaly vyšší úroveň dotací (9 486 Kč/ha) než podniky v produkčně intenzivních oblastech mimo LFA (6 532 Kč/ha), což je v souladu s cíli alokace podpor.

Ekonomika zemědělských podniků měřená mezinárodně srovnávaným ukazatelem ČPH/AWU u podniků podle právních forem vykázala nejvyšší hodnoty skupina podniků fyzických osob nad 300 ha (více než 600 tis. Kč/ha) s nejnižší intenzitou výroby, s nejnižším počtem AWU na 100 ha a velice nízkým zatížením živočišnou výrobou. Naopak nejnižší hodnotu tohoto ukazatele v této kategorii dosáhly nejmenší podniky fyzických osob do 50 ha (zhruba 220 tis. Kč/AWU), které jsou charakterizovány zejména vysokým počtem AWU na 100 ha.

Podniky právnických osob podílející se rozhodující vahou na výsledcích odvětví zemědělství v rámci výběrového šetření FADN vykázaly v ukazateli ČPH/AWU hodnotu 300,5 tis. Kč/AWU, která se pohybuje ve středu uvedeného intervalu. Tyto podniky charakterizuje průměrný počet AWU na 100 ha a průměrné zatížení živočišnou výrobou.

U podniků členěných podle výrobního zaměření vykázaly nejlepší výsledek menší specializované podniky na zahradnickou výrobu, které dosáhly extrémní hodnoty produkce s úplným vyloučením živočišné výroby a s vysokým podílem ruční práce (nejvyšší počet AWU na 100 ha). V rámci členění podniků podle přírodních podmínek (tříděných podle podílu a typu LFA) dosáhly nejlepší výsledek podniky nezařazené do LFA, s vysokou intenzitou produkce a zatížením živočišnou výrobou odpovídajícím zhruba průměru ČR. Paradoxně nejnižší hodnotu ukazatele ČPH/AWU nedosáhly podniky v nejméně příznivých přírodních podmínkách (LFA horská), ale podniky s částečným zastoupením LFA, zejména díky cíleně zaměřeným podporám.

T7.2/02 - Srovnání výsledků zemědělských podniků za rok 2006 podle vybraných ukazatelů standardního výstupu EU

Ukazatel	MJ	Podle právní formy		Podle výrobního zaměření		Podle LFA		Průměr podniků ve FADN
		nejlepší	nejhorší	nejlepší	nejhorší	nejlepší	nejhorší	
		FO nad 300 ha	FO 5-50 ha	zahradnictví	smíšená výroba	oblast mimo LFA	částečné zastoupení LFA	
ČPH/AWU	tis. Kč	662,7	221,7	466,0	299,9	333,3	273,0	310,9
Výměra z. p.	ha	568,2	29,1	47,1	979,6	489,5	1230,5	606,8
AWU/100 ha	AWU	1,25	6,19	16,99	3,71	3,82	3,46	3,56
Celková produkce	Kč/ha	17 298	37 494	215 524	33 247	39 626	29 437	32 542
Podíl výrobní spotřeby na celkové produkci	%	77,41	63,22	59,49	78,96	73,95	82,47	77,86
Provozní dotace	Kč/ha	7 130	6 248	3 720	7 363	6 532	7 203	7 246
Podíl provozních dotací na hrubém příjmu ¹⁾	%	29,2	14,3	1,7	18,1	14,2	19,7	18,2
DJ/100 ha	DJ	15,05	54,63	0,00	60,79	53,46	53,76	52,97

1) Hrubý příjem = provozní dotace / (celková produkce + provozní dotace).

Pramen: Síť testovacích podniků FADN CZ

Zpracoval: T. Doucha, I. Foltýn, I. Zedníčková (VÚZE)

7.3 Ekonomické výsledky oborů zpracovávajících zemědělské suroviny

7.3.1 Ekonomické výsledky potravinářského odvětví a rozhodujících oborů

V roce 2007 došlo k významné změně čtvrtletního statistického sledování finančních ukazatelů šetřených podniků. Ve výkazu P 3-04 pro ekonomické subjekty vybraných produkčních odvětví se sledují jen vybrané tokové ukazatele, ČSÚ již v tomto výkazu nesleduje např. hospodářský výsledek před zdaněním, celkové výnosy a náklady. Další podstatnou změnou je sledování podle velikostní struktury šetřených subjektů. Údaje roku 2006 jsou vypočteny za podniky potravinářského průmyslu se 100 a více zaměstnanci, zatímco údaje roku 2007 z podniků s 50 a více zaměstnanci. Vzhledem k těmto skutečnostem, rozdílným souborům podniků a silné redukci ukazatelů výkazu P 3-04 se omezila možnost meziročního porovnání podnikatelských subjektů potravinářského odvětví (OKEČ 15 - Výroba potravinářských výrobků a nápojů).

Vývoj tržeb, výkonové spotřeby a účetní přidané hodnoty

Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2007 za podniky s 50 a více zaměstnanci dosáhly částky 235,0 mil. Kč při výkonové spotřebě 193,2 mil. Kč. Účetní přidaná hodnota vykazovala 60,4 mil. Kč.

Účetní přidaná hodnota na zaměstnance meziročně poklesla o 3 tis. Kč, zvýšila se hodnota výkonů na zaměstnance o 95 tis. Kč. Vývoj výkonnosti potravinářského průmyslu uvádí tab. T7.3/01. Z uvedeného vyplývá, že výkonnost hodnoceného sektoru měřena výkonem na zaměstnance roste, avšak růst účetní přidané hodnoty by měl být ještě vyšší, s ohledem na značný počet zaměstnanců v roce 2007.

T7.3/01 - Vývoj výkonnosti potravinářského průmyslu za odvětví

Ukazatel	MJ	2006 ¹⁾	2007	Meziroční index
Výkony	mil. Kč	198 110	241 028	121,7
Prům. evid. počet zaměstnanců (přepočt.)	osoby	73 122	85 968	117,6
Účetní přidaná hodnota	mil. Kč	51 652	60 471	117,1
Účet. přid. hodnota/prům. evid. počet zaměstnanců	tis. Kč	706	703	99,6
Výkony na zaměstnance	tis. Kč	2 709	2 804	103,5
Prům. evid. počet zaměstnanců na podnik	osoby	268	171	63,7

1) Údaje roku 2006 byly zpřesněny.

Pramen: ČSÚ - rok 2006 vypočteno z údajů výkazu P 3-04 podniků se 100 a více pracovníky
- rok 2007 vypočteno z údajů výkazu P 3-04 podniků s 50 a více pracovníky

Zpracoval: L. Mejstříková (VÚZE)

Vývoj účetní přidané hodnoty a výkonů na zaměstnance podle oborů¹¹¹

Meziroční vývoj účetní přidané hodnoty a výkonů na zaměstnance v rámci oborové struktury potravinářského průmyslu (bez zpracovatelů tabáku) je poměrně diferencovaný.

Výroba masa a masných výrobků (OKEČ 15.1) při stagnaci, resp. mírném růstu tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb (VV a S) na zaměstnance v roce 2007 zvýšila účetní přidanou hodnotu na zaměstnance o 19,4 % a výkony na zaměstnance o 2,5 %.

Zpracování ryb (OKEČ 15.2), jako minoritní obor, vykázal v roce 2007 nejnižší úroveň účetní přidané hodnoty na zaměstnance (414 tis. Kč), což je o 1 014 tis. Kč méně než nejvyšší dosažená hodnota.

Při meziročním zvýšení tržeb za prodej VV a S na zaměstnance obor Zpracování ovoce, zeleniny a brambor (OKEČ 15.3) zvýšil v roce 2007 účetní přidanou hodnotu o 11,4 % a výkony na zaměstnance o 12,8 %.

Výrazné meziroční finanční zlepšení finančních výsledků zaznamenalo Zpracování mléka (OKEČ 15.5) díky nárůstu tržeb za prodej VV a S na zaměstnance a tím posílilo své postavení v rámci oborové struktury. Zpracovatelé mléka docílili nejvyšší dynamiky v meziročním růstu účetní přidané hodnoty na zaměstnance (28,3 %).

Výroba mlýnských a škrobářských výrobků (OKEČ 15.6) vykazovala největší meziroční nárůst výkonů na zaměstnance (44,0 %), a to zejména vlivem výkonů mlýnské výroby, která u této skupiny výrobů převažuje.

Meziroční nárůst tržeb za prodej VV a S na zaměstnance se příznivě promítl do finančních výsledků Výroby krmiv (OKEČ 15.7).

Poměrně široká a specializovaná skupina - Výroba ostatních potravinářských výrobků (OKEČ 15.8) včetně Zpracování ryb (OKEČ 15.2) a Výroby rostlinných a živočišných olejů a tuků (OKEČ 15.4) mírně oslabilo svoji pozici v oborové struktuře vzhledem ke snížení tržeb za prodej VV a S na zaměstnance.

Výroba nápojů (OKEČ 15.9), jež je z hlediska výkonnosti odvětví klíčovou skupinou výrob, si udržuje přední postavení v rámci oborové struktury i v roce 2007. Vzhledem ke stagnaci, resp. mírnému poklesu tržeb za prodej VV a S a zvýšení počtu zaměstnanců klesly meziročně výkony na zaměstnance o 82 tis. Kč.

Vývoj účetní přidané hodnoty na zaměstnance a výkonů na zaměstnance podle oborů je uveden v tab. T7.3/02 a T7.3/03.

¹¹¹ A) OKEČ 15.1 - výroba, zpracování a konzervování masa a masných výrobků, OKEČ 15.2 - zpracování ryb a rybích výrobků, OKEČ 15.3 - zpracování a konzervování ovoce, zeleniny a brambor, OKEČ 15.4 - výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků, OKEČ 15.5 - zpracování mléka, výroba mlékařských výrobků a zmrzliny, OKEČ 15.6 - výroba mlýnských a škrobářských výrobků, OKEČ 15.7 - výroba krmiv, OKEČ 15.8 - výroba ostatních potravinářských výrobků, OKEČ 15.9 - výroba nápojů.

B) Z důvodu individuálních údajů ČSÚ sloužil v roce 2006 OKEČ 15.2 a 15.4 s podniky OKEČ 15.8, v roce 2007 OKEČ 15.4 s podniky OKEČ 15.8. OKEČ 15.2 je veden v roce 2007 samostatně.

T7.3/02 - Vývoj účetní přidané hodnoty na zaměstnance podle oborů (tis. Kč)

Výrobní obor ¹⁾	Účetní přidaná hodnota na zaměstnance		Meziroční index
	2006	2007	
15.1	359	429	119,4
15.2	.	414	.
15.3	520	579	111,4
15.5	496	636	128,3
15.6	431	513	119,0
15.7	646	695	107,5
15.8	657	598	91,0
15.9	1 545	1 428	92,4
15	706	703	99,6

1) Rok 2006 - sloučeny výrobní obory OKEČ 15.8 + 15.2 + 15.4

Rok 2007 - sloučeny výrobní obory OKEČ 15.8 + 15.4

Pramen: ČSÚ - rok 2006 vypočteno z údajů výkazu P 3-04 podniků se 100 a více pracovníky
- rok 2007 vypočteno z údajů výkazu P 3-04 podniků s 50 a více pracovníky

Zpracoval: L. Mejstříková (VÚZE)

T7.3/03 - Vývoj výkonů na zaměstnance podle oborů (tis. Kč)

Výrobní obor ¹⁾	Výkony na zaměstnance		Meziroční index
	2006	2007	
15.1	2 486	2 548	102,5
15.2	.	2 326	.
15.3	1 938	2 185	112,8
15.5	4 203	4 655	110,8
15.6	1 653	2 380	144,0
15.7	2 858	3 512	122,9
15.8	1 966	1 924	97,8
15.9	4 199	4 117	98,1
15	2 709	2 804	103,5

1) Rok 2006 - sloučeny výrobní obory OKEČ 15.8 + 15.2 + 15.4

Rok 2007 - sloučeny výrobní obory OKEČ 15.8 + 15.4

Pramen: ČSÚ - rok 2006 vypočteno z údajů výkazu P 3-04 podniků se 100 a více pracovníky
- rok 2007 vypočteno z údajů výkazu P 3-04 podniků s 50 a více pracovníky

Zpracoval: L. Mejstříková (VÚZE)

Ekonomické výsledky podle úrovně přidané hodnoty ukazují, že výrazného růstu výkonnosti bylo v hodnocených letech dosaženo u zpracovatelů mléka, kde bylo docíleno růstu výkonnosti při snížení zaměstnanosti.

7.3.2 Práce a mzdy v potravinářském průmyslu

Vývoj počtu zaměstnanců je jedním z významných ukazatelů dokumentujících další rozvoj jednotlivých oborů a výrob. Předpokládaný pokles počtu pracovních sil v potravinářském průmyslu pokračoval i v roce 2007. V průběhu roku poklesl průměrný evidenční počet zaměstnanců (fyzické osoby) o 3 641 osob (3,5 %), což dokumentuje urychlení poklesu celkového počtu zaměstnanců potravinářského průmyslu ve srovnání s rokem 2006, kdy evidenční počet zaměstnanců poklesl o 3,2 % proti roku 2005.

Pouze u dvou oborů potravinářského průmyslu došlo v roce 2007 ke zvýšení počtu zaměstnanců, pokračovalo zvýšení průměrného evidenčního počtu zaměstnanců v oboru zpracování a konzervování ovoce, zeleniny a brambor (1,9 %). Zvýšení evidenčního počtu zaměstnanců o 19,6 % bylo zaznamenáno u kvantitativně menšího oboru zpracování a konzervování ryb.

Za významný lze považovat pokles počtu zaměstnanců v oboru mlýnských a škrobářských výrobků o 4,7 %, na kterém se podílí především pokles výroby mlýnských výrobků (7,3 %). Pokles počtu zaměstnanců (3,5 %) v oboru ostatních potravinářských výrob je také ovlivněn vývojem poklesu počtu zaměstnanců ve významném oboru výroby cukru, kde v důsledku restrikce výroby došlo k poklesu počtu zaměstnanců v roce 2007 o 16,1 %.

T7.3/04 - Vývoj počtu zaměstnanců a mezd v potravinářském průmyslu v oborové struktuře

Obor	Počet zaměstnanců (osoby)			Průměrná měsíční nominální mzda (Kč)		
	2006 ¹⁾	2007	meziroční index	2006 ¹⁾	2007	meziroční index
Výroba masa a masných výrobků	21 198	19 762	93,2	15 084	16 540	109,7
Zpracování a konzervování ryb	756	904	119,6	15 283	16 725	109,4
Zpracování ovoce, zeleniny a brambor	3 260	3 321	101,9	15 424	16 271	105,5
Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků	2 354	2 309	98,1	23 343	23 330	99,9
Zpracování mléka a výroba mléčných výrobků	10 089	9 644	95,6	17 058	18 753	109,9
Výroba mlýnských a škrobářských výrobků	3 245	3 091	95,3	17 118	16 917	98,8
Výroba hotových krmiv	5 769	5 604	97,1	18 264	19 302	105,7
Výroba ostatních potravinářských výrobků	42 839	41 332	96,5	15 915	16 523	103,8
Výroba nápojů	15 171	15 073	99,4	24 175	25 614	106,0
Potravinářský průmysl celkem	104 681	101 040	96,5	17 368	18 410	106,0

1) Údaje roku 2006 byly zpřesněny.

Pramen: ČSÚ - Výsledky zpracování měsíčních výkazů za podnikatelské subjekty s 20 a více zaměstnanci
(Kód publikace: 8001-07 a oborové údaje)

Zpracoval: M. Puticová (VÚZE)

T7.3/05 - Vývoj podílu počtu zaměstnanců v potravinářském průmyslu v oborové struktuře (%)

Obor	Podíl počtu zaměstnanců		
	2006 ¹⁾	2007	rozdíl
Výroba masa a masných výrobků	20,3	19,6	-0,7
Zpracování ryb a rybích výrobků	0,7	0,9	0,2
Zpracování ovoce, zeleniny a brambor	3,1	3,3	0,2
Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků	2,2	2,3	0,0
Zpracování mléka a výroba mléčných výrobků	9,6	9,5	-0,1
Výroba mlýnských a škrobářských výrobků	3,1	3,1	-0,0
Výroba hotových krmiv	5,5	5,5	0,0
Výroba ostatních potravinářských výrobků	40,9	40,9	-0,0
Výroba nápojů	14,5	14,9	0,4
Potravinářský průmysl celkem	100,0	100,00	x

1) Údaje roku 2006 byly zpřesněny.

Pramen: ČSÚ - Výsledky zpracování měsíčních výkazů za podnikatelské subjekty s 20 a více zaměstnanci
(Kód publikace: 8001-07 a oborové údaje)

Zpracoval: M. Puticová (VÚZE)

Podíl zaměstnanců jednotlivých oborů v rámci potravinářského průmyslu se významně neměnil. Agregace výrob ostatních potravinářských výrobků s podílem 40,9 % na celkovém počtu zaměstnanců sektoru i nadále zůstává nejvýznamnější výrobní skupinou.

Druhým nejvýznamnějším oborem vzhledem k počtu zaměstnanců je obor výroby a zpracování masa s podílem 19,6 % na celkovém počtu zaměstnanců potravinářského průmyslu.

Nárůst průměrných měsíčních nominálních mezd v potravinářském průmyslu svým trendem nadále odpovídá vývoji tohoto ukazatele v celém národním hospodářství. Průměrná měsíční nominální mzda v potravinářském průmyslu dosáhla ve sledovaném období 18 410 Kč, což představuje ve srovnání se stejným obdobím roku 2006 nárůst o 1 042 Kč (6,0 %).

Rychlejší tempo meziročního nárůstu průměrné měsíční mzdy bylo zaznamenáno u potravinářských oborů vykazujících dlouhodobě nižší průměrnou měsíční mzdu. To se týká oborů: zpracování mléka a výroba mléčných výrobků (index 109,9), výroby masa a masných výrobků (index 109,7) a oboru zpracování a konzervování ryb (index 109,4).

Vyššího tempa meziročního nárůstu průměrné měsíční mzdy dosáhla také skupina výrob ostatních potravinářských výrobků (3,8 %). V rámci oboru byl zaznamenán vysoký meziroční nárůst průměrné měsíční mzdy u výroby cukru (12,6 %), pokles u výroby kaka, čokolády a cukrovinek (2,1 %) a výroby koření a aromatických výtažků (31,2 %). Nejvyšší mzdy v roce 2007 dosáhli zaměstnanci výroby stáčení minerální pitné vody (28 183 Kč), následují zaměstnanci výroby destilovaných alkoholických nápojů (28 015 Kč) a výroby cukru (27 261 Kč).

Ke snížení průměrných mezd o 1,2 % došlo v oboru mlýnských a škrobářenských výrobků. Příčinou je především pokles výše mezd zaměstnanců výroby mlýnských výrobků o 3,2 %.

T7.3/06 - Vývoj průměrné nominální měsíční mzdy v regionálním členění (Kč)

Region	Průměrná měsíční mzda		
	2006 ¹⁾	2007	meziroční index
Hlavní město Praha	22 394	23 105	103,2
Středočeský kraj	18 711	20 184	107,9
Jihočeský kraj	16 155	17 326	107,2
Plzeňský kraj	21 652	23 818	110,0
Karlovarský kraj	20 249	21 456	106,0
Ústecký kraj	15 054	15 901	105,6
Liberecký kraj	14 851	15 970	107,5
Královéhradecký kraj	14 826	16 014	108,0
Pardubický kraj	15 368	16 617	108,1
Kraj Vysočina	16 133	16 916	104,9
Olomoucký kraj	16 875	17 503	103,7
Zlínský kraj	15 441	16 325	105,7
Moravskoslezský kraj	13 900	14 764	106,2
Potravinářský průmysl celkem	17 368	18 410	106,0

1) Údaje roku 2006 byly zpřesněny.

Pramen: ČSÚ - Výsledky zpracování měsíčních výkazů za podnikatelské subjekty s 20 a více zaměstnanci
(Kód publikace: 8001-07 a oborové údaje)

Zpracoval: M. Puticová (VÚZE)

Z hodnocení vývoje změn v rámci regionální struktury potravinářského průmyslu vyplývá pokračující meziroční růst průměrných měsíčních nominálních mezd zejména v Plzeňském kraji (o 10,0 %) a Pardubickém kraji (o 8,1 %). K poklesu mezd ve sledovaném období v meziročním srovnání nedošlo v žádném regionu.

Nejvyšší průměrná nominální mzda byla ve sledovaném období vykazována v Plzeňském kraji 23 818 Kč a dále v hlavním městě Praze, a to 23 105 Kč. Nadále je vykazována nejnižší průměrná mzda v Moravskoslezském kraji (14 764 Kč).

8 ROZVOJ VENKOVA A ZEMĚDĚLSTVÍ

8.1 Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova

Od 1. ledna 2007 začalo v Evropské unii další sedmileté programovací období. V oblasti strukturálních fondů a Fondu soudržnosti došlo v této souvislosti ke změně v počtu strukturálních fondů. V minulém období (2000-06) do politiky hospodářské a sociální soudržnosti spadl Fond soudržnosti a čtyři strukturální fondy: Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF); Evropský sociální fond (ESF); Evropský zemědělský orientační a záruční fond, orientační sekce (EAGGF); Finanční nástroj na podporu rybolovu (FIFG). V současném programovacím období (2007-13) byl snížen počet strukturálních fondů na dva, tj. ERDF a ESF včetně Fondu soudržnosti. Zbýlé dva fondy se transformovaly v Evropský rybářský fond (EFF) a Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD), které se staly součástí Společné zemědělské politiky. Program rozvoje venkova ČR pro období 2007-2013 byl zpracován ČR v roce 2007 v souladu s EAFRD a jako jeden z prvních v EU 27 byl schválen EK. PRV obsahuje návrh řešení a podrobné vymezení priorit, souhrn a základní popis všech opatření, popis základních administrativních a finančních souvislostí. V souladu s evropskou strategií rozvoje venkova jsou definovány základní cíle, ke kterým se ČR v rámci PRV zavazuje a které by měly být díky jeho realizaci dosaženy. Obecně jde o udržitelný rozvoj venkova, konkurenceschopnost zemědělství a potravinářství, zlepšování stavu životního prostředí prostřednictvím péče o přírodu a krajinu, snižování negativních vlivů intenzivního zemědělského hospodaření, rozvoj podnikání na venkově a tvorbu nových pracovních míst. Ke stanoveným cílům jsou definovány také nástroje k jejich plnění - tzv. opatření (také podpory či dotační tituly), která jsou podle svého zaměření členěna do čtyř os.

Osa I - Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví

Podpora v rámci osy I směřuje ke zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví a vytvoření silného a dynamického zemědělsko-potravinářského odvětví. K tomuto cíli jsou v ose I nastavena opatření převážně investičního charakteru (např. modernizace zemědělských podniků, zvyšování hodnoty zemědělských a potravinářských produktů, nebo investice do lesů), ve kterých je k získání podpory nutné předložit projekt. Opatření osy I navazují na podpory vyplácené v předcházejícím programovacím období 2004-06 z Operačního programu „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“.

Osa II - Zlepšování životního prostředí a krajiny

Podpory v ose II se zaměřují na zlepšování životního prostředí a krajiny s cílem podpořit rozvoj multifunkcionality, zemědělských a lesnických systémů prospěšných životnímu prostředí, přírodě a krajině.

Osa směřuje zejména k uplatňování zemědělských postupů šetrných k životnímu prostředí ve venkovské krajině, k zastavení úbytku biodiverzity, k ochraně vody a půdy a ke zmírňování změn klimatu. Je podporováno hospodaření v méně příznivých oblastech k vyrovnání příjmů s produkčními oblastmi a k předcházení fenoménu opouštění půdy, zachování péče o krajinu i pracovních míst.

Osa III - Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova

Cílem podpor je vytvoření různorodých pracovních příležitostí a podmínek pro atraktivní život na venkově. Opatření nastavená v ose III. (např. diverzifikace činností nezemědělské povahy, zakládání podniků a jejich rozvoj, podpora cestovního ruchu, obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby) jsou investičního charakteru.

Osa IV - Leader

Průřezově doprovází opatření I. až III. osy specifická osa IV - Leader. Jejím cílem je iniciovat vytváření a rozvoj místních partnerství a podporovat využití vnitřního rozvojového potenciálu venkova. Metoda Leader umožní spojit cíle konkurenceschopnosti, životního prostředí a kvality života a diverzifikaci hospodářství na venkově. Integrovaný přístup pomůže chránit a rozvíjet místní přírodní a kulturní dědictví, zvyšovat povědomí o ochraně životního prostředí, podporovat výrobu specialit, cestovní ruch, obnovitelné zdroje energie a investovat do nich. Metodu Leader uplatňují tzv. místní akční skupiny, které s využitím přirozeného vnitřního potenciálu mikroregionů pomáhají realizovat projekty k naplnění místní strategie.

Technická pomoc

Technická pomoc je potřebná na podporu aktivit nezbytných pro monitoring a hodnocení řízení a realizace PRV a pro zdokonalování opatření obsažených v tomto Programu. Jedná se zejména o práce spojené s vypracováním postupů a materiálů nezbytných pro proces administrativy od podání žádosti až po vyhodnocování jednotlivých opatření. Přehled podopatření je: V.1. Příprava, sledování, hodnocení, informování a kontrola v rámci programu; V.2. Zřízení a provoz Národní sítě pro venkov; V.2.1. Struktury potřebné pro provoz sítě; V.2.2. Akční plán.

8.2 Programové dokumenty rozvoje zemědělství a venkova

8.2.1 Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP RVMZ)

V průběhu realizace OP Zemědělství bylo administrováno celkem 4 974 žádostí, z toho nejvíce žádostí bylo administrováno na RO SZIF v Brně (1 269 žádostí, tj. 25,5 % z celkového počtu zaregistrovaných žádostí) a v Českých Budějovicích (1 205 žádostí, tj. 24,2 %). Naopak nejméně na RO SZIF v Ústí nad Labem (274 žádostí, tj. 5,5 %) a v Opavě (322 žádostí, tj. 6,5 %).

K 31. říjnu 2007 bylo vydáno celkem 3 560 Rozhodnutí o poskytnutí podpory v celkové hodnotě 7,7 mld. Kč, z toho podíl EU činil 5,4 mld. Kč a podíl ČR činil 2,3 mld. Kč. Tyto částky představovaly skutečně vydaná Rozhodnutí bez korekcí o žadatele vyřazené z administrace a finanční částky podpory snížené v průběhu realizace projektu. V podopatření 1.1.1. investiční záměr c) bylo podáno 345 žádostí, z nichž bylo schváleno 301 projektů. Celková finanční podpora schválených projektů činila 591,5 mil. Kč. Na podopatření 2.1.1. investiční záměr b) bylo podáno 384 žádostí, z nichž bylo schváleno 311 projektů. Celková finanční hodnota schválených projektů dosáhla výše 1 195,5 mil. Kč k 31. 12. 2007.

V porovnání s disponibilními zdroji byl velký zájem žadatelů o prostředky alokované do opatření 1.1. „Investice do zemědělského majetku“, 1.2. „Zlepšení zpracování zemědělských výrobků a jejich marketing“ a podopatření 2.1.2. „Obnova potenciálu a zachování zemědělské krajiny“, 2.1.3. „Řízení a zajištění funkčnosti zemědělských vodních zdrojů“ a 2.1.5. „Diverzifikace zemědělských aktivit a aktivit blízkých zemědělství“,

kteří byly průběžně čerpány. V podopatření 2.1.1. „Pozemkové úpravy“ pokračoval velký zájem o čerpání. Naproti tomu zájem o možnost čerpat z podopatření 1.3.4. „Zalesňování zemědělsky nevyužívaných půd“ a opatření 2.3. „Rybářství“ byl relativně malý a o podopatření 1.3.3. „Sdružování majitelů lesa“ nebyl zájem žádný.

V rámci realizace strategií vybraných místních akčních skupin byly podpořeny projekty v celkové částce 96,4 mil. Kč. V rámci opatření 2.2. „Odborné vzdělávání“ byly poskytovány podpory ve výši 10,0 mil. Kč na zprostředkování vzdělávacích akcí, na které ÚZPI uzavírá smlouvy s vybranými dodavateli.

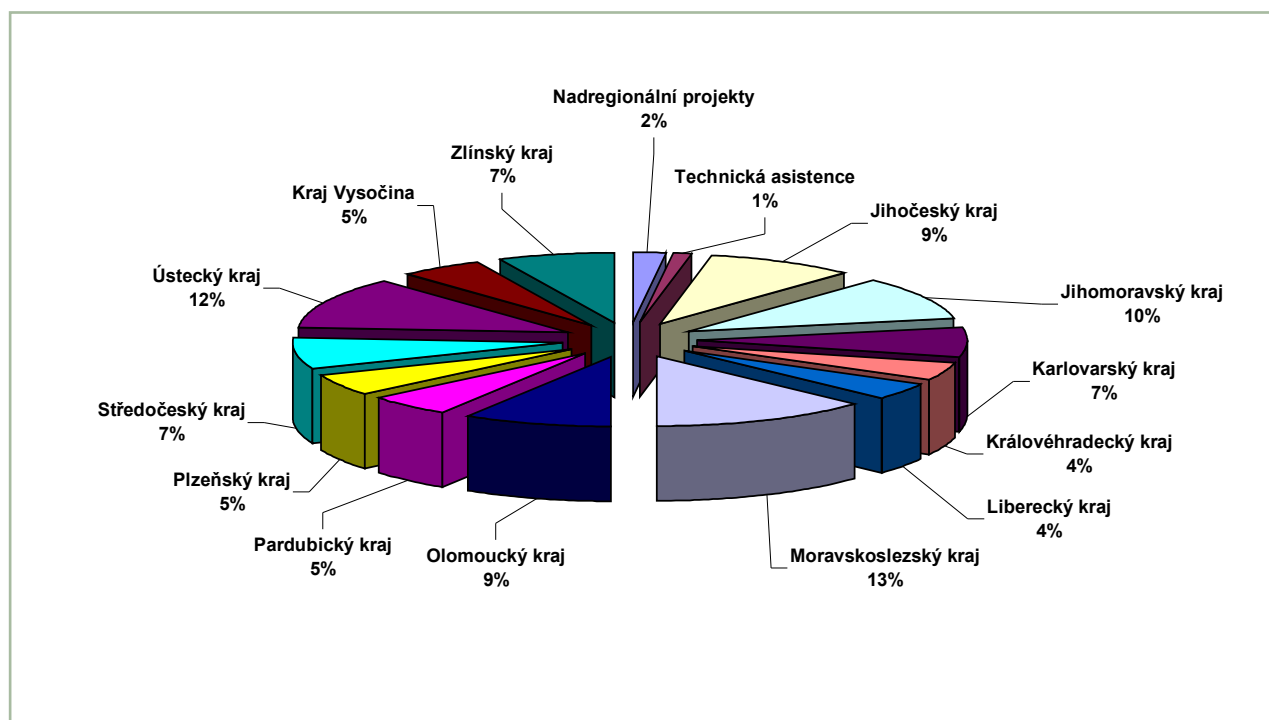
Ostatní programy podporující rozvoj venkova

Dosažení trvalého hospodářského růstu i růstu kvality života obyvatel venkovských regionů je cílem Společného regionálního operačního programu (SROP) v gesci MMR, na který bylo vyčleněno 33 % všech prostředků ze strukturálních fondů, které k nám v období 2004-06 mohly plynout (zhruba 454 mil. €, tj. 12 mld. Kč¹¹²).

Z prostředků strukturálních fondů EU bylo od 1. 5. 2004 do 31. 12. 2007 konečným příjemcům skutečně proplaceno 9 731,3 mil. Kč. Na prostředky ERDF z celkové částky připadalo 9 016,0 mil. Kč, z prostředků Evropského sociálního fondu bylo proplaceno 715,3 mil. Kč. Celková alokace strukturálních fondů EU programu SROP byla do konce roku 2007 proplacena z 81,19 %. Podíl zdrojů z ERDF dosáhl 83,96 % alokace, u zdrojů z ESF bylo dosaženo 57,35 %. Finanční prostředky SROP byly určeny sedmi regionům soudržnosti, tedy 13 krajům, což je oblast celé České republiky kromě Prahy. Nejvíce projektů předložil Moravskoslezský kraj (849), Ústecký kraj (551) a Jihočeský kraj (472).

Následující graf zobrazuje podíl prostředků podle jednotlivých krajů, nadregionálních individuálních projektů a projektů technické asistence na prostředcích EU proplacených v letech 2004-07 za celý program SROP. Největší část z finančních prostředků vyčerpal Moravskoslezský kraj (13,2 %) a Ústecký kraj (12,3 %). Naopak nejméně prostředků plynulo do Královéhradeckého kraje (3,8 %) a Libereckého kraje (4,2 %).

Graf T8.2/01 - Regionální rozdělení prostředků strukturálních fondů EU proplacených v letech 2004-2007



Pramen: Ministerstvo financí ČR
Zpracoval: M. Trantinová (VÚZE)

Ve většině krajů je proplaceno 50 % a více finančních prostředků EU. U projektů nadregionálních se již proplácení dokončuje. Nejmenší podíl proplacených prostředků z nasmlouvaných má Královéhradecký kraj (40 %), nejvíce kraj Jihočeský (téměř 70 %).

Na obnovu hospodářského a kulturního života na venkově a ochranu krajiny a přírody byl orientován Program obnovy venkova (POV), který se zaměřil na dotování akcí a programů obcí, jež nelze dotovat z jiných programů. V roce 2007 uvolnilo MMR na POV 77,52 mil. Kč pro 306 žadatelů. V rámci dotačních titulů byly podporovány obce oceněné v soutěži Vesnice roku. Dále byly z tohoto programu podporovány akce nebo projekty, na jejichž výběru a přípravě (resp. realizaci) se prokazatelně podílely (resp. budou podílet) děti a mládež. Z tohoto podprogramu byly také podporovány akce nadregionálního významu zaměřené na prezentaci úspěšných projektů zaměřených na obnovu a rozvoj venkova nebo také na výměnu zkušeností při přípravě projektů zaměřených na obnovu a rozvoj venkova.

MZe v roce 2007, podobně jako v letech předchozích, podporovalo rozvoj venkova. Do venkovského prostoru je orientován i program Ministerstva kultury „Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny“, v rámci kterého bylo v roce 2007 uvolněno 18,95 mil. Kč na obnovu 134 kulturních památek. V oblasti ochrany přírody a krajiny jsou podporovány projekty s ekologickým přínosem ze SFŽP ČR.

¹¹² Kurz 26,38 Kč/€ z prosince 2007.

8.2.2 Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP)

V roce 2006 došlo k ukončení příjmu žádostí o zařazení do programu HRDP s ohledem na konec programového období a nahrazení tohoto programu Programem rozvoje venkova na nové programové období. V roce 2007 tak byly v rámci HRDP administrovány pouze dobíhající víceleté závazky. To se týká opatření Předčasné ukončení zemědělské činnosti, Agroenvironmentálního opatření, opatření Lesnictví a opatření Zakládání skupin výrobců.

V roce 2007 byly především vyplaceny nároky na ještě nevyplacené podpory HRDP z roku 2006. Celkem bylo v roce 2007 vyplaceno 3 955 mil. Kč, přičemž většina finančních prostředků se týkala žádostí o dotaci z roku 2006. Podpory nárokové na rok 2007 budou vyplaceny v I. pololetí 2008. Celkem bylo v rámci HRDP v roce 2007 podáno 11 115 žádostí v celkové hodnotě 3 353 mil. Kč.

Méně příznivé oblasti a oblasti s environmentálními omezeními

Na toto opatření si nebylo již možno v roce 2007 v rámci HRDP zažádat o dotaci. Toto opatření bylo nahrazeno novými opatřeními, a to II.1.1. „Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech“ a II.1.2. „Platby v rámci oblastí Natura 2000 na zemědělské půdě a Rámcová směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES“, která mohou žadatelé využít v rámci PRV.

Agroenvironmentální opatření

Celkový objem podpor v podaných žádostech v rámci AEO dosáhl v roce 2007 částky 2 886 mil. Kč, z toho nejvíce u ošetřování travních porostů (1 449 mil. Kč) a na pěstování meziplodin (930 mil. Kč). Proti roku 2006 došlo v roce 2007 k poklesu žádostí o dotaci zejména u podopatření ekologické zemědělství (ze 756 v roce 2006 na 426 v roce 2007) a integrované systémy pěstování ovoce a révy vinné (z 332 na 83), kdy valná část žadatelů převedla své závazky do PRV. Celkový nárok na dotace na ošetřování travních porostů poklesl v důsledku převodu závazků z HRDP do PRV ze 718 tis. ha v roce 2006 na 557 tis. ha v roce 2007. Ekologické zemědělství bylo podpořeno na ploše 121 tis. ha. Zájem o podporu pěstování meziplodin s protierozními účinky je trvale vysoký. Meziplodiny byly v roce 2007 zasety na 203 tis. ha o. p.

Předčasné ukončení zemědělské činnosti

Na opatření Předčasné ukončení zemědělské činnosti zažádalo v roce 2007 celkem 277 žadatelů o dotaci ve výši 47 mil. Kč.

Zakládání skupin výrobců

V roce 2007 bylo podáno 360 žádostí o dotaci na opatření Zakládání skupin výrobců, největší zájem byl o odvětví produkce týkající se masa. Celkem bylo zažádáno o 372 mil. Kč.

Lesnictví

V rámci opatření Lesnictví nebylo již možno zažádat o zalesnění pozemku v rámci podopatření Zalesňování zemědělské půdy a na podopatření Rychle rostoucí dřeviny. V roce 2007 tak bylo umožněno pouze žádat dotaci na péči a náhradu z podopatření Zalesňování zemědělské půdy. V roce 2007 bylo podáno 960 žádostí na péči a náhradu na výměru 1 664 ha, což představuje částku 29,7 mil. Kč.

8.2.3 Program rozvoje venkova ČR pro období 2007-2013

Program rozvoje venkova ČR pro období 2007-2013 umožňuje čerpat finanční prostředky z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova. Proti předcházejícímu programovému období se již ale nejedná o fond v rámci strukturální politiky EU - oblast rozvoje venkova nyní spadá do II. pilíře Společné zemědělské politiky. V rámci celého programového období 2007-13 bude moci Česká republika čerpat z rozpočtu Společenství částku 2,82 mld. €, což společně s příspěvkem ze státního rozpočtu činí 3,62 mld. €. Obecně je možné jednotlivá opatření rozdělit na projektová (pro získání dotace je nutné předložit projekt a po jeho realizaci dostane žadatel finanční příspěvek) a nároková (pro získání dotace stačí předložit žádost a splnit podmínky dané nařízením vlády).

Opatření I.1.1. Modernizace zemědělských podniků

V roce 2007 bylo zaregistrováno 854 projektů s celkovým finančním požadavkem na dotaci 1,9 mld. Kč. Největší zájem o dotaci byl zaznamenán v regionu NUTS 2 Jihovýchod (RO SZIF Brno), kde bylo zaregistrováno 214 projektů, tj. 25,1 % z celkových zaregistrovaných žádostí, a regionu NUTS 2 Jihozápad (RO SZIF České Budějovice) se 198 zaregistrovanými projekty, což představuje 23,2 % všech projektů. V roce 2007 bylo schváleno 577 projektů v celkové částce dotace 1,3 mld. Kč.

Opatření I.1.2. Investice do lesů

V roce 2007 bylo v rámci tohoto opatření zaregistrováno 460 projektů s celkovým finančním požadavkem na dotaci 740 mil. Kč. Největší zájem o dotaci byl zaznamenán v regionu NUTS 2 Jihozápad (RO SZIF České Budějovice), kde bylo zaregistrováno 151 projektů, tj. 32,8 % z celkových zaregistrovaných žádostí, a v regionu NUTS 2 Jihovýchod (RO SZIF Brno) se 104 zaregistrovanými projekty, což představuje 22,6 % všech projektů.

Opatření I.1.3. Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům

V roce 2007 bylo v rámci tohoto opatření zaregistrováno 189 projektů s celkovým finančním požadavkem na dotaci 677 mil. Kč. Největší zájem o dotaci byl zaznamenán v regionu NUTS 2 Jihovýchod (RO SZIF Brno), kde bylo zaregistrováno 74 projektů, tj. 39,2 % z celkových zaregistrovaných žádostí, a regionu NUTS 2 Střední Čechy (RO SZIF Praha) se 38 zaregistrovanými projekty, což představuje 20,1 % všech projektů.

Opatření I.1.4. Pozemkové úpravy

V roce 2007 bylo v rámci tohoto opatření zaregistrováno 302 projektů s celkovým finančním požadavkem na dotaci 2,079 mld. Kč. Největší zájem o dotaci byl zaznamenán v regionu NUTS 2 Jihozápad (RO SZIF České Budějovice), kde bylo zaregistrováno 83 projektů, tj. 27,5 % z celkových zaregistrovaných žádostí, a regionu NUTS 2 Jihovýchod (RO SZIF Brno) s 66 zaregistrovanými projekty, což představuje 21,9 % všech projektů.

Opatření I.2.1. Seskupení producentů

Příjem žádostí v rámci tohoto opatření nebyl v roce 2007 vyhlášen.

Opatření I.3.1. Další odborné vzdělávání a informační činnost

V roce 2007 bylo v rámci tohoto opatření zaregistrováno 69 projektů s celkovým finančním požadavkem na dotaci 43,5 mil. Kč. Největší zájem o dotaci byl zaznamenán v regionu NUTS 2 Střední Čechy (RO SZIF Praha), kde bylo zaregistrováno 25 projektů, tj. 36,2 % z celkových zaregistrovaných žádostí, a regionu NUTS 2 Jihovýchod (RO SZIF Brno) se 13 zaregistrovanými projekty, což představuje 18,8 % všech projektů.

Opatření I.3.2. Zahájení činnosti mladých zemědělců

V roce 2007 bylo v rámci tohoto opatření zaregistrováno 430 projektů s celkovým finančním požadavkem na dotaci 467,4 mil. Kč. Největší zájem o dotaci byl zaznamenán v regionu NUTS 2 Jihovýchod (RO SZIF Brno), kde bylo zaregistrováno 117 projektů, tj. 27,2 % z celkových zaregistrovaných žádostí, a regionu NUTS 2 Jihozápad (RO SZIF České Budějovice) s 99 zaregistrovanými projekty, což představuje 23 % všech projektů. V roce 2007 bylo schváleno 200 projektů v celkové částce dotace 219 mil. Kč. K 31. prosinci 2007 byly všem vybraným žadatelům vyplaceny zálohy ve výši 500 tis. Kč na projekt. Celkem tedy bylo v roce 2007 v rámci tohoto opatření proplaceno 100 mil. Kč. Jedná se o jediné projektové opatření PRV, v rámci kterého proběhly v roce 2007 platby příjemcům dotace.

Opatření I.3.3. Předčasné ukončení zemědělské činnosti

Příjem žádostí v rámci tohoto opatření nebyl v roce 2007 vyhlášen.

Opatření I.3.4. Využívání poradenských služeb

Příjem žádostí v rámci tohoto opatření nebyl v roce 2007 vyhlášen.

Opatření II.1.1. Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech (LFA)

Na rok 2007 bylo na toto opatření alokováno 2,65 mld. Kč. V roce 2007 bylo podáno celkem 10 333 žádostí o dotaci na výměru cca 761 tis. ha v celkové výši 2,79 mld. Kč, což představuje cca 105 % alokované částky na rok 2007.

Opatření II.1.2. Platby v rámci oblastí Natura 2000 na zemědělské půdě a Rámcová směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES

Podopatření Platby v rámci Natura 2000 na zemědělské půdě je zaměřeno na oblasti Natura 2000, které se současně překrývají s I. zónami NP a CHKO a poskytuje se pouze na travní porosty evidované v LPIS. Na rok 2007 bylo na toto opatření alokováno cca 25,2 mil. Kč. V roce 2007 bylo podáno celkem 175 žádostí o dotaci na výměru cca 2,8 tis. ha v celkové výši 8,61 mil. Kč, což představuje 34,2 % alokované částky na rok 2007. Podopatření Rámcová směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES bude realizováno od roku 2010.

Opatření II.1.3. Agroenvironmentální opatření (AEO)

Na rok 2007 je na toto opatření alokováno cca 4,2 mld. Kč. Z těchto finančních prostředků je financováno AEO z Programu rozvoje venkova, ale také dobíhající závazky AEO z programu HRDP. V roce 2007 bylo podáno celkem 3 511 žádostí o dotaci na výměru cca 384,4 tis. ha v celkové výši 1,38 mld. Kč (2,89 mld. Kč bylo požádáno v rámci HRDP).

Opatření II.2.1. Zalesňování zemědělské půdy

Na rok 2007 bylo na toto opatření alokováno 189 mil. Kč. V roce 2007 bylo podáno celkem 278 žádostí o dotaci na výměru cca 653 ha v celkové výši 45,4 mil. Kč, což představuje 24,0 % alokované částky na rok 2007.

Opatření II.2.2. Platby v rámci Natury 2000 v lesích

Toto opatření bude spuštěno až v roce 2008.

Opatření II.2.3. Lesnicko-environmentální platby

Toto opatření bude spuštěno až v roce 2009.

Opatření II.2.4. Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů

Podávat žádosti o dotaci bude možné až v prvním čtvrtletí roku 2008.

Opatření III.1.1. Diverzifikace činností nezemědělské povahy

V roce 2007 bylo v rámci tohoto opatření zaregistrováno 60 projektů s celkovým finančním požadavkem na dotaci 576,1 mil. Kč. Největší zájem byl zaznamenán v regionu NUTS 2 Jihovýchod (RO SZIF Brno), kde bylo zaregistrováno 15 projektů, tj. 25 % z celkových zaregistrovaných žádostí, a regionu NUTS 2 Jihozápad (RO SZIF České Budějovice) se 13 zaregistrovanými projekty, což představuje 21,7 % všech projektů. V roce 2007 bylo schváleno 35 projektů v celkové částce 515,7 mil. Kč.

Opatření III.1.2. Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje

V roce 2007 bylo v rámci tohoto opatření zaregistrováno 125 projektů s celkovým finančním požadavkem na dotaci 237,5 mil. Kč. Největší zájem o dotaci byl zaznamenán v regionu NUTS 2 Jihovýchod (RO SZIF Brno), kde bylo zaregistrováno 31 projektů, tj. 24,8 % z celkových zaregistrovaných žádostí, a regionu NUTS 2 Severovýchod (RO SZIF Hradec Králové) s 27 zaregistrovanými projekty, což představuje 21,6 % všech projektů.

Opatření III.1.3. Podpora cestovního ruchu

V roce 2007 bylo v rámci tohoto opatření zaregistrováno 189 projektů s celkovým finančním požadavkem na dotaci 395,9 mil. Kč. Největší zájem byl zaznamenán v regionu NUTS 2 Jihozápad (RO SZIF České Budějovice), kde bylo zaregistrováno 50 projektů, tj. 26,5 % z celkových zaregistrovaných žádostí, a regionu NUTS 2 Jihovýchod (RO SZIF Brno) se 43 zaregistrovanými projekty, což představuje 22,8 % všech projektů.

Opatření III.2.1. Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby

V roce 2007 bylo v rámci tohoto opatření zaregistrováno 1 061 projektů s celkovým finančním požadavkem na dotaci 5,4 mld. Kč. Největší zájem o dotaci byl zaznamenán v regionu NUTS 2 Jihozápad (RO SZIF České Budějovice), kde bylo zaregistrováno 233 projektů, tj. 22 % z celkových zaregistrovaných žádostí, a regionu NUTS 2 Jihovýchod (RO SZIF Brno) se 183 zaregistrovanými projekty, což představuje 17,2 % všech projektů.

Opatření III.2.2. Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova

V roce 2007 bylo v rámci tohoto opatření zaregistrováno 140 projektů s celkovým finančním požadavkem 243,5 mil. Kč. Největší zájem o dotaci byl zaznamenán v regionu NUTS 2 Střední Morava (RO SZIF Olomouc), kde bylo zaregistrováno 32 projektů, tj. 22,9 % z celkových zaregistrovaných žádostí, a regionech NUTS 2 Jihovýchod (RO SZIF Brno) a Jihozápad (RO SZIF České Budějovice), kde bylo shodně zaregistrováno 25 projektů, což představuje 17,9 % všech projektů v každém regionu.

Opatření III.3.1. Vzdělávání a informace

V roce 2007 bylo v rámci tohoto opatření zaregistrováno 62 projektů s celkovým finančním požadavkem na dotaci 44,5 mil. Kč. Největší zájem o dotaci byl zaznamenán v regionu NUTS 2 Jihovýchod (RO SZIF Brno) a Jihozápad (RO SZIF České Budějovice), kde bylo shodně zaregistrováno 15 projektů, což představuje 24,2 % všech projektů v každém regionu.

Opatření IV.1.1. Místní akční skupina (MAS)

V roce 2007 bylo v rámci tohoto opatření zaregistrováno 102 MAS. Největší zájem o dotaci byl zaznamenán v regionu NUTS 2 Severovýchod (RO SZIF Hradec Králové), kde bylo zaregistrováno 22 MAS, tj. 21,6 % z celkových zaregistrovaných MAS, a regionu NUTS 2 Střední Morava (RO SZIF Olomouc) s 21 zaregistrovanými MAS, což představuje 20,6 % všech MAS.

Opatření IV.1.2. Realizace místní rozvojové strategie

Příjem žádostí v rámci tohoto opatření nebyl v roce 2007 vyhlášen.

Opatření IV.2.1. Realizace projektů spolupráce

Příjem žádostí v rámci tohoto opatření nebyl v roce 2007 vyhlášen.

Technická pomoc

Příjem žádostí v rámci tohoto opatření nebyl v roce 2007 vyhlášen.

8.2.4 Operační program rybářství

Operační program rybářství 2007-2013 (OP Rybářství) byl pro ČR vypracován na základě nařízení Rady (ES) č. 1198/2006 ze dne 27. 6. 2006 o Evropském rybářském fondu a nařízení Komise (ES) č. 498/2007 ze dne 26. 3. 2007, kterým se stanovují prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1198/2006 o EFF.

Cílem OP Rybářství je vymezit oblasti dotací odvětví rybářství v ČR tak, aby opatření realizovaná podle nařízení o EFF přispěla k dosažení obecných cílů stanovených v čl. 33 Smlouvy o Evropském společenství a cílů definovaných jako součást Společné rybářské politiky (SRP).

Vláda ČR schválila „Národní strategický plán pro oblast rybářství na období 2007-2013“ (NSP) usnesením vlády č. 854 ze dne 25. 7. 2007 a „Operační program Rybářství 2007-2013“ usnesením vlády č. 855 ze dne 25. 7. 2007. EK schválila OP Rybářství pro ČR dne 11. 12. 2007. Česká republika tak patří k prvním zemím Společenství, kterým byl operační program podporující sektor rybářství schválen.

OP Rybářství je rozdělen do tří prioritních os, které jsou v souladu se zásadami Společné rybářské politiky a NSP.

Prioritní osa 2 - Akvakultura, zpracování produktů rybolovu a akvakultury a jejich uvádění na trh zahrnuje celkem čtyři opatření (2.1. Opatření pro produktivní investice do akvakultury, 2.2. Opatření na ochranu vodního prostředí, 2.3. Opatření v oblasti zvířat a 2.4. Investice do zpracování a uvádění na trh).

Cílem prioritní osy 2 je v souladu s cílem NSP posílení konkurenceschopnosti odvětví rybářství. Cíle jsou zaměřeny na udržení stávající roční produkce sladkovodních ryb na úrovni 20 tis. t do roku 2015, zlepšení kvality vodního prostředí v rybnících, zajištění modernizace zpracovatelských kapacit (výroben) tak, aby produkce v roce 2015 dosáhla 5,5 tis. t zpracovaných ryb nebo rybích výrobků za rok, zlepšení hygieny, zdraví a pohody ryb, zlepšení pracovních podmínek, včetně zvýšení počtu zaměstnaných žen v odvětví rybářství.

Prioritní osa 3 - Opatření společného zájmu zahrnuje čtyři opatření (3.1. Společné činnosti, 3.2. Opatření na ochranu a rozvoj vodních živočichů a rostlin, 3.3. Podpora a rozvoj nových trhů a propagační kampaně a 3.4. Pilotní projekty).

Cílem prioritní osy 3 je v souladu s cílem NSP zvýšit konkurenceschopnost odvětví rybářství a zachovat současnou úroveň zaměstnanosti, podpořit modernizaci výroby, zvýšit spotřebu sladkovodních ryb v ČR ze současné hodnoty 1,4 kg/obyv./rok minimálně na hodnotu 1,55 kg/obyv./rok, podporovat zachování nebo zvýšení biodiverzity ve vodních tocích, zdokonalit odbornost pracovníků v rybářství, ochrana a rozvoj vodních živočichů spojená se zlepšováním vodního prostředí. Významným cílem je také zveřejnění výsledků testování inovačních technologií za účelem využití nových vědeckých poznatků v akvakultuře.

Prioritní osa 5 - Technická pomoc zahrnuje jedno opatření (5.1. Technická pomoc).

Cílem prioritní osy 5 je přispět k naplnění všech cílů OP Rybářství a NSP podporou řádného čerpání finančních prostředků z tohoto operačního programu. Vhodně cílenou podporou bude zajištěno kvalitní fungování a zlepšování institucionálního a administrativního rámce OP Rybářství. Dalším cílem bude příprava navazujícího programovacího období.

Rozdělení finančních prostředků mezi jednotlivé prioritní osy bylo nastaveno následovně: Pro prioritní osu 2 je určeno 44 % (15,9 mil. €) alokovaných prostředků EFF, pro prioritní osu 3 bylo přiděleno 51 % (18,4 mil. €) prostředků a 5 % (1,8 mil. €) prostředků bylo vyčleněno na prioritní osu 5. Řídícím orgánem Operačního programu Rybářství bylo v souladu s usnesením vlády ČR č. 206 ze dne 26. 5. 2006 ustanoveno MZe. Zprostředkujícím subjektem pro OP Rybářství byl vládou ČR stanoven SZIF. Výkonem finančního útvaru pověřilo MZe také SZIF. Platebním a certifikačním orgánem bylo vládou pověřeno MF, kde tuto funkci vykonává Národní fond.

OP Rybářství by měl být spuštěn v červnu roku 2008. České republiky byly na celé programovací období 2007-13 vyčleněny finanční prostředky ve výši 36,1 mil. €, z toho 75 % (tj. 27,1 mil. €) z fondu EFF a 25 % (9,0 mil. €) z národních veřejných zdrojů. Po započtení soukromých zdrojů, kterými se na projektech musejí podílet soukromé subjekty, je na podporu rybářského sektoru v České republice připraveno do roku 2013 kolem 900 mil. Kč.

8.3 Trh práce a sociální postavení zemědělců na venkově

8.3.1 Pracovní síly v zemědělství

Snižování zaměstnanosti v zemědělství pokračovalo i v roce 2007, a to poněkud rychlejším tempem než v roce 2006. Počet pracovních sil v zemědělských podnicích poklesl na 130,4 tis.¹¹³, což představuje v meziročním srovnání 2,7% úbytek (příl. tab. 8.3/01). Podíl pracovníků v zemědělství na celkové zaměstnanosti v národním hospodářství ČR¹¹⁴ činil 2,6 %. Meziročně došlo k jeho snížení o 0,2 p. b., a to nejen v důsledku poklesu počtu pracujících v zemědělství, ale i nárůstu celkové zaměstnanosti v národním hospodářství.

K úbytku pracovníků došlo ve všech právních formách zemědělského podnikání, nejvyšší absolutní i relativní¹¹⁵ úbytek pracovníků zaznamenala družstva (o 5,7 %), dále pak podniky fyzických osob (o 2,4 %) a obchodní společnosti (o 1,3 %).

Ve struktuře celkové zaměstnanosti v zemědělství dominují obchodní společnosti, v nichž od roku 2002 pracuje více než polovina veškerých zemědělských pracovních sil. V roce 2007 pracovalo v obchodních společnostech 53,8 % zemědělců, v družstvech pak téměř čtvrtina (24,0 %) a v podnicích fyzických osob více než pětina (22,0 %). Meziročně nedošlo k výrazným strukturálním pohybům, byl nadále pokračoval mírný trend poklesu podílu zaměstnanosti v družstvech ve prospěch zejména obchodních společností.

Z hlediska zaměření zemědělské výroby¹¹⁶ převládá v ČR výrazně zaměstnanost v podnicích se smíšenou, tj. kombinovanou rostlinnou a živočišnou výrobou (86,3 %), výrazně méně v podnicích specializovaných na živočišnou výrobu (8,7 %) a nejméně pak v podnicích zaměřených na rostlinnou výrobu (5,0 %). Tyto jsou z hlediska průměrného počtu pracovníků v podniku zároveň nejmenší (38 pracovníků), zatímco nejvyšší průměrný počet pracovníků mají podniky zaměřené na živočišnou výrobu (71 pracovníků) a přibližují se jim podniky se smíšenou výrobou (62 pracovníků). Meziročně ubylo pracovníků ve všech třech kategoriích podniků a ve struktuře nedošlo prakticky k významnějším změnám.

Věková struktura zaměstnanosti v zemědělství (včetně myslivosti a lesnictví) je dlouhodobě varující¹¹⁷. Nejčetněji zastoupenou kategorií představují pracovníci mezi 45 a 59 lety (49,4 %), následování věkovou skupinou 30-44 let (32,5 %). Relativně nižší podíly vykazují kategorie 15-29 let (10,4 %) a 60 a více let (7,7 %). V meziročním srovnání se projevila pokles podílů pracovníků dvou mladších věkových kategorií (15-29 let o 0,6 p. b. a 30-44 let o 1,7 p. b.) a nárůst podílů pracovníků nad 45 let (45-59 let o 1,5 p. b. a od 60 let o 0,8 p. b.). Je patrné, že pro zemědělskou populaci je charakteristická silná demografická vlna pracovníků středního věku, kteří se blíží důchodovému věku, a nedochází k jejich adekvátnímu doplňování z řad mladých.

Ve srovnání s věkovou strukturou zaměstnanosti v národním hospodářství zůstává situace v zemědělství nepříznivá a difference se meziročně dále prohloubila v neprospěch zemědělství. Podíl starších věkových skupin 45-59 let a 60 a více let je v zemědělství vyšší (o 15 p. b., resp. 2,7 p. b.), naopak podíly mladších skupin jsou vyšší v národním hospodářství (u skupiny 15-29 let o 9,9 p. b. a u skupiny 30-44 let o 7,8 p. b.).

Ačkoliv meziročně došlo k úbytku zemědělských pracovníků obou pohlaví, jejich relativní zastoupení zůstalo prakticky stejné. Podíl žen zaměstnaných v zemědělství (včetně myslivosti a lesnictví) se po setrvalém poklesu stabilizoval a v roce 2007 činil 30,6 %¹¹⁸. Rozdíl mezi zaměstnaností žen v sektoru a v národním hospodářství mírně poklesl na 12,2 p. b., a to v důsledku mírného poklesu podílu žen v národním hospodářství.

Poslední údaje o vzdělání zemědělců v ČR jsou k dispozici za rok 2003¹¹⁹. I bez aktuálních dat lze předpokládat, že mezi zemědělci převažují nadále pracovníci vyučení a že přes pozitivní změny ve vzdělanostní úrovni zemědělců v průběhu transformace zůstává vzdělanostní úroveň zemědělců nadále nižší než pracovníků národního hospodářství celkem. Mezi zemědělci jsou ve srovnání s pracovníky národního hospodářství vyšší podíly pracovníků se základním vzděláním a vyučených, naopak nižší podíly pracovníků se středoškolským a vysokoškolským vzděláním.

Profesní struktura v zemědělství (včetně myslivosti a lesnictví)¹²⁰ v roce 2007 byla následující: kvalifikovaní dělníci 39,9 %, obsluha strojů a zařízení 17,5 %, techničtí pracovníci a příbuzné obory 12,7 %, pomocní a nekvalifikovaní pracovníci 10,9 %, řemeslníci a opraváři 7,5 %, vedoucí a řídicí pracovníci 4,5 %, odborní a vědecktí pracovníci 4,0 %, nižší administrativní pracovníci 1,6 % a provozní pracovníci ve službách a obchodu 1,4 %. Přestože v meziročním srovnání nedošlo v resortu k výrazným změnám, za pozitivní lze považovat mírný nárůst podílů kategorií vedoucích a řídicích pracovníků, odborných a vědeckých pracovníků a rovněž kvalifikovaných dělníků, a to na úkor ostatních kategorií, zejména pomocných a nekvalifikovaných pracovníků a nižších administrativních pracovníků.

Zaměstnanost v samotném zemědělství se z pohledu regionální diferenciace¹²¹ proti roku 2006 výrazně nezměnila. Obdobně jako v roce 2006 byl zaznamenán největší podíl na celkové zaměstnanosti v zemědělství ČR na Vysočině (14 %), následován (stejně jako v předchozím roce) krajem Středočeským (13,8 %), Jihomoravským (12,7 %) a Jihočeským (10,3 %). Nejmenší podíl pak tvořili zaměstnanci v zemědělství v Hl. městě Praze (0,9 %), v kraji Karlovarském (1,0 %) a Libereckém (1,9 %).

Ve všech krajích ČR došlo v meziročním srovnání k úbytku zaměstnanců v zemědělství, jeho tempo se však v jednotlivých krajích značně lišilo. Velmi výrazný úbytek zaznamenal kraj Zlínský (o 17,3 %), následovaný Hl. městem Prahou (o 13,5 %), krajem Moravskoslezským (o 11,5 %) a Olomouckým (o 8,8 %). Nejmenší relativní úbytek připadl na kraj Karlovarský (o 0,8 %), kraj Liberecký (o 0,9 %) a kraj Středočeský (o 3,2 %).

¹¹³ Průměrný evidenční počet pracovníků (fyzické osoby) v podnicích zemědělské prvovýroby bez souvisejících služeb a myslivosti, předběžný údaj.

¹¹⁴ Pramen: Evidenční počet zaměstnanců a jejich mzdy v ČR za I.-4. čtvrtletí 2006, 2007, ČSÚ 2007, 2008.

¹¹⁵ Výjima státních podniků s nevýznamnou celkovou zaměstnaností - řádově ve stovkách pracovníků.

¹¹⁶ Pramen: Čtvrtletní výkaz P 3-04 pro ekonomické subjekty vybraných produkčních odvětví (průměrný evidenční počet zaměstnanců ve fyzických osobách, podniky s 20 a více zaměstnanci), I. až 4. čtvrtletí 2007, ČSÚ 2008.

¹¹⁷ Pramen: Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků VŠPS (4. čtvrtletí 2006, 2007), ČSÚ 2007, 2008. Pramen od roku 2006 slučuje data za zemědělství, myslivost a lesnictví.

¹¹⁸ Pramen: Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků VŠPS (4. čtvrtletí 2006, 2007), ČSÚ 2007, 2008. Pramen od roku 2006 slučuje data za zemědělství, myslivost a lesnictví.

¹¹⁹ Pramen: Strukturální šetření v zemědělství 2003, ČSÚ 2004. Podrobnější analýza viz Zpráva o stavu zemědělství České republiky za rok 2004, MZe 2005.

¹²⁰ Pramen: Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků VŠPS (4. čtvrtletí 2006 a 2007), ČSÚ 2007, 2008.

¹²¹ Pramen: Čtvrtletní výkaz P 3-04 pro ekonomické subjekty vybraných produkčních odvětví (průměrný evidenční počet zaměstnanců ve fyzických osobách, podniky s 20 a více zaměstnanci), I. až 4. čtvrtletí 2006 a 2007, ČSÚ 2007, 2008.

Pod celorepublikovým průměrem podílu zemědělců (zde včetně myslivosti a lesnictví)¹²² na celkové zaměstnanosti v národním hospodářství (3,4 %) byly v roce 2007 (kromě Hl. města Prahy s 0,2 %) kraje Karlovarský (1,4 %), Moravskoslezský (2,1 %), Zlínský (2,6 %), Ústecký (2,7 %) a Liberecký (2,8 %). Nejvyšší podíl zaznamenaly kraje Vysočina (8,3 %), Jihočeský (5,5 %), Olomoucký a Plzeňský (4,9 %), Pardubický (4,8 %) a Královéhradecký (4,2 %).

8.3.2 Trh práce a postavení zemědělců

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo venkova¹²³ představuje přibližně čtvrtinu ekonomicky aktivního obyvatelstva ČR. Jediným sektorem, který zaměstnává převážně venkovské obyvatelstvo, je agrární sektor (v roce 2001 se z řad venkovanů rekrutovalo přibližně 63 % zemědělců). Podíl pracovníků agrárního sektoru na ekonomicky aktivních obyvatelích venkova činil v roce 2001 přibližně 11 % a tento podíl je nepřímo úměrný velikosti obce.

Co se týče nezaměstnanosti ve venkovském prostoru, od roku 2003 dosahuje registrovaná míra nezaměstnanosti¹²⁴ na venkově vyšší hodnoty než ve městech. Pro rok 2007 činí odhad roční registrované míry nezaměstnanosti na venkově 6,9 %, což je o 0,3 p. b. více než celorepublikový průměr a o 0,5 p. b. více než v městech. Ve srovnání s předchozím rokem míra registrované nezaměstnanosti poklesla o 1,5 p. b., a to shodně na venkově i ve městech.

Od roku 2005¹²⁵ je zaznamenáván rostoucí počet volných pracovních míst na venkově i ve městech, na venkově jsou však relativní průměrné roční přírůstky mírně nižší. V roce 2007 bylo ve venkovském prostoru v průměru nabízeno 20 232 volných pracovních míst, ve městech 101 533, přičemž na venkově připadá na jedno volné pracovní místo 4,6 dosažitelných uchazečů, kdežto ve městech 2,6.

Signální míra agrární nezaměstnanosti¹²⁶, kterou VÚZE používá k odhadu trendů na agrárním trhu práce, se meziročně významně snížila z 6 % na 3,8 %¹²⁷. Tento vývoj však nelze brát za hodnotný ukazatel oživení na agrárním trhu práce, neboť ke srovnatelnému jevu - avšak z jiného důvodu - došlo i v rámci celého národního hospodářství (obdobně konstruovaná míra nezaměstnanosti by meziročně poklesla ze 4,9 % na 3,6 %). Zatímco v rámci národního hospodářství se na poklesu míry nezaměstnanosti podílel nárůst počtu zaměstnaných (o více než 100 000), v zemědělství byl jedinou příčinou poklesu prudký úbytek nezaměstnaných (z 11 000 na 6 700). Ten mohl být způsoben zejména uplatněním v jiném sektoru nebo dosažením důchodového věku.

V roce 2007, tak jako v předchozích letech, se zachoval výrazný rozdíl v uvedené míře agrární nezaměstnanosti podle pohlaví: u mužů tento ukazatel dosáhl 2,9 % a u žen 5,8 %. Tato genderová diskrepance je v zemědělství již tradičně vyšší než v národním hospodářství.

Dalším specifickým agrární nezaměstnanosti je její pokles v letních měsících, zejména v průběhu 3. čtvrtletí, kdy je zemědělská práce nejintenzivnější. Sezónnost zemědělských prací se projevuje i na výkvech celkové míry nezaměstnanosti na venkově.

Významným ukazatelem sociálního statusu je postavení v hlavním zaměstnání. Z tohoto pohledu lze mezi pracujícími v zemědělství (včetně myslivosti a lesnictví) diferencovat pět sociálně ekonomických skupin¹²⁸:

- zaměstnanci (tj. pracovníci placení mzdou v podnicích právnických i fyzických osob, včetně najatého managementu). Jejich strukturální podíl na pracovních silách v rezortu v roce 2007 činil 72,1 % a v meziročním srovnání došlo k jeho poklesu o 0,6 p. b.;
- pracující členové zemědělských družstev (sebezaměstnaní podílníci na zemědělské půdě, kapitálu, činnosti a řízení družstva). Jejich podíl ve struktuře činil 6,1 % a meziročně poklesl o 1,2 p. b.;
- podnikatelé pracující na vlastní účet (sebezaměstnané fyzické osoby s podnikatelským oprávněním, bez zaměstnanců). Jejich podíl ve struktuře činil 15,6 % a meziročně poklesl o 0,5 p. b.;
- zaměstnavatelé (sebezaměstnaní podnikatelé v podnicích právnických i fyzických osob neplacení mzdou, kteří najímají pracovní sílu). Jejich podíl ve struktuře činil 4,3 % a meziročně vzrostl o 2 p. b.;
- pomáhající rodinní příslušníci (sebezaměstnané osoby v podnicích podnikatelů pracujících na vlastní účet). Jejich podíl ve struktuře činil 1,9 % a meziročně vzrostl o 0,3 p. b.

V meziročním srovnání se ve struktuře zaměstnanosti podle postavení v zaměstnání nejvýrazněji projevil pokračující úbytek členů družstev. Naopak nejvýraznější strukturální nárůst zaznamenala kategorie zaměstnavatelů. Jejich podíl mezi zemědělci dokonce převýšil podíl zaměstnavatelů ve struktuře národního hospodářství celkem (4,3 % proti 3,5 %).

Ze struktury podle postavení v hlavním zaměstnání je zřejmé, že většina zemědělců v ČR má status pracovní síly odměňované mzdou. Mzdová úroveň v zemědělství dlouhodobě vykazovala značný schodek ve srovnání s průměsem a národním hospodářstvím celkem a jeho radikální zmírnění není v krátkém časovém horizontu reálné. Rok 2007 lze z hlediska vývoje zemědělských mezd hodnotit poměrně příznivě (zejména jeho poslední čtvrtletí). Průměrná měsíční nominální mzda v zemědělství dosáhla 15 953 Kč, v průmyslu 20 962 Kč a v národním hospodářství celkem 21 692 Kč (příl. tab. 8.3/02). Relativní nárůst (9,9 %) byl v zemědělství vyšší než v průmyslu a v národním hospodářství (shodně 7,3 %). Tento vyšší relativní nárůst byl však v zemědělství způsoben výrazně nižším základem, z něhož byl odvozen, tj. průměrnou měsíční nominální mzdou v předchozím roce. Absolutní nárůst byl velmi vyrovnaný; v zemědělství činil 1 439 Kč, což bylo sice více než v průmyslu (1 418 Kč), avšak poněkud méně než v národním hospodářství celkem (1 481 Kč). Ke zmírnění setrvávajícího absolutního schodku ve mzdové úrovni tedy meziročně prakticky nedošlo (v předchozích letech však pravidelně narůstal) a činil 5 009 Kč proti průmyslu a proti národnímu hospodářství 5 739 Kč. Disparita mezd v zemědělství se meziročně zmírnila (o 1,8 p. b. vůči průmyslu a 1,7 p. b. vůči národnímu hospodářství) a dosáhla 76,1 % vůči průmyslu a 73,5 % vůči národnímu hospodářství celkem.

Pozitivní vývoj v oblasti nominálních mezd se odrazil i v nárůstu reálných mezd a zemědělství tak konečně překonalo úroveň roku 1989, a to o 2,2 % (příl. tab. 8.3/03). Národní hospodářství však tuto úroveň přesahuje již o více než 50 % (51,7 %), stejné hranici se blíží i průmysl (42,0 %). Pro další vývoj reálných mezd bude velmi důležité tempo zvyšování spotřebních cen, jež zaznamenaly zejména v posledním čtvrtletí 2007 značný nárůst (o 4,7 % v porovnání se stejným obdobím předchozího roku).

Přes náznaky pozitivních změn ve mzdové situaci v zemědělství i v celkové situaci na agrárním a venkovském trhu práce zůstává hlavním problémem zvýšení atraktivnosti sektoru pro mladé a kvalifikované pracovníky a zajištění průběžné obměny pracovních sil v odvětví.

¹²² Pramen: Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků VŠPS (4. čtvrtletí 2006 a 2007), ČSÚ 2007, 2008.

¹²³ Pramen: SLDB 2001. Poslední dostupná data o ekonomické aktivitě obyvatel na úrovni obcí, a tudíž agregované i na venkově. Venkov je - ve shodě s tradičně užívanou metodikou v ČR - pojímán jako obce do 2000 obyvatel. Podrobnější analýza viz Zpráva o stavu zemědělství České republiky za rok 2006.

¹²⁴ Jde o odhad registrované míry nezaměstnanosti konstruovaný VÚZE podle údajů MPSV.

¹²⁵ MPSV uvádí údaje o počtu volných pracovních míst v obcích ČR až od roku 2005.

¹²⁶ Míry specifické agrární i srovnatelné vyjádřené obecně nezaměstnanosti uváděné v textu mají pouze orientační charakter; ukazatele zahrnují nezaměstnané registrované na úřadech práce i zprostředkovatelských práce a neregistrované nezaměstnané, kteří pracovali v posledních 8 letech. Údaje pro výpočet míry agrární nezaměstnanosti srovnatelné s registrovanou mírou nezaměstnanosti podle MPSV nejsou dostupné.

¹²⁷ Pramen: Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků VŠPS (4. čtvrtletí 2006, 2007), ČSÚ 2007, 2008. Pramen od roku 2006 slučuje data za zemědělství, myslivost a lesnictví.

¹²⁸ Pramen: Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků VŠPS (4. čtvrtletí 2006, 2007), ČSÚ 2007, 2008. Pramen od roku 2006 slučuje data za zemědělství, myslivost a lesnictví.

9 PODPORY AGRÁRNÍHO SEKTORU

9.1 Přímé platby

Přímé platby jsou jednou z hlavních kategorií finančních podpor, které jsou poskytované českému zemědělství po vstupu ČR do EU. Tyto platby jsou v ČR poskytovány v naprosté většině na hektar zemědělské půdy evidované v rámci LPIS a jsou vypláceny ze zdrojů EU v systému SAPS (zjednodušený systém plateb plně oddělených od produkce). V roce 2006 byla jejich výše na úrovni 35 % přímých plateb zemí EU 15 a v roce 2007 dosáhla úrovně 40 %. Od roku 2006 je součástí přímých plateb oddělená platba za cukr.

U přímých plateb byla vyjednána možnost jejich navýšení z národních zdrojů (tzv. národní doplňkové platby). Pro většinu podporovaných komodit bylo dosaženo 65%, resp. 70% úrovně (v roce 2006, resp. 2007) přímých plateb zemí EU 15 (tj. o 30 p. b. nad úroveň přímých plateb ze zdrojů EU). V ČR je vyplácení přímých plateb administrováno a kontrolováno SZIF.

K přímým platbám jsou řazeny rovněž podpory vybraných komodit, schválené EU jako národní podpory (state aid), financované ze zdrojů ČR. Tyto podpory se poskytují podle tzv. Zásad, vydávaných na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství.

T9.1/01 - Přímé a ostatní platby zemědělským podnikům (mil. Kč)

Účel	Vymezení Vymezení	Hlavní kritéria pro získání platby Hlavní kritéria pro získání platby	2006			2007 ¹⁾		
			celkem	z toho		celkem	z toho	
				ČR	EU		ČR	EU
Platby EU								
Přímé platby - systém jednotné platby na plochu (SAPS)	Podpory podle: - NR (ES) č. 1782/2003, - NK (ES) č. 796/2004, - NV č. 144/2005 Sb., k podmínkám jednotné platby na plochu na roky 2005 a 2006 - NV č. 47/2007 Sb. - NV č. 48/2007 Sb.	Základní sazba na 1 ha zemědělské půdy byla vypočtena: přidělený národní limit (Kč)/celkový souhrn ohlášené zemědělské půdy (ha) 2006: 310,457 mil. EUR/3,469 mil. ha = 89,49 EUR/ha x 0,993 = 88,89 EUR/ha x 28,326 Kč/EUR, tj. 2 517,80 Kč/ha. 2007: 355,384 mil. EUR, tj. 101,3905 EUR/ha x 27,532 Kč/EUR, tj. 2 791,50 Kč/ha.	8 768	0	8 768	9 784	0	9 784
Oddělená platba za cukr	2006: Platba podle čl. 143 NR (ES) 319/2006 a NV č. 142/2006 Sb. 2007: Platba podle NV č. 45/2007 Sb.	2006: 19,13 mil. EUR x 29,556 Kč/EUR = 565,4 mil. Kč; sazba 170,61 Kč/t cukrové řepy při standardní 16% cukernatosti. 2007: 24,49 mil. EUR x 27,532 Kč/EUR = 674,3 mil. Kč; sazba 211,92 Kč/t cukrové řepy při standardní 16% cukernatosti.	515	0	515	674	0	674
Celkem platby EU			9 283	0	9 283	10 458	0	10 458
Národní doplňkové platby								
Platby na ornou půdu	2006: Národní doplňkové platby - Platba na pěstování některých plodin na orné půdě. 2007: Národní doplňkové platby - Platba na plodiny na orné půdě	2006: 2 240,40 Kč/ha orné půdy (2,057 mil ha), která je v evidenci vedena na žadatele o platbu na pěstování plodin ²⁾ na orné půdě po dobu od 1. 5. 2006 do 31. 8. 2006. 2007: 1 755,10 Kč/ha orné půdy, (2,570 mil ha), která byla k 31. 3. 2007 evidována v evidenci zemědělská půda jako orná půda.	4 592	4 592	0	4 511	4 511	0
Podpora chmele	2006, 2007: Národní doplňkové platby - Platba na pěstování chmele	2006: 6 302,80 Kč/ha chmelnice (5 583 ha) vedené v evidenci na žadatele jako druh zemědělské kultury chmelnice a byla obhospodařována žadatelem nejméně po dobu od 1. 5. 2006 do 31. 8. 2006 a byl na ní pěstován chmel. 2007: 6 430,00 Kč/ha chmelnice (5 661 ha) v evidenci žadatele, která byla k 31. 3. 2007 evidována v evidenci zemědělská půda jako chmelnice a byl na ní pěstován chmel.	35	35	0	36	36	0
Podpora na pěstování lnu na vlákno	2006, 2007: Národní doplňkové platby - Platba na pěstování lnu na vlákno	2006: 4 321,10 Kč/ha (2 757 ha) na zemědělskou půdu, která je v evidenci žadatele a je obhospodařována žadatelem nejméně po dobu od 1. 5. 2006 do 31. 8. 2006 a je na ní pěstován len na vlákno. 2007: 3 843,40 Kč/ha (2 637 ha) na zemědělskou půdu, která je v evidenci žadatele a je obhospodařována žadatelem nejméně po dobu od 1. 5. 2007 do 31. 8. 2007 a je na ní pěstován len na vlákno.	12	12	0	10	10	0

Podpora chovu přežvýkavců	2006, 2007: Národní doplňkové platby - Platba na chov přežvýkavců	2006: 2 581,60 Kč /VDJ (1 025 335 VDJ) na základě dokladu o stavu přežvýkavců žadatele ke dni 31. 7. 2006, včetně identifikačních čísel přežvýkavců a data narození podle plemenářského zákona. 2007: 2548,90 Kč /VDJ (1 021 602 VDJ) na základě dokladu žadatele o chovu přežvýkavců ke dni 31. 3. 2007 na hospodářství registrovaném v ústřední evidenci vedené podle plemenářského zákona.	2 638	2 638	0	2 604	2 604	0
Platby pěstitelům brambor	2006: podle NV č. 115/2004 Sb. 2007: podle NV č. 155/2007 Sb. a č. 157/2007 Sb. Bramborový škrob - couplovaný Bramborový škrob - decouplovaný	2006: Doplňková národní platba pěstitelům brambor určených k výrobě bramborového škrobu pro hospodářský rok 2006/2007. 2007: Doplňková národní platba pěstitelům brambor určených k výrobě bramborového škrobu pro hospodářský rok 2007/2008 Bramborový škrob - couplovaný 1 825,90 Kč/ha (66,342 €/t) na 33 660 t. Bramborový škrob - decouplovaný 810,50 Kč/ha (44,216 €/t) na 33 317 t.	107	107	0	82	82	0
Celkem národní doplňkové platby			7 384	7 384	0	7 243	7 243	0
Ostatní přímé platby (z dotací MZe)								
Podpora včelařství	2006, 2007: Dotační program I.D. - národní podpory	2006, 2007: Podpora včelařství, platba 180 Kč na 1 zazimované včelstvo. Platby prostřednictvím Českého svazu včelařů.	80	80	0	80	80	0
Komplexní sklizeň máku	2006, 2007: Dotační program I.S. - národní podpory	2006, 2007: Podpora komplexní sklizeň máku setého pro zajištění bezpečnosti území z hlediska omamných a psychotropních látek, platba 500 Kč/ha.	5	5	0	7	7	0
Pěstování bylin pro energetické využití	2006, 2007: Dotační program I.U. - národní podpory	2006: Podpora založení a údržby porostů bylin pro energetické využití, platba 2 000 Kč/ha. 2007: Podpora pěstování bylin pro energetické využití, platba 3 000 Kč/ha.	2	2	0	5	5	0
Celkem podpory vybraných komodit			87	87	0	92	92	0
Celkem			16 754	7 471	9 283	17 793	7 335	10 458

1) SAPS - předpoklad vyplacení do 30. 6. 2008, platby pěstitelům brambor - vyplaceno k 31. 12. 2007, národní doplňkové platby - požadováno k 31. 12. 2007.

2) Seznam plodin pěstovaných na orné půdě pro platbu na pěstování plodin na orné půdě: pšenice tvrdá, pšenice ostatní a sourež, žito, ječmen, oves, kukuřice na zrno, siláž a na zeleno, řepka, pohanka, proso, lesknice a ostatní obiloviny, cukrová kukuřice, sója, řepka, řepice, slunečnice, hrách, boby, sladká lupina, konopí na vlákno, len olejný, v roce 2006 včetně semenných porostů některých plicin.

Pramen: podklady MZe; SZIF; PGRLF a další instituce

Zpracoval: M. Abrahamová (VÚZE)

9.1.1 Jednotná platba na plochu (SAPS) a oddělená platba za cukr

Jednotná platba na plochu (SAPS)

Na rok 2006 byl v ČR celkový objem přímých plateb v systému SAPS ze zdrojů EU určen ve výši 310,457 mil. €, což při stanoveném kurzu 28,326 Kč/€ představovalo částku 8 794,0 mil. Kč. Celkem byla z nároků roku 2006 vyplacena na výměru 3 486,9 tis. ha z p. u 21 114 žádostí částka 8 768,00 mil. Kč, což představovalo v průměru 2 514,55 Kč/ha z. p.

Pro rok 2007 byl celkový objem přímých plateb v systému SAPS pro ČR určen ve výši 355,384 mil. €. Při stanoveném kurzu 27,532 Kč/€ pak dosáhla výsledná částka po přepočtu na koruny 9 784,43 mil. Kč, což představuje platbu 2 791,5 Kč/ha z. p. V roce 2007 bylo na výplatu SAPS předloženo SZIF celkem 22 052 žádostí na celkovou rozlohu 3 504,81 tis. ha v požadované sumě 9 784,43 mil. Kč. Do 31. 12. 2007 bylo SZIF schváleno 18 873 žádostí na 3 300,30 tis. ha a realizována výplata v sumě 9 212,79 mil. Kč.

Oddělená platba za cukr

Oddělená platba za cukr je částečnou kompenzací pěstitelům cukrovky za finanční ztráty způsobené postupným snižováním garantované (minimální) ceny cukrové řepy. Sazba oddělené platby za cukr byla v ČR stanovena pro rok 2006/07 ve smyslu nařízení vlády č. 142/2006 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování oddělené platby za cukr pěstitelům cukrové řepy za kalendářní rok 2006.

ČR byla přiznána pro oddělenou platbu za cukr na rok 2006 z EU celková částka 27,9 mil. €. Pěstitelům řepy byla z této sumy poskytnuta částka 19,1 mil. € (tj. po přepočtu 565,4 mil. Kč) a zbytek byl vyplacen na plochu zemědělské půdy v rámci SAPS. Částka 19,1 mil. € byla vydělena celkovým množstvím cukrové řepy přepočtené na standardní 16% cukernatost, určené k výrobě kvótového cukru, v souladu s příslušnými smlouvami o dodávkách cukrové řepy. Tato platba se přitom vztahuje jen na ty producenty, kteří cukrovou řepu pěstovali v reprezentativním období určeném pro výplatu oddělené platby za cukr. V případě ČR byl tímto reprezentativním obdobím zvolen rok 2005/06. Výplata oddělené platby za cukr byla v roce 2006 podmíněna přiznáním SAPS žadateli pro kalendářní roky 2005 a 2006.

Pro rok 2006 byla stanovena SZIF sazba v rámci oddělené platby za cukr ve výši 170,61 Kč/t cukrové řepy přepočtené na standardní 16% cukernatost. Pěstitelé podali 821 žádostí na vyplacení oddělené platby za cukr na 3 176 tis. t cukrové řepy v přepočtu na standardní 16% cukernatost. Žádosti pěstitelů byly proplaceny do 30. 6. 2007.

Sazba oddělené platby za cukr byla v ČR stanovena pro rok 2007/08 podle nařízení vlády č. 45/2007 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování oddělené platby za cukr pěstitelům cukrové řepy pro kalendářní rok 2007. V roce 2007 z přiděleného stropu ve výši 34,3 mil. € bylo přiděleno pěstitelům cukrové řepy 24,5 mil. € a částka 9,8 mil. € byla přesunuta do systému SAPS. Sazba na 1 t cukrové řepy přepočítané na standardní 16% cukernatost je 7,6972 €, tj. 211,92 Kč. Celkově jde o 822 žadatelů na celkové množství 3 181,7 tis. t cukrové řepy.

9.1.2 Národní doplňkové platby

ČR má možnost v souladu s Přístupovou smlouvou EU dorovnávat přímé platby z vlastních zdrojů formou národních doplňkových plateb.

Národní doplňkové platby ze zdrojů ČR pro rok 2006 byly vypláceny v období od 1. 12. 2006 do 30. 6. 2007 podle nařízení vlády č. 141/2006 Sb. Na tyto platby bylo SZIF kladně posouzeno 17 169 žádostí a realizována výplata v celkové částce 7 277,0 mil. Kč (v období od 1. 12. do 31. 12. 2006 vyplaceno 3 324,4 mil. Kč a v období 1. 1. do 30. 6. 2007 proplaceno 3 952,6 mil. Kč).

Pro národní doplňkové platby byly vybírány komodity, které jsou systémem SAPS nejvíce znevýhodněny. Pro tyto komodity byly v roce 2007 národní doplňkové platby vypočteny v minimální možné výši dané Přístupovou smlouvou EU. MZe stanovilo na rok 2007 sazby národních doplňkových plateb na chmel, na len na vlákno, na plodiny na orné půdě, na bramborový škrob - couplovaný a decouplovaný¹²⁹ a na přežvýkavce. Pro rok 2007 jsou národní doplňkové přímé platby ze zdrojů ČR vypláceny podle nařízení vlády č. 155/2007 Sb. v období od 1. 12. 2007 do 30. 6. 2008.

SZIF bylo v roce 2007 na tyto platby podáno celkem 26 846 žádostí a vyčleněna celková částka 7 188,5 mil. Kč. Na doplňkovou platbu na pěstování plodin na orné půdě bylo podáno 15 526 žádostí na výměru 2 570,2 tis. ha, na len na vlákno podáno 78 žádostí na výměru 2,6 tis. ha, na chmel 139 žádostí na výměru 5,7 tis. ha, na přežvýkavce (tj. chov skotu, ovcí a koz) 10 848 žádostí na 1 021,6 tis. VDJ a na bramborový škrob bylo podáno 255 žádostí na 33,3 tis. t. Do 31. 12. 2007 byla na 2 706 žádostí realizována výplata v celkové částce 3 966,1 mil. Kč, z toho na pěstování plodin na orné půdě 2 440,6 mil. Kč, na pěstování lnu na vlákno 6,6 mil. Kč, na pěstování chmele 22,8 mil. Kč, na chov přežvýkavců 1 479,6 mil. Kč a na bramboru na výrobu škrobu - decouplovaná platba 16,4 mil. Kč. Ostatní platby na zbylé žádosti budou realizovány v období od 1. 1. 2008 do 30. 6. 2008.

9.1.3 Ostatní přímé platby

Ostatní přímé platby na vybrané zemědělské komodity byly vypláceny žadatelům z národních zdrojů na základě dotačních programů stanovených v Zásadách, kterými se poskytují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2007 na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb. o zemědělství. Týkaly se podpory včelařství, podpory pěstitelů máku a podpory pěstování bylin pro energetické využití.

V rámci dotačního programu I.D. - Podpora včelařství byla v roce 2007 podpora poskytnuta na 520,14 tis. včelstev v celkové částce 79 523 tis. Kč, což představovalo na jedno včelstvo částku 153 Kč. Dotační program I.S. - Podpora komplexní sklizně máku setého je zaměřen na zajištění bezpečnosti území z hlediska omamných a psychotropních látek. V roce 2007 byla takto podpora poskytnuta na 26,06 tis. ha a vyplacena částka 6,88 mil. Kč, tj. 264 Kč/ha. Cílem dotačního programu I.U. - Pěstování bylin pro energetické využití je podpora založení a údržby porostů bylin pro energetické využití. V roce 2007 byla na základě tohoto titulu poskytnuta podpora na 1,71 tis. ha v celkové částce 5,12 mil. Kč, tj. 2 999 Kč/ha orné půdy.

9.2 Podpory v rámci rozvoje venkova

Podpory v rámci rozvoje venkova jsou podrobně rozvedeny v kap. 8.2. Jde o investiční a neinvestiční podpory, poskytované v období 2004-06 v rámci HRDP a v roce 2007 v rámci PRV. V souladu s finančními pravidly byly v roce 2006 ještě poskytnuty obdobné podpory z předvstupního programu SAPARD, který byl v tomto roce oficiálně uzavřen.

Úplný přehled podpor je uveden v tab. T9.2/01.

T9.2/01 - Podpory v rámci programů SAPARD, HRDP, OP a PRV (mil. Kč)

I. část

Účel	Vymezení	Hlavní kritéria pro získání platby	2006			2007 ¹⁾		
			celkem	z toho		celkem	z toho	
				ČR	EU		ČR	EU
2006: Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP); 2007: Program rozvoje venkova (PRV, osa 2, pouze LFA a NATURA 2000)								
Vyrovňovací příspěvek v méně příznivých oblastech (LFA)	2006: HRDP, NV č. 241/2004 Sb.	Vyrovňovací příspěvek - méně příznivé oblasti (LFA) - pouze na trvalé travní porosty (2007: nevyplacené platby za rok 2006): - horské oblasti - oblast A - 4 680 Kč/ha; - horské oblasti - oblast B - 4 014 Kč/ha; - ostatní oblasti - oblast A - 3 490 Kč/ha; - ostatní oblasti - oblast B - 2 820 Kč/ha; - specifické oblasti - 3 420 Kč/ha; - oblasti s ekologickým omezením - 2 800 Kč/ha.	2 861	572	2 289	95	19	76
	2007: PRV, NV č. 75/2007 Sb.	2007:Vyrovňovací příspěvek - méně příznivé oblasti (LFA) - pouze na trvalé travní porosty: - horské oblasti - oblast A - 157 €/ha (4 321 Kč/ha); - horské oblasti - oblast B - 134 €/ha (3 688 Kč/ha); - ostatní oblasti - oblast A - 117 €/ha (3 220 Kč/ha); - ostatní oblasti - oblast B - 94 €/ha (2 567 Kč/ha); - specifické oblasti - 114 €/ha (3 138 Kč/ha); - specifické oblasti X - 91 €/ha (2 541 Kč/ha).				2710	542	2168
NATURA 2000	2007: NV č. 75/2007	2007: oblasti NATURA 2000 - 112 €/ha (3 083 Kč/ha).				8	2	6

¹²⁹ Vysvětlení couplovaného a decouplovaného škrobu viz kap. 5.1.3.

ZPRÁVA O STAVU ZEMĚDĚLSTVÍ ČR ZA ROK 2007

Předčasné ukončení zemědělské činnosti	HRDP (2007: vyplacený nárok z roku 2006)	Umožňuje starším zemědělcům po dosažení věku 55 let ukončit aktivní zemědělskou činnost. Žadatel bude pobírat dávku vypočtenou na základě paušální sazby 75 000 Kč a částky vypočtené na základě počtu převedených hektarů (max. 30 ha) zemědělské půdy násobených sazbou 4 500 Kč.	33	7	26	54	11	43
Zakládání skupin výrobců	HRDP (2007: vyplacený nárok z roku 2006)	Přímá nenávratná dotace na založení skupin výrobců a zajištění jejich fungování v průběhu 5 let. Výše podpory se vypočítává na základě hodnoty roční produkce pocházející od členů seskupení. Podpora je nejvýše (tis. €): 100 v 1. roce, 100 v 2. roce, 80 v 3. roce, 60 ve 4. roce, 50 v 5. roce.	70	14	56	145	29	116
Technická pomoc	HRDP	Podpora pokrytí nákladů spojených s řízením, realizací, monitorováním, kontrolou, analýzou a poskytováním informací na úrovni celého programu.	0	0	0	0	0	0
Lesnictví	HRDP (2007: vyplacený nárok z roku 2006)	a) Dotace na zalesnění zemědělské půdy (tis. Kč/ha): listnaté dřeviny 92, jehličnaté dřeviny 74 + roční dotace na následnou péči o takto vzniklý lesní porost 12, dále roční dotace ve formě náhrady za zalesněnou ornou půdu 8,6 a za zalesněné travní porosty 4,2. b) Dotace na založení porostu rychle rostoucích dřevin pouze v roce jeho výsadby, ve výši (tis. Kč/ha) 60 za výsadbu produkčního porostu, 75 za výsadbu reprodukčního porostu.	94	19	75	101	20	81
Ekologické zemědělství	HRDP (2007: vyplacený nárok z roku 2006)	Kompenzace podnikům, které hospodaří podle pravidel ekologického zemědělství daných zákonem č. 242/2000 Sb. Výše podpory (2006/2007): o. p. - 3 520 Kč/ha/4 266 Kč/ha; travní porosty - 1 100 Kč/ha/1 954 Kč/ha; trvalé kultury - 12 235 Kč/ha/24 470 Kč/ha; zelenina a speciální byliny na orné půdě - 11 050 Kč/ha/15 524 Kč/ha.	308	62	246	306	61	245
Ošetřování travních porostů	HRDP (2007: vyplacený nárok z roku 2006)	Sazby podpor: - 1 920 Kč/ha louky, na které žadatel uplatňuje standardní podmínky údržby; - 2 800 Kč/ha louky, na které žadatel nebude aplikovat žádná hnojiva; - 5 130 Kč/ha louky, na které žadatel nebude aplikovat žádná hnojiva a navíc provede první seč až po 15. 7.; - 3 130 Kč/ha louky, na které žadatel nebude aplikovat žádná hnojiva a navíc vynechá při první seči pásy o šíři 6 až 12 m; - 2 890 Kč/ha pastviny, na které žadatel uplatňuje standardní podmínky údržby s intenzitou 0,5 až 1,25 VDJ/ha pastvin; - 4 330 Kč/ha pastviny, na které žadatel uplatňuje zákaz použití hnojiva navíc se sníženou intenzitou chovu pasených zvířat - 0,4 až 1,05 VDJ/ha pastvin.	1 866	373	1 493	1 834	367	1 467
Zatravnění	HRDP (2007: vyplacený nárok z roku 2006)	Podpora 7 265 Kč/ha travního porostu založeného úředně uznaným osivem, 9 210 Kč/ha travního porostu založeného pomocí regionální travní směsi na území CHKO Bílé Karpaty.	246	49	197	240	48	192
Travnaté pásy	HRDP (2007: vyplacený nárok z roku 2006)	Podpora zakládání protierozních travnatých pásů (9 440 Kč/ha).	1	0	1	1	0	1
Pěstování meziplodin	HRDP (2007: vyplacený nárok z roku 2006)	Sazba dotace 4 580 Kč/ha orné půdy oseté „povolenou“ meziplodinou.	928	186	742	901	180	721
Podmáčené louky	HRDP (2007: vyplacený nárok z roku 2006)	Udržování podmáčených luk, mokřadů. Dotace na trvale podmáčené a rašelinné louky 12 100 Kč/ha.	2	0	2	2	0	2
Ptačí lokality	HRDP (2007: vyplacený nárok z roku 2006)	Udržování ptačích lokalit na travních porostech: chrástal polní, bahňáci. Sazba dotace: 5 180 Kč/ha travního porostu vymezeného jako hnízdní lokalita chrástala polního, 5 550 Kč/ha travního porostu vymezeného jako hnízdní lokalita bahňáků.	32	6	26	32	6	26

ZPRÁVA O STAVU ZEMĚDĚLSTVÍ ČR ZA ROK 2007

Biopásy a ochranné zóny	HRDP (2007: vyplacený nárok z roku 2006)	a) Vytváření biopásů (směsí 4 plodin pro volně žijící zvěř). Sazba 10 630 Kč/ha biopáso. b) Dotace na protierozní travnaté pásy. Sazba 9 440 Kč/ha vytvořeného travnatého pásu.	14	3	11	14	3	11
Integrované systémy pěstování ovoce a vinné révy	HRDP (2007: vyplacený nárok z roku 2006)	Kompensace podnikům, které hospodaří podle pravidel integrovaného zemědělství. Sazby: ovoce 9 857 Kč/ha, vinná réva 11 642 Kč/ha.	162	32	130	158	32	126
Celkem HRDP a PRV (osa 2 - LFA, NATURA)			6 617	1 323	5 294	6 601	1 320	5 281
Účel	Vymezení	Hlavní kritéria pro získání platby	2006			2007 ¹⁾		
			celkem	z toho		celkem	z toho	
				ČR	EU		ČR	EU
OP Zemědělství (2007: vyplacený nárok z roku 2006) a PRV (osa 1, 3 a 4)								
OP Zemědělství - zemědělství	Opatření 1.1	Podpora 50% ceny investic v živočišné výrobě v oblasti pohody zvířat a skladování odpadů, v rostlinné výrobě v oblasti skladování ovoce a zeleniny a pořízení strojů a diverzifikace zemědělských činností.	1 567	470	1 097	1 162	420	742
OP Zemědělství - potravinářský průmysl	Opatření 1.2	Podpora 50% ceny investic do modernizování a rekonstrukce výrobních zařízení, na zavádění nových technologií, zlepšení a racionalizaci postupů zpracovávání zemědělských produktů.	174	52	122	126	38	88
OP Zemědělství - lesnictví	Opatření 1.3	Podpora 50% ceny investic na zavádění nových technologických postupů pro zpracování lesních produktů, obnovu lesního potenciálu poškozeného přírodními kalamitami a požárem a zavedení příslušných ochranných opatření, zlepšení a udržování ekologické stability chráněných lesů, zakládání sdružení vlastníků lesů malých výměr, zalesňování zemědělsky nevyužívané půdy.	183	55	128	128	36	92
OP Zemědělství - rozvoj venkova	Opatření 2.1	Podpora realizace KPÚ, obnovy a rekonstrukce rybníků a podopatření LEADER+.	1 523	305	1 218	1 052	230	822
OP Zemědělství - odborné vzdělávání	Opatření 2.2	Podpora odbornému vzdělávání.	17	3	14	10	2	8
OP Zemědělství - rybářství	Opatření 2.3	Podpora výstavby a rekonstrukcí zpracovatelských zařízení, zakládání odbytových organizací a zvyšování produkce ryb.	121	36	85	109	33	76
OP Zemědělství - technická pomoc	Opatření 3.1	Financování implementace a monitoringu OP.	7	2	5	3	1	2
Celkem OP Zemědělství a PRV (osa 1, 3 a 4)			3 592	923	2 669	2 590	760	1 830
OP MPO	OP Průmysl a podnikání	Podpora z prostředků Operačního programu Průmysl a podnikání - program 2.1 Rozvoj; program 2.3 Úspory energie.	90	23	67	0	0	0
Předvstupní podpory (SAPARD)								
SAPARD (zemědělství)	2006: Opatření 1.1, 2.3, 3.1, 3.2	Podpory pro zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství, pro trvale udržitelný rozvoj venkovských oblastí a na odbornou pomoc.	16	4	12	0	0	0
SAPARD (pozemkové úpravy)	2006: Opatření 1.4	Podpory pozemkovým úpravám.	3	0	3	0	0	0
SAPARD (potravinářský průmysl)	2006: Opatření 1.2.1, 1.2.2, 1.3.1, 1.3.2	Podpora zvyšování konkurenceschopnosti potravinářských výrobků a usnadnění zavádění standardů kvality EU.	59	15	44	0	0	0
SAPARD (venkov)	2006: Opatření 2.1, 2.2	Podpora rozvoje venkova.	43	7	36	0	0	0
Celkem SAPARD			121	26	95	0	0	0

U všech podpor z programu HRDP, včetně plateb LFA, jsou uvedeny objemy podpor vyplacených v roce 2006 a v roce 2007.

1) Předpoklad.

Pramen: SZIF

Zpracoval: J. Humpál (VÚZE)

9.3 Národní podpory a opatření

Po vstupu do EU vstoupil v platnost nový systém poskytování národních podpor zemědělství a venkova (state aid). Tyto podpory podléhají schválení Evropskou komisí. Přehled vyplacených národních podpor v letech 2006 a 2007 je uveden v tab. T9.3/01.

T9.3/01 - Národní podpory a opatření v letech 2006 a 2007 (mil. Kč) (bez národních podpor uvedených v T9.1/01)
I. část

Účel	Vymezení	Hlavní kritéria pro podpory	2006	2007 ¹⁾
Dotace MZe			1 633	1 285
Zlepšování kvality produkce	2006, 2007: Dotační program I.I.	Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích a vinicích.	22	29
Dotace na restrukturalizaci ovocných sadů	2006, 2007: Dotační program I.R.	Restrukturalizace ovocných sadů, resp. nezbytné zlepšení zdravotního stavu ovocných stromů a zlepšení kvality produkovaného ovoce.	103	75
Udržování a zlepšování genetického potenciálu	2006, 2007: Dotační programy 2.A, 5 a 6	Dotace na investice a provoz při udržování a zlepšování genetického potenciálu hospodářských zvířat a rostlin, včetně „Národního programu ochrany biodiverzity“, podpora NH Kladruhy n/L., ZH Písek a Tlumačov.	364	341
Ozdravování polních a speciálních plodin	2006, 2007: Dotační program 3	Podpora zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence šíření karanténních virových a bakteriálních chorob.	414	201
Nákazový fond	2006, 2007: Dotační program 8	Úhrada odstraňování kadáverů.	299	182
Podpora poradenství a vzdělávání	2006, 2007: Dotační program 9	Podpora poradenství a vzdělávání dospělých organizovaného MZe za spoluúčasti Agrární komory a ostatních profesních organizací zemědělců.	105	65
Integrace nevládních organizací	2006, 2007: Dotační program 10.D	Podpora evropské integrace nevládních organizací.	13	13
Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu	2006, 2007: Dotační program 13	Dotace do 40 % přijatelných nákladů na projekt, max. do 10 mil. Kč na každý jednotlivý projekt a subjekt.	244	310
Mimoprodukční funkce rybníků	2006, 2007: Dotační program 15	Částečná kompenzace újmy rybářským subjektům za mimoprodukční funkce rybníků.	69	69
Ostatní výdaje MZe			1 551	1 268
Odbahňování rybníků	Zásady MZe č. j. 3553/2001-6000 a rozpočtová opatření (včetně odstranění škod po povodních)	Daňový doklad o vytěžení sedimentu.	356	232
Ochrana lesních porostů a údržba porostů RRD založených podle NV č. 505/2000Sb.	Platby podle NV č. 505/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů	Ochrana lesních porostů: žádost vlastníka půdy, dotace na hektar lesního porostu. Údržba porostů RRD, dotace na hektar porostu RRD.	11	6
Povodně 2006	2006, 2007: Zmírnění škod způsobených povodněmi na základě usnesení vlády č. 670 ze dne 31. 5. 2006	Kompenzace podle Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na zmírnění škod na polních kulturách a zvěři, působených povodněmi roku 2006 (č. j. 25071/2006): 2006: 30 032 ha z. p. a 5 641 ks zvěře 2007: 2 115 ha z. p.	96	8
Výdaje na výzkum	Výdaje MZe + NAZV + GA ČR a programy dalších rezortů + mezinárodní granty	Výběrová řízení na výzkumné granty. Institucionální příspěvky.	767	822
Servisní činnosti pro MZe	Rozpočet MZe	Výdaje na účelové činnosti výzkumných ústavů a dalších institucí.	304	184
Výdaje na majetkovou újmu	Rozpočet MZe	Náhrady podle zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči, ve znění pozdějších předpisů.	3	2
Kontrola ekologického zemědělství	Výdaje MZe	Výdaje na kontrolní systém ekologického zemědělství.	4	4
Výdaje na propagaci	Výdaje MZe	Výdaje MZe na výstavy a propagaci v ČR i v zahraničí.	10	10
Účel	Vymezení	Hlavní kritéria pro podpory	2006	2007¹⁾
Dotace PGRLF			944	953

ZPRÁVA O STAVU ZEMĚDĚLSTVÍ ČR ZA ROK 2007

Subvence úroků z úvěrů na investice vyplácené PGRLF - zemědělství	Podpory úvěrů na investice v rámci současně platných programů Zemědělec a Půda.	Příjemcem podpory je zemědělským podnikatelem, má příjmy ze zemědělské prvovýroby, je malým či středním podnikem.	594	620
Subvence úroků z úvěrů na investice vyplácené PGRLF - potravinářský průmysl	Podpory úvěrů na investice v rámci dobíhající programů Zpracovatel, Odbytová organizace, Hygiena.	Příjemcem podpory je zpracovatelem zemědělských produktů, jeho spotřeba domácích zemědělských výrobků přesahuje 70 % celkových nákladů na suroviny.	30	24
Subvence úroků z neinvestičních úvěrů vyplácené PGRLF	Podpory neinvestičních úvěrů v rámci dobíhající programů Provoz, LFA, Lesy, Služby.	Příjemcem podpory je podnikatel v oblasti zemědělství, lesnického či vodního hospodářství. Další kritéria: např. hospodaření na půdě v oblastech LFA.	82	36
Podpora zemědělského pojištění vyplácená PGRLF	Dotace PGRLF na pojištění plodin a hospodářských zvířat	Příjemcem podpory je zemědělský podnikatel, má příjmy ze zemědělské prvovýroby, je malým či středním podnikem.	238	273
Ostatní národní podpory institucí rezortu MZe a jiných rezortů			3 154	3 214
Podpory cenového zvýhodnění záruk, zvýhodněných úvěrů a příspěvků na úhradu úroků z bankovních úvěrů	Programy ČMZRB pro malé a střední podnikání - potravinářský průmysl	Nezemědělské podniky do 249 zaměstnanců, podnikatelský záměr akceptovaný bankou, odsouhlasený ČMZRB, realizace záměru v ČR.	43	20
Daňové zvýhodnění pro bionafty - spotřební daň	Snížená sazba od 1. 7. 2001 do 30. 4. 2004. Přerušení zvýhodnění v období 5/2004 - 6/2005	Produkce a prodej bionafty z tuzemského MEŘO.	106	40
Řešení dopadů zvýšení spotřební daně u nafty	Vratka spotřební daně (státní rozpočet)	Vratka spotřební daně podle normativů spotřeby nafty.	1 477	1 504
Daňové úlevy pro malé nezávislé pivovary	Odhad		100	100
Výdaje na monitoring cizorodých látek	Výdaje ČZPI, SVS ČR, SRS, ÚKZÚZ, ZVHS	Výdaje státních kontrolních institucí na tuto činnost (kontrola u výrobců) a výdaje spojené s BSE.	257	206
Výdaje na propagaci	Výdaje SZIF (Marketingový fond)	Výdaje SZIF na propagaci v ČR (KLASA).	275	186
Výdaje na údržbu melioračních zařízení a zemědělské vodní toky	Výdaje na údržbu, opravy a provoz melioračních zařízení a zemědělských vodních toků	2006, 2007: výdaje MZe	172	206
Programy MŽP	Programy MŽR, SFŽP	Programy „Revitalizace říčních systémů“ a „Péče o krajinu“ (včetně výdajů pro ZVHS) ad.	52	58
Pozemkové úpravy	Výdaje MZe (pozemkového úřadu - nad rámec podpor v rámci OP zemědělství)	Výdaje na komplexní a jednoduché pozemkové úpravy.	456	663
Pozemkové úpravy	Výdaje PF ČR	Výdaje na komplexní a jednoduché pozemkové úpravy.	74	153
Pozemkové úpravy	Výdaje Ministerstva dopravy	Výdaje na komplexní a jednoduché pozemkové úpravy.	138	77
Pozemkové úpravy	Výdaje MŽP	Výdaje na komplexní a jednoduché pozemkové úpravy.	4	1
Celkem²⁾			7 283	6 720

1) Předpoklad.

2) Dále byla poskytnuta ze zdrojů MZe návratná finanční výpomoc Vinařskému fondu ve výši 47 mil. Kč (2006), 29 mil. Kč (2007).

Pramen: podklady MZe; SZIF; PGRLF a další instituce

Zpracoval: A. Juřica (VÚZE)

V souboru podpor financovaných z národních zdrojů tvořily v roce 2007 největší položku národní doplňkové platby (viz kap. 9.1.2). Druhou velkou skupinu podpor představovaly dotační programy poskytované na základě „Zásad“ podle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

Další podstatnou část podpor představovaly podpory (dotace úroků z úvěrů) poskytované prostřednictvím PGRLF, především v rámci jednotlivých programů. Kromě toho poskytl PGRLF dotace úroků z překlenovacích úvěrů pro subjekty hospodařící v LFA a také významnou pomoc prostřednictvím programu „Podpora pojištění“. Podpory PGRLF, poskytnuté od roku 1994 do 31. 12. 2007, jsou uvedeny v tab. T9.3/02.

T9.3/02 - Podpory PGRLF, a. s., podle typu podniků a programů k 31. 12. 2007¹⁾

Typ organizace	Počet žádostí		Výše podporovaných úvěrů		Garance úvěrů - závazek 1. 1. 1994-31. 12. 2007		Dotace úroků 1. 1. 1994 - 31. 12. 2007	
	podaných	schválených	1. 1. 1994 - 31. 12. 2007 (mil. Kč)	v roce 2007 (mil. Kč)	mil. Kč	% garance k výši úvěru	závazek (mil. Kč)	vyplaceno (mil. Kč)
SHR	10 953	9 985	18 384	1 551	6 083	33	4 332	3 678
s.r.o.	5 853	5 324	20 061	940	7 409	37	3 728	3 446
a.s.	7 358	7 000	44 193	1 695	10 469	24	7 129	6 599
ZD	7 454	7 093	29 420	1 148	8 151	28	5 211	4 826
ostatní	209	178	876	41	198	23	132	119
Podle typu programu:	31 827	29 580	112 934	5 374	32 311		20 531	18 668
Provoz	8 598	8 212	28 636	0	7 283	25	2 521	2 524
Vyrovnaní úrokového zatížení	1 067	1 030	4 680	585	1 716	37	89	72
LFA	419	411	809	0	720	89	60	60
Investice celkem	20 654	18 972	64 046	4 789	19 561	31	15 870	14 045
v tom - Zemědělec	8 579	7 781	31 182	0	16 010	51	10 212	10 200
I-zemědělec	11 104	10 364	30 406	4 346	3 300	11	4 962	3 588
I-zpracovatel	37	27	337	0	40	12	55	43
I-odbyt. organizace	10	6	206	0	68	33	43	32
I-hygiena	27	19	546	0	144	26	114	89
I-půda	897	775	1 370	443	0	0	485	93
Export	122	90	7 115	0	0	0	405	405
Lesy	71	61	294	0	52	18	45	47
Služby	536	475	3 782	0	2 781	74	1 267	1 241
Restituent	14	13	18	0	0	0	3	3
Nabyvatel	30	22	34	0	34	99,48	0	0
TOZ	212	196	544	0	163	29,94	0	0
Krmné obilí	101	98	2 975	0	0	0,00	270	270
Krajina²⁾	4 220	3 963	.	.	.	x	.	.
Mláď²⁾	3 249	3 439	.	.	.	x	.	.
Agroregion²⁾	1 841	1 702	.	.	.	x	.	.
Povodně²⁾	450	439	.	.	.	x	.	.
KPV²⁾	1	1	.	.	.	x	.	.
Skot²⁾	634	589	.	.	.	x	.	.
Celkem	31 827	29 580	112 934	5 374	32 311	28,61	20 531	18 668
Nesplacené úvěry k 31. 12. 2007		8 330	25 295		2 862	11,31	4 429	2 588

1) Údaje za rok 2007 jsou získány odpočtem stavu k 31. 12. 2007 (soubor r. 2007) a k 31. 12. 2006 (soubor r. 2006).

2) Tyto programy nejsou zahrnuty do součtu ČR celkem.

Pramen: PGRLF

Zpracoval: A. Juřica (VÚZE)

Významnou část národních podpor tvořily v roce 2007 také opatření na řešení dopadů zvýšení spotřební daně u nafty, daňová zvýhodnění u bionafty, úvěrové výpomoci prostřednictvím ČMZRB a dále výdaje na tzv. obecné služby, tj. výzkum, servisní činnosti, monitoring cizorodých látek, pozemkové úpravy ad.

9.4 Podpory tržních cen

Podpory tržních cen se týkají podpor cen výrobcům (formou subvencovaného vývozu, podpory soukromého skladování a jiných cenových podpor) a podpor cen spotřebitelů.

V roce 2007 v porovnání s rokem 2006 došlo k výraznému snížení výdajů na podpory cen poskytovaných z EU, a to především u subvencí na vývoz mlékařských výrobků a cukru. V důsledku snížení subvencovaných vývozu obilovin na polovinu došlo adekvátně i k poklesu výdajů na skladování a přepravu obilovin. Tato skutečnost je dokumentována v tab. T9.4/01.

T9.4/01 - Výdaje na podporu cen (mil. Kč)

Komodita	2006 ¹⁾			2007 ²⁾		
	ČR	EU	celkem	ČR	EU	celkem
Mléko						
Školní mléko	33	16	49	42	15	57
Podpora výroby kaseinu a kaseinátů a ostatního užití mléka	0	5	5	0	1	1
Subvence na vývoz	0	389	389	0	181	181
Jat. skot a hovězí maso - subvence vývozu	0	7	7	0	5	5
Prasata a vepřové maso - subvence vývozu	0	0	0	0	0	0
Vejce a drůbeží maso - subvence vývozu	0	1	1	0	0	0
Obiloviny						
Subvence na vývoz obilovin	0	4	4	0	1	1
Skladování a přeprava	0	404	404	0	315	315
Řepka - nepotravinářské užití	51	0	51	23	0	23
Brambory a pšenice - zpracování na škrob ³⁾	0	29	29	0	16	16
Cukr a cukrovka						
Náhrady na škrob a cukr pro chem. průmysl	0	41	41	0	5	5
Subvence na vývoz	0	87	87	0	27	27
Sušená krmiva	0	29	29	0	31	31
Víno						
Rekonstrukce vinic	0	25	25	0	91	91
Zpracování vína	0	11	11	0	4	4
Včelařské produkty - zlepšení výroby	12	12	24	17	17	34
Ovoce a zelenina						
Organizace producentů ovoce a zeleniny ⁴⁾	1	21	22	2	20	22
Podpora na zpracování ovoce a zeleniny	0	12	12	0	9	9
Subvence na vývoz	0	2	2	0	4	4
Len a konopí	0	15	15	0	14	14
Drůbež - ptačí chřipka, podpora trhu	20	20	40	1	1	2
Zpracované výrobky - subvence vývozu	0	35	35	0	40	40
Celkem	117	1 165	1 282	85	797	882

1) Vyplaceno k 30. 6. 2007.

2) Předpoklad vyplacení do 30. 6. 2008.

3) Prémie výrobcům bramborového škrobu a výrobní náhrada na výrobky zpracované ze škrobu.

4) Včetně předběžně uznaných organizací producentů ovoce a zeleniny.

Pramen: podklady SZIF

Zpracoval: J. Šlaisová (VÚZE)

Celková výše subvencí na vývoz zemědělských a potravinářských výrobků v roce 2007 prostřednictvím SZIF v rámci SOT činila 258,0 mil. Kč, z toho výše subvencí na vývoz nezpracovaných výrobků dosáhla 217,7 mil. Kč a subvencí na vývoz zpracovaných výrobků 40,3 mil. Kč.

V rámci subvencovaného vývozu bylo vyvezeno 5 235 t sýrů, 3 103 t másla, 2 369 t sušeného plnotučného mléka, 106 t máslového tuku, 40 t sušeného odstředěného mléka, 541 t hovězího masa, 869 t obilovin, 2 146 t cukru a 4 817 t čerstvého ovoce a zeleniny.

Subvence na celkový vývoz tzv. nezpracovaných výrobků v roce 2007 se podílely na celkové výši podpory českého agrárního exportu u másla 39,6 %, sýrů 25,4 %, u sušeného plnotučného mléka 16,8 %, cukru 12,2 %, hovězího masa 2,2 %, čerstvého ovoce a zeleniny 2,0 %, sušeného odstředěného mléka 1,5 % a obilovin 0,5 %. Podíl subvencovaného vývozu nezpracovaných výrobků na celkovém agrárním vývozu v roce 2007 činil 0,3 %.

10 SOUHRNNÉ HODNOCENÍ VÝDAJŮ AGRÁRNÍ POLITIKY

Souhrnné hodnocení agrární politiky se týká podpor agrárnímu sektoru vyplacených k 30. 6. následujícího roku, ke kterému se podpory věcně vztahují (pro rok 2007 předpoklad). Nejsou přitom uvažovány podpory zemědělství ze strany spotřebitelů, ani podpory poskytované z regionálních (krajských) programů a zdrojů.

Souhrnná rekapitulace výdajů na podporu agrárního sektoru v období 2006-07 je podle institucí uvedena v tab. T10/01. Po vstupu do EU došlo k výraznému nárůstu podpor agrárního sektoru. Ve srovnání s předvstupním rokem 2003 celkové podpory v roce 2007 vzrostly o téměř 60 %, z toho samotné podpory zemědělským podnikům se zvýšily mezi uvedenými roky více než dvojnásobně.

V roce 2007 však v porovnání s rokem 2006 dochází k jejich mírnému snížení. Celkové výdaje se meziročně snížily z 35,7 mld. Kč na 34,6 mld. Kč, tj. zhruba o 3,2 %, z toho podpory zemědělským podnikům se snížily z 33,4 mld. Kč na 33,1 mld. Kč, tj. zhruba o 1,1 %. Hlavní příčinou mírného meziročního snížení celkových podpor jsou nižší národní podpory, které poklesly o zhruba 17 %, a výdaje SZIF na spolufinancování podpor ze zdrojů EU (snížení o 4,45 %), kde lze však předpokládat jejich plné profinancování v dalších letech využívání Programu rozvoje venkova. Mezi příčiny poklesu patří dále meziroční změna kurzu Kč/€, která nominálně snížila podpory ze zdrojů EU o více než 500 mil. Kč.

T10/01 - Výdaje na agrární politiku podle institucí (mil. Kč)

	Druh výdaje	2006 ¹⁾	2007 ²⁾	Meziroční index
I.	Rezort MZe celkem	15 216	14 420	94,77
I.1	Výdaje MZe: dotace, nařízení vlády a ostatní	3 444	2 851	82,79
	<i>návratné výdaje do Vinařského fondu</i>	47	29	61,70
I.2	Výdaje z PGRLF	944	953	100,95
	<i>výdaje ze státního rozpočtu do PGRLF</i>	401	0	0,00
I.3	Výdaje ČR ze SZIF	10 041	9 594	95,55
	<i>výdaje do SZIF (ze SR/MZe, MF, PF ČR, EU)</i>	0	0	x
I.4	Pozemkové úřady	456	663	145,39
I.5	Ostatní instituce rezortu MZe	331	359	108,41
2.	Jiné rezorty	1 950	1 800	92,31
2.1	MŽP a SFŽP	56	59	105,36
2.2	ČMZRB, MPO	66	20	30,30
2.3	MMR	7	0	0,00
2.4	MD	138	77	55,80
2.5	Ostatní (MF - daň. úlevy, odpisy dluhů, ost. rezorty)	1 683	1 644	97,68
3.	EU	18 573	18 366	98,89
Celkem výdaje na agrární politiku v daném roce		35 739	34 586	96,78
z toho - výdaje pro zemědělské podniky		33 432	33 069	98,91

1) Vyplaceno k 30. 6. 2007.

2) Předpoklad vyplacení do 30. 6. 2008.

Pramen: podklady MZe; SZIF; PGRLF a další instituce

Zpracoval: T. Doucha (VÚZE)

Podpory podle hlavních směrů a zdrojů (ČR, EU) jsou uvedeny v tab. T10/02. Největší podíl podpor připadá na přímé platby: 46,9 % v roce 2006 a 51,5 % v roce 2007. Na podpory v rámci programů SAPARD, HRDP, OP a PRV připadá téměř 30% podíl v roce 2006, resp. 27% podíl v roce 2007. Následuje podíl národních podpor (bez národních doplňkových plateb) kolem 20 % v obou sledovaných letech. Podíl zdrojů EU na agrární politice ČR se zvýšil z 52 % v roce 2006 na 53 % v roce 2007. Podrobnější rekapitulace výdajů do agrokompexu ČR je uvedena v příl. tab. 10/01.

T10/02 - Rekapitulace výdajů podle hlavních směrů podpor

Podpory (mil. Kč)	2006 ¹⁾			2007 ²⁾		
	ČR	EU	celkem	ČR	EU	celkem
Přímé platby	7 471	9 283	16 754	7 335	10 458	17 793
HRDP a PRV (osa 2)	1 323	5 294	6 617	1 320	5 281	6 601
SAPARD, OP a PRV (osa 1, 3 a 4)	972	2 831	3 803	760	1 830	2 590
Národní podpory	7 283	0	7 283	6 720	0	6 720
Organizace trhu	117	1 165	1 282	85	797	882
Celkem	17 166	18 573	35 739	16 220	18 366	34 586
Podpory (% z celku)	2006 ¹⁾			2007 ²⁾		
	ČR	EU	celkem	ČR	EU	celkem
Přímé platby	43,52	49,98	46,88	45,22	56,94	51,45
HRDP a PRV (osa 2)	7,71	28,50	18,52	8,14	28,75	19,09
SAPARD, OP a PRV (osa 1, 3 a 4)	5,66	15,24	10,64	4,69	9,96	7,49
Národní podpory	42,43	0,00	20,38	41,43	0,00	19,43
Organizace trhu	0,68	6,27	3,59	0,52	4,34	2,55
Celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

1) Vyplaceno k 30. 6. 2007.

2) Předpoklad vyplacení do 30. 6. 2008.

Pramen: podklady MZe; SZIF; PGRLF a další instituce

Zpracoval: T. Doucha (VÚZE)

Souhrnné výdaje na podporu agrárního sektoru a venkova a z toho na podporu zemědělství podle věcného zaměření a forem podpor jsou uvedeny v tab. T10/03. Největší část podpor samotného zemědělství si zachovávají přímé platby (65 % v roce 2006 a 70 % v roce 2007), jejichž základem jsou platby SAPS a národní doplňkové platby. Zhruba 23 % těchto podpor dosud představují platby vázané na produkci. Druhou největší oblast podpor (kolem 17-20 % všech podpor zemědělství v roce 2006 a 2007) představují podpory cen vstupů, včetně úlev na spotřební dani u nafty pro zemědělství. Z celkového objemu podpor je naprostá většina (téměř 94 % v roce 2006, resp. téměř 96 % v roce 2007) alokována zemědělským podnikům. Podíl podpor přímo zpracovatelskému průmyslu vykazuje nadále sestupnou tendenci, ze 2,9 % v roce 2006 na 2,1 % v roce 2007.

T10/03 - Rekapitulace podpor podle věcného zaměření a forem¹⁾

Věcné zaměření	2006 ²⁾		2007 ³⁾	
	mil. Kč	%	mil. Kč	%
AGRÁRNÍ SEKTOR A SPOTŘEBITELÉ CELKEM				
A. Podpora cen	586	1,6	332	1,0
v tom - zem. výrobců	525	1,5	258	0,7
- spotřebitelských	61	0,2	74	0,2
B. Přímé platby	23 246	65,0	24 118	69,7
C. Subvence vstupů a úlevy plateb	7 003	19,6	5 943	17,2
D. Obecné služby	4 904	13,7	4 193	12,1
Celkem	35 739	100,0	34 586	100,0
v tom - zemědělství	33 432	93,5	33 069	95,6
- lesnictví (HRDP, OP)	183	0,5	128	0,4
- vodní hospodářství (OP)	0	0,0	0	0,0
- venkov	43	0,1	0	0,0
- zprac. průmysl	1 051	2,9	740	2,1
- obchod	969	2,7	575	1,7
- spotřebitelé	61	0,2	74	0,2
ZEMĚDĚLSTVÍ				
B. Přímé platby	23 111	69,1	24 063	72,8
v tom - komoditní	5 448	16,3	5 516	16,7
- obecné	17 663	52,8	18 547	56,1
C. Subvence vstupů a úlevy plateb	5 417	16,2	4 813	14,6
v tom - investiční	3 229	9,7	2 644	8,0
- ostatní	2 188	6,5	2 169	6,6
D. Obecné služby	4 904	14,7	4 193	12,7
Celkem	33 432	100,0	33 069	100,0

1) Bez výdajů spotřebitelů.

2) Vyplaceno k 30. 6. 2007.

3) Předpoklad vyplacení do 30. 6. 2008.

Pramen: podklady MZe; SZIF; PGRLF a další instituce

Zpracoval: T. Doucha (VÚZE)

Tab. T10/04 poskytuje orientační přehled o rozdělení podpor agrárního sektoru ČR podle dlouhodobých cílů agrární politiky. Největší podíl podpor dlouhodoběji připadá na podpory příjmů zemědělských podniků (55,5 % v roce 2006 a 58,8 % v roce 2007). Druhý největší podíl podpor se týká zlepšování vztahu zemědělství k životnímu prostředí a venkovu, jejich podíl se v obou letech 2006 i 2007 stabilizoval na úrovni kolem 22-23 %. Značnou část podpor na zlepšení vztahu zemědělství k životnímu prostředí však tvoří platby LFA, které vedle svých environmentálních účinků přímo zvyšují příjmy zemědělských podniků ve vymezených oblastech. Proti předvstupnímu období výrazně poklesly v roce 2006 i 2007 podpory daňových poplatníků obnovitelným zdrojům energie, především v důsledku přerušení předchozích přímých podpor MEŘO a bionafty. Podíl těchto podpor je v současnosti marginální (0,5 % v roce 2006, resp. 0,2 % v roce 2007).

T10/04 - Rekapitulace podpor podle cílů zemědělské politiky

Cíle	2006 ¹⁾		2007 ²⁾	
	mil. Kč	%	mil. Kč	%
Rozvoj a stabilizace podnikatelské struktury	2 510	7,0	2 377	6,9
Restrukturalizace a modernizace výroby, zlepšení ekonomické výkonnosti a konkurenceschopnosti podniků	4 472	12,5	3 820	11,0
Zlepšení ekonomické situace podniků (zvýšení, resp. udržení příjmu zemědělců)	19 823	55,5	20 344	58,8
Zlepšení vztahu zemědělství k životnímu prostředí a venkovu	8 130	22,7	7 467	21,6
Rozšíření úlohy zemědělství jako producenta obnovitelných zdrojů energie	171	0,5	78	0,2
Přiměřené ceny zdravotně nezávadných potravin	633	1,8	500	1,4
Celkem	35 739	100,0	34 586	100,0

1) Vyplaceno k 30. 6. 2007.

2) Předpoklad vyplacení do 30. 6. 2008.

Pramen: podklady MZe; SZIF; PGRLF a další instituce

Zpracoval: T. Doucha (VÚZE)

Souhrnně lze konstatovat, že zemědělská politika ČR po vstupu do EU, jako součást Společné zemědělské politiky EU, je prostřednictvím Pilíře I (tzn. přímých plateb pouze částečně oddělených od produkce a podpory tržních cen) stále orientována více na podporu příjmů farem než na podpory zaměřené na další restrukturalizaci zemědělství ČR a plnění jeho mimoprodukčních funkcí.

PI PŘEHLED LEGISLATIVNÍCH OPATŘENÍ VE VZTAHU K AGRÁRNÍMU SEKTORU

1.1 Úvodní stručný komentář k přehledu legislativních opatření

V roce 2007 byl Parlamentem ČR, vládou a MZe projednán a schválen celý soubor právních předpisů týkajících se bezprostředně zemědělství, mnoho jiných bylo zpracováváno v různých stupních legislativního procesu, např. ve stadiu návrhu zákona, návrhu nařízení vlády nebo návrhu vyhlášky. Naprostá většina z těchto legislativních opatření ve vztahu k agrárnímu sektoru byla v roce 2007 předkládána s cílem jejich harmonizace s předpisy Evropských společenství, včetně zdokonalování právních předpisů z oblasti zemědělství.

K nejvýznamnějším změnám právních úprav v oblasti agrárního sektoru v roce 2007 došlo na základě pokračování v implementaci předpisů komunitárního práva v souvislosti se závazky ČR vyplývajících z členství v EU. Jednalo se o následující novelizace stávajících zákonů:

- zákon č. 214/2007 Sb., kterým se mění zákon č. 91/1996 Sb., o krmivech;
- zákon č. 299/2007 Sb., kterým se mění zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin.

V oblasti dotační byl v roce 2007 projednáván a začátkem roku 2008 přijat významný zákon č. 35/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, a zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu.

Tato novela doplnila zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, o právní úpravu výdajové části činnosti Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu, a. s., včetně způsobu administrace podpor financovaných z tohoto fondu. V zákoně č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu došlo touto novelou k úpravě problematiky vrácení dotace a penále.

V roce 2007 rovněž ve velké intenzitě probíhal proces přípravy a schválení potřebných prováděcích právních předpisů, a to ve formě nařízení vlády, zejména dotačního charakteru v působnosti Státního zemědělského intervenčního fondu, a vyhlášek k provedení většiny z výše uvedených zákonů, a o tyto právní předpisy byl náš právní řád významně rozšířen.

1.2 Přehled legislativních opatření přijatých od roku 1. 1. 2007 do 1. 3. 2008 a publikovaných ve Sbírce zákonů

1.2.1 Zákony

Zákon č. 214/2007 Sb., kterým se mění zákon č. 91/1996 Sb., o krmivech, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2008)

Zákon č. 299/2007 Sb., kterým se mění zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění zákona č. 444/2005 Sb. a zákona č. 178/2006 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 29. 11. 2007)

Zákon č. 35/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů (zákon o Státním zemědělském intervenčním fondu), ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 12. 2. 2008)

1.2.2 Nařízení vlády

Nařízení vlády č. 33/2007 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 245/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek při provádění opatření společné organizace trhu s vínem, ve znění nařízení vlády č. 83/2006 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 26. 2. 2007)

Nařízení vlády č. 44/2007 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 337/2006 Sb., o stanovení některých podmínek provádění opatření společné organizace trhů v odvětví cukru
(pozn.: účinnost předpisu od 15. 3. 2007)

Nařízení vlády č. 45/2007 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování oddělené platby za cukr pěstitelům cukrové řepy
(pozn.: účinnost předpisu od 15. 3. 2007)

Nařízení vlády č. 46/2007 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 142/2006 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování oddělené platby za cukr pěstitelům cukrové řepy pro kalendářní rok 2006
(pozn.: účinnost předpisu od 15. 3. 2007)

Nařízení vlády č. 47/2007 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování jednotné platby na plochu zemědělské půdy a některých podmínek poskytování informací o zpracování zemědělských výrobků pocházejících z půdy uvedené do klidu
(pozn.: účinnost předpisu od 15. 3. 2007)

Nařízení vlády č. 48/2007 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 144/2005 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování jednotné platby na plochu zemědělské půdy pro kalendářní roky 2005 a 2006, ve znění nařízení vlády č. 144/2006 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 15. 3. 2007)

Nařízení vlády č. 75/2007 Sb., o podmínkách poskytování plateb za přírodní znevýhodnění v horských oblastech, oblastech s jinými znevýhodněními a v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě
(pozn.: účinnost předpisu od 10. 4. 2007)

Nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření
(pozn.: účinnost předpisu od 20. 4. 2007)

Nařízení vlády č. 80/2007 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování platby pro pěstování energetických plodin
(pozn.: účinnost předpisu od 20. 4. 2007)

Nařízení vlády č. 81/2007 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 242/2004 Sb., o podmínkách provádění opatření na podporu rozvoje mimoprodukčních funkcí zemědělství spočívajících v ochraně složek životního prostředí (o provádění agroenvironmentálních opatření), ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 20. 4. 2007)

Nařízení vlády č. 155/2007 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám pro rok 2007
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 7. 2007)

Nařízení vlády č. 157/2007 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 115/2004 Sb., kterým se stanoví některé postupy při provádění opatření společné organizace trhu se škrobem, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 30. 6. 2007)

Nařízení vlády č. 211/2007 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 205/2004 Sb., kterým se v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky stanoví bližší podmínky poskytování podpory a národní podpory spotřeby mléka a mléčných výrobků žáky, kteří plní povinnou školní docházku ve školách zařazených do sítě škol, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 9. 2007)

Nařízení vlády č. 239/2007 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotací na zalesňování zemědělské půdy
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 10. 2007)

Nařízení vlády č. 262/2007 Sb., o vyhlášení závazné části Plánu hlavních povodí České republiky
(pozn.: účinnost předpisu od 23. 10. 2007)

Nařízení vlády č. 285/2007 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 197/2005 Sb., o stanovení podmínek poskytnutí dotace na provádění opatření ke zlepšení obecných podmínek pro produkci včelařských produktů a jejich uvádění na trh
(pozn.: účinnost předpisu od 15. 11. 2007)

Nařízení vlády č. 293/2007 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 244/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek pro uplatňování dávky v odvětví mléka a mléčných výrobků v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2007, část od 1. 4. 2008)

Nařízení vlády č. 310/2007 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 45/2007 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování oddělené platby za cukr pěstitelům cukrové řepy
(pozn.: účinnost předpisu od 15. 12. 2007)

Nařízení vlády č. 332/2007 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 655/2004 Sb., o stanovení podmínek pro zařazení skupin výrobců, zajišťujících společný odbyt vybraných zemědělských komodit, do programu zakládání skupin výrobců a o stanovení podmínek pro poskytnutí dotace k podpoře jejich činnosti
(pozn.: účinnost předpisu od 31. 12. 2007)

Nařízení vlády č. 333/2007 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 80/2007 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování platby pro pěstování energetických plodin
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2008, část od 15. 12. 2007)

1.2.3 Vyhlášky

Vyhláška č. 4/2007 Sb., kterou se mění vyhláška č. 201/2003 Sb., vyhláška č. 202/2003 Sb., vyhláška č. 203/2003 Sb. a vyhláška č. 638/2004 Sb. a zrušuje vyhláška č. 200/2003 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 4. 1. 2007)

Vyhláška č. 6/2007 Sb., kterou se mění vyhláška č. 255/2003 Sb., kterou se stanoví správná lékařská praxe, bližší podmínky přípravy a úpravy léčivých přípravků, výdeje a zacházení s léčivými přípravky ve zdravotnických zařízeních a bližší podmínky provozu lékáren a dalších provozovatelů vydávajících léčivé přípravky, ve znění vyhlášky č. 220/2006 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 16. 1. 2007)

Vyhláška č. 7/2007 Sb., kterou se mění vyhláška č. 7/2003 Sb., o vodoprávní evidenci, ve znění vyhlášky č. 619/2004 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 7. 2007)

Vyhláška č. 8/2007 Sb., kterou se mění vyhláška č. 296/2003 Sb., o zdraví zvířat a jeho ochraně, o přemísťování a přepravě zvířat a o oprávnění odborné způsobilosti k výkonu některých odborných veterinárních činnostech, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 29. 1. 2007)

Vyhláška č. 23/2007 Sb., o podrobnostech vymezení vodních děl evidovaných v katastru nemovitostí České republiky
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2007)

Vyhláška č. 36/2007 Sb., o opatřeních pro tlumení aviární influenzy a o změně vyhlášky č. 299/2003 Sb., o opatřeních pro předcházení a zdolávání

nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2007)

Vyhláška č. 88/2007 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 141/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobu, skladování a zpracování lihu, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 5. 2007)

Vyhláška č. 91/2007 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 274/1998 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 5. 2007)

Vyhláška č. 101/2007 Sb., kterou se mění vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 9. 5. 2007, část od 23. 12. 2007)

Vyhláška č. 122/2007 Sb., kterou se mění vyhláška č. 545/2002 Sb., o postupu při provádění pozemkových úprav a náležitostech návrhu pozemkových úprav
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 7. 2007)

Vyhláška č. 125/2007 Sb., kterou se mění vyhláška č. 449/2006 Sb., o stanovení metodik zkoušek odlišnosti, uniformity, stálosti a užitné hodnoty odrůd
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 7. 2007)

Vyhláška č. 134/2007 Sb., kterou se mění vyhláška č. 296/2003 Sb., o zdraví zvířat a jeho ochraně, o přemísťování a přepravě zvířat a o oprávnění a odborné způsobilosti k výkonu některých odborných veterinárních činností, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 15. 6. 2007)

Vyhláška č. 199/2007 Sb., kterou se mění vyhláška č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem
(pozn.: účinnost předpisu od 15. 8. 2007)

Vyhláška č. 206/2007 Sb., kterou se mění vyhláška č. 201/2003 Sb., o veterinárních požadavcích na čerstvé drůbeží maso, králíčí maso, maso zvěře ve farmovém chovu a maso volně žijící zvěře, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 9. 2007)

Vyhláška č. 231/2007 Sb., kterou se mění vyhláška č. 384/2006 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o uvádění osiva a sadby pěstovaných rostlin do oběhu
(pozn.: účinnost předpisu od 31. 8. 2007)

Vyhláška č. 278/2007 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 451/2000 Sb., kterou se provádí zákon č. 91/1996 Sb., o krmivech, ve znění zákona č. 244/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 31. 10. 2007, část od 19. 6. 2008)

Vyhláška č. 287/2007 Sb., o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2008)

Vyhláška č. 289/2007 Sb., o veterinárních a hygienických požadavcích na živočišné produkty, které nejsou upraveny přímo použitelnými předpisy Evropských společenství
(pozn.: účinnost předpisu od 23. 11. 2007)

Vyhláška č. 316/2007 Sb., kterou se mění vyhláška č. 299/2003 Sb., o opatřeních pro předcházení a zdolávání nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2008)

Vyhláška č. 320/2007 Sb., kterou se mění vyhláška č. 449/2006 Sb., o stanovení metodik zkoušek odlišnosti, uniformity, stálosti a užitné hodnoty odrůd, ve znění vyhlášky č. 125/2007 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 13. 12. 2007)

Vyhláška č. 40/2008 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 432/2001 Sb., o dokladech žádosti o rozhodnutí nebo vyjádření a o náležitostech povolení, souhlasů a vyjádření vodoprávního úřadu, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 7/2007 Sb., kterou se mění vyhláška č. 7/2003 Sb., o vodoprávní evidenci, ve znění vyhlášky č. 619/2004 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 15. 2. 2008)

Vyhláška č. 48/2008 Sb., o způsobu výpočtu nároku na vrácení spotřební daně zaplacené v cenách některých minerálních olejů spotřebovaných v zemědělské prvovýrobě
(pozn.: účinnost předpisu od 20. 2. 2008)

Vyhláška č. 59/2008 Sb., kterou se mění vyhláška č. 376/2003 Sb., o veterinárních kontrolách dovozu a tranzitu produktů ze třetích zemí, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2008)

1.3 Přípravované právní předpisy v roce 2007

V roce 2007 probíhaly legislativní práce na tvorbě právních předpisů vycházející především z usnesení vlády ze dne 16. května 2007 č. 500 o Plánu legislativních prací vlády na zbývající část roku 2007. Ministerstvo zemědělství předložilo, mimo legislativní úkoly obsažené v tomto usnesení, několik dalších návrhů právních předpisů k řešení některých aktuálních problémů z oblasti zemědělství a z důvodů implementace předpisů komunitárního práva do našeho právního prostředí.

Mezi některé významné návrhy zákonů připravované v roce 2007 patřily zejména:

- návrh zákona, kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání (pozn.: předpokládaný termín nabytí účinnosti - leden 2009);
- návrh zákona, kterým se mění zákon č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu (pozn. publikováno ve Sbírce zákonů pod č. 119/2008 Sb. s účinností od 15. 4. 2008);
- návrh zákona, kterým se mění zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, a zákon č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci (pozn. publikováno ve Sbírce zákonů pod č. 120/2008 Sb. s účinností od 15. 5. 2008);
- návrh zákona, kterým se mění zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči (pozn.: předpokládaný termín nabytí účinnosti - květen 2008);
- návrh zákona, kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách (pozn.: předpokládaný termín nabytí účinnosti - květen 2008);
- návrh zákona, kterým se mění zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči (pozn.: předpokládaný termín nabytí účinnosti - červenec 2008);
- návrh zákona, kterým se mění zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin (pozn.: předpokládaný termín nabytí účinnosti - prosinec 2008);
- návrh zákona, kterým se mění zákon č. 156/1998 Sb., o hnojivech, (pozn.: předpokládaný termín nabytí účinnosti - prosinec 2008);
- návrh zákona o vypořádání majetkových podílů, na něž vznikl oprávněným osobám nárok v souvislosti s transformací zemědělských družstev, a o změně zákona č. 42/1992 Sb., o úpravě majetkových vztahů a vypořádání nároků majetkových družstev (pozn.: předpokládaný termín nabytí účinnosti - prosinec 2008);
- návrh zákona, kterým se mění zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, a zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu (pozn.: předpokládaný termín nabytí účinnosti - leden 2009);
- spolupráce na legislativním úkolu Ministerstva kultury - návrh věcného záměru zákona o nápravě některých majetkových křivd způsobených církvím a náboženským společenstvem v době nesvobody a o narovnání vztahu mezi státem a církvemi a náboženskými společenstvy.

K většině z výše uvedených návrhů zákonů byly v roce 2007 rovněž souběžně připravovány návrhy prováděcích právních předpisů.

Mezi některé významné návrhy nařízení vlády připravované v roce 2007 patřily zejména:

- návrh nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 69/2005 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotace v souvislosti s předčasným ukončením provozování zemědělské činnosti zemědělského podnikatele (pozn. publikováno ve Sbírce zákonů pod č. 96/2008 Sb. s účinností od 15. 3. 2008);
- návrh nařízení vlády o stanovení některých podmínek poskytování oddělené platby za rajčata určená ke zpracování (pozn. publikováno ve Sbírce zákonů pod č. 95/2008 Sb. s účinností od 15. 3. 2008);
- návrh nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 242/2004 Sb., o podmínkách provádění opatření na podporu rozvoje mimoprodukčních funkcí zemědělství spočívajících v ochraně složek životního prostředí (pozn. publikováno ve Sbírce zákonů pod č. 99/2008 Sb. s účinností od 31. 3. 2008);
- návrh nařízení vlády o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám (pozn. publikováno ve Sbírce zákonů pod č. 112/2008 Sb. s účinností od 15. 4. 2008);
- návrh nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 75/2007 Sb., o podmínkách poskytování plateb za přírodní znevýhodnění v horských oblastech, oblastech s jinými znevýhodněními a v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě (pozn. publikováno ve Sbírce zákonů pod č. 113/2008 Sb. s účinností od 15. 4. 2008);
- návrh nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření (pozn. publikováno ve Sbírce zákonů pod č. 114/2008 Sb. s účinností od 15. 4. 2008);
- návrh nařízení vlády o stanovení podmínek pro poskytování dotací na zachování hospodářského souboru lesního porostu v rámci opatření Natura 2000 v lesích (pozn. publikováno ve Sbírce zákonů pod č. 147/2000 Sb. s účinností od 1. 5. 2008);
- návrh nařízení vlády o stanovení některých podmínek poskytování diverzifikační podpory pěstitelům cukrové řepy (pozn. publikováno ve Sbírce zákonů pod č. 149/2008 Sb. s účinností od 1. 5. 2008).

P2 METODIKA K URČOVÁNÍ POTENCIÁLNÍ OHROŽENOSTI ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY VODNÍ A VĚTRNOU EROZÍ PODLE KATASTRŮ

V zájmu dalšího zpřesnění map potenciální ohroženosti půd vodní a větrnou erozí VÚMOP v rámci řešení projektu NAZV EP 7057 „Způsoby omezení degradace půd erozí a systémy protierozní ochrany“ pokračoval ve zdokonalování původního metodického přístupu, na jehož základě byly sestaveny první mapy potenciálního ohrožení zemědělských půd naší republiky v prostředí GIS (JANEČEK – 1997), viz obr. P4/01-02.

Potenciální ohrožení vodní erozí

K vymezení ohroženosti zemědělských půd vodní erozí byla opět použita modifikovaná univerzální rovnice pro výpočet průměrné dlouhodobé ztráty půdy vodní erozí podle WISCHMEIERA, SMITHE (1978) s tím, že proměnlivé faktory (R , L , C a P^{130}) byly vyjádřeny konstantně. Faktor erozivity deštových srážek (R) byl vyjádřen průměrnou hodnotou 20 pro území České republiky. Faktoru vegetačního krytu (C) byly přisouzeny hodnoty 0,2-0,3 odpovídající průměrné struktuře pěstovaných plodin na zemědělské půdě bez protierozních opatření, tedy při $P = 1$, za předpokladu průměrné délky pozemků po spádních 60-150 m, odpovídající hodnotě L -faktoru rovné 1,66-2,61.

Relativně stabilní, ale místně proměnlivé faktory (K , S) byly určeny následovně:

Faktor erodovatelnosti půdy (K) byl podle postupu ZUSKY, NĚMEČKA (1986) vztažen k jednotkám základní mapy komplexního průzkumu půd a k hlavním půdním formám bonitovaných půdně-ekologických jednotek (BPEJ). Vzhledem k tomu, že kód BPEJ obsahuje i údaj o rozpětí sklonitosti půd, bylo využito této informace k určení faktoru sklonitosti (S). Součiny obou faktorů pro jednotlivé skupiny hlavních půdních jednotek zemědělských půd byly převedeny do grafické vrstvy Arc/Info, zprůměrovány v rámci jednotlivých katastrů a pro účely mapového zpracování vyjádřeny v 6 kategoriích ohroženosti půdy vodní erozí.

S uvážením váhy součinu relativně proměnlivých faktorů ($R \times L \times C \times P$) je možné přibližně desetinásobek součinu ($K \times S$) považovat za stupeň potenciální ohroženosti zemědělské půdy vodní erozí v rozsahu $< 1,5t \cdot ha^{-1} \cdot rok^{-1}$ do $> 7,5t \cdot ha^{-1} \cdot rok^{-1}$.

TP2/01 - Kategorie ohrožení zemědělských půd vodní erozí

Kategorie	Koeficient ohrožení	Stupeň ohrožení půd
1	$< 0,15$	bez ohrožení
2	0,16-0,30	půdy náchylné
3	0,31-0,45	půdy mírně ohrožené
4	0,46-0,60	půdy ohrožené
5	0,61-0,75	půdy silně ohrožené
6	$> 0,75$	půdy nejohroženější

Potenciální ohrožení větrnou erozí

Pro určení stupně potenciální ohroženosti půd větrnou erozí byly využity informace a údaje z jednotné celostátní půdoznalecké databáze o BPEJ. Především bylo využito klimatické regionalizace a charakteristiky hlavních půdních jednotek, tedy faktorů, které přímo ovlivňují větrnou erozi.

Klima vytvářející potenciální podmínky pro vznik větrné eroze bylo charakterizováno různým stupněm podle charakteristik jednotlivých klimatických regionů.

Zemědělská půda v klimatických regionech (5-9) mírně vlhkých až chladných a vlhkých byla považována za půdu větrnou erozí potenciálně neohroženou.

Klimatické regiony (0-4) a vybrané hlavní půdní jednotky určené zejména genetickým půdním typem, půdotvorným substrátem, zrnitostí, skeletovitostí a stupněm hydromorfismu byly odstupňovány podle náchylnosti k větrné erozi.

Potenciální ohrožení zemědělských půd větrnou erozí bylo pak vyjádřeno váženým průměrem součinů jednotlivých faktorů a plošného zastoupení jednotlivých kódů BPEJ pro každý katastr v šesti kategoriích ohroženosti.

TP2/02 - Kategorie ohrožení zemědělských půd větrnou erozí

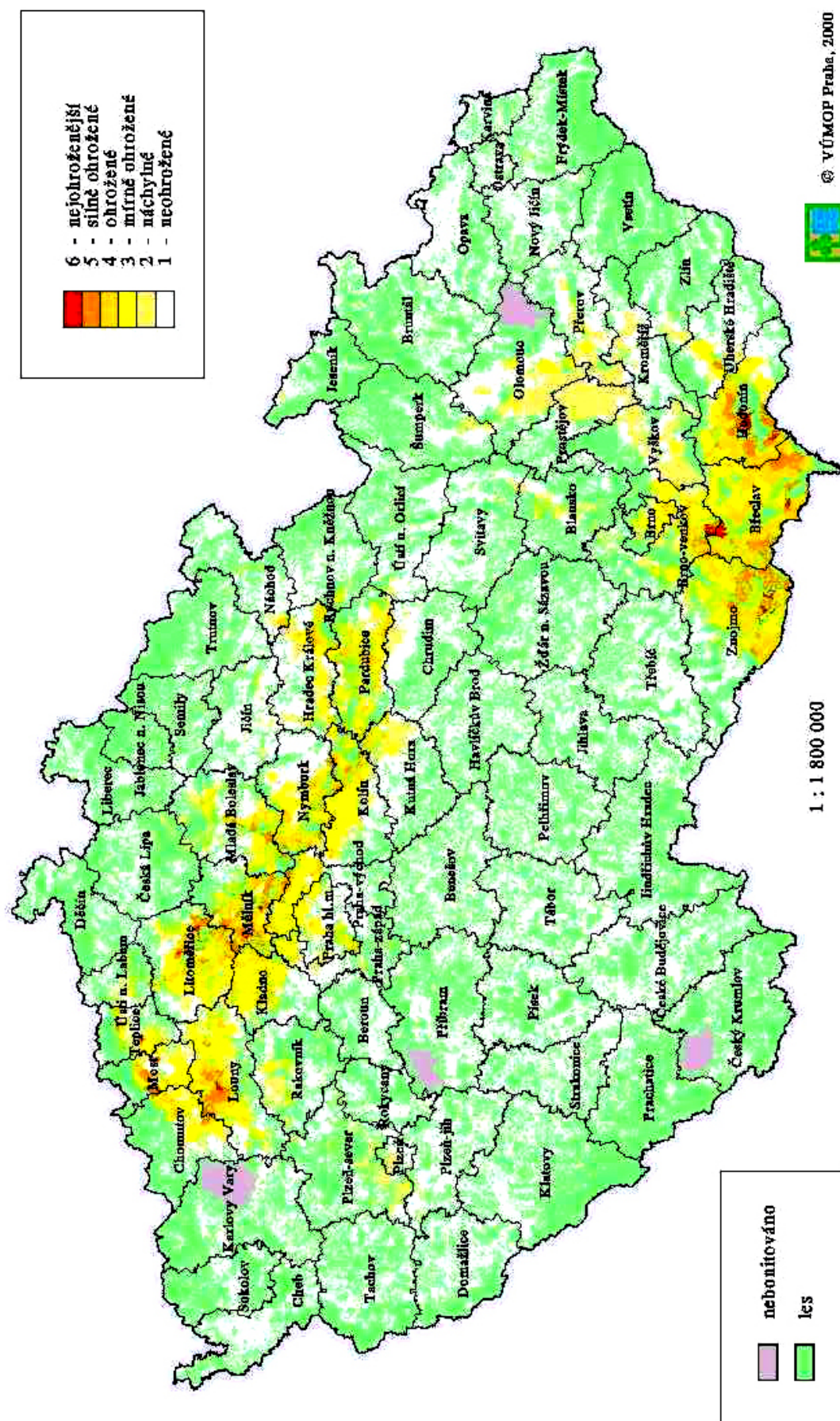
Kategorie	Koeficient ohrožení	Stupeň ohrožení půd
1	< 4	bez ohrožení
2	4,1-7	náchylné
3	7,1-11	mírně ohrožené
4	11,1-17	ohrožené
5	17,1-23	silně ohrožené
6	$> 23,1$	nejohroženější

Literatura:

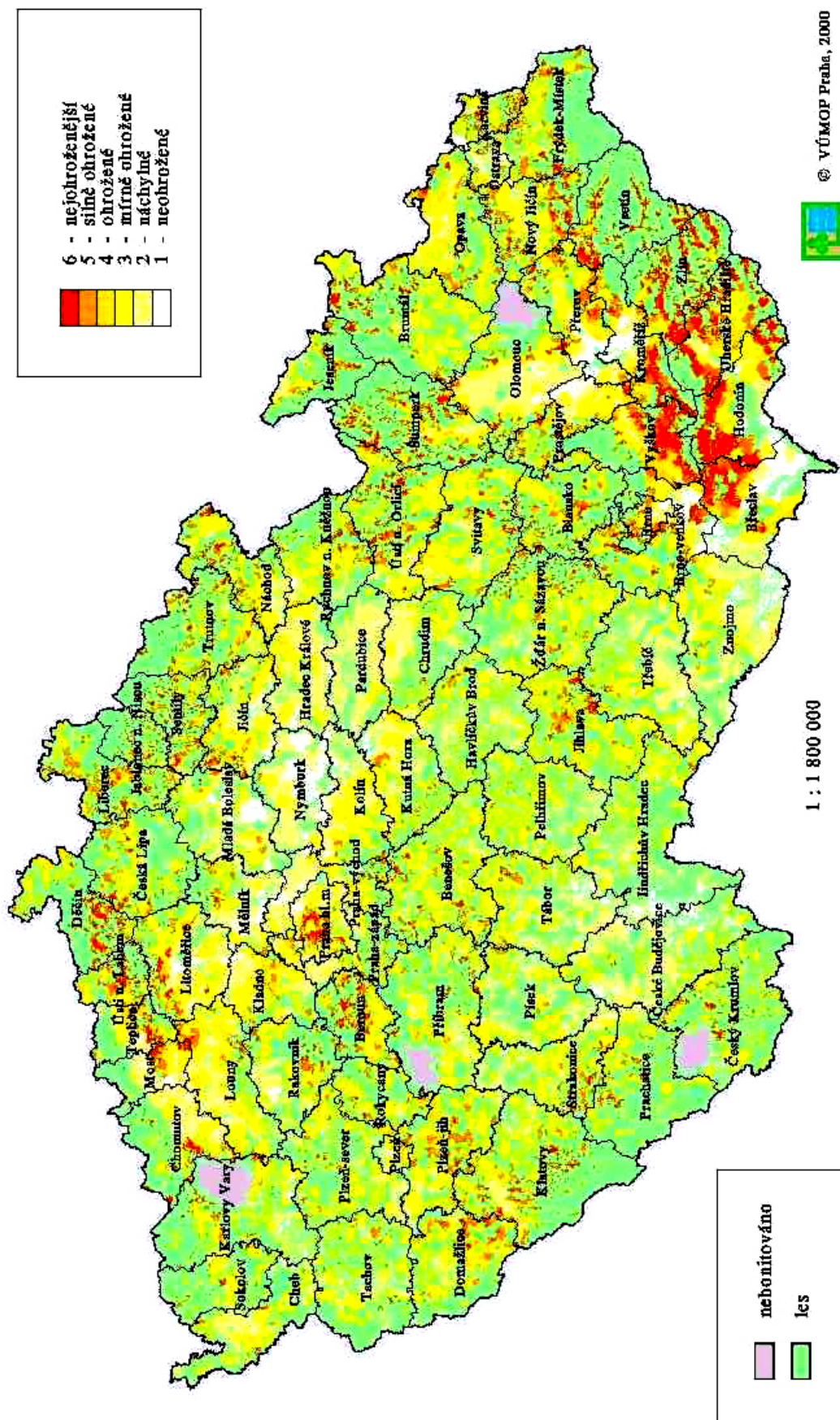
Janeček, M., Tipl, M., Pivcová, J., Vetišková, D.: Mapy potenciální ohroženosti zemědělských půd České republiky vodní a větrnou erozí. Výstup z projektu NAZV EP 7057 „Způsoby omezení degradace půd erozí a systémy protierozní ochrany“, VÚMOP Praha, 2000.

¹³⁰ R - faktor erozní účinnosti dešťů, vyjádřený v závislosti na jejich četnosti výskytu, úhrnu, intenzitě a kinetické energii; L - faktor délky svahu; C - faktor ochranného vlivu vegetačního pokryvu; P - faktor účinnosti protierozních opatření.

Obr. P4/01 Mapa potenciální ohroženosti zemědělských půd větrnou erozí podle katastrů



Obr. P4/02 Mapa potencionální ohroženosti zemědělských půd vodní erozí



P3 OFICIÁLNÍ VÝSLEDKY ŠETŘENÍ FADN ZEMÍ EU 25 ZA ÚČETNÍ ROK 2005

Oficiální výsledky šetření Zemědělské účetní datové sítě (FADN) v členských státech EU jsou pravidelně publikovány Evropskou Komisí - Generálním ředitelstvím pro zemědělství a rozvoj venkova (DG AGRI). Veřejnosti jsou tyto výsledky přístupné mj. na internetové adrese http://ec.europa.eu/agriculture/rica/index_en.cfm.

Výsledky jsou publikovány po ukončení šetření ve všech státech EU a po všech předepsaných kontrolních procedurách prováděných pracovištěm DG AGRI. V termínu zpracování Zprávy o stavu zemědělství ČR za rok 2007 jsou k dispozici oficiální výsledky za účetní rok 2005.

Výsledky jsou prezentovány na základě jednotného metodického postupu ve formě Standardního výstupu FADN. V příl. tab. P3/01 a P3/02 jsou uvedeny oficiální výsledky za EU 25 v rozsahu prakticky všech ukazatelů Standardního výstupu. Ve stejné struktuře jsou prezentovány Evropskou komisí obdobné výsledky i za srovnatelné skupiny zemědělských podniků jednak podle jednotlivých kategorií výrobního zaměření (polní výroba, zahradnictví, víno, ostatní trvalé porosty, mléko, chov skotu, chov prasat a drůbeže, smíšená výroba) a jednak podle velikostních tříd zemědělských podniků. Standardní výstup FADN obsahuje základní výrobní strukturu v naturálních ukazatelích (v ha, VDJ podle metodiky EU) a celou řadu hodnotových indikátorů. Jmenovitě se jedná o ukazatele hrubé zemědělské produkce v členění na jednotlivé komodity, dále ukazatele podnikových nákladů, podpor do zemědělství, salda podpor a daní, ukazatele důchodové povahy a charakteristiky pasív a aktiv. Za každý průměrný podnik jsou uvedeny pracovní síly celkem v přepočtu na AWU¹³¹ a neplacené pracovní síly v přepočtu na FWU¹³².

Způsob výpočtu základních ukazatelů hospodářského výsledku zemědělského podniku podle metodiky Standardního výstupu EU zobrazuje schéma na obr. P3/01.

Oficiální výsledky, tak jak jsou prezentované EK (příl. tab. P3/01), jsou přepočteny na průměrné podniky jednotlivých zemí poměrně složitou procedurou vážení. Každý podnik souboru FADN má přidělen tzv. nápočtový koeficient, který reprezentuje určitý počet podniků téhož výrobního zaměření a velikostní skupiny korespondující s celkovým počtem podniků obdobného zaměření příslušné země. Hodnoty šetření FADN u jednotlivých podniků jsou násobeny tímto koeficientem a tím jsou dosaženy hodnoty za celé zemědělství příslušného státu EU (tu část, která je pokryta sítí FADN, tj. tržně orientované farmy). Vydělením těchto hodnot celkovým počtem všech podniků dané země, reprezentovaných sítí FADN, vznikne výsledek za průměrný podnik dané země. Jedná se v podstatě o vážený průměr na jeden podnik, kde jako váhy fungují počty podniků v jednotlivých kategoriích výrobního zaměření (specializace) a velikostní třídy zemědělského podniku, tak jak jsou zjištěny Zemědělským strukturálním šetřením (FSS). V ČR síť FADN reprezentuje všechny zemědělské podniky a farmy zachycené FSS, jejichž velikost přesahuje 4 EVJ, tj. 14 300 podniků, které celkově obhospodařují cca 3 500 tis. ha z. p.

Pro lepší srovnatelnost výsledků států EU 25 jsou uvedeny v příl. tab. P3/02 stejné ukazatele přepočtené na 1 ha obhospodařované z. p.

¹³¹ EVJ - Ekonomická velikostní jednotka (1 EVJ se rovná hodnotě 38 268 Kč podnikového standardního příspěvku na úhradu).

¹³² AWU - Roční pracovní jednotka (1 AWU je ekvivalent 2 000 hod. práce).

Obr. P3/01 - Odvození ukazatelů ekonomických výsledků podle metodiky FADN EU

Celková hrubá produkce (Total output)			Balance provozních podpor a daní (Balance current subsidies & taxes)	
Celková hrubá rostlinná produkce (Output crops & crop products)	Celková hrubá živočišná produkce (Output livestock & livestock products)	Ostatní hrubá produkce (Other output)		
Mezispotřeba celkem (Intermediate consumption)			Hrubá přidaná hodnota (Gross Farm Income)	
Přímé náklady celkem (Specific costs)	Režijní náklady celkem (Farming over-heads)			
			Odpisy (Depreciation)	Čistá přidaná hodnota (Farm Net Value Added)
				Balance investičních podpor a daní (Balance subsidies & taxes on investment)
			Externí faktory celkem (External factors)	
			Vyplacené mzdy (Wages)	Nákladové úroky (Interest)
			Vyplacené pachtovné (Rent)	Důchod ze zemědělské činnosti (Family Farm Income)

Pramen: Farm Accountancy Data Network, Commission of the European Communities, 1984, s. 66, terminologie podle VÚZE
Zpracoval: J. Hanibál, F. Slavík (VÚZE)

P3/01 - Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU 25 za rok 2005 - Standardní výstup přepočtený na průměrný podnik

	MJ	EU-25	BEL	CYP	CZE	DAN	DEU	ELL	ESP	EST	FRA	HUN	IRE	ITA
Reprezentované podniky		4 090 380	33 850	28 940	14 300	36 514	225 796	506 971	675 612	6 652	351 722	83 489	114 340	706 584
Počet podniků v souboru FADN		76 644	1 209	476	1 304	1 900	7 046	4 125	9 024	494	7 352	1 940	1 193	14 517
Ekonomická velikost podniku	EVJ	33,40	96,10	9,80	111,00	96,40	80,80	9,90	24,00	15,70	77,80	19,20	20,40	29,70
Pracovní síly celkem	AWU	1,64	1,90	0,99	8,58	1,46	2,12	1,21	1,37	3,00	1,97	1,90	1,11	1,34
Neplacené pracovní síly	FWU	1,24	1,55	0,80	1,31	0,85	1,40	1,05	1,03	1,44	1,44	0,72	1,04	1,06
Placené pracovní síly	AWU	0,40	0,35	0,20	7,27	0,62	0,72	0,16	0,34	1,56	0,54	1,18	0,06	0,28
Zemědělsky využívaná půda	ha	34,60	41,10	5,50	247,30	71,00	74,90	6,50	29,50	119,90	76,40	50,00	40,00	16,10
Pronajatá (přípachtované) půda	ha	18,10	30,70	2,90	224,20	17,60	52,70	2,60	9,90	74,60	64,20	32,70	6,90	6,10
Výrobní struktura - výnosy														
Obiloviny	ha	12,45	9,73	1,86	115,52	41,48	30,11	2,46	9,97	39,58	26,82	28,21	2,23	5,30
Ostatní polní plodiny ¹⁾	ha	3,59	5,91	0,18	42,54	8,93	10,89	0,91	1,75	8,56	9,18	9,17	0,48	0,89
Energetické plodiny	ha	0,20	0,17	0,00	0,01	1,01	1,44	0,00	0,00	0,00	0,65	0,00	0,00	0,00
Zelenina a květiny	ha	0,40	1,16	0,17	1,44	0,32	0,41	0,12	0,29	0,18	0,64	0,55	0,01	0,42
Vínice	ha	0,72	0,00	0,23	0,99	0,00	0,40	0,21	1,35	0,00	2,46	0,67	0,00	0,96
Trvalé kultury	ha	1,54	0,76	0,94	1,55	0,29	0,33	1,81	4,34	0,34	0,57	1,08	0,00	1,78
Ovocné sady	ha	0,64	0,67	0,45	1,47	0,21	0,25	0,32	1,55	0,33	0,54	1,06	0,00	0,69
Olivové sady	ha	0,87	0,00	0,49	0,00	0,00	0,00	1,48	2,78	0,00	0,01	0,00	0,00	1,00
Ostatní trvalé kultury	ha	0,03	0,08	0,00	0,08	0,09	0,08	0,01	0,00	0,01	0,02	0,02	0,00	0,09
Krmné plodiny ²⁾	ha	13,70	22,70	1,00	84,10	15,20	26,00	0,70	8,30	65,40	33,00	9,20	36,90	6,10
Počet dobytčích jednotek celkem	DJ	29,20	111,00	7,20	129,30	117,50	76,10	3,90	18,40	41,50	64,70	20,70	48,60	14,10
Dojnice	DJ	5,64	15,04	0,60	34,39	15,16	19,09	0,14	1,61	14,48	11,36	2,71	9,07	2,77
Ostatní skot	DJ	9,11	37,76	0,43	40,03	16,63	21,85	0,36	3,62	13,57	27,59	2,76	30,99	4,02
Ovce a kozy	DJ	2,61	0,15	1,91	0,47	0,12	0,68	3,19	3,72	0,78	3,35	1,74	7,11	1,22
Prasata	DJ	8,69	49,15	3,23	44,37	76,81	31,53	0,06	7,69	10,85	11,22	7,52	0,97	3,94
Drůbež	DJ	3,03	8,88	0,99	9,79	8,47	2,72	0,13	1,69	1,64	10,97	5,74	0,18	2,10
Výnos pšenice	q/ha	62,30	81,30	29,90	51,00	70,70	69,60	31,40	21,40	31,10	70,80	46,30	83,30	57,10
Výnos kukuřice	q/ha	90,70	116,00	185,20	79,90	.	84,20	118,70	102,90	.	88,00	78,60	.	105,50
Počet DJ na 1 ha krmných plodin	DJ/ha	1,20	2,32	2,88	0,89	2,03	1,44	4,40	0,90	0,46	1,22	0,85	1,27	1,52
Roční dojivost	kg/ks	6 360	6 095	5 954	6 154	8 047	6 902	5 020	6 196	5 986	6 454	6 302	5 208	6 274
Hrubá zemědělská produkce														
Celková hrubá produkce	Kč	1 852 912	5 165 222	507 541	7 783 092	6 514 345	5 020 521	553 938	1 130 330	1 897 046	3 806 331	1 603 504	967 076	1 584 207
Celková hrubá rostlinná produkce	Kč	932 144	2 088 442	244 047	3 884 325	1 636 798	2 116 524	433 507	658 227	723 565	1 995 468	813 202	102 801	1 023 062
Obiloviny	Kč	198 722	235 738	16 915	1 571 788	784 167	565 552	43 836	86 451	316 115	546 255	395 568	48 333	124 391
Proteinové plodiny	Kč	5 688	1 549	1 132	24 658	5 777	9 827	3 246	1 965	5 033	19 476	3 306	1 042	2 948
Energetické plodiny	Kč	1 787	1 787	0	30	9 559	11 674	0	0	0	6 462	0	0	0
Brambory	Kč	43 300	203 457	27 338	224 958	95 475	105 749	11 852	14 771	58 547	54 319	9 976	24 598	7 266
Cukrová řepa	Kč	42 705	214 892	0	345 537	101 460	162 301	7 653	20 935	0	78 053	42 705	16 468	21 322
Olejníny	Kč	33 622	4 675	1 757	479 547	56 642	155 839	328	4 467	73 318	111 496	103 724	804	7 266

P3/01 - Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU 25 za rok 2005 - Standardní výstup přepočtený na průměrný podnik													pokračování I	
	MJ	LTU	LUX	LVA	MLT	NED	OST	POL	POR	SUO	SVE	SVK	SVN	UKI
Reprezentované podniky		52 441	1 730	19 059	1 354	62 750	73 410	757 402	126 344	43 460	28 620	3 680	38 680	96 680
Počet podniků v souboru FADN		1 053	444	902	302	1 450	1 944	11 898	2 057	886	933	610	649	2 936
Ekonomická velikost podniku	EVJ	7,00	63,80	11,10	25,20	137,10	30,30	10,10	13,30	41,40	62,10	125,10	7,20	111,50
Pracovní síly celkem	AWU	1,96	1,66	2,62	1,83	2,45	1,62	1,79	1,58	1,49	1,41	18,45	1,88	2,37
Neplacené pracovní síly	FWU	1,60	1,42	1,59	1,47	1,44	1,51	1,56	1,30	1,28	1,13	1,38	1,81	1,31
Placené pracovní síly	AWU	0,36	0,24	1,03	0,36	1,00	0,11	0,24	0,28	0,21	0,28	17,07	0,07	1,06
Zemědělsky využívaná půda	ha	40,10	75,90	61,70	3,20	32,60	33,90	17,20	22,10	50,00	95,40	548,30	11,80	154,00
Pronajatá (připachtovaná) půda	ha	23,80	37,40	26,40	2,60	12,70	10,50	4,80	6,40	17,10	47,30	524,00	4,20	65,70
Výrobní struktura - výnosy														
Obiloviny	ha	17,28	16,67	21,90	0,00	3,18	10,74	10,04	2,24	24,82	36,88	208,05	1,92	34,67
Ostatní polní plodiny ¹⁾	ha	4,23	3,73	5,47	0,41	4,92	3,33	2,04	0,41	4,91	9,34	79,92	0,49	14,72
Energetické plodiny	ha	0,00	0,14	0,00	0,00	0,00	0,21	0,00	0,00	0,16	0,47	0,00	0,00	1,70
Zelenina a květiny	ha	0,21	0,00	0,32	0,87	2,18	0,14	0,40	0,27	0,16	0,37	1,15	0,05	1,19
Vínice	ha	0,00	0,68	0,00	0,32	0,00	0,60	0,00	1,19	0,00	0,00	1,78	0,30	0,00
Trvalé kultury	ha	0,26	0,28	0,54	0,24	0,55	0,29	0,44	2,32	0,19	0,09	1,72	0,21	0,29
Ovocné sady	ha	0,26	0,08	0,51	0,21	0,26	0,28	0,43	0,80	0,15	0,02	1,32	0,20	0,23
Olivové sady	ha	0,00	0,00	0,00	0,03	0,00	0,00	0,00	1,51	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00
Ostatní trvalé kultury	ha	0,00	0,21	0,03	0,00	0,29	0,01	0,01	0,00	0,04	0,07	0,40	0,00	0,07
Krmné plodiny ²⁾	ha	15,30	53,50	26,00	1,20	19,80	17,50	4,20	9,60	14,00	39,20	236,00	8,70	94,00
Počet dobytčích jednotek celkem	DJ	12,10	91,10	21,90	31,20	109,10	27,80	13,00	11,20	28,40	56,30	177,40	12,70	126,00
Dojnice	DJ	5,76	22,15	6,70	5,35	24,87	7,30	3,52	1,90	8,31	13,53	55,65	3,38	22,13
Ostatní skot	DJ	3,83	55,58	5,57	4,27	20,33	8,89	2,04	4,41	9,19	22,59	61,87	6,00	50,61
Ovce a kozy	DJ	0,14	0,43	0,29	0,62	3,25	0,33	0,10	2,46	0,28	0,46	10,57	0,61	27,11
Prasata	DJ	2,20	11,21	4,83	12,58	39,84	9,97	5,55	2,10	8,11	18,53	41,30	2,14	14,29
Drůbež	DJ	0,07	0,99	4,13	8,20	20,43	1,11	1,54	0,24	2,32	0,87	7,38	0,29	11,42
Výnos pšenice	q/ha	44,40	59,40	36,70		81,00	50,80	51,20	14,30	39,80	64,20	43,00	47,10	82,60
Výnos kukuřice	q/ha		80,30			103,80	116,00	66,40	57,30			72,80	86,50	61,60
Počet DJ na 1 ha krmných plodin	DJ/ha	0,56	1,45	0,43	12,90	2,18	0,90	1,43	0,64	1,17	0,88	0,52	1,10	1,05
Roční dojivost	kg/ks	4 756	7 258	4 826	5 315	7 560	6 107	4 461	6 334	8 306	7 648	5 690	5 167	6 991
Hrubá zemědělská produkce														
Celková hrubá produkce	Kč	594 647	3 877 713	1 018 714	1 576 464	8 911 933	1 785 519	664 302	570 079	1 877 153	3 828 755	11 106 332	543 098	5 886 225
Celková hrubá rostlinná produkce	Kč	341 785	809 629	447 891	679 669	4 397 136	490 328	323 053	297 800	680 056	1 387 718	4 854 200	162 986	2 603 725
Obiloviny	Kč	152 146	292 082	165 666	0	80 734	155 809	105 243	21 859	240 861	536 695	2 380 792	43 270	801 052
Proteinové plodiny	Kč	4 884	3 425	1 161	0	7 892	3 663	1 817	268	2 085	11 793	43 717	893	51 341
Energetické plodiny	Kč	0	685	0	0	0	3 574	0	0	149	208	0	0	17 481
Brambory	Kč	31 567	58 101	41 930	58 131	366 473	31 388	29 274	16 885	75 939	137 971	131 777	11 197	353 191
Cukrová řepa	Kč	20 995	0	34 634	0	134 546	55 510	21 620	4 675	51 281	155 005	536 546	10 780	163 105
Olejniny	Kč	26 504	47 946	34 158	0	804	30 733	15 932	89	18 017	49 613	689 288	1 310	156 464

P3/01 - Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU 25 za rok 2005 - Standardní výstup přepočtený na průměrný podnik

pokračování 2

	MJ	EU-25	BEL	CYP	CZE	DAN	DEU	ELL	ESP	EST	FRA	HUN	IRE	ITA
Průmyslové plodiny	Kč	17 064	53 783	208	91 484	1 072	30 941	61 645	16 022	506	26 296	2 740	0	4 675
Zelenina a květiny	Kč	231 063	915 914	78 143	277 728	358 998	315 102	70 817	143 986	36 302	302 863	88 536	715	293 869
Ovoce	Kč	65 695	302 892	28 291	82 342	20 131	63 670	35 438	80 912	3 723	120 579	57 416	30	97 530
Citrusové plody	Kč	17 153	0	21 382	0	0	0	21 561	53 187	0	1 221	0	0	29 572
Víno a hrozny	Kč	123 259	0	15 545	92 080	0	147 471	31 448	63 461	0	693 666	42 794	0	200 300
Olivy a olivový olej	Kč	50 954	0	31 269	0	0	0	116 857	125 314	0	745	0	0	86 094
Krmné plodiny	Kč	65 695	16 975	17 362	564 093	29 423	505 009	25 075	30 614	205 065	179	52 443	5 867	95 356
Ostatní rostlinná produkce	Kč	37 255	138 537	4 705	130 109	183 653	55 063	3 723	16 141	24 956	40 352	14 026	4 943	52 532
Celková hrubá živočišná produkce	Kč	818 652	2 983 271	261 617	3 481 639	4 420 007	2 376 057	1 113 462	449 886	1 004 003	1 664 642	551 645	835 597	511 382
Změna stavu hospodářských zvířat	Kč	923	16 558	834	20 846	178 859	-16 051	-5 152	-7 892	31 180	12 716	5 718	13 014	-3 693
Mléko a mléčné výrobky	Kč	312 124	777 020	39 995	1 719 497	1 122 140	1 135 065	7 028	91 186	627 494	653 195	133 980	371 297	198 394
Hovězí a telecí maso	Kč	145 356	730 146	6 701	482 466	261 856	361 916	5 509	71 323	117 423	469 988	37 821	362 035	88 089
Vepřové maso	Kč	198 365	1 144 058	99 406	981 579	2 013 247	775 263	1 072	122 068	192 170	253 041	164 207	18 344	119 596
Ovce a kozy	Kč	32 043	2 502	46 904	5 986	1 042	7 058	30 108	56 374	7 058	47 350	19 863	75 165	14 414
Drůbeží maso	Kč	47 708	186 185	17 749	193 034	160 931	48 899	1 400	25 938	6 045	98 185	136 273	1 072	13 103
Slepičí vejce	Kč	21 471	96 249	8 338	87 255	72 872	24 479	2 770	5 092	45 534	20 667	41 454	89	20 816
Ovčí a kozí mléko	Kč	28 351	5 420	39 280	3 842	0	328	56 225	58 964	357	53 604	596	0	22 127
Ostatní zvířata a produkty	Kč	33 234	41 722	3 276	8 011	787 889	23 080	9 321	18 970	7 921	68 613	17 481	7 594	34 843
Ostatní hrubá produkce ³⁾	Kč	102 116	93 509	1 906	417 128	457 510	527 940	6 969	22 216	169 478	146 220	238 657	28 648	49 762
Vlastní spotřeba	Kč	13 609	6 105	15 218	16 766	3 186	6 760	23 913	2 740	18 613	21 888	3 782	4 139	15 188
Vnitropodniková spotřeba	Kč	98 810	116 231	16 945	957 040	208 668	671 777	13 937	23 348	355 037	57 654	95 385	26 862	76 713
Podnikové náklady														
Celkové náklady	Kč	1 635 279	4 114 196	496 135	8 539 564	6 800 829	4 965 458	333 328	725 083	1 817 652	3 777 325	1 682 004	946 587	1 065 558
Mezispotřeba celkem	Kč	1 086 404	2 925 498	326 210	5 835 331	4 133 583	3 449 685	203 189	508 791	1 344 150	2 357 236	1 135 303	661 712	694 470
Přímé náklady celkem	Kč	652 182	2 082 962	230 319	3 539 621	2 740 802	2 010 478	123 259	347 503	854 894	1 173 124	619 424	400 333	485 444
Osiva a sadba	Kč	101 669	237 466	17 213	428 772	194 225	643 724	16 826	31 775	69 953	151 729	83 146	11 287	71 442
Vlastní osiva a sadba	Kč	31 537	22 901	506	23 943	8 100	484 312	1 400	1 459	32 430	3 752	5 718	655	566
Hnojiva nakupovaná	Kč	86 630	162 658	20 489	419 958	167 393	198 186	29 691	55 212	99 167	238 032	82 788	94 194	47 172
Prostředky ochrany rostlin	Kč	66 677	152 027	13 967	433 150	144 344	169 150	20 876	33 830	38 386	213 135	87 375	15 337	43 419
Ostatní přímé náklady RV	Kč	39 399	128 739	2 502	80 555	107 565	82 848	7 534	7 564	36 272	32 728	23 318	11 465	53 068
Krmiva pro skot celkem	Kč	158 340	359 713	81 895	1 124 314	405 455	349 439	40 888	114 861	415 193	246 459	118 048	172 039	170 342
Vlastní krmiva pro skot	Kč	48 512	76 267	16 379	767 639	36 272	101 341	12 508	21 471	298 098	42 675	65 873	26 058	70 519
Krmiva pro prasata a drůbež celkem	Kč	145 535	795 364	87 017	783 810	1 401 000	397 533	2 621	83 414	128 947	209 443	178 293	11 852	80 555
Vlastní krmiva pro prasata a drůbež	Kč	18 613	17 094	30	165 964	164 326	85 975	30	387	24 509	11 257	23 824	119	5 628
Ostatní přímé náklady ZV	Kč	53 485	246 995	7 237	268 943	308 908	167 483	4 824	20 518	63 729	81 597	44 789	84 039	19 297
Náklady na lesní výrobu	Kč	417	0	0	89	11 912	2 114	0	298	3 246	0	1 668	119	119
Režijní náklady celkem	Kč	434 222	842 536	95 892	2 295 710	1 392 751	1 439 208	79 900	161 288	489 285	1 184 142	515 879	261 379	209 056
Náklady budov a strojů	Kč	102 443	236 334	37 642	546 314	475 348	331 958	12 925	31 537	110 811	263 047	67 898	112 360	37 314

ZPRÁVA O STAVU ZEMĚDĚLSTVÍ ČR ZA ROK 2007

P3/01 - Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU 25 za rok 2005 - Standardní výstup přepočtený na průměrný podnik

pokračování 3

	MJ	LTU	LUX	LVA	MLT	NED	OST	POL	POR	SUO	SVE	SVK	SVN	UKI
Průmyslové plodiny	Kč	1 042	60	983	0	18 196	4 646	1 787	1 161	4 407	715	30 108	6 939	12 001
Zelenina a květiny	Kč	28 023	0	50 358	490 774	3 177 377	42 675	99 942	70 191	268 675	156 732	53 723	14 026	635 743
Ovoce	Kč	6 284	6 135	7 624	25 760	102 503	49 137	37 046	26 534	6 284	1 013	31 894	16 647	98 274
Citrusové plody	Kč	0	0	0	1 340	0	0	0	10 780	0	0	0	0	0
Víno a hrozny	Kč	0	382 375	0	70 132	0	93 956	0	87 911	0	0	87 255	52 919	625
Olivy a olivový olej	Kč	0	0	0	804	0	0	0	19 446	0	0	0	1 697	0
Krmné plodiny	Kč	66 707	7 177	86 660	25 194	29 006	5 182	2 382	32 311	8 815	315 549	798 104	1 727	119 448
Ostatní rostlinná produkce	Kč	3 603	12 329	24 747	7 564	479 577	17 630	8 011	5 748	3 693	22 663	70 966	1 549	212 451
Celková hrubá živočišná produkce	Kč	240 325	2 498 572	507 362	888 337	3 943 825	937 534	332 255	248 574	1 077 649	1 872 745	3 866 218	262 481	2 935 504
Změna stavu hospodářských zvířat	Kč	9 857	12 359	14 979	745	33 413	4 348	2 531	-4 646	19 178	22 007	-54 885	5 926	-22 335
Mléko a mléčné výrobky	Kč	160 604	1 452 728	213 314	280 557	1 729 712	380 976	103 813	106 612	673 385	1 001 323	2 309 141	133 563	1 230 242
Hovězí a telecí maso	Kč	41 662	739 705	45 117	72 068	285 828	189 252	32 401	42 347	148 334	322 041	508 762	70 043	633 182
Vepřové maso	Kč	33 175	204 380	81 865	263 225	1 033 991	288 777	106 553	63 134	181 926	510 578	721 897	35 498	291 874
Ovce a kozy	Kč	1 132	3 008	3 693	3 008	31 477	5 450	804	18 791	3 097	7 207	35 498	6 164	322 905
Drůbeží maso	Kč	596	60	68 524	93 122	278 503	25 045	74 063	1 846	42 556	3 961	177 102	596	158 519
Slepičí vejce	Kč	1 757	60 543	63 283	124 570	312 452	26 534	9 023	30	23 675	16 260	51 400	1 668	130 049
Ovčí a kozí mléko	Kč	0	24 271	1 102	38 446	138 298	9 351	298	13 133	60	89	53 902	1 132	0
Ostatní zvířata a produkty	Kč	1 429	13 848	30 435	13 341	133 563	12 180	5 301	2 680	4 616	11 287	8 547	13 818	168 733
Ostatní hrubá produkce ³⁾	Kč	12 508	569 513	63 491	8 428	571 002	357 658	8 994	23 675	119 448	568 292	2 385 884	117 661	346 997
Vlastní spotřeba	Kč	17 868	12 299	30 137	9 530	1 727	43 389	12 746	16 409	7 653	1 310	287 824	35 676	4 795
Vnitropodniková spotřeba	Kč	117 542	138 924	181 658	13 401	57 892	78 053	68 762	37 136	89 757	419 302	819 307	30 941	205 542
Podnikové náklady														
Celkové náklady	Kč	482 406	4 092 040	997 392	1 301 088	7 923 743	1 630 276	530 173	522 401	2 618 138	4 434 034	13 813 572	488 511	6 149 927
Mezispotřeba celkem	Kč	359 891	2 362 775	755 012	1 087 089	5 095 179	1 032 234	390 922	339 730	1 723 101	2 915 402	8 501 475	283 118	4 159 641
Přímé náklady celkem	Kč	244 553	1 268 420	462 960	795 454	2 906 111	468 380	270 909	229 574	862 488	1 642 516	4 579 807	154 082	2 550 627
Osiva a sadba	Kč	27 934	109 412	43 151	64 503	600 454	51 847	26 534	20 935	75 999	132 700	640 776	12 359	304 649
Vlastní osiva a sadba	Kč	15 039	2 234	18 523	1 400	41 454	1 995	7 266	3 335	12 061	30	63 670	0	36 242
Hnojiva nakupovaná	Kč	57 148	187 316	60 721	33 771	136 809	46 993	46 219	25 968	133 831	214 714	568 798	16 290	353 042
Prostředky ochrany rostlin	Kč	23 705	114 832	28 053	23 526	163 730	33 741	23 884	17 392	45 563	87 583	647 507	10 691	277 967
Ostatní přímé náklady RV	Kč	4 556	58 816	9 142	24 985	423 769	14 503	11 852	12 508	101 282	92 556	443 216	14 860	242 945
Krmiva pro skot celkem	Kč	100 865	445 062	163 730	284 429	397 384	120 490	35 081	97 321	259 354	691 819	1 014 664	57 595	686 727
Vlastní krmiva pro skot	Kč	86 630	124 212	133 593	12 061	12 627	40 203	23 675	33 175	44 700	355 335	585 475	21 412	162 480
Krmiva pro prasata a drůbež celkem	Kč	23 705	141 574	120 549	342 887	868 802	139 847	115 934	35 587	148 007	270 760	486 843	21 382	312 839
Vlastní krmiva pro prasata a drůbež	Kč	15 873	12 478	29 452	0	3 842	28 083	37 850	625	32 966	63 908	169 597	9 530	6 820
Ostatní přímé náklady ZV	Kč	6 641	209 770	35 706	20 370	314 119	59 322	11 376	19 744	98 453	152 354	775 620	19 744	372 458
Náklady na lesní výrobu	Kč	0	1 608	1 906	983	1 042	1 608	30	119	0	0	2 353	1 161	30
Režijní náklady celkem	Kč	115 338	1 094 355	292 052	291 636	2 189 038	563 855	120 013	110 156	860 612	1 272 887	3 921 669	129 037	1 609 013
Náklady budov a strojů	Kč	26 206	347 533	68 643	72 663	489 970	167 483	30 048	27 398	250 688	331 094	646 762	61 823	476 152

P3/01 - Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU 25 za rok 2005 - Standardní výstup přepočtený na průměrný podnik

pokračování 4

	MJ	EU-25	BEL	CYP	CZE	DAN	DEU	ELL	ESP	EST	FRA	HUN	IRE	ITA
Energie	Kč	121 056	281 421	29 482	741 016	295 507	398 754	30 763	54 319	187 822	184 398	209 770	46 814	82 759
Služby	Kč	76 088	224 601	13 163	375 883	302 892	200 032	25 730	29 125	62 091	247 889	86 928	73 378	23 050
Ostatní přímé náklady	Kč	134 635	100 180	15 605	632 468	319 003	508 464	10 483	46 308	128 590	488 779	151 253	28 827	65 933
Odpisy	Kč	254 887	586 458	106 404	719 961	852 453	644 320	71 264	64 206	177 191	694 172	206 167	178 501	190 473
Externí faktory celkem	Kč	295 924	650 336	63 521	2 029 567	1 814 823	885 002	58 905	152 354	296 281	725 888	358 760	106 404	180 645
Vyplacené mzdy	Kč	160 931	233 654	44 164	1 701 004	626 929	421 476	34 664	114 385	250 748	302 922	233 833	34 723	135 201
Vyplacené pachtovné	Kč	82 729	205 184	11 823	241 069	275 525	321 535	23 407	31 686	13 818	293 869	60 513	46 099	40 679
Nákladové úroky	Kč	52 264	211 498	7 505	87 464	912 370	142 021	834	6 284	31 745	129 126	64 414	25 551	4 735
Podpory														
Celkové provozní podpory	Kč	329 724	504 563	92 824	1 414 580	805 638	826 574	124 987	185 917	400 273	814 275	313 018	488 452	167 036
Celkové podpory na plodiny	Kč	95 504	4 199	54 646	339 790	11 644	11 584	93 390	119 388	40 263	465 283	88 655	0	17 392
Kompenzační platby ⁴⁾	Kč	51 877	179	0	0	1 429	1 459	27 398	62 449	0	398 039	0	0	1 578
Prémie pro uvedení půdy do klidu	Kč	6 343	0	0	0	0	0	1 072	9 947	0	48 601	0	0	0
Ostatní podpory na plodiny ⁵⁾	Kč	37 285	4 020	54 646	339 760	10 215	10 125	64 920	47 023	40 263	18 672	88 655	0	15 813
Celkové podpory na zvířata	Kč	46 487	154 767	21 978	145 058	32 579	2 204	17 600	53 783	54 468	225 822	23 884	-4 467	10 453
Podpory na produkci mléka	Kč	12 865	55 361	3 544	0	-715	-4 497	208	6 432	0	48 065	8 309	-4 497	10 125
Podpory na ostatní skot ⁶⁾	Kč	23 556	99 435	3 693	0	33 026	0	3 335	27 427	596	155 035	1 191	30	30
Podpory na ovce a kozy ⁷⁾	Kč	6 790	0	14 324	0	238	0	13 669	19 387	0	15 962	1 936	0	0
Podpory na ostatní zvířata ⁸⁾	Kč	3 246	0	417	145 058	60	6 701	357	536	53 872	6 790	12 448	0	328
Ostatní provozní podpory	Kč	63 223	54 646	0	295 567	39 935	133 057	11 465	9 291	192 766	119 031	43 568	161 169	27 606
Environmentální podpory ⁹⁾	Kč	30 048	28 261	0	106 255	34 634	89 012	834	1 995	108 072	48 988	36 838	84 248	15 277
Podpory na LFA	Kč	22 484	9 559	0	173 439	596	41 752	9 083	3 901	36 897	42 437	1 161	62 121	4 973
Ostatní platby na rozvoj venkova ¹⁰⁾	Kč	1 876	0	0	3 276	0	1 281	566	268	29 363	0	685	12 240	30
Podpory na mezipotřebu ¹¹⁾	Kč	3 544	0	0	78 738	0	31 716	30	1 132	3 067	0	28 440	2 382	0
Podpory na externí faktory ¹²⁾	Kč	2 353	48 095	0	45 325	21 352	15 218	0	268	60	0	19 327	0	30
Oddělené platby (SPS, SAPS)	Kč	118 614	242 826	16 230	510 161	700 158	632 795	2 502	2 085	109 620	4 110	109 173	329 337	111 526
Jednotná platba na farmu (SPS)	Kč	105 451	239 342	0	0	695 899	628 894	179	0	0	0	0	325 495	109 948
Jednotná platba na plochu (SAPS)	Kč	11 197	0	16 230	510 161	0	0	0	0	109 620	0	109 173	0	0
Bilance podpor a daní														
Bilance provozních podpor a daní	Kč	321 267	504 801	92 705	1 312 970	704 744	831 875	124 272	189 311	397 891	756 620	286 305	506 826	170 639
Celkové provozní podpory	Kč	329 724	504 563	92 824	1 414 580	805 638	826 574	124 987	185 917	400 273	814 275	313 018	488 452	167 036
Bilance DPH kromě DPH z investic	Kč	11 495	45 146	-30	0	0	58 577	1 132	10 661	4 586	-30	1 281	21 739	24 926
Daně	Kč	19 953	44 908	119	101 609	100 895	53 247	1 846	7 266	6 998	57 624	27 993	3 365	21 293
Bilance investičních podpor a daní	Kč	1 549	-39 995	0	40 352	5 122	-40 233	208	-1 668	56 106	36 749	20 667	-12 478	7 773
Podpory investiční celkem	Kč	10 066	17 332	0	40 352	5 122	3 842	953	3 246	58 011	36 093	22 722	12 150	7 773
Platby na ukončení prod. mléka	Kč	60	0	0	0	0	0	0	89	0	685	0	0	0
DPH z investic	Kč	8 606	57 327	0	0	0	44 074	715	5 003	1 876	0	2 025	24 598	0

P3/01 - Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU 25 za rok 2005 - Standardní výstup přepočtený na průměrný podnik

pokračování 5

	MJ	LTU	LUX	LVA	MLT	NED	OST	POL	POR	SUO	SVE	SVK	SVN	UKI
Energie	Kč	62 270	216 233	140 919	116 172	722 195	115 844	60 245	43 806	227 400	383 864	1 443 139	42 556	355 365
Služby	Kč	5 003	191 098	25 134	60 632	369 927	93 718	14 533	16 260	110 335	312 333	875 502	10 215	286 394
Ostatní přímé náklady	Kč	21 859	339 462	57 356	42 139	606 946	186 840	15 158	22 692	272 219	245 596	956 266	14 473	491 102
Odpisy	Kč	72 097	1 208 055	119 984	85 171	1 104 719	449 350	104 200	111 824	600 960	828 837	2 072 033	181 956	698 430
Externí faktory celkem	Kč	51 043	525 319	125 880	128 828	1 724 083	157 477	35 051	70 817	294 078	689 794	3 240 064	23 437	1 291 827
Vyplacené mzdy	Kč	32 311	133 534	95 594	99 167	827 765	45 117	23 943	56 582	124 153	258 818	2 707 598	12 329	796 436
Vyplacené pachtovné	Kč	13 997	226 507	8 696	14 741	286 156	62 746	4 943	11 584	86 898	215 250	409 803	5 896	294 078
Nákladové úroky	Kč	4 735	165 279	21 620	14 890	610 133	49 613	6 194	2 650	83 027	215 697	122 664	5 212	201 313
Podpory														
Celkové provozní podpory	Kč	163 194	1 129 853	246 578	268 884	412 036	621 092	98 602	150 091	1 333 251	942 894	2 717 365	177 697	1 367 170
Celkové podpory na plodiny	Kč	34 723	208	54 051	46 159	110 097	4 556	51 371	25 283	301 284	9 798	645 779	24 717	4 348
Kompenzační platby ⁴⁾	Kč	0	89	0	953	71 889	953	0	149	199 139	2 293	0	23 496	3 901
Prémie pro uvedení půdy do klidu	Kč	0	0	0	60	10 036	0	0	0	22 246	0	0	685	0
Ostatní podpory na plodiny ⁵⁾	Kč	34 723	119	54 051	45 146	28 172	3 603	51 371	25 134	79 900	7 505	645 779	506	447
Celkové podpory na zvířata	Kč	21 799	-13 133	35 915	148 632	197 799	58 637	0	34 872	387 736	106 642	65 337	52 055	13 490
Podpory na produkci mléka	Kč	9 142	-14 682	16 975	32 788	127 578	26 802	0	9 023	212 302	50 864	0	9 887	-60
Podpory na ostatní skot ⁶⁾	Kč	12 418	1 519	12 180	5 628	61 674	28 827	0	20 459	114 296	28 559	23 407	39 578	0
Podpory na ovce a kozy ⁷⁾	Kč	119	0	2 382	0	6 462	30	0	5 360	4 824	0	28 559	2 561	0
Podpory na ostatní zvířata ⁸⁾	Kč	119	60	4 378	110 186	2 085	2 978	0	30	56 344	27 219	13 371	0	13 550
Ostatní provozní podpory	Kč	54 021	518 648	84 039	74 122	100 091	332 166	18 166	43 300	640 300	288 122	1 111 926	98 125	258 103
Environmentální podpory ⁹⁾	Kč	119	234 398	25 700	0	44 908	250 063	596	20 608	243 243	206 078	260 039	58 935	113 938
Podpory na LFA	Kč	30 852	280 111	47 797	22 097	0	78 351	9 440	21 352	361 083	57 237	811 297	34 932	65 099
Ostatní platby na rozvoj venkova ¹⁰⁾	Kč	22 007	625	9 530	0	1 310	1 727	2 382	804	0	13 133	1 668	1 132	13 222
Podpory na mezipotřebu ¹¹⁾	Kč	715	30 554	27 547	0	476	20 161	476	1 161	0	0	10 125	2 829	328
Podpory na externí faktory ¹²⁾	Kč	3 663	6 105	3 484	0	685	8 755	0	0	0	11 942	0	0	30
Oddělené platby (SPS, SAPS)	Kč	48 273	587 500	41 543	0	2 889	196 786	28 619	45 504	3 931	526 391	884 198	0	1 090 901
Jednotná platba na farmu (SPS)	Kč	0	584 313	0	0	0	193 004	0	44 313	0	522 341	0	0	1 086 881
Jednotná platba na plochu (SAPS)	Kč	48 273	0	41 543	0	0	0	28 619	0	0	0	884 198	0	0
Bilance podpor a daní														
Bilance provozních podpor a daní	Kč	153 754	1 268 539	236 126	265 310	309 206	679 163	91 335	142 676	1 326 907	938 278	2 442 824	157 238	1 331 732
Celkové provozní podpory	Kč	163 194	1 129 853	246 578	268 884	412 036	621 092	98 602	150 091	1 333 251	942 894	2 717 365	177 697	1 367 170
Bilance DPH kromě DPH z investic	Kč	-6 522	167 185	-2 531	0	-1 727	79 870	89	-4 973	0	0	0	-19 804	0
Daně	Kč	2 918	28 529	7 951	3 574	101 103	21 769	7 326	2 442	6 343	4 586	274 542	655	35 438
Bilance investičních podpor a daní	Kč	42 317	85 320	65 724	5 182	-18 732	-43 300	-8 398	14 890	12 835	3 723	0	14 979	19 982
Podpory investiční celkem	Kč	44 759	302 952	65 724	5 182	24 271	38 744	506	16 051	12 835	3 723	0	25 432	19 953
Platby na ukončení prod. mléka	Kč	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DPH z investic	Kč	2 442	217 632	0	0	43 002	82 044	8 874	1 161	0	0	0	10 453	0

ZPRÁVA O STAVU ZEMĚDĚLSTVÍ ČR ZA ROK 2007

P3/01 - Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU 25 za rok 2005 - Standardní výstup přepočtený na průměrný podnik

pokračování 6

	MJ	EU-25	BEL	CYP	CZE	DAN	DEU	ELL	ESP	EST	FRA	HUN	IRE	ITA
Podnikový důchod														
Celková hrubá zem. produkce	Kč	1 852 912	5 165 222	507 541	7 783 092	6 514 345	5 020 521	553 938	1 130 330	1 897 046	3 806 331	1 603 504	967 076	1 584 207
Mezispotřeba celkem	Kč	1 086 404	2 925 498	326 210	5 835 331	4 133 583	3 449 685	203 189	508 791	1 344 150	2 357 236	1 135 303	661 712	694 470
Bilance provozních podpor a daní	Kč	321 267	504 801	92 705	1 312 970	704 744	831 875	124 272	189 311	397 891	756 620	286 305	506 826	170 639
Hrubá přidaná hodnota	Kč	1 087 774	2 744 525	274 036	3 260 731	3 085 506	2 402 710	475 021	810 850	950 756	2 205 685	754 536	812 190	1 060 376
Odpisy	Kč	254 887	586 458	106 404	719 961	852 453	644 320	71 264	64 206	177 191	694 172	206 167	178 501	190 473
Čistá přidaná hodnota	Kč	832 917	2 158 067	167 632	2 540 800	2 233 053	1 758 390	403 757	746 674	773 565	1 511 514	548 399	633 689	869 874
Externí faktory celkem	Kč	295 924	650 336	63 521	2 029 567	1 814 823	885 002	58 905	152 354	296 281	725 888	358 760	106 404	180 645
Bilance investičních podpor a daní	Kč	1 549	-39 995	0	40 352	5 122	-40 233	208	-1 668	56 106	36 749	20 667	-12 478	7 773
Důchod ze zemědělské činnosti	Kč	538 542	1 467 707	104 111	551 585	423 382	833 155	345 091	592 622	533 390	822 345	210 306	514 837	697 001
Čistá přidaná hodnota / AWU	Kč	509 089	1 137 060	168 912	296 251	1 527 476	829 760	334 638	545 331	257 925	765 971	289 253	572 669	650 812
Důchod ze zeměděl. činnosti / FWU	Kč	432 018	945 307	128 411	293 452	500 900	587 738	329 367	571 597	265 548	573 205	209 562	494 259	657 810
Aktiva, pasiva														
Aktiva celkem	Kč	8 677 445	12 872 762	3 676 698	20 523 542	37 942 758	19 763 884	2 122 748	6 558 062	4 262 114	9 657 862	3 780 124	20 636 527	9 524 805
Stálá aktiva celkem	Kč	7 098 599	10 837 627	3 238 188	15 326 217	31 890 211	17 098 098	2 021 049	4 192 667	3 242 774	5 893 373	2 455 778	19 685 831	8 381 343
Orná půda, trvalé kultury a kvóty	Kč	4 584 482	5 429 192	2 553 248	1 384 055	10 571 751	11 915 812	1 509 191	3 190 957	720 259	1 663 541	852 453	17 582 588	6 172 203
Stavby	Kč	1 304 483	2 500 418	220 312	7 005 953	17 269 452	2 309 171	140 919	500 036	1 341 291	1 561 276	696 882	997 898	1 234 053
Stroje a zařízení	Kč	888 576	1 451 745	368 319	5 792 031	3 339 648	2 089 514	300 540	287 377	871 631	1 752 047	780 474	496 879	796 109
Základní stádo a tažná zvířata	Kč	321 058	1 456 242	96 309	1 144 177	709 360	783 601	70 370	214 297	309 593	916 509	125 969	608 465	178 948
Oběžná aktiva celkem	Kč	1 578 846	2 035 135	438 511	5 197 325	6 052 577	2 665 816	101 699	2 365 366	1 019 369	3 764 490	1 324 346	950 697	1 143 492
Ostatní hospodářská zvířata	Kč	248 514	1 208 175	61 198	887 206	1 667 918	732 648	24 062	82 610	207 507	578 000	131 449	563 735	173 320
Zásoby zemědělských výrobků	Kč	223 350	194 791	1 995	1 021 633	583 360	129 156	29 333	48 988	335 263	1 141 587	227 043	85 826	142 200
Ostatní oběžná aktiva	Kč	1 107 012	632 170	375 317	3 288 486	3 801 298	1 803 983	48 303	2 233 768	476 599	2 044 903	965 855	301 106	827 944
Cizí zdroje	Kč	1 314 876	3 617 287	95 028	4 792 019	21 639 965	3 348 910	7 832	176 595	1 021 007	3 702 309	1 092 896	429 577	1 113 730
Dlouhodobé a střednědobé závazky	Kč	978 124	3 599 598	88 596	2 809 177	20 232 919	2 171 915	3 842	143 450	619 216	2 369 654	626 303	367 485	101 818
Krátkodobé závazky	Kč	336 752	17 689	6 462	1 982 842	1 407 045	1 176 995	3 991	33 145	401 792	1 332 655	466 593	62 091	11 912
Vlastní kapitál	Kč	7 362 569	9 255 505	3 581 641	15 731 523	16 302 823	16 414 974	2 114 886	6 381 467	3 241 106	5 955 553	2 687 228	20 206 921	9 411 105
Změny ve vlastním kapitálu	Kč	275 227	234 279	-88 030	217 543	1 077 500	60 185	-69 358	527 821	230 199	168 465	-157 268	4 310 744	135 171
Průměrná hodnota kapitálu celkem	Kč	4 261 697	7 744 468	1 644 362	19 351 878	26 745 865	7 976 871	1 017 166	3 373 359	3 288 605	8 260 972	3 136 757	3 168 890	3 648 616
Hrubé investice	Kč	242 618	713 588	-685	786 281	2 180 730	631 693	11 138	13 371	595 540	682 409	181 330	-34 575	70 281
Netto investice	Kč	-12 240	127 131	-107 089	66 320	1 328 307	-12 627	-60 126	-50 805	418 349	-11 793	-24 807	-213 046	-120 192

1) V položce nejsou zahrnuty krmné plodiny na o. p.

2) V položce jsou zahrnuty krmné plodiny na o. p.

3) Příjmy z lesní výroby, zemědělských služeb, agroturistiky, ostatní příjmy.

4) Podpora plodin pro energetické využití.

5) Podpora plodin na orné půdě, chmelnic, pěstování máku, osiva píce a lnu, lnu na vlákno, systému pěstování ovoce, zeleniny, vinné révy.

6) Podpora chovu KBTPM, zlepšení genofundu - býci.

7) Zlepšení genofundu - bahnice, ovce.

P3/01 - Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU 25 za rok 2005 - Standardní výstup přepočtený na průměrný podnik

pokračování 7

	MJ	LTU	LUX	LVA	MLT	NED	OST	POL	POR	SUO	SVE	SVK	SVN	UKI
Podnikový důchod														
Celková hrubá zem. produkce	Kč	594 647	3 877 713	1 018 714	1 576 464	8 911 933	1 785 519	664 302	570 079	1 877 153	3 828 755	11 106 332	543 098	5 886 225
Mezispotřeba celkem	Kč	359 891	2 362 775	755 012	1 087 089	5 095 179	1 032 234	390 922	339 730	1 723 101	2 915 402	8 501 475	283 118	4 159 641
Bilance provozních podpor a daní	Kč	153 754	1 268 539	236 126	265 310	309 206	679 163	91 335	142 676	1 326 907	938 278	2 442 824	157 238	1 331 732
Hrubá přidaná hodnota	Kč	388 480	2 783 477	499 828	754 685	4 125 989	1 432 478	364 745	372 995	1 480 959	1 851 631	5 047 680	417 248	3 058 287
Odpisy	Kč	72 097	1 208 055	119 984	85 171	1 104 719	449 350	104 200	111 824	600 960	828 837	2 072 033	181 956	698 430
Čistá přidaná hodnota	Kč	316 383	1 575 422	379 844	669 484	3 021 241	983 127	260 545	261 141	879 999	1 022 794	2 975 647	235 262	2 359 857
Externí faktory celkem	Kč	51 043	525 319	125 880	128 828	1 724 083	157 477	35 051	70 817	294 078	689 794	3 240 064	23 437	1 291 827
Bilance investičních podpor a daní	Kč	42 317	85 320	65 724	5 182	-18 732	-43 300	-8 398	14 890	12 835	3 723	0	14 979	19 982
Důchod ze zemědělské činnosti	Kč	307 657	1 135 422	319 688	545 867	1 278 455	782 321	217 096	205 244	598 757	336 752	-264 417	226 804	1 088 012
Čistá přidaná hodnota / AWU	Kč	161 259	946 855	144 939	365 669	1 234 202	607 452	145 178	165 190	588 721	726 185	161 288	125 374	995 665
Důchod ze zeměděl. činnosti / FWU	Kč	185 589	799 117	162 688	345 240	881 399	519 572	137 792	157 417	467 129	296 192	184 517	125 463	833 274
Aktiva, pasiva														
Aktiva celkem	Kč	1 822 119	27 092 415	2 249 522	7 963 023	47 747 435	11 313 958	2 179 479	2 200 772	9 233 319	17 564 006	43 564 596	5 676 187	33 488 057
Stálá aktiva celkem	Kč	1 259 396	22 554 717	1 433 758	7 182 132	42 436 321	8 952 642	1 836 413	1 893 264	7 581 392	15 010 996	35 672 360	5 459 716	29 040 086
Orná půda, trvalé kultury a kvóty	Kč	448 010	12 184 695	452 507	3 755 764	32 586 229	2 437 165	322 934	1 108 233	3 505 702	8 134 467	1 598 531	3 058 644	23 465 925
Stavby	Kč	221 980	4 573 732	343 483	2 150 265	5 641 404	4 518 847	916 182	278 413	1 972 985	4 346 987	29 685 985	1 687 990	1 577 983
Stroje a zařízení	Kč	497 832	4 743 299	523 681	971 275	3 201 439	1 741 832	517 130	370 285	1 832 780	2 046 124	3 428 214	536 933	2 696 758
Základní stádo a tažná zvířata	Kč	91 574	1 053 021	114 117	304 828	1 007 249	254 768	80 168	136 333	269 896	483 419	959 631	176 178	1 299 391
Oběžná aktiva celkem	Kč	562 723	4 537 698	815 734	780 891	5 311 114	2 361 316	343 066	307 508	1 651 926	2 553 010	7 892 236	216 441	4 447 971
Ostatní hospodářská zvířata	Kč	64 355	1 251 892	96 725	349 915	717 341	206 167	75 403	68 583	230 289	484 461	1 300 195	110 097	1 008 232
Zásoby zemědělských výrobků	Kč	116 202	301 374	133 623	56 284	786 460	212 540	121 830	57 773	232 373	348 605	1 915 896	96 815	582 020
Ostatní oběžná aktiva	Kč	382 167	2 984 403	585 415	374 692	3 807 313	1 942 609	145 833	181 122	1 189 264	1 719 944	4 676 115	9 530	2 857 719
Cizí zdroje	Kč	223 588	4 455 981	644 499	314 804	16 096 388	1 231 046	224 839	69 596	2 602 385	5 312 127	1 837 605	117 899	4 108 806
Dlouhodobé a střednědobé závazky	Kč	112 658	3 844 628	439 672	178 323	13 919 529	906 831	159 174	30 733	2 450 209	4 399 042	953 079	115 189	1 845 199
Krátkodobé závazky	Kč	110 931	611 354	204 797	136 482	2 176 858	324 215	65 665	38 863	152 176	913 114	884 526	2 710	2 263 608
Vlastní kapitál	Kč	1 598 531	22 636 433	1 605 023	7 648 189	31 651 048	10 082 912	1 954 640	2 131 176	6 630 934	12 251 879	41 726 992	5 558 258	29 379 251
Změny ve vlastním kapitálu	Kč	140 323	442 412	230 795	112 211	635 624	98 006	-61 913	-40 084	390 297	418 349	-322 785	97 649	699 026
Průměrná hodnota kapitálu celkem	Kč	1 263 536	15 001 288	1 597 459	4 320 006	15 271 660	9 016 371	1 942 817	1 373 483	6 076 549	9 447 377	43 066 972	2 747 235	9 830 050
Hrubé investice	Kč	213 582	1 765 716	432 197	221 027	1 718 157	563 974	102 949	73 854	824 936	809 748	1 621 521	165 279	874 936
Netto investice	Kč	141 485	557 660	312 214	135 827	613 438	114 623	-1 221	-37 970	223 975	-19 089	-450 512	-16 707	176 506

8) Podpora chovu skotu (VDJ), včelařství.

9) Podpora mimoprodukčních funkcí zemědělství, ekologického zemědělství, ošetřování travních porostů, péče o krajinu, osevních postupů v ochranných zónách jeskyní.

10) Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků, poradenství a vzdělávání.

11) Podpora nákazového fondu, zelené nafty, ozdravování polních a speciálních plodin.

12) Dotace úroků z úvěrů.

Pramen: EK - Generální ředitelství pro zemědělství a rozvoj venkova (DG AGRI)

Zpracoval: J. Hanibal a kolektiv (VÚZE)

P3/02 - Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU 25 za rok 2005 - Standardní výstup přepočtený na 1 ha

	MJ	EU-25	BEL	CYP	CZE	DAN	DEU	ELL	ESP	EST	FRA	HUN	IRE	ITA
Reprezentované podniky		4 090 380	33 850	28 940	14 300	36 514	225 796	506 971	675 612	6 652	351 722	83 489	114 340	706 584
Počet podniků v souboru FADN		76 644	1 209	476	1 304	1 900	7 046	4 125	9 024	494	7 352	1 940	1 193	14 517
Ekonomická velikost podniku	EVJ	33,40	96,10	9,80	111,00	96,40	80,80	9,90	24,00	15,70	77,80	19,20	20,40	29,70
Pracovní síly celkem	AWU/100ha	4,74	4,62	18,00	3,47	2,06	2,83	18,62	4,64	2,50	2,58	3,80	2,78	8,32
Neplacené pracovní síly	FWU/100ha	3,58	3,78	14,45	0,53	1,19	1,86	16,12	3,51	1,20	1,88	1,43	2,61	6,56
Placené pracovní síly	AWU/100ha	1,15	0,84	3,60	2,94	0,87	0,97	2,45	1,14	1,30	0,70	2,36	0,16	1,74
Zemědělsky využívaná půda	ha	34,60	41,10	5,50	247,30	71,00	74,90	6,50	29,50	119,90	76,40	50,00	40,00	16,10
Pronajata (připachtovaná) půda	ha	18,10	30,70	2,90	224,20	17,60	52,70	2,60	9,90	74,60	64,20	32,70	6,90	6,10
Výrobní struktura - výnosy														
Obiloviny	%	35,98	23,67	33,82	46,71	58,42	40,20	37,85	33,80	33,01	35,10	56,42	5,58	32,92
Ostatní polní plodiny ¹⁾	%	10,38	14,38	3,27	17,20	12,58	14,54	14,00	5,93	7,14	12,02	18,34	1,20	5,53
Energetické plodiny	%	0,58	0,41	0,00	0,00	1,42	1,92	0,00	0,00	0,00	0,85	0,00	0,00	0,00
Zelenina a květiny	%	1,16	2,82	3,09	0,58	0,45	0,55	1,85	0,98	0,15	0,84	1,10	0,03	2,61
Vinice	%	2,08	0,00	4,18	0,40	0,00	0,53	3,23	4,58	0,00	3,22	1,34	0,00	5,96
Trvalé kultury	%	4,45	1,85	17,09	0,63	0,41	0,44	27,85	14,71	0,28	0,75	2,16	0,00	11,06
Ovocné sady	%	1,85	1,63	8,18	0,59	0,30	0,33	4,92	5,25	0,28	0,71	2,12	0,00	4,29
Olivové sady	%	2,51	0,00	8,91	0,00	0,00	0,00	22,77	9,42	0,00	0,01	0,00	0,00	6,21
Ostatní trvalé kultury	%	0,09	0,19	0,00	0,03	0,13	0,11	0,15	0,00	0,01	0,03	0,04	0,00	0,56
Krmné plodiny ²⁾	%	39,60	55,23	18,18	34,01	21,41	34,71	10,77	28,14	54,55	43,19	18,40	92,25	37,89
Počet dobytčích jednotek celkem	DJ/100ha	84,39	270,07	130,91	52,28	165,49	101,60	60,00	62,37	34,61	84,69	41,40	121,50	87,58
Dojnice	DJ/100ha	16,30	36,59	10,91	13,91	21,35	25,49	2,15	5,46	12,08	14,87	5,42	22,68	17,20
Ostatní skot	DJ/100ha	26,33	91,87	7,82	16,19	23,42	29,17	5,54	12,27	11,32	36,11	5,52	77,48	24,97
Ovce a kozy	DJ/100ha	7,54	0,36	34,73	0,19	0,17	0,91	49,08	12,61	0,65	4,38	3,48	17,78	7,58
Prasata	DJ/100ha	25,12	119,59	58,73	17,94	108,18	42,10	0,92	26,07	9,05	14,69	15,04	2,43	24,47
Drůbež	DJ/100ha	8,76	21,61	18,00	3,96	11,93	3,63	2,00	5,73	1,37	14,36	11,48	0,45	13,04
Výnos pšenice	q/ha	62,30	81,30	29,90	51,00	70,70	69,60	31,40	21,40	31,10	70,80	46,30	83,30	57,10
Výnos kukuřice	q/ha	90,70	116,00	185,20	79,90	.	84,20	118,70	102,90	.	88,00	78,60	.	105,50
Počet DJ na 1 ha krmných plodin	DJ/ha	1,20	2,32	2,88	0,89	2,03	1,44	4,40	0,90	0,46	1,22	0,85	1,27	1,52
Roční dojivost	kg/ks	6 360	6 095	5 954	6 154	8 047	6 902	5 020	6 196	5 986	6 454	6 302	5 208	6 274
Hrubá zemědělská produkce														
Celková hrubá produkce	Kč/ha	53 552	125 674	92 280	31 472	91 751	67 030	85 221	38 316	15 822	49 821	32 070	24 177	98 398
Celková hrubá rostlinná produkce	Kč/ha	26 941	50 814	44 372	15 707	23 053	28 258	66 693	22 313	6 035	26 119	16 264	2 570	63 544
Obiloviny	Kč/ha	5 743	5 736	3 075	6 356	11 045	7 551	6 744	2 931	2 636	7 150	7 911	1 208	7 726
Proteinové plodiny	Kč/ha	164	38	206	100	81	131	499	67	42	255	66	26	183
Energetické plodiny	Kč/ha	52	43	0	0	135	156	0	0	0	85	0	0	0
Brambory	Kč/ha	1 251	4 950	4 971	910	1 345	1 412	1 823	501	488	711	200	615	451
Cukrová řepa	Kč/ha	1 234	5 229	0	1 397	1 429	2 167	1 177	710	0	1 022	854	412	1 324
Olejniny	Kč/ha	972	114	319	1 939	798	2 081	50	151	611	1 459	2 074	20	451

P3/02 - Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU 25 za rok 2005 - Standardní výstup přepočtený na 1 ha

pokračování I

	MJ	LTU	LUX	LVA	MLT	NED	OST	POL	POR	SUO	SVE	SVK	SVN	UKI
Reprezentované podniky		52 441	1 730	19 059	1 354	62 750	73 410	757 402	126 344	43 460	28 620	3 680	38 680	96 680
Počet podniků v souboru FADN		1 053	444	902	302	1 450	1 944	11 898	2 057	886	933	610	649	2 936
Ekonomická velikost podniku	EVJ	7,00	63,80	11,10	25,20	137,10	30,30	10,10	13,30	41,40	62,10	125,10	7,20	111,50
Pracovní síly celkem	AWU/100ha	4,89	2,19	4,25	57,19	7,52	4,78	10,41	7,15	2,98	1,48	3,36	15,93	1,54
Neplacené pracovní síly	FWU/100ha	3,99	1,87	2,58	45,84	4,43	4,44	9,04	5,90	2,56	1,18	0,25	15,32	0,85
Placené pracovní síly	AWU/100ha	0,91	0,32	1,67	11,34	3,08	0,33	1,40	1,25	0,43	0,30	3,11	0,58	0,69
Zemědělsky využívaná půda	ha	40,10	75,90	61,70	3,20	32,60	33,90	17,20	22,10	50,00	95,40	548,30	11,80	154,00
Pronajatá (přípachtované) půda	ha	23,80	37,40	26,40	2,60	12,70	10,50	4,80	6,40	17,10	47,30	524,00	4,20	65,70
Výrobní struktura - výnosy														
Obiloviny	%	43,09	21,96	35,49	0,00	9,75	31,68	58,37	10,14	49,64	38,66	37,94	16,27	22,51
Ostatní polní plodiny ¹⁾	%	10,55	4,91	8,87	12,81	15,09	9,82	11,86	1,86	9,82	9,79	14,58	4,15	9,56
Energetické plodiny	%	0,00	0,18	0,00	0,00	0,00	0,62	0,00	0,00	0,32	0,49	0,00	0,00	1,10
Zelenina a květiny	%	0,52	0,00	0,52	27,19	6,69	0,41	2,33	1,22	0,32	0,39	0,21	0,42	0,77
Vinice	%	0,00	0,90	0,00	10,00	0,00	1,77	0,00	5,38	0,00	0,00	0,32	2,54	0,00
Trvalé kultury	%	0,65	0,37	0,88	7,50	1,69	0,86	2,56	10,50	0,38	0,09	0,31	1,78	0,19
Ovocné sady	%	0,65	0,11	0,83	6,56	0,80	0,83	2,50	3,62	0,30	0,02	0,24	1,69	0,15
Olivové sady	%	0,00	0,00	0,00	0,94	0,00	0,00	0,00	6,83	0,00	0,00	0,00	0,08	0,00
Ostatní trvalé kultury	%	0,00	0,28	0,05	0,00	0,89	0,03	0,06	0,00	0,08	0,07	0,07	0,00	0,05
Krmné plodiny ²⁾	%	38,15	70,49	42,14	37,50	60,74	51,62	24,42	43,44	28,00	41,09	43,04	73,73	61,04
Počet dobytčích jednotek celkem	DJ/100ha	30,17	120,03	35,49	975,00	334,66	82,01	75,58	50,68	56,80	59,01	32,35	107,63	81,82
Dojnice	DJ/100ha	14,36	29,18	10,86	167,19	76,29	21,53	20,47	8,60	16,62	14,18	10,15	28,64	14,37
Ostatní skot	DJ/100ha	9,55	73,23	9,03	133,44	62,36	26,22	11,86	19,95	18,38	23,68	11,28	50,85	32,86
Ovce a kozy	DJ/100ha	0,35	0,57	0,47	19,38	9,97	0,97	0,58	11,13	0,56	0,48	1,93	5,17	17,60
Prasata	DJ/100ha	5,49	14,77	7,83	393,13	122,21	29,41	32,27	9,50	16,22	19,42	7,53	18,14	9,28
Drůbež	DJ/100ha	0,17	1,30	6,69	256,25	62,67	3,27	8,95	1,09	4,64	0,91	1,35	2,46	7,42
Výnos pšenice	q/ha	44,40	59,40	36,70	.	81,00	50,80	51,20	14,30	39,80	64,20	43,00	47,10	82,60
Výnos kukuřice	q/ha	.	80,30	.	.	103,80	116,00	66,40	57,30	.	.	72,80	86,50	61,60
Počet DJ na 1 ha krmných plodin	DJ/ha	0,56	1,45	0,43	12,90	2,18	0,90	1,43	0,64	1,17	0,88	0,52	1,10	1,05
Roční dojivost	kg/ks	4 756	7 258	4 826	5 315	7 560	6 107	4 461	6 334	8 306	7 648	5 690	5 167	6 991
Hrubá zemědělská produkce														
Celková hrubá produkce	Kč/ha	14 829	51 090	16 511	492 645	273 372	52 670	38 622	25 795	37 543	40 134	20 256	46 025	38 222
Celková hrubá rostlinná produkce	Kč/ha	8 523	10 667	7 259	212 397	134 881	14 464	18 782	13 475	13 601	14 546	8 853	13 812	16 907
Obiloviny	Kč/ha	3 794	3 848	2 685	0	2 476	4 596	6 119	989	4 817	5 626	4 342	3 667	5 202
Proteinové plodiny	Kč/ha	122	45	19	0	242	108	106	12	42	124	80	76	333
Energetické plodiny	Kč/ha	0	9	0	0	0	105	0	0	3	2	0	0	114
Brambory	Kč/ha	787	765	680	18 166	11 241	926	1 702	764	1 519	1 446	240	949	2 293
Cukrová řepa	Kč/ha	524	0	561	0	4 127	1 637	1 257	212	1 026	1 625	979	914	1 059
Olejníny	Kč/ha	661	632	554	0	25	907	926	4	360	520	1 257	111	1 016

P3/02 - Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU 25 za rok 2005 - Standardní výstup přepočtený na 1 ha

pokračování 2

	MJ	EU-25	BEL	CYP	CZE	DAN	DEU	ELL	ESP	EST	FRA	HUN	IRE	ITA
Průmyslové plodiny	Kč/ha	493	1 309	38	370	15	413	9 484	543	4	344	55	0	290
Zelenina a květiny	Kč/ha	6 678	22 285	14 208	1 123	5 056	4 207	10 895	4 881	303	3 964	1 771	18	18 253
Ovoce	Kč/ha	1 899	7 370	5 144	333	284	850	5 452	2 743	31	1 578	1 148	1	6 058
Citrusové plody	Kč/ha	496	0	3 888	0	0	0	3 317	1 803	0	16	0	0	1 837
Víno a hrozny	Kč/ha	3 562	0	2 826	372	0	1 969	4 838	2 151	0	9 079	856	0	12 441
Olivy a olivový olej	Kč/ha	1 473	0	5 685	0	0	0	17 978	4 248	0	10	0	0	5 347
Krmné plodiny	Kč/ha	1 899	413	3 157	2 281	414	6 742	3 858	1 038	1 710	2	1 049	147	5 923
Ostatní rostlinná produkce	Kč/ha	1 077	3 371	855	526	2 587	735	573	547	208	528	281	124	3 263
Celková hrubá živočišná produkce	Kč/ha	23 660	72 586	47 567	14 079	62 254	31 723	17 456	15 250	8 374	21 789	11 033	20 890	31 763
Změna stavu hospodářských zvířat	Kč/ha	27	403	152	84	2 519	-214	-793	-268	260	166	114	325	-229
Mléko a mléčné výrobky	Kč/ha	9 021	18 906	7 272	6 953	15 805	15 154	1 081	3 091	5 233	8 550	2 680	9 282	12 323
Hovězí a telecí maso	Kč/ha	4 201	17 765	1 218	1 951	3 688	4 832	848	2 418	979	6 152	756	9 051	5 471
Vepřové maso	Kč/ha	5 733	27 836	18 074	3 969	28 356	10 351	165	4 138	1 603	3 312	3 284	459	7 428
Ovce a kozy	Kč/ha	926	61	8 528	24	15	94	4 632	1 911	59	620	397	1 879	895
Drůbeží maso	Kč/ha	1 379	4 530	3 227	781	2 267	653	215	879	50	1 285	2 725	27	814
Slepičí vejce	Kč/ha	621	2 342	1 516	353	1 026	327	426	173	380	271	829	2	1 293
Ovčí a kozí mléko	Kč/ha	819	132	7 142	16	0	4	8 650	1 999	3	702	12	0	1 374
Ostatní zvířata a produkty	Kč/ha	961	1 015	596	32	11 097	308	1 434	643	66	898	350	190	2 164
Ostatní hrubá produkce ³⁾	Kč/ha	2 951	2 275	347	1 687	6 444	7 049	1 072	753	1 413	1 914	4 773	716	3 091
Vlastní spotřeba	Kč/ha	393	149	2 767	68	45	90	3 679	93	155	286	76	103	943
Vnitropodniková spotřeba	Kč/ha	2 856	2 828	3 081	3 870	2 939	8 969	2 144	791	2 961	755	1 908	672	4 765
Podnikové náklady														
Celkové náklady	Kč/ha	47 262	100 102	90 206	34 531	95 786	66 294	51 281	24 579	15 160	49 441	33 640	23 665	66 184
Mezispotřeba celkem	Kč/ha	31 399	71 180	59 311	23 596	58 219	46 057	31 260	17 247	11 211	30 854	22 706	16 543	43 135
Přímé náklady celkem	Kč/ha	18 849	50 680	41 876	14 313	38 603	26 842	18 963	11 780	7 130	15 355	12 388	10 008	30 152
Osiva a sadba	Kč/ha	2 938	5 778	3 130	1 734	2 736	8 594	2 589	1 077	583	1 986	1 663	282	4 437
Vlastní osiva a sadba	Kč/ha	911	557	92	97	114	6 466	215	49	270	49	114	16	35
Hnojiva nakupovaná	Kč/ha	2 504	3 958	3 725	1 698	2 358	2 646	4 568	1 872	827	3 116	1 656	2 355	2 930
Prostředky ochrany rostlin	Kč/ha	1 927	3 699	2 539	1 752	2 033	2 258	3 212	1 147	320	2 790	1 747	383	2 697
Ostatní přímé náklady RV	Kč/ha	1 139	3 132	455	326	1 515	1 106	1 159	256	303	428	466	287	3 296
Krmiva pro skot celkem	Kč/ha	4 576	8 752	14 890	4 546	5 711	4 665	6 290	3 894	3 463	3 226	2 361	4 301	10 580
Vlastní krmiva pro skot	Kč/ha	1 402	1 856	2 978	3 104	511	1 353	1 924	728	2 486	559	1 317	651	4 380
Krmiva pro prasata a drůbež celkem	Kč/ha	4 206	19 352	15 821	3 169	19 732	5 308	403	2 828	1 075	2 741	3 566	296	5 003
Vlastní krmiva pro prasata a drůbež	Kč/ha	538	416	5	671	2 314	1 148	5	13	204	147	476	3	350
Ostatní přímé náklady ŽV	Kč/ha	1 546	6 010	1 316	1 088	4 351	2 236	742	696	532	1 068	896	2 101	1 199
Náklady na lesní výrobu	Kč/ha	12	0	0	0	168	28	0	10	27	0	33	3	7
Režijní náklady celkem	Kč/ha	12 550	20 500	17 435	9 283	19 616	19 215	12 292	5 467	4 081	15 499	10 318	6 534	12 985
Náklady budov a strojů	Kč/ha	2 961	5 750	6 844	2 209	6 695	4 432	1 988	1 069	924	3 443	1 358	2 809	2 318

P3/02 - Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU 25 za rok 2005 - Standardní výstup přepočtený na 1 ha

pokračování 3

	MJ	LTU	LUX	LVA	MLT	NED	OST	POL	POR	SUO	SVE	SVK	SVN	UKI
Průmyslové plodiny	Kč/ha	26	1	16	0	558	137	104	53	88	7	55	588	78
Zelenina a květiny	Kč/ha	699	0	816	153 367	97 466	1 259	5 811	3 176	5 374	1 643	98	1 189	4 128
Ovoce	Kč/ha	157	81	124	8 050	3 144	1 449	2 154	1 201	126	11	58	1 411	638
Citrusové plody	Kč/ha	0	0	0	419	0	0	0	488	0	0	0	0	0
Víno a hrozny	Kč/ha	0	5 038	0	21 916	0	2 772	0	3 978	0	0	159	4 485	4
Olivy a olivový olej	Kč/ha	0	0	0	251	0	0	0	880	0	0	0	144	0
Krmné plodiny	Kč/ha	1 664	95	1 405	7 873	890	153	139	1 462	176	3 308	1 456	146	776
Ostatní rostlinná produkce	Kč/ha	90	162	401	2 364	14 711	520	466	260	74	238	129	131	1 380
Celková hrubá živočišná produkce	Kč/ha	5 993	32 919	8 223	277 605	120 976	27 656	19 317	11 248	21 553	19 630	7 051	22 244	19 062
Změna stavu hospodářských zvířat	Kč/ha	246	163	243	233	1 025	128	147	-210	384	231	-100	502	-145
Mléko a mléčné výrobky	Kč/ha	4 005	19 140	3 457	87 674	53 059	11 238	6 036	4 824	13 468	10 496	4 211	11 319	7 989
Hovězí a telecí maso	Kč/ha	1 039	9 746	731	22 521	8 768	5 583	1 884	1 916	2 967	3 376	928	5 936	4 112
Vepřové maso	Kč/ha	827	2 693	1 327	82 258	31 718	8 518	6 195	2 857	3 639	5 352	1 317	3 008	1 895
Ovce a kozy	Kč/ha	28	40	60	940	966	161	47	850	62	76	65	522	2 097
Drůbeží maso	Kč/ha	15	1	1 111	29 101	8 543	739	4 306	84	851	42	323	50	1 029
Slepičí vejce	Kč/ha	44	798	1 026	38 928	9 584	783	525	1	474	170	94	141	844
Ovčí a kozí mléko	Kč/ha	0	320	18	12 014	4 242	276	17	594	1	1	98	96	0
Ostatní zvířata a produkty	Kč/ha	36	182	493	4 169	4 097	359	308	121	92	118	16	1 171	1 096
Ostatní hrubá produkce ³⁾	Kč/ha	312	7 503	1 029	2 634	17 515	10 550	523	1 071	2 389	5 957	4 351	9 971	2 253
Vlastní spotřeba	Kč/ha	446	162	488	2 978	53	1 280	741	742	153	14	525	3 023	31
Vnitropodniková spotřeba	Kč/ha	2 931	1 830	2 944	4 188	1 776	2 302	3 998	1 680	1 795	4 395	1 494	2 622	1 335
Podnikové náklady														
Celkové náklady	Kč/ha	12 030	53 914	16 165	406 590	243 060	48 091	30 824	23 638	52 363	46 478	25 193	41 399	39 935
Mezispotřeba celkem	Kč/ha	8 975	31 130	12 237	339 715	156 294	30 449	22 728	15 372	34 462	30 560	15 505	23 993	27 011
Přímé náklady celkem	Kč/ha	6 099	16 712	7 503	248 579	89 145	13 817	15 751	10 388	17 250	17 217	8 353	13 058	16 563
Osiva a sadba	Kč/ha	697	1 442	699	20 157	18 419	1 529	1 543	947	1 520	1 391	1 169	1 047	1 978
Vlastní osiva a sadba	Kč/ha	375	29	300	437	1 272	59	422	151	241	0	116	0	235
Hnojiva nakupovaná	Kč/ha	1 425	2 468	984	10 553	4 197	1 386	2 687	1 175	2 677	2 251	1 037	1 380	2 292
Prostředky ochrany rostlin	Kč/ha	591	1 513	455	7 352	5 022	995	1 389	787	911	918	1 181	906	1 805
Ostatní přímé náklady RV	Kč/ha	114	775	148	7 808	12 999	428	689	566	2 026	970	808	1 259	1 578
Krmiva pro skot celkem	Kč/ha	2 515	5 864	2 654	88 884	12 190	3 554	2 040	4 404	5 187	7 252	1 851	4 881	4 459
Vlastní krmiva pro skot	Kč/ha	2 160	1 637	2 165	3 769	387	1 186	1 376	1 501	894	3 725	1 068	1 815	1 055
Krmiva pro prasata a drůbež celkem	Kč/ha	591	1 865	1 954	107 152	26 650	4 125	6 740	1 610	2 960	2 838	888	1 812	2 031
Vlastní krmiva pro prasata a drůbež	Kč/ha	396	164	477	0	118	828	2 201	28	659	670	309	808	44
Ostatní přímé náklady ŽV	Kč/ha	166	2 764	579	6 365	9 636	1 750	661	893	1 969	1 597	1 415	1 673	2 419
Náklady na lesní výrobu	Kč/ha	0	21	31	307	32	47	2	5	0	0	4	98	0
Režijní náklady celkem	Kč/ha	2 876	14 418	4 733	91 136	67 148	16 633	6 978	4 984	17 212	13 343	7 152	10 935	10 448
Náklady budov a strojů	Kč/ha	654	4 579	1 113	22 707	15 030	4 940	1 747	1 240	5 014	3 471	1 180	5 239	3 092

P3/02 - Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU 25 za rok 2005 - Standardní výstup přepočtený na 1 ha

pokračování 4

	MJ	EU-25	BEL	CYP	CZE	DAN	DEU	ELL	ESP	EST	FRA	HUN	IRE	ITA
Energie	Kč/ha	3 499	6 847	5 360	2 996	4 162	5 324	4 733	1 841	1 566	2 414	4 195	1 170	5 140
Služby	Kč/ha	2 199	5 465	2 393	1 520	4 266	2 671	3 958	987	518	3 245	1 739	1 834	1 432
Ostatní přímé náklady	Kč/ha	3 891	2 437	2 837	2 557	4 493	6 789	1 613	1 570	1 072	6 398	3 025	721	4 095
Odpisy	Kč/ha	7 367	14 269	19 346	2 911	12 006	8 602	10 964	2 176	1 478	9 086	4 123	4 463	11 831
Externí faktory celkem	Kč/ha	8 553	15 823	11 549	8 207	25 561	11 816	9 062	5 165	2 471	9 501	7 175	2 660	11 220
Vyplacené mzdy	Kč/ha	4 651	5 685	8 030	6 878	8 830	5 627	5 333	3 877	2 091	3 965	4 677	868	8 398
Vyplacené pachtovné	Kč/ha	2 391	4 992	2 150	975	3 881	4 293	3 601	1 074	115	3 846	1 210	1 152	2 527
Nákladové úroky	Kč/ha	1 511	5 146	1 364	354	12 850	1 896	128	213	265	1 690	1 288	639	294
Podpory														
Celkové provozní podpory	Kč/ha	9 530	12 276	16 877	5 720	11 347	11 036	19 229	6 302	3 338	10 658	6 260	12 211	10 375
Celkové podpory na plodiny	Kč/ha	2 760	102	9 936	1 374	164	155	14 368	4 047	336	6 090	1 773	0	1 080
Kompenzační platby ⁴⁾	Kč/ha	1 499	4	0	0	20	19	4 215	2 117	0	5 210	0	0	98
Prémie pro uvedení půdy do klidu	Kč/ha	183	0	0	0	0	0	165	337	0	636	0	0	0
Ostatní podpory na plodiny ⁵⁾	Kč/ha	1 078	98	9 936	1 374	144	135	9 988	1 594	336	244	1 773	0	982
Celkové podpory na zvířata	Kč/ha	1 344	3 766	3 996	587	459	29	2 708	1 823	454	2 956	478	-112	649
Podpory na produkci mléka	Kč/ha	372	1 347	644	0	-10	-60	32	218	0	629	166	-112	629
Podpory na ostatní skot ⁶⁾	Kč/ha	681	2 419	671	0	465	0	513	930	5	2 029	24	1	2
Podpory na ovce a kozy ⁷⁾	Kč/ha	196	0	2 604	0	3	0	2 103	657	0	209	39	0	0
Podpory na ostatní zvířata ⁸⁾	Kč/ha	94	0	76	587	1	89	55	18	449	89	249	0	20
Ostatní provozní podpory	Kč/ha	1 827	1 330	0	1 195	562	1 776	1 764	315	1 608	1 558	871	4 029	1 715
Environmentální podpory ⁹⁾	Kč/ha	868	688	0	430	488	1 188	128	68	901	641	737	2 106	949
Podpory na LFA	Kč/ha	650	233	0	701	8	557	1 397	132	308	555	23	1 553	309
Ostatní platby na rozvoj venkova ¹⁰⁾	Kč/ha	54	0	0	13	0	17	87	9	245	0	14	306	2
Podpory na mezispotřebu ¹¹⁾	Kč/ha	102	0	0	318	0	423	5	38	26	0	569	60	0
Podpory na externí faktory ¹²⁾	Kč/ha	68	1 170	0	183	301	203	0	9	0	0	387	0	2
Oddělené platby (SPS, SAPS)	Kč/ha	3 428	5 908	2 951	2 063	9 861	8 449	385	71	914	54	2 183	8 233	6 927
Jednotná platba na farmu (SPS)	Kč/ha	3 048	5 823	0	0	9 801	8 396	27	0	0	0	0	8 137	6 829
Jednotná platba na plochu (SAPS)	Kč/ha	324	0	2 951	2 063	0	0	0	0	914	0	2 183	0	0
Bilance podpor a daní														
Bilance provozních podpor a daní	Kč/ha	9 285	12 282	16 855	5 309	9 926	11 106	19 119	6 417	3 319	9 903	5 726	12 671	10 599
Celkové provozní podpory	Kč/ha	9 530	12 276	16 877	5 720	11 347	11 036	19 229	6 302	3 338	10 658	6 260	12 211	10 375
Bilance DPH kromě DPH z investic	Kč/ha	332	1 098	-5	0	0	782	174	361	38	-0	26	543	1 548
Daně	Kč/ha	577	1 093	22	411	1 421	711	284	246	58	754	560	84	1 323
Bilance investičních podpor a daní	Kč/ha	45	-973	0	163	72	-537	32	-57	468	481	413	-312	483
Podpory investiční celkem	Kč/ha	291	422	0	163	72	51	147	110	484	472	454	304	483
Platby na ukončení prod. mléka	Kč/ha	2	0	0	0	0	0	0	3	0	9	0	0	0
DPH z investic	Kč/ha	249	1 395	0	0	0	588	110	170	16	0	41	615	0

P3/02 - Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU 25 za rok 2005 - Standardní výstup přepočtený na 1 ha

pokračování 5

	MJ	LTU	LUX	LVA	MLT	NED	OST	POL	POR	SUO	SVE	SVK	SVN	UKI
Energie	Kč/ha	1 553	2 849	2 284	36 304	22 153	3 417	3 503	1 982	4 548	4 024	2 632	3 606	2 308
Služby	Kč/ha	125	2 518	407	18 948	11 347	2 765	845	736	2 207	3 274	1 597	866	1 860
Ostatní přímé náklady	Kč/ha	545	4 472	930	13 168	18 618	5 511	881	1 027	5 444	2 574	1 744	1 227	3 189
Odpisy	Kč/ha	1 798	15 916	1 945	26 616	33 887	13 255	6 058	5 060	12 019	8 688	3 779	15 420	4 535
Externí faktory celkem	Kč/ha	1 273	6 921	2 040	40 259	52 886	4 645	2 038	3 204	5 882	7 231	5 909	1 986	8 388
Vyplacené mzdy	Kč/ha	806	1 759	1 549	30 990	25 392	1 331	1 392	2 560	2 483	2 713	4 938	1 045	5 172
Vyplacené pachtovné	Kč/ha	349	2 984	141	4 607	8 778	1 851	287	524	1 738	2 256	747	500	1 910
Nákladové úroky	Kč/ha	118	2 178	350	4 653	18 716	1 464	360	120	1 661	2 261	224	442	1 307
Podpory														
Celkové provozní podpory	Kč/ha	4 070	14 886	3 996	84 026	12 639	18 321	5 733	6 791	26 665	9 884	4 956	15 059	8 878
Celkové podpory na plodiny	Kč/ha	866	3	876	14 425	3 377	134	2 987	1 144	6 026	103	1 178	2 095	28
Kompenzační platby ⁴⁾	Kč/ha	0	1	0	298	2 205	28	0	7	3 983	24	0	1 991	25
Prémie pro uvedení půdy do klidu	Kč/ha	0	0	0	19	308	0	0	0	445	0	0	58	0
Ostatní podpory na plodiny ⁵⁾	Kč/ha	866	2	876	14 108	864	106	2 987	1 137	1 598	79	1 178	43	3
Celkové podpory na zvířata	Kč/ha	544	-173	582	46 447	6 067	1 730	0	1 578	7 755	1 118	119	4 411	88
Podpory na produkci mléka	Kč/ha	228	-193	275	10 246	3 913	791	0	408	4 246	533	0	838	-0
Podpory na ostatní skot ⁶⁾	Kč/ha	310	20	197	1 759	1 892	850	0	926	2 286	299	43	3 354	0
Podpory na ovce a kozy ⁷⁾	Kč/ha	3	0	39	0	198	1	0	243	96	0	52	217	0
Podpory na ostatní zvířata ⁸⁾	Kč/ha	3	1	71	34 433	64	88	0	1	1 127	285	24	0	88
Ostatní provozní podpory	Kč/ha	1 347	6 833	1 362	23 163	3 070	9 798	1 056	1 959	12 806	3 020	2 028	8 316	1 676
Environmentální podpory ⁹⁾	Kč/ha	3	3 088	417	0	1 378	7 376	35	932	4 865	2 160	474	4 994	740
Podpory na LFA	Kč/ha	769	3 691	775	6 905	0	2 311	549	966	7 222	600	1 480	2 960	423
Ostatní platby na rozvoj venkova ¹⁰⁾	Kč/ha	549	8	154	0	40	51	139	36	0	138	3	96	86
Podpory na mezispotřebu ¹¹⁾	Kč/ha	18	403	446	0	15	595	28	53	0	0	18	240	2
Podpory na externí faktory ¹²⁾	Kč/ha	91	80	56	0	21	258	0	0	0	125	0	0	0
Oddělené platby (SPS, SAPS)	Kč/ha	1 204	7 740	673	0	89	5 805	1 664	2 059	79	5 518	1 613	0	7 084
Jednotná platba na farmu (SPS)	Kč/ha	0	7 698	0	0	0	5 693	0	2 005	0	5 475	0	0	7 058
Jednotná platba na plochu (SAPS)	Kč/ha	1 204	0	673	0	0	0	1 664	0	0	0	1 613	0	0
Bilance podpor a daní														
Bilance provozních podpor a daní	Kč/ha	3 834	16 713	3 827	82 909	9 485	20 034	5 310	6 456	26 538	9 835	4 455	13 325	8 648
Celkové provozní podpory	Kč/ha	4 070	14 886	3 996	84 026	12 639	18 321	5 733	6 791	26 665	9 884	4 956	15 059	8 878
Bilance DPH kromě DPH z investic	Kč/ha	-163	2 203	-41	0	-53	2 356	5	-225	0	0	0	-1 678	0
Daně	Kč/ha	73	376	129	1 117	3 101	642	426	110	127	48	501	56	230
Bilance investičních podpor a daní	Kč/ha	1 055	1 124	1 065	1 619	-575	-1 277	-488	674	257	39	0	1 269	130
Podpory investiční celkem	Kč/ha	1 116	3 991	1 065	1 619	745	1 143	29	726	257	39	0	2 155	130
Platby na ukončení prod. mléka	Kč/ha	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DPH z investic	Kč/ha	61	2 867	0	0	1 319	2 420	516	53	0	0	0	886	0

P3/02 - Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU 25 za rok 2005 - Standardní výstup přepočtený na 1 ha

pokračování 6

	MJ	EU-25	BEL	CYP	CZE	DAN	DEU	ELL	ESP	EST	FRA	HUN	IRE	ITA
Podnikový důchod														
Celková hrubá zem. produkce	Kč/ha	53 552	125 674	92 280	31 472	91 751	67 030	85 221	38 316	15 822	49 821	32 070	24 177	98 398
Mezispotřeba celkem	Kč/ha	31 399	71 180	59 311	23 596	58 219	46 057	31 260	17 247	11 211	30 854	22 706	16 543	43 135
Bilance provozních podpor a daní	Kč/ha	9 285	12 282	16 855	5 309	9 926	11 106	19 119	6 417	3 319	9 903	5 726	12 671	10 599
Hrubá přidaná hodnota	Kč/ha	31 439	66 777	49 825	13 185	43 458	32 079	73 080	27 486	7 930	28 870	15 091	20 305	65 862
Odpisy	Kč/ha	7 367	14 269	19 346	2 911	12 006	8 602	10 964	2 176	1 478	9 086	4 123	4 463	11 831
Čistá přidaná hodnota	Kč/ha	24 073	52 508	30 478	10 274	31 451	23 477	62 116	25 311	6 452	19 784	10 968	15 842	54 029
Externí faktory celkem	Kč/ha	8 553	15 823	11 549	8 207	25 561	11 816	9 062	5 165	2 471	9 501	7 175	2 660	11 220
Bilance investičních podpor a daní	Kč/ha	45	-973	0	163	72	-537	32	-57	468	481	413	-312	483
Důchod ze zemědělské činnosti	Kč/ha	15 565	35 711	18 929	2 230	5 963	11 124	53 091	20 089	4 449	10 764	4 206	12 871	43 292
Čistá přidaná hodnota / AWU	Kč	509 089	1 137 060	168 912	296 251	1 527 476	829 760	334 638	545 331	257 925	765 971	289 253	572 669	650 812
Důchod ze zeměděl. činnosti / FWU	Kč	432 018	945 307	128 411	293 452	500 900	587 738	329 367	571 597	265 548	573 205	209 562	494 259	657 810
Aktiva, pasiva														
Aktiva celkem	Kč/ha	250 793	313 206	668 491	82 990	534 405	263 870	326 577	222 307	35 547	126 412	75 602	515 913	591 603
Stálá aktiva celkem	Kč/ha	205 162	263 689	588 761	61 974	449 158	228 279	310 931	142 124	27 046	77 138	49 116	492 146	520 580
Orná půda, trvalé kultury a kvóty	Kč/ha	132 499	132 097	464 227	5 597	148 898	159 090	232 183	108 168	6 007	21 774	17 049	439 565	383 367
Stavby	Kč/ha	37 702	60 837	40 057	28 330	243 232	30 830	21 680	16 950	11 187	20 436	13 938	24 947	76 649
Stroje a zařízení	Kč/ha	25 681	35 322	66 967	23 421	47 037	27 897	46 237	9 742	7 270	22 933	15 609	12 422	49 448
Základní stádo a tažná zvířata	Kč/ha	9 279	35 432	17 511	4 627	9 991	10 462	10 826	7 264	2 582	11 996	2 519	15 212	11 115
Oběžná aktiva celkem	Kč/ha	45 631	49 517	79 729	21 016	85 248	35 592	15 646	80 182	8 502	49 273	26 487	23 767	71 024
Ostatní hospodářská zvířata	Kč/ha	7 182	29 396	11 127	3 588	23 492	9 782	3 702	2 800	1 731	7 565	2 629	14 093	10 765
Zásoby zemědělských výrobků	Kč/ha	6 455	4 739	363	4 131	8 216	1 724	4 513	1 661	2 796	14 942	4 541	2 146	8 832
Ostatní oběžná aktiva	Kč/ha	31 995	15 381	68 240	13 298	53 539	24 085	7 431	75 721	3 975	26 766	19 317	7 528	51 425
Cizí zdroje	Kč/ha	38 002	88 012	17 278	19 377	304 788	44 712	1 205	5 986	8 515	48 460	21 858	10 739	7 064
Dlouhodobé a střednědobé závazky	Kč/ha	28 269	87 581	16 108	11 359	284 971	28 998	591	4 863	5 164	31 016	12 526	9 187	6 324
Krátkodobé závazky	Kč/ha	9 733	430	1 175	8 018	19 818	15 714	614	1 124	3 351	17 443	9 332	1 552	740
Vlastní kapitál	Kč/ha	212 791	225 195	651 207	63 613	229 617	219 159	325 367	216 321	27 032	77 952	53 745	505 173	584 541
Změny ve vlastním kapitálu	Kč/ha	7 955	5 700	-16 005	880	15 176	804	-10 670	17 892	1 920	2 205	-3 145	107 769	8 396
Průměrná hodnota kapitálu celkem	Kč/ha	123 170	188 430	298 975	78 253	376 702	106 500	156 487	114 351	27 428	108 128	62 735	79 222	226 622
Hrubé investice	Kč/ha	7 012	17 362	-125	3 179	30 715	8 434	1 713	453	4 967	8 932	3 627	-864	4 365
Netto investice	Kč/ha	-354	3 093	-19 471	268	18 709	-169	-9 250	-1 722	3 489	-154	-496	-5 326	-7 465

1) V položce nejsou zahrnuty krmné plodiny na o. p.

2) V položce jsou zahrnuty krmné plodiny na o. p.

3) Příjmy z lesní výroby, zemědělských služeb, agroturistiky, ostatní příjmy.

4) Podpora plodin pro energetické využití.

5) Podpora plodin na orné půdě, chmelnic, pěstování máku, osiva pšicím a lnu, lnu na vlákno, systému pěstování ovoce, zeleniny, vinné révy.

6) Podpora chovu KBTPM, zlepšení genofondu - býci.

7) Zlepšení genofondu - bahnice, ovce.

P3/02 - Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU 25 za rok 2005 - Standardní výstup přepočtený na 1 ha

pokračování 7

	MJ	LTU	LUX	LVA	MLT	NED	OST	POL	POR	SUO	SVE	SVK	SVN	UKI
Podnikový důchod														
Celková hrubá zem. produkce	Kč/ha	14 829	51 090	16 511	492 645	273 372	52 670	38 622	25 795	37 543	40 134	20 256	46 025	38 222
Mezispotřeba celkem	Kč/ha	8 975	31 130	12 237	339 715	156 294	30 449	22 728	15 372	34 462	30 560	15 505	23 993	27 011
Bilance provozních podpor a daní	Kč/ha	3 834	16 713	3 827	82 909	9 485	20 034	5 310	6 456	26 538	9 835	4 455	13 325	8 648
Hrubá přidaná hodnota	Kč/ha	9 688	36 673	8 101	235 839	126 564	42 256	21 206	16 878	29 619	19 409	9 206	35 360	19 859
Odpisy	Kč/ha	1 798	15 916	1 945	26 616	33 887	13 255	6 058	5 060	12 019	8 688	3 779	15 420	4 535
Čistá přidaná hodnota	Kč/ha	7 890	20 757	6 156	209 214	92 676	29 001	15 148	11 816	17 600	10 721	5 427	19 937	15 324
Externí faktory celkem	Kč/ha	1 273	6 921	2 040	40 259	52 886	4 645	2 038	3 204	5 882	7 231	5 909	1 986	8 388
Bilance investičních podpor a daní	Kč/ha	1 055	1 124	1 065	1 619	-575	-1 277	-488	674	257	39	0	1 269	130
Důchod ze zemědělské činnosti	Kč/ha	7 672	14 959	5 181	170 584	39 216	23 077	12 622	9 287	11 975	3 530	-482	19 221	7 065
Čistá přidaná hodnota / AWU	Kč	161 259	946 855	144 939	365 669	123 420	607 452	145 178	165 190	588 721	726 185	161 288	125 374	995 665
Důchod ze zeměděl. činnosti / FWU	Kč	185 589	799 117	162 688	345 240	881 399	519 572	137 792	157 417	467 129	296 192	184 517	125 463	833 274
Aktiva, pasiva														
Aktiva celkem	Kč/ha	45 439	356 949	36 459	2 488 445	1 464 645	333 745	126 714	99 582	184 666	184 109	79 454	481 033	217 455
Stálá aktiva celkem	Kč/ha	31 406	297 164	23 238	2 244 416	1 301 728	264 090	106 768	85 668	151 628	157 348	65 060	462 688	188 572
Orná půda, trvalé kultury a kvóty	Kč/ha	11 172	160 536	7 334	1 173 676	999 578	71 893	18 775	50 146	70 114	85 267	2 915	259 207	152 376
Stavby	Kč/ha	5 536	60 260	5 567	671 958	173 049	133 299	53 266	12 598	39 460	45 566	54 142	143 050	10 247
Stroje a zařízení	Kč/ha	12 415	62 494	8 488	303 523	98 204	51 381	30 066	16 755	36 656	21 448	6 252	45 503	17 511
Základní stádo a tažná zvířata	Kč/ha	2 284	13 874	1 850	95 259	30 897	7 515	4 661	6 169	5 398	5 067	1 750	14 930	8 438
Oběžná aktiva celkem	Kč/ha	14 033	59 785	13 221	244 028	162 918	69 655	19 946	13 914	33 039	26 761	14 394	18 342	28 883
Ostatní hospodářská zvířata	Kč/ha	1 605	16 494	1 568	109 348	22 004	6 082	4 384	3 103	4 606	5 078	2 371	9 330	6 547
Zásoby zemědělských výrobků	Kč/ha	2 898	3 971	2 166	17 589	24 125	6 270	7 083	2 614	4 647	3 654	3 494	8 205	3 779
Ostatní oběžná aktiva	Kč/ha	9 530	39 320	9 488	117 091	116 789	57 304	8 479	8 196	23 785	18 029	8 528	808	18 557
Cizí zdroje	Kč/ha	5 576	58 709	10 446	98 376	493 754	36 314	13 072	3 149	52 048	55 683	3 351	9 991	26 681
Dlouhodobé a střednědobé závazky	Kč/ha	2 809	50 654	7 126	55 726	426 979	26 750	9 254	1 391	49 004	46 112	1 738	9 762	11 982
Krátkodobé závazky	Kč/ha	2 766	8 055	3 319	42 651	66 775	9 564	3 818	1 759	3 044	9 571	1 613	230	14 699
Vlastní kapitál	Kč/ha	39 864	298 240	26 013	2 390 059	970 891	297 431	113 642	96 433	132 619	128 426	76 102	471 039	190 774
Změny ve vlastním kapitálu	Kč/ha	3 499	5 829	3 741	35 066	19 498	2 891	-3 600	-1 814	7 806	4 385	-589	8 275	4 539
Průměrná hodnota kapitálu celkem	Kč/ha	31 510	197 645	25 891	1 350 002	468 456	265 970	112 955	62 149	121 531	99 029	78 546	232 817	63 831
Hrubé investice	Kč/ha	5 326	23 264	7 005	69 071	52 704	16 636	5 985	3 342	16 499	8 488	2 957	14 007	5 681
Netto investice	Kč/ha	3 528	7 347	5 060	42 446	18 817	3 381	-71	-1 718	4 480	-200	-822	-1 416	1 146

8) Podpora chovu skotu (VDJ), včelařství.

9) Podpora mimoprodukčních funkcí zemědělství, ekologického zemědělství, ošetřování travních porostů, péče o krajinu, osevních postupů v ochranných zónách jeskyní.

10) Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků, poradenství a vzdělávání.

11) Podpora nákazového fondu, zelené nafty, ozdravování polních a speciálních plodin.

12) Dotace úroků z úvěrů.

Pramen: EK - Generální ředitelství pro zemědělství a rozvoj venkova (DG AGRI)

Zpracoval: J. Hanibal a kolektiv (VÚZE)

P4 TABULKY V PŘÍLOZE

1.1/01	-	Podíl zemědělství, lesnictví, rybolovu a potravinářského průmyslu na hrubé přidané hodnotě v základních cenách
1.4/01	-	Daňové zatížení zemědělských podnikatelských subjektů
2.2/01	-	Aplikace průmyslových hnojiv
3.4/01	-	Meziroční indexy spotřebitelských cen potravinářského zboží
3.5/01	-	Podíl jednotlivých druhů vydání na spotřebních vydáních průměrné zpravodajské domácnosti
3.5/02	-	Vývoj podílu vydání za potraviny, nápoje a tabák na celkových vydáních domácností v zemích EU
4.1/01	-	Velikostní struktura podniků obhospodařujících zemědělskou půdu, stav koncem roku 2007
4.1/02	-	Vývoj podnikatelské struktury zemědělství v období 1995-2007
4.4/01	-	Přihlášené množitelské plochy v ČR
4.4/02	-	Spotřeba přípravků na ochranu rostlin a rostlinných produktů v ČR
4.4/03	-	Výroba krmných směsí v ČR
4.4/04	-	Celková výroba průmyslových krmných směsí v EU 25
4.5/01	-	Pojištění hospodářských zvířat a plodin
4.8/01	-	Tržní ceny zemědělských kultur a lesa podle velikosti prodáváných pozemků za období 2000-2007
4.9/01	-	Pronájem státní půdy a ostatního státního majetku ve správě PF ČR
5.1/01	-	Osevní a sklizňové plochy, výroba a hektarové výnosy hlavních produktů rostlinné výroby
5.1/02	-	Vyhodnocení cukrovarnických kampaní 2006/07 a 2007/08
5.1/03	-	Bilance výroby a spotřeby nativního bramborového škrobu
5.1/04	-	Bilance produkce a užití dlouhého lněného vlákna v ČR
5.2/01	-	Stavy hospodářských zvířat
5.2/02	-	Výroba a užitkovost v odvětví živočišné výroby
5.2/03	-	Porážky hospodářských zvířat
5.4/01	-	Energetické využití biomasy
5.4/02	-	Výroba elektřiny z biomasy podle krajů v roce 2006
5.4/03	-	Výrobní kapacity MEŘO (FAME) v ČR
5.4/04	-	Výrobní kapacity palivového bioetanolu a použítá suroviny v roce 2007
6.2/01	-	Vývoj celkového a agrárního zahraničního obchodu ČR
6.2/02	-	Agrární zahraniční obchod ČR v letech 2006 a 2007 v rámci extraobchodu a intraobchodu
6.2/03	-	Vývoj teritoriální skladby agrárního zahraničního obchodu ČR
6.2/04	-	Vývoj komoditní skladby agrárního vývozu
6.2/05	-	Vývoj komoditní skladby agrárního dovozu
6.2/06	-	Vývoj komoditní skladby bilance agrárního zahraničního obchodu ČR
6.2/07	-	Vývoj agrárního zahraničního obchodu ČR s jednotlivými členskými zeměmi EU 15
6.2/08	-	Vývoj agrárního zahraničního obchodu ČR s EU 12
7.1/01	-	SZÚ - Celková produkce - rostlinná výroba v základních cenách
7.1/02	-	SZÚ - Celková produkce - živočišná produkce a ostatní zemědělské činnosti v základních cenách
7.1/03	-	SZÚ - Důchod ze zemědělské činnosti v základních cenách
7.1/04	-	SZÚ - Kapitálový účet v základních cenách
7.2/01	-	Výsledky hospodaření podniků právnických osob
7.2/02	-	Výsledky hospodaření podniků fyzických osob
7.2/03	-	Výsledky hospodaření podniků podle LFA (podniky právnických a fyzických osob celkem)
7.2/04	-	Výsledky hospodaření podniků podle výrobního zaměření ze standardního výstupu EU (podniky právnických a fyzických osob celkem)
7.2/05	-	Výsledky hospodaření podniků podle třídy ekonomické velikosti ze standardního výstupu EU (podniky právnických a fyzických osob celkem)
8.3/01	-	Vývoj počtu pracovníků zemědělství
8.3/02	-	Vývoj nominálních mezd v zemědělství, průmyslu a národním hospodářství
8.3/03	-	Vývoj indexu reálných mezd ve vybraných sektorech
10/01	-	Rekapitulace výdajů do agrokomplexu ČR podle hlavních směrů podpor

ZPRÁVA O STAVU ZEMĚDĚLSTVÍ ČR ZA ROK 2007

I.1/01 - Podíl zemědělství¹⁾, lesnictví²⁾, rybolovu³⁾ a potravinářského průmyslu⁴⁾ na hrubé přidané hodnotě v základních cenách (%)

Rok	Zemědělství	Lesnictví	Rybolov	Potravinářský průmysl
Běžné ceny				
2000	2,99	0,87	0,030	3,50
2003	2,42	0,68	0,026	3,39
2004	2,64	0,63	0,026	3,30
2005	2,25	0,63	0,016	3,29
2006	1,94	0,65	0,019	2,68
2007	2,11	0,62	0,023	2,47
Stálé ceny roku 2000				
2000	2,99	0,87	0,030	3,50
2003	2,79	0,94	0,027	3,12
2004	2,84	1,01	0,031	2,84
2005	2,75	0,99	0,023	2,68
2006	2,42	0,97	0,022	2,43
2007	1,86	0,90	0,023	2,26

1) Včetně myslivosti a souvisejících činností.

2) Včetně souvisejících činností.

3) Včetně chovu ryb a souvisejících činností.

4) Výroba potravinářských výrobků a nápojů, výroba tabákových výrobků.

Pramen: ČSÚ, údaje čtvrtletních národních účtů; revidované údaje

Zpracoval: T. Medonos (VÚZE)

I.4/01 - Daňové zatížení¹⁾ zemědělských podnikatelských subjektů (mil. Kč)

Ukazatel	2006	2007	Meziroční index
Daň z příjmu fyzických osob	412	277	0,67
Daň z příjmu právnických osob	1 533	1 999	1,30
Daň z nemovitostí	1 053	1 013	0,96
Daň z přidané hodnoty (nadměrný odpočet²⁾)	-3 285	-3 873	1,18
Daň spotřební - vratka daně za zelenou naftu³⁾	-1 477	-1 504	1,02

1) Údaj MF.

2) Odpočet daně převyšuje daň na výstupu za zdaňovací období.

3) Údaj MZe.

Pramen: Databáze MF a MZe

Zpracoval: A. Picková (VÚZE)

2.2/01 - Aplikace průmyslových hnojiv (kg č. ž./ha z. p.)

Ukazatel	2003	2004	2005	2006	2007
N	60,6	75,8	73,2	77,4	83,8
P₂O₅	11,7	13,7	11,7	11,7	15,3
K₂O	7,3	9,9	7,7	9,4	9,9
Celkem	79,6	99,4	92,6	98,5	109,0

Pramen: MZe 2003, 2004, 2005, 2006, 2007

Zpracoval: I. Darmovzalová (VÚZE)

3.4/01 - Meziroční indexy spotřebitelských cen potravinářského zboží

Ukazatel	2003/02	2004/03	2005/04	2006/05	2007/06
Maso a masné výrobky	94,4	102,8	101,1	98,5	100,7
v tom - maso hovězí výsekové	98,6	103,8	104,9	103,5	101,9
- maso vepřové výsekové	90,3	106,0	99,2	97,1	97,1
- drůbež	93,5	103,7	99,1	93,7	106,4
- ostatní masa a vnitřnosti	94,0	99,9	102,7	100,6	100,4
- uzenářské zboží	95,4	101,5	101,9	99,7	99,5
- masové konzervy a ost. masné výrobky	96,8	99,1	101,6	101,5	100,7
Ryby a rybí výrobky	96,2	97,9	99,8	101,5	102,3
Mléko, mléčné výrobky, vejce	97,1	103,9	100,6	99,1	106,2
v tom - mléko čerstvé, trvanlivé	93,4	104,4	102,3	97,4	111,9
- mléko konzervované a sušené	101,5	102,4	100,8	102,9	104,6
- sýry	96,0	104,1	103,3	100,5	107,5
- ostatní mléčné výrobky	98,3	101,6	101,4	99,0	102,1
- vejce a vaječné výrobky	103,2	114,0	84,1	97,9	106,4
Oleje a tuky	99,0	104,1	100,3	96,9	104,4
v tom - máslo	103,2	111,4	100,2	95,1	108,1
- sádlo a slanina	94,2	103,8	106,6	101,4	98,4
- jedlé oleje	93,8	99,3	97,7	101,2	103,2
- rostlinné a ostatní tuky	99,1	100,4	101,1	95,8	101,5
Pekárenské výrobky, obiloviny	101,0	110,6	98,1	107,0	110,2
v tom - mouka pšeničná	100,0	109,9	85,9	92,3	124,7
- chléb	99,8	109,2	96,9	109,1	116,1
- pečivo běžné	104,7	125,3	96,8	116,6	113,7
- pečivo jemné	101,6	108,9	101,0	102,5	105,9
- pečivo trvanlivé	99,6	102,1	99,8	100,1	101,5
- těstoviny	99,8	103,4	100,2	100,3	103,4
- ostatní výrobky z obilovin	98,1	99,6	102,2	104,5	104,1
- rýže	100,6	103,1	106,2	99,5	111,9
Cukr, marmeláda, cukrovinky, cukrářské výrobky	98,6	105,3	102,5	98,2	101,5
z toho - cukr	87,1	123,0	104,5	94,6	101,0
- čokoláda a čokoládové cukrovinky	100,4	100,6	102,1	96,6	99,2
- nečokoládové cukrovinky	102,7	99,3	100,7	99,2	101,5
- cukrářské výrobky	102,1	105,0	103,2	103,2	106,3
Ovoce a ovocné výrobky	101,5	102,5	101,4	93,8	107,9
z toho - čerstvé ovoce mírného pásma	106,0	100,7	92,1	92,8	112,2
- čerstvé jižní ovoce	100,9	101,0	105,4	92,2	109,7
- ovocné výrobky	96,6	100,0	97,3	98,4	99,0
- suché plody	86,7	121,6	125,4	103,1	84,2
Zelenina a zeleninové výrobky, brambory	97,5	95,1	90,6	117,4	105,5
z toho - čerstvá zelenina	96,2	92,3	97,7	110,9	103,6
- mražená zelenina	92,3	97,8	97,3	100,1	101,8
- zeleninové výrobky	99,1	99,4	100,0	101,7	102,0
- brambory	101,0	99,2	63,5	167,9	114,6
- bramborové výrobky	95,2	101,5	96,7	102,6	115,7
Ostatní potravinářské výrobky a přípravy	102,7	101,2	101,4	101,6	103,7
Káva, čaj, kakao	96,1	100,4	99,0	99,0	99,7
z toho - káva	90,8	100,8	99,1	100,7	101,8
- čaj	99,7	99,6	96,9	96,7	95,1
- kakao	116,1	102,9	102,3	95,2	98,7
Minerální vody, ostatní nealkoholické nápoje	99,7	100,2	98,5	98,8	102,9
z toho - minerální a stolní vody	98,4	98,8	96,8	96,3	101,2
- ovocné a zeleninové šťávy	102,7	100,6	100,0	102,1	108,5
- ostatní nealkoholické nápoje	99,3	100,1	97,8	100,4	102,0

Pramen: Interní materiály ČSÚ

Zpracoval: I. Mrháková (VÚZE)

3.5/01 - Podíl jednotlivých druhů vydání na spotřebních vydáních průměrné zpravidajské domácnosti (%)

Ukazatel	2003	2004	2005	2006
Vydání za potraviny, nápoje a tabák	24,2	24,1	23,5	23,0
v tom - potraviny	18,9	19,0	18,5	18,1
- nápoje	4,0	3,9	3,8	3,6
- tabák	1,3	1,2	1,2	1,3
Doprava a spoje, dopravní prostředky	15,0	15,6	15,7	15,7
v tom - doprava a spoje	6,1	6,3	6,3	6,4
- osobní dopravní prostředky	8,9	9,3	9,4	9,3
Rekreace a kultura	10,8	10,9	10,6	10,2
Zdraví	1,9	1,9	2,0	2,1
v tom - léčebná péče	0,4	0,4	0,4	0,5
- léčiva, zdravotní potřeby	1,5	1,5	1,6	1,6
Bydlení	19,7	19,3	20,1	20,7
v tom - nájemné, vodné, komunál. služby	8,4	8,3	9,0	8,8
- elektřina	4,4	4,4	4,4	4,7
- plyn	2,9	2,8	2,9	3,6
- ústřední topení a teplá voda	3,6	3,5	3,4	3,0
- palivo	0,4	0,4	0,4	0,6
Odivání a obuv, bytové vybavení	12,9	12,5	12,3	12,3
Ostatní vydání	15,5	15,7	15,8	16,0
Celkem spotřební vydání	100,0	100,0	100,0	100,0

Pramen: Statistika rodinných účtů, I. díl, ČSÚ, 2004 - 2007; výpočty VÚZE

Zpracoval: H. Sekavová (VÚZE)

3.5/02 - Vývoj podílu vydání za potraviny, nápoje a tabák na celkových vydáních domácností v zemích EU (%)

Země	2003 ¹⁾	2004 ¹⁾	2005
EU 15	16,1	.	15,4
EU 25	16,6	.	15,8
EU 27	.	.	16,0
z toho - Belgie	17,7	17,6	17,1
- Bulharsko	.	.	.
- Česká republika	25,8	24,8	23,5
- Dánsko	16,2	15,5	15,7
- SRN	15,3	14,8	14,3
- Estonsko	29,7	26,7	26,3
- Řecko	20,0	19,6	.
- Španělsko	19,2	17,3	16,9
- Francie	17,7	17,3	16,5
- Irsko	15,7	12,0	13,4
- Itálie	17,1	17,4	17,1
- Kypr	22,0	22,2	20,2
- Lotyšsko	.	29,4	28,6
- Litva	35,4	35,2	35,1
- Lucembursko	21,0	21,2	19,0
- Maďarsko	26,5	26,1	23,5
- Malta	.	20,6	19,4
- Nizozemsko	14,2	14,0	13,4
- Rakousko	13,6	13,6	13,4
- Polsko	26,0	25,8	25,2
- Portugalsko	21,1	.	.
- Rumunsko	.	.	.
- Slovinsko	21,3	20,2	18,8
- Slovensko	27,0	24,8	23,5
- Finsko	18,6	17,7	17,8
- Švédsko	16,5	16,0	15,8
- Spojené království	13,1	12,9	.

1) Údaje EU nejsou v letech 2003, 2004 identické s oficiálními daty statistiky rodinných účtů (jednotná metodika propočtu v EU).

Pramen: European Commission (Agriculture and Rural Development)

Zpracoval: H. Sekavová (VÚZE)

4.1/01 - Velikostní struktura podniků obhospodařujících zemědělskou půdu, stav koncem roku 2007

Velikostní skupiny podniků podle výměry obhospodařované z. p. (ha)	Obchodní společnosti celkem ¹⁾				Společnosti s ručením omezeným ¹⁾				Akciové společnosti ¹⁾				Družstva ¹⁾			
	podniky		výměra z. p.		podniky		výměra z. p.		podniky		výměra z. p.		podniky		výměra z. p.	
	počet	%	ha	%	počet	%	ha	%	počet	%	ha	%	počet	%	ha	%
> 0 - < 5	213	9,0	488	0,0	178	10,2	405	0,1	28	4,8	70	0,0	5	0,9	9	0,0
5 - < 10	114	4,8	814	0,1	93	5,3	656	0,1	19	3,3	143	0,0	3	0,5	24	0,0
10 - < 50	351	14,8	9 073	0,5	304	17,4	7 897	1,0	37	6,4	974	0,1	7	1,2	148	0,0
50 - < 100	164	6,9	11 643	0,7	142	8,1	10 216	1,2	19	3,3	1 231	0,2	9	1,5	551	0,1
100 - < 500	494	20,9	134 894	8,1	434	24,9	118 804	14,3	49	8,4	13 835	1,7	59	10,1	20 425	2,4
500 - < 1 000	407	17,2	301 804	18,2	311	17,8	225 090	27,1	90	15,5	72 104	8,9	165	28,2	126 187	14,8
1 000 - < 2 000	422	17,8	594 716	35,8	229	13,1	315 789	38,0	189	32,6	273 070	33,5	203	34,6	296 599	34,7
2 000 a více	204	8,6	606 613	36,5	54	3,1	151 261	18,2	149	25,7	452 909	55,6	135	23,0	409 616	48,0
Celkem	2 369	100,0	1 660 045	100,0	1 745	100,0	830 118	100,0	580	100,0	814 336	100,0	586	100,0	853 559	100,0

1) Bez podniků neobhospodařujících zemědělskou půdu.

Pramen: ČSÚ - Zemědělský registr

Zpracoval: E. Divíla (VÚZE)

4.1/02 - Vývoj podnikatelské struktury zemědělství v období 1995-2007¹⁾

Právní forma	Počet podniků						Obhospodařovaná z. p.					
							ha					
	1995	2000	2003	2007	1995	2000	2003	2007	1995	2000	2003	2007
Fyzické osoby celkem	20 820	24 053	23 586	23 995	822 518	934 137	981 860	1 056 196	23,2	25,8	27,3	29,3
z toho - SHR²⁾	19 648	20 115	19 975	20 770	765 272	849 292	913 568	1 002 993	21,6	23,5	25,4	27,8
Právnické osoby celkem	2 395	2 587	2 430	2 956	2 721 518	2 680 683	2 609 661	2 545 935	76,8	74,2	72,7	70,7
z toho - obchodní společnosti celkem	1 196	1 726	1 752	2 230	995 815	1 578 881	1 657 204	1 659 848	28,1	43,7	46,1	46,1
z toho - spol. s r. o.	945	1 171	1 181	1 627	714 358	783 707	769 597	829 950	20,2	21,7	21,4	23,0
- a. s.	223	519	536	565	268 899	779 707	870 072	814 316	7,6	21,6	24,2	22,6
- družstva	1 105	723	609	581	1 665 724	1 059 444	917 930	853 550	47,0	29,3	25,6	23,7
Celkem	23 215	26 640	26 016	26 951	3 544 036	3 614 820	3 591 522	3 602 131	100,0	100,0	100,0	100,0

1) Podniky s výměrou od 3 ha z. p.

2) SHR - samostatně hospodářící rolníci.

Pramen: ČSÚ, Agrocenzus 1995 a 2000, strukturální šetření ZEM 2003, aktualizovaný zemědělský registr (2007)

Zpracoval: E. Divíla (VÚZE)

ZPRÁVA O STAVU ZEMĚDĚLSTVÍ ČR ZA ROK 2007

4.4/01 - Přihlášené množitelské plochy v ČR

Plodina	2006		2007	Meziroční index růstu přihlášených množ. ploch
	Přihlášené množitelské plochy	Vyrobené osivo, sadba (t)	Přihlášené množitelské plochy	
Obiloviny (vč. kukuřice)	74 552	180 003	85 037	114,1
Luskoviny	5 408	7 013	4 714	87,2
Olejniny a prádlné rostliny	13 503	6 777	12 402	91,9
Semenné okopaniny - řepa	14	16	6	42,9
Brambory	3 745	55 395	3 909	104,4
Jeteloviny	9 123	1 386	10 961	120,2
Trávy a jednoleté píce, ostatní krmné plodiny	23 048	10 292	23 806	103,3

Pramen: ÚKZÚZ

Zpracoval: V. Pokorný (VÚZE), B. Dobídková (ÚKZÚZ)

4.4/02 - Spotřeba přípravků na ochranu rostlin a rostlinných produktů v ČR (kg,l)

Kategorie	2003	2004	2005	2006	2007
Aditivum a adheziva	54 072	97 303	74 177	89 439	110 885
Antitranspirant	35 932	55 620	34 488	35 278	41 041
Fungicidy	2 000 038	2 133 576	2 101 078	1 975 108	2 150 736
Herbicidy a desikanty	5 837 902	5 025 215	5 368 803	5 848 823	6 417 713
Mořidlo fungicidní	493 500	419 322	342 598	364 864	366 260
Mořidlo insekticidní	588	6 948	13 702	53 971	3 968
Mykobakteriální přípravek	8 028	9 053	5 519	6 646	8 013
Olej	190	114	1 050	297	815
Regulátor růstu aktivní	752 193	806 195	763 007	883 616	861 484
Repelent	2 557	2 569	581	4 662	6 733
Rodenticidy	5 408	68 930	509 274	198 311	266 962
Zoocidy	444 526	437 354	431 167	463 116	539 979
Celkem	9 634 934	9 062 200	9 645 444	9 924 131	10 774 589

Pramen: SRS

Zpracoval: V. Pokorný (VÚZE), Š. Kužma (SRS)

4.4/03 - Výroba krmných směsí v ČR (tis. t)

Druhy zvířat	2003	2004	2005	2006	2007 ¹⁾
Krmné směsi pro hospodářská a ostatní zvířata	3 138	2 745	2 731	2 839	3 002
Krmné směsi pro domácí zvířata	121	103	251	123	175
Celkem	3 259	3 144	2 982	2 962	3 177

1) Kvalifikovaný odhad.

Pramen: MZe - Roční výkazy o výrobě průmyslových krmiv

Zpracoval: V. Pokorný (VÚZE)

4.4/04 - Celková výroba průmyslových krmných směsí v EU 27 (tis. t)

Země	2006 ¹⁾	2007 ¹⁾	Meziroční index
Belgie	5 958	5 806	97,4
Dánsko	5 206	5 200	99,9
Česko	2 962	2 935	99,1
Estonsko	214	214	100,0
Finsko	1 419	1 368	96,4
Francie	21 616	22 160	102,5
Irsko	3 966	3 412	86,0
Itálie	13 700	14 200	103,6
Kypr	290	290	100,0
Litva	355	406	114,4
Lotyšsko	155	155	100,0
Maďarsko	4 456	4 180	93,8
Německo	20 304	21 349	105,1
Nizozemsko	13 325	13 745	103,2
Polsko	6 341	6 950	109,6
Portugalsko	3 450	3 630	105,2
Rakousko	1 200	1 225	102,1
Slovensko	1 069	1 030	96,4
Slovinsko	474	495	104,4
Španělsko	19 775	19 470	98,5
Švédsko	2 109	2 079	98,6
V. Británie	14 126	14 043	99,4
EU 25 ²⁾	142 470	144 342	101,3
Bulharsko	613	613	100,0
Rumunsko	2 329	2 468	106,0
EU 27 ²⁾	145 412	147 423	101,4

1) Odhad FEAFAC.

2) Mimo Lucemburska, Řecka a Malty.

Pramen: FEAFAC

Zpracoval: V. Pokorný (VÚZE)

4.5/01 - Pojištění hospodářských zvířat a plodin (mil. Kč)

Ukazatel	2006	2007	Meziroční index ¹⁾
Předepsané pojistné - celkem	864,9	913,8	105,6
- plnění celkem	624,9	618,1	98,9
v tom - zvířata - předepsané pojistné	326,4	293,5	89,9
- plnění	129,3	99,7	77,1
- plodiny - předepsané pojistné	538,5	620,2	115,2
- plnění	495,6	518,3	104,6
Škodní průběh celkem (%) ²⁾	72,3	67,6	-4,7

1) Pro škodní průběh se jedná o meziroční rozdíl procentních bodů.

2) Škodní průběh = plnění celkem / (předepsané pojistné celkem) * 100.

Pramen: Česká asociace pojišťoven

Zpracoval: A. Picková (VÚZE)

4.8/01 - Tržní ceny zemědělských kultur a lesa podle velikosti prodávaných pozemků za období 2000-2007¹⁾

Ukazatel	MJ	Velikost prodáváných pozemků (ha)								Celkem
		do 0,10	> 0,10 ≤ 0,25	> 0,25 ≤ 0,50	> 0,50 ≤ 1,00	> 1,00 ≤ 2,00	> 2,00 ≤ 5,00	> 5,00 ≤ 10,00	nad 10,00	
Tržní ceny jednotlivých druhů pozemků										
- orná půda	Kč/m²	388,49	217,68	90,99	71,35	29,24	17,76	5,41	4,54	32,94
- chmelnice	Kč/m²	6,49	9,49	6,22	11,96	6,14	11,33	7,12	4,24	8,14
- vinice	Kč/m²	44,44	39,53	21,66	54,71	16,60	13,15	76,03	4,34	29,07
- zahrada	Kč/m²	212,91	172,06	85,42	85,04	61,00	16,11	8,61	2,35	153,62
- ovocný sad	Kč/m²	164,79	148,43	86,37	82,31	92,47	37,30	5,18	7,21	67,16
- trvalý travní porost	Kč/m²	100,29	75,25	37,92	19,35	12,85	5,68	2,67	2,52	12,20
- celky ²⁾	Kč/m²	211,87	123,86	52,87	40,27	15,83	8,97	3,63	3,17	10,70
- zemědělská půda	Kč/m²	259,48	163,33	68,48	50,97	22,14	12,16	4,23	3,60	23,49
- les	Kč/m²	86,37	43,02	26,06	22,35	9,82	8,41	8,22	8,56	11,33
- panenské stavební pozemky ³⁾	Kč/m²	423,38	315,80	241,86	212,13	166,46	203,34	140,23	121,81	162,07
Uskutečněný prodej										
- počet prodejů	%	49,89	20,05	8,73	7,10	5,33	4,88	2,25	1,79	100,00
- prodaná výměra	%	2,43	3,45	3,50	5,74	8,53	17,26	17,84	41,26	100,00
Průměrná velikost pozemku	m²	433	1 525	3 560	7 171	14 216	31 398	70 490	205 003	8 875

1) 1. polovina roku 2007.

2) Celky - zemědělská půda nezahrnutá do jednotlivých kultur.

3) Panenské stavební pozemky - zemědělské pozemky připravované k převodu na stavební pozemky.

Pramen: Výběrové šetření VÚZE

Zpracoval: J. Kučera (VÚZE)

4.8/01 - Tržní ceny zemědělských kultur a lesa podle velikosti prodávaných pozemků za období 2000-2007¹⁾

Ukazatel	MJ	Velikost prodáváných pozemků (ha)								Celkem
		do 0,10	> 0,10 ≤ 0,25	> 0,25 ≤ 0,50	> 0,50 ≤ 1,00	> 1,00 ≤ 2,00	> 2,00 ≤ 5,00	> 5,00 ≤ 10,00	nad 10,00	
Tržní ceny jednotlivých druhů pozemků										
- orná půda	Kč/m²	388,49	217,68	90,99	71,35	29,24	17,76	5,41	4,54	32,94
- chmelnice	Kč/m²	6,49	9,49	6,22	11,96	6,14	11,33	7,12	4,24	8,14
- vinice	Kč/m²	44,44	39,53	21,66	54,71	16,60	13,15	76,03	4,34	29,07
- zahrada	Kč/m²	212,91	172,06	85,42	85,04	61,00	16,11	8,61	2,35	153,62
- ovocný sad	Kč/m²	164,79	148,43	86,37	82,31	92,47	37,30	5,18	7,21	67,16
- trvalý travní porost	Kč/m²	100,29	75,25	37,92	19,35	12,85	5,68	2,67	2,52	12,20
- celky ²⁾	Kč/m²	211,87	123,86	52,87	40,27	15,83	8,97	3,63	3,17	10,70
- zemědělská půda	Kč/m²	259,48	163,33	68,48	50,97	22,14	12,16	4,23	3,60	23,49
- les	Kč/m²	86,37	43,02	26,06	22,35	9,82	8,41	8,22	8,56	11,33
- panenské stavební pozemky ³⁾	Kč/m²	423,38	315,80	241,86	212,13	166,46	203,34	140,23	121,81	162,07
Uskutečněný prodej										
- počet prodejů	%	49,89	20,05	8,73	7,10	5,33	4,88	2,25	1,79	100,00
- prodaná výměra	%	2,43	3,45	3,50	5,74	8,53	17,26	17,84	41,26	100,00
Průměrná velikost pozemku	m²	433	1 525	3 560	7 171	14 216	31 398	70 490	205 003	8 875

1) I. polovina roku 2007.

2) Celky - zemědělská půda nezatříděná do jednotlivých kultur.

3) Panenské stavební pozemky - zemědělské pozemky připravované k převodu na stavební pozemky.

Pramen: Vyběrové šetření VÚZE

Zpracovali: J. Kučera (VÚZE)

4.9/01 - Pronájem státní půdy a ostatního státního majetku ve správě PF ČR

Pronajatý majetek	MJ	K 31. 12. 2007
Zemědělské pozemky celkem¹⁾	ha z. p.	352 272
v tom pronajato - fyzickým osobám (vč. restituentů)	ha z. p.	104 059
- právnickým osobám	ha z. p.	248 213
Celkem uzavřeno nájemních smluv	počet	60 612

1) Výměra nepronajaté zemědělské půdy činí 1 652,4 ha.

Pramen: PF ČR

Zpracovali: A. Juřica (VÚZE)

5.1/01 - Osevní a sklizňové plochy, výroba a hektarové výnosy hlavních produktů rostlinné výroby

Plodina	Rok	Osevní plocha (tis. ha)	Produkční plocha ¹⁾ (tis. ha)	Výnos ²⁾ (t/ha)	Výroba ³⁾ (tis. t)
Obiloviny celkem	2003	1 452,3	1 459,7	3,95	5 762,4
	2004	1 607,3	1 609,5	5,46	8 783,8
	2005	1 593,5	1 611,5	4,75	7 659,9
	2006	1 527,1	1 532,0	4,17	6 386,1
	2007	1 561,2	1 579,8	4,53	7 152,9
Pšenice celkem	2003	648,4	648,4	4,07	2 637,9
	2004	863,2	863,2	5,84	5 042,5
	2005	820,4	820,4	5,05	4 145,0
	2006	781,5	781,5	4,49	3 506,3
	2007	811,0	811,0	4,86	3 938,9
Žito	2003	41,9	41,9	3,80	159,3
	2004	59,2	59,2	5,29	313,3
	2005	46,9	46,9	4,20	196,8
	2006	22,5	22,5	3,33	74,8
	2007	37,5	37,5	4,73	177,5
Ječmen celkem	2003	550,0	550,0	3,76	2 068,7
	2004	469,0	469,0	4,97	2 330,6
	2005	521,5	521,5	4,21	2 195,4
	2006	528,1	528,1	3,59	1 897,7
	2007	498,7	498,7	3,80	1 893,4
Oves	2003	77,4	77,4	3,02	233,6
	2004	58,6	58,6	3,88	227,0
	2005	51,7	51,7	2,92	151,1
	2006	57,7	57,7	2,68	154,9
	2007	59,0	59,0	2,70	159,4
Kukuřice	2003	78,0	85,4	5,58	476,4
	2004	87,8	89,9	6,13	551,6
	2005	80,0	98,0	7,17	702,9
	2006	84,9	89,8	6,75	606,4
	2007	93,1	111,7	6,80	758,8
Luskoviny celkem	2003	31,4	31,4	1,98	62,1
	2004	28,4	28,4	3,11	88,3
	2005	39,3	39,3	2,44	96,0
	2006	39,0	39,0	2,24	87,5
	2007	30,7	30,7	2,13	65,3
Brambory celkem ⁴⁾	2003	-	43,5	19,35	841,5
	2004	-	42,1	23,57	993,2
	2005	-	41,2	28,05	1 156,0
	2006	-	38,5	21,70	836,6
	2007	-	40,2	24,79	997,7
Cukrová řepa pro výrobu cukru ^{5), 6)}	2003	77,3	74,0	46,88	3 470,0
	2004	71,1	69,0	50,57	3 487,8
	2005	65,6	63,2	54,31	3 430,6
	2006	55,8	55,8	53,64	2 993,3
	2007	44,1	44,1	54,71	2 414,7

Krmné okopaniny	2003	1,4	1,4	30,44	43,1
	2004	1,4	1,4	35,09	47,9
	2005	1,3	1,3	36,80	47,3
	2006	1,0	1,0	30,64	31,7
	2007	1,2	1,1	29,55	32,5
Olejníky celkem	2003	421,3	421,3	1,43	601,2
	2004	382,4	382,4	2,90	1 108,5
	2005	399,5	399,5	2,40	958,7
	2006	437,9	437,9	2,41	1 056,1
	2007	451,7	451,7	2,54	1 145,5
Řepka	2003	251,0	251,0	1,55	387,8
	2004	259,5	259,5	3,60	934,7
	2005	267,2	267,2	2,88	769,4
	2006	292,2	292,2	3,01	880,2
	2007	337,6	337,6	3,06	1 031,9
Mák	2003	38,1	38,1	0,51	19,5
	2004	27,6	27,6	0,90	24,8
	2005	44,6	44,6	0,82	36,4
	2006	57,8	57,8	0,55	31,6
	2007	56,9	56,9	0,58	33,1
Len setý přadný - stonky	2003	5,7	5,7	2,18	12,4
	2004	5,4	5,4	3,27	17,6
	2005	4,5	4,5	2,99	13,5
	2006	2,9	2,9	3,02	8,8
	2007	0,7	0,7	2,65	1,9
Jednoleté pícniny	2003	268,8	261,4	24,35	6 366,2
	2004	278,1	276,0	27,23	7 516,0
	2005	271,0	252,9	30,75	7 776,3
	2006	246,7	241,8	28,39	6 865,9
	2007	222,8	204,2	30,03	6 131,3
Víceleté pícniny na orné půdě (seno)	2003	244,3	244,3	5,11	1 248,4
	2004	222,5	222,5	6,88	1 529,7
	2005	220,9	220,9	6,75	1 492,1
	2006	212,6	212,6	6,67	1 418,7
	2007	205,8	205,8	6,49	1 336,1
Zelenina	2003	-	16,9	17,49	295,6
	2004	-	16,7	19,30	322,3
	2005	-	12,7	21,53	273,4
	2006	-	16,4	17,78	291,6
	2007	-	16,6	16,99	282,0
Chmel	2003	-	5,9	0,93	5,5
	2004	-	5,8	1,08	6,3
	2005	-	5,7	1,38	7,8
	2006	-	5,4	1,01	5,5
	2007	-	5,4	1,04	5,6
Vinná réva	2003	-	11,8	5,70	67,4
	2004	-	13,0	5,36	69,7
	2005	-	14,2	4,41	62,6
	2006	-	15,5	3,71	57,6
	2007	-	17,0	5,82	99,0

ZPRÁVA O STAVU ZEMĚDĚLSTVÍ ČR ZA ROK 2007

Trvalé travní porosty	2003	875,0	875,0	2,41	2 113,0
	2004	858,1	858,1	3,23	2 768,9
	2005	852,7	852,7	3,12	2 663,9
	2006	889,4	889,4	3,14	2 793,5
	2007	932,1	932,1	2,98	2 777,1
Ovocné sady (bez jahod)	2003	-	20,8	16,88	351,2
	2004	-	25,0	17,11	427,7
	2005	-	21,9	13,63	298,4
	2006	-	20,7	20,01	414,2
	2007	-	20,4	17,62	359,5

1) Produkční plocha vychází z výměry zjištěné soupisem ploch osevů k 31. 5. sledovaného roku.

2) Výnos je hodnota převzatá z uvedeného pramene.

3) Skutečně sklizené množství plodin se uvádí z výměry produkční plochy.

4) S dopočtem domácností.

5) Ukazatel „Výroba“ je nahrazen ukazatelem „Množství zpracované řepy na cukr“.

6) Rok 2007 odhad.

Pramen: ČSÚ - Soupis ploch osevů v ČR k 31. 5., Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin; ČMCS; SZIF

Zpracoval: V. Hemrllová, I. Součková, H. Strnadlová (VÚZE)

5.1/02 - Vyhodnocení cukrovarnických kampaní 2006/07 a 2007/08

Ukazatel	MJ	2006/07	2007/08
Produkční plocha cukrové řepy podle SZIF	tis. ha	55,8	44,1
Zpracovaná řepa pro výrobu cukru	tis. t	2 993,3	2 414,7
Výnos cukrové řepy pro výrobu cukru	t/ha	53,64	54,71
Počet činných cukrovarů		10	7
Celková doba zpracování cukrové řepy v cukrovaroch	d	88,0	101,5
Průměrný počet kampaňových dnů	d	72,3	83,3
Celková jmenovitá kapacita cukrovarů	t/d ř.	39 700	34 200
Průměrná jmenovitá kapacita cukrovaru	t/d ř.	3 970	4 886
Průměrné zpracování řepy cukrovarem za rok	t ř.	281 202	411 677
Průměrné zpracování řepy cukrovarem za den	t/d ř.	4 141,0	4 942,4
Cukernatost (polarizace) sladkých řízů	%	18,4	16,5
Výroba cukru 100 Rd z řepy podle SZIF ¹⁾	tis. t	470,5	353,9
Výtěžnost cukru 100 Rd z polarizačního cukru řepy	% p. c. ř.	89,9	89,0
Výtěžek cukru z řepy	% ř.	15,7	14,7
Cukr vyrobený z kapacity 1000 t/d ř.	t/kampaň	11 859	7 243
Cukr vyrobený z kapacity 1000 t/d ř.	t/den	166,30	86,95
Výnos rafinády z 1 ha skliz. plochy	t/ha	8,43	8,02
Výnos bílého cukru z 1 ha	t/ha	9,87	9,01
Výroba bilanční melasy (P = 50 %)	tis. t	110,0	97,8
Zůstatek polarizačního cukru v melase	% ř.	1,8	2,0
Měrná spotřeba elektrické energie k výrobě rafinády	kWh/tr.	21,20	22,34
Spotřeba měrného paliva k výrobě rafinovaného cukru	% ř.	19,0	22,1
Spotřeba paliva k výrobě rafinovaného cukru	% ř.	3,0	2,9

1) V roce 2006/07 konečná a v roce 2007/08 předběžná výroba cukru.

Pramen: ČMCS; VUC; MZe; SZIF

Zpracoval: H. Strnadlová (VÚZE), I. Svoboda (MZe), J. Gebler (VUC)

5.1/03 - Bilance výroby a spotřeby nativního bramborového škrobu¹⁾ (tis. t)

Ukazatel	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08 ²⁾
Počáteční zásoba	4,2	2,6	0,6	0,0	0,7	2,4	1,1
Výroba	29,6	36,0	23,0	33,6	36,3	25,0	32,7
Dovoz	0,9	1,2	2,5	3,9	4,4	6,6	5,8
Celková nabídka	34,7	39,8	26,1	37,5	41,4	34,0	39,6
Domácí spotřeba	27,3	34,8	21,8	31,7	32,7	24,9	32,1
Vývoz	4,8	4,4	4,3	5,1	6,3	8,0	5,5
Celková poptávka	32,1	39,2	26,1	36,8	39,0	32,9	37,6
Konečná zásoba	2,6	0,6	0,0	0,7	2,4	1,1	2,0

1) Marketingový rok u bramborového škrobu začíná 1. 7. běžného roku a končí 30. 6. následujícího roku.

2) V marketingovém roce 2007/08 se jedná o předběžné údaje a odhady.

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ; materiály VÚZE, MZe a ČŠS

Zpracoval: V. Mottl (VÚZE), J. Žižka (MZe)

5.1/04 - Bilance produkce a užití dlouhého lněného vlákna v ČR (t)¹⁾

Ukazatel	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007 ²⁾
Počáteční zásoba	1 261	21	801	491	154	423	206
Produkce dlouhého vlákna	1 591	1 598	1 750	1 889	2 300	1 217	410
Dovoz dlouhého vlákna	2 198	2 102	1 733	2 093	977	605	400
Dovoz vochlovaného vlákna ³⁾	1 006	1 374	821	430	719	505	600
Celková nabídka	6 056	5 095	5 105	4 903	4 150	2 750	1 616
Domácí průmyslové zpracování	5 969	4 273	4 540	4 749	3 428	2 539	1 484
Vývoz dlouhého vlákna	66	21	74	0	299	5	82
Celková poptávka	6 035	4 294	4 614	4 749	3 727	2 544	1 566
Konečná zásoba	21	801	491	154	423	206	50

1) Bilance produkce a užití dlouhého vlákna za kalendářní rok.

2) Předběžné údaje Lnářského svazu ČR.

3) Dovoz vochlovaného vlákna přepočteného na třené vlákno.

Pramen: Lnářský svaz ČR; Statistika zahraničního obchodu ČSÚ, MZe, VÚZE

Zpracoval: V. Mottl (VÚZE), M. Tošovská (MZe)

5.2/01 - Stavy hospodářských zvířat¹⁾ (tis. ks)

Ukazatel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Meziroční index 2008/07
Skot celkem	1 474	1 428	1 397	1 374	1 374	1 391	101,3
z toho - krávy	590	573	574	564	565	569	100,7
v tom - krávy bez trž. prod. mléka	124	136	141	140	154	163	105,7
- krávy s trž. prod. mléka	466	437	433	424	410	406	98,9
Prasata celkem	3 363	3 127	2 877	2 840	2 830	2 433	86,0
z toho - prasnice	283	251	233	229	225	179	79,7
Ovce a berani celkem	103	116	140	148	169	184	108,7
z toho - bahnice	56	65	80	75	87	92	105,4
Drůbež celkem	26 873	25 494	25 372	25 736	24 592	27 317	111,1
z toho - slepice	7 044	6 394	5 941	6 316	6 289	6 309	100,3
- husy	34	32	33	17	16	19	116,4
- kachny	532	258	420	494	410	496	120,9
- krůty	670	837	816	456	566	697	123,0

1) Bez „hobby aktivit“ obyvatelstva.

Pramen: ČSÚ - Soupis hospodářských zvířat k 1. 4. daného roku

Zpracoval: M. Abrahamová (VÚZE)

5.2/02 - Výroba a užitkovost v odvětví živočišné výroby

Ukazatel	2003	2004	2005	2006	2007	Meziroční index 2007/06
Výroba mléka (mil. l)	2 646	2 602	2 738	2 694	2 684	99,6
Prům. užitkovost (l mléka/krávu/rok)	5 756	6 006	6 253	6 370	6 548	102,8
Výroba hovězího masa (tis. t ž. hm.)	198,4	177,0	166,9	170,6	170,3	99,8
Průměrné přírůstky skotu ve výkrmu (kg/ks/den) ³⁾	0,866	0,865	0,867	0,874	0,880	100,7
Výroba vepřového masa (tis. t ž. hm.) ¹⁾	579,9	547,0	472,0	449,3	463,7	103,2
Průměrné přírůstky prasat ve výkrmu (kg/ks/den) ³⁾	0,651	0,668	0,682	0,700	0,710	101,5
Výroba drůbežního masa (tis. t ž. hm.) ¹⁾	304,0	310,2	322,3	304,9	300,1	98,4
Celková produkce vajec (mil. ks) ²⁾	2 841	2 653	2 432	2 476	2 576	104,1
Prům. užitkovost (ks vajec/slepici/rok)	275,2	269,3	281,0	277,9	281,4	101,3

1) Celkový prodej včetně samozásobení.

2) Celková produkce včetně samozásobení.

3) Rok 2007 odhad VÚZE.

Pramen: ČSÚ - Výsledky chovu skotu, Výsledky chovu prasat, Výsledky chovu drůbeže, Výsledky chovu skotu, prasat a drůbeže za 4. čtvrtletí; materiály VÚZE a MZE

Zpracoval: M. Abrahamová, I. Bošková, J. Menzlová (VÚZE)

5.2/03 - Porážky hospodářských zvířat (tis. ks)

Ukazatel	2003	2004	2005	2006	2007	Meziroční index 2007/06
Skot celkem	410,8	369,5	301,3	304,3	295,8	97,2
z toho - krávy	169,0	157,6	133,9	140,0	128,7	91,9
- jalovice	38,4	36,3	28,2	26,6	24,2	91,0
- ostatní skot	185,2	159,8	128,5	128,1	132,8	103,7
- telata	18,2	15,8	10,8	9,6	10,1	105,2
Prasata celkem	4 478,8	4 229,0	3 804,3	3 884,3	3 955,9	101,8
z toho - ostatní prasata	4 338,3	4 098,0	3 702,1	3 785,3	3 841,6	101,5
- prasnice	140,5	131,0	102,1	99,0	114,3	115,5
Ovce a jehňata	11,0	15,6	15,2	14,5	14,9	102,8
Kozy a kůzlata	1,2	1,0	0,7	0,7	0,9	128,6
Drůbež celkem	146 135,5	143 324,6	146 325,2	149 159,2	141 564,6	94,9
z toho - kuřata	135 863,7	134 705,4	138 930,8	141 452,1	135 121,8	95,5
- slepice a kohouti	6 034,0	4 865,8	3 526,8	3 743,1	3 267,1	87,3
- kachny, husy	2 287,6	1 924,5	2 499,6	3 136,7	2 749,7	87,7
- krůty	1 950,2	1 828,6	1 368,0	827,3	426,0	51,5

Pramen: SVS

Zpracoval: M. Abrahamová (VÚZE)

5.4/01 - Energetické využití biomasy (t)

Palivo	Na výrobu elektřiny		Na výrobu tepla		Celkem	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Štěpky, piliny apod.	199 437	250 150	851 560	881 457	1 050 997	1 131 607
Palivové dřevo	-	-	62 071	54 102	62 071	54 102
Rostlinné materiály	30 152	62 146	9 801	12 307	39 953	74 453
Brikety a pelety	2 726	15 519	3 317	8 134	6 043	23 653
Celulóznové výluhy	156 927	184 619	1 040 179	883 578	1 197 106	1 068 197
Celkem	389 242	512 435	1 966 928	1 839 578	2 356 170	2 352 012
Odhad spotřeby dřeva v domácnostech					2 852 206	3 087 549
Vývoz biomasy vhodné k energetickým účelům					330 331	516 455
Celkem energeticky využitá či vyvezená biomasa					5 538 707	5 956 016

Pramen: MPO 2007, Buřka, A., Dušek, L.: Obnovitelné zdroje energie v roce 2006

Zpracoval: J. Dvořáková (VÚZE)

5.4/02 - Výroba elektřiny z biomasy podle krajů v roce 2006

Region	Výroba elektřiny (GWh)	Podíl (%)
Hlavní město Praha	0,00	0,0
Středočeský kraj	2,37	0,3
Jihočeský kraj	9,73	1,3
Plzeňský kraj	42,69	5,8
Karlovarský kraj	31,35	4,3
Ústecký kraj	289,98	39,7
Liberecký kraj	0,00	0,0
Královéhradecký kraj	59,53	8,1
Pardubický kraj	1,16	0,2
Vysočina	2,84	0,4
Jihomoravský kraj	62,74	8,6
Olomoucký kraj	37,53	5,1
Zlínský kraj	1,30	0,2
Moravskoslezský kraj	189,84	26,0
Celkem	731,07	100,0

Pramen: MPO 2007, Buřka, A., Dušek, L.: Obnovitelné zdroje energie v roce 2006

Zpracoval: J. Dvořáková (VÚZE)

5.4/03 - Výrobní kapacity MEŘO (FAME) v ČR (t)¹⁾

Společnost	Kapacita	Typ výroby	Technologie reesterifikace	Zahájení
A.B.C., s. r. o. Bransouze	3 000	vlastníkem je zemědělský podnik	Koropečský Pardubice (CZ)	1995 rekonstrukce 2005
AGRICOS, s. r. o. Stod u Plzně	700	vlastníkem je zemědělský podnik	Koropečský Pardubice (CZ)	1996 rekonstrukce 2003
Agrochem, a. s. Lanškroun	3 800	vlastníkem je zemědělský podnik	Koropečský Pardubice (CZ) + MDT, a. s. Martin (SK) (výroba destilovan. FAME)	1995 rekonstrukce 2001
AGROPODNIK, a. s. Jihlava	70 000	regionální	Heid Saattechnik (A) + AT Agrar-Technik&Co KG-proces Campa Biodiesel Ochsenfurt (D)	1995 rekonstrukce 2001 a 2004
Primagra, a. s. Mlín Zatec	35 000 3 600	regionální decentralizovaná	OTEZA Martin (SK) ATEKO a. s. Hradec Králové (CZ)	2007 1995
BIO Petrol, a. s. Praha, Nová Ves/P	3 000	decentralizovaná	Farmet, a. s. Česká Skalice (CZ)	I.É.995
FABIO produkt, s. r. o. Holín	6 300	decentralizovaná	Farmet, a. s. Česká Skalice (CZ) + MDT, a. s. Martin (SK)	I.É.994
ZS Kratonohy, a. s.	1 000	vlastníkem je zemědělský podnik	BG-Servis Pardubice (CZ)	I.É.994
Setuza, a. s.: - závod Olomouc - závod Mydlovary - závod Ústí/L.	39 000 13 000 100 000	průmyslová	Vogel+Noot Industrienlagenbau GmbH Graz (A) Chemmal Pardubice (CZ) DE SMET Ballestra (Belgie)	1994 1995 2007
JARIMEX Hradec Králové, Hněvčevy	7 000	decentralizovaná vlastníkem je fyzická osoba	ATEKO, a. s. Hradec Králové (CZ)	1997
RPN, s. r. o. Chrudim	2 000	decentralizovaná pilotní jednotka	vlastní RPN Chrudim (CZ) spolupráce s VÚZT Praha	1991 rekonstrukce 2000
KL-OIL Lužany	2 000	vlastníkem je fyzická osoba	Koropečský Pardubice (CZ)	1994
HH Corporation - Jan Horák, Česká Třebová	17 000	vlastníkem je fyzická osoba	vlastní + Farmet, a. s. Česká Skalice (CZ)	2003
PAVEX, s. r. o. Pardubice	20 000	decentralizovaná	MDT, a. s. Martin (SK)	2004
ZD Dolany	1 500	vlastníkem je zem. podnik, experimentální jednotka	ATEKO, a. s. Hradec Králové (CZ)	1993
Václav Kavan Bílý Kostel	3 000	vlastníkem je fyzická osoba	Koropečský Pardubice (CZ)	1995 rekonstrukce 2006
S.O.C. Nový Přerov	9 000	vlastníkem je fyzická osoba	BG-Servis Pardubice + vlastní	1995 rekonstrukce 2001
CELKEM	339 900			

1) Využití 330 dní za rok v třísměnném provozu.

Pramen: SVB a VÚZT

Zpracoval: J. Dvořáková (VÚZE), P. Jevič (VÚZT)

5.4/04 - Výrobní kapacity palivového bioetanolu a použítá surovina v roce 2007

Společnost	Roční výrobní kapacita		Použitá surovina
	hl	t	
Ethanol Energy, a. s. Vrdy	700 000	55 370	obiloviny, kukuřice
PLP, a. s. Trmice	1 000 000	79 100	obiloviny
Agroetanol TTD, a. s. Dobruška	800 000	63 280	cukrová řepa (difúzní šťáva v průběhu cukrovarnické kampaně, zahuštěné cukerné roztoky v mezikampani)

Pramen: Agroetanol TTD (2007), SVB a VÚZT

Zpracoval: J. Dvořáková (VÚZE), P. Jevič (VÚZT)

6.2/01 - Vývoj celkového a agrárního zahraničního obchodu ČR¹⁾ (mil. Kč) bez rozlišení celních režimů

Rok	Obrát						Vývoz						Dovoz						Bilance			
	celkem			AZO			podíl AZO na ZO celkem (%)	celkem			AZO			podíl AZO na ZO celkem (%)	celkem			AZO				
	mil. Kč	meziroční změna (%)	mil. Kč	meziroční změna (%)	mil. Kč	meziroční změna (%)		mil. Kč	meziroční změna (%)	mil. Kč	meziroční změna (%)	mil. Kč	meziroční změna (%)		mil. Kč	meziroční změna (%)	mil. Kč	meziroční změna (%)	mil. Kč	meziroční rozdíl		
2003	2 811	653,1	9,0	122 822,9	7,8	4,37	3,56	1 370 930,0	9,2	48 793,7	8,1	3,56	1 440 723,1	8,7	74 029,2	7,5	5,14	-49 793,1	1 017,7	-25 235,5	-1 509,4	
2004	3 471	752,6	23,5	155 069,7	26,3	4,47	3,57	1 722 657,3	25,7	61 526,1	26,1	3,57	1 749 095,3	21,4	93 543,6	26,4	5,35	-26 438,0	43 355,1	-32 017,5	-6 782,0	
2005	3 698	547,6	6,5	182 263,8	17,5	4,93	4,20	1 868 585,8	8,5	78 519,6	27,6	4,20	1 829 961,8	4,6	103 744,2	10,9	5,67	38 624,0	65 062,0	-25 224,6	6 792,9	
2006	4 249	385,8	14,9	191 007,1	4,8	4,49	3,66	2 144 573,4	14,8	78 532,8	0,0	3,66	2 104 812,4	15,0	112 474,3	8,4	5,34	39 761,0	1 137,0	-33 941,5	-8 716,9	
2007	4 859	746,5	14,4	212 881,5	11,5	4,38	3,91	2 472 350,7	15,3	96 590,4	23,0	3,91	2 387 395,8	13,4	116 291,1	3,4	4,87	84 054,9	45 193,9	-19 700,7	14 240,8	

1) Data k 6.3.2008.

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Zpracoval: K. Pohlová (VÚZE)

6.2/02 - Agrární zahraniční obchod ČR v letech 2006 a 2007 v rámci extraobchodu a intraobchodu (mil. Kč) bez rozlišení celních režimů

Ukazatel	Extraobchod			Intraobchod				Celkem						
	2006	měsíční průměr	2007	měsíční průměr	2006	měsíční průměr	2007	měsíční průměr	2006	měsíční průměr	podíl intraobchodu na AZO celkem (%)	2007	měsíční průměr	podíl intraobchodu na AZO celkem (%)
Obrát AZO	17 530,6	1 460,9	8 501,3	708,4	173 476,5	14 456,4	204 380,2	17 031,7	191 007,1	15 917,3	90,8	212 881,5	17 740,1	96,0
Agrární vývoz	8 883,5	740,3	8 497,1	708,1	69 649,3	5 804,1	88 093,3	7 341,1	78 532,8	6 544,4	88,7	96 590,4	8 049,2	91,2
Agrární dovoz	8 647,1	720,6	4,2	0,4	103 827,2	8 652,3	116 286,9	9 690,6	112 474,3	9 372,9	92,3	116 291,1	9 690,9	100,0
Bilance AZO	236,4	19,7	8 492,9	707,7	-34 177,9	-2 848,2	-28 193,6	-2 349,5	-33 941,5	-2 828,5	100,7	-19 700,7	-1 641,7	143,1

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Zpracoval: K. Pohlová (VÚZE)

6.2/04 - Vývoj komoditní skladby agrárního vývozu (mil. Kč) bez rozlišení celních režimů

KN	Komodita	2003	2004	2005	2006	2007	V roce 2007 z toho:						Meziroční index 2007/06
							EU 15		EU 12		EU 27		
							mil. Kč	%	mil. Kč	%	mil. Kč	%	
01	Živá zvířata	1 455,9	3 268,2	3 833,9	3 889,8	3 812,4	2 299,4	60,3	1 345,2	35,3	3 644,6	95,6	98,0
02	Maso a jedlé droby	1 451,5	2 526,4	2 869,6	2 712,0	3 426,4	931,1	27,2	2 415,0	70,5	3 346,1	97,7	126,3
03	Ryby, koryši, měkkýši a jiní vodní bezobratlovci	1 161,4	1 240,0	1 292,1	1 368,9	1 175,0	831,0	70,7	318,0	27,1	1 149,0	97,8	85,8
04	Mléko a mléč. výrobky, ptačí vejce, přír. med, jedlé výr. živ. pův.	6 254,2	8 238,7	10 470,8	12 476,5	15 588,9	8 415,2	54,0	4 830,4	31,0	13 245,6	85,0	124,9
05	Ostatní produkty živočišného původu	708,4	617,5	435,7	531,5	479,6	369,1	77,0	103,1	21,5	472,2	98,5	90,2
06	Dřeviny a jiné rostliny, hlízy, kořeny; řezané květiny a dekorativní zeleň	240,0	269,2	328,6	328,3	238,2	82,0	34,4	132,9	55,8	214,9	90,2	72,6
07	Zelenina, požívatelné rostliny, kořeny a hlízy	460,7	788,7	1 349,9	1 950,8	2 098,3	293,6	14,0	1 766,0	84,2	2 059,6	98,2	107,6
08	Jedlé ovoce a ořechy	756,6	1 753,1	3 265,4	2 100,9	2 370,2	447,8	18,9	1 908,5	80,5	2 356,3	99,4	112,8
09	Káva, čaj, maté a koření	522,2	494,5	824,2	1 134,7	1 349,6	650,5	48,2	571,9	42,4	1 222,4	90,6	118,9
10	Obiloviny	3 398,8	1 670,6	6 801,3	5 657,0	7 412,2	5 133,7	69,3	2 080,1	28,1	7 213,8	97,3	131,0
11	Mlýnské výrobky, slad, škroby, inulin, pšeničný lepek	2 079,5	2 538,5	1 964,8	2 079,7	2 434,1	415,6	17,1	1 662,1	68,3	2 077,7	85,4	117,0
12	olejnatá a ostatní semena a plody; prům. a léčivé rostl.; sláma a pícniny	2 643,6	3 619,3	4 582,9	3 361,1	7 100,0	5 005,4	70,5	1 081,4	15,2	6 086,8	85,7	211,2
13	Šelak, gumy, pryskyřice a jiné rostlinné šťávy a výtažky	528,0	736,8	748,5	585,0	452,0	256,2	56,7	60,9	13,5	317,1	70,2	77,3
14	Rostlinné pletací materiály	5,2	5,2	4,2	4,9	3,2	0,6	18,8	2,6	81,3	3,2	100,0	65,3
15	Živočišné nebo rostlinné tuky a oleje	1 072,7	1 226,3	2 065,6	2 611,8	3 232,7	1 651,2	51,1	1 509,9	46,7	3 161,1	97,8	123,8
16	Přípravky z masa, ryb, koryšů, měkkýšů, apod.	557,6	991,4	1 682,3	1 769,4	2 312,5	274,6	11,9	2 000,4	86,5	2 275,0	98,4	130,7
17	Cukr a cukrovinky	3 293,5	7 124,8	8 087,7	6 727,3	5 049,3	2 752,4	54,5	1 797,9	35,6	4 550,3	90,1	75,1
18	Kakao a kakaové přípravky	2 672,4	2 722,4	2 716,2	3 256,0	3 612,3	1 469,3	40,7	1 983,5	54,9	3 452,8	95,6	110,9
19	Přípravky z obilovin, mouky, škrobu nebo mléka; jemné pečivo	2 539,1	2 877,5	3 260,3	3 736,6	4 593,9	1 579,1	34,4	2 737,0	59,6	4 316,1	94,0	122,9
20	Přípravky ze zeleniny, ovoce, ořechů nebo jiných částí rostlin	1 447,4	1 719,8	2 020,7	2 196,6	2 550,6	552,1	21,6	1 794,7	70,4	2 346,8	92,0	116,1
21	Různé potravinářské přípravky	5 425,3	5 910,8	6 258,9	6 064,4	7 979,9	2 819,5	35,3	4 188,9	52,5	7 008,4	87,8	131,6
22	Nápoje, lihové tekutiny a ocet	5 569,7	6 518,0	7 317,1	8 311,6	10 357,9	3 548,4	34,3	5 350,5	51,7	8 898,9	85,9	124,6
23	Zbytky a odpady v potravinářském průmyslu; připravené krmivo	1 839,1	2 135,4	2 889,7	3 115,1	3 985,3	1 320,8	33,1	2 435,5	61,1	3 756,3	94,3	127,9
24	Tabák a vyrobené tabákové náhražky	2 710,9	2 533,0	3 449,2	2 562,9	4 975,9	1 942,4	39,0	2 975,9	59,8	4 918,3	98,8	194,2
celkem		48 793,7	61 526,1	78 519,6	78 532,8	96 590,4	43 041,0	44,6	45 052,3	46,6	88 093,3	91,2	123,0

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Zpracoval: K. Pohlová (VÚZE)

6.2/05 - Vývoj komoditní skladby agrárního dovozu (mil. Kč) bez rozlišení celních režimů

KN	Komodita	2003	2004	2005	2006	2007	V roce 2007 z toho:						Meziroční index 2007/06
							EU 15		EU 12		EU 27		
							mil. Kč	%	mil. Kč	%	mil. Kč	%	
01	Živá zvířata	453,4	634,4	1 043,7	993,5	876,6	588,6	67,1	288,0	32,9	876,6	100,0	88,2
02	Maso a jedlé droby	3 416,2	7 231,0	10 261,9	10 858,3	12 169,9	9 140,9	75,1	3 028,8	24,9	12 169,7	100,0	112,1
03	Ryby, koryši, měkkýši a jiní vodní bezobratlovci	1 457,8	1 510,7	1 854,6	1 952,1	796,5	634,6	79,7	158,9	19,9	793,5	99,6	40,8
04	Mléko a mléč. výrobky, ptáci vejce, přír. med, jedlé výr. živ. pův.	3 977,0	5 556,0	7 360,3	8 455,1	10 364,4	5 275,3	50,9	5 089,1	49,1	10 364,4	100,0	122,6
05	Ostatní produkty živočišného původu	1 293,9	1 026,7	962,4	1 054,0	990,3	863,5	87,2	126,8	12,8	990,3	100,0	94,0
06	Dřeviny a jiné rostliny, hlízy, kořeny; řezané květiny a dekorativní zeleně	2 210,5	2 664,3	2 627,8	2 583,1	1 788,2	1 660,6	92,9	127,6	7,1	1 788,2	100,0	69,2
07	Zelenina, poživatelné rostliny, kořeny a hlízy	5 344,7	6 227,8	6 894,6	8 871,2	9 313,9	7 051,6	75,7	2 262,3	24,3	9 313,9	100,0	105,0
08	Jedlé ovoce a ořechy	8 166,6	10 459,4	11 599,9	10 747,9	10 015,0	8 757,3	87,4	1 257,8	12,6	10 015,1	100,0	93,2
09	Káva, čaj, maté a koření	1 586,9	1 868,5	2 332,0	2 738,9	2 441,6	1 419,6	58,1	1 021,9	41,9	2 441,5	100,0	89,1
10	Obiloviny	1 197,3	1 296,8	1 157,7	2 346,0	2 569,7	1 460,3	56,8	1 109,3	43,2	2 569,6	100,0	109,5
11	Mlýnské výrobky, slad, škroby, inulin, pšeničný lepek	413,9	556,7	657,4	664,6	1 080,7	509,6	47,2	571,2	52,9	1 080,8	100,0	162,6
12	Olejnátá a ostatní semena a plody; prům. a léčivé rostl.; sláma a pícniny	1 802,3	2 730,5	2 448,5	2 687,8	1 867,1	1 321,7	70,8	545,0	29,2	1 866,7	100,0	69,5
13	Šelak, gumy, pryskyřice a jiné rostlinné šťávy a výtažky	455,1	507,4	519,7	464,0	344,1	328,9	95,6	15,2	4,4	344,1	100,0	74,2
14	Rostlinné pletací materiály	69,0	48,0	27,0	28,3	20,3	17,0	83,7	3,2	15,8	20,2	99,5	71,7
15	Živočišné nebo rostlinné tuky a oleje	3 813,3	3 984,4	3 708,8	4 260,7	3 706,8	2 632,5	71,0	1 074,3	29,0	3 706,8	100,0	87,0
16	Přípravky z masa, ryb, koryšů, měkkýšů, apod.	1 764,1	2 217,4	2 656,0	3 131,6	3 754,9	2 399,8	63,9	1 355,1	36,1	3 754,9	100,0	119,9
17	Cukr a cukrovinky	1 985,8	3 154,9	3 713,6	3 827,0	4 747,7	2 314,9	48,8	2 432,8	51,2	4 747,7	100,0	124,1
18	Kakao a kakaové přípravky	4 040,0	4 880,0	5 040,9	5 657,8	5 925,5	4 032,5	68,1	1 893,0	31,9	5 925,5	100,0	104,7
19	Přípravky z obilovin, mouky, škrobu nebo mléka; jemné pečivo	4 924,6	6 098,8	6 489,6	6 878,5	7 658,2	4 580,3	59,8	3 077,8	40,2	7 658,1	100,0	111,3
20	Přípravky ze zeleniny, ovoce, ořechů nebo jiných částí rostlin	4 012,6	4 389,2	4 740,6	5 358,7	5 604,2	3 944,2	70,4	1 659,8	29,6	5 604,0	100,0	104,6
21	Různé potravinářské přípravky	7 526,3	7 964,4	8 775,1	8 699,8	9 018,9	5 058,3	56,1	3 960,6	43,9	9 018,9	100,0	103,7
22	Nápoje, lihové tekutiny a ocet	4 633,4	6 494,6	7 071,1	7 896,1	8 680,3	5 861,7	67,5	2 818,5	32,5	8 680,2	100,0	109,9
23	Zbytky a odpady v potravinářském průmyslu; připravené krmivo	6 618,1	7 831,8	7 040,4	7 053,9	7 292,9	6 368,2	87,3	924,6	12,7	7 292,8	100,0	103,4
24	Tabák a vyrobené tabákové náhražky	2 866,4	4 209,9	4 760,6	5 265,4	5 263,4	3 915,2	74,4	1 348,2	25,6	5 263,4	100,0	100,0
Celkem		74 029,2	93 543,6	103 744,2	112 474,3	116 291,1	80 137,1	68,9	36 149,8	31,1	116 286,9	100,0	103,4

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Zpracoval: K. Pohlová (VÚZE)

6.2/06 - Vývoj komoditní skladby bilance agrárního zahraničního obchodu ČR (mil. Kč) bez rozlišení celních režimů

KN	Komodita	2003	2004	2005	2006	2007	V roce 2007 z toho:			Meziroční index 2007/06
							EU 15	EU 12	EU 27	
01	Živá zvířata	1 002,5	2 633,8	2 790,2	2 896,3	2 935,8	1 710,8	1 057,2	2 768,0	101,4
02	Maso a jedlé droby	-1 964,7	-4 704,6	-7 392,3	-8 146,3	-8 743,5	-8 209,8	-613,8	-8 823,6	107,3
03	Ryby, koryši, měkkýši a jiní vodní bezobratlovci	-296,4	-270,7	-562,5	-583,2	378,5	196,4	159,1	355,5	-64,9
04	Mléko a mléč. výrobky, ptáci vejce, přír. med, jedlé výr. živ. pův.	2 277,2	2 682,7	3 110,5	4 021,4	5 224,5	3 139,9	-258,7	2 881,2	129,9
05	Ostatní produkty živočišného původu	-585,5	-409,2	-526,7	-522,5	-510,7	-494,4	-23,7	-518,1	97,7
06	Dřeviny a jiné rostliny, hlízy, kořeny; řezané květiny a dekorativní zelen	-1 970,5	-2 395,1	-2 299,2	-2 254,8	-1 550,0	-1 578,6	5,3	-1 573,3	68,7
07	Zelenina, požívatelné rostliny, kořeny a hlízy	-4 884,0	-5 439,1	-5 544,7	-6 920,4	-7 215,6	-6 758,0	-496,3	-7 254,3	104,3
08	Jedlé ovoce a ořechy	-7 410,0	-8 706,3	-8 334,5	-8 647,0	-7 644,8	-8 309,5	650,7	-7 658,8	88,4
09	Káva, čaj, maté a koření	-1 064,7	-1 374,0	-1 507,8	-1 604,2	-1 092,0	-769,1	-450,0	-1 219,1	68,1
10	Obiloviny	2 201,5	373,8	5 643,6	3 311,0	4 842,5	3 673,4	970,8	4 644,2	146,3
11	Mlýnské výrobky, slad, škroby, inulin, pšeničný lepek	1 665,6	1 981,8	1 307,4	1 415,1	1 353,4	-94,0	1 090,9	996,9	95,6
12	Olajnatá a ostatní semena a plody; prům. a léčivé rostl.; sláma a plicniny	841,3	888,8	2 134,4	673,3	5 232,9	3 683,7	536,4	4 220,1	777,2
13	Šelak, gumy, pryskyřice a jiné rostlinné šťavy a výtažky	72,9	229,4	228,8	121,0	107,9	-72,7	45,7	-27,0	89,2
14	Rostlinné pletací materiály	-63,8	-42,8	-22,8	-23,4	-17,1	-16,4	-0,6	-17,0	73,1
15	Živočišné nebo rostlinné tuky a oleje	-2 740,6	-2 758,1	-1 643,2	-1 648,9	-474,1	-981,3	435,6	-545,7	28,8
16	Přípravky z masa, ryb, koryšů, měkkýšů, apod.	-1 206,5	-1 226,0	-973,7	-1 362,2	-1 442,4	-2 125,2	645,3	-1 479,9	105,9
17	Cukr a cukrovinky	1 307,7	3 969,9	4 374,1	2 900,3	301,6	437,5	-634,9	-197,4	10,4
18	Kakao a kakaové přípravky	-1 367,6	-2 157,6	-2 324,7	-2 401,8	-2 313,2	-2 563,2	90,5	-2 472,7	96,3
19	Přípravky z obilovin, mouky, škrobu nebo mléka; jemné pečivo	-2 385,5	-3 221,3	-3 229,3	-3 141,9	-3 064,3	-3 001,2	-340,8	-3 342,0	97,5
20	Přípravky ze zeleniny, ovoce, ořechů nebo jiných částí rostlin	-2 565,2	-2 669,4	-2 719,9	-3 162,1	-3 053,6	-3 392,1	134,9	-3 257,2	96,6
21	Různé potravinářské přípravky	-2 101,0	-2 053,6	-2 516,2	-2 635,4	-1 039,0	-2 238,8	228,3	-2 010,5	39,4
22	Nápoje, lihoviny, tekutiny a ocet	936,3	23,4	246,0	415,5	1 677,6	-2 313,3	2 532,0	218,7	403,8
23	Zbytky a odpady v potravinářském průmyslu; připravené krmivo	-4 779,0	-5 696,4	-4 150,7	-3 938,8	-3 307,6	-5 047,4	1 510,9	-3 536,5	84,0
24	Tabák a vyrobené tabákové náhražky	-155,5	-1 676,9	-1 311,4	-2 702,5	-287,5	-1 972,8	1 627,7	-345,1	10,6
Celkem		-25 235,5	-32 017,5	-25 224,6	-33 941,5	-19 700,7	-37 096,1	8 902,5	-28 193,6	58,0

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Zpracoval: K. Pohlová (VÚZE)

6.2/07 - Vývoj agrárního zahraničního obchodu ČR s jednotlivými členskými zeměmi EU 15 (mil. Kč) bez rozlišení celních režimů

Rok	Vývoz														Celkem
	AT	BE+LU	DE	DK	ES	FI	FR	GB	GR	IE	IT	NL	PT	SE	
2003	1 863,9	1 559,3	9 934,1	249,6	367,0	61,8	859,9	1 564,9	92,4	85,4	782,4	1 242,4	22,6	220,8	18 906,5
2004	3 119,4	2 252,5	12 038,8	394,9	506,2	211,8	1 071,3	2 337,7	294,9	97,4	1 785,0	1 885,4	18,7	345,2	26 359,2
2005	3 912,1	1 311,6	18 908,7	412,9	541,9	231,8	1 713,9	1 784,8	357,4	84,7	2 111,8	1 764,5	29,1	482,0	33 647,2
2006	3 994,9	1 208,1	18 096,0	481,8	662,2	274,8	1 610,6	2 097,9	470,7	128,7	2 550,6	1 650,0	30,0	618,3	33 874,6
2007	4 578,1	1 264,3	23 157,8	578,6	731,7	618,1	2 002,7	2 753,6	405,0	148,8	3 673,0	2 227,5	53,7	848,1	43 041,0
	Dovoz														
2003	2 938,8	1 963,4	14 651,7	1 352,0	4 477,4	135,6	2 564,9	864,4	840,7	297,1	4 197,8	3 785,6	58,6	358,5	38 486,5
2004	4 065,0	4 406,5	23 687,5	1 873,7	4 983,0	131,8	3 576,5	1 146,9	869,9	382,5	4 987,9	9 048,4	57,0	454,5	38 486,6
2005	5 137,9	3 344,1	26 817,5	1 746,9	5 300,3	236,3	3 765,1	1 265,3	785,4	496,3	5 551,0	9 569,1	80,1	491,3	38 486,6
2006	5 728,0	3 682,2	27 711,6	1 716,1	5 567,5	414,0	4 288,4	1 454,8	1 048,4	548,1	6 316,3	10 454,0	115,7	540,6	69 585,7
2007	6 362,8	4 270,9	33 481,3	1 831,0	5 614,7	384,7	5 152,1	1 571,5	940,5	896,4	7 108,5	11 679,1	193,9	649,7	80 137,1
	Balance														
2003	-1 074,9	-404,1	-4 717,6	-1 102,4	-4 110,4	-73,8	-1 705,0	700,5	-748,3	-211,7	-3 415,4	-2 543,2	-36,0	-137,7	-19 580,0
2004	-945,6	-2 154,0	-11 648,7	-1 478,8	-4 476,8	80,0	-2 505,2	1 190,8	-575,0	-285,1	-3 202,9	-7 163,0	-38,3	-109,3	-12 127,4
2005	-1 225,8	-2 032,5	-7 908,8	-1 334,0	-4 758,4	-4,5	-2 051,2	519,5	-428,0	-411,6	-3 439,2	-7 804,6	-51,0	-9,3	-4 839,4
2006	-1 733,1	-2 474,1	-9 615,6	-1 234,3	-4 905,3	-139,2	-2 677,8	643,1	-577,7	-419,4	-3 765,7	-8 804,0	-85,7	77,7	-35 711,1
2007	-1 784,7	-3 006,6	-10 323,5	-1 252,4	-4 883,0	233,4	-3 149,4	1 182,1	-535,5	-747,6	-3 435,5	-9 451,6	-140,2	198,4	-37 096,1

1) AT - Rakousko, BE - Belgie, LU - Lucembursko, DE - Německo, DK - Dánsko, ES - Španělsko, FI - Finsko, FR - Francie, GB - V. Británie, GR - Řecko, IE - Irsko, IT - Itálie, NL - Nizozemsko,

PT - Portugalsko, SE - Švédsko.

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Zpracoval: K. Polhová (VÚZE)

6.2/08 - Vývoj agrárního zahraničního obchodu ČR s EU 12 (mil. Kč) bez rozlišení celních režimů

Rok	Vývoz										
	BG	CY	EE	HU	LT	LV	MT	PL	RO	SI	SK
2003	288,5	3,1	435,4	1 952,5	340,4	195,1	6,6	5 459,4	880,3	743,7	11 453,1
2004	379,7	8,4	265,6	3 838,1	356,0	164,2	5,3	5 808,9	779,0	441,4	14 946,3
2005	236,1	7,8	130,9	3 903,0	304,0	182,7	3,6	7 148,7	862,7	497,9	20 817,3
2006	350,9	18,7	152,3	3 582,2	355,0	351,9	6,3	8 490,0	1 184,6	560,9	20 721,9
2007	528,7	16,6	140,0	4 460,9	530,0	213,4	5,7	10 404,4	2 011,9	522,2	26 218,5
	Dovoz										
2003	311,1	171,3	74,6	3 029,5	41,3	71,9	0,6	6 021,6	191,6	156,9	7 932,3
2004	318,3	234,5	69,5	3 852,4	183,3	87,9	0,4	9 307,9	96,4	156,1	9 644,7
2005	310,0	127,9	93,5	4 058,6	246,5	88,8	0,0	12 732,0	101,6	96,4	10 556,2
2006	285,7	75,3	98,1	4 227,7	256,4	106,2	2,7	16 358,7	136,1	81,0	12 613,6
2007	280,4	55,0	49,6	4 925,9	329,6	102,0	4,4	16 298,2	492,0	109,1	13 503,6
	Balance										
2003	-22,6	-168,2	360,8	-1 077,0	299,1	123,2	6,0	-562,2	688,7	586,8	3 520,8
2004	61,4	-226,1	196,1	-14,3	172,7	76,3	4,9	-3 499,0	682,6	285,3	5 301,6
2005	-73,9	-120,1	37,4	-155,6	57,5	93,9	3,6	-5 583,3	761,1	401,5	10 261,1
2006	65,2	-56,6	54,2	-645,5	98,6	245,7	3,6	-7 868,7	1 048,5	479,9	8 108,3
2007	248,3	-38,4	90,4	-465,0	200,4	111,4	1,3	-5 893,8	1 519,9	413,1	12 714,9
											8 902,5

1) BG - Bulharsko, CY - Kypr, EE - Estonsko, HU - Maďarsko, LT - Litva, LV - Lotyšsko, MT - Malta, PL - Polsko, RO - Rumunsko, SI - Slovinsko a SK - Slovensko.

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Zpracoval: K. Polková (VÚZE)

7.1/01 - SZÚ - Celková produkce - rostlinná výroba v základních cenách (mil. Kč)

Kód	Ukazatel	Základní běžné ceny				Základní stálé ceny roku 2000			
		2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007
01	OBILOVINY (VČETNĚ OSIVA)	29 985	20 088	18 376	30 826	26 950	23 700	19 904	22 362
01.1	Pšenice a špalda	17 139	10 752	10 306	17 121	15 889	13 140	11 193	12 573
01.1/1	Pšenice měkká a špalda	17 139	10 752	10 306	17 121	15 889	13 140	11 193	12 573
01.1/2	Pšenice tvrdá (durum)	0	0	0	0	0	0	0	0
01.2	Žito a ožimé směsky	1 085	438	208	773	827	511	194	466
01.3	Ječmen	8 096	6 130	5 425	7 934	6 904	6 497	5 590	5 630
01.4	Oves a letní směsky	708	336	371	539	561	359	371	386
01.5	Kukuřice na zrno	2 111	1 927	1 761	3 789	2 065	2 600	2 229	2 798
01.6	Rýže	0	0	0	0	0	0	0	0
01.7	Ostatní obiloviny	846	504	304	670	705	594	328	509
02	TECHNICKÉ PLODINY	15 654	13 508	13 159	14 033	13 655	12 815	12 326	12 021
02.1	Výsev olejnin a olejnaté plodiny (včetně osiva)	8 339	6 576	7 926	9 888	7 949	7 117	7 444	7 791
02.2	Luskoviny (včetně osiva)	429	354	305	299	377	400	365	271
02.4	Cukrová řepa	4 909	4 709	3 327	2 485	3 468	3 387	3 041	2 800
02.5	Ostatní technické plodiny	1 976	1 870	1 602	1 361	1 860	1 910	1 476	1 158
03	KRMNÉ PLODINY	7 354	7 632	7 383	8 671	8 528	8 532	8 163	7 743
04	ZELENINA A ZAHRADNICKÉ VÝROBKY	4 029	4 149	4 530	4 424	4 077	3 856	3 780	3 588
04.1	Čerstvá zelenina	1 567	1 381	1 614	1 520	1 767	1 411	1 304	1 237
04.2	Sazenice a květiny	2 462	2 768	2 916	2 904	2 310	2 445	2 476	2 350
05	BRAMBORY (VČETNĚ SADBY)	3 143	2 510	2 922	4 386	3 607	4 305	2 921	3 459
06	OVOCE	1 678	1 351	1 507	1 587	1 577	1 308	1 383	1 324
06.1	Čerstvé ovoce	1 678	1 351	1 507	1 587	1 577	1 308	1 383	1 324
07	VÍNO	716	324	504	1 057	763	590	543	933
09	OSTATNÍ ROSTLINNÉ VÝROBKY	452	401	497	523	430	390	470	483
10	ROSTLINNÁ PRODUKCE (01 AŽ 09)	63 011	49 962	48 876	65 508	59 587	55 493	49 489	51 913

Pramen: ČSÚ - odbor statistiky zemědělství, lesnictví a životního prostředí
Zpracovali: H. Nováková (ČSÚ)

7.1/02 - SZÚ - Celková produkce - živočišná produkce a ostatní zemědělské činnosti v základních cenách (mil. Kč)

Kód	Ukazatel	Základní běžné ceny					Základní stálé ceny roku 2000				
		2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007	2006	2007
11	ZVÍŘATA	25 943	24 401	24 656	25 016	26 393	25 308	25 140		25 426	
11.1	Skot	5 895	5 459	7 079	7 478	5 522	5 085	5 524		5 276	
11.2	Prasata	13 478	12 331	11 713	11 104	14 674	13 679	13 308		13 833	
11.3	Lichokopyrníci	0	0	0							
11.4	Ovce a kozy	80	71	93	128	77	103	82		95	
11.5	Dřůbež	6 339	6 449	5 682	6 211	5 976	6 348	6 134		6 128	
11.6	Ostatní zvířata	150	91	88	94	144	93	93		94	
12	ŽIVOČIŠNÉ VÝROBKY	22 925	23 297	22 043	23 275	21 544	22 423	22 209		22 292	
12.1	Mléko	20 390	21 354	20 174	21 126	18 906	20 001	19 858		19 778	
12.2	Vejce	2 507	1 918	1 840	2 123	2 609	2 393	2 314		2 480	
12.3	Ostatní živočišné výrobky	28	25	30	26	28	29	37		34	
13	ŽIVOČIŠNÁ PRODUKCE (11+12)	48 868	47 698	46 700	48 291	47 937	47 731	47 350		47 717	
14	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÝCH VÝROBKŮ (10+13)	111 879	97 660	95 575	113 799	107 524	103 224	96 839		99 630	
15	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÝCH SLUŽEB	1 451	2 164	2 346	2 323	1 184	1 150	1 261		1 242	
16	ZEMĚDĚLSKÁ PRODUKCE (14+15)	113 330	99 825	97 922	116 122	108 708	104 375	98 100		100 872	
17	NEZEMĚDĚLSKÉ VEDELEJŠÍ ČINNOSTI (NEODDĚLITELNÉ)	2 422	3 068	3 164	3 957	2 578	3 478	3 368		3 666	
17.1	Zpracování zemědělských výrobků	2 331	2 891	2 903	3 571	2 493	3 318	3 137		3 324	
17.2	Ostatní neoddělitelné vedlejší činnosti (zboží a služby)	91	177	261	385	84	160	232		342	
18	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÉHO ODVĚTVÍ (16+17)	115 752	102 893	101 086	120 078	111 286	107 853	101 468		104 538	

Pramen: ČSÚ - odbor statistiky zemědělství, lesnictví a životního prostředí

Zpracoval: H. Nováková (ČSÚ)

7.1/03 - SZÚ - Důchod ze zemědělské činnosti v základních cenách (mil. Kč)

Kód	Ukazatel	Základní běžné ceny				Základní stálé ceny roku 2000			
		2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007
18	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÉHO ODVĚTVÍ	115 752	102 893	101 086	120 078	111 286	107 853	101 468	104 538
19	MEZISPOTŘEBA CELKEM	75 897	75 600	76 536	86 791	72 777	72 829	72 636	75 310
20	HRUBÁ PŘIDANÁ HODNOTA V ZÁKLADNÍCH CENÁCH (18-19)	39 855	27 293	24 550	33 288	38 508	35 024	28 832	29 228
21	SPOTŘEBA FIXNÍHO KAPITÁLU	11 813	12 992	12 941	13 199	11 126	11 670	11 689	11 411
22	ČISTÁ PŘIDANÁ HODNOTA V ZÁKLADNÍCH CENÁCH (20-21)	28 042	14 300	11 609	20 089	27 382	23 355	17 144	17 817
23	NAHRADY ZAMĚSTNANCŮM	19 160	20 153	20 585	21 018	.	.	.	.
24	OSTATNÍ DANĚ NA VÝROBU ¹⁾	4 215	1 564	1 464	1 539	.	.	.	.
25	OSTATNÍ DOTACE NA VÝROBU	7 158	19 025	21 680	20 446	.	.	.	.
26	DŮCHOD Z FAKTORŮ (22-24+25)	30 985	31 762	31 825	38 997	.	.	.	.
27	ČISTÝ PROVOZNÍ PŘEBYTEK/SMÍŠENÝ DŮCHOD (26-23)	11 825	11 608	11 240	17 979	.	.	.	.
28	PŘEDEPSANÉ PACHTOVNÉ A OSTATNÍ NÁJEMNÉ Z NEMOVITOSTÍ	2 569	3 056	3 245	3 445	.	.	.	.
29	NÁKLADOVÉ ÚROKY	1 388	1 522	1 495	1 563	.	.	.	.
30	VÝNOSOVÉ ÚROKY	691	579	710	738	.	.	.	.
31	PODNIKATELSKÝ DŮCHOD (26-23-28-29+30)	8 558	7 609	7 210	13 708	.	.	.	.

1) Daně investiční v ČR neexistují.

Pramen: ČSÚ - odbor statistiky zemědělství, lesnictví a životního prostředí

Zpracoval: H. Nováková (ČSÚ)

7.1/04 - SZÚ - Kapitálový účet v základních cenách (mil. Kč)

Kód	Ukazatel	Základní běžné ceny				Základní stálé ceny roku 2000			
		2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007
32	HTFK ZEMĚDĚLSKÝCH VÝROBKŮ	2 821	4 433	4 463	-	2 876	4 457	4 608	-
32.1	HTFK Výsadby	177	172	177	-	138	123	115	-
32.2	HTFK Zvířata	2 644	4 261	4 286	-	2 737	4 335	4 493	-
33	HTFK NEZEMĚDĚLSKÝCH VÝROBKŮ	8 986	9 739	10 226	-	8 625	8 912	9 276	-
33.1	HTFK Stroje a zařízení	6 938	6 844	7 238	-	6 822	6 440	6 797	-
33.2	HTFK Budovy	2 031	2 883	2 970	-	1 787	2 462	2 462	-
33.3	Ostatní HTFK	17	12	18	-	15	10	16	-
34	HRUBÁ TVORBA FIXNÍHO KAPITÁLU (BEZ ODEČITATELNÉ DPH) (32+33)	11 807	14 172	14 689	-	11 500	13 370	13 883	-
35	ČISTÁ TVORBA FIXNÍHO KAPITÁLU (BEZ ODEČITATELNÉ DPH) (34-21)	-6	1 180	1 748	-	374	1 700	2 195	-
36	ZMĚNA STAVU ZASOB	4 334	-1 314	-2 092	-	4 127	-1 486	-2 218	-
37	KAPITÁLOVÉ TRANSFERY	2 270	1 440	1 321	-	1 940	1 093	1 132	-
37.1	Investiční dotace	1 891	920	790	-	1 616	699	677	-
37.2	Ostatní kapitálové transfery	379	520	530	-	324	395	454	-

Pramen: ČSÚ - odbor statistiky zemědělství, lesnictví a životního prostředí

Zpracoval: H. Nováková (ČSÚ)

7.2/01 - Výsledky hospodaření podniků právnických osob

Ukazatel		Zemědělská družstva				Akciové společnosti				Společnosti s r. o.				Právnické osoby celkem					
A	B	Ukazatel A		Ukazatel B		Ukazatel A		Ukazatel B		Ukazatel A		Ukazatel B		Ukazatel A		Ukazatel B			
		2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006		
Průměry za podnik	Průměry za podnik																		
Počet ha z. p.	Počet ha z. p.	1 502,6	1 438,1	1 502,6	1 438,1	1 697,2	1 674,2	1 697,2	1 674,2	998,0	903,0	998,0	903,0	1 425,1	1 380,7	1 425,1	1 380,7		
Počet AWU	Počet AWU	59,4	57,9	59,4	57,9	67,6	66,0	67,6	66,0	28,3	26,6	28,3	26,6	53,7	52,6	53,7	52,6		
Ukazatele z účetnictví (Kč/ha z. p.)	Ukazatele ze standardního výstupu EU (Kč/ha z. p.)																		
		Výkony ¹⁾	Celková produkce	31 386	31 822	33 646	33 583	36 995	37 978	37 857	37 478	27 592	27 354	28 322	28 882	32 919	33 703	34 400	34 503
		Tržby RV	Produkce RV	10 112	10 469	15 165	15 123	11 772	12 957	16 541	17 037	11 365	12 585	14 503	15 129	11 113	11 978	15 705	16 047
		Tržby ŽV	Produkce ŽV	15 585	15 562	16 732	16 642	18 460	18 001	19 356	18 092	11 796	11 730	11 860	11 994	15 966	15 883	16 832	16 418
		Tržby z ostat. čin. ¹⁾	Ostatní produkce	3 836	3 997	1 749	1 818	4 908	6 094	1 960	2 349	3 836	2 649	1 959	1 759	4 217	4 630	1 863	2 037
		Výkon. spotřeba ²⁾	Výrobní spotřeba	20 772	21 829	25 157	26 098	25 014	26 902	28 179	29 249	19 453	19 899	21 730	22 925	22 252	23 695	25 793	26 959
		Dotace provozní	Dotace provozní	5 678	6 688	5 752	7 386	5 381	6 339	5 500	7 000	5 337	7 056	5 461	7 710	5 527	6 620	5 629	7 292
		Daně provozní	Daně provozní	442	455	436	434	494	518	481	491	408	372	402	359	455	467	447	445
		Hrubá příd. hodnota ³⁾	Hrubá příd. hodnota	15 849	16 226	13 805	14 437	16 868	16 898	14 697	14 739	13 069	14 140	11 651	13 308	15 738	16 161	13 790	14 391
		Odpisy	Odpisy	3 965	4 236	2 602	2 859	4 472	4 647	3 190	3 300	2 783	3 041	2 050	2 138	3 964	4 220	2 750	2 936
		Čistá příd. hodnota ⁴⁾	Čistá příd. hodnota	11 884	11 991	11 203	11 578	12 397	12 251	11 507	11 439	10 286	11 098	9 600	11 170	11 774	11 941	11 039	11 455
		Osobní náklady	Osobní náklady	9 591	10 291	9 219	9 401	9 934	10 492	9 438	9 279	7 085	7 635	6 795	7 146	9 280	9 935	8 879	8 983
		Pachtovné	Pachtovné	985	1 034	981	1 024	1 065	1 160	1 052	1 140	1 052	1 144	1 044	1 124	1 022	1 097	1 014	1 081
		Nákladové úroky	Nákladové úroky	432	487	182	406	492	541	205	441	322	333	127	279	435	486	181	402
Dotace investiční	Dotace investiční	247	307	207	285	272	271	241	232	148	90	132	87	238	255	205	230		
Daně investiční ⁵⁾	Daně investiční ⁵⁾	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Provozní přebytek ⁶⁾	Důchod ze zemědělské činnosti	1 124	485	1 028	1 031	1 176	328	1 053	811	1 975	2 076	1 766	2 708	1 275	679	1 171	1 218		
Výsl. hospodaření ⁷⁾	x	1 409	1 143	x	x	1 232	970	x	x	2 533	2 987	x	x	1 546	1 404	x	x		
Aktiva celkem	Aktiva celkem	58 360	61 361	93 952	100 279	66 346	68 826	89 960	94 897	40 791	40 855	55 942	58 730	58 413	61 141	85 781	91 481		
Dlouhodobý majetek	Stálá aktiva	33 391	36 492	70 317	76 613	39 487	41 039	64 591	68 720	20 154	20 976	36 935	40 112	33 466	35 887	62 271	67 604		
Oběžná aktiva	Oběžná aktiva	24 447	24 505	23 634	23 666	26 333	27 238	25 370	26 177	19 461	19 084	19 007	18 618	24 317	24 747	23 510	23 877		
Vlastní kapitál	Vlastní kapitál	30 161	31 567	66 635	71 256	45 586	47 199	71 329	75 068	12 960	14 600	30 708	34 765	33 267	35 403	62 310	67 176		
Cizí zdroje	Cizí zdroje	28 138	29 717	27 317	29 023	20 635	21 521	18 632	19 829	27 712	26 110	25 234	23 965	25 050	25 638	23 472	24 305		

ČPH / AWU v tis. Kč	ČPH / AWU v tis. Kč	300,6	297,8	283,4	287,5	311,3	310,9	289,0	290,2	362,2	376,1	338,1	378,5	312,3	313,2	292,8	300,5
Účinnost výk. spotřeby ⁹⁾	Účinnost výr. spotřeby ⁴⁾	151,09	145,78	133,74	128,68	147,90	141,17	134,35	128,13	141,84	137,46	130,33	125,98	147,94	142,23	133,37	127,98
Obrat celk. aktiv ⁹⁾	Obrat celk. aktiv ⁹⁾	0,51	0,49	0,36	0,33	0,53	0,54	0,42	0,39	0,66	0,66	0,51	0,49	0,54	0,53	0,40	0,38
Míra zadluženosti ¹⁰⁾	Míra zadluženosti ¹⁰⁾	48,22	48,43	29,08	28,94	31,10	31,27	20,71	20,90	67,94	63,91	45,11	40,81	42,88	41,93	27,36	26,57
Výnosnost celkového kapitálu ¹¹⁾	Výnosnost celkového kapitálu ¹¹⁾	2,41	1,86	1,09	1,03	1,86	1,41	1,17	0,85	6,21	7,31	3,16	4,61	2,65	2,30	1,37	1,33

1) Včetně tržeb za prodej zboží.

2) Výkonová spotřeba - pachtovné + náklady na prodané zboží.

3) Výkony - výkonová spotřeba + dotace provozní - daně provozní.

4) Hrubá přidaná hodnota - odpisy.

5) Daně investiční v ČR neexistují.

6) Čistá přidaná hodnota - osobní náklady - pachtovné - nákladové úroky + dotace investiční - daně investiční.

7) Výsledek hospodářství před zdaněním.

8) Účinníci = výkony / výkonová spotřeba * 100; standardní výstup = celková produkce / výrobní spotřeba * 100.

9) Účinníci = tržby / aktiva celkem; standardní výstup = celková produkce / aktiva celkem.

10) Čísl zdroje / aktiva celkem * 100.

11) Účinníci = výsledek hospodářství / aktiva celkem * 100; standardní výstup = důchod ze zemědělské činnosti / aktiva celkem * 100.

Pramen: Sít testovacích podniků FADN CZ

Zpracoval: J. Špička, M. Voříšek (VÚZE)

7.2/02 - Výsledky hospodaření podniků fyzických osob

Ukazatel		Skupina 51-100 ha z. p.			Skupina 101-300 ha z. p.			Skupina nad 300 ha z. p.			Fyzické osoby celkem		
A	B	Ukazatel A	Ukazatel B	Ukazatel A	Ukazatel B	Ukazatel A	Ukazatel B	Ukazatel A	Ukazatel B	Ukazatel A	Ukazatel A	Ukazatel B	Ukazatel B
		2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Průměry za podnik	Průměry za podnik												
Počet ha z. p.	Počet ha z. p.	283	29,1	283	29,1	74,0	73,3	168,3	169,3	592,0	568,2	128,4	137,5
Počet AWU	Počet AWU	1,6	1,8	1,6	1,8	2,0	2,0	3,0	2,9	8,7	7,1	2,8	2,8
Ukazatele z daňové evidence (Kč/ha z. p.)	Ukazatele ze standardního výstupu EU (Kč/ha z. p.)												
Výkony ¹⁾	Celková produkce	34 880	33 735	39 862	37 494	17 994	21 991	16 773	16 469	15 401	15 635	19 183	20 602
Tržby RV	Produkce RV	19 007	20 430	23 357	23 775	9 838	13 275	10 066	10 821	11 664	12 234	12 189	14 138
Tržby ŽV	Produkce ŽV	14 928	12 366	15 188	12 813	7 611	8 021	6 035	5 245	3 143	3 066	6 338	5 883
Tržby z ostat. čin. ²⁾	Ostatní produkce	945	939	1 317	907	545	695	672	404	594	334	655	486
Výkon. spotřeba ³⁾	Výrobní spotřeba	22 205	20 115	25 985	23 704	12 320	15 809	11 286	12 028	10 627	11 620	12 902	15 462
Dotace provozní	Dotace provozní	4 200	6 243	4 914	6 248	4 532	5 287	4 956	6 969	4 873	7 128	4 805	6 964
Daně provozní	Daně provozní	503	599	503	599	269	355	258	286	213	229	267	295
Hrubá příd. hodnota ⁴⁾	Hrubá příd. hodnota	16 371	19 264	18 287	19 440	9 937	11 314	10 184	11 124	9 434	10 914	10 819	11 810
Odpisy	Odpisy	5 904	6 268	5 484	6 001	3 300	3 515	3 529	3 523	2 914	2 661	3 467	3 161
Čistá příd. hodnota ⁵⁾	Čistá příd. hodnota	10 468	12 996	12 804	13 439	6 637	7 799	6 655	7 601	6 520	8 254	7 352	8 649
Osobní náklady	Osobní náklady	2 482	2 941	1 125	1 592	1 145	1 265	1 616	1 491	1 036	2 058	2 080	1 416
Pachtovné	Pachtovné	567	565	567	565	685	693	795	762	961	984	850	850
Nákladové úroky	Nákladové úroky	220	250	132	250	260	194	353	331	306	287	312	298
Dotace investiční	Dotace investiční	3	38	3	33	135	116	123	39	55	2	85	30
Daně investiční ⁶⁾	Daně investiční ⁶⁾	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Provozní přebytk ⁷⁾	Důchod ze zemědělské činnosti	7 202	9 278	10 982	11 065	4 682	5 706	4 014	5 056	2 854	4 926	4 195	6 115
Výsl. hospodaření ⁸⁾	x	7 406	9 312	x	x	4 722	5 568	3 947	4 881	2 776	4 884	4 004	x
Aktiva celkem	Aktiva celkem	99 781	112 581	149 739	170 198	50 720	53 201	39 522	40 126	28 726	28 790	42 154	66 948
Dlouhodobý majetek	Stálá aktiva	75 238	87 142	126 066	144 980	37 932	39 020	29 366	30 545	18 806	20 255	30 105	56 005
Oběžná aktiva	Oběžná aktiva	24 543	25 440	23 673	25 218	12 789	14 181	10 156	9 581	9 920	8 535	12 049	10 944
Vlastní kapitál	Vlastní kapitál	94 811	105 580	144 772	163 262	45 751	47 588	32 089	32 468	22 162	22 458	35 553	60 214

Cizí zdroje	Cizí zdroje	4 970	7 001	4 968	6 936	4 969	5 613	4 962	5 535	7 433	7 658	7 391	7 574	6 564	6 332	6 444	6 256	6 601	6 813	6 531	6 735
ČPH / AWU v tis. Kč	ČPH / AWU v tis. Kč	180,3	214,4	220,5	221,7	249,6	290,0	308,5	307,3	372,4	448,3	412,8	450,1	442,6	656,1	457,6	662,7	336,7	431,0	364,1	432,0
Účinnost výr. spotřeby ⁸⁾	Účinnost výr. spotřeby ⁹⁾	157,08	167,71	153,41	158,18	146,06	139,39	139,11	132,37	148,61	136,92	139,79	129,54	144,93	134,55	136,27	129,18	148,68	140,52	140,45	133,24
Obrat celk. aktiv ¹⁰⁾	Obrat celk. aktiv ¹⁰⁾	0,35	0,30	0,27	0,22	0,35	0,33	0,30	0,26	0,42	0,41	0,34	0,30	0,54	0,54	0,37	0,37	0,46	0,43	0,34	0,31
Míra zadluženosti ¹¹⁾	Míra zadluženosti ¹¹⁾	4,98	6,22	3,32	4,08	9,80	10,55	6,76	6,97	18,81	19,08	12,72	12,16	22,85	21,99	14,40	13,31	15,66	15,99	10,25	10,06
Výnosnost celkového kapitálu ¹²⁾	Výnosnost celkového kapitálu ¹²⁾	7,42	8,27	7,33	6,50	9,31	10,47	9,48	8,63	9,99	12,16	9,20	8,90	9,66	16,96	7,77	11,16	9,50	12,65	8,51	9,13

1) Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb + tržby za prodej zboží.

2) Včetně tržeb za prodej zboží.

3) Nákup materiálu + nákup zboží + provozní režie - pachtovné - pojistné majetku a výroby - daně - úroky.

4) Výkony - výkonová spotřeba + dotace provozní - daně provozní.

5) Hrubá přidaná hodnota - odpisy.

6) Daně investiční v ČR neexistují.

7) Čistá přidaná hodnota - osobní náklady - pachtovné - nákladové úroky + dotace investiční - daně investiční.

8) Rozdíl příjmů a výdajů zahrnovaných do základu daně z příjmů fyzických osob.

9) Daňová evidence = výkony / výkonová spotřeba * 100; standardní výstup = celková produkce / výrobní spotřeba * 100.

10) Daňová evidence = tržby / aktiva celkem (resp. majetek celkem); standardní výstup = celková produkce / aktiva celkem.

11) Gzí zdroje (resp. součet závazků) / aktiva celkem * 100.

12) Daňová evidence = výsledek hospodaření / aktiva celkem * 100; standardní výstup = důchod ze zemědělské činnosti / aktiva celkem * 100.

Pramen: Sít testovacích podniků FADN CZ

Zpracoval: J. Špička, M. Vojtěšek (VÚZE)

7.2/03 - Výsledky hospodaření podniků podle LFA (podniky právnických a fyzických osob celkem)

Ukazatel		Horská oblast (H) ⁽¹⁾				Jiné než horské LFA (O) ⁽²⁾				Částečně zastoupení LFA (Z) ⁽³⁾				Oblast mimo LFA (N) ⁽⁴⁾				Celkem					
A	B	Ukazatel A		Ukazatel B		Ukazatel A		Ukazatel B		Ukazatel A		Ukazatel B		Ukazatel A		Ukazatel B		Ukazatel A		Ukazatel B			
		2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006		
Průměry za podnik	Průměry za podnik																						
Počet ha z. p.	Počet ha z. p.	523,8	540,0	523,8	540,0	647,4	555,4	647,4	555,4	1 230,5	1 230,5	491,6	489,5	491,6	489,5	645,5	606,8	645,5	606,8				
Počet AWU	Počet AWU	17,0	19,0	17,0	19,0	22,2	17,9	22,2	17,9	42,6	42,6	18,8	18,7	18,8	18,7	23,1	21,6	23,1	21,6				
Ukazatele z účetnictví a daňové evidence (Kč/ha z. p.)	Ukazatele ze standardního výstupu EU (Kč/ha z. p.)																						
		Výkony ⁵⁾	Celková produkce	20 313	21 331	24 428	24 436	25 303	24 549	27 837	26 739	29 524	27 875	30 897	29 437	39 704	40 167	31 277	31 561	32 860	32 542		
		Tržby RV	Produkce RV	3 170	3 336	7 734	7 370	6 796	7 414	11 262	11 575	9 357	8 313	14 044	12 723	17 894	18 910	11 241	12 029	15 518	15 791		
		Tržby ŽV	Produkce ŽV	13 767	13 633	15 010	14 721	13 915	13 009	15 016	13 852	14 260	14 544	15 247	15 483	16 144	15 423	14 815	14 452	15 604	14 932		
		Tržby z ostat. čin. ⁶⁾	Ostatní produkce	2 226	3 165	1 683	2 345	2 901	2 607	1 559	1 312	4 146	3 544	1 606	1 232	4 604	5 384	3 791	4 038	1 738	1 819		
		Výkon. spotřeba ⁷⁾	Výrobní spotřeba	13 763	15 741	18 777	20 036	17 372	17 558	21 527	21 634	20 088	20 033	23 553	24 278	26 512	27 689	21 135	22 212	24 541	25 337		
		Dotace provozní	Dotace provozní	6 965	9 001	7 305	9 486	5 942	7 198	6 134	7 721	5 381	6 553	5 441	7 203	4 734	5 950	5 440	6 669	5 581	7 246		
		Daně provozní	Daně provozní	241	261	239	250	364	348	358	335	417	397	409	379	542	566	433	443	425	424		
		Hrubá příd. hodnota ⁸⁾	Hrubá příd. hodnota	13 274	14 330	12 717	13 636	13 510	13 841	12 086	12 491	14 400	13 997	12 376	11 983	17 385	17 862	15 150	15 575	13 475	14 027		
		Odpisy	Odpisy	3 525	3 767	2 333	2 539	3 626	3 705	2 418	2 551	3 624	3 833	2 404	2 522	4 404	4 576	3 904	4 101	2 805	2 968		
		Čistá příd. hodnota ⁹⁾	Čistá příd. hodnota	9 749	10 563	10 384	11 097	9 884	10 135	9 668	9 940	10 776	10 164	9 972	9 460	12 981	13 286	11 246	11 473	10 670	11 059		
		Osobní náklady	Osobní náklady	7 307	8 116	7 148	7 431	7 812	7 697	7 401	7 067	8 577	8 834	8 042	7 879	9 043	9 575	8 419	8 799	8 010	7 916		
		Pachtovné	Pachtovné	434	486	428	482	584	595	578	587	904	951	894	919	1 526	1 529	1 001	1 062	994	1 049		
Nákladové úroky	Nákladové úroky	332	395	139	334	412	459	179	415	401	436	135	369	462	487	421	459	177	387				
Dotace investiční	Dotace investiční	387	204	384	121	225	252	165	248	191	221	163	171	196	213	220	224	190	202				
Daně investiční ¹⁰⁾	Daně investiční ¹⁰⁾	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
Provozní přebytek ⁽¹⁾	Důhod ze zemědělské činnosti	2 064	1 770	3 053	2 971	1 301	1 636	1 675	2 119	1 085	1 65	1 063	463	2 146	1 908	1 624	1 377	1 679	1 909				
Výsl. hospodaření ¹²⁾	x	2 569	3 330	x	x	1 604	2 126	x	x	1 374	830	x	x	2 176	2 311	1 840	1 967	x	x				
Aktiva celkem	Aktiva celkem	46 215	49 893	66 346	73 647	51 675	53 109	76 718	79 197	54 010	54 138	79 378	80 653	64 301	66 305	56 469	58 529	83 145	88 021				
Dlouhodobý majetek	Stálá aktiva	28 369	31 504	49 871	56 530	31 160	33 514	57 413	60 638	30 743	31 614	57 452	59 392	37 252	39 340	33 064	35 246	61 060	65 968				
Obežná aktiva	Obežná aktiva	17 293	17 911	16 475	17 118	20 054	19 272	19 305	18 560	22 783	22 117	21 926	21 261	26 373	26 454	25 668	25 648	22 084	22 053				
Vlastní kapitál	Vlastní kapitál	26 421	28 457	48 450	53 216	31 433	33 030	57 360	60 007	29 817	29 528	56 396	57 274	39 425	42 091	33 540	35 460	61 698	66 194				
Cizí zdroje	Cizí zdroje	19 759	21 372	17 896	20 431	20 214	20 063	19 358	19 191	24 103	24 487	22 982	23 379	24 741	24 105	22 837	22 706	22 983	21 446				

ČPH / AWU v tis. Kč	ČPH/ AWU v tis. Kč	299,6	300,9	319,1	316,1	288,6	313,6	282,3	307,6	307,6	293,3	284,6	273,0	338,8	347,9	313,2	333,3	314,1	322,5	298,0	310,9
Účinnost výk. spotřeby ⁽³⁾	Účinnost výr. spotřeby ⁽³⁾	147,59	135,51	130,10	121,96	145,66	139,81	129,31	123,60	146,97	139,14	131,18	121,25	149,76	145,06	138,67	135,24	147,99	142,09	133,90	128,44
Obrat celk. aktiv ⁽⁴⁾	Obrat celk. aktiv ⁽⁴⁾	0,41	0,40	0,37	0,33	0,46	0,43	0,36	0,34	0,51	0,49	0,39	0,36	0,60	0,60	0,42	0,39	0,53	0,52	0,40	0,37
Míra zadluženosti ⁽⁵⁾	Míra zadluženosti ⁽⁵⁾	42,75	42,84	26,97	27,74	39,12	37,78	25,23	24,23	44,63	45,23	28,95	28,99	38,48	36,36	24,12	22,51	40,45	39,27	25,79	24,80
Výnosnost celkového kapitálu ⁽⁶⁾	Výnosnost celkového kapitálu ⁽⁶⁾	5,56	6,67	4,60	4,03	3,10	4,00	2,18	2,68	2,54	1,53	1,34	0,57	3,38	3,49	1,89	2,46	3,26	3,36	2,02	2,17

1) Více než 50 % z p. v H.

2) Více než 50 % z p. v O a S, pokud H bude menší než 50 %.

3) Zastoupena z. p. v LFA, ale nezařazena do H nebo O.

4) 100 % z p. mimo LFA.

5) U podniků právnických osob započítány výkony + tržby za prodej zboží, u podniků fyzických osob započítány tržby za prodej vlastních výrobků a služeb + tržby za prodej zboží.

6) Včetně tržeb za prodej zboží.

7) U podniků právnických osob započítána výkonová spotřeba - pachtovné + náklady na prodané zboží, u podniků fyzických osob započítán nákup materiálů + nákup zboží + provozní režie - pachtovné - pojistné majetku a výroby - daně - úroky.

8) Výkony - výkonová spotřeba + dotace provozní - daně provozní.

9) Hrubá přidaná hodnota - odpisy.

10) Daně investiční v ČR neexistují.

11) Čistá přidaná hodnota - osobní náklady - pachtovné - nákladové úroky + dotace investiční - daně investiční.

12) U podniků právnických osob započítán výsledek hospodaření za účetní období, u podniků fyzických osob započítán rozdíl příjmů a výdajů zahrnovaných do základu daně z příjmů fyzických osob.

13) Účinitivní a daňová evidence = výkony / výkonová spotřeba * 100; standardní výstup = celková produkce / výrobní spotřeba * 100.

14) Účinitivní a daňová evidence = tržby / akiva celkem (resp. majetek celkem); standardní výstup = celková produkce / akiva celkem.

15) Gzí zdroje (resp. součet závazků) / akiva celkem * 100.

16) Účinitivní a daňová evidence = výsledek hospodaření / akiva celkem * 100; standardní výstup = důchod ze zemědělské činnosti / akiva celkem * 100.

Pramen: Sít testovacích podniků FADN CZ

Zpracoval: J. Špička, M. Vojtěšek (VÚZE)

7.2/04 - Výsledky hospodaření podniků podle výrobního zaměření ze standardního výstupu EU (podniky právníků a fyzických osob celkem)

Ukazatel	Polní výroba		Zahradnictví		Trvalé kultury		Produkce mléka		Chov skotu		Chov prasat a drůbeže		Smišená výroba		Celkem	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Průměry za podnik																
Počet ha z. p.	686,0	588,7	49,8	47,1	39,1	45,9	426,0	441,3	342,2	393,8	9,7	14,6	963,5	979,6	645,5	606,8
Počet ha obilovin	394,9	341,6	12,2	12,1	12,2	11,6	80,7	89,6	35,1	46,3	6,5	9,4	411,8	422,5	301,9	281,8
Počet ha ostat. polních plodin	158,6	142,4	15,4	14,7	2,8	3,0	16,0	14,0	6,5	9,0	1,6	3,2	150,3	167,8	115,0	112,7
Počet ha krmných plodin	117,7	93,1	0,3	0,4	0,9	3,2	325,1	337,3	300,5	338,3	1,6	2,0	393,3	383,3	217,8	203,5
Počet DJ celkem	226,3	182,4	0,0	0,0	4,9	7,5	251,1	274,5	146,3	185,6	720,2	679,4	566,7	595,5	335,9	321,4
Počet AWU	21,5	18,2	7,7	8,0	4,4	5,4	16,2	17,4	9,2	9,9	10,8	11,0	36,3	36,3	23,1	21,6
Ukazatele ze standardního výstupu EU (tis. Kč/AWU)																
Celková produkce	978,5	955,4	972,9	1 268,9	571,7	697,0	760,1	727,3	547,6	598,7	1 632,8	1 542,7	882,6	897,2	917,8	914,8
Produkce RV	604,1	617,4	951,7	1 227,0	525,5	643,6	192,4	174,5	181,0	193,2	17,1	22,0	347,4	367,7	433,4	443,9
Produkce ŽV	315,4	279,0	0,0	0,0	23,6	30,9	538,2	500,8	297,0	353,6	1 598,8	1 428,2	491,5	485,2	435,8	419,8
Ostatní produkce	59,0	58,9	21,2	41,9	22,6	22,4	29,5	52,0	69,6	52,0	17,0	92,6	43,7	44,3	48,5	51,1
Výrobní spotřeba	726,4	731,7	636,1	754,9	261,2	348,8	585,1	570,2	484,5	587,6	1 238,1	1 212,4	661,0	708,3	685,4	712,3
Dotace provozní	156,3	208,4	21,1	21,9	34,4	55,1	196,8	238,6	283,3	416,8	12,8	19,8	156,2	198,7	155,9	203,7
Daně provozní	15,5	15,4	7,4	6,6	7,3	9,9	8,4	7,6	7,7	7,8	5,6	6,3	10,2	10,7	11,9	11,9
Hrubá příd. hodnota	393,0	416,8	350,5	529,3	337,5	393,4	363,4	388,2	338,7	420,1	401,9	343,9	367,6	376,9	376,3	394,3
Odpisy	89,9	94,6	84,5	63,4	69,5	80,3	69,5	72,9	63,4	75,5	100,5	97,0	70,5	77,0	78,3	83,4
Čistá příd. hodnota	303,1	322,1	266,0	466,0	268,0	313,2	293,9	315,3	275,3	344,6	301,5	246,9	297,1	299,9	298,0	310,9
Osobní náklady	227,1	216,7	170,7	204,6	116,8	134,9	212,8	210,2	166,6	189,3	223,3	228,3	228,8	233,0	223,7	222,5
Pachtovné	40,2	41,5	27,2	37,8	10,1	11,1	14,4	13,1	19,1	17,9	4,6	5,3	21,6	25,1	27,8	29,5
Nákladové úroky	5,0	10,2	-2,9	0,8	3,7	5,4	4,4	8,2	5,9	13,9	6,2	11,0	5,1	11,8	5,0	10,9
Dotace investiční	5,2	4,6	0,0	0,0	0,7	2,6	13,3	6,8	8,9	2,3	0,0	5,9	4,9	6,7	5,3	5,7
Daně investiční ¹⁾	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Důchod ze zemědělské činnosti	36,1	58,3	71,0	222,9	138,0	164,5	75,6	90,6	92,6	125,9	67,4	8,3	46,5	36,7	46,9	53,7
Aktiva celkem	2 445,7	2 531,3	1 689,6	1 940,3	1 714,8	1 916,3	2 125,6	2 181,3	1 984,0	2 329,3	3 417,6	3 839,9	2 246,2	2 437,7	2 322,2	2 474,5
Stálá aktiva	1 765,2	1 873,5	1 108,7	1 378,9	1 398,3	1 516,6	1 639,7	1 713,1	1 436,4	1 724,2	2 660,4	3 042,3	1 660,5	1 827,1	1 705,4	1 854,5
Oběžná aktiva	680,5	657,8	580,8	561,5	316,5	399,7	485,8	468,3	547,6	605,2	757,2	797,6	585,7	610,6	616,8	620,0

Vlastní kapitál	I 824,2	I 942,7	I 258,0	I 637,5	I 396,2	I 486,6	I 564,1	I 593,1	I 428,2	I 745,1	2 800,8	3 076,3	I 649,6	I 797,0	I 723,2	I 860,9
Cizí zdroje	621,5	588,6	431,6	302,8	318,7	429,7	561,4	588,3	555,8	584,3	616,8	763,6	596,7	640,7	599,0	613,6
ČPH / AWU	303,1	322,1	266,0	466,0	268,0	313,2	293,9	315,3	275,3	344,6	301,5	246,9	297,1	299,9	298,0	310,9
Účinnost výrobní spotřeby ²⁾	134,71	130,58	152,96	168,10	218,83	199,85	129,92	127,55	113,02	101,89	131,89	127,24	133,52	126,67	133,90	128,44
Obrat celk. aktiv ³⁾	0,40	0,38	0,58	0,65	0,33	0,36	0,36	0,33	0,28	0,26	0,48	0,40	0,39	0,37	0,40	0,37
Míra zadluženosti ⁴⁾	25,41	23,25	25,54	15,60	18,58	22,42	26,41	26,97	28,02	25,08	18,05	19,89	26,56	26,28	25,79	24,80
Výnosnost celkového kapitálu ⁵⁾	1,47	2,30	4,20	11,49	8,05	8,58	3,56	4,15	4,67	5,40	1,97	0,22	2,07	1,51	2,02	2,17

1) Daně investiční v ČR neexistují.

2) Celková produkce / výrobní spotřeba * 100.

3) Celková produkce / aktiva celkem.

4) Cizí zdroje / aktiva celkem * 100.

5) Důchod ze zemědělské činnosti / aktiva celkem * 100.

Pramen: Sít testovacích podniků FADN CZ

Zpracoval: J. Špička, M. Vojtěšek (VÚZE)

7.2/05 - Výsledky hospodaření podniků podle třídy ekonomické velikosti ze standardního výstupu EU (podniky právnických a fyzických osob celkem)

Ukazatel	Velmi malé ¹⁾		Malé				Pod středem				Nad středem		Velké		Velmi velké		Zvlášť velké		Celkem			
	I. (< 2 EVJ)		II. (2 ≤ 4 EVJ)		III. (4 ≤ 6 EVJ)		IV. (6 ≤ 8 EVJ)		V. (8 ≤ 12 EVJ)		VI. (12 ≤ 16 EVJ)		VII. (16 ≤ 40 EVJ)		VIII. (40 ≤ 100 EVJ)		IX. (100 ≤ 250 EVJ)		X. (> 250 EVJ)			
	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006		
Průměry za podnik																						
Počet ha z. p.	-	-	-	-	21,1	17,1	35,1	32,3	35,3	39,4	48,4	52,2	86,2	80,1	227,9	210,0	557,2	524,0	1 664,6	1 590,6	606,8	
Počet ha obilovin	-	-	-	-	6,2	5,8	7,6	6,8	11,9	11,3	15,8	16,5	37,1	35,2	89,6	91,0	256,9	240,7	793,8	749,1	281,8	
Počet ha ostat. polních plodin	-	-	-	-	1,0	1,0	0,6	1,5	2,6	1,9	4,1	4,4	10,4	10,6	31,9	27,8	82,4	84,8	313,3	312,6	112,7	
Počet ha krmných plodin	-	-	-	-	13,9	10,1	26,6	23,3	20,2	25,3	27,8	31,0	37,1	33,0	103,4	87,9	205,5	193,6	530,5	504,7	203,5	
Počet DJ celkem	-	-	-	-	10,4	9,6	17,8	15,5	17,6	16,5	19,1	21,5	31,3	30,2	64,4	56,6	165,7	148,7	950,0	936,4	321,4	
Počet AWU	-	-	-	-	1,1	1,2	1,4	1,4	1,3	1,5	1,6	1,6	2,3	2,1	4,4	4,2	12,8	11,7	64,6	61,7	21,6	
Ukazatele ze standardního výstupu EU (tis. Kč/AWU)																						
Celková produkce	-	-	-	-	415,1	414,8	610,2	461,5	641,5	567,4	640,8	618,4	864,7	897,5	1 043,9	924,8	866,0	895,9	923,8	921,9	917,8	914,8
Produkce RV	-	-	-	-	172,9	200,9	283,0	239,6	332,5	293,6	367,7	349,2	479,7	552,7	592,3	589,8	463,7	533,4	426,8	431,1	433,4	443,9
Produkce ŽV	-	-	-	-	189,5	187,9	278,6	188,0	290,2	220,6	247,2	245,3	350,6	316,8	390,2	281,3	334,7	309,3	449,7	439,1	435,8	419,8
Ostatní produkce	-	-	-	-	52,6	26,0	48,5	33,9	18,8	53,2	26,0	23,9	34,4	28,1	61,4	53,7	67,7	53,2	47,3	51,7	48,5	51,1
Výrobní spotřeba	-	-	-	-	327,6	313,4	491,4	390,3	488,2	448,2	496,9	510,0	647,5	685,3	757,3	745,2	690,6	725,4	686,9	714,8	685,4	712,3
Dotace provozní	-	-	-	-	114,5	121,5	157,5	185,8	160,5	207,0	173,8	273,8	211,0	281,1	320,9	389,4	249,1	337,8	142,3	184,3	155,9	203,7
Daně provozní	-	-	-	-	8,4	9,1	6,6	7,1	8,7	9,4	8,7	9,0	11,9	12,3	13,7	13,8	13,2	12,6	11,8	11,8	11,9	11,9
Hrubá příd. hodnota	-	-	-	-	193,6	213,8	269,7	249,9	305,1	316,8	308,9	373,2	416,3	481,0	593,8	555,2	411,2	495,7	367,4	379,5	376,3	394,3
Odpisy	-	-	-	-	55,5	74,0	59,2	72,5	78,1	77,1	91,4	81,3	123,7	134,2	149,3	148,4	91,6	100,4	74,1	78,6	78,3	83,4
Čistá příd. hodnota	-	-	-	-	138,1	139,8	210,5	177,4	227,0	239,7	217,5	291,9	292,6	346,8	444,5	406,8	319,6	395,3	293,3	301,0	298,0	310,9
Osobní náklady	-	-	-	-	0,0	0,0	9,9	16,4	4,1	33,2	9,6	9,2	36,4	38,9	132,9	114,0	198,9	193,3	236,1	236,4	223,7	222,5
Pachtovné	-	-	-	-	4,7	5,6	13,4	9,6	12,5	11,9	16,9	17,6	24,3	37,2	41,0	37,1	36,7	40,9	27,0	28,4	27,8	29,5
Nákladové úroky	-	-	-	-	2,1	1,8	2,3	2,6	-0,8	4,6	4,3	4,3	5,9	11,0	9,0	17,4	5,7	12,5	4,8	10,6	5,0	10,9
Dotace investiční	-	-	-	-	0,4	0,0	15,8	0,0	0,0	0,0	0,0	5,8	2,1	2,1	8,9	1,0	1,9	3,8	5,6	6,1	5,3	5,7
Daně investiční ²⁾	-	-	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Důchod ze zemědělské činnosti	-	-	-	-	131,8	132,3	200,7	148,8	211,3	190,0	186,6	266,6	228,0	261,8	270,5	239,3	80,2	152,3	31,1	31,7	46,9	53,7
Aktiva celkem	-	-	-	-	1 842,1	2 436,8	1 871,1	2 148,3	2 460,0	2 416,7	2 759,8	2 870,7	2 932,5	3 403,7	2 925,5	3 074,8	2 484,1	2 636,1	2 275,1	2 416,0	2 322,2	2 474,5
Stálá aktiva	-	-	-	-	1 544,5	2 028,7	1 489,8	1 762,2	2 079,0	1 947,4	2 299,4	2 419,2	2 425,4	2 833,9	2 328,9	2 469,2	1 853,0	2 066,9	1 653,1	1 787,6	1 705,4	1 854,5

8.3/01 - Vývoj počtu pracovníků zemědělství¹⁾ (tis.)

Podnikatelská forma	Průměrný evidenční počet pracovníků (fyzické osoby)				
	2003	2004	2005	2006	2007 ²⁾
Podniky právnických osob	117,9	110,8	106,9	104,6	101,7
v tom - státní podniky	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2
- družstva	41,8	37,0	34,5	33,2	31,3
- obchodní společnosti³⁾	75,8	73,5	72,1	71,1	70,2
Podniky fyzických osob⁴⁾	30,1	30,2	29,7	29,4	28,7
Celkem	148,0	141,0	136,6	134,0	130,4

1) Bez souvisejících služeb a myslivosti.

2) Předběžné údaje.

3) A. s., s. r. o. a ostatní obchodní společnosti se zemědělskou činností (vč. odhadu počtu zaměstnanců v organizacích do 19 osob a celkového počtu zaměstnavatelů).

4) Odhad vč. námezdních pracovníků a pomáhajících rodinných příslušníků.

Pramen: propočty VÚZE podle:

Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků VŠPS, 4. čtvrtletí 2003-2007, ČSÚ 2004-2008;

Evidenční počet zaměstnanců a jejich mzdy v ČR za 1.-4. čtvrtletí 2003-2007, ČSÚ 2004-2008

Zpracoval: D. Spěšná, J. Drlík a kol. (VÚZE)

8.3/02 - Vývoj nominálních mezd v zemědělství, průmyslu a národním hospodářství (Kč)

Ukazatel	2003	2004	2005	2006	2007 ¹⁾
Zemědělství²⁾	11 762	12 930	13 635	14 514	15 953
Průmysl	16 301	17 490	18 326	19 544	20 962
Národní hospodářství	16 917	18 035	19 030	20 211	21 692
Relace zem./průmysl (%)	72,2	73,9	74,4	74,3	76,1
Relace zem./NH (%)	69,5	71,7	71,7	71,8	73,5

1) Předběžné údaje.

2) Bez podniků fyzických osob.

Pramen: Evidenční počet zaměstnanců a jejich mzdy v ČR za 1.-4. čtvrtletí 2003-2007, ČSÚ 2004-2008

Zpracoval: J. Drlík (VÚZE)

8.3/03 - Vývoj indexu reálných mezd ve vybraných sektorech¹⁾ (%)

Ukazatel	2003	2004	2005	2006	2007 ²⁾
Zemědělství³⁾	83,2	89,0	92,1	95,6	102,2
Průmysl	121,9	127,2	130,8	136,1	142,0
Národní hospodářství	130,5	135,4	140,2	145,3	151,7

1) Je odvozen z indexu životních nákladů, přepočteno na rok 1989 = 100 %.

2) Předběžné údaje.

3) Bez podniků fyzických osob.

Pramen: propočty VÚZE podle:

Evidenční počet zaměstnanců a jejich mzdy v ČR za 1.-4. čtvrtletí 2003-2007,

ČSÚ 2004-2008; Statistická ročenka, FSÚ 1989; Indexy spotřebitelských cen, ČSÚ 2004-2008

Zpracoval: J. Drlík (VÚZE)

10/01 - Rekapitulace výdajů do agrokomplexu ČR podle hlavních směrů podpor (mil. Kč)

Podpory	2006			2007 ¹⁾		
	ČR	EU	celkem	ČR	EU	celkem
Přímé platby	7 471	9 283	16 754	7 335	10 458	17 793
- SAPS	0	8 768	8 768	0	9 784	9 784
- oddělná platba za cukr	0	515	515	0	674	674
- národní doplňkové platby	7 384	0	7 384	7 243	0	7 243
- ostatní přímé platby (dotace MZe)	87	0	87	92	0	92
HRDP a PRV (osa 2)	1 323	5 294	6 617	1 320	5 281	6 601
- platby LFA	572	2 289	2 861	19	76	95
- agro-envi programy	751	3 005	3 756	1 301	5 205	6 506
SAPARD, OP a PRV (osa 1, 3 a 4)	972	2 831	3 803	760	1 830	2 590
- SAPARD a OP - zemědělství, rybářství	515	1 216	1 731	456	828	1 284
- SAPARD a OP - potravní průmysl	67	166	233	38	88	126
- SAPARD a OP - venkov	312	1 254	1 566	230	822	1 052
- OP - lesní hospodářství	55	128	183	36	92	128
- OP - MPO	23	67	90	0	0	0
Národní podpory rezortu MZe	5 363	0	5 363	4 920	0	4 920
- výdaje MZe (dotace, NV, ost.)	3 185	0	3 185	2 553	0	2 553
- podpory PGRLF	944	0	944	953	0	953
- pozemkové úřady ²⁾	456	0	456	663	0	663
- výdaje ost. institucí rezortu	778	0	778	751	0	751
Národní podpory ost. rezortů	1 920	0	1 920	1 800	0	1 800
- MŽP, MPO, MD	237	0	237	156	0	156
- daňové a podobné úlevy	1 683	0	1 683	1 644	0	1 644
Organizace trhu (SOT)	117	1 165	1 282	85	797	882
- subvence vývozu	0	525	525	0	258	258
- ostatní výdaje v rámci (S)OT	117	640	757	85	539	624
Celkem	17 166	18 573	35 739	16 220	18 366	34 586

U všech podpor z programu HRDP, včetně plateb LFA, jsou uvedeny objemy podpor vyplacených v roce 2006 a v roce 2007.

1) Předpoklad k 30. 6. 2008.

2) V rezortu MZe od 1. 2. 2003.

Pramen: podklady MZe; SZIF; PGRLF a další instituce

Zpracoval: T. Doucha (VÚZE)

Poznámky:

Poznámky:

Poznámky:



MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

